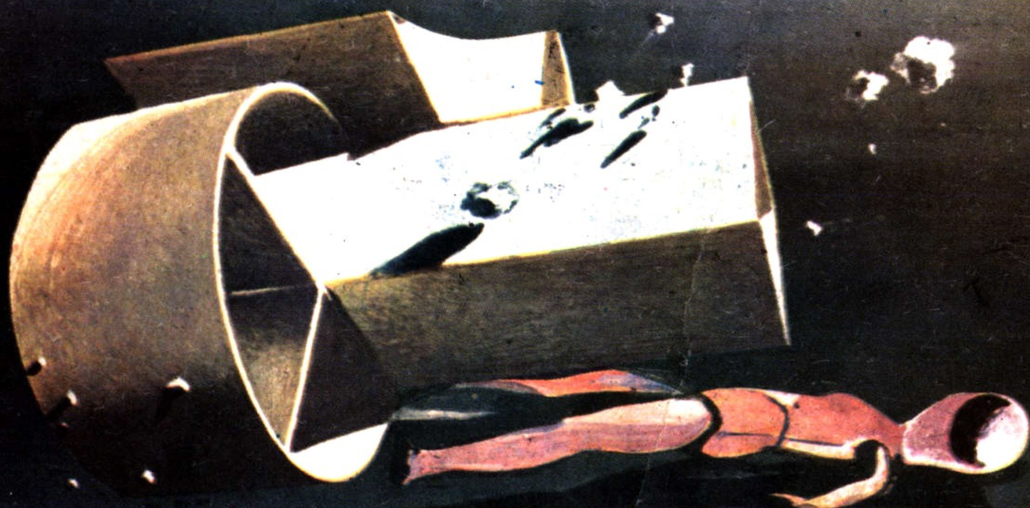

Fantastic Club

LIUBEN DILOV

DRUMUL LUI ICAR

Liuben Dilov
Drumul lui Icar

Expediind însemnările lui Zenon Balov, nu fac decât să-mi îndeplinesc o tristă datorie de prieten și de coleg. Este evident că ele au fost scrise cu speranța că vor vedea într-o bună zi lumina tiparului, după cum la fel de evidentă este și ambiția lor de a deveni un document referitor la drumul străbătut de noi prin Cosmos. Rămase neterminate, ca însăși călătoria noastră, însemnările au o formă haotică, nefinisată, abundă în inexactități. Mi s-ar putea reproșa faptul că nu m-am ocupat de redactarea lor, că nu m-am învrednicit nici măcar să le comentez; după opinia mea însă, un document redactat fără știința autorului nu mai poate fi decât un document contrafăcut. Singurul lucru pe care mi l-am permis aici a fost să depistez autorii cântecelor ce preced fiecare parte componentă a însemnărilor. Și pentru ca nici măcar asemenea adnotări să nu le afecteze caracterul, le-am trecut în epilog.

Cu privire la autorul acestor însemnări nu aș putea spune mai mult decât ceea ce el însuși spune despre sine, deși chiar și sub acest aspect aș avea de făcut unele obiecții. Îl asigur însă pe cititor că Zenon Balov nu a fost nici pe departe atât de fioros ori dezagreabil cum s-ar putea crede, judecând după clipele sale de slăbiciune sau de autoflagelare. Noi, cei de pe „Icar”, l-am iubit cu toții, într-o măsură mai mare sau mai mică, iar justificarea interesului pe care-l manifestăm față de destinul lui sălășluiește în însuși acest destin.

Dr. Lionel Redstar

Frumoși ca zeii sunt și înțelepți,
Dar triști ca oamenii de pe Pământ

Dintr-un vechi cântec pământesc
ce mi-a fost cântat de Mayola Beni)

La început de drum

1

Nu-mi iau decât permisiunea de a consemna această istorisire. Faptele s-au petrecut în anul douăzeci și trei al erei icariene, de atunci s-au scurs șapte ani, dar absolut toate materialele rămân în continuare închise în arhiva noastră secretă.

Pentru a motiva această interdicție, ni s-a spus că la început de drum nu avem dreptul să tulburăm oamenii relatându-le niște peripeții absurde, niște aiureli ale unui nebun – „aiurelile unui biet alienat mintal”, chiar așa se și exprimase prim-coordonatorul nostru, trecând apoi de îndată la aplicarea interdicției, fără a mai cere părerea consiliului astronavigatorilor și a consiliului de control. Oricum, cele două consilii, aflând de interdicție, și-au dat pe loc acordul.

Dar să vă prezint în câteva cuvinte modul de organizare a conducerii noastre, căci altfel n-ați putea înțelege cum este posibil să fie trecute sub tăcere aspectele științifice sau de altă natură ale unui eveniment de asemenea amploare. Simțul dumneavoastră pământesc de democrație ar aprecia, desigur, doar caracterul monstruos al acestei măsuri.

După ce planeta-astronavă Icar s-a desprins de pe orbita pe care evolua în jurul Soarelui (pe atunci eu încă nu mă născusem), populația ei a hotărât aproape în unanimitate să schimbe sistemul de conducere convenit. Motivele menționate în procesul verbal invocă grelele încercări prin care avea să treacă Icar, ceea ce reclama împuterniciri sporite pentru conducerea astronavei. Cercetările pe care le-am întreprins mă fac însă să cred că, înspăimântați de numeroasele tulburări psihice survenite încă în primul an, părinții noștri renunță de bunăvoie la drepturile lor democratice, încredințându-le unei extrem de autoritare echipe de astronavigatori.

Icarienii se întrunesc și votează o nouă lege, potrivit căreia planeta-astronavă urma să fie condusă de un consiliu al astronavigatorilor, format din cincizeci și unu de membri, aleși pe o perioadă de zece ani. Acest organ legislativo-executiv deleagă din rândurile sale cinci coordonatori pentru a ocupa alternativ, cu mandate de câte doi ani, postul de prim-coordonator. Bineînțeles, puterea supremă rămâne în mâinile adunării generale, dar cu timpul ea va fi întru totul uzurpată de cvintetul coordonatorilor, consiliul de control ajungând și el până la urmă o unealtă docilă a consiliului coordonatorilor. Îmi explic

această evoluție prin activismul civic scăzut al icarienilor – realitate generată de mai mulți factori, asupra cărora mă voi opri cu altă ocazie – precum și prin faptul că, ani în șir, noua generație a fost extrem de puțin numeroasă.

Pentru a fi mai explicit: imaginați-vă o mie de oameni maturi condamnați să rămână întreaga viață pe o stâncă de circa cincizeci de kilometri – cum este Icar al nostru – și neavând, printre ei, decât vreo zece copii. După cum este lesne de înțeles, în afara celor cinci sute de femei și a celor cinci sute de bărbați, acești copii nu au la îndemână un alt exemplu viu pe care să-l urmeze, nu au un alt model după care să se poată forma. Și asta într-o perioadă de criză psihică. Fiind puțini la număr, ei nu pot constitui o entitate cu psihologie proprie, caracteristicile lor moștenite nu sunt în stare să se influențeze reciproc. Abia după ce a devenit mai numeroasă, tânăra generație a dobândit o anume psihologie proprie, de masă, un spirit colectiv determinat de schimbările fiziologice și neurologice intervenite ca urmare a faptului că, în totalitatea sa, ea se născuse în spațiul inter-astral, deci în afara acțiunii forțelor gravitaționale, magnetice sau de altă natură ce caracterizează un corp staționar și pentru ea Icar nu era precum gămălia unui ac pierdut în spațiul cosmic. Pentru această generație, pentru generația mea, Icar constituia patria unică, de soarta căreia ținea ea însăși să se ocupe.

Încă două cuvinte despre Icar, destinate celor care s-ar putea să fi și uitat de noi: „Dragi confrați pământeni, noi nu ne mai cunoaștem, cei care ne-au trimis nu mai există, iar noi… cât despre noi…”, dar nu-mi plac efuziunile sentimentale. La simpla formare a numelui Icar, orice colector enciclopedic vă poate servi trei fișe. Prima vă prezintă antica legendă elenă despre flăcăul înaripat care, împreună cu tatăl său, și-a luat zborul din Labirintul Cretei, dar, vrând să atingă Soarele, ceara cu care îi erau lipite penele aripilor s-a topit și el s-a înecat în mare. A doua fișă vă furnizează toate datele referitoare la un mic, dar interesant asteroid care poartă numele eroului legendar, pentru că, evoluând pe orbita sa, s-a apropiat cel mai mult de Soare. El a încetat de mult să mai fie asteroidul neascultător care nu se teme de Soare, în schimb amenință de zor Pământul cu ciocnirea.

A treia fișă (mai succintă – în caz că provine de la un colector

enciclopedic – sau mai amplă, în cazul unui colector special) vă poate prezenta cel mai grandios proiect terestru al tuturor timpurilor de până atunci: transformarea asteroidului Hidalgo într-o imensă navă cosmică având ca misiune înfăptuirea primei expediții intergalactice; treizeci de ani a durat această realizare la care au participat toate popoarele lumii, ea reprezentând o nouă construcție babiloniană a civilizației umane. După cinci ani de zbor experimental prin sistemul solar, bietul Hidalgo, rebotezat Icar conform legilor simbolicii pământești, s-a îndreptat spre sorii îndepărtați, ducând cu sine – pentru totdeauna, poate – o mie de tineri ai Terrei.

Cu toate că Icar al nostru dispune de resurse energetice și de orice altă natură pentru o populație de treizeci de mii de persoane, numărul acestor primi hidalgi – iertați-mă, icarieni – n-a crescut până în prezent decât cu încă o sută cincizeci. Noi, tinerii, dorim să fim cât mai numeroși, căci fiecare om nou aduce un plus de vigoare, înțelepciune îşi încredere în viitor. Consiliul astronavigatorilor stăruie însă în aprecierea că populația de pe Icar este suficient de numeroasă pentru a asigura îndeplinirea sarcinilor încredințate și nu admite nașteri decât pentru înlocuirea celor decedați sau ieșiți din formație. Prea mulți copii, afirmă ei, ar crea pentru Icar probleme de natură să-i îngreuneze ducerea misiunii la bun sfârșit. Și iată-ne în cel de-al treilea deceniu de drum! Am străbătut o sumedenie de sisteme solare, am cercetat cu atenție – încercați de fiecare dată de emoția speranței – vreo sută de planete, dar nu am văzut nimic în afară de minerale și metale, în afară de ghețuri, gaze și plasmă. Nimic interesant pentru un om ca mine… până-n acea zi de acum șapte ani, când pe Icar s-a înapoiat exploratorul Alec Derry.

2

Tocmai mă pregăteam să fac rocada mare în partida pe care o jucam cu Lionel Redstar, profitând de scurtul răgaz dintre garda lui și garda mea, când șeful nostru, președintele consiliului de control de pe Icar, mi se adresă în polivizor:

— Zenon, îmi spuse el cu obișnuita-i politețe, adică cu politețea aceea distantă, devenită lege în relațiile icarienilor, fii bun și vino în camera de carantină. Voi avea un timp nevoie de

serviciile dumitale.

Am sărit de îndată în picioare: aveam impresia că fața și glasul lui trădează fie o neliniște ascunsă, fie surescitarea aceea de care este cuprins omul de știință pus pe neașteptate în fața unei noi enigme. Bineînțeles, expresia sau vocea acestor bătrâni icarieni nu le exteriorizează decât foarte puțin emoția, iar în cazul președintelui consiliului de control un asemenea lucru mi se părea de-a dreptul exclus. Se vede însă că Liony surprinsese și el tulburarea șefului.

— E clar că Terryn te favorizează, se grăbi el să comenteze. Până și-n timpul serviciului ți se adresează pe numele mic. Să știi că-i vom cere explicații!

E normal ca eu și Redstar să ne vorbim cu „tu” – suntem de aceeași vârstă și ne preocupăm de același lucru – fără ca asta să însemne însă că ne unește cine știe ce mare dragoste, ba în ceea ce mă privește, persoana lui chiar mă scoate din sărite.

— Ascultă, Liony, i-am spus, mi se pare pe deplin firesc ca prietenul cel mai bun al tatălui meu să aibă dreptul să-mi spună pe numele mic. Și mai e ceva: invidia pe care o surprind în cuvintele tale nu-i mai puțin reprobabilă decât simpatia părtinitoare căreia i s-ar putea datora un asemenea favoritism.

Dar n-apucă să-mi răspundă. Înainte de a deschide gura, eu mă aflam afară și luam primul escalator care-mi ieși în cale.

Din pricina grabei am nimerit însă pe un escalator obișnuit, iar sectorul de carantină se afla destul de departe. Pentru mai multă securitate, Icar fusese construit din compartimente de-sine-stătătoare, despărțite prin pereți de stâncă groși de câțiva kilometri, ceea ce a dus la o considerabilă mărire a distanțelor, în schimb a permis crearea unei rețele de comunicații extrem de ramificate și bine puse la punct. Sectorul de carantină, amplasat, după cum era și normal, în zona sectoarelor celor mai periferice, se compune din ecluzele de start, hangarele navelor cosmice aflate în funcțiune, laboratoarele pentru examinarea substanțelor aduse din afară și, în sfârșit, din camera de carantină, unde sunt ținuți un anumit timp cei ce se înapoiază din zborurile de cercetare.

Trecu destulă vreme până să realizez că Terryn va avea de așteptat, nu glumă, dacă eu îmi voi continua plimbarea cu acest escalator cu mers de personal sau de marfar. Mă luasem cu gândurile, preocupat să aflu ce navă de cercetare s-ar fi putut

înapoia – în acel moment erau plecate în misiune nouă. Revenindu-mi din această inutilă gimnastică cerebrală, am sărit pe platforma următoare și m-am repezit spre accesul la strălucitoarele vagonete-proiectil, la care nu aveau cheie decât membrii consiliului de control și cei ai echipelor de intervenție. M-am strecurat înăuntru, așezându-mă la nimereală pe unul din cele trei locuri, am format numărul stației dorite, pentru ca o clipă mai apoi să simt că-mi pierd răsuflarea din cauza teribilului șoc provocat de pornirea atât de bruscă. Tocmai începusem să-mi zic că nu pentru a participa la vreo ședință a comisiei de admitere, al cărei membru eram, mă convocase în felul acesta Terryn, dar viteza proiectilului nu-mi mai permise să cuget, paralizându-mi pur și simplu orice impuls al creierului.

După patruzeci de secunde totul se încheie; parcurgând cei douăzeci și cinci de kilometri, părăseam proiectilul cu urechile vâjâind și cu pieptul strivit de durere. Setea mea de evenimente își putea spune acum din nou că trebuie să se fi întâmplat ceva, că nu poate fi vorba de un consult oarecare, făcându-mă să intru val vârtej direct în vestiar. Să fi întârziat eu oare chiar atât de mult? Sau m-au chemat ei cu întârziere? Dând cu ochii de robotul de serviciu, înțepenit în indiferența sa mecanică lângă dulapuri, m-am răstit la el rostindu-i numele trecut pe piept și pe spate:

— Kolo, ajută-mă!

Am deschis dulapul pe a cărui etichetă se lăfăia numele meu și am înșfăcat scafandrul. Brațele metalice ale robotului lucrară cu abilitate și în următoarea clipă, cuprins de nerăbdare, am simțit că mă înăbuș, căci în asemenea situații până și cel mai comod costum devine insuportabil. Mi-am fixat casca, am pus în funcțiune aparatura de respirat și am comandat:

— Kolo, verificarea!

De fapt, robotul de serviciu, dispunând de un mecanism extrem de primitiv, avea numai menirea de a verifica, după îmbrăcare, sistemele scafandrului la toți parametrii: rezistență mecanică, izolare termică și de presiune, siguranță antiradiație și antivirusală ș.a. De astă dată mi se părea însă că verificarea merge prea încet, deși, mulțumită aparaturii automate de control cu care este prevăzut robotul, toată această operație durează doar câteva secunde.

Accesul în camera de carantină nu este permis fără

scafandru, iar carantina este obligatorie chiar și pentru cei care au părăsit Icarul un singur minut, indiferent de modul în care s-au deplasat sau încotro au luat-o. În cazul navelor și piloților înapoiați din zboruri îndepărtate, termenul e de două săptămâni, cu toate că în cele trei decenii nu a fost adus nici măcar un singur virus.

Ca regulă, Icar evită să pătrundă în sistemele stelare, mulțumindu-se să trimită acolo nave de cercetare. Acestea se folosesc de inerția formidabilei viteze a Icarului, dublându-și astfel propria viteză și reușind să cerceteze, pe o adâncime de miliarde de kilometri, spațiul aflat în fața noastră, iar după încheierea misiunii, ne așteaptă pe orbite anterior stabilite. Avem în depozit vreo sută de asemenea nave de dimensiuni și categorii diferite; și o echipă de constructori lucrează în permanență la perfecționarea lor. Ele sunt în stare, vorba ceea, să treacă și prin foc pentru a-și ocroti pasagerii de tot felul de surprize cosmice, asigurându-le condiții îndestulătoare de trai și de activitate științifică pentru circa cincizeci de ani, căci... de, nu uitați că totul se petrece în Cosmos! În sistemul Deneb[1] ne-au dispărut trei asemenea nave. Deși le-am căutat vreme îndelungată, n-a fost chip să le dăm. De urmă, astfel încât am rămas pe Icar cu vreo zece oameni mai puțin. Atunci se iscă pentru prima oară la noi o situație ce semăna cu un conflict; multă lume se pronunță cu insistență pentru continuarea căutării, în timp ce consiliul astronavigatorial aprecia că, în drumul nostru, jertfele sunt inevitabile și că, dacă ținem totuși să ne îndeplinim programul încredințat, nu ne putem permite să pierdem o jumătate de an. Și deși, într-adevăr, am fi avut nevoie de încă o dată pe atât timp pentru a recupera accelerarea ratată, majoritatea icarienilor nu fură de acord să abandonăm căutarea navelor. În ciuda tuturor acestor proteste, consiliul proclamă un doliu de trei zile și hotărî ca Icar să nu se înscrie pe orbită în jurul Denebului.

Străbătând coridorul strâmt, am aruncat printr-un luminator rotund o privire spre imensul hangar al carantinei. Cine zburase oare cu R-19? Nava astrală de categoria A părea nou-nouță, ca și cum n-ar fi părăsit niciodată hangarul. Vreo zece mecanici-

---

[1] Deneb (alfa Cygni) este cea mai strălucitoare stea din constelația Lebăda. Face parte din formațiunea „Marele Triunghi de Vară”, alături de stelele Vega (alfa Lira) și Altair (alfa Vulturul).

roboți mișunau ca niște păianjeni pe fuzelajul ei lucios, intrau și ieșeau prin trapa principală, prin cele de rezervă, verificându-i sistemele și pregătind-o pentru un nou zbor. Instalat la tabloul de comandă, mecanicul de serviciu se plictisea de moarte în scafandrul său. Constatarea mai potoli agitația ce-mi cuprinsese inima după atâta alergătură, dezamăgind-o chiar. Deci nu se întâmplase nimic neobișnuit. Involuntar, am încetinit pasul – nu-i chiar atât de ușor să te reobișnuiești cu scafandrul – și m-am târât până în dreptul cabinetului de sector al consiliului de control. Am apăsat pe sonerie și ușa s-a deschis în aceeași clipă.

— Îți poți scoate scafandrul, Zenon, îmi zise Terryn. Toate verificările au fost terminate.

Eu însă încremenisem lângă ușa ce se închisese în urma mea. Încremenisem, holbându-mă la prietenul meu Alec Derry. Iată cine se înapoiase! Zăcea în fotoliul rezervat pacienților și… era de nerecunoscut. Mă așteptam să-mi zâmbească larg și vesel, cum procedasem eu de cum dădusem cu ochii de el, mă așteptam să-și ridice brațul în semn de salut, dar el nici măcar nu se clinti. Privirea sa, ajunsă parcă numai din întâmplare pe vizorul meu, nu arăta prin nimic că m-ar fi recunoscut. Era o privire încărcată de sfială și teamă, rătăcitoare, o privire ce fugea de ceva, ocolind întrebările din ochii celorlalți.

— Salut, Alec. Bine ai venit! i-am urat eu atât de încet și de îngrijorat, încât sunt aproape sigur că nu m-a auzit nimeni.

Pe fața lui Alec, apatică, galbenă și îmbătrânită, nu tresări niciun mușchi. Părul de la tâmple, de la acele tâmple de numai douăzeci și trei de ani, albise cu totul.

— Sunteți prieteni, Zenon, nu-i așa? mă întrebă Terryn și adăugă după ce ne cercetase pe amândoi cu o insistență nedisimulată: de asta te-am chemat. Cu prietenul dumitale s-a întâmplat ceva, trebuie să ne ajuți să înțelegem despre ce-i vorba.

Abia acum am văzut că a doua persoană nu era altcineva decât prim-coordonatorul. Nu, de fapt nu era el, ci imaginea lui holografică proiectată în mijlocul încăperii, ceea ce nu însemna că lucrurile sunt mai puțin grave. Prim-coordonatorul lui Icar nu onora chiar așa, cu una, cu două, pe cineva cu imaginea sa holografică. Pe cvintetul nostru conducător îl interesau doar principalele concluzii ce se desprindeau în urma zborurilor de cercetare, restul problemelor lăsându-le în seama specialiștilor.

— Cum a fost, Alec? Hai, povestește-mi! am rostit eu cât mai degajat cu putință, smulgându-mi nerăbdător scafandrul enervant.

Terryn veni să mă ajute – pretext pentru a se apropia cât mai mult de urechea mea:

— E a treia zi de când nu scoate o vorbă. Mai târziu vă las singuri, dar acum vreau să mai fac o încercare. Din toată expediția asta n-a rămas decât o singură înregistrare, celelalte sunt șterse. Întâmplarea – și nu numai întâmplarea – a făcut ca dispozitivul de înregistrare purtat de soția lui să intre pe neașteptate în funcțiune. Încă nu i-am dat-o s-o asculte, pentru că am impresia că simulează.

— Dar soția lui unde-i? am întrebat eu tot în șoaptă.

— E moartă. Vana anabiotică[2] în care zăcea era goală, robinetul crioprotectorului – neatins, tot restul instalației – nefolosit, doar ventilele de la oxigen păreau slăbite cu mâna. Pare a fi vorba de o sinucidere. Ai auzit de plăcuta autoardere cu oxigen?

Am scăpat scafandrul din mâinile devenite total neputincioase. Fata aceea minunată, splendida Nila – moartă!

— Alec, i se adresă Terryn cu un glas neobișnuit de sever celui întors din cercetare. Degeaba te încăpățânezi și nu vrei să ne povestești nimic despre călătoria dumitale, noi tot vom afla ce s-a întâmplat, chiar din gura dumitale vom afla! Ascultă!

Și apăsă pe clapa aparatului de înregistrare-redare a anamnezelor[3]. Banda se derula îndelung în tăcere, se auzi un zgomot, apoi un fel de trosnet, pricinuit parcă de un efort fizic – probabil era tocmai clipa când intrase în funcțiune dictafonul Nilei. În timpul expedițiilor, toată lumea poartă în haine un aparat de înregistrare acustică și foto. Și brusc răsună țipat glasul lui Alec:

„Ridică-te! auzi, ridică-te! Aha, nu vrei! Și vorbele îi deveniră pe neașteptate șoptite. De ce m-ai părăsit? Nila! De ce m-ai lăsat singur? Te-ai speriat, copila mea? Să fie oare chiar așa de înfricoșător? De ce nu mi-ai spus ce gândești, să fi știut măcar

---

[2] Reducere a activității vitale la unele organisme în condiții neprielnice de viață.

[3] Totalitate a datelor pe care medicul le obține interogând bolnavul cu privire la apariția și evoluția bolii de care suferă, la antecedentele ei etc.

ce trebuie să fac? De ce taci, blestemato! prinse din nou să țipe banda magnetică. De ce-ai fugit, creatură perfidă și fricoasă? Sau vrei să spui că tocmai ăsta ți-e răspunsul? Că și eu trebuie să-mi răspund la fel? Ahhhh! Sunetul aducea a horcăit și a scrâșnet. După câteva clipe însă vocea deveni din nou tandră și împovărată de suferință. Vrei să-ți mai povestesc o dată totul? Bine, îți povestesc, iar tu gândește-te, gândește-te bine și, după aceea, hotărâm împreună ce-i de făcut. Toby, întinde-o! Întinde-o, îți spun, mașină idioată ce ești! Altfel te scot din funcțiune, așa să știi! La ce te-om mai fi creat, idiotule, dacă nu poate omul conta pe tine?”

Amenințările erau adresate, pesemne, vreunui robot care îi intuise starea de spirit și intenționa să intervină în acțiunile lui necugetate. Urmă un zăngănit metalic, se auzi icnetul cuiva încleștat parcă în luptă, răsună un trosnet și din nou, după un râs scurt și caustic, interveni vocea lui Alec:

„Iartă-mă, dragă, dar odată tot trebuia să termin cu idiotul ăsta. Din fericire, nici banda lui nu-i înregistrată. Din fericire, am zis? Stupidă poveste! Nu vreau nicio înregistrare! Nici măcar un singur sunet înregistrat nu vreau! Cum e posibil, când am auzit totul cu urechile mele, când l-am văzut cu ochii mei, când îmi amintesc de fiecare cuvânt al lui, cum nu-mi amintesc nici măcar de acel „da” pe care mi l-ai spus când ți-am declarat dragoste și te-am întrebat dacă te învoiești să pornim împreună pe drumul vieții? Nila! Tu înțelegi ceva, copilă dragă? Chiar să fi înnebunit de-adevăratele? Spune-mi, eram nebun când m-ai însoțit până la încăperea ecluzelor, când am coborât din navă urmându-l pe Toby, pe dobitocul acesta mecanic? Doar și tu i-ai auzit glasul? Stai, ia încearcă să-ți amintești totul de la început și ai să te convingi că orice halucinație-i exclusă, că n-am născocit nici măcar un singur cuvințel! Am descoperit sau nu o planetă în ecosfera soarelui invizibil? Am descoperit-o! I-am calculat anterior existența, apoi am descoperit-o. Ce-i neobișnuit în asta? Planetele din jurul acelor sori care-și propagă energia doar la extremitatea infraroșie a spectrului rămân invizibile pentru ochiul nostru, ăsta-i un adevăr elementar, chiar dacă noi doi, sărmanii, ne izbim pentru prima oară de el. Iar aparatele au înregistrat-o, i-au determinat masa, orbita și... tot ce trebuia, numai că eu am avut acum grijă să nu mai rămână nimic. Asta pentru că Icar nu trebuie să știe unde se află acum această

planetă! Spune și tu dacă n-am dreptate?! Am zburat de jur-împrejurul planetei? Am zburat. Radiosonde, observații vizuale cu locatorul de infraroșii și... nimic! Pustie și netedă ca o minge de copii. Apoi am întâlnit raza goniometrului. La a doua rotație. Stai, stai, doar tu însăți ai descoperit-o? Îți amintești că mi-ai spus: Alec, ăsta-i un radiogoniometru din cele mai obișnuite. Să coborâm totuși! Iar eu am glumit: Draga mea, și dacă semnalele astea ne spun tocmai că nu trebuie să coborâm?! Dar tu ai insistat: Nu-i vorba de niciun fel de semnale, privește analogul electronic! E cea mai elementară repetare a unui elementar radiosemnal goniometric, cel mai banal radiofar inventat pe Pământ încă pe vremea primelor avioane. Orice altă explicație este lipsită de sens... Iar eu, prudent, am spus...”

— Nu, urlă celălalt Alec, cel din fața noastră, și sări din fotoliu. Nu-i adevărat! Opriți aparatul!

Se repezi cu pumnii la aparat, gata să-l spargă. Atent la înregistrare, uitasem să urmăresc reacțiile prietenului meu, dar Terryn nu-l scăpase o clipă din ochi și acum se străduia din răsputeri să-l imobilizeze, căci Alec își ieșise din minți. Prim-coordonatorul schiță și el un gest, ce putea prea bine să însemne fie că-și lua tălpășița, fie că-i vine lui Terryn într-ajutor. Pentru a nu știu câta oară am constatat respingătoarea amoralitate a acestor vizite holografice – ba ești tu, ba nu ești tu!

— Nero, leagă pacientul! șuieră Terryn. Robotul cabinetului se desprinse fulgerător din colțul său, îl înșfăcă pe bietul Alec, folosind în acest scop patru din brațele sale mecanice, îl repuse în fotoliu, îi încinse zdravăn pieptul, brațele și picioarele cu chingi, instalându-se apoi la căpătâiul victimei care se zbătea în zadar. Silueta sa mecanică părea că exprimă deplină satisfacție față de activitatea desfășurată. Participam pentru prima oară la un asemenea spectacol – un robot care își permite să trateze astfel un om – și mă simțeam destul de tulburat. Într-adevăr, omul nu ar fi reușit niciodată să se descurce atât de repede și eficient cu un confrate alienat, și totuși în această neobișnuită relație dintre el și automat exista ceva umilitor pentru spața umană. Undeva în conștiința mea încolți ideea, mai curând simțită decât gândită, că dacă aș fi vreodată ales președinte, primul lucru pe care l-aș face ar fi acela de a-i alunga pe acești Nero din cabinetele consiliului de control.

Mi-am întors capul, încercând să-mi sugerez că Alec Derry ar fi încetat să fie cel mai bun prieten al meu, că nu e decât un pacient, aflat pe deasupra și în stare de criză. Terryn își îndrepta nervos hainele, fiind evident că și pe el îl deranja faptul că fusese nevoit să recurgă la o asemenea funcție a robotului. Apoi derulă banda până la locul în care încetaserăm să o mai ascultăm.

„Iar eu prudent, repetă glasul lui Alec, am spus: Bine, dragă, sunt gata să accept că este vorba de un radiogoniometru care ne indică direcția de aterizare, sunt gata să-l și urmez vreo sută de kilometri prin bezna asta de nepătruns, ca să vedem ce are să se întâmple, dar nu intenționez deloc, draga mea, să coborâm pe această minge neagră și stupidă, care mai e și mare și ne va păpa jumătate din rezervele de combustibil destinat înapoierii. Fă deci bine și stăpânește-ți setea de aventuri! Așa ți-am spus, îți amintești? Căci țipetele tale deveneau tot mai necontrolate. Ba am fost silit să-ți amintesc și că instrucțiunile interzic exploratorilor de categoria noastră orice aterizare pe vreun corp ceresc. Doar în caz de avarie…”

Suna straniu această istorisire – straniu?… nu, lugubru – și, de fiecare dată când realizam că misterioasa convorbire avusese loc între Alec, turbat de furie, și soția lui, moartă, simțeam fiori reci cum mă străbat pe șira spinării cu copitele lor mici și ascuțite. O convorbire purtată astfel în spațiile negre și infinite în jurul unui soare invizibil! Există oare ceva mai groaznic decât să rămâi singur în rachetă, cu un mort la bord, mortul să fie cel mai drag om al tău, și să zbori astfel luni în șir, neștiind dacă-ți va mai fi dat să vezi vreodată oameni vii? Și atunci ce-i de mirare că mintea bietului meu prieten nu mai era întreagă? Da, nu încăpea nicio îndoială că astronavigatorii noștri se înșelau închipuindu-și că psihoroboții vorbitori vor atenua singurătatea omului aflat în Cosmos. Într-adevăr, ei sunt niște mașini vrednice, capabile să multiplice de mii de ori puterea și încrederea cuceritorilor Cosmosului, dar judecata rece și analitismul mecanic care le caracterizează vorbirea nu sporesc oare și mai mult singurătatea omului, nu ascut până la paroxism senzația de pustietate a spațiului, pe care altminteri l-ar putea el popula, recurgând la imaginație?

Iată o problemă cu care nu mă confruntasem! Trebuia studiată și mi-am zis că n-ar fi rău să zbor eu însumi câteva luni

singur, însoțit doar de psihoroboții repartizați în asemenea cazuri. Iar această idee deveni hotărâre când am aflat că Alec încercase să distrugă nava, ba atentase și la propria sa viață, dar psihoroboții, a căror principală sarcină constituie securitatea zborului – unul dintre ei, necunoscut pasagerilor, le controlează în permanență starea psihică – l-au imobilizat până la urmă, l-au adormit în camera de anabioză, plasând apoi ei înșiși nava pe orbita prevăzută pentru întâlnirea cu Icar.

„Iar tu ai prins să jubilezi când ne-am apropiat la vreo mie de kilometri de suprafața planetei: semnalul devenea tot mai distinct, fiind în mod evident orientat spre noi, numai că, la prima noastră rotație, el n-a existat. E adevărat că fasciculul convergent al razei radio se strângea tot mai mult, lucru de care până și un copil își putea da seama privind aparatele, dar, draga mea, de unde până unde ființe vii în pustiul acesta negru, de piatră, că doar n-or fi stând vârâți în găuri, ca șerpii? Iar dacă-s chiar atât de deștepți, de au ajuns să aibă și radiogoniometre, de ce nu emit și alte semnale, de ce nu ne spun ceva pe limba lor? Te înțeleg, draga mea, oricare dintre noi își dorește să zărească până la urmă ceva viu, oricât de neînsemnat ar fi acest ceva, după ce atâta amar de ani n-am întâlnit nici măcar un pui de virus în drumul nostru, nici măcar acolo unde toate cercetările preliminare ne dovediseră că nu este exclusă existența unor substanțe organice, dar... Îți amintești, tocmai despre astă îți vorbeam atunci când s-a auzit glasul? Nila, l-ai auzit, nu-i așa că și tu l-ai auzit? L-ai auzit, se înțelege că l-ai auzit, eu și acum îmi amintesc expresia aceea de triumf încremenită pe chipul tău! El, glasul acela blestemat, rostise (încă-l mai aud): „Tovarăși, puteți ateriza. Securitatea vă este garantată. Inclusiv în privința înapoierii.” Astea i-au fost cuvintele, nu-i așa? În limba noastră. Și le-a repetat. Și a adăugat, pe un ton parcă de poruncă: „Aterizați, vă așteptăm!” Tar noi ne uitam înnebuniți unul la celălalt, căci glasul răsuna chiar în cabina piloților, dar în afara noastră își a celor patru psihoroboți, nu se mai afla nimeni acolo. Atunci am răcnit prostește: „Dar cine ești dumneata?” „Eu stat cel pe care-l căutați”, veni răspunsul, însoțit de un râs cu glas de robot. „Curaj, aterizați! Doar sunteți cuceritorii Cosmosului!”

Nila, ți-am spus eu că treaba asta nu-mi place deloc. Să plecăm cât mai e vreme! Dar tu înnebuniseși de-a binelea. „Să

aterizăm, Alec, începuseși tu să țipi, trebuie să aterizăm”, și ai pus roboții să pregătească aterizarea. „Vezi, strigai tu arătând spre locator, vezi? Ce loc ideal, mai neted decât un cosmodrom, atâta doar că n-are atmosferă și e întunecat.” Nila, te imploram eu, îți amintești cum te imploram? Nila, nu e bine să aterizăm, nu avem acest drept, fii rezonabilă! Iar tu m-ai făcut fricos, adăugând că regreți c-ai plecat la drum cu un asemenea fricos. Pentru prima oară te-am văzut atât de înrăită și dezlănțuită. Groaznice mai sunteți voi, femeile, iar tu ești cea mai groaznică dintre toate! Acum ți-o pot spune. Mă auzi? Mă auzi, Nila?...”

Aveam senzația că de astă dată striga Alec cel legat, dar el zăcea, cu capul prăvălit, vlăguit de încercările istovitoare de a se elibera din chingi, sau încă amețit de opiul pe care i-l pulverizase în față robotul, pentru a-l calma. Nu era exclus ca această stare să-i fi fost pricinuită și de faptul că noi îi aflasem totuși taina, pe care aparatul de anamneză o povestea acum iarăși în șoaptă, cu inflexiuni tragico-maniacale, aidoma unei confesiuni:

„Și nu m-am mai opus. Și am descins. Și tu, care voiai să părăsești nava, mi-ai spus să-mi păstrez ridicolul spirit cavaleresc pentru alte femei, că voi avea nevoie de el pe Icar, când îmi voi căuta o nouă soție. Dar te-am silit să rămâi, eu eram totuși comandantul, iar comandantului trebuie să i te supui. Ți-am propus: Nila, hai să trimitem un psihorobot. El se va descurca în toate privințele mai bine decât noi; am încălcat o dată instrucțiunile, ce rost are să le încălcăm din nou, de ce să rămână o singură persoană pe rachetă! Dar tu ți-ai râs din nou amarnic de mine, așa cum n-o mai făcuseși niciodată. Și eu care socoteam că mă iubești. Și credeam în tine. Știu, știu că principala instrucțiune prevede ca, în cazul întâlnirii cu ființe superioare, exploratorul să se înfățișeze personal, întrucât psihorobotul nu dispune de suficiente opțiuni pentru comportarea sa, ceea ce poate atrage după sine o atitudine ostilă din partea interlocutorului. Și totuși n-aș fi coborât, calitatea de comandant îmi oferea deplină libertate de acțiune, i-aș fi trimis pe Toby și pe Vary. Căci dacă, cu mințile noastre torturate de plictiseală, am deslușit o voce care vorbea ca un pământean și dacă am recepționat pe unde scurte niște emisiuni idioate, de tipul celor existente cu milioanele în Cosmos, nu înseamnă că de acum gata – urmează mult

așteptata întâlnire cu ființe superioare. Nila, Nila! Ce s-a întâmplat cu tine, îți pierduseși oare judecata, de-ți râdeai atât de amarnic de mine? Da, indiscutabil, trebuia să te fi lăsat să părăsești nava, poate astfel nu s-ar mai fi… nu s-ar mai fi… Mă auzi? E pentru ultima oară că-ți povestesc toate astea, nimeni, dar nimeni nu le va mai auzi de la mine, nimeni nu le va mai afla de nicăieri. Voi tăcea, așa cum taci tu acum, pentru ca să nu mai facă și alții ce-ai făcut tu, draga mea, copilă nefericită, dezorientată și distrusă… De ce a trebuit să ies? De ce? Și n-aș fi ieșit dacă Toby nu s-ar fi înapoiat cu aerul cel mai calm din lume și nu mi-ar fi zis: „Totu-i în regulă, Alec”. Cu familiarismul acesta stupid, conceput de constructorii lui Toby pentru a imprima mai multă intimitate relațiilor dintre noi. Ce porcărie! Și ce dacă-i psihorobot, ce dacă-i cel mai perfecționat dintre toți psihoroboții? Nu-l face asta egal cu omul, ca să-și permită el, păianjenul ăsta mecanic, să i se adreseze astfel! Mă înfuriasem, dar tot n-aș fi părăsit nava, dacă nu mi-ar fi fost teamă. Mă temeam însă pentru tine, copilă nesocotită ce ești. Iar nu pentru că aveam să pun pentru prima oară piciorul pe o planetă. Dar cum aș fi putut eu să te las singură? Da, n-aș fi făcut nici măcar un pas prin bezna aceea blestemată, dacă nu l-aș fi auzit atunci și pe… ăla: „Totu-i în regulă, Alec. Poți veni.” Mi-am ieșit din fire: „Toby, idiotule, nu sunt surd!”. Iar Toby replică jignit: „Asta n-am spus-o eu, Alec!”

Deci și el, și robotul auzise!…

Îngrozitor, Nila! Ce povară! Călcasem parcă pe un magnet. Abia am reușit să-mi desprind picioarele de pe piatră. Oare cum trăiesc oamenii pe scumpa noastră Terra, pe care noi doi nicicând n-o vom vedea? Da, e un adevărat coșmar să te târăști în condițiile unei asemenea gravitații! Iar în jur domnea o beznă absolută, de nepătruns! Deși pusesem reflectorul la puterea sa maximă, abia distingeam psihorobotul aflat la numai doi metri de mine. De-a dreptul inexplicabil! De altfel, nu mai eram în stare nici să-mi explic ceva, nici să judec! Glasul acela îmi paralizase creierul. „Mergeți! spusese el. Înainte!” Mergi, Toby, îi porunceam eu, conștient că o fac împotriva propriei mele voințe, că nu eu, ci altcineva vorbește prin intermediul minții mele. „Încotro?”, întrebă el și eu repetai: Înainte, Toby. Și el prinse să se clatine ca beat, căci și creierul său mecanic fusese dereglat. Mă târam cât mai aproape în urma lui și nu mă țineau

puterile nici cât să ridic pistolul cu plasmă, care rămase astfel la locul său. Iar de văzut nu vedeam nimic în afară de spinarea lui Toby, dincolo de care razele reflectorului se pierdeau, înghițite parcă până la una de cine știe ce genune. Mi-am coborât și vizorul cu infraroșii, dar până acolo unde bătea el nu se zărea decât o suprafață neagră și netedă ca asfaltul, neprezentând nici cea mai mică neregularitate. Toby își încetinise de tot mersul, ca o sălbăticiune ce a adulmecat în față o primejdie. Aveam impresia că-n orice clipă va face stânga-mprejur, vârându-mi-se între picioare. În ceea ce-l privește, chiar că nu putea fi învinuit de frică. Și tocmai când mă pregăteam să-i dau ordin de înaintare, GLASUL răsună din nou. Atârna undeva chiar deasupra căștii mele, blestematul! „Nu te teme, Alec, securitatea ți-e garantată!" Am ridicat capul – aceeași beznă de nepătruns. Ciudată poveste, nici măcar stele nu se zăreau pe cerul acela! Iar apoi... se lumină brusc. Da, se lumină ca-n dormitorul nostru de pe navă, Nila, ca-n dormitorul nostru nupțial. Iar eu și Toby ne aflam într-o încăpere sferică, cu pereți de un galben auriu, scăldați parcă de soare, într-o cameră complet goală. Cum am nimerit acolo, nu numai eu, dar nici măcar Toby nu știe să-ți explice. De fapt, n-am sesizat nimic, în jurul nostru s-a făcut pur și simplu lumină – așa, dintr-odată, cu totul pe neașteptate – iar noi ne-am pomenit într-un fel de calotă cu diametrul de vreo zece pași. Controlează pereții! i-am spus eu lui Toby, căci aceștia numai a pereți nu semănau, mai degrabă aduceau cu un fel de cortină luminoasă; Toby își întinse toate brațele și porni spre perete să-l pipăie, dar, deși înainta mereu, nu izbutea să-l ajungă, deoarece acesta se-ndepărta cu aceeași viteză. Stai! am comandat eu și am „țâșnit" după el, bineînțeles în măsura în care acest lucru era posibil în asemenea condiții de gravitație. Mi-am întins și eu brațele, dar tot degeaba. Ne-am deplasat de cealaltă parte a calotei – același lucru. Între timp, peretele din spatele nostru revenise la vechiul loc. Toby, ai văzut ce s-a întâmplat? am zis eu. Am căzut într-o cursă! Hai, pune-ți dovleacul la contribuție și hotărăște cum ieșim de-aici! Dar felul meu de a vorbi, evident influențat de năuceala ce mă stăpânea, nu-i făcu nici cea mai mică impresie lui Toby, căci vita asta mecanică îmi răspunse cu indiferență de robot: „Aduce a spațiu riemannian, Alec. Putem ieși din el numai dacă Nila reușește să-l distrugă cu

supermagnetul. De aici însă nu avem cum să intrăm în legătură cu dânsa. Câmpul frânge semnalele și le întoarce. Trebuie încercat și prin telepatie. Nu-i exclus ca bioundele să răzbată. Hotărăște dumneata, mie nu mi s-a programat o asemenea situație.”

Da, exact de așa ceva eram eu bun acum când creierul mi se zgâlțâia în craniu ca o soluție în retortă. De unde să strâng puteri pentru un impuls telepatic? Am pornit-o din nou spre peretele imperceptibil, scrâșnind din dinți pentru a nu urla de disperare. Până când am auzit pe cineva râzând în spatele meu.

Da, râzând! Crezând că Toby s-a smintit de-a binelea, m-am întors pe loc să-i spun vreo două. Dar și ochii săi electronici se zgâiau la fel ca ai mei. În mijlocul unei sfere riemanniene similare, având aceeași strălucire solară și părând că se reazemă de a noastră, deși era la fel de posibil să nu se rezeme, dar îți crea iluzia că între ele nu există o delimitare exactă, alcătuind un fel de opt, se afla, dragă Nila, un pământean ca toți pământenii și râdea cum ar râde orice pământean. Cu un glas care semăna cu glasul lui Toby. Un glas mecanic, cu modulații mecanice. Când conteni cu râsul, rosti:

— Alec, ți-am spus că n-aveți de ce vă teme, că vă veți întoarce teferi și nevătămați pe Icar. Liniștiți-vă!

— Dar cine ești dumneata? am întrebat eu, studiindu-l și nevăzând în el nimic neobișnuit, afară doar de faptul că exista.

— Sunt cel pe care-l căutați.

Un pământean get-beget, Nila, crede-mă! Și hainele îi erau de pământean, la fel cu cele pe care le purtăm noi pe Icar. Mi-am strâns tare ochii, neputând să mă frec la ei din pricina căștii, apoi i-am redeschis – stătea în aceeași poziție și-mi zâmbea cu aceeași amabilitate nesuferită. Un om! Un om ca toți oamenii, doar glasul îi era de automat. M-am uitat și la Toby. Era clar că vedea și el același lucru, sau poate doar așa mi se părea mie; parcă poți descifra ceva în cepele lui electronice! Așa că m-am trezit întrebând ca un puști aflat în fața unui iluzionist:

— Îmi permiteți să mă apropii, să vă ating?

— Chiar dacă ți-aș permite, tot nu ai reuși. Așa că renunță, e periculos! mă sfătui el.

Am tăcut, căznindu-mă să înțeleg ce poate însemna răspunsul lui și dacă are cumva vreo legătură cu cele două sfere riemanniene ce se atingeau și totodată nu se atingeau una de

alta și în care noi stăteam proțăpiți față în față.

— Ei, Alec, văd că ați început, în sfârșit, să colindați, așa-i?

— Ce vrei să spui? m-am încruntat eu.

— Ne bucurăm că v-ați început în cele din urmă colindul prin Galaxie. Despre asta-i vorba. Ne bucurăm sincer. Și... bine ați venit! cum spuneți voi pe Terra.

Neajutorat și derutat cum eram, am simțit că-mi ies din țâțâni.

— Da cine sunteți voi, de vă bucurați chiar atât de sincer? l-am întrebat eu răstit.

— Noi suntem cei pe care-i căutați, replică interlocutorul meu în stilul său de robot. Mi se pare că pentru a găsi semeni ați pornit la drum?!

Totul era atât de incredibil, atât de uluitor! l-am întrebat cu un glas pe care nu mi-l mai auzisem:

— Așa arătați voi?

— Nu, dar studiindu-vă psihologia, am ajuns la concluzia *că* asemenea înfățișare v-ar conveni cel mai mult.

— V-ați stabilit aici?

— Aici și... în toată Galaxia.

— De ce nu vă arătați, totuși, în adevărata voastră față?

— Ți-am mai spus: pentru că nu v-ar conveni. Și pentru că atunci n-am mai reuși să ne înțelegem.

— Tonul acesta mi se pare cam nepotrivit pentru un prim contact între două civilizații, am remarcat eu, dar celălalt continuă imperturbabil:

— Chiar vă e teamă, vouă, celor de pe Terra, să aflați ce se crede despre voi?

— Cine vă dă dreptul de a ne judeca astfel? l-am întrebat abia stăpânindu-mi furia și, neavând siguranța că pusesem în funcțiune aparatura de înregistrare audio-vizuală – de nimic nu mai eram sigur – mi-am dus, cu un gest voit întâmplător, mâna spre centura costumului.

Celălalt râse cu vocea sa metalică:

— Lasă centura-n pace!

L-am înjurat în gând și am coborât brațul de-a lungul corpului, consolându-mă cu gândul că, indiferent de ceea ce reușisem eu să fac, aparatura lui Toby intra automat în funcțiune. Dar tot atunci am realizat că făptura acea nu-l băgase defel în seamă pe Toby.

Deci, pentru el era foarte clar care dintre noi era ființă vie și care robot. Hotărât lucru, Nila, ăla nu era o făptură vie, ci… un monstru. Se vede treaba că tocmai acest lucru m-a determinat să mă port atât de respingător – mă pierdusem pur și simplu în fața unei forțe care ne cunoștea, dar pe care creierul meu nu reușea s-o identifice. Nicicând nu m-am îndoit de capacitatea mea de a face față unei întâlniri cosmice, fie și cu cea mai fantastică creație a materiei, dar… să te pomenești deodată cu cineva aproape identic la chip cu tine?!…

I-am răspuns, însă în loc să caut putere de împotrivire, rosteam vorbe care aduceau a rugăminte, a scuză:

— Eu sunt explorator și trebuie să raportez.

Iar el îmi replică:

— Asta-i bună, Alec, doar nu vrei să-mi spui că nu ești în stare să ții minte o amărâtă de discuție? apoi continuă pe un ton didactic umilitor: Întoarceți-vă la voi înșivă, oameni! Prea vă bizuiți pe mașini. Întoarceți-vă la voi înșivă și veți descoperi că natura v-a dăruit cu puteri mult mai mari și mai complexe decât născocirile voastre mecanice.

— Îți mulțumesc pentru sfat, i-am replicat cu un ultim rest de mândrie. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare. Cine vă dă dreptul să ne judecați…

— Faptul că vă cunoaștem, mă întrerupse el fără a se sinchisi câtuși de puțin. Doriți ca ființele pe care le căutați să vă semene, dar țineți morțiș ca ele să se afle într-un stadiu inferior de dezvoltare. Asta ca să vă întăriți sentimentul de stăpâni. Iată ce căutați, deși n-ați recunoaște-o nici măcar în sinea voastră! Și tocmai un asemenea sentiment vă izolează în Cosmos, din cauza lui ați catadicsi până la urmă să vă întâlniți și cu o civilizație superioară, dacă purtătorii ei v-ar semăna măcar în parte. Ați da atunci de înțeles că doriți să le oferiți prietenia, când, în realitate, le-ați oferi asigurări cum că vă pot avea de sclavi. Căci simțul sclaviei mai dăinuiește încă în țesătura materiei voastre pământești, n-ați apucat încă să-l depășiți în stadiul evoluției voastre, n-ați ajuns încă să fiți niște stăpâni adevărați. Dar, repet… așa s-ar petrece lucrurile numai dacă ei v-ar semăna cât de cât. În caz contrar, ați căuta să vă luați la bătaie cu ei, așa cum odinioară v-ați nimicit între voi din cauza culorii pielii sau a deosebirilor de credință, așa cum s-au bătut robii când au socotit că-i timpul să devină stăpâni.

— Sunteți o civilizație mai avansată? am întrebat eu, deși întrebarea trebuia să sune: „Vă considerați o civilizație mai avansată?”, dar, după cum ți-am mai spus, îmi cam pierdusem firea.

— Da, îmi răspunse el cu imperturbabilul calm al spațiilor intergalactice. Suntem civilizația cea mai avansată.

— Atunci de ce nu ne-ați vizitat până acum? De ce nu ne-ați ajutat, dacă tot nu erați de acord cu evoluția noastră?

Și iarăși schiță acel zâmbet la vederea căruia ceva mai înainte îmi venea să duc mâna la pistolul cu plasmă, dar care acum de-a dreptul mă paraliza.

— Bravo, Alec, iată-ne ajunși la esența discuției noastre! Există în Galaxie un principiu căruia va trebui să vă subordonați în mod necondiționat. Acesta este principiul evoluției autonome a civilizațiilor. Ca atare, nu poate fi vorba de acceptarea sau neacceptarea unei civilizații, ci de o simplă constatare.

— Cine a impus acest principiu?

— Cine le-a impus și stelelor să se deplaseze pe orbitele lor. Deci, nimeni. Iar noi, care n-am făcut decât să-l descoperim, ținem ca el să nu fie încălcat.

— Dar cu ce drept?

— Cu dreptul celor mai avansați. În scumpa noastră Galaxie există numeroase civilizații – unele vă sunt inferioare, altele superioare. De securitatea tuturora, inclusiv a Terrei voastre, răspundem noi. Se înțelege că le puteți studia de la distanță, de mijloacele necesare nu duceți lipsă, ba vă veți crea unele și mai perfecționate. De cum veți încerca însă să vă apropiați de vreuna cu intenția de a stabili contacte, veți fi avertizați și, în caz de neconformare, veți fi distruși…”

Mi-am îndreptat privirea spre bietul Alec, care zăcea legat, dându-mi abia acum seama ce anume se petrecuse în sărmana lui minte, încât a fost în stare să ia hotărârea aceea demențială de a tăcea cu orice preț. O hotărâre eroică, menită să-i ferească pe cei de pe Icar de șovăială în îndeplinirea sarcinilor încredințate. Nu era însă exclus ca în toată povestea asta să fi jucat un anumit rol și enigmatica sinucidere a Nilei, dar… de fapt, ce-i cu prostiile astea? Deocamdată eu unul nu știu dacă ceea ce-i înregistrat pe bandă corespunde adevărului sau e doar rodul plăsmuirii unei minți de-acum smintite, mistuite de boala singurătății și de dorința hipertrofiată de a nu se mai afla

singură în spațiul imens, lipsit de viață.

„Ascultă, ceea ce vreți voi e inuman, am protestat eu – continua vocea lui Alec Derry, înregistrată pe bandă. Celălalt zâmbi din nou binevoitor:

— E inuman, Alec, dar în Cosmos nu trăiesc numai oameni. Lepădați-vă mândria prin chepengurile lui Icar, dacă țineți ca zborul vostru să fie eficient. Deși veniți tocmai de la periferia Galaxiei noastre, dintr-o provincie a ei îndepărtată, ambițiile vă sunt peste măsură de mari. Vă înțelegem: spațiul din jurul micuțului vostru soare a devenit neîncăpător. Există însă nenumărate sisteme solare neocupate. Mutați-vă pe ele, instalați-vă și înmulțiți-vă acolo, dezvoltați-vă pe calea voastră, dar lăsați-i pe ceilalți în pace.

— Păi noi avem de îndeplinit o misiune! am obiectat eu cu jumătate de glas, senzația de umilire copleșindu-mă tot mai mult. Să-i ajutăm pe cei aflați în urma noastră și să învățăm de la cei care ne-au luat-o înainte, să le oferim tuturor frăția noastră, și, împreună, să pornim spre scopul comun, spre adevărul despre Univers.

— Știm, spuse el. Etica voastră ne este bine cunoscută. Dar ea nu poate fi aplicată în Cosmos. Iar dacă am trece acum la încheierea frăției pe care o propovăduiți, ați porni-o pe urmele noastre. Căci noi suntem mai puternici și mai știutori. Dar calea asta s-ar putea dovedi greșită, s-ar putea să nu ducă la adevărul pe care sunteți chemați să-l căutați. O dezvoltare liberă și absolut independentă a civilizațiilor, nu frăția voastră ieftină, care duce la erori comune – iată legea Galaxiei.

— Stabilită de voi, am încercat eu să fiu caustic, deși mă simțeam penibil.

Interlocutorul meu continuă imperturbabil:

— Stabilită de noi. Cu dreptul celor mai știutori. Adevărul despre Univers nu este unic, prietene Alec – așa mi-a spus: „prietene” – dar oricine, chiar și cel mai tâmp psihorobot ar fi rostit cuvântul mai tandru, mai omenește. Și a mai spus: orice civilizație tinde spre un adevăr propriu despre sine, lucru de la care nimeni nu trebuie s-o abată.

— Dar de ajutat, o poate ajuta? am perseverat eu la fel de jalnic.

— Ajutorul e și el o abatere, căci pornește de la un adevăr străin.

— Dar omul e născut pentru a schimba lucrurile, am îngăimat aproape suspinând. Nu poate fi un observator pasiv. Asta-i împotriva firii sale.

— Schimbați-vă pe voi înșivă, schimbați spațiile neocupate, replică el cu indiferență. Pe ceilalți însă lăsați-i în pace!

— Dar faptul că interziceți legăturile între civilizații nu înseamnă oare tot o imixtiune?

— Ba da, se învoi el, dar e singura imixtiune justificată.

— Vă temeți pentru voi?

Izbucni în râs:

— Ești încă destul de naiv, Alec. Ia judecă și singur: voi sterilizați cu maximum de precauție orice navă sau stație automată trimisă în misiune de cercetare, pentru a împiedica transportul de virusuri pământene pe alte planete și pentru a nu tulbura nimic în viața de acolo. În schimb, intenționați să vă răspândiți pretutindeni prin Cosmos obiceiurile și cunoștințele, tot ce-i pământean. Nu găsești că-i un paradox?

Am rămas fără replică. L-am întrebat doar copilărește:

— Dar dacă ne-ar paște moartea? Dacă ne-am pomeni cu o avarie catastrofală, dacă foamea sau penuria de energie ne-ar condamna la moarte? Nici atunci nu ne-ați veni în ajutor?

— Nu, îmi răspunse calm interlocutorul meu cu… înfățișare umană. Dacă ați pieri, încercările voastre ar fi reluate de alți locuitori ai Terrei, așa cum s-a întâmplat de fiecare dată și până acum. Ei ar descoperi erorile comise și, cu un plus de înțelepciune, ar merge mai departe pe calea începută. Oare nu asta-i esența dezvoltării materiei gânditoare? Să admitem chiar că ar pieri întreaga voastră civilizație, ce altceva ar însemna acest lucru decât că o asemenea civilizație este de acum perimată sau că ea n-ar fi trebuit în general să existe? Asta-i, Alec. Mă bucur că ne-am văzut. Transmite avertismentul meu tovarășilor dumitale!

— Și a mai adăugat ceva, Nila, lucru ce m-a turtit definitiv:

— Încă de la întâlnirea din sistemul lui Deneb, îmi spuse el, noi i-am avertizat pe unii dintre ai voștri aflați în misiune de explorare, dar ei au preferat, fără pic de chibzuință, să nu se mai întoarcă pe Icar. Au pornit în căutarea noastră și au pierit. Pentru ceea ce li s-a întâmplat, ne revine și nouă o parte de vină, căci n-am reușit să aranjăm întâlnirea în forma care v-ar fi convenit cel mai mult. Sperăm însă, Alec, că vei fi mai înțelept

decât colegii dumitale.

— Nu, am urlat eu, dar el nici măcar n-a tresărit, mulțumindu-se să întrebe cu indiferența sa mecanică:

— Ce mai poftești?

Eu însă nu știam ce mai poftesc, după cum nu știam nici de ce țipasem „nu”. L-am implorat cu disperare:

— N-ai vrea măcar să te arăți în adevărata-ți înfățișare?

Râse, așa cum râsese și când își făcuse apariția.

— Degeaba, n-ai simțul necesar ca să mă vezi.

Și în aceeași clipă locul în care se afla fu invadat în tăcere de o lumină orbitoare – o fulgerare alimentată parcă de mii de tone de magneziu. Mi s-a părut că zăresc ceva, dar nu aș putea spune ce anume, în memorie nu mi s-a întipărit nici cea mai vagă urmă. În secunda următoare, am simțit că orbesc. Bezna de nepătruns de mai înainte îmi năpădi din nou vizorul, bătându-mi globii oculari, cu un ciocan parcă, până-n fundul craniului. Mai țin minte că zăceam lungit pe suprafața aceea netedă ca oglinda și neagră ca asfaltul, fără să știu cum și când căzusem. Apoi cineva m-a ridicat. Era Toby. M-a ridicat și m-a dus așa cum nu mă mai dusese niciodată. Iar nava lucea cu proiectorul de la trapă doar la un pas de noi, ca și cum nu ne-am fi îndepărtat câtuși de puțin de ea. Toby închise trapa și, încă acolo, încă în încăperea ecluzelor, mi-am venit în fire și m-am repezit asupra lui:

— Toby, repetă tot ce ai auzit și văzut!

Tăcere.

— Toby, reprodu! am țipat eu la el.

Tăcere.

— Toby, aparatura ta de înregistrare n-a funcționat? l-am întrebat aproape cu disperare.

— Ba da, Alec, răspunse el în sfârșit. Dar n-a înregistrat nimic. Nici sunet, nici imagine. Fie că un magnet foarte puternic a șters înregistrarea, fie că spațiul riemannian nu îngăduie înregistrarea.

Am verificat – spunea adevărul. Și asta în vreme ce convorbirea noastră se înregistra. Simțeam că pot să-mi ies din minți în orice clipă, dar mi-am amintit că aparatura de înregistrare din psihoroboți nu reprezintă decât un dispozitiv de dublare a memoriei lor holografice. I-am spus:

— Toby, tu ai fost cu mine. Așadar, ai văzut, ai auzit?

— Am fost cu tine, Alec, răspunse el.
— Spune ce-ai văzut și ce-ai auzit!
Aceeași tăcere.
— Vorbește, dobitocule!
El tăcea – drept e că un asemenea mod de adresare nu era de natură să-l stimuleze, dar în aceeași clipă am realizat, Nila, că eu nu doream ca el să confirme asta. Nu știu de ce, dar, cu tot ce purtam în sinea mea, eu nu doream asta, căci mă gândeam la acei exploratori ce nu se înapoiaseră pe Icar. Tu poți înțelege asta, Nila? Spune, poți înțelege? Și ierta? Fiindcă i-am spus:
— Bine, Toby, despre celle întâmplate nu sufli nicio vorbă – niciodată și nimănui!
Când ne vom întoarce pe Icar, el n-o să-mi mai fie subordonat, de aceea am hotărât să-l ucid. Am să-l ucid, Nila, el e viclean și se va feri, dar eu am să pândesc momentul prielnic. Îl fac fiare vechi. Știu că trebuie să-l ucid. Cu orice preț. Ori pe el, ori pe mine! Poți înțelege asta? Bine, uite, îți explic! Îl ucid și pornesc apoi să-l caut pe ăla, vom umbla până îl vom găsi, chiar dacă va trebui să scotocim toată Galaxia, să răscolim stelele una câte una, dar îl vom găsi. Asta poți s-o înțelegi? Răspunde odată! Nila!… Taci? Taci, blestemato? Da, tu ești o blestemată și te urăsc, și niciodată nu te-am iubit, să știi asta! Pentru că ești o criminală! Un asasin! Un pirat cosmic!… Ha, ha, ha, ha…”
Era un râs dement, care putea foarte bine fi și plâns. El răsună în difuzor, apoi se stinse, transformându-se într-un scâncet amestecat cu țipete și gemete, pentru a se încheia cu un scrâșnet zguduitor, ca și cum firul magnetic al înregistrării hârșâia pe muchea ascuțită a unei sticle sparte. Terryn opri aparatul și se întoarse spre mine, de parcă s-ar fi scuzat:
— Asta-i, Zenon. De altceva nu dispunem.
Prim-coordonatorul făcu un gest autoritar cu mâna sa dreaptă, imaterială. Rosti amenințător, probabil în continuarea unei discuții începute înainte de venirea mea:
— Pe dumneata te vom socoti răspunzător de cele întâmplate. Dumneata i-ai considerat apți pentru zboruri de explorare.
Președintele consiliului de control ridică spășit și neajutorat din umeri, deși ierarhic era egal cu prim-coordonatorul. Nicicând nu-l văzusem atât de tulburat.
— Nu se poate prevedea chiar totul! rosti el încet. N-am constatat anterior nicio tulburare mintală la defunctă. Dar, chiar

dacă ar fi avut, ar fi fost imposibil de stabilit. Oxigenul pur arde structurile cerebrale.

— Dar psihorobotul? întrebă prim-coordonatorul. E chiar atât de avariat?

— Are distrus întreg dispozitivul de memorare. Iată concluziile expertizei tehnice.

— Nu-i nevoie! îl opri supărat prim-coordonatorul. Până când va lua o hotărâre consiliul, numai dumneata ai dreptul să te ocupi de acest caz. În condițiile unui secret absolut! Te voi căuta peste puțin timp.

Și figura lui impunătoare se topi în văzduh, ca un spirit înfuriat, dar și speriat totodată.

3

Terryn se trânti în scaun, strângându-și tâmplele în palme, iar eu mă străduiam să nu mă uit spre Alec, care zăcea ca un cadavru strâns în chingi. Și mă opinteam să storc ceva, oricât de neînsemnat, din vacuumul ce-mi stăruia în minte – în definitiv, mă chemaseră în ajutor, și nu pentru a face figurație. Am întrebat:

— În drumul lor au coborât totuși pe vreun corp ceresc?

— În aparate n-a rămas nimic înregistrat, îngăimă Terryn fără tragere de inimă. Există niște zgârieturi pe exteriorul navei, care ar putea sugera un asemenea lucru, dar asta nu înseamnă încă nimic.

— Iar dumneavoastră… dumneavoastră… magistre, ce părere aveți?

Își frecă fața ca un om care vrea, în sfârșit, să se trezească:

— Aici pot exista două ipoteze. Ambele derivând de la premizele respective: sunt sau nu reale cele întâmplate? Dar și una, și cealaltă sunt triste. Spune, Zenon, dumneata ai crescut împreună cu acest tânăr, ați urmat împreună învățământul general… nu-i așa că în programă nu este tratată și noțiunea de Dumnezeu?

Am rămas nedumerit:

— De Dumnezeu? Ah, da, de… Dumnezeu! Nu, nu este tratată. Figurează doar în programa specială destinată istoricilor. La cosmogonia societăților inferioare, dacă nu mă înșel.

— Da, întocmai, întocmai, murmură îngândurat președintele consiliului de control. Atunci cum îmi explici această neașteptată apariție a lui Dumnezeu în conștiința prietenului dumitale? Când lui Derry, pesemne, nici măcar cuvântul nu-i era cunoscut!

— Dar de unde până unde Dumnezeu? am întrebat eu stupefiat.

— Păi ce altceva ar fi putut el vedea, cu cine altcineva ar fi putut discuta? Doar se referă la o ființă superioară, care își impune legile sale superioare și antiumane?

— Derry e un băiat curajos, magistre, astropilot din tată-n fiu, am obiectat eu cu precauție. Nu e în stare să se țină de născociri.

— E și el om, Zenon, continuă mentorul și șeful meu cu o nervozitate crescândă. Stă omul singur cuc în navă și își pierde mințile văzând indiferența aparatelor care înregistrează aceeași indiferență, pustietatea, neantul, adică nimicul, neputința în fața neantului și-atunci se hotărăște să populeze acest Neant cu… Ceva. Spune-mi, Zenon, noi nu suntem decât de douăzeci de ani la drum, e oare cu putință să fi ajuns iar la acel veșnic impas care să nu-l aibă înapoia sa decât pe Dumnezeu?

După cum v-am mai spus, noi doi ținem de două generații foarte diferite și asemenea idei îmi erau străine. Am început prudent:

— Magistre, sunteți un om prea pământean, de aceea…

— Dar Alec Derry nu e pământean! izbucni el. Derry s-a născut aici. Aici și-a primit educația, aici și-a făcut studiile.

— Exact! am ridicat și eu vocea, cu riscul de a deveni nepoliticos. Asta e o dovadă că n-a inventat niciun fel de Dumnezeu, ci că s-a întâlnit aievea cu un reprezentant al unei alte civilizații.

Aveam impresia că înțeleptul președinte al consiliului nostru de control se temea de o asemenea evoluție a gândurilor sale. Își reveni întrucâtva, se îndreptă din șale, temându-se, pesemne, să nu-și piardă autoritatea de care se bucura în ochii mei. Spuse:

— Uiți de puterea eredității. Derry e creat prin clonare, nu-i așa? Deci, pe de o parte e vorba de complexe care durează secole de-a rândul, iar pe de alta, de faptul că expediția noastră le oferă acestora condiții ideale pentru regenerare. Aici miroase

a misticism, Zenon! îmi spuse el și nu glumea deloc. Deși nu putem fi întotdeauna siguri de reacțiile lor, cele paisprezece milioane de celule din creierul holografic al lui Toby înseamnă totuși știință, pe când cele paisprezece miliarde din creierul lui Alec nu înseamnă nimic altceva decât misticism. Noi doi, dragă prietene, cunoaștem cel mai bine acest lucru.

Este adevărat că creierul unor psihoroboți ca Toby devenise obiect de studiu psihologic din cauza multitudinii reacției lor autonome, este adevărat, de asemenea, că psihofiziologia omului rămânea, cum a fost dintotdeauna, cea mai înapoiată dintre toate științele dar, a vorbi în cazul de față de misticism, mi se părea mai mult decât o profanare.

— Un creier bolnav, magistre – am început eu, propunându-mi să fiu cât mai lucid cu putință, conștient că stările emoționale și afective ar fi fost de cel mai mic folos în acest caz – un creier bolnav nu-i în stare să descrie cu atâta consecvență logică, să ridice o asemenea construcție de... de... Rețineți din relatarea lui momentul referitor la cele două sfere Riemann care nu se ating? Eu nu sunt fizician, dar am impresia că era vorba de două câmpuri de forță care urmăreau evitarea unei apropieri catastrofale a două substanțe cu sarcini diferite. Chiar atât de neverosimil să fie...

— Ce nu poate născoci singurătatea, Zenon! mă întrerupse președintele. Îți amintești de proiectul lui Billing? Oare nu din același motiv, pentru a-l salva pe Icar de singurătate, ne-a ținut *6* lună întreagă sub presiune?

N-am scos o vorbă, am strâns din dinți și am închis ochii, spre a verifica tăria convingerii care începea să mi se întipărească în minte. Într-adevăr, talentatul fizician prezentase consiliului navigatorilor un proiect, genial aș spune, conceput ireproșabil până-n cele mai mici amănunte: cum să remorcăm una dintre planetele din jurul lui Deneb. Și numai furia cu care își apăra acest inutil și irealizabil proiect ne-a făcut să intrăm la idei cu privire la starea creierului său. Acum până și lui Billing îi venea să râdă de ideea sa, căreia îi consacrase luni întregi de muncă neistovită.

Am deschis ochii și i-am simțit arzând. Am declarat ritos:

— Nu, tovarășe Terryn! Sunt convins că ceea ce spune Alec s-a întâmplat într-adevăr. Și pe această cale trebuie să pornim și în cercetările pe care le vom întreprinde...

— O-o, îmi temperă el patosul, și atunci ce concluzie vei trage cu privire la Icar? Cu privire la toate eforturile oamenilor de a intra în contact cu alte. Civilizații?

— Ce concluzie? am răspuns eu. Concluzia că trebuie să ne revedem capacitatea de a fi buni cetățeni ai Cosmosului…

Era evident însă că el nu mă mai asculta, căci, cufundat în gândurile sale, oftă cu sinceritate și tristețe:

— Da, se pare că pentru a putea exista, pentru a merge înainte, omul trebuie să lupte totuși împotriva lui Dumnezeu. Dar știi dumneata, Zenon, ce-a spus un mare scriitor antic? Singura justificare a lui Dumnezeu constă în faptul că el nu există.

Îl priveam nedumerit și totul în mine se revolta împotriva ideii pe care voia să mi-o sugereze. Simțeam cum îmi năvălește sângele în cap, un sânge stupid, încă neputincios să se dezbare de vechea sa moștenire. Am izbucnit:

— Iar singura dovadă a existenței lui Dumnezeu o constituie, tovarășe Terry, teama de el. Dar teama asta e a dumneavoastră, așa că și Dumnezeu vă aparține numai dumneavoastră.

Ridică brațul, pentru a exprima un vag protest, pesemne, dar soneria discretă a polivizorului din cabinet îl făcu să sară în picioare. Se repezi de îndată să apese pe buton, ca și cum ar fi așteptat de acolo o soluție salvatoare. Pe ecran apăru chipul grav al prim-coordonatorului. Acesta își roti, cercetător, ochii prin cabinet, vrând parcă să se încredințeze că în afara noastră nu se mai afla nimeni înăuntru. Apoi prinse a vorbi precipitat:

— Ascultați hotărârea noastră! Astropilotul Alec Derry să fie tratat de vedeniile lui! Răspunde președintele consiliului de control. Să înceteze orice cercetare, iar materialele zborului să fie depuse toate la arhiva secretă. Să se păstreze un secret desăvârșit cu privire la cele întâmplate. De acest lucru răspunde și Zenon Balov, membru supleant al consiliului de control…

— Nu! am strigat eu. Oamenii trebuie să știe…

Dar prim-coordonatorul parcă nici nu-mi auzise glasul.

— …pe viitor, în zboruri de durată, să fie trimise numai nave de categoria „Z”, cu cel puțin cinci oameni la bord. Să fie revăzut sistemul de pregătire. Să se refacă întregul program al psihoroboților în lumina celor întâmplate.

— Dar asta-i… asta-i… o tâmpenie! am început eu pur și

simplu să urlu. Consiliul nu poate lua o asemenea hotărâre. Nici dumneavoastră personal… nici cei cinci, eu…

Dar el dispăru de pe ecran, fără să mă învrednicească măcar cu o privire.

Eram pe punctul de a-i arunca în față toate obiecțiile și suspiciunile pe care noi, tânăra generație, le acumulasem la adresa conducerii îmbătrânite a Icarului, dar mă opri zâmbetul șefului și al mentorului meu.

Da, el zâmbea, iar zâmbetul său trăda o ușurare stupefiantă. Mi se părea de necrezut ca acest om pe care îl respectam și îl iubeam să se solidarizeze cu o hotărâre atât de antiștiințifică, cu o atitudine ce exprima o neîncredere atât de surprinzătoare față de icarieni, dar Terryn mi-o confirmă:

— Eh, Zenon, oftă el, și asta aducea acum a prefăcătorie curată. N-avem încotro, trebuie să ne supunem. Îl tratăm pe minunatul nostru prieten și-l facem să uite de fanteziile și complexele sale prostești.

M-am uitat lung la Terryn, de parcă l-aș fi văzut pentru prima oară. Apoi mi-am dat seama că și el ține de vechea generație, că și el se teme de drumul pe care-l avem de străbătut, că asemenea celor cinci coordonatori, are și el nevoie de un Dumnezeu pe care să-l poată prohibi. Căci e mai ușor să negi un Dumnezeu decât o lege a vieții. Și mi-am mai dat seama că ființa aceea, reală sau visată, are dreptate când interzice unor asemenea oameni să intervină în treburile celorlalte civilizații.

I-am spus mai mult cu durere decât cu furie:

— La un asemenea tratament eu nu voi lua parte! și am trântit ușa, uitând să-mi iau scafandrul.

Dar nici acum, când vă relatez toată povestea asta, și nici în cei șapte ani de tăcere silită, n-am fost în stare să mă dumiresc în sinea mea asupra enigmei ei. Fie ca drumul ce ne stă în față să-i aducă dezlegarea!

Cei aleși

Când m-am apucat să consemnez o seamă de evenimente trăite și de considerații personale, am pornit numai din convingerea că misterioasa întâmplare cu prietenul meu Alec Derry privește într-un fel sau altui întreaga omenire. Nu intenționez câtuși de puțin să devin cronicarul nechemat al lui

Icar. Avem oameni care transmit pe Pământ tot ce trebuie transmis. Avem și scriitori. Și dacă mă încumet totuși să-mi continui aceste însemnări, o fac pentru că în sinea mea a încolțit bănuiala că scriitorilor noștri le scapă momente cruciale din viața de aici. Și nu din rea-credință, se înțelege, acesta ar fi ultimul lucru de care ar putea fi bănuiți icarienii, ci pur și simplu pentru că nu înțeleg momentele respective. Ori nu le aprofundează cum se cuvine, ori, aidoma majorității icarienilor din prima generație, închid involuntar ochii în fața lor. Nu știu ce creații trimit ei pe Pământ, dar cele pe care ni le oferă aici sunt foarte facile, foarte amuzante, plăcute ca o băutură răcoritoare și fără a avea nimic comun cu… De fapt, mai bine să nu mă mai refer la ei, fiindcă nu pot fi imparțial: ei reprezintă prima generație de icarieni, generația părinților, iar odată cu trecerea timpului, în sufletul meu s-a născut o aversiune ascunsă împotriva acestei generații. Poate că „aversiune” nu e cuvântul cel mai nimerit, dar mă îndoiesc de faptul că aprecierile exagerate ar fi mai puțin echitabile decât cele indulgente.

O asemenea atitudine față de oameni era, firește, total contraindicată profesiei mele, iar colegul meu, Redstar, avea toate temeiurile să afirme că nu sunt apt pentru calitatea de membru al consiliului de control și că barbara inconsecvență a caracterului meu mă va condamna la un veșnic diletantism.

Întâmplarea cu Alec avu însă darul să schimbe total sfera preocupărilor mele în anii care urmează; am început să mă ocup de orice altceva în afară de sarcinile la care profesiunea și funcția mă obligau; m-am băgat într-o serie de probleme științifice sau pseudoștiințifice din cele mai diferite, pentru abordarea cărora nu dispunem nici de cunoștințe, nici de experiență, ba, încercând să pun la cale „lovituri de stat” și „revoluții”, m-am amestecat și în viața socială a Icarului. Am devenit astfel, odată cu trecerea anilor, un arțăgos preocupat să semene cu mărinimie în jurul său fermenții neliniștii. Din cauza aceasta, unii mă luau peste picior, alții mă detestau, alții… oricum, n-aș putea spune că mă iubea cineva pentru felul meu de a fi, dar toți erau nevoiți să țină seama de persoana mea. Împrejurările ca atare m-au determinat să mă prezint în aceste câteva cuvinte, încercând să fiu cât mai obiectiv.

Președintele consiliului de control, care, ca să zic așa, îmi era părinte științific și șef ierarhic, rămase însă mai departe atașat

de mine. Ori de câte ori mi s-a întâmplat să mă analizez cu sinceritate, n-am reușit niciodată să descopăr la mine vreo trăsătură de caracter mai importantă decât încăpățânarea – o încăpățânare juvenilă, care unora ar putea să li se pară chiar fermecătoare, dar pe care nu poți să n-o condamni atunci când devii conștient de existența ei. Nu-i exclus ca tocmai acest lucru să-i fi plăcut lui Terryn la mine, cel mai puțin dotat dintre toți discipolii săi.

La început, alături de toți ceilalți elevi ai săi, membrii supleanți ai consiliului de control, ajunsesem pur și simplu să-l venerez și eu pentru mintea aceea a lui, ticsită cu atâtea cunoștințe colosale. Îl veneram și pentru capacitatea aproape supraomenească de a intui până și mobilurile celor mai neînsemnate gesturi și gânduri ale semenilor săi, mă închinam în fața răbdării lui fără margini, în fața bunătății și a puterii lui de a judeca obiectiv. Și mă străduiam să devin ca dânsul: să fiu un membru ideal al consiliului de control – instituție chemată să mențină sănătatea fizică și spirituală a icarienilor. Dar altercația avută cu dânsul din cauza lui Alec m-a făcut să înțeleg că e aidoma tuturor celorlalți din prima generație, că drumurile noastre se vor despărți de fiecare dată când vom fi puși în fața unei probleme de care depinde viitorul.

Și nu l-am mai căutat, m-am apropiat mai mult de Varii Lotz, al doilea locțiitor al său – prim-locțiitorul, conform ordinii în vigoare, dormea în camera de anabioză. Dar Terryn mă căuta, deși făcea tot posibilul să imprime întâlnirilor noastre un caracter întâmplător. Îmi vorbea de probleme cu caracter profesional, dar ochii săi îmi adresau o rugăminte smerită: fie-ți milă de bătrânul de mine și vino înapoi, căci sunt singur și mi-e tare greu fără tine.

Știam că avea nevoie de conversația mea spumoasă, de ghidușiile mele, de cutezanța și neastâmpărul meu, dar nu i le mai puteam oferi, pentru simplul motiv că nu le mai aveam ca înainte. Totul se transforma în mine într-o frondă cu orice preț, care nu putea să nu stârnească repulsie. De aceea atașamentul lui față de mine nu aveam cum să mi-l explic decât prin neliniștea ce-l frământa pentru soarta generațiilor noi. În cele din urmă nu rezistă și mă determină, aproape umilindu-se, să accept discuția pe care reușisem multă vreme să o evit.

— Zenon, mă chemă el într-o zi prin polivizor, și tot către

sfârşitul timpului meu de gardă. Am nevoie de dumneata.

Deşi aşa obişnuia el să ni se adreseze nouă, colaboratorilor, doar la fel mă convocase şi atunci, pentru Alec, de astă dată aceleaşi cuvinte sunară cu totul altfel, aşa că m-am dumirit pe loc de ce mă chema. Iritarea care mă cuprinse şi care mi se putea, pesemne, citi pe faţă îl făcu să adauge precipitat:

— Nu-i nicio grabă, vino când doreşti.

Putea să aştepte mult şi bine dacă ar fi fost vorba numai de dorinţa mea, chiar îmi stătea pe buze să i-o spun, dar m-am ridicat; Liony rânji:

— Notez poziţiile sau te predai?

Graţie minţii sale lucide, de cibernetician, colegul meu Redstar mă bătea cu regularitate la şah. Uneori izbuteam să-i mai iau şi eu câte o partidă, mai ales atunci când aveam imaginaţia şi cutezanţa în mare formă, dar de o bucată de vreme acestea îşi aleseseră un alt scop, abandonându-mă în cosmosul pătrăţelelor alb-negre.

— Dragă Liony, i-am replicat eu, tăcerea învinsului constituie o manifestare mai nobilă decât jubilarea învingătorului.

— Dacă nu mi-ai fi spus-o, mi-aş fi dat seama şi singur.

— Pentru cei cu imaginaţia săracă unele lucruri trebuie spuse pe şleau, am parat eu, deşi nu eram prea încântat de grosolănia replicii.

Zâmbi atotiertător, scoţându-mă de-a binelea din minţi:

— Înţeleg. Te aşteaptă o convorbire grea. Vom considera deci că partida nici nu a avut loc.

Şi m-am prezentat preşedintelui consiliului nostru pradă unei tensiuni lăuntrice mai mari decât mi-aş fi dorit-o.

Terryn stătea lungit într-o rână pe canapeaua din biroul locuinţei sale pentru că arăta foarte obosit. Faţa lui nu trăda nicio predispoziţie la altercaţii verbale sau dispute ştiinţifice, ci era mai degrabă preocupată să nu dea în vileag o anume nerăbdare ce se dovedea, pesemne, atât de puternică, încât îl istovea pur şi simplu.

— Ia loc, Zenon, mă invită el, îndreptându-se. Nu ne-am mai văzut de mult. Vrei să bei ceva?

— Vreau. Dar să fie ceva calmant.

Gazda mea se întristă:

— Simţi nevoia să te calmezi?

— Tocmai am pierdut o partidă de şah.

Își dădea foarte bine seama de starea în care mă aflam, așa că răspunsul meu nu-l putea deruta; prefera însă să învenineze atmosfera cu o mică provocare:

— Ești un șahist chiar atât de ambițios?

— Oho-o! am răspuns eu dezlănțuindu-mă. Dacă aș fi la fel de ambițios și în alte privințe, l-aș putea întoarce pe Icar cu fundu-n sus!

— Am impresia că... nu mai e o problemă să-l întorci pe Icar cu fundu-n sus, oftă el, căutând să-mi întâlnească ochii cu privirea sa tristă și ironică. Dar nu izbuti.

Tăcea, pătruns nu de noblețea învinsului, ci de trufia învingătorului.

— Zenon, reluă el curând. Am aflat că ți-ai părăsit părinții.

— Magistre, din câte știu, pe Pământ, copiii își părăsesc mult mai devreme părinții.

— Părinții dumitale se numără printre cei mai stimați oameni de pe Icar.

— Îi stimez și eu.

— Ești sigur?

— Nu.

Terryn râse încet:

— Cred că ești sigur de situația inversă.

Așa și stăteau lucrurile, bineînțeles, dar cum era limpede că nu pentru a discuta despre părinții mei mă convocase, m-am mulțumit să dau din umeri.

— Au venit să-mi ceară sfatul. Spuse „au venit”, dar eu eram convins că nu-l deranjase decât mama.

— Și ce i-ați sfătuit?

— I-am consolat, spunându-le că toți de vârsta dumitale își părăsesc părinții.

L-am crezut, căci reușise să nu pună câtuși de puțină ironie în cuvintele sale. Eu însă n-am reușit:

— Foarte slabă consolare.

— Așa o fi. Dar alta n-am găsit. Cu ce te ocupi acum, Zenon?

Am ezitat o clipă – era o chestiune pe care n-o mai discutasem cu nimeni:

— Cu problema mașină-om.

Orice alt icarian din generația lui ar fi pufnit în râs. Terryn însă n-a avut nevoie de explicații pentru a înțelege ce m-a determinat să mă apuc de o temă care trecea de mult ca

rezolvată. Asta însemna sau că el însuși nu era străin de problema respectivă, sau că, știindu-mă bine, își dădea seama ce aspecte anume ale problemei mă preocupă. Și totuși încuviințarea lui mă irită.

— Eu nu m-am îndoit niciodată de faptul că ai să-ți găsești o temă originală.

— Dumneavoastră, magistre, v-ați îndoit întotdeauna de calitățile mele ca om de știință, i-am replicat eu cu o indiferență ostentativă.

El nu negă, dar nici nu confirmă:

— Nu m-am îndoit niciodată de faptul că ai să-ți găsești o temă originală, indiferent dacă vei reuși sau nu s-o rezolvi. Principala calitate a omului de știință, Zenon, constă în descoperirea problemelor. Rezolvarea lor, în majoritatea cazurilor, se face în colectiv. Personalitatea este cea care le ridică.

Era o încurajare sau mă flata pentru a mă câștiga din nou? „Să fii dumneata sănătos, bătrâne”, mi-am zis în gând, în timp ce tăcerea mea voia să însemne că n-am niciun chef să discut despre „tema originală”.

— Ce mai face prietenul dumitale Derry? urmă întrebarea lui Terryn, care îmi confirmă că îi sunt foarte cunoscute circumstanțele în care mi-am găsit tema.

— Nu-mi mai e prieten. Dumneavoastră l-ați distrus, am ripostat eu cu o înverșunare lipsită de orice menajamente.

Cât mă gudurasem pe lângă Alec, cât îl mai trăsesem de limbă, ispitindu-l în fel și chip, doar-doar oi mai afla ceva despre enigmatica lui aventură. Degeaba! Mnemoterapia și injecțiile cerebrale cu acizi ribonucleici și cu enzime având structura moleculară tratată în prealabil își făcuseră efectul: Alec nu-mi mai putea spune nimic. Când îi relatam cele întâmplate, rânjea cu satisfacția răutăcioasă a unui tăntălău cu sănătate și fizic de oțel. În ce privește moartea Nilei, confecționase o explicație care îl mulțumea și considera că totul nu era decât o născocire a mea, urmărind, prin fantasmagorii psihiatrice, să compromită un brav comandant de navă de recunoaștere (în cadrul consiliului de control, eu mă specializasem în psihiatrie).

Ascultă, Zenon, am auzit că pentru a deveni un bun psihiatru, trebuie să fii tu însuți nițel într-o doagă, altfel nu-ți poate stârni interesul patologia celorlalți! Eu unul văd în tine un psihiatru cu

viitor!

Nu m-am mai putut stăpâni și m-am răstit la el:

— Sunt un foarte bun psihiatru, Alec, și știu că cea mai normală calitate psihică este prostia. Iar tu ești idiot de normal.

Și l-am lăsat în plata domnului. Nu l-am mai băgat deloc în seamă, deși știam prea bine că n-are nicio vină, că nu pe el, sărmanul, trebuia să-mi vărs furia, ci pe cei care-l privaseră de memorie.

— Poate că ai tot dreptul să fii supărat pe noi, rosti Terryn cu blândețe. Ba sunt chiar sigur că-l ai, de vreme ce te-a preocupat atât de mult acest caz. Dă-ne însă și nouă puțină dreptate. Căci noi purtăm răspunderea pentru calmul psihic al icarienilor.

— Calmul psihic transformă omul în mașină! am izbucnit eu.

— Icarienii sunt niște mașini trimise de Terra pentru a cerceta Cosmosul.

Am rămas pur și simplu cu gura căscată de uimire:

— Și asta… asta… o spuneți dumneavoastră?

— Dar cine? Dumitale pot să ți-o spun, Zenon. Nu te-ai întrebat totuși niciodată care-i misiunea icarienilor ca reprezentanți ai Pământului?

— Eu nu sunt o mașină! i-am strigat copilărește și m-am ridicat de la locul meu.

Terryn zâmbi îngăduitor:

— Așa-i. Nici eu nu sunt, nici părinții dumitale nu sunt, și nimeni de pe Icar nu-i mașină. Dar misiunea lor? Care-i misiunea lor? Nu-i la fel cu cea pe care o încredințăm și sondelor noastre automate când le lansăm spre sori și planete necunoscute? Sondelor, ca și icarienilor, li se cere să lucreze ireproșabil pentru a-și duce misiunea la bun sfârșit. Iar pentru ca această activitate să fie într-adevăr ireproșabilă, răspundem cu toții: eu, dumneata, întregul nostru colectiv, fiecare icarian față de celălalt.

— Pentru asta m-ați convocat? l-am întrebat eu umflându-mă în pene. Socot că mă achit de obligațiile de serviciu.

— Stai, Zenon! Ce spui? Nici prin gând nu mi-a trecut să vorbesc despre asta. Am vrut pur și simplu să-ți ofer serviciile mele, bănuind cam ce te preocupă și dorind să te ajut ca pe… ca pe un discipol ce-mi ești.

Pentru a nu-i spline că mă lipsesc de ajutorul lui, căci, oricare ar fi fost el, acest ajutor ar fi plecat de la o concepție total

diferită, îi cercetam biroul, ca și cum l-aș fi văzut prima oară. Pe mentorul meu luxul nu-l tenta câtuși de puțin, și, drept dovadă, în încăpere nu se aflau decât obiecte ce-i erau strict necesare: un pupitru înalt, la care scria și cugeta stând în picioare, un dictafon, un polivizor de interior, această măreață invenție care nu numai că îți asigură legătura (telefonică, videofonică, holografică) cu restul icarienilor, dar ține totodată loc și de cinema, de sală de concerte, de automat pentru vot și de birou de informații, apoi un aparat care asigură legătura cu colectoarele științifice, o canapea pneumatică… Restul îl alcătuia armonia blândă de culori a maselor plastice și a metalelor ușoare…

— Mi se pare că nu manifești suficientă înțelegere față de oamenii de pe Icar, continuă cu aceeași blândețe mentorul meu. Iar lucrul acesta s-ar putea să te influențeze în tratarea temei, Zenon.

— Îi cunosc chiar prea bine.

— În munca noastră, asemenea afirmații sunt întotdeauna riscante, comentă el precaut, pentru a nu mă jigni. Între ei și dumneata aproape că nu mai pot exista niciun fel de contacte. Faptul că nu te mai caută nimeni pentru consult sau sfaturi nu te face să suferi?

Ajunsesem să depășesc această suferință.

— Nu mă caută vechii icarieni. Dar generația mea mă caută… Și-apoi, e cât se poate de normal să vă solicite pe dumneavoastră, magistre. Doar îi cunoașteți încă de la plecarea de pe Terra. Cu dumneavoastră sunt obișnuiți, în dumneavoastră au încredere.

— Îl solicită și pe Redstar. În ceea ce te privește însă, ei simt că nu-i iubești și știu că fără dragoste nu există înțelegere. De ce nu-i iubești, Zenon?

— Spune-mi, magistre, există vreunul care să-și iubească semenul, aici, pe Icar?

Dându-mi însă seama că am scăpat în aceste cuvinte mai multă amărăciune decât îmi permitea mândria, m-am rușinat. Terryn își ridică privirea spre mine, iar cutele din jurul gurii i se lăsară în jos, exprimând aceeași suferință, pesemne, care mă făcuse pe mine să-mi părăsesc părinții. Rosti extrem de încet:

— Știu că suferi din pricina asta, dar… n-ai dreptate. Uite… eu, de pildă… te iubesc.

Era imposibil ca slăbiciunea lui Terryn să nu-mi înfrângă rezistența lăuntrică, dar de reacționat am reacționat tot după obiceiul meu, izbucnind ca un copil ofensat:

— Cu greu îi suport, magistre! Din ce cauză, nu mă taie capul, poate o lămuriți dumneavoastră. Dar eu unul simt o aversiune organică văzându-i pe toți la fel de puternici, la fel de frumoși, la fel de înțelepți, la fel de talentați, la fel de mândri și înfumurați, închiși în sinea lor, egoiști și solidari în acest ermetism al lor… Da, aveți dreptate, ăștia nu-s oameni, ci mașini! Urăsc mașinile, despre asta-i vorba!…

Interlocutorul meu zâmbea cu multă tristețe.

— Nu sunt mașini, Zenon. Dumneata…

Eu însă nu-mi revărsasem toată furia:

— Dintotdeauna mi-au fost potrivnici. Încă de când am început să studiez istoria omenirii, de atunci încă mi-am zis că locuitorii Pământului nu sunt ca ei, ci cu totul altfel. Pentru mine ăștia sunt aidoma crâncenilor cotropitori care i-au nimicit pe vechii maya și pe incași, aidoma conchistadorilor, mi se par la fel de singuratici și îngroziți la gândul că pot fi în orice clipă uciși de cei pe care i-au înrobit, că nu vor mai putea face calea întoarsă, spre a-și căra prăzile lor bogate. Ca acum să constat că nu sunt nici măcar conchistadori, or fi fost, pesemne, la plecare, dar mai apoi s-au dumirit că n-au pe cine înrobi și prăda *și* că, de fapt, ei sunt cei prădați. Și nu le-a rămas decât trufia bătrânilor și scăpătaților nobili spanioli… Știți ceva, eu unul cred în coincidențele simbolice. Ați ales nu întâmplător pentru această expediție asteroidul Hidalgo, și nu un altul. Ei sunt originari tocmai de pe Hidalgo, nu de pe Icar, de aceea sunt săraci și jalnici și tânjesc mereu după trecut. Așa le și spun eu – hidalgieni…

— Iată că am ajuns la un adevăr despre confrații noștri, spuse mentorul meu. Dar de ce nu continui?

Faptul că Terryn era de acord cu asemenea considerații privind generația căreia el însuși îi aparținea mă dezarmă. Am dat să-mi iau paharul, dar am constatat cu mirare că nu se mai afla pe măsuță. Și doar nu mă ridicasem din acel loc, când oare l-oi fi pus pe pupitrul lui de lucru? – nepolitețea mea depășea orice limită! M-am repezit să-l iau cât mai repede de acolo și, pentru a-mi ascunde tulburarea, am mormăit:

— Îmi mai torn nițel. În acest fel îmi puteam permite o clipă

de răgaz pentru mișcări fizice simple și liniștitoare. Am deschis ușa dulăpiorului din perete și, așezând paharul sub robinet, am format numărul sucului de fructe dorit. Am așteptat apoi să se umple, să se scurgă și ultima picătură din robinet.

La rândul său, Terryn mă aștepta, pregătindu-se, desigur, să-mi explice ce-i cu acel „mai departe”, lucru care, de fapt, nu mă interesa câtuși de puțin.

— N-aș fi crezut în ruptul capului că deosebirea dintre noi și copiii noștri poate lua proporții atât de îngrozitoare, rosti el, într-un târziu, parcă mai mult pentru sine, în timp ce mă întorceam cu paharul la gură. Unii copii înregistrează un salt, o mutație de-a dreptul spectaculoasă…

— Sunt urât, monstruos, lipsit de talent… nu-mi rămâne decât să-i invidiez, m-am fofilat eu în umbra autocriticii.

— Dar nici prin gând nu mi-a trecut să spun una ca asta! rosti Terryn aproape speriat. Mă refeream la faptul că, deși te-ai născut pe Icar, ești totuși născut, pe când ei sunt… aleși. Iată cuvântul de la care trebuie pornit, dacă vrei să-i înțelegi! Ei sunt aleși! Dumneata nu știi ce înseamnă asta, e ceva… îngrozitor! Noi am comis o eroare catastrofală. Cu toate astea, eu unul nu realizez nici în clipa de față cum am fi putut-o înlătura. A fost inevitabilă. Cred însă că putea fi diminuată. Atunci când ne-am apucat să alcătuim echipajul pentru Icar, am recurs la criteriul clasic după care se făcea selecționarea echipajelor pentru navele cosmice: moral ridicat, organism sănătos, vocația profesiei, caracter neconflictual… Criteriul s-a dovedit însă insuficient. Una e, de pildă, să alegi dintre astronauții profesioniști zece, douăzeci, cincizeci de inși pentru o navă cosmică cu o durată de zbor strict limitată, cel mult până la Proxima Centauri – dincolo de care, după cum știi, omenirea nu ajunsese înainte de a ne lansa pe noi – și cu totul altceva, să găsești o mie de persoane pentru o expediție care să bată drum de sute de ani. Era întru totul firesc și logic să cultivăm, dacă ne putem exprima astfel, o rasă specială. Am creat-o, operand cu grefe clonale obținute de la cele mai de seamă genii din toate sferele activității terestre, pe care ulterior le-am selectat. Exemplarele respective au crescut chiar aici, pe Icar, în perioada de finisare și de verificare a navei. Erau de două ori mai multe ca număr decât ar fi fost necesar, și asta cu scopul de a mai putea proceda la o selecție, ultima, și de a înlesni găsirea

partenerului conjugal potrivit…

Se ridică de pe canapea și porni prin încăpere, târându-și obosit picioarele pe figurile romboidale ale pardoselii. Cămașa subțire îi cădea în falduri drepte de pe umerii ușor încovoiați, imprimând corpului său o nonșalanță necunoscută altor icarieni, cu excepția tatii. Însă… da! făcuse doar și el parte din comisia de admitere, era doar și el unul dintre cei cincizeci, care, la fel ca tata, nu fuseseră creați în mod special și care călăuzise mia aceea de tineri… aceștia aveau acum vreo cincizeci – cincizeci și cinci de ani, iar Terryn și tata vreo optzeci. Se țin bine bătrânii, sunt zdraveni și puternici, au o mină bună, tinerească, anevoie îi poți deosebi după înfățișare, deosebirea fiind mai mult de ordin spiritual, deși, în cazul mentorului meu, o scoate în evidență și corpul. Vezi, ea nu se simte, de pildă, la primul coordonator, care aparține și el celor vârstnici, dar care prin forța și frumusețea lui bărbătească seamănă mai curând cu Alec. Ceilalți însă, astronavigatorii, constituie o altă rasă, care mie nu-mi place deloc.

— Sunt aleși, Zenon, îmi repetă Terryn, cu brațele-ncrucișate la spate, dar nu pentru a poza, ci pentru a-și aduna gândurile sale amare. Când știi că, la zece milioane de locuitori ai Pământului, ești singurul căruia i s-a acordat onoarea de a fi locuitor al Icarului, ba mai mult – că ești special creat pentru a reprezenta omenirea în Galaxie – te simți inevitabil dominat de sentimentul că ești un ales. Ei erau tineri, sănătoși, siguri de sine, iar noi i-am făcut pe deasupra și mândri. Luat în parte, fiecare dintre ei reprezintă un fel de geniu al domeniului său, dar un geniu rupt de masa umană ce-i asigură deservirea spirituală. Acest lucru generează inevitabil tragedia singurătății. Se mai cuvine să adăugăm că i-am despărțit de la o vârstă foarte fragedă. Astfel încât acea teribilă suficiență, care pe tine te enervează atât de mult, lor le este necesară pentru a putea suporta singurătatea. Sunt inteligenți și urmează docili regulile de comportare prescrise de noi, dar în colectivismul lor nu există elemente emoționale, deoarece la baza caracterului oricărui icarian stă egocentrismul marelui talent. Puțin le-a mai rămas ca să disprețuiască și cele zece miliarde care i-au trimis în misiune – acest dispreț le este de asemenea necesar pentru a-și consolida tonusul. Dar, în adâncul ființei lor, ei îi invidiază pe pământeni și le duc dorul, Zenon.

Ultimele lui cuvinte răsunară ca un geamăt; în clipa aceea mi-am dat seama că umerii săi gârboviți poartă întreaga nefericire a acestei mii de icarieni. Se opri din plimbare în fața mea, fără a-și desprinde însă privirea de jos și încheie aproape șoptind:

— Au nevoie de dragostea noastră, prietene, căci nimeni, niciodată, nu i-a iubit.

— Dar pe Pământ?! am exclamat eu.

— Ei nu-și aduc aminte nici măcar de dragostea părintească. De altfel, cei care ne-au condus odinioară la cosmodrom s-au stins de mult din viață. Iar de atunci expedițiile de acest gen s-au ținut lanț. Și, colac peste pupăză, am pierdut și legătura cu Pământul…

— Cum? Dar aprecierile pe care le tot primim de-acolo? Dar calificativele acordate lucrărilor noastre, dar premiile și titlurile?

De astă dată Terryn își înălță capul; pe fața lui am citit fermitatea medicului care dispune de diagnosticul exact.

— Zenon, am să-ți dezvălui un secret absolut Confidențial, rosti el încet, dar ferm. Unele forțe și fenomene, anterior necunoscute nouă, ne-au privat de posibilitatea de a menține o legătură bilaterală cu Pământul. Cred *ca* realizezi gravitatea acestui fapt?

Se aștepta, desigur, să rămân uluit din cale-afară, dar eu m-am mulțumit să rânjesc ironic:

— Vasăzică, titlul științific ce mi s-a acordat luna trecută?…

— N-a fost emis de pe Terra. Zenon, îți dai, într-adevăr, seama despre ce-i vorba?

— Firește, magistre, am râs eu. Atâta doar că sunt obișnuit din născare cu iluziile de care e ticsit Icarul.

Mă obișnuisem în acest răstimp și cu sistemul de informații controlate, nu lipsit de justificare, introdus după întâmplarea cu Alec Derry. În drumul lor, icarienii se izbiseră de sute de enigme, contradicții, paradoxuri, fenomene neexplicate în prezent sau de-a dreptul inexplicabile. Le înregistrau cu conștiinciozitate, stocându-le în memoria atotcuprinzătoare a colectoarelor științifice. Unele arătau atât de senzațional și alarmant, încât puteau tulbura îndelung gândirea și activitatea tuturor. Cele cu un caracter deosebit de senzațional și neliniștitor, capabile să ducă la tulburări de durată în gândirea și activitatea tuturor icarienilor, erau declarate secrete de domeniu, ele rămânând în competența exclusivă a echipajelor științifice respective. În ceea

ce mă privea, mă împăcasem cu numeroase alte secrete și interdicții, chiar dacă, după părerea mea, ele nu-și găseau justificarea.

— Da, da... firește... da, da... îngăimă Terryn, mâhnit de superficialitatea reacției mele. Lucrul acesta este însă pentru noi o tragedie de neimaginat!

— Pentru că în ochii dumneavoastră Icar nu reprezintă decât o echipă de cercetători, i-am spus eu, străduindu-mă să-mi temperez cutezanța vorbelor. Pentru mine Icar are o misiune proprie în cadrul acestui Univers, el nu este o a doua Terră, ci o Terră nouă, care trebuie să se autocreeze în mod diferit, deosebindu-se de cea care i-a dat naștere. Așa cum noi ne deosebim de dumneavoastră.

— Nu-i posibil, Zenon, oftă Terryn. Nu-i posibil, pentru că ne lipsește masa umană, pentru că suntem niște aleși. Cât timp se va gândi la înapoiere, Icar nu va fi nimic altceva decât o echipă de pământeni.

Îmi venea să urlu: „Iar dumneata mai las-o baltă cu blestemata asta de înapoiere!”, dar îmi înghițiii cuvintele.

— Și eu mă gândesc la înapoiere, continuă el cu o jenă mișcătoare. Deși sunt perfect conștient că nu va exista nicio înapoiere, vreau totuși să mă înapoiez.

— La ce bun însă? A trecut atâta amar de vreme, s-au scurs epoci întregi, acolo nu veți fi decât niște biete fosile!

— Ba nu, mai rămâne totuși un crâmpei de speranță. Nimeni nu știe încă exact ce se va întâmpla cu timpul, eu însă altceva voiam să-ți spun: e tragic că dumneata nu poți înțelege de ce anume nu ne putem noi înapoia. Și tare mă tem, Zenon, că această neînțelegere va constitui cauza unor serioase neplăceri. Icar este pândit de primejdii mari, băiete dragă, și eu mă tem de ele.

Nu vedeam nimic amenințător la orizontul lui Icar, dar intensitatea și sinceritatea îngrijorării pe care o manifesta mentorul meu mă molipsiră. Aș fi vrut să-i spun o vorbă de îmbărbătare:

— M-ați făcut să-mi reconsider unele puncte de vedere. Vă sunt recunoscător, magistre.

Simțeam că trebuie să plec, prea devenise atmosfera din cale-afară de tristă și apăsătoare. Nu mă reținu, mă apucă de după umeri și mă conduse până la ușă. Iar acolo îmi spuse:

— Zenon, când reflectezi asupra temei mașină-om, nu pune mare preț pe cele auzite din gura bietului Derry, îți amintești doar în ce stare de nebunie se află: Ideea deplasării nemecanice prin Cosmos ne-a pasionat pe toți în tinerețe, ne-a umplut pe toți de speranță și iată că acum din ea n-a mai rămas decât un biet vis.

— Vă mulțumesc pentru sfat, am evitat eu politicos continuarea disputei și mi-am luat rămas bun.

Da, iată pentru ce mă convocase! să mă prevină. Să mă ferească de exagerări. Dar cum vine asta, magistre dragă, oare înainte ca oamenii să învețe să zboare, zborul n-a fost și el tot un vis de tinerețe? Oare ieșirea în Cosmos n-a fost timp de milenii tot o fantezie lipsită de temei? Iartă-mă, magistre dragă, dar eu voi porni pe calea lui Alec și voi da de „divinitatea” care v-a speriat atât de mult pe voi și, apucând-o de gușă, îi voi smulge toate secretele, ca să vă demonstrez că am dreptul la existență chiar și în afara Icarului vostru absurd. Întoarceți-vă la voi înșivă, oameni! Prea vă bizuiți pe mașini, e timpul să pricepeți că-n Cosmos se poate trăi și fără mașini!…

Acestea fuseseră cuvintele celui pe care Alec îl „întâlnise” în Cosmos, iar eu le repetam ca și cum mi-ar fi aparținut, căci pentru mine ele nu constituiau nimic nou, lucru de care am devenit conștient abia mai târziu. Apelul acela, transmis pe calea miliardelor de ani ai evoluției, zăcuse într-un mod nedefinit în tainițele cele mai adânci ale ființei mele. Am visat cu toții asta, spusese Terryn. Dar care dintre visele comune ale omenirii n-au fost, într-o formă sau alta, realizate? Și-apoi, existența în sine a unui asemenea vis nu constituie oare o dovadă a temeiniciei lui? Altfel de unde ar fi apărut? De unde să apară senzația instinctivă de legătură cu Cosmosul într-un sistem atât de închis cum este cel al Terrei, dacă această dependență n-ar exista încă înaintea mașinii, înaintea rachetei? La fel cum gâsca e dependentă de apă – pasărea se naște în incubator, dar de cum se crapă găoacea, caută apa și prinde să înoate, și se bălăcește în ea, căci apa constituie elementul ei matern, nu uscatul, nu incubatorul. Nu-i oare Pământul pentru om tot un astfel de incubator?…

Râsul meu fu extrem de amar și de răutăcios. Noroc că pe stradă nu se afla țipenie de om! Iar strada putea fi foarte bine o stradă oarecare de pe Terra, așa cum văzusem în filme. De o

parte a ei se întindea holda de alge, de partea cealaltă – fațadele a vreo zece clădiri de locuit. Iar deasupra tuturor se ridica un soare albastru și primăvăratic, căruia efectele iluminatului îi sporeau adâncimea și nepătrunderea. Alt cer nu cunoșteam: mă născusem sub cerul artificial al Icarului, de care mă săturasem așa cum te saturi chiar și de lucrurile cele mai dragi atunci când ele devin o închisoare pentru spiritul tău însetat de alte ceruri.

Iar strada era complet pustie, la fel ca toate străzile de pe Icar. Era pustie, deoarece geniile, aleșii, se aflau în birouri, în laboratoare sau în ateliere, muncind ca niște smintiți. Munceau zi și noapte: cercetau, inventau, construiau și... îngrămădeau totul în depozitele de pe Icar, în memoria lui holografică atotcuprinzătoare. De ce îi uram pentru lucrul acesta? Fiindcă sunt leneș din fire sau pentru că munca lor mi se părea lipsită de sens?

Ei trăiau cu convingerea că fiecare în parte este dator să realizeze ceea ce pe Pământ făceau sute de mii, milioane. Și, într-adevăr, pe Icar un constructor, un astrofizician sau un chimist valorează cât un milion de constructori, astrofizicieni sau chimiști tereștri. La ce-i foloseau oare toate acestea lui Icar, când el se deplasa uniform și fără probleme prin Cosmos? Nu se baza această colosală energie creatoare doar pe credința că roadele ei merg pe Terra, pentru a fi folosite de cei care au creat-o și trimis-o? Nu căuta ea în creație doar consolarea și uitarea de sine? Și dacă am să le-o spun? Și dacă am să dau buzna în cabinetul nostru de gardă și, instalându-mă în fața ecranului polivizorului de serviciu, am să-l deschid pentru transmisie generală și am să urlu: „Icarienilor, v-ați înșelat, sunteți niște caraghioși! De mult nu mai trimite nimeni pe Terra nimic din ceea ce creați voi, de mult nu mai are ea nevoie de creierele voastre...”

Ce ar fi să le râd uite-așa în nas acestor frumoși îngâmfați, acestor aleși?

Îi și vedeam privindu-mă descumpăniți și jalnici, și iar mi-am râs de ei. Apoi mă cuprinse o tristețe bruscă, de sinucigaș, și mi se făcu dor să-mi văd părinții, simțind că de astă dată mă voi uita cu alți ochi la ei – eu știam ceva ce ei nu știau, ceva pentru care ei suferiseră, dar care în mine nu stârnise decât o bucurie răutăcioasă. Iar aceasta izvora din credința și speranța mea că

de acum încolo, vrând-nevrând, Icar va înceta să mai fie o parte a Terrei, o părticică infimă și tristă, aruncată în abisurile Cosmosului! Și din convingerea că nu părinții mei, ci eu sunt adevăratul locuitor al lui Icar.

Cromozomul răului

1

La părinți m-am dus mai târziu și nicidecum așa cum mă încerca dorința atunci, după ce părăsisem cabinetul lui Terryn. Înverșunarea mea își căuta temeiul, transformându-se treptat într-un fel de nedumerire: pentru mine, drama icarienilor nu reprezenta nici pe departe o dramă, și atunci de ce ei, înțelepții, clarvăzătorii, să nu priceapă că în aceste împrejurări nu numai că nu e vorba de o dramă, ci de un triumf al lor? De ce genialul meu tată, de pildă, să nu poată pricepe că, după întreruperea legăturii inverse, noi ne transformăm într-o lume pentru sine, care are dreptul să se bucure de propria ei mândrie și condiție – reale, nu dependente de alții? De ce continuă să țină atât de mult la o civilizație oarecare și îndepărtată, despre care știe totuși multe, mai ales despre trecutul ei, în timp ce în fața sa se află alte civilizații, despre care nu știe nimic și care vor fi în orice caz mai interesante?

Bineînțeles, Liony se topea de curiozitate când m-am întors în cabinetul nostru de lucru, dar și mutra lui vădea o autodisciplină icariană zdrobitoare. E și el fiul unui geniu, care însă și-a trimis pe Icar doar o parte din pielea sa. Icar deține în depozitele sale zeci de mii de conserve de genii terestre, pe al căror ambalaj figurează fotografia și structura genetică a donatorului. Atunci când vreo icariană primește dreptul de a avea copil, ea poate scotoci prin cataloage și, dacă găsește ceva pe plac, i se face cuvenita grefă și, iată, după un răstimp, se va naște pe Icar copia exactă a acelui geniu terestru. Există de altfel conservate asemenea celule de la toți icarienii; în caz că moare reproduce după metoda numită donare, metodă întemeiată pe faptul că orice celulă a corpului poartă în sine codul genetic exact al întregului organism – de la capacitățile lui mintale până la alunița dinapoia urechii stângi.

Treceți cu vederea sarcasmul cu care relatez acest prea vechi

procedeu de a face copii. Zeflemisirea mea nu vizează procedeul ca atare, ci pedanteria excesivă a icarienilor, care, neadmițând nici cel mai neînsemnat caracter întâmplător în nașteri, intervin cu un zel de-a dreptul aristocratic în acest domeniu atât de intim, numai și numai cu scopul de a preveni nașterea pe Icar a vreunui exemplar lipsit de geniu!

Dealtminteri, colegul meu Liony este și el rodul unui experiment, al doilea experiment după mine. Atâta doar că eu am fost creat pe cale naturală, în timp ce în cazul lui a fost experimentat modul în care se dezvoltă grefele aduse la bord. Dar nici cu el lucrurile nu au ieșit chiar în perfectă ordine. Tatăl lui fusese un tip supragenial, autor a numeroase descoperiri, motiv pentru care i s-au ridicat, desigur, pe Pământ, destule monumente, dar copia sa icariană nu mai reprezintă nimic. Drept e că, în comparație cu mine, cel puțin, este mai inteligent, o spun deschis, mă bate și la șah cu regularitate, are și o înfățișare mai plăcută, dar față de profesiunile tatălui său pământean nu manifestă nicio chemare. Se ajunge și la asemenea rezultate în cazul grefelor genetice, deoarece copilul reproduce înfățișarea donatorului, temperamentul și înzestrarea lui potențială, dar caracterul și capacitățile concrete de mai târziu se definesc în funcție de condițiile în care crește.

În treacăt fie spus, nici situația lui nu-i ușoară. Eu cel puțin sunt eu și nu semăn cu niciunul dintre părinții mei, și-apoi, mai am din când în când o vagă satisfacție că pot primi la o adică de la tatăl meu câte un sfat bun. Pe când Liony e și în același timp nu e taică-său după cum nu e nici măcar el însuși, și nici chiar fiul celei în al cărei ovul s-a dezvoltat. Liony e orfan de ambii părinți, căci, în cazul unor asemenea grefe, mama îl naște de fapt pe propriul ei soț, fătul nemoștenind nimic din făptura ei. Așadar, oricum ar sta lucrurile, n-aș dori să fiu în locul lui. Cred că, în felul său, Liony suferă din cauza asta, deși n-o arată, capul său semănând mai degrabă cu capul de gheață al unei comete.

Terryn nu-mi atrăsese atenția să nu spun nimănui cele încredințate, fapt ce m-a făcut să înțeleg că e vorba doar de un secret profesional, deci de un lucru pe care Liony avea dreptul să-l afle. De aceea i-am relatat știrea cu o indiferență specific profesională, ca să-i pot savura reacția. Din păcate, eu unul nu reușesc niciodată și în nicio chestiune să fiu la fel de reținut și întreprinzător ca alții, așa că la sfârșit i-am trântit-o pe un ton

deloc indiferent că se înșală dacă socoate că gradul științific pe care-l primise cu nu mai puțin de doi ani înaintea mea a venit de pe Pământ.

— Știu, îmi răspunse el sec, făcându-mă în primul moment să cred că reacționează astfel doar pentru a nu-mi permite să jubilez cât de cât în fața lui.

Se dovedi însă că știa și el și că, de fapt, eu fusesem fraierul. Bineînțeles că odată cu această constatare s-a zis și cu falsa mea indiferență. Cred că am făcut mult timp ca toți dracii până am observat că el își râde de mine.

— Nu fi copil! Abia atunci reuși Liony să spună ceva; sau poate că vorbise și înainte, dar eu pur și simplu nu l-am auzit. Treaba asta am ținut-o în secret față de tine, căci dintre toți icarienii de tine mă temeam cel mai mult. Nu știam cum ai să reacționezi și dacă ești în stare să păstrezi secretul. Tu ești mai aparte decât noi, de-aceea am procedat astfel.

— Și, mă rog, de ce-s eu mai aparte? l-am întrebat gata să-mi ies din fire.

— Fii calm, colega, îmi spuse Liony. Doar știi că păstrarea calmului reprezintă prima condiție a muncii noastre. Ți-a fost dat în ultima vreme să te mai gândești la rostul profesiei noastre*?*

— Asta-i culmea! rosti eu iritat, dar el mi-o tăie:

— Iar sari în sus! Nu vreau decât să-ți amintesc unele lucruri. Un membru al consiliului de control e mai întâi de toate milițian și abia apoi medic. La o selecție genetică atât de severă ca a noastră orice act ilegali, orice atitudine de indisciplină este apreciată de noi ca o îmbolnăvire psihofiziologică. În consecință, menirea noastră este de a veghea ca ordinea și legalitatea să fie respectate, să nu fie încălcate. Recunoaște și tu că un milițian care tolerează încălcarea legilor…

— Nu mai e milițian.

— Nu asta am vrut să spun, râse scurt Redstar. Ci că trebuie să fii prudent cu el.

— Atunci de ce mă mai țineți*?*

— Habar n-am. Părerea mea e că ar trebui să se renunțe la tine.

— În schimb tu ești păzitorul ideal al ordinii.

— Nu sunt, îmi replică el. Nu sunt, Zenko, și n-am niciun chef să fiu. Se vede însă treaba că n-ai cugetat nici măcar la un lucru ca ăsta: de ce tocmai noi, primele odrasle de pe Icar, am fost

făcuți medici, membri ai consiliului de control? Căci în nouăzeci și nouă la sută din numărul bolilor, oricine își poate stabili singur diagnosticul cu ajutorul roboților medicali, după cum tot singur își poate efectua tratamentul. Am fost făcuți milițieni, dragul meu Zenko, fiindcă orice societate are nevoie înainte de toate de oameni care să-i păzească această ordine...

Am izbucnit într-un hohot de râs răutăcios și triumfător:

Ia te uită: și milițian, și revoluționar!

— Și eu cred că pentru Icar acest lucru constituie un paradox, numai că tu nu ești deloc un revoluționar, asta în primul rând, iar în al doilea, șeful...

Șeful apăru pe ecranul polivizorului cu un surâs din cale-afară de vinovat.

— Zenon, spuse el, eu n-am găsit destulă putere ca să-ți spun de ce anume te-am chemat. Te-ar deranja dacă din nou...

— De ce nu mă puneți direct pe liber? am strigat eu. Nu m-aș supăra defel, credeți-mă! Icar are și-așa destulă nevoie de mână de lucru.

— Nu despre asta-i vorba, Zenon. Vino să-ți spun! Și iartă-mă că te pun pe drumuri!

De astă dată discuția noastră fu scurtă, semănând foarte mult cu o discuție între medici. Cum da să treacă într-o altă fază, cum îl întrerupeam. M-am purtat destul de necuviincios, declarându-i din capul locului:

— Magistre, spuneți de la bun început lucrurilor pe nume, că iarăși s-ar putea să nu găsiți puteri!

Terryn tăcu un timp, fără a mă invita să iau loc, apoi întrebă:

— Îți amintești de cromozomul-Y[4]?

— Sunt douăzeci și trei la număr, l-am pus eu din nou la punct, posomorât din cauza jignirii ce mi-o adusese ascunzându-mi întreruperea legăturii cu Pământul. La care anume vă referiți?

---

[4] Cromozomul Y este unul din cei doi heterozomi (sau gonozomi) ai speciei umane. Cromozomul Y este un cromozom mic acrocentric ce aparține grupului G de cromozomi umani împreună cu cromozomul 21 și cromozomul 22. Contrar cromozomilor 21 și 22, cromozomul Y nu prezintă sateliți în regiunea terminală a brațului scurt. La specia umană, ca și la celelalte mamifere, prezența genei SRY, care este localizată pe brațul scurt al cromozomului Y, determină dezvoltarea embrionului spre sexul masculin.

— Da, da… mormăi el parcă mai mult pentru sine, dar era cât se poate de limpede că nu nimerea tonul potrivit pentru discuția noastră. Douăzeci și trei de perechi X și Y, dar… dacă-ți amintești, uneori apare și un cromozom Y impar.

— Cromozomul răului? m-a fulgerat un gând.

— De unde ai mai scos și termenul ăsta? Nu-i nicidecum un purtător al răului!

— Din câte-mi amintesc, conform colectorului, el a fost găsit aproape de fiecare dată în celulele criminalilor de pe Pământ, asta e cauza pentru care unii îi zic astfel.

— Bine-bine, dar majoritatea oamenilor la care s-a depistat nu sunt criminali, deci argumentul…

— În cazul acesta de ce atunci când ați efectuat selecția genetică a echipajului pentru Icar i-ați exclus pe toți purtătorii lui?

— Păiii… pentru orice eventualitate. În ce mă privește, am fost împotriva unui asemenea verdict. Opiniile și observațiile mele erau mai deosebite…

— De fapt, ce anume vreți să-mi spuneți*?* l-am poftit eu cu nerăbdare, fiind convins că iar o ia pe ocolite.

— Nu vrei să șezi? mă invită el abia acum, dar eu nu m-am așezat și nici nu i-am explicat de ce, pentru a nu devia discuția. Cromozomul acela există și pe Icar, Zenon.

— Știu.

— De unde știi? mă întrebă Terryn, mirat parcă din cale-afară.

— E foarte simplu. Cu ani în urmă, când ne-ați prezentat grefele genetice de pe Terra, ne-ați prezentat și câteva pe care scria că în celula lor există acest cromozom. Era menționat ca atare, așa cum pe unele recipiente stă scris „otravă”, nu m-am putut eu abține să nu ironizez puțin opiniile lui mai deosebite cu privire la „cromozomul răului”.

Surpriza ce o manifestase mai adineaori și care părea să-i lumineze chipul de bucurie ajunsese acum să i-l întunece.

— Nu la asta mă refeream. Ești medic, Zenon, de aceea am să-ți vorbesc deschis. Cromozomul acela îl ai dumneata.

— Cum adică?

— Nu știu. Și ne vine greu să găsim o explicație. Nu l-au avut nici tatăl dumitale, nici mama dumitale, nici părinții dumnealor, nici bunicii, și dintr-o dată… Pesemne, vreo traumă a provocat o contopire sau o fuziune cromozomică, ori cine știe ce s-o fi

întâmplat.

Nu-mi erau câtuși de puțin limpezi în clipa aceea dimensiunile acestei comunicări. Atâta doar că am simțit cum ceva foarte rece și tremurător prinde a mi se ridica din abdomen, și singurul lucru pe care am apucat să-l pronunț a fost stupida întrebare generată de ambiția mea jignită:

— Liony știe asta?

— Da. Dar profesia noastră…

Apoi strigă în urma mea: „Zenon, te rog! Zenon, așteaptă…” dar eu nu mai aveam niciun chef să-i ascult explicațiile sau consolările.

2

Calm, mi-am repetat eu pe drum, calm, mai întâi să înțelegem despre ce anume e vorba! Dar nu știam nici ce vreau să înțeleg, nici încotro mă poartă drumul. Un lucru era clar, simțeam în subconștientul meu neputința de a mă duce înapoi la cabinetul de serviciu, la Liony, care avea privilegiul să-și fie și tată, și bunică, dacă voia, iar în celulele lui nu se afla blestematul acela de cromozom. De altfel, și garda mi se terminase. Mă așteptau numeroase alte obligații, dar nu m-am uitat deloc la ceasul de mână, care, odată cu orele, îmi indica și programul de lucru. Icarienii nu aveau nevoie de mine, nu li se prea întâmpla să fie bolnavi – ca atare, nu duceau lipsa medicului, dar nici a milițianului. De aceea nici nu mă căutau, degeaba-mi tot cânta președintele nostru că nu vin pentru că nu-i iubesc! Ce sfetnic și lecuitor le poate fi cineva care are cromozomul răului în sine? Într-adevăr, de aici începe totul! Și de la singurătate. Și de la faptul că ești oaia neagră sau cioara albă, sau mai știu eu ce alte animale există…

Nimerisem într-un tunel semiobscur, cu o sumedenie de ușițe de ambele părți, fără a-mi da imediat seama că este vorba de cabinele anabiotice. Cadranele semnalizatoarelor lor aruncau o lumină de un verde blând, ceea ce însemna că în interior continuă să domnească prosperitatea imperturbabilă a morții. Am simțit dorința de a intra într-una din încăperile acelea pustii și de a mă întinde în vana-sicriu. N-aș mai fi fost nevoit să-mi chinui creierul cu analize și autoanalize, cromozomul răului ar fi dormit împreună cu mine și n-ar mai fi reprezentat un pericol

pentru nimeni de pe Icar.
De fapt, de ce m-au mai lăsat cu zile? Că doar îmi cunoșteau structura genetică încă din luna a treia, când m-au scos din pântecele mamei, pentru a mă muta în incubatorul maternității. Spartanii antici își aruncau de-a dreptul în prăpastie copiii debili. Or, icarienii sunt mai ceva decât spartanii. Să fie vorba de umanism? Nici pomeneală de umanism la ei. Icarienii nu știu decât că experimentu-i experiment și trebuie dus până la capăt, ca să vadă ce anume rezultă. La asta se rezumă în toate cazurile umanismul acestor mașini de cercetare. Aceasta a și constituit motivul pentru care experimentul nu a mai fost repetat, toate nașterile ulterioare obținându-se prin intermediul grefelor. Le este suficient un singur cromozom de acest fel la bord spre a-l ține sub observație. Numai că, să stai o viață întreagă ținut sub observație…
Încăperile acelea pustii erau, bineînțeles, și ele încuiate, iar eu nu aveam cheia la mine, și-apoi, chiar dacă m-aș fi întors s-o iau, nu mi-ar fi dat nimeni voie să mă instalez în vana-sicriu, așa că nu avea niciun rost să mai zăbovesc aici. Dar în coridorul acesta – habar n-am cum am nimerit aici – nu-i deloc neplăcut. Aici domnește acel echilibru misterios dintre viață și moarte – visul prințesei adormite. E rece, destul de rece, aproape că te ia cu frig, dar temperatura e în deplină armonie cu temperatura piftiei care-mi tremură în coșul pieptului. Presimt că acest rece incubator va naște curând în mine o hotărâre rece, dar vocea amenințătoare a secretarului-automat repetă unul și același lucru: „Zenon Balov să se prezinte de urgență la primul-coordonator punând astfel în alertă până și cele mai îndepărtate colțuri ale lui Icar.
De fapt, vocea lui nu-i deloc amenințătoare, e o voce obișnuită de automat – indiferentă și amabilă în același timp, conform standardului tehnic în vigoare – dar când te previne cu amabilitate și indiferență: „La zero acționez sistemul de căutare” și începe să numere: șaizeci, cincizeci și nouă, cincizeci și opt… nu e chip să nu-i răspunzi. Minutul respectiv nu ajunge nici pentru a te refugia în moarte. Chiar dacă ți-ai reteza capul, tot ar găsi timpul necesar pentru a ți-l lipi la loc. Aceasta-i deviza de căutare a mecanismului nostru de control.
Și-apoi, ce rost are să le mai încurc icarienilor gândurile? Le creez și așa destule probleme cu cromozomul meu! Iar acum

știu deja cu toții că sunt căutat. Firește, nu cunosc cauza, dar din moment ce s-a apelat la sistemul de căutare, se poate ușor presupune că nu-i a bună. Parcă o văd pe mama turuind la toate polivizoarele.

Îmi scot polivizorul din buzunar, formez numărul cabinetului de coordonare, mă străduiesc să zâmbesc calm spre ecranul miniatural.

— Mă aflu în vestibulul secției de anabioză.

— Ce faci acolo? mă întreabă însuși prim-coordonatorul lui Icar, dar glasul lui nu se deosebește mult de glasul neînduplecatului său secretar automat; chipul său rămase nemișcat în fața ecranului.

Înainte îmi permiteam să mai și mint – se spune că pe Icar acest lucru este permis în cazuri speciale numai medicilor. Dar de vreme ce am cromozomul răului, a spune o minciună-i cel mai nevinovat lucru pe care mi-l pot permite.

— Verific funcționarea indicatorilor exteriori după schema aparatului de control. Am impresia că ceva nu-i în regulă.

Prim-coordonatorul, care îmi făcea onoarea să apară personal în polivizor, nici măcar nu se încruntă la auzul obrăzniciei mede. Fața lui, micșorată de ecranul miniatural, încerca acum să arate bunăvoință. Mi se părea că, de fapt, el n-ar avea nimic împotrivă dacă s-ar găsi careva să-l izbăvească pe Icar de mine și de cromozomul pe care-l purtam. M-ar fi lăsat, desigur, să mă și sinucid. Dar șeful meu interveni tocmai atunci, dând semnalul său de alarmă.

— Balov, dacă dorești, putem sta de vorbă cu privire la ceea ce mai adineaori te-a informat președintele consiliului de control. Sau… poate vrei să te descurci singur?

— Fiți pe pace, am să mă descurc singur, i-am răspuns eu. Convorbirea avea loc, după cum se și poate presupune, prin legătură bilaterală, așa că n-o asculta nimeni, cel mult poate șeful meu, care, fie că se afla în cabinetul său, fie că se folosea de atotputernicul privilegiu de a intercepta printr-o aparatură specială toate convorbirile particulare. Că doar e și milițianul-șef al Icarului! Asta m-a și determinat să adaug special pentru acest milițian-șef: deocamdată mă duc să mă documentez în amănunțime. Vă voi aduce la cunoștință hotărârea pe care o voi lua, indiferent care va fi.

— Îți mulțumesc, Balov, se grăbi să-mi răspundă prim-

coordonatorul, apreciind, pesemne, că și așa și-a pierdut prea mult timp cu insignifianta mea persoană și cu insignifiantul meu caz. Am încredere în dumneata.

Ei, în privința încrederii, sper că vei avea prilejul să te căiești, i-am spus eu după ce închisesem polivizorul. Tremuram tot din cauza frigului de pe coridor – și cu toate astea nu se putea compara cu frigul cuibărit în pieptul meu. Fiorul acestuia îți dădea o senzație de veselie, ca atunci când te pregătești să faci vreo trăsnaie. Și, într-adevăr, parcă întreaga mea făptură se pregătea de trăsnăi. La ce bun să le fac icarienilor viața tihnită și plăcută? Nici prin gând nu-mi trecea să-i izbăvesc de prezența mea. Las' să vadă și ei ce-nseamnă cromozomul răului!

M-am întors la Liony, căci documentarea promisă pe un ton atât de impulsiv și cu atâta superficialitate trebuia făcută – acum toți ochii cei vii și cei automați de pe Icar erau în mod cert ațintiți asupra mea. Puteam, desigur, să caut și în altă parte un aparat în acest scop, dar contam pe faptul că Liony n-o să mă sâcâie. La drept vorbind, el e un băiat fin iar, în ce mă privește, am știut și eu să-i astup gura atunci când a fost cazul.

Redstar sta lungit în pat, ținând în dreptul pieptului un pahar cu lichid gălbui și fiind și el gata să intre în rol. M-am așezat în fața pupitrului, am format inițialele colectorului științific principal, dar nu mi-am putut aminti pe dată codurile compartimentului de genetică. În timp ce-mi încordam memoria, l-am auzit pe Liony cum sorbea încet din paharul său, arătându-se indiferent, chipurile, la ceea ce se întâmplă în jur, așa că m-am apucat să răsfoiesc nervos nomenclatorul.

— Ce-ar fi să stăm nițel de vorbă? rosti el precaut îndărătul meu.

— Acum am treabă. Dacă te plictisești, du-te, îți țin eu locul.

Dădusem deja comanda și așteptam informația.

— Aș zice că n-are niciun rost să irosești energia colectorului. Îți pot da eu un răspuns la întrebările puse.

— Știu că ești tare în telepatie, am rânjit eu la el, dându-mi seama că Liony era deja la curent cu cele petrecute. Contrariul m-ar fi mirat.

— Și dacă te-aș ruga să mă ierți? îl auzii întrebându-mă pe un ton aparte și ridicându-se de pe pat. Mi s-a interzis, mi s-a interzis în modul cel mai categoric să-ți fac vreo destăinuire. Deși am protestat în repetate rânduri. Mi se spunea că nu ești

suficient de pregătit pentru a afla acest lucru. Dar cine te cunoaște mai bine decât mine?

Automatul sună scurt și prinse a horcăi ca de obicei, parcă scuipând micro-rola eu datele cerute. În timp ce o așezam în aparatul de proiecție, i-am replicat ferm interlocutorului meu:

— Ce să vă iert? Că toată viața m-ați privit ca pe un idiot?

— Aș prefera să fiu în locul tău, îmi răspunse cu aceeași intonație aparte Liony.

— Aha, te-ar consola faptul că ai fi unic… i-am replicat eu tăios.

— Nu, aș prefera să fiu eu însumi, chiar și cu acest cromozom în mine, decât să fiu copia cuiva pe care nu-l cunosc.

Știam că suferă din pricina asta, dar în ziua aceea nu eram în stare de compasiune nici măcar față de propria mea persoană.

— Ai să mă lași totuși să citesc rola?

— Citește-o, tiranozaur ce ești! se înfurie el, reușind de astă dată să mă amuze.

Nu m-a făcut nici prost, nici idiot, mi-a zis tiranozaur – cea mai feroce fiară din cele mai îndepărtate timpuri; aia pesemne că avea cel puțin o tonă de cromozomi ai răului.

Datele pe care le descifram se dovediră a fi interesante. Am aflat astfel că atunci când a fost descoperit cromozomul, asta se întâmpla pe la jumătatea secolului al douăzecilea, peste patruzeci la sută din populația Pământului îl avea. Îl aveau toți criminalii și infractorii, clar mai fusese depistat și la unii politicieni, savanți și oameni de artă celebri. Fenomenul ar fi avut la bază instinctul agresiunii, iar infracțiunea era tratată ca un produs social. Procentul însă scăzuse de la 40 la 18 la sută în momentul lansării lui Icar, în schimb teoriile se dublaseră. N-am avut răbdarea să le citesc pe toate, așa că am trecut direct la ultima, zicându-mi că este exclus ca ea să nu fi ținut seama de cele anterioare. Maimuțele antropoide posedă 48 de cromozomi. Se presupune că vărul lor, din care provenim și care a rămas nedescoperit, a posedat 47. Aceasta i-a determinat o instabilitate ca specie, instabilitate care nu i-a permis să se mențină în cadrul acelei specii, ci, ca urmare a unor mutații și a unui proces de adaptare, să se transforme în om. Legic, evoluția a condus spre dobândirea echilibrului par, care să garanteze stabilitatea noii specii, ca atare, cromozomul cu numărul patruzeci și șapte a ieșit din componență…

Dacă lucrurile stau astfel, înseamnă că eu sunt rodul unui fel de mutație inversă. Ajungând la suprageniul tatălui meu, evoluția umană a înregistrat brusc o stare de plictiseală sau de dezamăgire față de noua specie și s-a decis să se întoarcă din drum. Așa că n-ar fi de mirare ca copiii sau nepoții mei să se nască pui de maimuță get-beget, să fie niște maimuțoi cosmici neastâmpărați. Dar de unde să am eu parte de un asemenea chilipir, de vreme ce icarienii nu-mi îngăduie să am urmași, ei nu acceptă decât reproducerea pe calea grefelor și o vor ține astfel de-a pururi!… Mă și mir cum de nu s-au descotorosit încă de mine, procedând întocmai ca unele animale care își lichidează puii atinși de albinism.

— Ei, te-ai mai calmat nițel? mă întrebă Redstar, care, la fel ca evoluția, înregistra acum o stare de plictiseală.

— M-am calmat, i-am zis. Icar are vreo teorie proprie în această problemă?

— Păi cum să ajungă la ea? Un singur caz nu poate naște o teorie.

— Atunci să le aduc eu pe tavă la repezeală vreo zece cazuri.

Liony râse – a ușurare și bucurie, nu încăpea nici cea mai mică îndoială.

— Vezi, Zenko, tocmai pentru asta te iubesc, frățioare! Pun pariu că dacă n-ai fi avut cromozomul ăsta, n-ai fi fost cum ești și nu mi-ai mai fi fost atât de drag.

— Și mie mi-s dragi cimpanzeii.

— Hai, nu mai face pe nebunul! De-ar fi pe Icar mai mulți cimpanzei dintr-ăștia ca tine, ar fi cu mult mai vesel!

Știa afurisitul să consoleze, de aceea icarienii se duceau la el, și nu la mine. Eu nu mă pricep decât să stârnesc oamenii și să bag spaima-n ei. Ce să-i faci, fiecare cu vocația lui!

— Am să-mi dau toată silința să compensez deficitul la capitolul cimpanzei, am replicat eu oprind aparatul de proiecție.

Liony îmi înțelese amenințarea și mă privi lung de tot, apoi se îndreptă:

— Voi fi alături de tine, Zenko. Voi fi întotdeauna alături de tine, chiar de-ar fi să se scoale din groapă tata, ca să mă pălmuiască pe mine, copia lui!

Și îmi întinse mâna. O făcu atât de brusc, de solemn și conspirativ, încât nici nu mi-am dat seama cum am ajuns să i-o întind și eu pe a mea. Și ne-am strâns inimos mâinile ca doi

puștani care au pus la cale întemeierea unei bande. De altfel, eram de aceeași vârstă și aproape niște puști, în pofida gradelor noastre științifice și funcțiilor de milițieni pe care le îndeplineam. Așa se face că tocmai noi, cei chemați să păzim ordinea, am inițiat primul complot împotriva ordinii.

Din păcate, euforia ce te cuprinde în momentul inițierii unei conjurații se topește foarte curând după organizarea ei. Așa ceva necesită o muncă sistematică, iar eu nu sunt capabil de o asemenea muncă din cauza caracterului și temperamentului meu aproape coleric, care mă azvârle când într-o direcție, când într-alta a investigațiilor, făcându-mă să uit cu anii de un lucru pe care îl consideram înainte drept scop al vieții mele – cum s-a întâmplat, bunăoară, cu intențiile mele de a cerceta problema „mașină-om” – făcându-mă să rătăcesc, incapabil de a mă orienta cu repeziciune, sau dacă izbuteam să mă orientez cumva, o făceam pripit, mă înflăcăram ușor de o idee oarecare și la fel de ușor mă săturam de ea. Se înțelege că asta se datora în bună parte și tinereții mele, dar și relativei tinereți a lui Icar. Aparatele didactice de la început îmi împuiaseră capul cu o sumedenie de cunoștințe, ce-mi ofereau, ca atare, prilejul să mă nutresc și cu tot felul de îndoieli.

Cercul marii necunoașteri

Odată filosoful antic grec Zenon din Eleea a fost întrebat de discipolii săi:

— De ce, dumneata, învățătorule, care știi mai mult decât noi, te îndoiești de fiecare dată de justețea răspunsurilor care nouă, tuturor, ni se par evidente și clare?

Bătrânul a desenat pe nisip un cerc mare și unul mic și a răspuns:

— Suprafața cercului mare reprezintă cunoștințele mele, iar cea a cercului mic – pe ale voastre. Cunoștințele mele sunt într-adevăr mai mari decât ale voastre, dar tot ceea ce se află în afara acestor cercuri este necunoscut. Circumferința cercului mare, precum vedeți, este mai mare decât cea a cercului mic, deci și granița cunoștințelor mele cu necunoscutul este simțitor mai mare. De aceea eu am mai multe îndoieli…

Amintesc această povestioară dată de mult uitării, întocmai cum se află ea înregistrată în colectorul didactic destinat

copiilor. De ea și-a adus tata aminte când a trebuit să mă boteze. Căci eu am fost creat și născut în afara acelui cerc calculat matematic – granița sistemului solar, unde niciun instrument nu mai poate înregistra în vreun fel influența Soarelui. Am fost primul copil al lui Icar și în mod necesar numele meu trebuia să fie simbolic. Purtând în capetele lor și în colectoarele științifice gigantica sferă a cunoașterii umane, icarienii s-au trezit în clipa aceea istorică – nu-i vorba de nașterea mea, ci de trecerea unor fruntarii – în fața spațiilor de necuprins ale măreței necunoașteri, către care am pornit expediția. Și mi-au dat numele acelui bătrân venerabil, imaginându-și că marchează astfel o victorie a ființei umane – o victorie înșelătoare, care, de fapt, nu însemna nimic altceva decât continuarea unui efort sisific.

Stau acum și mă gândesc că pentru a ajunge la acest nume, tata a fost stimulat nu numai de atitudinea sa deopotrivă ironică și ambiguă, față de lucruri, dar și de cromozomului-Y ce sălășluiai în mine, cromozom a cărui enigmatică, neașteptată și inexplicabilă apariție a îngroșat și mai mult cercul marii necunoașteri din jurul lui Icar, amintind și mai dureros cât de puțin cunoaștem până și acest micuț univers pe care-l purtăm în noi înșine.

Zenon, patroane drag al îndoielii și al suferinței, ai avut și tu cromozomul răului? Și tu oare te-ai simțit aidoma mie, singur în fața cercului măreței necunoașteri?...

Mama mea selecționatoare

Mama poseda un simț deosebit al formelor și al culorilor, dar până la urmă eu m-am revoltat și împotriva lui. Avea obiceiul să schimbe de câteva ori pe an, cu o inventivitate de invidiat și cu un gust excelent, întregul aspect interior și exterior al casei noastre. Dealtminteri, la fel procedau și ceilalți icarieni, aceasta fiind nu doar o chestiune personală a fiecăruia, ci și o normă de comportament a cărei respectare consiliul nostru o urmărea cu strictețe, pentru că monotonia constituie dușmanul numărul unu al cuceritorilor Cosmosului. Elementele de construcție ale caselor erau universale și atât de ingenios alcătuite, încât până și o femeie putea să le monteze și să le demonteze cu ușurință, după modelul acelor cunoscute jucării, menite să stimuleze

abilitatea și fantezia copiilor. Și întrucât Icar era încă foarte departe de pericolul suprapopulării, existau destule asemenea elemente pentru a construi tot ce-ți trece prin cap în cadrul sectorului care ți-a fost repartizat pentru locuit.

Pe Icar, construcțiile sunt dispuse în mici cvartale de câte zece-cincisprezece locuințe – în total cam o sută de locuințe pe sector. Fiecare sector este complet separat și despărțit de celelalte prin kilometri întregi de masă stâncoasă astfel încât chiar dacă astronava-asteroid s-ar izbi de ceva sau ar suferi vreo coliziune, tot ar rămâne cel puțin un sector intact, pentru a-și continua într-un fel sau altul drumul. Trecerea dintr-un sector în altul are loc prin ecluze ermetice, lucru permis inițial doar anumitor persoane. Din această cauză a fost creat sistemul de televizite, precum și minunatele polivizoare de buzunar, care, deși nu au un nivel calitativ prea ridicat, te pot înfățișa pe micul lor ecran, după cum pot, la fel de bine, să proiecteze imaginea receptată pe orice perete. Pe măsură ce, pe parcursul a zeci de ani, Icar și-a dovedit trăinicia și siguranța, majoritatea restricțiilor au fost anulate; cu toate astea icarienii continuau să evite contactele prea dese între ei.

Pentru a nu pierde simțul spațiului pe această planetă minusculă și pentru a nu simți povara apăsătoare a mediului din jur, icarienii au posibilitatea, dacă vor, să admire imaginea unui ocean cu vase și porturi vesele, să contemple jungla Amazonului sau nebuloasa Andromeda[5], ghețurile Groenlandei sau pustiul de foc al lui Mercur; se pot bucura de toate astea aruncând o

---

[5] Andromeda, cunoscută și ca Messier 31, M31 sau NGC 224 (în textele mai vechi denumită „Marea nebuloasă Andromeda”) este o galaxie spirală care se află la aproximativ 2,5 milioane de ani-lumină depărtare de Pământ. Andromeda este cea mai mare galaxie din Grupul Local, constituit din galaxia Andromeda, Calea Lactee, galaxia Triangulum și alte 30 de galaxii mai mici. Deși este cea mai mare (ca întindere), s-ar putea ca galaxia Andromeda să nu fie și cea mai masivă, cercetările recente susținând că cea mai multă materie întunecată o conține Calea Lactee, care prin urmare este cea mai masivă galaxie. La o magnitudine aparentă de 4,4, galaxia Andromeda este notabilă ca fiind unul dintre obiectele Messier cele mai luminoase, fiind ușor vizibilă cu ochiul liber. Totuși, fără un telescop ea pare destul de mică, deoarece partea ei centrală este mai întunecată; diametrul său unghiular este de 7 ori mai mare decât cel al Lunii.

simplă privire prin ferestrele caselor lor… se pot delecta astfel cu orice priveliște, după pofta inimii. Cu o condiție: să nu se lase înșelați de perfecțiunea iluziei tridimensionale și să nu încerce să iasă prin ferestrele acelea imaginare, pentru a se plimba prin peisajele respective. Căci și-ar sparge capul, izbindu-se de pereții ce servesc drept ecran pentru proiecții.

Dar nu, nu s-a pomenit să-și spargă capul niciunul dintre ei, mi l-am spart eu, copil fiind, până am ajuns să învăț a deosebi iluziile de realitate pe micuța noastră planetă – Icar.

De astă dată însă, am rămas surprins văzând că mama nu făcuse nicio modificare acasă, deși trecuseră câteva luni de când o părăsisem. De dragul meu oare făcea înainte schimbări atât de dese? Căci tata, veșnic prins cu treburile sale, aproape că nici nu le observa. El făcea parte din acea categorie de oameni de știință, care, chiar și acolo, pe Terra, își petrec viața numai la institut și în apartamentul de lucru din preajma acestuia. Ar fi culmea să fi renunțat și la cel de-al doilea hobby al ei – cosmetica! Mama e biolog, biochimist, biofizician, se ocupă de toate selecțiile de plante și animale terestre pe care le poartă cu sine Icar, dar în plus, din proprie inițiativă – binecuvântată, firește, de consiliul de coordonare – lucrează necontenit la perfecționarea acelei științe ce atinsese încă pe Pământ culmi nebănuite și care urmărea să asigure reprezentanților aleși ai rasei umane și o frumusețe corporală corespunzătoare.

Exact cu douăzeci de ani mai tânără decât tata, fiind ea însăși una dintre creațiile perfecte ale chirurgiei genetice terestre, mama strălucea ca o stea de mărimea întâi în rândul fermecătoarelor femei de pe Icar.

Prin ușa de la intrare, pe care strălucea numele părinților mei și pe care strălucea și numele meu, se pătrundea direct în salon. Era o încăpere micuță, cum sunt toate saloanele din locuințele icarienilor, căci aveau menirea de a crea confortul necesar unui cerc restrâns de oameni. Conversația, schimbul de opinii sunt pe Icar un gen de artă sui-generis, stimulată și ea pe plan științific, din pricina importanței sociale pe care o are.

Dar o conversație frumoasă, atrăgătoare, nu se poate purta decât într-un cadru mai intim, de aceea și saloanele noastre au dimensiuni reduse. În aceste salonașe se adunau de două sau cel mult de trei ori pe lună, două-trei, maximum patru persoane

– bărbați și femei, inteligenți și frumoși – stăteau cu toții comod, sorbind cu înghițituri mici o băutură ușoară și reconfortantă, și, cuprinși de o stare euforică, se lăsau seduși de cursul virtuos al gândirii lor, de eleganța exprimării. O asemenea conversație reprezintă un fel de partidă orală de șah, și mie unul îmi vine foarte greu s-o reproduc, deoarece... cum să vă spun... deoarece nu sunt un bun șahist.

Se, înțelege că normele vieții colective îmi sunt cunoscute – doar am obligația de a exercita un control aproape milițienesc privind respectarea lor. După cum am mai spus, la noi nu este permisă dezvoltarea exagerată a vieții colective. Un colectiv atât de mic ar ajunge curând să semene cu un fel de închisoare, desprins cum e din circuitul sangvin al omenirii. Oamenii nu s-ar mai putea suporta între ei, ar izbucni inevitabilele conflicte specifice colectivismului de mahala. Din această cauză, icarienii au menținut un sever și complicat ritual al comunicării, care îi ferește de meschinăria unei intimități lesnicioase și ieftine. În caz contrar, coeziunea spirituală izvorâtă din scopul comun și spiritul comun de abnegație s-ar fi spulberat în cele câteva decenii trăite parcă într-o deplină inerție. Conversația se înscria și ea în acest ritual; ulterior m-am convins că în timpul conversației fiecare caută să se găsească pe sine, iar nu pe ceilalți interlocutori, fapt care m-a făcut din nou să mă uimesc de perfecțiunea pe care o atinsese această artă. Căci, din câte cunosc, o conversație atrăgătoare nu este posibilă fără o anumită legătură emoțională între parteneri. Abia acum, amintindu-mi de cuvintele lui Terryn cu privire la singurătatea lor, m-am gândit că tocmai conversația a constituit acel suport emoțional necesar care a permis, de-a lungul câtorva milenii, și departe de Pământ, o nouă înflorire a artei oratorice.

Salonașul era întunecos, dar în colțurile lui mai străluceau parcă frazele acumulate cu prilejul ultimei conversații. L-am străbătut repede, am deschis camera mamei, apoi pe cea a tatei. Amândouă erau cufundate în întuneric și pustii, deși timpul de lucru al părinților mei, conform programului afișat afară, se scursese de mult. Am rămas o vreme în fața ușii ce dă în odaia care până de curând fusese a mea. Apoi am intrat – fără vreun fior sentimental, doar cu acea tristețe gelatinoasă ce-mi sălășluia în piept. Ea va continua să tremure și să se răcească mai tare. Nici în odaia mea nu se schimbase nimic,

toate se aflau așa cum le lăsasem, dar asta nu mă făcu mai bun față de mama. De ce venisem? Să-mi lepăd disperarea la pieptul ei? Acea disperare pe care complotul urzit de mine împreună cu Liony nu reușise s-o înăbușe? Oare nu poți fi complotist dacă nu ești disperat?

M-am întins în pat vârându-mi mâinile sub cap, dar ziua ce stăruia în odaie mă deranja – comploturile nu se săvârșesc ziua, nici măcar atunci când le săvârșești de unul singur. Am întins mâna spre butonul de pe noptieră și am stins lumina de zi. Se instaură noaptea, calmă și visătoare, cu o tandră și albastră-ruginie strălucire stelară, ce se revărsa din colțurile tavanului, îngroșându-se în jos până la cel mai întunecat violet. M-am întrebat de ce părintele meu științific, șeful meu, apreciase că tocmai acesta este momentul potrivit ca să-mi comunice secretul genelor mele. Pentru că îmi părăsisem părinții și trebuia să știu definitiv ce anume reprezint? Sau pentru că mă preocupa problema mașină-om și cele întâmplate cu Alec, iar el voia să mă determine în acest fel să renunț? Sau dimpotrivă: voia să-mi indice întreaga dimensiune a enigmei umane – să am în vedere că, în corelația mașină-om, mașina nu poate poseda cromozomul răului?

Dar tandra beznă violetă nu dădea răspunsuri. Predispunea doar la excese de imaginație, și eu, poate pentru că mă aflam în odaia în care crescusem, am văzut ocularul camerei de nașteri și prin el – un embrion. Era un embrion de om, mare cât degetul gros de la mână, roz la culoare și vâscos. Creștea văzând cu ochii, așa cum cresc plantele în filmele de popularizare a științei. Deveni un mic monstru cu un cap disproporționat de mare și cu membrele lipite de trupșor; își desprinse mai întâi o mânuță, apoi cealaltă, își umflă burtica rotundă și rozalie, apoi întinse un picioruș spre a lovi cu el pântecele mamei, ca să-i dea astfel de știre că-i viu. Dar peretele camerei era departe. Și mult mai departe – pântecul mamei sale, pe care aceasta și-l păstra suplu și grațios. Iar Icar purta micul monstru cu o viteză de-a dreptul nebunească, departe de mângâierile gravitaționale ale Soarelui, de sărutările luminii lui, prin burdihanul negru al Galaxiei…

Am aprins din nou lumina de zi și am sărit din pat. Arătătorul meu formă cu înfrigurare numărul laboratorului de biologie, acționând involuntar și semnalul de alarmă. Fața mamei se ivi de îndată pe ecranul polivizorului și buzele prinseră să-i

tremure:

— Zenon, ce s-a întâmplat?

O priveam fără a-i răspunde.

— S-a întâmplat ceva? De ce-ai fost adineaori căutat? exclamă ea speriată de-a binelea.

Mi-am rotit capul și în cele din urmă ceva prinse parcă a se urni în creierul meu:

— Nimic, mamă. Voiam doar să te văd. Numai atât, să te văd.

— Precis nu s-a întâmplat nimic?

— Absolut nimic! Am acționat din greșeală semnalul de alarmă. Iartă-mă că te-am neliniștit!

Fața ei radia atâta fericire, încât deveni insuportabil de frumoasă:

— Minunat! Minunat! Băiete dragă, altfel nici n-aș fi răspuns, nici măcar n-aș fi auzit apelul, atâta treabă am. De unde vorbești?

M-am dat ușor la o parte din fața aparatului, ca să poată vedea.

— De acasă? exclamă ea plină de uimire și fericită. Vin îndată. Sper să mă aștepți?

Am încuviințat trist din cap, dar imaginea dispăruse de pe ecran. Da, se pare că nu se deosebea cu nimic de mamele acelea de pe Pământ, pe care le știam din romane și filme.

M-am trântit din nou în pat, simțind o strașnică dorință de a-i fi din nou copil, dar mama nu-mi dădu răgazul necesar. Uitasem că ea – întrucât răspundea și de animalele de pe Icar, deținea de asemenea cheile de la liniile de avarie. Nu trecu niciun minut și mă pomenii cu ea în cadrul ușii, cu ochii încețoșați, clătinându-se, de parcă abia ieșise, după un somn de zece ani, din camera anabiotică. Viteza formidabilă o amețise. Zâmbi cu o teamă plină de duioșie și porni spre mine cu băgare de seamă, ca și cum aș fi fost o stafie, sau poate se temea să nu cadă. Stofa moale a rochiei ce-i ajungea până la genunchi contura un corp feminin desăvârșit în sculpturalitatea sa cultivată. Un corp creat ca să nască, dar care nu născuse niciodată. Picioarele ei, goale ca de obicei, îți luau ochii prin albul și perfecțiunea lor. Am strâns din dinți pentru a-i primi sărutul. Pentru a nu i-l respinge, așa cum îi respingeam sau îi evitam mângâierile de mulți ani. Din clipa în care mi-am dat seama că e oarecum împotriva firii ca mama să arate mai proaspătă și mai frumoasă decât fetele

mai tinere decât mine.

— Zenko, exclamă ea, Zenko! Băiatul meu drag! Și mă sărută pe frunte, dar numai o singură dată – timid, la repezeală – și se trase îndărăt, sesizând din nou împotrivirea mea lăuntrică.

Rămase o clipă astfel, privindu-mă, apoi își reveni:

— Sunt foarte bucuroasă că te-ai hotărât să ne vizitezi. Și taică-tău se va bucura.

Era destul de inteligentă ca să-și dea seama că nu revenisem acasă.

— Ce mai faci, mamă? am întrebat-o, străduindu-mă să adun puțină căldură din celulele ființei mele pentru a o picura în această întrebare stupidă.

— O, Zenon, tu n-arăți prea bine! exclamă ea pe un ton reținut. Ești cumva bolnav?

— Sunt sănătos, mamă. Sunt perfect sănătos, atâta doar că nu folosesc preparatele tale cosmetice.

— Frumusețea reprezintă aspectul exterior al sănătății, replică ea netulburată, căci încetase de mult să mai bage în seamă ironiile mele.

— Nu sunt frumos mamă?

— Pentru mine ești cel mai frumos, spuse ea, și în cuvintele ei nu se putea deslusi nici cochetărie, nici sfiiciunea mărturisirii materne.

— Nu sunt frumos, sunt de-a dreptul urât, dar treaba asta nu mă prea face să sufăr!

Era o minciună, bineînțeles. Numai că acum ajunsesem să știu și cărui fapt îi datorez înfățișarea mea de lungan jigărit și neajutorat – un adevărat avorton printre acești aleși.

Mama se așază în fotoliul de vizavi, dezvelindu-și superbele picioare și prinzându-mă din nou în mreaja strălucitoare a ochilor ei mari. I-am zâmbit cu dragoste, dar pe loc mă fulgeră gândul că mai normal ar fi fost ca ea să-mi fie soție, nu mamă, și mi-am întors privirea spre ecranul alb al polivizorului. Da, era clar că nu-mi putea deveni mamă, oricât m-aș fi ostenit eu să-i spun astfel!

De mai bine de o sută de ani, știința și artele au dovedit cu mare precizie tulburările care intervin atunci când sunt aplicate în masă mijloacele pentru prelungirea vieții, deoarece această prelungire afectează mai ales perioada tinereții și a maturității. S-a ajuns astfel la o foarte pronunțată uniformizare a înfățișării

oamenilor aflați între douăzeci și cinci și șaizeci de ani, fapt care le-a produs acestora timp îndelungat felurite încurcături, chiar dacă pe ansamblu, la scara miliardelor de indivizi, varietatea speței umane nu a suferit modificări. Dar pe Icar se aflau în prezent vreo mie de oameni la fel de frumoși și de tineri, în mijlocul cărora noi, cei o sută născuți aici, ieșeam în evidență mai mult chiar decât cei treizeci de bătrâni. Cu excepția mea, copiii de pe Icar erau mai mărunței, cu o forță musculară mai redusă, cu osatura mai fragilă, dar incredibil de rezistenți la radiații și la câmpurile magnetice de orice fel, la singurătatea glacială a vacuumului. Până și statura mi-o datoram blestematului de cromozon.

Mama interpretă în felul ei privirea pe care o îndreptasem spre polivizor:

— Îl aștepți pe tata? Am încercat să intru în legătură cu el, dar n-am reușit.

Am apreciat cutezanța gestului ei. Două ore după încheierea programului de lucru, tata nu permitea nimănui să-l deranjeze. Era decanul de vârstă al teoreticienilor și cugetătorilor de pe Icar, așa că nimeni nu se supăra din cauza asta.

— Nu știu, am răspuns eu evaziv. Peste o oră intru de gardă… și nu m-am putut abține să nu zâmbesc. Mamă, tu ești cu adevărat mama mea?

— Ce te face să te îndoiești? se încruntă ea.

— Păi… ești atât de frumoasă, iar eu… pur și simplu nu văd nicio asemănare între noi. Și se spune că băieții seamănă de regulă cu mamele.

— Niciun copil de pe Icar nu seamănă cu mama lui, spuse ea cu o insistență marcată de amărăciune. Tu cel puțin ești cu adevărat al nostru, al amândurora.

— De ce nu m-ai purtat până la capăt? Poate că astfel aș fi moștenit măcar o parte din frumusețea ta.

— Zenko, ești medic în toată puterea cuvântului și vorbești ca un copil. Problemele eredității ar trebui să-ți fie limpezi.

— Așa-i, dar uneori omul. Ar vrea să mai fie și copil. De fapt, întrebarea mea sună cam așa: dacă tot era vorba de un experiment, de ce nu s-a luat hotărârea să mă porți până la capăt?

— Eu am insistat mult, dar, după cum știi, suntem subordonați legilor de pe Icar. În toate privințele. Tu ai fost

primul copil și totodată prima noastră preocupare. Știi că în camera de nașteri copilul este mai la adăpost decât în pântecele mamei sale. Și, în afară de asta, Icar și-ar putea cu greu permite să se dispenseze de un locuitor al său chiar și pe o perioadă de numai câteva luni.

— Firește, firește, m-am grăbit eu să încuviințez un lucru pe care-l știam prea bine. Trebuie să fi fost foarte fericiți și mândri de faptul că tocmai voi ați fost primii cărora li s-a îngăduit să aibă copii?

— Nu există perioadă mai fericită în viața mea, Zenko, decât acele trei luni cât te-am purtat! îmi replică mama, astfel încât nu m-am putut abține să n-o înțep:

— Da-a-a, și tare scurtă a mai fost perioada aceea!

— De ce?

— Pă-ă-i... cromozomul-impar!

— Ce cromozom?

— Al răului.

— Al răului?

În clipa aceea mi-aș fi culcat capul pe genunchii ei și aș fi plâns, arătându-mi astfel recunoștința față de memoria ei maternă. Dar genunchii aceia aveau o strălucire prea feminină, iar ea era mai curând o selecționatoare decât o mamă. O selecționatoare, care, în afara unor specii de animale, plante și microbi, dăduse vieții și un exemplar experimental de om.

— A, da! își aminti ea în cele din urmă și râse. Mare panică s-a mai stârnit atunci. Vasăzică, ți s-a spus în cele din urmă, așa-i? Oricum, a fost cât se poate de caraghios, nici nu-ți poți imagina ce panică s-a stârnit atunci pe Icar, de parcă ne-ar fi păscut primejdia să ne ciocnim cu vreun astru. Datorită ție a fost introdus atunci și controlul asupra informațiilor, atât de tare ne-ai speriat!

Râsul nu reuși să-i ascundă neliniștea.

— Presupun că atunci n-ai râs.

— Zenon! făcu ea pe un ton dojenitor și precaut în același timp. Eu plâng uneori chiar și atunci când nu reușesc să determin vreun virus să fie dextrogir și nu levogir.

Am sărit din pat ca ars, dar m-am străduit să-mi stăpânesc mânia.

— De ce tu, ca selecționatoare, n-ai reparat la timp eroarea naturii?

— Lichidul embrionar nu prezenta niciun fel de anomalii genetice. Iar potrivit indicațiilor, era interzis să se facă vreo intervenție din afară... începu ea să-mi explice, dar înfățișarea mea o făcu, desigur, să renunțe. Zenon, copilul meu, ce-i cu tine, doar n-ai de gând să faci o dramă din asta?

Cât îi erau de mari și de frumoși ochii, pe atât de mare era și neliniștea cuibărită în ei. Sunt sigur că, dacă n-ar fi fost icariană, ar fi ieșit dintr-însa o mamă bună.

— Nu, fii pe pace! Cum merge cosmetica?

Era vădit bucuroasă de faptul că schimbasem făgașul discuției și că mă apropiasem de ușă. Se ridică și ea, pregătită sufletește să mă conducă.

— Vouă, celor tineri, doar la început, cât ați fost sub observație, vi s-a interzis s-o folosiți. De ce continui s-o neglijezi?

— Mamă, nu ți-a trecut prin minte că, cu cât îi faci mai frumoși pe icarieni, cu atât mai urâți ar putea să pară ei ființelor cu care ne vom întâlni totuși cândva prin Cosmos? Ele au, fără doar și poate, alte concepții despre frumos.

Se obișnuise însă de mult cu asemenea șicane din partea mea, așa încât acum, acest lucru chiar o liniști, interpretându-l ca pe un indiciu că presupusa înclinație spre dramatizare și revoltă îmi este străină.

— În ciuda ironiei din glasul tău, aceasta mi se pare, într-adevăr, a fi o problemă. Pleci deja? Când mai vii?

Prima întrebare fusese de icariană, a doua – de mamă.

— De fapt, eu am venit să te invit la un concert. Vrei să mergem deseară?

— Bineînțeles, se lumină ea toată și se făcu de trei ori mai frumoasă, după care, delicat, îl incluse și pe tata ca invitat. Nu știu dacă va veni taică-tău, am să încerc să-l conving. Despre ce concert e vorba?

— Partea proastă-i că nu cunosc programul, mamă, am zis, ca să nu spun că o invit numai pe ea, nu și pe tata, că de dânsul nu aveam nevoie la concertul acela. Am să mă duc să vă pârăsc, fiindcă neglijați preocupările pentru artă. N-o să scăpați fără o sancțiune.

— Am meritat-o, păli ea pentru o clipă. Dar am mult, am tare mult de lucru!

— Da, toți aveți mult de lucru, am rostit eu și, pentru a-mi

ascunde iarăși înverșunarea, m-am grăbit s-o îmbrățișez.

Dar mai voiam să ascund și alte lucruri cu această îmbrățișare, toate lucrurile acelea pe care un copil poate și dorește să le ascundă în îmbrățișarea mamei. Zadarnic însă. Rămăsese mult în urmă acea vreme când știam să-mi îmbrățișez mama, dar o femeie încă nu-mi fusese dat să îmbrățișez. Gestul se dovedi îngrozitor de stângaci. Așa aveam oare s-o îmbrățișez și pe Mayola Beni? Repetiția cu mama n-avu darul să-mi inspire curaj – femeia continua să rămână pentru mine în afara cercului desenat de patronul meu.

La fel de neîndemânatic, am sărutat-o pe mama pe obrazul cu mireasmă de floare terestră și i-am strigat din prag, întors cu spatele, pentru a nu-i zări din nou chipul înlăcrimat și răvășit de emoție în urma acestei îmbrățișări neașteptate pentru amândoi:

— Voi trece să te iau, mamă.

Concertino pentru voce de femeie

1

Iar mai târziu, când m-am dus s-o iau, îmbrăcat în costum de gală (caraghios cât de mult am putut sta să mă gătesc, pentru a mă convinge în cele din urmă, cu o deznădejde amețitoare, că niciun fel de haine nu-mi pot ascunde urâțenia), mă întrebam dacă n-o fi cumva chiar Alec cel care a ucis-o pe Nila. Diferența de vârstă dintre ei era la fel ca aceea dintre tata și mama. Era oare posibil ca temerara și experimentata călătoare cosmică să-și fi pierdut mințile în condiții care, cel puțin la prima vedere, păreau a fi cu totul normale pentru un zbor de cercetare? Doar ea avea în spate numeroase misiuni, iar la capătul unui asemenea periplu își adusese propriul soț într-un sicriu-cartuș. (În asemenea sicrie Icar își păstra morții.) Inițial se apreciase că o formă de înmormântare ar constitui-o lansarea morților în direcția Pământului, dar încă de la prima jertfă icarienii au înțeles că nu trebuie să se despartă de morții lor. Deocamdată însă, în panteonul icarian nu zăceau decât Nila și soțul ei. Pe Icar încă nu decedase nimeni, iar celelalte jertfe Cosmosul nu catadicsea să ni le restituie.

Alec Derry pleca pentru prima oară într-un zbor de-sine-stătător, dar el reprezenta rodul unei grefe clonale luate de la

un celebru astronavigator, care făcuse să reînvie toate acele calități bărbătești necesare unui pilot desăvârșit de nave de clasă astrală. Și iată că nu rezistase! Ce se întâmplase oare când cei doi s-au trezit față în față, singuri, pentru mai multe luni singuri cu ei înșiși și cu Cosmosul? Să fi intervenit oare vreun conflict conjugal meschin, referitor la superioritate, între astronautul nou ales și Nila, care se simțea cu mai multă experiență și mai cunoscătoare, conflict ce a căpătat cu timpul proporții dramatice? Vorbele dezlânate ale lui Derry, rămase în aparatul ei de înregistrare, ar putea conduce la asemenea presupuneri. Sau poate că în prietenul meu de aceeași vârstă se stârniseră aceleași forțe întunecate pe care le simțeam și eu în mine? Ele mă îndepărtau de generația părinților de pe Icar, și în același timp mă împingeau spre ea cu setea unei răzbunări de neînțeles. Oare n-o fi având și Alec același drăgălaș cromozom ca și mine?

Ce se întâmplase? Pe cine să întreb – pe Nila cea moartă sau pe Derry, ajuns și el un cadavru, dacă e să se ia în considerație normalitatea lui de idiot? Sau… pe mine însumi?

„Alec, tu ai ucis-o pe Nila?”

El îmi rânjea în față cu o expresie de om trist și nătâng, apoi, cu un gest al mâinii, căuta să strângă în văzduh o piuliță imaginară – ceea ce voia să însemne că, după părerea lui, în creierul meu se deșurubase ceva.

„Alec, am s-o ucid și eu pe Mayola, dacă o fi s-o iau cu mine când mă voi hotărî să-ți repet zborul? Eu unul… m-am și hotărât, Alec…”

Mama exclamă cu un reproș fermecător:

— De ce nu mi-ai spus că-i vorba de un concert compus de Mayola Beni? Păi noi suntem prietene, nu știai?

— Nu, mamă, i-am răspuns eu, ca să n-o mint în față.

— Dar ea a venit de foarte multe ori la noi!

— Când a fost ultima oară, mamă? Ia zi, mai ții minte? am întrebat-o zeflemitor, repetând cu perseverență apelativul cu care continuam să mă îndepărtez de ea.

— Ai dreptate, Zenko. De ce se întâmplă așa ceva pe Icar, copilul meu drag, de ce se despart oamenii?

Arăta splendid, iar întrebarea ei nu cerea un răspuns. După cum nu era niciun protest, ci o constatare rostită cu tristețe și cochetărie; nu se simțea jignită nici de faptul că Mayola Beni

uitase să-i trimită invitație.

Pe când mie îmi trimisese una. Iar eu îmi imaginasem, copilărește, că această invitație îmi dă dreptul să iau acea hotărâre care-și făcuse loc în sinea mea de-atâta vreme – hotărâre spulberată în clipa în care am aflat secretul celulelor mele. Cum avea oare să se comporte mama când va ajunge să-și dea seama că o adusesem aici ca pe o pavăză a vulnerabilității mele? Și ca țintă a sarcasmului meu otrăvit, atunci când aveam să mă încredințez că Mayola Beni nu a trecut nimic altceva în invitație decât amabila sa îndatorire de a-și pofti foștii elevi la concertele compuse de ea.

Lucrul care m-a impresionat cel mai mult pe Icar a fost sala de concerte. Mi se părea că ea mă leagă mai mult decât orice de Pământ și mă făcea să simt mai viu decât orice depărtarea lui. Noi, primii vreo zece copii de cel mai diferit calibru, dădeam buzna de trei-patru ori pe lună în sală, rămânând cu ochii holbați încă din prag, căci de fiecare dată înfățișarea ei era cu totul alta, și ne așezam fermecați în fotolii. Ne pierdeam în ele, deoarece erau extrem de mari pentru statura noastră, ne dizolvam în îmbrățișarea lor aproape imponderabilă, așa că din noi nu mai rămâneau decât ochii.

Căscam gura la amorașii de marmură și aur, la animalele și florile care împodobeau pereții imenși și plafonul sălii – până ce pe mica scenă deschisă își făceau apariția niște bărbați foarte stranii, în haine pestrițe nemaivăzute, cu gulere și mâneci mari de dantelă, cu părul pudrat și prins în fileu; se înclinau jos de tot în fața noastră, aproape că atingeau pardoseala scenei, și începea să cânte la nu mai puțin ciudatele lor instrumente…

Altă dată ochii noștri nu vedeau scena chiar din prima clipă – o descopereau mai târziu, imensă și ascunsă îndărătul unei cortine extrem de misterioase, cu falduri foarte dese. Sala era îmbrăcată în lambriuri de culoare închisă, deasupra capetelor noastre atârnau amenințător gigantice candelabre de cristal. Cortina se deschidea încet, atât de încet, încât inimioarele noastre încetau să mai bată din pricina efortului cu care ne țineam respirația, și când ambele ei părți prindeau în sfârșit să se legene spre cele două colțuri opuse, scotea parcă și ea, odată cu noi, un suspin greu, catifelat, de ușurare. Pe scenă se aflau însă alți cântăreți, alți oameni, pe care de asemenea nu-i mai văzusem pe Icar. Cel puțin o sută de persoane, îmbrăcate în

straie negre strălucitoare, începeau să cânte la instrumente la care de asemenea nu mai cântase nimeni pe Icar, iar în fața lor cineva agita o vergea subțire și scurtă. Dar iată că lângă omul cu vergeaua apărea de undeva, plutind parcă, Mayola Beni într-o rochie lungă până la pământ și grea precum cortina, iar nouă ni se părea că nici ea nu este de pe Icar, că o văzusem până atunci doar în vis sau că ne povestise cineva despre o asemenea vedenie…

Era pentru a treia oară când, în același mod misterios și tăcut, ea cobora parcă din cupola aceea infinit de înaltă, semănând cu o pâlnie de obuz, a sălii. Sala reprezenta din nou ceva nemaivăzut cu teribilele ei cupole, cu ferestrele din plăcuțe mozaicate, prin care se prefirau tainic culorile apropiate de roșu ale spectrului, cu imaginea unui om răstignit pe cruce, cu un fel de madonă de marmură ținând în brațe un prunc de marmură… Nu exista o scenă, dar exista un întreg perete cu mici coloane de aur de diferite lungimi, ale căror capete ascuțite erau răsfrânte, semănând astfel cu penițele cu care scriam și desenam pe ecranul automatului didactic, doar că mult, mult mai mari. Un om misterios, în haine negre, cu gulerul încheiat până sub bărbie, se apleca asupra unui pupitru de comandă, iar penițele prindeau să răsune într-un cor de mii de glasuri – un cor inimaginabil de glasuri inimaginabile, a căror armonie se revărsa din cupolă asupra noastră cu o forță care te obliga la smerenie și venerație…

Dar împreună cu forța aceea cobora din cupolă și Mayola Beni – într-o rochie albă și simplă, ba nu, nu rochie, ci cămașă, lungă până la degetele picioarelor ei goale, cu brațe lungi și goale și un gât lung și gol, toate de un bronz auriu în bătaia luminii, iar părul ei lung, turnat parcă din cel mai negru și mai mătăsos metaloplast, părea că se topește în lucoarea[6] de jar a acelui întuneric de catedrală, revărsându-i-se ca o lavă pe umeri și pe spate. Ea ni se înclina cu gesturi la fel de lente și solemne, iar corul de mii de glasuri devenea, aidoma nouă, de nerecunoscut, păstrând o liniște pioasă, căci începea să vorbească ea. Noi adormeam în acele plăcute fotolii, iar când ne trezeam după o jumătate de oră, știam că undeva, în Universul fără de margini, a trăit omul care a compus această muzică și că ea a fost cântată exact în asemenea săli cum era a noastră și exact la un

[6] Lucire, strălucire.

asemenea instrument muzical; știam când și cum a scris-o și ce a vrut să exprime prin ea, și cum au întâmpinat-o atunci oamenii, și de ce ea este cântată încă pretutindeni pe unde există oameni. Iar corul de mii de glasuri al sutelor de penițe aurite răsuna din nou, dar noi îl ascultam acum într-alt chip și simțeam că, deși ajunsesem să aflăm totul despre această muzică și despre autorul ei, nu știm nimic nici despre ea, nici despre el, că, iată, învățăm acum ceva cu totul nou, ceea ce nu învățasem la timpul potrivit la lecțiile de hipnopedie, că, de fapt, nici măcar nu ni se spusese acest lucru, ci l-am descoperit abia acum noi înșine. Și lucrul acesta e cu atât mai măreț, cu cât ne și aparține, dar, spre regretul nostru – și acest regret e atât de mare, încât îți vine să și plângi – nu-l poți lua cu tine. De fiecare dată, indiferent a cui muzică o ascultați și cum arăta pe atunci sala, acest lucru semăna întotdeauna cu peștera fermecată din poveste, peșteră pe care ai vizitat-o, dar înainte de a-ți fi înfundat buzunărașele cu frânturi din comorile ei, magica Sesam se și închidea încet, solemn și implacabil, iar tu nu luai cu tine decât plecăciunea de rămas bun a Mayolei Beni.

Așa fusese cândva în lectoratul pentru copii cu durata de un an. Eu știam de mult că oamenii care ies pe scena sălii noastre în straiele lor bizare, pentru a ne cânta la bizarele lor instrumente, nu mai existau nici măcar pe Pământ, fiind de mult decedați. Știam că toți acești celebri compozitori și interpreți care ni se înclinau de pe scenă nu mai existau nici ei, nicăieri în altă parte, decât în acea magie tridimensională, țesută în sitele difracționale[7] ale aparatelor holografice, la fel cum instrumentele lor țeseau magia muzicii. Singura ființă, de care te puteai atinge în această sală, spre a te încredința că există cu adevărat, era Mayola Beni. Dar, din punctul meu de vedere, aceasta nu diminua câtuși de puțin magnetismul sălii, ci doar localiza sursa acestui magnetism în însăși demiurgica lui

[7] În fizică, difracția se referă la diverse fenomene asociate cu ocolirea de către unde a obstacolelor apărute în calea lor. Difracția are loc în cazul oricărui tip de undă, inclusiv undele acustice, undele de la suprafața apei, și undele electromagnetice cum ar fi lumina vizibilă, razele x și undele radio. Întrucât obiectele materiale au și ele proprietăți ondulatorii, difracția apare și în cazul particulelor de substanță ca electroni, protoni, neutroni și poate fi studiată conform mecanicii cuantice.

vrăjitoare. De aceea mă temeam să mă apropii de ea, pentru a nu mă izbi de realitatea existenței ei. Mayola Beni rămăsese pentru mine unica enigmă din această sală, întocmai ca enigma anticelor armonii.

Numai o singură dată – pe când aveam paisprezece ani – am fost la un concert de autor al ei și am plâns apoi, cuprins de o suferință copilărească, oarbă și înverșunată. De atunci am preferat să mă întind în odaia mea, să pun polivizorul doar pe sunet și să-i ascult concertele, străduindu-mă să n-o văd în fața ochilor. Încercam un sentiment și plăcut, și chinuitor totodată. Acum însă era altceva.

2

Acum era altceva, și eu stăteam în această sală încărcat de o ironie gata să răbufnească, o ironie a cărei țintă era ea și tot ce zăcea în ea, dar mai ales – eu însumi. Încăperea, conform programului anunțat, încerca să ne sugereze că ne aflăm într-o sală terestră de concerte. Mayola Beni compusese simfonia „Nașterea lui Icar” încă pe vremea când se aflau în limitele sistemului solar, o trimisese pe Pământ, iar mai apoi înregistrarea ei ajunsese din urmă Icarul – cea mai bună orchestră pământeană, condusă de cel mai bun dirijor pământean, ne dovedea astfel din când în când respectul fantomatic al pământenilor. N-aș putea însă afirma că icarienii manifestau, la rândul lor, o receptivitate pe măsură – în sală nu se aflau decât patruzeci și două de persoane.

Simfonia purta multe dintre trăsăturile unei creații timpurii, dar era din cale-afară de sinceră și firească – păstra entuziasmul și fiorul de teamă proprii unui măreț început, tristețea și încrederea, triumful și despărțirea; în care notele tragice ale sacrificiului de sine aveau o rezonanță mult mai estompată, dar sesizabilă pentru cel ce voia s-o surprindă. Speram ca măcar această bucată – căci de la celelalte înscrise în program nu mă mai puteam aștepta – să-mi spulbere pornirile profanatoare, dar speranța îmi fu zadarnică. Mă uitam cu ironie la interpreții pământeni și la celebrul Dolinin, dar nici măcar omagiul lor spontan, adus dintru început lui Icar, cauzei lui, nu mă mai emoționa ca altădată, ba mi se păru aproape batjocoritor. Mayola Beni, într-un *deux-pièces* negru foarte modest, părea

nepoetic de micuță la picioarele creației sale, iar când am aplaudat împreună cu ceilalți, străduindu-mă să umplu sala goală de un entuziasm de parodie, mă gândeam că e vorba totuși de un lucru care ar putea să dăinuie în creația muzicală a lui Icar, dacă între timp, nu se vor mai naște aici și alți muzicieni.

Odată cu celebra orchestră a celebrului Dolinin și cu celebra sală de concerte din Moscova, dispăruse și Mayola Beni. Pereții și plafonul, goliți de orice lambriuri și podoabe, rânjeau la noi cu goliciunea stâncii tăiate grosolan, așa cum arăta toată stânca din care era făcut însuși Hidalgo. Aveam impresia că mă aflu într-o peșteră preistorică. Așa să fi arătat sala în realitate? Mama îmi spuse în șoaptă: „Ce i-a mai trecut prin cap și Mayolei? Și doar știe foarte bine că nu se pricepe să improvizeze la colorofon."

M-am ridicat cu maximă dezinvoltură și m-am dus să pipăi peretele. Era neted, se înțelege; vasăzică, era iarăși vorba de niște trucuri obținute cu ajutorul holografului! Ceilalți patruzeci și unu de spectatori știau acest lucru, așa că mă priviră nedumeriți când m-am întors să-mi reocup locul. Îmi venea să le zic vreo două, să-i usture, să le trântesc vreo înjurătură cum nu mai auziseră de când sunt, dar n-am reușit să descopăr o asemenea înjurătură; de altfel, încă înainte de a ajunge la fotoliu, lumina din peșteră scăzu brusc, umbrele pe pereți deveniră mai ascuțite, muchiile – mai bizare, mai enigmatice. O clipă de întuneric deplin și iată că în fața noastră, și totodată parcă și în centrul acestei peșteri colosale, din beznă prinse să plutească un imens dodecaedru. Inițial sclipiră fosforescent și tainic doar muchiile sale, în lăuntrul lui domnind aceeași beznă deplină, dar bezna aceasta nu era goală. În ea se mișca ceva, un fel de embrion întunecat al unei întunecate enigme. Un acord, al doilea... Imensul cristal cu douăsprezece fațete începu treptat să se lumineze din interior, dar aveai impresia că nu el se luminează, ci Mayola Beni care stătea într-însul, goală și-ncremenită ca o floare negricioasă înghețată sau ca fluturii aceia preistorici din lacrimile de chihlimbar ale mării de pe Terra. Îmi venea să râd în sinea mea de simbolul ieftin pe care se pregătea să ni-l ofere împreună cu improvizațiile sale la colorofon, dar n-am reușit – era atât de frumoasă, încât, în adâncul meu, totul se crispă de durere.

Apoi mă încercă pentru a doua oară durerea, numai că de astă dată era vorba de acea durere însoțită de spaimă pe care am cunoscut-o în timp ce urmam lectoratul muzical pentru copii, când Mayola Beni, improvizând la colorofon, se mistuia și dispărea în vâlvătăile și fulgerele muzicii-color. Încă de la prima mișcare a brațului, embrionul întunecat și gol din inima cristalului făcu peștera să se cutremure de un bubuit subteran cu licăriri de un roșu-neguriu; din golurile și crăpăturile pereților izvorâră în ton – aerul violet, flăcări albăstrui și șuvițe de lavă oranj-roșietică, pereții se cutremură și mai puternic – prinseră să sâsâie gaze otrăvitoare galben-verzui, îndărătul nostru se frânse cu zgomot un fulger și eu închisei ochii. Cristalul dispăruse în haosul de muzică și lumini – un haos adevărat, deoarece după prologul în general izbutit, care imita starea inițială a perioadei preorganice a planetei, Mayola își dovedi din nou nepriceperea de a improviza la colorofon. Pe Icar se aflau câteva persoane care, deși nu erau muzicieni profesioniști ca ea, făceau acest lucru cu mult mai bine.

Colorofonul constituie, într-adevăr, o mare descoperire, mai ales grație faptului că interpretul lasă impresia că se dizolvă chiar și din punct de vedere fizic în aliajul de muzică și culoare, care face să dispară orice distanțe între compozitor, creație și ascultător, căci ascultătorul, cufundat cu totul în acea lume fantastică de sunete, forme și lumini, dă concretețe el însuși acestei lumi, transformând-o dintr-o abstracțiune într-o concretitudine emoționantă a propriilor sale simțuri și pasiuni.

Numai că îndărătul ochilor mei închiși nu se înfiripa nimic altceva, concret, în afara Mayolei Beni, care se dizolvase în cuantele muzicii-color ce inunda peștera. Și eu o așteptam, întocmai ca odinioară în lectoratele pentru copii, cu inima cât un purice, speriat de moarte că s-ar putea să nu se mai întoarcă.

Ea se întoarse, dar nu așa cum aș fi dorit s-o mai văd măcar o singură dată, dacă nu chiar toată viața; și-atunci, plin de obidă, i-am dat inimii brânci să se întoarcă la realitate: ca toate lucrurile de pe sărmanul nostru Icar, era și acesta doar un montaj ingenios de miraje și…

Intuindu-mi parcă starea de spirit, Mayola apăru în noua sa creație fără a recurge la trucuri tehnice de efect. Firește, să renunțe cu desăvârșire la ele nu se putea – în definitiv, sala noastră de concerte reprezenta doar o peșteră reală săpată în

stâncile lui Hidalgo. Luminile și holograful de care dispunea o făceau potrivită pentru o sală de concerte. De astă dată însă dintr-o încăpere fusese transformată într-un spațiu inundat de soare, fără pereți și fără plafon – doar cerul ne împresura de pretutindeni, luminos și vesel, răsunând de iubire și entuziasm împreună cu glasul Mayolei Beni.

Ea nu-și intitulase compoziția, dar inscripția luminoasă o prezentă drept „Concertino pentru voce de femeie”. Mayola ieși pe scenă – la fol ca și înainte, silueta ei abia se deslușea în acest tulburător spațiu însorit, căci o rochie lungă îi îmbrăca trupul parcă într-o lumină solară cu nuanțe metalice. Își înălță fruntea și brațele spre soarele invizibil, schiță un gest ușor din cap, își răsuci încet mâinile din încheieturi, și invizibila orchestră bubui deasupra capetelor noastre, iar ea începu să cânte: o fată se afla singură într-o imensă poiană însorită și se simțea atât de bine, încât nu era în stare să facă nimic altceva decât să-și agite brațele, ca să dirijeze corul păsărelelor și să se ia la întrecere cu el, căci altminteri, fericirea ce o copleșea ar fi dat să-i spargă inimioara îndrăgostită.

Mama sacrificase cu mărinimie câteva fire de flori din câmpul ei experimental, dar nu se repezi imediat să i le ofere, ci procedă exact cum mi-aș fi dorit să procedeze: așteptă să termine mai întâi ceilalți cu felicitările. La rândul ei, nici Mayola nu găsi de cuviință să neglijeze pe careva de dragul nostru; mai apoi însă se repezi în așa hal spre mama și amândouă prinseră să se îmbrățișeze și să se sărute cu atâta afecțiune, încât eu abia m-am putut stăpâni să n-o iau la goană.

— Mayola, ești formidabilă, splendidă, inegalabilă!

— Cât sunt de fericită că ai venit! îi acoperi Beni glasul, iar eu eram în stare să jur că înadins nu-i trimisese invitație. Dar lucrul cel mai dezgustător era că amândouă păreau de o sinceritate fără seamăn.

— Acesta e fiul meu, mă prezentă mama în cele din urmă.

— Ne cunoaștem, cum să nu, spuse Mayola. Doar i-am dat lecții de inițiere în ascultarea muzicii.

— Nu sunt sigur că ați reușit, am spus eu înaintând un pas pentru a apuca mâna făpturii vrăjitoare de odinioară din țara de basme de odinioară.

I-am reținut necuviincios de îndelung mâna ce mi-o întinsese, m-am aplecat și i-am sărutat-o. Nimeni nu mai făcea așa ceva

pe Icar, dar eu țineam minte din filmele de pe Terra că astfel procedau oamenii pe vremea lui Beethoven și chiar secole mai târziu, pe vremea lui Sterius.

— Mulțumesc! șopti Mayola.

— E o fire mai ciudată, Mayola, îmi luă mama apărarea. Dar prețuiește foarte mult muzica ta.

— Știu, spuse Beni, fără ca eu să înțeleg la care anume din cele două lucruri se referă, dar în sinea mea mi-am zis să-l încerc neapărat pe cel dintâi. De ce nu mi-ai făcut nici măcar o vizită? se întoarse ea pentru prima oară spre mine, în timp ce ochii i se îngustară, semănând cu orificiile negre ale țevilor de aspirat. Toți cei din lectoratul vostru au trecut pe la mine. Și atunci, și mai târziu. Speram să treci și dumneata.

Inițial n-am înțeles ce vrea să însemne „și atunci, și mai târziu”; se referea la așteptările ei sau la vizitele celorlalți, dar am replicat în stilul ciudățeniilor mele:

— La ce bun? Ca să purtăm discuții savante pe teme muzicale? Eu nu mă pricep să fac artă cu gura.

— Ți-am spus doar că-i ciudat! se amărî de-a binelea mama, dar nu din cauza purtării mele necorespunzătoare, ci pentru că intuise rolul umilitor pe care i-l rezervasem.

Ba chiar mi se făcu milă de dânsa, și aș fi compătimit-o, desigur, cu toată sinceritatea, mi-aș fi arătat chiar dragostea față de dânsa în clipele acelea, dacă n-aș fi comparat-o înadins cu prietena ei, cu mama. La chip, la corp, în gesturile și mimica ei – căci mama se trăgea dintr-o rasă clonală, special creată, pe când Mayola nu era decât un obișnuit copil-minune, care, grație talentului ei, fusese îmbarcată direct pe Icar. Și-n felul acesta îmi explicam pasiunea tulbure ce mă stăpânea.

— Știu că nu te pricepi și… de aceea te așteptam.

Nepolitețea mea n-o afecta – Mayola se număra totuși printre primii icarieni, printre hidalgieni, printre copiii-minune.

— Mayola, ce faci acum? Mai ai vreun angajament pe undeva?

Mama, superba mea mamă, se împăcase cu rolul sau poate că-și dăduse seama că are datoria de a mă ajuta, deși îi cerusem aceasta într-un mod atât de perfid. Era tocmai pe punctul de a-i face o propunere convenabilă pentru mine, dar Mayola o întrerupse cu o nerăbdare fățișă:

— Îmi permiți să-mi petrec seara cu fiul tău?

— Să-ți permit?! se miră mama, fapt care mă făcu să înțeleg

că femeia, chiar dacă-i icariană, poate deveni nesinceră pentru a nu-și da în vileag orgoliul rănit: Păi eu nu mai am de mult niciun fel de drepturi asupra lui!

— Văzându-vă împreună, mi-am zis că astăzi s-ar putea să ai unele drepturi. Nu te supăra pe mine, dar el e singurul cu care mi-aș dori să petrec această seară, care rămâne totuși o seară festivă pentru mine. Am făcut chiar pregătiri în acest scop.

Stăteam lângă ele și le ascultam de la înălțimea stupidei mele staturi de găligan târguiala plină de amabilități, iar palmele îmi transpirau – ea se pregătise pentru acest lucru pentru care eu încă de copil mă străduiseră să mă pregătesc și nu reușisem. M-am dovedit a fi nepregătit în acest sens și în cazul de față, căci în clipa când i-am auzit vorbele, în loc să simt o fericită ușurare, mă gândeam dacă nu cumva Alec a ucis-o pe frumoasa Nila tocmai pentru o asemenea propoziție banală, necamuflată și neinterogativă, ci imperativă?

Mama nu găsi altceva de făcut decât să râdă, pentru a se retrage de pe câmpul de luptă, unde-și lăsa pentru totdeauna fiul.

— O, Mayola, după un asemenea concert, nu are nimeni dreptul să-ți refuze nimic! De-un lucru mă tem: ca nu cumva Zenon al meu să-ți umbrească seara cu ciudățeniile lui.

Mayola Beni râse și ea, dar râsul ei avea valoare de mesaj numai pentru mine.

— Dragă, știi doar că starea noastră de spirit e de neclintit.

Și, fără să se simtă câtuși de puțin jenată, își luă rămas bun de la ea, sărutând-o, iar mama se grăbi să declare că nu era nevoie s-o conducem – n-avea de gând să se întoarcă pe jos, deoarece o aștepta tata la cină. Ne dori petrecere plăcută, ne rugă cu sfială să-i facem cândva o vizită, ne spuse că era foarte fericită, după care, arborând o mândrie stoică, superba ei siluetă prinse a se îndepărta. Privind în urma mamei, mă gândeam cu o ușoară durere în suflet: De ce n-am moștenit și eu măcar o mică parte din frumusețea ei? dar gândul acesta îmi rămăsese, din obișnuință, de pe vremea când mă temeam că Mayola Beni nu mă va plăcea din cauza înfățișării mele.

3

Mayola se instală de îndată într-un fotoliu, anume parcă

pentru a-mi dovedi cât de mult o obosise îndelungul duel cu mama. Acum ea nu mai era nimic altceva decât o femeiușcă oacheșă, cu plete negre, de pe acel continent terestru, unde cândva s-au amestecat, aidoma culorilor colorofonului, trei rase pământești, spre a-mi urzi fantasma din această sală. Și iată că fantasma coborâse. În cele din urmă de pe scenă, coborâse din cristalul ei enigmatic. Dar însoritul spațiu-sală nu mi se mai părea acum gol, ci ticsit de respirație și încordare.

Mayola stătea cu mâinile în poală, ca după o muncă grea, cu ochii mari și prelungi ațintiți în sus, în așteptarea laudelor sau a recompensei pentru munca depusă. Și niciun fior de nesiguranță la gândul că s-ar putea să nu primească ceea ce i se cuvine nu făcu să-i zvâcnească buzele aproape de negresă și nu-i tulbură strălucirea blândă a ochilor de creolă.

— Oh, am obosit! N-aș fi bănuit că mă pot emoționa în halul ăsta, de parcă aș fi fost la prima mea apariție…

— Nici eu n-aș fi bănuit că n-o să mă întrebi cel puțin dacă sunt de acord să rămân cu dumneata, am întrerupt-o eu cu atâta brutalitate, încât glasul meu răsună în spațiul însorit al sălii ca o lovitură furioasă pe clapa de bas.

— Trebuia să te întreb?!

Naiva uimire din glasul ei pur și simplu mă exaspera. Nu i-am răspuns, și ea continuă la fel de nedumerită:

— Doar m-ai vrut, Zenon, nu-i așa că m-ai vrut?

Degetele îmi alunecau pe podul palmelor asudate, încercând să prindă ceva ce nu exista acolo.

— Credeam că mă iubești, spuse ea după o scurtă pauză. Cât despre mine, știi doar că te iubesc.

Îmi venea să-i spun din capul locului că atunci când un om are o dorință, caută să și-o îndeplinească doar dacă… Apoi i-aș fi spus: (degeaba ai contat pe intuiția mea, sunt un slab psiholog – dar nu i-am spus nimic. Obstacolul despre care mă întrebasem de atâtea ori, cu inima cât un purice, dacă l-aș putea sau nu trece, dispăruse ca prin minune. Nu mai exista. Mă uitam în jur după el, dar el nu mai exista – doar undeva sub mine, în fotoliu, exista o ființă mică și negricioasă, care aștepta, crispată, lovitura sau mângâierea mea. M-am aplecat să-i sărut pletele, i-am adunat cu amândouă mâinile cascada lor neagră, pentru a înfăptui măcar una dintre cele mai puternice dorințe ale adolescenței mele. Pletele-i erau netede și mlădioase, iar când

am început să i le răvăşesc, îşi răspândiră mai tare mireasma, ca şi cum le-aş fi slobozit răsuflarea de sub zalele coafurii. Era singura fiinţă cu plete atât de lungi. Majoritatea icarienelor se tundeau scurt, deoarece îndatoririle profesionale pe care le aveau – pe Icar sau în afara lui – le determinau uneori să-şi pună casca de scafandru. Îi răvăşim necontenit pletele lungi, dar fără a nutri acea dorinţă a adolescentului de altădată; sărutul şi mişcările degetelor mele aveau un aer cercetător.

Cu pleoapele coborâte peste lumina ochilor, Mayola stătea neclintită. Cugetând, în ultimele zile dinaintea concertului, la tâlcul invitaţiei pe care mi-o trimisese, încercam să mă îmbăt cu iluzia că am să fiu dur, că am s-o umilesc şi am s-o strivesc ca pe o batistă pe aleasa aceasta, care m-a lăsat să o aştept atâţia ani, iar acum nu eram în stare de altceva decât să-i răvăşesc buclele. Dar când, în cele din urmă, am dat să-i apropii buzele de buzele mede, ea se ridică brusc şi spuse:

— Să mergem acasă! Stai o clipă să sting holograful!

Am simţit un gust nespus de amar în gură – voia să mă duc acolo unde ea se pregătise să mă primească? Sau: să nu pângărim sala asta? De cum am ieşit însă, am luat-o la braţ şi am pornit cu ea exact în direcţia opusă. Ea nu se împotrivi. Faţa ei pierduse definitiv calmul acela sumbru. Pălea de-o suferinţă, căreia eu, datorită unei idei fixe, i-am dat atunci o tălmăcire inexactă stăruind cu încăpăţânare în ideea mea fixă: Nu, draga mea, îmi ziceam, subjugat în forul meu interior de o simbolică poetică, noi vom proceda aşa cum au procedat odinioară strămoşii noştri, nu vom proceda ca icarienii! Ne vom împărtăşi dragostea mai întâi naturii, nu maşinii şi oamenilor, pentru că ea aparţine naturii. O vom arăta mai întâi copacilor şi apei, şi păsărilor, tuturor acelora care ştiu mai bine decât oamenii ce înseamnă dragostea – ei să o binecuvânteze…

Rosteam în sinea mea toate acestea, am repetat de câteva ori cuvântul „dragoste”, prudent, ca şi cum aş fi vrut să-i surprind conţinutul, dar nu izbuteam. Niciun fel de dragoste nu sălăşluia acum în mine. Şi nicicând n-a sălăşluit! Este adevărat, mă grăbeam spre parc, vrând s-o sărut pe Mayola Beni, dar nu simţeam niciun fel de dragoste în această pornire.

Spre deosebire de mine însă, Mayola Beni ştia exact ce vrea şi se pricepea să-şi înfăptuiască dorinţele. Ea se lipi. Pe neaşteptate de umărul meu, mă apucă pe după mijloc, în timp

ce eu mă uitam uluit că pe aleea pustie dinspre parc apăruseră brusc două persoane. Mayola hotărî pe loc să le dovedească icarienilor că noi doi ne aparținem de-acum unul altuia sau mai exact: că eu sunt al ei. Și reuși să mi-o ia înainte.

N-am mai avut timp să reacționez, iar în clipa când mi-am dat seama că-i vorba de tata și de Terryn, mentorul și șeful meu, sentimentul de mândrie al flăcăului care îmbrățișează poate pe cea mai fermecătoare femeie de pe Icar se transformă într-unul de spaimă filială. Ne-au salutat amândoi într-o manieră amabilă și oficială, tipic icariană, fără a se arăta câtuși de puțin mirați, iar tata spuse:

— Mayola, n-am apucat să ascult decât concertinoul. Splendidă creație! Și ce superb ai cântat!

— Mă alătur și eu cu plăcere acestei aprecieri, se înclină atotputernicul președinte al consiliului de control.

Mulțumindu-le, Mayola se sprijini, în chip demonstrativ, și mai tare de umărul meu. Uitând de faptul că mă pot bizui pe cel de-al patruzeci și șaptelea cromozom al meu, mă pierdusem cu totul de emoție și suferință, fiind gata chiar s-o iau la fugă. Dar tata mi se adresă și mie:

— Zenko, mă bucur pentru tine. Mayola are să-ți fie o tovarășă minunată. O să se bucure nespus și maică-ta, ele sunt prietene bune.

— Dânsa știe deja, ciripi triumfător Mayola.

— Cu atât mai bine! Deci, vă așteptăm cât mai curând vizita.

Iată cât putea rupe din timpul său primul teoretician și gânditor al lui Icar pentru dramele intime ale fiului său. Nici măcar nu-și punea problema dacă-i normal ca el să fie îmbrățișat și acaparat de o femeie având aceeași vârstă cu maică-sa. De fapt, se putea foarte bine ca amândoi să fi cunoscut toată treaba asta dinainte. Din moment ce sunt experimentul lor, n-ar fi de mirare să fi stabilit până și când anume și de care femeie anume voi fi inițiat în dragoste! Să fi programat și corelat asta cu dezvăluirea pe care urmau să mi-o facă. Ar fi trebuit să le arunc acum femeia asta la picioare, să scuip pe experimentul lor, iar eu stăteam neputincios, pașnic și supus ca în fața zeilor, care-mi hotărau de capul lor soarta.

Terryn se mulțumi să-mi zâmbească încurajator și, cu același zâmbet bonom și afectuos, își luă rămas bun de la noi, convins, pesemne, că Mayola va reuși să stingă în mine incendiul pe care

eu însumi îl provocasem.

— Taică-tău e o personalitate, zise Mayola în urma lor, ca și cum s-ar fi mândrit cu asta. Numele lui este cunoscut în întreaga lume și va dăinui în memoria umanității multe veacuri de-acum încolo.

Începu să-mi vorbească cu „tu”; după această întâlnire se simțea, pesemne, definitiv soția mea. Dar cromozomul meu se încăpățână:

— Ciudat, cum a ajuns atunci în genele lui toată această nulitate pe care mi-a transmis-o, zămislindu-mă!?

— Zenon, de ce vorbești astfel! Eu n-aș putea iubi un om dacă n-aș fi convinsă de puterea și talentul lui.

— Da, dar eu n-am nici putere și nici talent. Nu am decât...

— Nu te vreau decât așa cum ești, mă întrerupse ea și își îndreptă privirea spre vârful pantofilor, ce străluceau la fiecare pas, ivindu-se de sub stofa galben-aurie a rochiei lungi în care-și cântase concertinoul.

I-am cuprins umerii așa cum visasem în îndelungatele ceasuri de singurătate adolescentină. I-am simțit vigoarea tinerească a trupului, uitând cu desăvârșire ceea ce mă atrăgea și mă îndepărta deopotrivă: vârsta ei. Am uitat și faptul că făcea parte dintre cei aleși, lucru pe care-l sesizasem din nou cu un minut în urmă în acea mărturisire privind tipul de bărbat pe care l-ar putea iubi. În pieptul meu, de care i se rezemase atât de comod capul, am simțit deodată un val triumfător de mândrie la gândul că aveam în brațe această femeie, învinsă și definitiv cucerită.

Am ajuns la malul lacului; acum, apele lui răspândeau jur-împrejur mai multă lumină. Ele reflectau lumina difuză a nopții în care dormeau pădurea și iarba și păsările. Noaptea artificială înlocuise automat ziua artificială, căci de ea nu aveau nevoie numai oamenii. Toate câte porniseră la drum de pe Pământ și-i păstrau în celulele lor amintirea, continuau să trăiască și aici după același tic-tac al ornicului biologic.

Voiam s-o așez în tăcere pe Mayola pe mal și tot în tăcere să-mi pun buzele pe buzele ei pentru primul nostru sărut – așa cum făceau strămoșii noștri, dar în aceeași clipă ea țipă:

— Heli, tu ești? De ce te ascunzi?

O siluetă subțire și întunecată se furișase printre copaci.

— Vino aici! aproape că-i porunci Mayola.

Heliana Dolia-Moreni! o văzusem pentru întâia oară cu

paisprezece ani în urmă în camera de nașteri. Era primul embrion uman care mi se încredințase pentru studiere în perioada învățăturii; bineînțeles, mi se cereau doar lucruri foarte simple: controlam parametrii tehnici ai camerei, studiam stadiile de dezvoltare ale copilului. Eu însumi nu aveam pe atunci decât paisprezece ani, dar iubeam ca un tată acest bebeluș miniatural, deoarece era al doilea copil – eu fiind primul – creat prin donare. Icarienii, se hotărâseră să facă și un al doilea experiment. Odată, când Varii Lotz, vicepreședintele consiliului de control și responsabil cu camerele de naștere, mă examina în secție, intră Moreni, tatăl. Venea deseori și se mândrea din cale-afară cu acest experiment. Își lipi ca de fiecare dată ochiul de ocular, privi copilul, râse fericit și, cine știe de ce, se întoarse spre mine, nu spre Lotz, care era unul dintre cei mai populari și mai iubiți oameni de pe Icar:

— Ce zici, tinere, cum s-o botezăm pe fata asta a noastră?

I-am răspuns pe loc, căci aveam de mult nume pentru bebelușul meu:

— Heliana!

— Heliana? De unde ai mai născocit și numele ăsta?

— Vine de la Helios, numele elen al soarelui.

— Hm, He-li-a-na, îi cântări el melodicitatea.

Pe vremea aceea, fiind dornic de povești, scotoceam cu sete și la voia întâmplării colectoarele enciclopedice, rămânând mereu fermecat de superstițiile pline de poezie ale oamenilor antici – acolo întâlnisem și numele care mi-a stăruit în memorie.

— Îndepărtații noștri strămoși exprimau prin nume dorința lor pentru viitorul copilului. Heliana – ca să-și găsească adevăratul ei soare!

— Interesant. Am să vorbesc și cu maică-sa…

— În regulă, mă susținu și minunatul Varii Lotz. Și numele-i frumos, și nici nașul nu-i de lepădat! Hai să lăsăm și noi o dată tradiția la o parte.

Așa se face că eu, un amărât de elev la vârsta pubertății, am devenit naș – lucru la care aveau dreptul numai cei mai de seamă icarieni. Și tot de-atunci, fără să vreau, încep să încalc rânduiala pe Icar.

Până acum doi ani, fina mea venea cu regularitate la control, apoi încetă brusc să mă mai viziteze. Am pus treaba asta pe seama acelui sentiment de rușine instinctivă specific unei

adolescente și chiar m-am bucurat, cu atât mai mult, cu cât icarienele erau atât de suverane și de mândre, încât ajunseseră să ignore în sinea lor până și rușinea față de bărbat, considerând-o ca pe ceva înjositor. Iar eu continuam s-o iubesc pe această fată – o veveriță firavă, cu pielea rumenă – ca pe propriul meu copil; de aceea prezența ei mă tulbură.

— Ce faci aici? o întrebă Mayola când fetița ieși din umbra copacilor, fără să se apropie însă de noi. Ești singură?

— Priveam lacul.

Silueta gingașă și ușor aplecată a Helianei lăsa impresia că fata este gata s-o pornească la atac sau la fugă, că afișează o atitudine vădit dușmănoasă. Îi tulburasem, pesemne, tihna ei solitară, intimă. Copiii de pe Icar își petreceau majoritatea timpului liber în acest mare și frumos codru, fugind de priveliștea lipsită de viață a tehnicii icariene, care pentru ei nu reprezenta nimic miraculos, spre a căuta aici minunile naturii vii. Aici îmi petrecusem și eu copilăria, binecuvântându-l pe cel care avusese ideea de a propune pentru călătoria noastră cosmică nu un asteroid oarecare, ci tocmai asteroidul Hidalgo, astfel încât icarienii își permiteau luxul de a avea la dispoziție câteva hectare de natură terestră întreținută cu grijă. Și primul elogiu pe care l-am primit ca membru supleant al consiliului de control a venit atunci când am propus să mutăm unele dintre colectoarele didactice pentru copii chiar în mijlocul pădurii.

— E cea mai dificilă elevă pe care o am, spuse Mayola Beni. Heli, eu m-am măritat. Acesta-i soțul meu. Vino să ne feliciți.

Fata nu se clinti, iar eu am corectat-o pe Mayola în gând: acesta-i noul meu soț – amintindu-mi pentru prima oară în ziua aceea de răposatul ei soț, deși unul dintre laboratoarele Icarului, aflat în zona mea de control, îi purta numele. Am repetat: „Noul meu soț”, fiind atent la cuvintele mele nerostite, întrucât nu izbuteam încă să surprind ce anume îmi spuneau ele. Mayola schiță un gest în întuneric, vrând, pesemne, să se apropie de fată, dar aceasta o rupse cât ai clipi la fugă. Silueta ei gingașă se arcui de două-trei ori prinde copaci și dispăru.

— Ce-o fi cu ea? întrebă Mayola apatic. Bizară fată!

M-am așezat pe iarbă și mi-am întins picioarele spre iac. Apele lui, de un cenușiu-închis la culoare, ca aluminiul oxidat, zăceau neclintite. Doar înspre partea cealaltă, acolo unde se propteau în orizontul lor nocturn – căci malul dimpotrivă era

înghițit de beznele nopții – și de unde izvora o palidă lucoare noptatică, jucau pe fața lor reflexe cromatice.

— Într-adevăr, e cea mai dificilă dintre toate elevele mele! Un copil foarte bizar, nu pot să-l înțeleg. Are simț muzical, dar e refractară la orice fel de armonie. Abia am reușit s-o determin o dată să încerce și ea să compună o melodie. Dar n-a ieșit nimic. Orice copil, înțelegi, e capabil să compună o melodie proprie pe un motiv îndrăgit. Pe când ea mi-a trântit o asemenea cacofonie de sunete, încât m-am apucat cu mâinile de cap, chiar dacă, în treacăt fie spus, aceste sunete erau corecte în felul lor și aveau o anumită rezonanță. Dar observ că tu nu mă asculți? La ce te gândești?

— La o întâmplare. Când eram copil, îmi făceam și eu veacul mai mult prin pădure. Țin minte că o dată, fiind cu prietenul meu Alec, ne-am lăsat pe vine la poalele unui copac și am început să scormonim, să scormonim, și am scormonit așa până ce ne-am. Rupt unghiile, fiindcă voiam să vedem până unde-i merg rădăcinile. Iar când am dat de acele conducte care distribuiau soluția nutritivă, am luat-o la fugă, ca Heliana acum. Și niciodată nu am plâns atât de amar, Mayola, nici înainte, nici după aceea.

Am auzit-o oftând și i-am zis:

— Așază-te lângă mine. Și nu mi-o lua în nume de rău; sunt, într-adevăr, un tip mai ciudat, mama are dreptate. Va trebui să te obișnuiești cu mine, cum m-am obișnuit și eu cu iluziile de pe Icar.

Ea nu se așeză, ci îngenunche, iar silueta ei, amputată nefiresc de poziția neobișnuită în care se afla, se lipi de zidul de un cenușiu-închis al lacului.

— Nu mă pricep să improvizez, murmură ea. Dacă n-ai fi venit, n-aș fi inclus și colorofonul în program. Am vrut pur și simplu să-ți fac o impresie cât mai bună!

— Ai fost mai frumoasă decât orice muzică!

— Dar concertinoul l-am scris pentru tine, continuă ea, ca și când n-ar fi auzit complimentul ce i-l făcusem. Și de cântat am cântat tot pentru tine, convinsă fiind că e un lucru bun, dar ție nu ți-a plăcut.

— Îmi place foarte mult „Nașterea lui Icar”, i-am spus eu, dar îmi stătea pe buze să-i spun să înceteze cu întrebările, altfel va da inevitabili peste cromozomul meu Y.

— Ei, nu, ție nu-ți plac concertele mele, asta o știu. Dar de ce nu-ți plac măcar cântecele mele?

— Ba îmi plac, am obiectat eu, căci puteam minți, iar acum aș fi vrut să fiu bun cu ea; aveam nevoie de ea și de puțină bunătate lăuntrică.

— Nu, nu-ți plac, știu asta.

— Le plac în schimb tuturor celorlalți. Asta nu-ți e de-ajuns?

— Nu, nu-mi e de-ajuns. Dar atunci… cum de mă placi?…

— Fiindcă tu ești în afara muzicii tale, i-am replicat eu la voia întâmplării.

— Cum, Zenon, tu știi lucrul ăsta? Da, îl știi, sigur că-l știi, de aceea am și, venit la tine… Era un geamăt de speranță timidă ce răbufnise în disperare: Zenon, eu sunt un compozitor a cărui muzică n-are cine s-o asculte!

Adânca ei amărăciune mă cutremură. Ce voia oare să spună? Să fi știut cumva ceea ce mentorul meu îmi împărtășise în cel mai strict secret? Sau era doar rolul intuiției, al acutei sale sensibilități artistice? M-am grăbit să-i răspund cu o consolare ieftină:

— N-ai dreptate. Icarienii te iubesc. Faptul că a venit puțină lume la concert n-are nicio importanță. Ceilalți te-au ascultat la polivizor. N-au timp să meargă la concerte; de fapt, la ora actuală nu prea mai au timp destul pentru artă, dar de tine au nevoie în mod special…

Mayola însă nu mă asculta. Așa cum stătea, cu mâinile așezate pe genunchii lipiți și cu capul aplecat, părea că se spovedește:

— Am vrut ca muzica mea să exprime întregul nostru destin, totul, dar acest tot nu-l simt decât ca pe o tragedie. Dacă aș scrie acum un cântec în care să-mi redau toate frământările, acel cântec ar ajunge să fie imediat pe buzele tuturora și ți-ar plăcea și ție… Am deja câteva cântece de acest fel, pe diferite texte vechi, pe care am de gând să ți le arăt cândva… dar n-am dreptul să scriu cântece triste, cântecele triste trebuie să stea ferecate în inima pământească a omului. Cum să cânt singurătatea ce mă apasă, sentimentul că sunt părăsită, aruncată ca un lucru inutil, când… Da, n-avem dreptul să cântăm altceva decât atotputernicia omului și lupta lui cutezătoare cu Cosmosul.

— De ce-ți râzi de tine? m-am întors spre ea, gata de ripostă.

— Dar de cine? întrebă Mayola cu voce slabă.

— De cei care-ți dictează să faci un lucru de-a dreptul nefiresc.

— Nu-mi dictează nimeni.

— Înseamnă că ți-l impui tu însăți? am strigat eu, cât pe ce s-o lovesc, deoarece făcuse declarația cu mândria lezată a unei alese.

— Eu însămi. Un dictator se naște în anumite condiții, Zenon. Dar mai întâi devine dictator în sinea sa. El e primul rob al dictaturii.

Am triumfat, căci auzeam în cele din urmă acest cuvânt de la un icarian din generația bătrânilor.

— Așadar, recunoști că pe Icar avem o dictatură?

Se vede treaba că a zâmbit cu o condescendență maternă. În întuneric n-aveam cum să observ, dar era imposibil ca zâmbetul ei să nu fi fost întocmai așa:

— Da. Pe Icar există o mie de dictatori. Și o mie de robi.

Erau de neînvins hidalgienii ăștia, în schimb eu, eu eram un învins:

— Da... noi toți suntem dictatori.

Mayola se târî nițel în genunchi, își așeză mâinile pe umerii mei, spunându-mi simplu:

— Tu nu ești, dragul meu. De aceea te și iubesc. Asta însă nu înseamnă o consolare pentru mine.

— Dar dacă urăsc dictatorii, cum se face că te iubesc pe tine?

— Tu nu mă iubești.

Eram atât de uluit de afirmația ei, încât obiecția mea se dovedi total neconvingătoare:

— Cum poți spune...

— Nu, asta nu se cheamă iubire, Zenon, îmi explică ea pe un ton la fel de simplu și trist. Asta-i năzuința ta spre acea cunoaștere pe care un bărbat o poate dobândi numai de la femeie. În asta constă și nevoia pe care o simți de a avea o mamă căreia să i te poți jelui cât ești de singur și cât ești de rău, cât ești de slab și de derutat în fața propriilor tale taine. Dacă am să-ți fiu o soție bună, asta n-o știu, dar o bună mamă aș putea să-ți fiu.

Își retrase mâinile de pe umerii mei cu o mișcare bruscă și parcă speriată, apoi se întinse pe iarbă cu fața în sus.

Ședeam copleșit de gânduri. Și încercam să le alung, ca să

pot fi în stare să spun ceva sau să fac ceva, dar nu izbuteam. Eram nedumerit. Și-mi râdeam de mine pentru faptul că aveam destule motive ca să fiu nedumerit. Îmi puneam întrebări. Și n-aș fi voit să mi le pun. Și iar mă zbuciumam ca o pasăre sălbatică în colivia de conveniențe a Icarului.

Ce știa și ce nu știa ea? Mă voise cu adevărat ea însăși sau o trimisese consiliul de control – Terryn și Varii Lotz? Dacă eu căutam să găsesc în ea o mamă, ce fel de soț avea să găsească ea în mine? Sau poate că fusese mânată de acțiunea acelei legi implacabile privind numărul redus de oameni de pe Icar, în virtutea căreia n-aveai posibilitatea nici de a alege, nici de a fi liber să procedezi cum dorești. Dar ea îmi spusese că mă iubește? Era oare și ea în stare să mintă sau era vorba de același spirit al icarienilor de acceptare totală și necondiționată a convenienţelor, științific concepute și vizând până și sferele cele mai intime ale vieții, a acestei autodictaturi, menită să le asigure o armonie lăuntrică în drumul lor prin Galaxie?

— Să-ți cânt ceva? veni parcă de undeva de departe întrebarea Mayolei Beni.

— N-am chef acum să cuceresc Cosmosul cu cântecele tale! am mârâit eu trântindu-mă la loc pe gazon, ca să n-o mai văd.

Dar ea începu să cânte. Mai întâi foarte încet, cu glas tremurător, apoi, fără să-și ridice vocea cultivată până la perfecțiune, care acum înclina să dea-n plâns, reuși să și-o tempereze. Nu înțelegeam cuvintele, căci erau dintr-o limbă pământenească necunoscută mie, dar melodia prinse parcă să gâlgâie și în lăuntrul ființei mele, ca și cum mi se spărsese în piept un rezervor de dureri și doruri, iar șuvoiul lui clocotitor se revărsa mereu și mereu, până avea să mă potopească pe de-a-ntregul, să umple lacul din fața mea, pădurea din jurul meu, întregul Icar și întreaga pustietate neagră din jurul lui. Simțeam că nu mai am mult și mă voi sufoca, mă voi îneca, și am închis ochii, dar în loc de toate astea, m-am pomenit plutind în șuvoiul acela clocotitor, care mă lua cu sine, ducându-mă undeva, iar acest undeva era tocmai locul în care mi-am dorit dintotdeauna să ajung…

Degetele mele străbătură un drum lung prin iarbă până să întâlnească mâna Mayolei.

— Tu… tu ești, într-adevăr…

Ea nu-mi lăsă răgazul să găsesc cuvântul:

— Nu-i cântecul meu, Zenon. E un cântec străvechi de pe Pământ. Eu nu sunt în stare să compun asemenea cântece. Și nici n-ar avea cine să le asculte. Nici aici, nici...

Și izbucni în plâns.

Da, ea știa că Pământul nu ne mai aude cântecele! „Secretul” era, desigur, cunoscut și de ceilalți – de toți cei ce urmăreau cu mare atenție drumul lui Icar printre stele. Îl aflaseră ușor, căci nu erau profani ca mine, dar continuau să și-l ascundă cu delicatețe unul altuia. Și-l zăvorâseră în suflete, pentru a-și păstra siguranța de altădată în victorie, mândria și frumusețea de soli ai umanității. Mai putea oare să-i tulbure pe ei un oarecare cromozom-degenerat?

Pentru prima oară vedeam o icariană plângând. Și am rămas înmărmurit, deoarece plânsul acesta mi se părea continuarea firească a cântecului. Apoi, cutremurat din creștet până-n tălpi de o senzație de triumf, de senzația că am reușit să dobândesc ceva la care am râvnit încă de la primul impuls al vieții, m-am repezit spre Mayola și i-am prins fața în palmele mele reci. Ea mă îmbrățișă cu aceeași patimă și exclamă atât de tare, încât fierbințeala răsuflării ei mă sufocă:

— Să nu mă părăsești, Zenon! Te rog să nu mă părăsești! Ajută-mă să trăiesc!

Ajută-mă să trăiesc – aceste cuvinte închipuiau o vrajă ce avu darul să mă schimbe cu totul. Și când am cugetat mai târziu asupra ei – o, cât de mult am cugetat! – am rămas cu impresia că mă apropii și de adevărul referitor la mine însumi. Nu-i exclus să fi căutat a afla în făptura ei și chipul mamei, pentru a-i împărtăși tragedia mea, dar sunt sigur că am căutat într-însa mai mult femeia, pentru a primi din partea ei confirmarea că sunt un bărbat normal, și nu un experiment nereușit. În clipa aceea plină de vrajă Mayola îmi oferi tocmai acest dar, împărtășindu-mi tragedia ei și căutând ocrotirea mea de bărbat. În clipa aceea ea nu mai era o icariană, ci o adevărată femeie terestră. Căci se pare că femeia își afirmă existența doar atunci când ne dovedește că suntem bărbați cu adevărat.

— De ce să te părăsesc Mayola? am întrebat-o eu atunci nedumerit. Eu... eu nu te voi părăsi niciodată!

Deodată însă, în toiul mângâierilor mele pline de stângăcie, pradă unui abuz monstruos al conștiinței, am zărit-o pe Heliana. Am văzut-o și cum fugea de noi, deși se afla doar la un pas de

mine, i-am văzut și ochii încărcați de o inexplicabilă ură, ochi care până atunci stătuseră ascunși în întuneric, am sesizat întreaga profunzime a disprețului ce sălășluia în ei… nu, nu era nicidecum o halucinație, căci ieșea mai bine în relief și avea volumul mai clar conturat decât orice dublură holografică, decât orice imagine reală; era un fel de suprahalucinație. Și ca să n-o mai văd în fața ochilor, am început să sărut obrajii scăldați în lacrimi ai Mayolei.

Așa a început strania și chinuitoarea mea iubire cu Mayola Beni.

E oare chiar așa bătrân pământul nostru,
Încât pe-ntinsul lui să n-aibă loc speranța?

(Dintr-un alt cântec vechi
pe care mi l-a cântat Mayola Beni).

Poemul fericirii

1

Visul nesupunerii mele în îmbrățișările Mayolei Beni nu dură prea mult, cu toate astea însă, ea reuși să mă țină câțiva ani departe de intenția mea de a repeta zborul lui Alec Derry, punându-mi mereu în față noi probleme și alimentând propriile mele ezitări. S-ar putea ca femeia iubită să nu-l facă pe bărbat puternic și curajos, cum spune cântecul, în schimb o soție iubitoare îl face întotdeauna temător și nehotărât.

Ea mă iubea, așa cum știu să iubească, desigur, numai femeile mature, căci o asemenea dragoste implică și o anumită experiență, și acea înțelegere a ei izvorâtă din înțelepciunea vârstei, și nesațul stârnit de sentimentul că aceasta ar putea să fie ultima dragoste. Dar ea era totuși icariană, iar acest lucru, pe lângă multe altele, însemna: o oră de muncă la sistemul de alimentare și irigare a parcurilor, o oră de muncă în studio pentru alcătuirea programului la polivizor, apoi ora de muncă fizică obligatorie pentru toată lumea, apoi două ore de activitate cu copiii și cu elevii-soliști, o oră cu muzicanții amatori, patru ore în timpul cărora compunea sau executa vocalize și digitație. Restul orelor reușea să și le consacre organizării întregii activități concertistice de pe Icar, activității sale obștești cu caracter general, cercetării unor probleme de ordin științific, somnului și… mie. Dar nici o singură dată măcar nu s-a arătat chinuită și disperată.

— Mayola, îi reproșam eu, tu nu mă iubești.

Iar ea își țuguia botișorul de creolă cu acea nedumerire cu care copiii întâmpină nedreptatea celor mari.

— Mayola, țipam eu, tu nu mă iubești!

Și ea compuse „Poemul fericirii”.

La premiera concertului, icarienii rămaseră o jumătate de oră încremeniți, până ce izbutiră să se dezmeticească și să

găsească puteri pentru a aplauda. Tata, care venise, firește, de dragul meu, spuse:

— În muzica asta există ceva…

Ședea cufundat în uitare de sine, ca atunci când se chinuia să prindă în plasa formulelor matematice vreo nouă și interesantă idee-fluture.

Terryn, președintele consiliului de control, spuse la rândul său:

— În acest poem se află întregul sens al bătrânului nostru Icar. Trebuie să recunosc, Zenon, că, alături de Mayola, m-am simțit o făptură jalnică. Ea este cea care va da puteri icarienilor să meargă până la capătul drumului lor. Nu crezi că…

Mama, bine garnisită cu lacrimi, se sufoca pur și simplu de emoție:

— Mayola e un geniu! Geniul cel bun al Icarului! Ce inimă are! Nu inimă, o adevărată galaxie, un întreg univers! Numai într-însa își poate avea izvorul un sentiment atât de grandios al plenitudinii… Oh, n-am cuvinte!…

Mama nu era doar frumoasă, ci și inteligentă, ca toate icarienele, se pricepea la muzică și, evident, dispunea de un vocabular destul de bogat în acest sens.

— Da, e vorba, într-adevăr, de ceva divin! Cum ai putea numi altfel capacitatea de a concentra într-o singură oră de sunete toate componentele din care este urzită setea de fericire și însăși realizarea ei în microuniversul unei inimi umane atât de concrete și deopotrivă atotcuprinzătoare. Să pornești de la cel mai tragic acord al vieții umane, de la sentimentul inutilității, pentru a coborî până-n adâncul tuturor abisurilor disperării, să treci pe cele mai alunecoase cornișe ale iluziei și să nu te temi să intri pe porțiile entuziasmului, și nu ale unui entuziasm facil, născut din iluzii, ci ale aceluia ce capătă rezonanță atunci când, prin contopirea a două galaxii, în mijlocul focurilor de artificii ale miliardelor de catastrofe stelare, ia naștere o nouă galaxie…

— Mamă, am întrerupt-o eu. Ții cu tot dinadinsul să-mi spui de pe acum tot ce ai de gând să ne oferi în recenzia de mâine?

Democrația icariană dădea dreptul oricui să-și exprime părerea cu privire la orice – în acest scop era rezervată zilnic o oră în programul de poliviziune al studioului central.

— Iartă-mă, dragă, rosti ea cu o jenă fermecătoare. Te înțeleg, într-adevăr – nu-i nevoie să fie învăluit într-un potop, de

cuvinte ceea ce pentru tine reprezintă o taină sfântă, o trăire înălțătoare! N-aș fi vrut decât să-mi exprim fericirea ce mă încearcă la gândul că tocmai tu, fiul meu…

— N-am niciun merit, mamă, crede-mă! N-am niciun merit pentru muzica asta, nu mă face să mă simt prost.

— Fiul meu, abia reuși ea să murmure. Chiar nu există nimic sfânt pentru tine?

— Nimic, mamă, i-am replicat eu triumfător. Pe Icarul nostru – nimic.

Și am trecut pe lângă ea, vrând să-mi văd de drum, dar Terryn mă opri în mijlocul publicului care nu se mai îndura să plece, de astă dată extrem de numeros.

— Zenon, voiam să-ți spun ceva mai adineaori: nu crezi că s-ar cuveni să-i consacrăm acestui poem o sesiune științifică specială în cadrul consiliului de control?

— Magistre, i-am răspuns eu respectuos, plimbându-mi privirea prin sala care începuse să mă enerveze de-a binelea. Aveți perfectă dreptate. Poemul reprezintă exact mijlocul ideal căutat de noi pentru a tonifica spiritul bieților hidalgieni. Grație lui, ei vor ajunge în cele din urmă să se convingă cât de fericiți sunt și să se transforme pentru totdeauna, așa cum de mult și-o doresc, în niște prostănaci plini de sine.

Și l-am retezat cu cel mai fermecător zâmbet posibil.

Noaptea, Mayola Beni mă îmbrățișă:

— Ești singurul care nu mi-a vorbit nimic de poem. Te rog foarte mult să nici nu aduci vorba despre el.

— De ce? Ți-aș putea spune cel puțin părerea Consiliului de control. Poemul tău reprezintă o deosebită importanță ideologică și propagandistică. Cum se numea așa ceva în artă – șoc? În momentul în care pentru Icar perspectivele de fericire sunt minime, tu vii și le servești pe tavă icarienilor izbânda ta personală drept îndemn la fericire generală. Dar efectul obținut denotă că ai prins momentul…

— De ce ești atât de crud? oftă ea, fără să mă slăbească însă din îmbrățișare.

— De fapt, voiam să-ți spun o bucurie: consiliul nostru de control are să propună cu siguranță să ți se confere marele premiu! Sper că n-ai să te superi dacă nu voi vota împotriva convingerii mele?

— Cum adică, Zenon, vrei să spui că n-ai să votezi pentru

copilul nostru?

Aspectul acesta îmi scăpase: marele premiu, care se acorda pentru activitate deosebită și lucrări științifice excepționale, consta în dreptul de a avea copil. Deodată patul mi se prefăcu într-unul din acele cartușe de intervenție, care în câteva clipe te duc la celălalt capăt al Icarului. Pomenindu-mă acolo, am continuat să reflectez la această lege care transformase cândva sistemul științific de reglementare a creșterii populației într-un stimulent pentru activitatea de creație. Legea era eficientă, dar era oare și umană?

— Zenon, mă opri Mayola la mijlocul acestei întrebări, tu nu mai ești alături de mine.

Nu avea sens s-o mint. Și nici n-aș fi reușit, din moment ce-și dăduse seama de acest lucru. Mă așteptam s-o aud plângând, dar, după acea primă seară a noastră, ea n-a mai plâns niciodată.

— Și… n-ai să fii, de dragul copilului, alături de mine?

— Nu știu, am replicat impulsiv. Mă așteaptă o călătorie lungă și primejdioasă.

Pentru o clipă mi-a trecut prin cap că nu e mai puțin neomenesc să fii atât de indiferent la ceea ce pentru orice icarian constituie o problemă a fericirii supreme, dar în același timp încercam un dezgust aproape fizic pentru acest gest prin care ți se oferea un drept ce îți aparținea în chip natural, dar de care erai dinainte frustrat. Atât de puternic era dezgustul acesta, încât nici măcar nu mă mai interesa dacă Mayola va consimți să fiu eu tatăl copilului sau își va căuta un alt partener sau dacă va recurge la grefă. Căci legea atribuia premiul unei persoane anume, ea fiind liberă să-și aleagă pe cine dorește, după ce criterii dorește, ca partener la paternitate. Bineînțeles, libertatea asta era și ea relativă – ultimul cuvânt avându-l totuși consiliul nostru, prin controlul genetic pe care-l exercita.

Cum Mayola nu reacționă, mi-am zis să-i vin într-ajutor:

— O cumpănire lucidă îți poate sugera că nu-ți sunt eu perechea potrivită. Și-apoi nici consiliul de control n-ar fi încântat să mai apară pe Icar un cromozom al răului.

Spunând asta, mă așteptam ca ea să se repeadă asupra mea, să mă îmbrățișeze, să mă acopere de lacrimi și să țipe în gura mare, s-audă toți, că doar dragostea are dreptul să hotărască în asemenea chestiuni, să strige că nu dă doi bani pe toate

recomandările genetice, că e gata să renunțe chiar și la maternitate dacă mi se interzice să fiu tată. Ea însă se mulțumi să murmure:

— Tare ciudat băiat mai ești! Nici acum nu pot să-nțeleg de ce te iubesc.

— Mayola! am exclamat eu în locul ei. Dacă și acest lucru trebuie înțeles, dacă vom ajunge să înțelegem de ce anume iubim pe cineva, atunci se va termina definitiv cu noi. Dar nu-i mai spune atunci acestui lucru dragoste! Voi nu vă iubiți decât pe voi înșivă și, într-o anumită măsură, progenitura voastră, dacă, firește, nu e primejduită de niscai anomalii genetice…

Dar ea rămase la fel de îndepărtată de retorica sentimentelor mele. Se pare că ideea viitoarei sale maternități o copleșise cu totul, nemailăsând loc pentru nimic altceva.

— Prostuțul meu, nu te mai împăuna atâta cu cromozomul tău! Ai hotărât să pleci curând?

Atitudinea ei mă sili să-i dau un răspuns categoric:

— Foarte curând. Deși, de fapt, nu făcusem încă niciun fel de demersuri și nu știam dacă mi se va mai permite să efectuez acest zbor: în ultimă instanță, aveam de gând să-mi fac loc într-o altă expediție – după povestea cu Alec, prezența unui membru al consiliului de control devenise necesară în toate expedițiile.

Ea nu mă întrebă nici încotro vreau să plec, nici pentru cât timp, nici care-i scopul călătoriei, la fel cum ar fi procedat orice icarian cu respect sacru pentru libertatea individului. Dar Mayola nu găsi de cuviință nici măcar să aștepte să-i spun eu, din proprie inițiativă. Mânia pe care o nutream față de Icar mă cuprinse din nou și s-ar fi revărsat, fără doar și poate, cu toată puterea și asupra Mayolei, dacă ea nu i-ar fi pus stavilă printr-o mărturisire plină de blândețe:

— Am să te aștept, Zenon. În privința copilului… nu știu dacă voi izbuti să aștept până te-ntorci, s-ar putea ca rațiunea sau nerăbdarea să mă-ndrepte pe altă cale. De așteptat însă, te voi aștepta, căci numai pe tine te pot iubi. Chiar dacă tu nu ești în stare să pricepi nimic, dar absolut nimic. După „Nașterea lui Icar”, acest poem reprezintă lucrul cel mai autentic pe care l-am compus vreodată, dragul meu. Nu e vorba de un poem al fericirii în general, poate n-am fost inspirată când l-am botezat astfel, ci un cântec despre presentimentul meu de fericire maternă. Acest presentiment s-a ivit pe neașteptate, nici eu nu știu de unde,

căci, dacă stăm și ne gândim, un compozitor are cele mai slabe șanse de a obține acest premiu – de fapt, ce aport hotărâtor ar putea el aduce la reușita expediției!? S-a ivit când m-am atașat de tine, transformându-se în certitudine în pofida tuturor contraargumentelor rațiunii. Iar icarienii i-au rezervat poemului o asemenea primire poate tocmai datorită acelei neîmplinite necesități a lor de a fi părinți sau poate că au și ei un presentiment al lor, nu știu...

M-am întors de la capătul celălalt al lui Icar, pentru a o îmbrățișa de astă dată eu pe această uluitoare femeie, care se grăbi să-mi șoptească la ureche întocmai cum o făcuse mai înainte:

— Știu, știu, nu-mi spune nimic!

Și nu i-am spus nimic ei atunci, i-am spus în schimb lui Icar multe lucruri în sinea mea printre care cel mai de seamă se referea la faptul că voi face tot posibilul pentru a-l popula cu cromozomi Y, în speranța că aceștia vor reuși treptat-treptat să-l umanizeze.

2

Consiliul de control avu grijă să procedeze în așa fel, încât lansarea „Poemului fericirii” să capete proporțiile unui eveniment neobișnuit. Nu știu dacă o eventuală întâlnire cu o altă civilizație sau posibilitatea întoarcerii noastre cu succes pe Pământ ar fi stârnit atâta zarvă pe rețeaua de informare generală a lui Icar. Însuși prim-coordonatorul rosti o cuvântare cu acest prilej – lucru pe care nici nu-mi amintesc de când nu-l mai făcuse.

El și colegii săi din cvintetul de coordonare apăreau acum tot mai rar în fața oamenilor și vorbeau tot mai laconic – cuvintele lor referindu-se de regulă la justificarea vreunei dispoziții noi. De astă dată însă el peroră o oră întreagă, poruncindu-le parcă icarienilor să fie fericiți.

De la sesiunea festivă a consiliului de control eu unul m-am eschivat, bineînțeles. Am discutat în prealabil cu majoritatea membrilor consiliului, m-am dumirit că problema premiului este ca și rezolvată, nemaifiind deci nevoie de propaganda mea sau de votul meu, și i-am propus lui Redstar să fac în locul lui de serviciu. În alte condiții Liony n-ar fi scăpat ocazia să mă ia

peste picior, dar acum, după ce pusesem la cale complotul nostru, mă lăsa în pace. Cât despre Terryn, acesta n-avu nicio obiecție când l-am informat.

— Da, da, Zenon, ar fi jenant pentru dumneata. Tăcu un timp, apoi adăugă: Sunt însă nevoit să-ți spun și ceva neplăcut: Nu trebuie să nutrești prea mari speranțe în privința paternității!

— Chestiunea asta o va hotărî Mayola, totuși! i-am replicat eu calm.

— Mă tem că n-o va hotărî ea. În calitatea dumitale de membru al consiliului de control, înțelegi cel mai bine…

— Nu mă simt obligat să înțeleg un fenomen de obscurantism. În primul rând mă interesează părerea dumneavoastră, magistre.

De fapt, punctul său de vedere se putea deduce foarte bine din însuși avertismentul pe care mi-l adresase, eu însă pornisem în sinea mea o bătălie împotriva mentorului și șefului meu cu scopul minimal de a-l sili să-și clarifice definitiv poziția. Atașamentul său sincer față de mine mă împiedica să-l consider cu totul în tabăra adversarilor mei.

— Încă nu mi-am format o părere.

— Mai aveți ezitări? l-am ironizat eu pentru a-l provoca.

— Da, răspunse el cu calmul unui înțelept antic. Ca om de știință înclin să cred că un copil al dumitale n-ar constitui nici cel mai mic pericol pentru Icar. Ca reprezentant al consiliului de control însă am datoria să evit crearea unor precedente primejdioase. Oricum, problema aceasta va fi rezolvată împreună cu astronavigatorii, iar acolo, dumneata știi bine, majoritatea e de partea prim-coordonatorului.

Ar fi ușor să-l întorci pe Icar cu fundu-n sus, mi-am amintit eu amara ironie din cuvintele lui, rostite cu prilejul discuției precedente. Ei și? Aș pierde prima bătălie, dar asta n-ar însemna că trebuie să renunț la ea. Oricum, bătălia se cuvenea să înceapă, iar eu aveam destul tupeu ca s-o încep, invocând un pretext personal, chiar cu riscul de a întuneca fericirea Mayolei.

Aflați acasă ori la locurile de muncă, icarienii ascultau cu toții sesiunea festivă, în timp ce eu închisesem difuzorul de la rețeaua de informare generală și, îndreptându-mi gândurile în altă direcție, căutam o soluție pentru a transforma inevitabila mea primă înfrângere în începutul unor viitoare victorii. Stăteam și evaluam forțele adversarului, îl cântăream pe fiecare în parte,

verificând în colectorul medical până și datele examenelor psihofiziologice oferite de cele mai recente teste, cu scopul de a le afla punctele vulnerabile. În ceea ce privește cvintetul coordonatorilor lucrurile deveniseră pentru mine mai mult decât clare – aceștia nu erau oameni, ci roboți ideali pentru a conduce, dovedind precizie ca unelte ale puterii și un devotament până la moarte față de programul lui Icar. De aceea icarienii îi alegeau cu regularitate. La anumite intervale schimbau doar o parte a consiliului astronavigatorilor, dar lucrul acesta nu diminua câtuși de puțin supremația celor cinci în cadrul consiliului. Icarienii se simțeau atât de bine și în deplină siguranță sub conducerea acestui cvintet – trei bărbați și două femei – încât până și consiliul de control își pierduse autoritatea reală asupra lui, iar Terryn, președintele consiliului, care prin lege dispunea de împuterniciri egale cu cele ale prim-coordonatorului, inclusiv de dreptul de veto, se transformase cu timpul într-o simplă anexă a intangibilului cvintet.

Cum se explica starea aceasta de lucruri? Numai prin faptul că drumul străbătut până acum de Icar fusese, în linii mari, un drum ferit de furtuni. „Ne-așteaptă evenimente îngrozitoare, și eu mă tem de ele”, îmi spusese Terryn în acea convorbire de pomină. Dar în ce constau ele? Eu unul nu vedeam nimic îngrozitor, afară, poate, de faptul că în sânul miliției de pe Icar își făcuseră apariția vreo doi rebeli. Știa oare președintele nostru niște lucruri pe care eu nu le cunoșteam? Sau era vorba doar de o presimțire alarmantă? Trebuia să-l cunosc neapărat pe fiecare hidalgian în parte, la fel de bine cum îi cunoștea el, pentru a înțelege ce anume îi provoca teama. Căci pentru mine majoritatea icarienilor nu reprezentau decât niște nume în colectorul de serviciu; pe cei mai mulți dintre ei nu-i vedeam la față cu anii, doar pe cei din raionul meu îi cunoșteam mai îndeaproape. Or, precum se vede treaba, era nevoie să fie studiați om cu om, spre a descoperi punctul vulnerabil pentru o asemenea breșă. Iată-l, de pildă, pe Salis Gordal…

Cercetând dosarele membrilor consiliului astronavigatorilor, solicitasem pe ecranul colectorului numele următor, deși nu aparținea cuiva din conducere. Salis Gordal – un cetățean obișnuit al planetei-astronave Icar. Din profil, din față, stând în picioare, în ultima poză arăta slăbit din cale-afară, cu obrajii supți și ochii ieșiți din orbite. Și cu barbă! Păi cine-i permisese

acestui cetățean să poarte barbă? Cu cască... nu, el nu poartă scafandru, e inginer-constructor în domeniul robotehnicii, a doua specialitate – sisteme holografice, a treia – întreținerea tehnică a sondelor de exploatare, membru al echipelor de întreținere pentru legăturile de comunicație la mare distanță și pentru aparatura automată de supraveghere a motoarelor principale. Și al colectivului teoretic de psihologie? Aha, în calitate de constructor-specialist în robotehnică! Da, un cetățean obișnuit al lui Icar cu obișnuita sa încărcătură profesională și științifică. Și totuși ajunsese să aibă timp și chef să-și lase barbă!

Barba asta mă bucură prostește, de parcă aș fi zărit în extravaganța ei un aliat neașteptat. Omul dorise să se schimbe măcar pe sine, din moment ce nu putea schimba nimic în jurul său. Nu reprezenta oare acest lucru un început de revoltă împotriva ordinii? Ultimul test data de acum trei luni... Iată, ăsta o fi semnul de punere sub observație?

Pe cea de-a doua jumătate a ecranului se derula încet, la dimensiuni lizibile, microînregistrarea ultimului control medical. Totul era normal, în afară de scăderea greutății corporale, normal era și testul psihologic se afla anexat și un test suplimentar – normal și acesta prin rezultatele lui, și totuși Varii Lotz dăduse dispoziție să fie ținut sub observație specială. Culmea ar fi să i se fi tras din cauza bărbii! Nu, Lotz nu se ținea de asemenea lucruri... Îmi veni să-l chem pe inginer la videofon, dar îmi dădui seama că mai întâi s-ar fi cuvenit să stau de vorbă cu Lotz; colegul Hares, în al cărui raion se afla Gordal și care-l ținea sub observație, nu mi-ar fi spus nimic – asta intra în sfera celui mai strict secret de serviciu. Avea, de altfel, o înfățișare interesantă – o mai țineam vag de tot minte de la rarele noastre întâlniri, dar barba îl schimbase mult, făcându-l să arate straniu și străin pentru Icar...

Țac – colectorul se autodeconectă. Degetul meu se îndreptă spre comanda aparatului, pentru a mai pune dosarul o dată, dar în ultimul moment se opri. Interesul pe care mi-l trezise Salis se transformă în cele din urmă într-o continuă contemplare a feței sale bărboase, întreaga mea făptură se transformă devenind o întruchipare a tristeții și a acelei putride, dar cugetătoare contemplări. Da, era imposibil de lucrat într-o asemenea stare, dar dacă tot mă apucasem să studiez mutrele icarienilor, mi-am

zis să-i dau bătaie înainte!

Satik Omar Dada! O-o, arabului ăstuia să nu-i dai nimic altceva decât matematică! Dacă l-ai lăsa pe vreo planetă pustie împreună cu computerul lui de matematică, nici n-ar băga măcar de seamă că nu se mai află pe Icar. Altfel, e un om plăcut – n-are timp să-și plimbe frumusețea și mândria, goana după formule și formularea de legi îl împiedică, pesemne, să se simtă un ales, stârpind deșertăciunea de care nu-i deloc lipsit acest neam pământesc. Dosarul lui Satik era clar și fără cusur ca o ecuație rezolvată. Pentru rezolvarea lui era suficientă o singură privire, chiar la turație maximă…

Dolia Alva… Degetul meu îi făcu iute vânt să treacă. Dolia-Moreni! Heliana! Păi bine, fetiță dragă, de tine uitasem cu desăvârșire! Ce mai faci, veveriță roșcovană? De ce ești atât de slăbuță și străvezie? Și de ce te-ai dezis de mine? – te-ai dus la Varii, la conducere… Ia te uită, păi Varii ăsta vrea să-i pună chiar pe toți sub observație? Anomalii neelucidate în citoplasmă globulelor sangvine… da, da… reacția lui Stahov e negativă… intensitatea biocurenților și forța câmpului magnetic cerebral… vai, dar astea sunt cam de zece ori mai mari decât cele normale!… Ce se întâmplă cu tine, fetițo?… N-ai obținut nota minimă la cosmologie, biologie, antropologie… aoleu, de ce nu te ții de lecții? Nu cumva ești îndrăgostită? De aceea oare ai refuzat să răspunzi la testul psihologic?… Heliana Dolia-Moreni…

Abia după ce i-am rostit numele în direcția atotputernicului nostru videofon, am tresărit, căci nu știam nici pentru ce o caut, nici ce aveam să-i spun. Dar chiar dacă aș fi încercat să anulez apelul, n-aș fi rezolvat nimic, fiindcă numele însoțit de cifru era de-acum pornit pe toate liniile; dacă n-ar fi găsit-o acasă, automatele și-ar fi continuat investigația cu iuțeala fulgerului prin cabinetele de învățământ, prin sălile de sport, prin lăcașurile publice și prin locuințele particulare până ar fi dat de ea, iar dacă n-ar fi descoperit-o în timp util, s-ar fi întrerupt însăși transmisia sesiunii festive, s-ar fi blocat toate convorbirile, megafoanele de pe întreg cuprinsul lui Icar ar fi început să tune că e căutată de ofițerul de serviciu al consiliului de control.

— Bună ziua, vă stau la dispoziție!

Am tresărit de spaimă, ca și cum ar fi apărut în spatele meu. Automat nenorocit, când ai reușit să…

— Heliana… Heli… m-am bâlbâit eu. Ce mai faci?

— Vă mulțumesc, doctore Balov. Bine.

M-a recunoscut de îndată după glas, căci nu apucasem să conectez aparatul la circuitul video bilateral. Faptul acesta mă tulbură oarecum, dar mult mai mult avu darul să mă tulbure vederea profilului ei. În clipă în care i-am rostit numele, își întoarse fața, de parcă nu dorea s-o văd sau se temea să-mi întâlnească privirea. Nu-i vedeam decât gingașa urechiușă de fetiță, roșeața palidă a pometului ușor ascuțit, vârful lucios al năsucului și un colț al buzelor la fel de palide și ele. Restul ecranului era acoperit de flacăra șerpuitoare, oranj-însorită, a părului ei.

— De unde vorbești?

— De acasă.

— Nu vrei să treci să stăm nițel de vorbă?

— Despre ce-ați dori să vorbim? Puse întrebarea pe un ton de copil îmbufnat.

— Despre medicină, am răspuns eu cu un zâmbet strâmb.

— Sunt sănătoasă. Cu ce altceva vă pot fi de folos? continuă ea să-mi vorbească cu „dumneavoastră”, dar cu o lipsă de amabilitate pe care nimeni din generația părinților nu și-ar fi permis-o.

— Nu ne-am văzut de mult…

— Eu nici acum nu vă văd.

— O, de asta faci pe îmbufnata? Iartă-mă! am râs eu apăsând pe buton, ca să mă poată vedea și ea. Iată-mă!

Dar ea nu catadicsi să mă privească. Îmi dăruia doar urechea – o urechiușă înduioșător de mică și gingașă.

— Heli, aș vrea să știu, totuși, de la dumneata, de ce m-ai părăsit… doar sunt medic?

— Numai asta voiați să mă întrebați?

Contra întrebarea era evident destinată să disimuleze tulburarea, dar mi se păru că fata e dispusă să și răspundă – răspuns de care însă mi-era teamă.

— Mai degrabă… am zis eu, mai degrabă aș fi vrut să te întreb de ce te-ai îndepărtat așa de mine? Nu uita că sunt și nașul dumitale.

Îmi stătea încă pe buze precizarea: „Mi-ai spus cândva că cel mai mult pe mine mă iubești”, dar asta a fost cândva. Nu avea decât șase ani, îi ungeam cu vitaplastic genunchiul julit, și când m-am aplecat să suflu, pentru a se prinde cât mai repede – așa

cum le place copiilor – ea mă sărută pe obraz și-mi șopti: „Zenko, pe tine te iubesc cel mai mult!” Dar șase ani nu înseamnă paisprezece. Acum tăcea.

Nu vrei să vii?

— Dacă nu-mi dați ordin în calitatea pe care o aveți de membru al consiliului de control, nu vin.

— Atunci să ne vedem altundeva?

— De ce?

Luat pe neașteptate, m-am pomenit spunând:

— Mă simt răspunzător pentru dumneata, Heli, și-apoi… eu țin la dumneata!

Profilul tresări abia perceptibil, se întoarse încetișor spre mine, dar își redobândi de îndată semeția anterioară.

— Dacă țineți chiar atât de mult la mine, faceți ceva ca Lotz să nu mă mai spionez? Sunt perfect sănătoasă și n-am absolut nimic.

— Am să-i spun. Dar poate că există vreun lucru pe care n-ai vrea să i-l împărtășești lui. Iar noi doi aparținem totuși aceleiași generații, celei născute pe Icar, am spus eu aproape implorator.

— Nu suntem din aceeași generație, doctore Balov.

— Nu te înțeleg, Heli…

— Poftim, tocmai despre asta e vorba! Sper că pot întrerupe legătura? Mai bine să ascultăm sesiunea dumneavoastră festivă.

— Heli, am strigat eu, apoi, speriat de propriul meu glas, am adăugat în șoaptă: Am și eu nevoie de un om apropiat.

Ea se întoarse, mă cercetă eu intensitatea de antracit a privirii sale, apoi dispăru în albeața albăstruie și rece a ecranului. I-am mai spus de două ori: și eu am nevoie de un om apropiat… ascultând cu o încăpățânare absurdă această afirmație, care-mi venise cine știe de unde. Păi eu o aveam pe Mayola Beni, cea mai dorită femeie în acel moment de pe Icar, aveam…

— Ce aveam? Am avut odată un copil pe care-l consideram al meu, iar acum nu mai există. Ce le pasă părinților mei și lui Terryn că mă port astfel cu ei? Dar cum de a ajuns Heliana să mă urască până-ntr-atât? N-o fi crezând cumva că am trecut de partea celorlalți, de partea celor din conducerea lui Icar? Întocmai cum îi detestam și eu pe astronavigatori și pe ceilalți bătrâni? N-oi fi arătând oare și eu în ochii ei la fel? Ar fi groaznic. Da, va trebui să stau de vorbă cu Lotz. Și despre barbă va trebui să stau de vorbă, și despre acele evenimente care urmau să se

petreacă pe Icar, iar obrăznicătura asta de puștoaică…

Degetele mele tatonau claviatura videofonului, fără a se hotărî însă s-o acționeze. Dacă Heliana nu întrerupsese decât legătura video, era de presupus că-mi auzise cuvintele șoptite. Ce și-o fi zis, prostuța? Da, va trebui să mă ocup mai serios de cei din tânăra generație! Pe ei trebuie să-i câștig, dacă vreau ca viitorul lui Icar să fie al meu.

Dar, de fapt, ce voiam eu? Le făceam reproșuri coordonatorilor și astronavigatorilor pentru comportarea lor antidemocratică, pentru faptul că se amestecau în toate, iar eu tindeam parcă spre putere numai de dragul puterii în sine. Asta o fi sesizat Heliana la mine, de aceea a procedat… Mă încântă profesia și puterea de controlor, dar nu mă pot mulțumi cu atât, vreau să schimb viața oamenilor, nu numai s-o țin în cadrul unui program conceput și aprobat de numeroase minți cu mult mai luminate. Dar, de fapt, de ce vreau s-o schimb? Că doar toți dictatorii pământeni de odinioară au venit la putere și au comis fărădelegi tot în numele dorinței lor de a schimba viața oamenilor, de a o face mai bună, dorință sinceră chiar în majoritatea cazurilor… Caut aliați, pun la cale planuri de bătaie, dar, la drept vorbind, am eu ceva mai bun să le ofer?

Stăteam în fața pupitrului de comandă al controlorului de serviciu și, având senzația că am pierdut un sprijin în viață – dar ce fel de sprijin a fost Heliana pentru mine nu-mi era câtuși de puțin clar – mă întrebam ce vreau de la icarieni. Să fac o socoteală… aș fi putut enumera o mulțime de lucruri, dar toate acestea adunate la un loc n-ar fi alcătuit ceva care să semene cât de cât cu un program înțelept de viață și de luptă. Și mi-aș fi pus încă mulți ani la rând asemenea întrebări în clipele de neajutorare, căci, în mod vădit, eu continuam să fiu un puști cu studiile neterminate, sălbatic din născare și care nu știa nici el ce vrea.

Mi-a mai trecut atunci prin cap să modelez conduita Helianei la computerul de psihologie; nu era exclus ca acesta să-mi furnizeze vreun algoritm cât de cât edificator în privința comportării ei față de mine, dar n-am mai avut puteri să scotocesc prin memorie, pentru a căuta toate acele interacțiuni esențiale dintre mine și fată – simpla lor tatonare îmi pricinuia durere. De altfel, sesiunea festivă a consiliului de control se terminase. Intră Liony Redstar și-mi spuse: „Felicitări!”

Blestematul mă lua, firește, peste picior, dar parcă puteai să-ți dai seama de asta după mutra lui de robot! I-am răspuns: „Așijderea!” și am ieșit să-l caut pe Varii Lotz.

3

Mi-am aruncat o privire în programul lui și am aflat imediat unde-l pot găsi, dar momentul în care mi-am făcut apariția pe drumurile icariene s-a dovedit a fi cum nu se poate mai nepotrivit. M-am întâlnit cu cei ce ieșiseră de la sesiunea festivă și care încercau să mă oprească, să mă felicite pentru sărbătoarea de familie sau să-mi facă de departe semn cu mâna, scoțându-mă din sărite cu bonomia lor. Iar de ocolit nu-i puteam ocoli, apelând la vreun mijloc de transport individual, fiindcă Lotz se afla prin apropiere. Timpul lui, ca al oricărui icarian, era împărțit cu precizie, minut de minut – noi, cei din consiliul de control, deveneam extrem de suspicioși atunci când cineva își încălca programul zilnic, indiferent dacă sporea sau diminua încărcătura lui de muncă. Acum, după sesiune, Lotz trebuia să fie în cabinetul vicepreședintelui, unde peste o jumătate de oră avea să aibă loc ședința comisiei de robotehnică. Jumătatea asta de oră voiam eu să i-o răpesc, pentru a-l întreba despre bărbos, și despre Heliana, și de ce nu sunt eu fericit cu Mayola Beni, și ce să cred în general despre mine însumi... să-l întreb, să întreb, să întreb pentru că totul înlăuntrul ființei mele se închega în niște întrebări, caraghioase și stupide, desigur, dar foarte dureroase, și eu trebuia să le pun cuiva, chiar dacă cel întrebat avea să-și râdă de mine; râsul lui nu m-ar fi afectat, iar înlăuntrul ființei mele ceva avea să se lumineze și să se liniștească.

Un asemenea om era pentru mine Varii Lotz. El știa să râdă ca nimeni altul de pe Icar. Mă refer, mai ales, la cei cu funcții mai de răspundere, deși el nu făcea parte din grupul celor treizeci de bătrâni, ca tata și Terryn, ci din generația Mayolei și a mamei. Fiind al doilea vicepreședinte al consiliului de control, el coordona principalele trei sectoare și era membru al consiliului astronavigatorilor.

Tăblița cu numele lui era luminată cu verde, ceea ce însemna că se putea intra. Așa că am sunat și, fără să mai aștept răspunsul, am deschis ușa; de altfel, veneam ca un subaltern în

timpul programului de lucru. Imensa încăpere mă întâmpină cu strălucirea rânjită a aparaturilor, care îmbrăcau ca niște tapete toți pereții. Luminoase curbe multicolore jucau pe mici ecrane dreptunghiulare, ogivale și rotunde, beculețe indicatoare alcătuiau constelații întregi, printre care, în răstimpuri, zburau aidoma unor comete, lungi semnale luminoase; simțeam că-mi va fi greu să-mi formulez întrebările în această ambianță mecanică, ale cărei neîntrerupte mișcări păreau că umplu imensa sală cu un trosnet asurzitor.

Iar sala era de o liniște cosmică, și-n liniștea aceea mă izbi, ca suflul unei explozii, glasul Mayolei.

— Lotz, dumneata nu ești om, ci cel mai dezagreabil scamator.

— Mulțumesc, râse Varii Lotz, și râsul său umplu sala de sunete vesele. Balov, vino încoace, Mayola vrea să te întrebe ceva.

Îmbrăcată într-un costum de gimnastică negru, strâns lipit de corp, Mayola stătea în mijlocul imensului cabinet-laborator, pe un fel de obiect pe care eu nu-l vedeam, iar lungile ei picioare bronzate și umerii goi, și gâtul frumos și lung, care acum se răsucea încet spre mine, păreau mai albe din cauza costumului, păreau rușinos de provocatoare în mijlocul acestei mașinării ce controla o parte a vieții de pe Icar. Răsucirea ei ca a unui orb care prin intermediul auzului și al pipăitului vrea să ghicească cine a intrat și unde stă – mă făcu să bănuiesc că nu era chiar ea, ci prezența ei hologramică, lipsită tocmai de radarele pipăitului și auzului și contând numai pe ochiul camerei pentru a mă descoperi. Am pășit spre interior, dar fără a privi spre ea, ci spre Lotz, care sălta ca un puști în fotoliul gonflabil.

— Sunt nerăbdătoare, Zenon, prinse să cânte glasul măiestrit al Mayolei. Am apelat la Lotz să-mi spună câte ceva din cele petrecute dincolo de culisele sesiunii și... să-l mai întreb de ce ești singurul om care n-a venit să mă felicite. Știi doar că el e Pitia noastră.

Poate că în reproșul acesta era și o undă de tristețe, dar eu n-am sesizat-o, deoarece trupul Mayolei mă orbea cu nerușinata lui autoexpunere. Parcă striga cu toate rotunjimile și îndoiturile: iată, eu sunt viitoarea mamă, priviți-mă cât sunt de potrivită și demnă să fiu mamă, admirați-mă și fiți părtași la fericirea mea!

— Și ce ți-a răspuns Pitia noastră? am întrebat-o cu glas

răgușit.

— E îngrozitor! Întreabă-l tu însuți, mi-a zis, uite acum trebuie să sune și să între.

Am tresărit, amintindu-mi că Varii Lotz era cel mai dotat parapsiholog din colectivul nostru, mai dotat decât toți ceilalți luați la un loc. Oare el mă chemase, sugerându-mi să-i adresez lui toate întrebările care mă frământau, sau doar le percepuse ca pe o stare a mea, pentru a-mi preîntâmpina venirea? Mi-am pus această întrebare și, ca prin farmec, toate întrebările pe care mă pregătisem să i le pun îmi dispărură din minte.

— Iartă-mă, Mayola, am rostit eu cu glas și mai răgușit. A trebuit să fac de serviciu în locul lui Redstar, n-am avut încotro…

— Știu că te-ai gândit tot timpul la mine, mi-o luă ea înainte cu simțul ei matern de prevenire. Dar tare aș fi vrut…

Aici o întrerupse Varii Lotz, sărind din fotoliul său gonflabil, care, antrenat de șoc, zvâcni îndărăt răsturnându-se:

— Mayola, privighetoare celestă, tânărul dumitale soț a venit la mine cu opt sute de întrebări, iar eu mai am în plus, peste optsprezece minute, o importantă ședință, pentru care încă nu m-am pregătit. Nu mai e cazul să-ți prezinți scuzele, consideră-le ca și acceptate.

Mayola clipi din genele-i arcuite, la fel de negre și lucioase ca și costumul de gimnastică, dar preferă să râdă ironic de faptul că fusese izgonită în chip atât de nepoliticos. Apoi se topi fulgerător în spațiu. Doar râsul ei, victorios și fericit, rămase să răsune câteva clipe în țeasta mea.

— Balov, e de-a dreptul rușinos ca, în vreme ce toți icarienii se gândesc la fericirea lor, dumneata să te gândești la tragedia lor! îmi strigă Lotz peste umăr, căci între timp se dusese la unul dintre panourile de comandă, ca să ridice o planșetă sau o schemă pentru a o examina.

Am așezat la loc fotoliul răsturnat și m-am lăsat în îmbrățișarea lui pneumatică:

— La asta mă gândesc și eu, Lotz, mereu mă gândesc la asta și tare aș vrea să stăm o dată serios de vorbă…

— De acord. Cu condiția ca acum să stabilim doar parametrii convorbirii noastre, pentru mai mult n-avem timp, și-apoi nici n-ar fi locul cel mai potrivit…

— Păi tocmai ăsta-i lucrul cel mai greu, am zis eu cu glas pierdut.

O bună bucată de vreme nu scoase o vorbă, motiv pentru care s-ar fi cuvenit să mă supăr pe el, căci, așa cum stătea, cufundat în schemă, credeam, firește, că uitase de mine, pregătindu-se de ședința ce-l aștepta; brusc însă, m-am simțit cuprins de o asemenea slăbiciune lăuntrică, încât nu găseam în mine puteri nici să mă ridic, nici să regret faptul că venisem.

— E cel mai greu, desigur, mormăi el distrat. Dar și cel mai frumos. A reuși să determini cu precizie limitele lăuntrice fie și numai în cazul unei discuții izolate dintre două persoane înseamnă a reuși să determini parametrii vieții în general. Înțelepții antici, Balov, au emis maxima: cunoaște-te pe tine însuți, ca să cunoști lumea. Noi n-am făcut altceva decât s-o întoarcem cu josu-n sus: Cunoaște lumea ca să te cunoști și pe tine însuți. Atât! În rest n-am ajuns cu nimic mai înțelepți decât ei. Am inversat doar metodologia, căci dezvoltarea științelor ne-a oferit posibilități multiple de cunoaștere a lumii exterioare. Ba mai mult, am uitat cu desăvârșire că incognoscibilul fiecărei etape din dezvoltarea noastră există nu numai în afara noastră, ci și în interiorul nostru. Ca o necesitate, ca un impuls religios sau ca un motor al evoluției – n-are importanță cum îi zicem. Dacă acesta n-ar fi existat în natura noastră, am fi fost obligați să-l inventăm, cum au fost cândva inventați fel și fel de zei…

Nu reușeam încă să înțeleg de ce îmi spune toate aceste lucruri și mi se părea că are cu totul altceva în vedere, că, în general, nu-mi sunt adresate mie aceste cuvinte.

— Dacă se poate admite în general că există o dramă serioasă în sânul icarienilor, așa cum dumneata, Balov, ții foarte mult să existe, atunci ea decurge din suficiența lor înnăscută, care-i face să nu recunoască incognoscibilul, ci numai ceea ce e încă necunoscut. Cu alte cuvinte, lor le lipsesc miturile. Noi, deși în miniatură, reprezentăm totuși o anume societate, iar o societate fără mituri cu greu își duce existența…

— După câte am observat, ei nu simt nevoia lor, am zis eu istovit și plin de amărăciune, amintindu-mi cum prim-coordonatorul și Terryn au distrus cât ai clipi un mit prin memoria lui Alec.

— În schimb, dumneata Balov, simți nevoia lor, de aceea nu-ți găsești astâmpărul…

Acum chiar că trebuia să mă supăr. M-am ridicat, fotoliul se umflă de îndată în spatele meu, reluându-și înfățișarea

obișnuită, de-o impecabilă netezime, ca și când nimeni n-ar fi stat vreodată în el.

— Mayola mi-a spus că ții foarte mult ca copilul să fie al dumitale, mă opri el. Așadar, și asta denotă nevoia dumitale de mituri. Nu numai a dumitale, firește.

Clonarea asigură o perpetuare cu mult mai directă a individului, pentru că reprezintă copia fidelă a tatălui sau a mamei, și cu toate astea, nimeni nu o preferă conceperii naturale, în cazul căreia, deseori, copilul nu seamănă câtuși de puțin cu tine, ci cu cine știe ce strămoș îndepărtat. Iată din nou prezent în noi glasul unui mit – am în vedere enigma conceperii, deși banalul ei mecanism ne este de mult cunoscut.

— Dumneata, Lotz, ești pentru sau împotriva ei?

— Pentru, Balov. Căci, orice s-ar zice, rămâne totuși o taină. Iar asemenea taine împing omul înainte.

— În acest caz, putem continua discuția, i-am spus, iertându-l pentru poveștile îndrugate până acum cu o mărinimie cam necuviincioasă.

Lotz râse zgomotos:

— Balov, dumneata știi de ce sunt eu considerat cel mai mare optimist? Fiindcă în taină cred în taine. De altfel, ia fă bine și rămâi la ședință, adăugă el într-un mod oarecum semnificativ.

— Și voi aveți de gând să dezbateți problema fericirii icarienilor?

— De astă dată avem ceva chiar mai interesant.

Lotz mă apucă de braț și se îndreptă cu mine spre ușă, conducându-mă sau mai bine zis izgonindu-mă în stilul său neagresiv, la fel cum o izgonise mai adineaori și pe Mayola.

— Lotz, i-am zis eu, lasă-mă să-ți adresez măcar una din întrebările cu care am venit. Ce v-a determinat s-o puneți pe Heliana sub observație?

— Mda, iată o taină despre care n-am chef să vorbesc!

Deși pe un ton glumeț, răspunsul mă făcu să înțeleg că la mijloc se află fie un secret de serviciu, fie niște motive personale, și că, în consecință, Varii Lotz nu avea să-mi mai spună nimic în plus, dar eu eram prea impertinent ca să mă las păgubaș.

— Știi că o consider pe Heliana ca pe propriul meu copil. Spune-mi, are și altceva decât ceea ce e trecut în dosar?

— Ți se pare că-i prea puțin?

Era clar că mă lua peste picior, ceea ce însemna că trebuia să pun punct, așa că nu l-am mai întrebat ce-i cu anomaliile din citoplasmă lui Heli.

— Ea vă roagă s-o scoateți de sub observație.

— Fie, asta pot s-o fac pentru dumneata și pentru scumpul dumitale odor, spuse el deschizându-mi ușa cu un gest galant. Dar ia stai puțin, sper că-ți amintești de povestea cu Dedal și fiul său Icar? Te-ai întrebat vreodată care dintre cei doi a fost mai fericit sau a cui soartă a fost mai fericită? Grozavă întrebare, nu-i așa? Ia gândește-te la ea și de la ea să ne reluăm deseară dialogul! Acum, du-te la Mayola, hai încearcă, te rog, ia-ți inima-n dinți și du-te la ea. Și întoarce-te peste vreo jumătate de oră, vom discuta un interesant model al lui Salis Gordal.

Ajuns afară, m-am uitat la ceas: în pătrățelul programului meu zilnic scăpăra ca o picătură de sânge un șase roșu, arătându-mi că trebuia să fiu de mult la astrofizicieni, pentru a efectua controlul săptămânal de rutină al secției. Puteam să nu mă duc nici de astă dată, ci să dau o fugă până la Mayola, dar mi-am zis în sinea mea că sunt singurul dintre icarieni care își neglijează până-ntr-atât sarcinile de serviciu. Oare de ce manifestau ei atâta îngăduință față de mine? Mă credeau, într-adevăr, iresponsabil din pricina cromozomului?

Punându-mi această întrebare, n-am simțit nicio umbră de durere sau jignire – simțurile mele lăuntrice se cam tociseră și în mod sigur vinovatul nu putea fi decât Lotz cu paradoxalele sale glume-maxime. Dacă nu cumva apelase vicleanul și la alte mijloace. Acea oboseală stranie care mă năpădise mai adineaori atât de brusc, punând capăt pornirii mele spre revoltă și dispută, putea fi și rezultatul unei sugestii hipnotice. Nu mă supărasem însă și, în timp ce mă strecuram în proiectilul de urgență, pentru a mă duce la astrofizicieni, mă chinuiam să-mi amintesc ce anume îmi spusese. Îndărătul vorbelor sale aparent dezlânate și neserioase se ascundeau, indiscutabil: primo, interesul de a discerne starea în care mă aflu și, secundo, o orientare discretă, subversivă, spre un anumit scop. Ca și când ar fi știut că, cu puțin înainte de a veni la el, contemplasem barba lui Salis Gordal și… da, la vrăjitorul acesta de Varii Lotz nimic nu era întâmplător! Să mă gândesc, vasăzică, la Dedal și Icar… bine, am să mă gândesc și la ei, dragul meu Varii, căci încă n-am pierdut speranța în bunăvoința dumitale și pentru că

sunt un om vesel, și pentru că cred în taine… Și pentru că ai renunțat la măsura de a o mai ține pe Heliana sub observație. Și pentru că am impresia că tocmai cu această ocazie mă faci să mă gândesc la Dedal și Icar. Iar la Mayola, deocamdată, nu mă pot duce, iartă-mă, dar nu pot! Fie ca mai târziu să se trezească în mine acel ceva care încă o mai iubește…

Colosala accelerație mă înfipse ca pe un cui în banca pneumatică a proiectilului de transport, concepută pentru a atenua șocul.

4

La astrofizicieni domnește întotdeauna veselia. De cum apeși pe butonul de semnal, se aprinde pe ușă inscripția: „Intră, dar ia aminte: există lucruri atât de complicate, încât despre ele nu se poate vorbi decât în glumă!” Dacă pentru moment nu poți fi primit, te oprește o altă inscripție: „Știința e o dramă a ideilor care n-are nevoie în permanență de spectatori”. Ambele inscripții sunt, după cum am aflat, parafrazări ale unor citate din Niels Bohr și Einstein. Nu-mi permit să apreciez în ce măsură e decent să fie folosite în asemenea scopuri maxime ale marilor noștri precursori, dar, după cum am mai arătat, astrofizicienii noștri sunt oameni de o categorie cu totul specială.

Să fie aceasta din cauză că li se cer lucruri care ating, pesemne, și limita imposibilului? De fapt, nu li se pretindea decât ceea ce pământenii așteptau de la astronomii și fizicienii lor: să creeze un model clar și utilizabil al Universului. Iar ei, la fel ca și colegii lor de pe Pământ, își văd sârguincios de treabă – ne fericesc aproape-n fiecare an cu câte un model nou. Care mai de care mai fidel și mai confortabil. Atâta doar că știi dinainte că următorul va fi și mai fidel, și mai confortabil.

Coborând în dreptul ușii lor, mă întrebam – în măsura în care reușeam să-mi adun gândurile dezlânate din pricina vitezei proiectilului de transport – dacă astronomii și astrofizicienii tutelați de mine sunt fericiți. Umorul lor îmi sugera contrariul. S-ar putea ca Newton să fi murit fericit, poate și Einstein… Dar toți marii fizicieni de după ei au devenit foarte curând martorii unei infirmări rapide și fără drept de apel a adevărurilor pe care aceștia le-au descoperit cu privire la Univers. Iar durata medie a vieții marilor descoperiri s-a scurtat tot mai mult. Și-atunci cum

să mai fi fericit dacă știi – chiar în momentul când faci o mare descoperire – că peste un an se va găsi cineva care, fără pic de jenă, îți va arunca munca la coșul de gunoi al istoriei? Desigur, nu-i exclus să fii numit etapă de dezvoltare, să fie botezată cu numele tău vreo particulă elementară sau vreun asteroid mare cât un pepene, sau chiar vreo stradă din orașul tău natal… cum să nu fii vesel? Cum altfel ai putea apăra de haos sărmana ta inimioară omenească decât făcând-o tot timpul să râdă?

Aveam impresia că-i înțeleg pe astrofizicienii mei și asta mă făcea să fiu trist ori de câte ori îi vizitam. Și strivit de imensitatea observațiilor pe care ei le stocau în memoria icariană, observații care – e cu neputință să n-o fi știut și ei – nu mai ajungeau acum pe Pământ.

Și mă mai întrebam în clipa aceea dacă aș putea să-i câștig – prea erau rupți de problemele interne ale lui Icar, prea erau dăruiți cu trup și suflet acestui stupid Univers. Descui cu cheia mea de serviciu seiful blindat din peretele exterior, în care se ține aparatura de control, mă uit îndelung la sumedenia de scale și semnale luminoase ce licăresc acolo, fără a le observa, și mă gândesc că tocmai astronomii, care s-au obișnuit să schimbe aproape lunar modelele Universului, tocmai ei ar trebui să fie sprijinitorii luptei mele pentru o schimbare a ordinii pe Icar. Dar, colac peste pupăză, nu-mi iese din cap stupida întrebare a lui Varii Lotz despre Dedal și Icar.

Astrofizicienii au încetat de mult să se mai înfurie pe mine când le vin în control, asta însă nu înseamnă că au renunțat la plăcerea de a-mi juca câte o farsă. Figura cea mai frecventă pe care mi-o fac e să mă anunțe că tocmai au observat ceva nou, care ar constitui o descoperire fundamentală și ar întoarce cu josu-n sus toate cunoștințele noastre despre Univers. Bineînțeles că noua descoperire nu reprezintă nimic altceva decât un caraghioslâc și o absurditate dar, cum nu sunt prea priceput într-ale astrofizicii, iar Universul ăsta e ticsit cu fel și fel de absurdități, ei reușesc destul de des să-mi joace renghiul. Iar eu pornesc, cu toată credulitatea de care sunt în stare, să trâmbițez „epocala” descoperire. Un alt mod de a mă lua în tărbacă este acela de a mă antrena la dezbaterea unei teorii inexistente sau a unei ipoteze fabricate peste noapte. Obișnuiți să jongleze cu absurditățile în știință și logică, ei izbutesc să înjghebeze pe loc orice teorie sau ipoteză, ba, pe deasupra,

băieții aceștia dragi și bătrâni se mai pricep să se și prefacă de minune.

Data trecută însă, figura n-a ținut. Dar nu din vina mea. De cum am intrat, deveniră toți trei foarte concentrați.

— Ce chestie fundamentală ați mai descoperit? i-am întrebat.

— Glumești dumneata, îmi replică Bulgakov. Dar dacă se confirmă... și arătă cu mâinile că se va întâmpla ceva nemaipomenit.

— Ce? am întrebat eu, simțind imediat cum își ticluiesc jocul.

— Nu cred că-i bine să dăm în vileag cele constatate, rosti Darian sobru, și, întorcându-și palma lată spre față, apucă cu două degete, ca într-un foarfece, vârful cărnos al nasului său de armean. Acest obicei comic marca la el clipele de ezitare sau dificultate. E încă devreme, mormăi apoi în podul palmei. Iar controlorul nostru nu-i omul care să știe să păstreze un secret științific.

Finalul observației mă atingea fățiș, împingându-mă totodată să calc în capcana întinsă.

— De ce jignești omul? îl certă Peter Noyd. De fiecare dată când l-am prevenit, a știut să păstreze secretul. Darian, eu zic să-i ceri scuze.

Darian se tulbură într-un chip uluitor de sincer, în timp ce nasul lui ajunsese alburiu în foarfecele celor două degete.

— Iartă-mă, Balov! Am spus-o fără să vreau, dar eu vizam, de fapt, limbuția lui Bulgakov, ea m-a scos din sărite. Ne-am înțeles între noi să nu scoatem nimănui nicio vorbuliță, iar el...

— M-a întărâtat cu zeflemismul lui, vru să se justifice Bulgakov. Dar, orice s-ar zice, descoperirea e de-a dreptul uluitoare...

— Nu-i frumos să-l fierbi așa pe om... spuse Peter Noyd. Ascultă, Balov, dar rămâne categoric între noi! Darian a observat ieri ceva ieșind dintr-o gaură neagră și intrând la loc.

„Găurile negre” reprezintă și acum punctul central al preocupărilor și enigmelor noastre. Cred că există cel puțin cinci sute de ipoteze referitoare la ele. Deocamdată se admite că o gaură neagră constituie un colaps gravitațional în spațiu – colapsul unei stele sau dracul știe al cui, care permite formarea unei gravitații atât de mari, încât nici măcar o scânteie de lumină nu poate răzbi de acolo, iar locul acela seamănă leit cu o gaură neagră în mijlocul unui Cosmos nu chiar atât de negru.

Alte teorii afirmă că ar fi vorba de antilumi în care substanță ar avea semnul invers, sau s-ar afla într-o stare cu totul diferită, inimaginabilă. E clar ce înseamnă o asemenea constatare – ceva ar putea să intre și să iasă intact din antilume!

— Intră și iese? am întrebat eu la fel de neîncrezător.

Drept răspuns, Darian înclină din cap domol, cu o seriozitate ucigătoare.

— Invers, spuse Bulgakov. Iese și intră la loc.

— Și cum arată?

— E greu de spus, rosti tărăgănat Darian, ridicând din umeri.

— Dar ce-ar putea ieși dintr-o gaură neagră? fremătam eu de emoție și nerăbdare. Nu găsești s-o compari cu nimic?

— Aș compara-o, dar… totuși…

— Cu ce?

Darian își reteză pentru a doua oară nasul cu foarfeca degetelor:

— Cu un șoarece.

Trei perechi de ochi mă ațintiră într-un mod foarte straniu, dar eu abia mai pe urmă mi-am dat seama că se așteptau din partea mea la o anumită reacție. Iar reacția mea a fost:

— Ce-i aia?

Auzindu-mi întrebarea, cele trei perechi de ochi se întristară amarnic. Cred că-i vedeam pentru prima oară atât de întunecați. Deși psihologia era specialitatea mea principală, nu m-am dumirit prea bine de ce s-au întristat atât de mult aflând că nu știu ce-i aia un șoarece. La drept vorbind, de unde să știu, din moment ce m-am născut pe Icar?

Apoi proiectară această simpatică jivină pe ecranul colectorului biologic, dar precum se știe, un banc care are nevoie de explicații încetează să mai fie banc.

Oare ce aveau să-mi ofere azi?

În primul rând, profanarea cuvintelor lui Einstein referitoare la dramă ideilor. Asta însemna că sunt în ședință, ori că efectuează vreo experiență. Dar interdicția nu-l viza și pe controlorul lor direct. Eu aveam oricând dreptul să intru și obligația să respect cu strictețe termenele de control. Dacă-s ocupați, cu atât mai bine – n-aveam să-i rețin prea mult, era evident că totul e în ordine. Aparatura exterioară de control indica o perfectă stare de funcțiune a întregului complex de laborator și de observare. Așadar, aveam să-mi strecor doar capul pe ușă, atât încât să nu

mă simt cu conștiința împovărată că nu mi-am îndeplinit datoria. Și de acolo, glonț la ședința organizată de Lotz.

În prag mă aștepta însă și o surpriză adevărată. Doar că nu prea plăcută. Primul om pe care l-am zărit în mijlocul laboratorului de astrofizică se dovedi a fi propriul meu tată. În jurul său stăteau așezați sau în picioare toate cele trei schimburi ale echipelor de astronomi și astrofizicieni. Privirile care mă întâmpinară erau pline de ostilitate și ciudă – numai prezența tatei, pesemne, mă scuti de astă dată de vreun cuvânt mai tare. Era evident că tulbur o importantă consfătuire. Însăși prezența tatei dovedea caracterul excepțional al momentului.

— Scuzați-mă, am îngăimat eu trăgându-mă îndărăt. Potrivit programului, acum urma să efectuez controlul, dar...

— Curaj, curaj, dădu tata din cap. Programele-s făcute pentru a fi respectate. Nu ne deranjează, nu-i așa?

Întrebarea era adresată tuturor, iar în prezența tatei, marele teoretician al lui Icar, nu le rămânea nimic altceva decât să confirme cu zel că prezența mea nu-i va deranja. Am pus de îndată în funcțiune indicatorul universal pe care-l scosesem din seiful exterior de control dimpreună cu schema subansamblelor ce trebuiau controlate și am pornit-o de-a lungul aparatelor, nerăbdător să trec în celelalte încăperi, goale la ora aceea. Aici bioxidul de carbon era peste nivelul normal, lucru inevitabil dacă țineam seama de faptul că se afla adunată atâta lume. Am pornit fluxul de aer și mi-am notat că automatul instalației de aer condiționat din încăpere nu a intrat în funcțiune, pentru a solicita ulterior un tehnician. Cei de față erau, se vede treaba, destul de concentrați din moment ce nu remarcaseră zăpușeala de acolo. Dar, după cum am spus, prezența tatei explica totul. Mă grăbeam cu controlul, bifam pe listă locurile verificate și în același timp trăgeam instinctiv cu urechea, încercând să prind vreo frântură din cele discutate.

Vorbea tata, dar eu unul n-am înțeles decât că se discuta despre niște radiații foarte eterogene, incompatibile între ele. Altminteri, tata continua să se comporte ca și cum n-avea să devină în curând bunic. Parcă nici n-ar fi știut acest lucru, deși cu puțin înainte toate megafoanele transmiseseră cu multă pompă sesiunea festivă consacrată poemului compus de nora sa. S-ar fi cuvenit, așadar, să fie fericit. Bunicii constituie unele dintre cele mai mari rarități ale Cosmosului, deoarece ei

presupun o concepere pe cale naturală și în cazul următoarelor două generații. Obținând victoria în lupta începută, tot tata ar fi avut de câștigat, întrucât putea deveni primul bunic adevărat de pe Icar. Să fie el oare o personalitate chiar atât de mare, încât lui și numai lui să-i revină cele mai înalte onoruri? Sau era convins că nu se va admite ca noul-născut să fie și al meu?

Înfuriat pe dânsul, înfuriat fiindcă nu reușeam să mă dumiresc despre ce anume vorbeau ei, înfuriat fiindcă mi-am amintit iar de Mayola și m-am simțit vinovat față de ea, am străbătut într-un galop silențios toate încăperile și am dat să ies. În vârful picioarelor, ca să nu deranjez.

— Zenko... mă opri tata, dar nici acum nu aduse vorba despre principalul eveniment al zilei și nici printre ceilalți nu se găsi măcar unul, care să lase de înțeles, fie și printr-o ocheadă, că sesiunea festivă consacrată „Poemului fericirii” i-a făcut fericiți: niciunul nu se gândi să mă felicite. Zenko, repetă tata, aducându-și parcă aminte de ceva, dacă nu mă înșel, voiai să efectuezi un zbor experimental? Ce s-a întâmplat?

N-am sesizat îndărătul întrebării ironia pe care o meritam de mult. Mi s-a părut că mă întreabă pur și simplu așa, într-o doară, cât să mă bage în seamă, sau că o face din pricina unei îngrijorări părintești ascunse, sau a unei nedumeriri apatice la gândul că mă vede iarăși aici. De aceea i-am răspuns ușor îmbufnat:

— Mai vreau și acum. Dar nu depinde numai de mine.

— Caută-mă mâine, să stăm de vorbă!

Oho, asta era deja altceva. Intonația lui promitea, indiscutabil, ceva, dar nu știam dacă trebuie să mă bucur sau să mă înfurii pe mine însumi. În fața Mayolei declarasem că am să plec; acum, în fața tatei și a celor trei echipe de astrofizicieni, mi-am confirmat de asemenea intenția. De fapt însă, nu mai aveam deloc chef să plec. Dacă aș fi întins-o cine știe pentru câtă vreme de pe Icar, ce s-ar fi ales de lupta mea pentru schimbarea ordinii? Nu-și puseseră cumva în gând să se folosească de intenția mea ușuratică tocmai pentru a se descotorosi de mine*?* Da, iată cât de stupid mă legasem eu însumi de mâini și de picioare într-un moment care atunci mi se părea istoric pentru Icar.

În ziua aceea am avut parte numai de ședințe importante. Pe ecranul din laborator se proiecta o schemă imensă, iar cei aflați în ședință o studiau fără să-i mai bage în seamă pe cei ce intrau. Acolo erau nouă persoane. Comisia de recepție pentru robotehnică, una dintre cele mai numeroase, dată fiind importanța ce i se acorda, se întrunea acum în plenul ei. De remarcat în plus – prezența hologramică a prim-coordonatorului. Rețeaua de difracție a holografului îl arăta – de o frumusețe semeață și de un calm amenințător – tronând pe scaunul său ceva mai la o parte de grup, fapt ce voia parcă să sublinieze că e doar spectator, nu și al zecelea participant la ședință. Poate tocmai din cauza asta el fu singurul care înclină din cap drept răspuns la salutul meu. Ceilalți studiau concentrați schema. Al unsprezecelea din sală era Salis Gordal, așezat și el ceva mai la o parte. Se mai afla de față și un al doisprezecelea – un copil de vreo trei anișori, dormind la pieptul lui Gordal.

Cu un gest nervos, Varii Lotz mă pofti să iau loc și să nu-i deranjez. Era un lucru care mă mira. Mă invitase cu amabilitate, îi prevenise, firește, în acest sens și pe ceilalți participanți, dar nu catadicsi să-mi acorde nici măcar o clipă, pentru a lua cunoștință de tema examinată.

Am încercat mai întâi să scap de tulburarea pe care mi-o provocase prezența prim-coordonatorului și de curiozitatea spontană ce mi-o stârnise copilul aflat în brațele lui Gordal, pentru ca abia mai apoi să-mi îndrept privirea spre ecran și să-mi dau singur seama despre ce e vorba. Treaba era complicată. Se vedea cât de colo că nu de florile mărului își făcuse apariția aici șeful cel mare, iar copilul... Ciudat, nu știam că Gordal are un copil, în dosarul lui nu era consemnat așa ceva. Și ce tandru îl ținea în brațe! Așa o ținusem și eu cândva pe Heliana, simțind cum din făptura ei mi se prelinge prin brațe în trup o plăcere de-a dreptul fizică. Apoi am pierdut orice interes pentru copiii de pe Icar. De-ar fi să reușesc...

O privire furișă spre măreața figură a prim-coordonatorului nostru mă asigura că iluziile pe care mi le făceam în privința dobândirii dreptului de a avea un copil al meu erau deșarte. Dar omul poate milita și pentru iluzii deșarte, nu-i așa?

Am încercat în cele din urmă să mă concentrez, ca să pot

înțelege sensul celor înfățișate pe ecran; cu ochii la schema proiectată, am deschis o boxă și am scos de-acolo un fotoliu gonflabil împăturit. Era, de fapt, singurul care mai rămăsese în boxă și, deși nu-mi venea la îndemână, trebuia să mă așez tocmai în acest fotoliu uriaș, ba să mai aștept și o veșnicie până avea să se umfle. Am fixat ventilul fotoliului la compresorul aflat chiar deasupra boxei. Fotoliul se înălța văzând cu ochii; abia atunci m-am dumirit că nu era un fotoliu, ci o canapea de două persoane, pe care nici nu știam unde s-o instalez; între timp schema de pe ecran dispăru, și în locul ei apăru imaginea măruntaielor unui robot mărite până la dimensiuni gigantice. Măcar în privința asta am reușit să mă edific – era vorba de un psihorobot de cea mai înaltă clasă.

Am instalat cu chiu, cu vai blestemata de canapea, lovind vreo două-trei persoane, care se feriră cu delicatețe, iar eu m-am așezat decent, furios pe Varii Lotz fiindcă insistase să vin. Nu-mi făcea nicio plăcere să privesc măruntaie de psihoroboți. Era ca și cum ai fi privit mațele cuiva. Deși sunt medic, nu-mi place să văd asemenea lucruri. Căci, în afară de operațiile făcute în scop didactic, pe un cadavru artificial, nu participasem niciodată la o operație adevărată de abdomen. De altfel, dacă era totuși ceva interesant în categoria asta de ședințe, acel ceva era lăsat pentru mai târziu. Deocamdată se studia proiectul propus.

În comisia de recepție, al cărei șef era Varii Lotz, aveau Joc uneori scene tragi-comice. Nu mai știm cum e acum pe Pământ, dar pe Icar producția de roboți se află sub un control foarte riguros. Roboții sunt categorisiți în funcție de destinația pe care o au, și regimul lor de activitate se cere delimitat cu mare strictețe. Sunt interzise mașinile mobile cu autoprogramare, sunt ridicate bariere foarte severe pentru a nu permite acestui gen de psihoroboți să dobândească o viață de-sine-stătătoare. Lucru lesne de înțeles. Având în vedere condițiile acelui spațiu limitat pe care-l reprezenta astronava Icar, echipajul redus, precum și misiunea ce-o avea de îndeplinit, trebuia exclus pericolul ca nici măcar un singur psihorobot să nu scape de sub controlul omului sau ca, în unele împrejurări, capacitățile cu care erau înzestrați pentru a se apăra și autoservi să depășească scopul pentru care ei fuseseră creați: de a apăra și a servi omul – lucru foarte posibil în cazul roboților de clasă

superioară, cu atât mai mult, cu cât e greu de stabilit o limită în acest sens, întrucât limita respectivă e legată de individualitatea psihorobotului și de sfera funcțiilor lui. Precum și de impulsul creator al constructorului.

Obsedat de invenție – și a inventa psihoroboți înseamnă a săvârși un act de creație în înțelesul deplin al cuvântului, prin care omul-creator se autorealizează – constructorul uită, involuntar, firește, de recomandările noastre. Că dacă nu le-ar uita, ele i-ar tempera avântul creator. În felul acesta însă el pune în construcția sa mult mai mult decât i se permite. De-aici încep conflictele dintre el și comisia de recepție. Comisia examinează proiectul și își pronunță sentința severă: asta rămâne, asta se scoate, acolo se modifică schema și așa mai departe. Creatorul acceptă în cele din urmă, dar numai după ce rostește câteva cuvântări înflăcărate în favoarea operei sale și se convinge de neînduplecarea comisiei. Desigur, el știe că și comisia are dreptate, fiindcă în majoritatea cazurilor, a participat el însuși la elaborarea codului de robotehnică. Din momentul în care trece însă la materializarea modelului, inima i se strânge de durere, iar creierul începe să caute o soluție pentru a salva invenția de la pieire. Dar de unde să aduni atâta putere ca să retezi aripile păsării de foc, pe care tu însuți ai zămislit-o?

Așa că, în loc să creeze prototipul psihorobotului după schema primită, constructorul, arzând de nerăbdare să vadă ce iese, recurge la vicleșuguri: meșterește doar niște fleacuri, ici-colo, dar, de fapt, camuflează și mai bine în scheme și în nenumăratele elemente ale subansamblului capacitățile cu care e înzestrată mașina. Deși este vorba de o evidentă abatere de la litera legii și de cheltuirea unor prețioase materiale, icarienii cu greu se abat de la buna lor educație, lucru la care se adaugă și respectul cultivat pentru munca de creație. Comisia returnează psihorobotul, sugerând cu amabilitate o serie de noi propuneri. Se face că nu-și dă seama de vicleșug, dar devine și mai vigilentă. Data următoare, tonul discuției se răcește cu un grad. La a treia întâlnire, se fac aluzii politicoase în care se presimte amenințarea. Iar dacă constructorul continuă să recurgă la vicleșuguri și să se încăpățâneze, comisia, cu un calm imperturbabil, însoțit uneori de câte o glumă a președintelui ei, Varii Lotz, taxează ca rebut superbul odor al inspirației

constructoare și-l expediază la demontare, sau, vlăguită, ridică mâinile a neputință, lăsându-l să treacă în serviciul icarienilor, în pofida tuturor pericolelor potențiale pe care le prezintă. Un asemenea lucru se întâmplă însă rar, căci deviza comisiei este: mai bine să greșească prin severitate decât prin mărinimie.

Am luat parte la asemenea ședințe pe vremea când urmam cursurile de controlor, căci cunoștințele de robotehnică și robopsihologie sunt obligatorii pentru noi, dar, după cum am mai spus, n-am auzit niciodată pe cineva să ridice glasul. Acum însă Lotz întrerupse brusc proiecția și rosti destul de brutal:

— De ce să ne mai pierdem timpul? Partea tehnică a construcției este limpede. Dacă cineva vrea să studieze în mod special construcția, n-are decât s-o studieze acasă. Aveți cuvântul, conform celor convenite. Riegel?

Riegel, delegatul bionicienilor în cadrul comisiei, își ridică ochii și privi în tavan, de parcă ar fi căutat acolo ceva. Fața lui, mare și calmă, exprima sfiiciune, dar cuvintele i se dovediră ferme:

— Da, spuse el, de fapt, și cealaltă parte a problemei este limpede.

— Așa-i, confirmă Visoțki, iar ceilalți încuviințară din cap; abia acum am observat că nimeni nu se uita la Gordal și nimeni nu-și manifesta dorința de a lua cuvântul.

— Asta-i o păpușă, rosti el timid și cu o voce răgușită. O păpușă. De aceea i-am și făcut față.

— Nu i-ai făcut numai față, Gordal! răcni deodată Varii Lotz, fapt care mă ului pur și simplu, fiindcă, de când mă știam, nu-l mai pomenisem ieșindu-și astfel din fire. N-am apucat însă să-i contemplu furia, căci o idee neliniștitoare mă făcu cât pe-aci să sar de pe canapea.

Gordal strânsese copilul la piept. Un copil-robot! Cum de îndrăznise? Ce era-n mintea lui, de s-a apucat de una ca asta? De altfel, ochii lui aveau o strălucire destul de stranie. Și barba, mai rară decât în holograma de adineaori, îi sublinia acum paloarea bolnăvicioasă a feței. Fața lui avea trăsături neobișnuit de urâte pentru icarieni, ca și cum ar fi fost făcută la repezeală, neglijent, doar barba mai atenua într-o anumită măsură asprimea trăsăturilor. Oare pentru asta să și-o fi lăsat?

Gordal, Gordal; prea ai făcut-o de oaie, frățioare! am exclamat eu în gând, deși nu-mi trezise prin nimic simpatia, afară doar de tandrețea aceea cu care strângea-n brațe micul

ciborg. Căci nu mai încăpea nicio îndoială că era vorba de un ciborg, iar Gordal încălcase legea care interzicea crearea ciborgilor. Încă de pe Pământ se apreciase că acest centaur alcătuit din mașină și om și purtând numele de ciborg reprezenta o replică la adresa naturii umane, o dezicere a omului de sine însuși, și erau interziși sub amenințarea celor mai drastice sancțiuni.

Cum îl dibuiseră oare? E teribil Lotz ăsta, desigur că el mirosise toată trebușoara – semnul pentru punere sub observație făcut în dosarul lui Gordal constituia o confirmare elocventă. Dar același semn exista și în dosarul Helianei! La ea ce-o fi adulmecat oare? Da, era clar că n-avea să-mi spună nimic!…

— Lăsați-mă să vă fac o demonstrație! rosti Salis Gordal cu o voce și mai răgușită, fapt care-mi lăsă impresia că el mai solicitase acest lucru.

— Nu-i nevoie, replică Lotz, iar răspunsul lui era răspunsul tuturor. Căci toți, deopotrivă, evitau să se uite la Gordal și, deopotrivă, refuzau să vadă cum funcționează micul robot. Cu excepția prim-coordonatorului.

Străduindu-mă să nu dau prin nimic în vileag tot ce se adunase în mine ca revoltă și ca pregătire de luptă împotriva acestui om, mă comportam în așa fel – sau îmi imaginam că mă comport așa – ca și cum n-aș fi observat fantoma lui holografică. Dar îi simțeam nu numai prezența, ci și orice mișcare a pleoapelor sau a mâinilor planând ca o amenințare asupra noastră a tuturora. Iar această amenințare nu ascundea ca și celelalte interesul bietului roboconstructor – ea îl privea calm și scrutător, așteptând cu același aer scrutător și implacabil hotărârea comisiei care, în prezența lui, avea să fie cea mai severă posibilă.

— Nu ne interesează ciborgul dumitale! repetă Lotz. Ne interesează motivele pentru care l-ai creat. Iar dumneata tocmai asta ne ascunzi. Vorbește, omule!

Oare de ce toți cei de față lăsau impresia că le era teamă să se uite la micul ciborg? De ce pregetam eu însumi să privesc într-acolo? Sau mai exact: îmi stăvileam acea curiozitate ce-mi dădea ghes cu o putere neomenească? Iată, Gordal îi dădu drumul jos și el se ridică încetișor, se sprijini cu mânuța de brațul fotoliului gonflabil, își roti temător capul de parcă ar fi

cercetat cercul bărbaților care luau parte la ședință. Aveam senzația că dintr-o clipă într-alta se va speria și se va pune pe plâns. Asemănarea lui cu copiii pământeni pe care-i văzusem în filmele de pe Terra era surprinzătoare. Ba mai era și la fel îmbrăcat. Ca toți băiețeii pământeni de trei ani. Iar fețișoara o avea astfel sculptată – desigur, din cel mai rar bioplastin – încât dacă aș fi văzut-o în altă parte, nu mi-ar fi rămas decât să mă întreb a cui poate fi această mândrețe de copil! Și gingaș, și frumos, și năstrușnic cu nasul lui turtit, cu obrăjorii bucălați, cu acel aer de încăpățânare băiețească ce i se ghicea în conturul buzelor. Și… cu evidenta lui asemănare cu cel ce l-a creat! Se pare că și treaba cu motivele era limpede, așa că în zadar chinuia Lotz omul. Ce să ne mai explice, cazul era, într-adevăr, cât se poate de limpede!

— Nu-i ciborg, spuse Gordal ridicându-se de pe scaun, după ce se uită cu îngrijorare spre opera lui, să nu cadă cumva. E o jucărie. Altminteri, ce rost avea să-l fi pus într-un corp atât de neajutorat? N-are nicio putere fiz… mecanică, nu-i în stare să facă nicio boroboață. Iar posibilitățile lui de asimilare sunt cele ale unui copil de trei ani. Simțind foirea nervoasă a lui Lotz, se grăbi se adauge: Mă rog, cel mult al unuia de zece. Aveam nevoie de asta pentru activitatea mea științifică. Nu-i decât un experiment, de asta nici nu l-am înregistrat…

— Ciudat mai ești, Gordal, îl întrerupse Visoțki, el însuși una dintre personalitățile dominante ale constructorilor icarieni. Ce-i cu încercările astea de viclenie infantilă? Doar n-ai de a face cu niște analfabeți? Tot blocul memoriei holografice și toate ansamblele de comandă împreună cu aparatura asociativă sunt astfel construite, încât să poată fi mutate cu ușurință într-un alt corp. E absolut evident că ai creat un ciborg, pe mine vrei să mă duci de nas? Pe Varii Lotz? Te întreb, pe care din comisia asta poți duce de nas?

— Este adevărat că sunt interșanjabile, dar, ca regulă, ele sunt interșanjabile la toți roboții, replică Gordal. Nu vă duc de nas, credeți-mă, n-am avut nici pe departe intenția de a crea un ciborg. Doar ciborgul este creat cu scopul de a-l întrece pe om! Cu ce-l poate întrece acest… această păpușă? Dispozitivul de autoinstruire am să-l deconectez de cum va atinge cantitatea maximă de cunoștințe și reflexe pentru vârsta respectivă. Asta puteți și dumneavoastră… Saly! strigă el brusc și tandru, și

speriat.

Copilul, care pornise drept spre mine, se opri, întoarse capul spre el, dar și-l clătină în semn de ștrengărească nesupunere și porni iarăși drept spre mine, privindu-mă cu albastrul ochilor săi cuminți, în timp ce buzele lui mici și roșii se pregăteau să înflorească într-un zâmbet în aceeași clipă în care ar fi observat cea mai mică încurajare pe fața vreunuia dintre acești bărbați înfricoșători. M-am întors, am întâlnit privirea batjocoritoare a coordonatorului-fantomă, m-am întors încă o dată în partea cealaltă, dar blestematul de copil continua să se apropie – cu pași nesiguri, cu mânuța întinsă, oare aștepta să-i întinzi și tu mâna, ca s-o apuce, sau să-i pui în ea o jucărie, sau să-i dai, uite așa, un deget măcar… blestematul acesta de copil venea drept spre mine, străbătând sala aceea imensă, și acum toți îl priveau, privindu-mă și pe mine, care nu mai eram în stare să scot un sunet măcar, dar simțeam cum dă să-mi spargă pieptul strigătul de a-l opri pe acest mic monstru.

— Nene, spuse el deodată, și-n obrăjori i se ghici o ușoară tresărire, nestăpânită, aidoma unei grimase. Nene, repetă el în semn de întrebare și revelație în același timp, îndreptându-și mânuța spre genunchiul meu.

Toată lumea înghețase, așteptând să vadă ce am de gând să fac; singurul lucru care mi-a trecut atunci prin minte a fost să fug, dar în clipa în care m-am ridicat, copilul s-a împiedicat de partea de jos a imensei canapele, și eu în loc să sar în lături, m-am repezit spre el. Tocmai la timp, ca el să-mi cadă în brațe.

Și trupușorul lui se simțea prin haine întocmai ca un trupușor de copil – avea aceeași moliciune cartilaginoasă. Am răsuflat a ușurare că micuțul nu căzuse, și cu aceeași ușurare au răsuflat și ceilalți. Reacția noastră însă se dovedi a fi mai caraghioasă decât orice, căci micul ciborg era, desigur, astfel construit, încât să nu-l poată vătăma nicio cădere. Cum sunt, dealtminteri, construiți toți roboții! Dar nimănui nu-i ardea de glumă. Cu atât mai mult mie, în ale cărui brațe se cuibărise această făptură absurdă. Se cuibărise cu acea încredere de copil care-ți topește inima și care acum părea și mai groaznică, fiindcă venea de la un corp artificial.

— Nene, spuse copilul. Nene, bau, bau! și râse.

Era evident că doar statura îi era de trei ani. Creierașul lui nu atinsese încă această vârstă. Trebuie să fi fost foarte de curând

făcut, ba pe deasupra și fără niciun fel de preprogramare.

Chipurile icarienilor încremeniseră. Doar Salis Gordal radia tot, întruchipând, până și prin hățișul bărbii sale, o aureola de fericire, în timp ce corpul lui, ușor aplecat, parcă gata, la primul semn de amenințare sau de primejdie, să se arunce asupra mea. Copilul se răsuci pe neașteptate în brațele mele, iar eu, ca să nu-l scap, l-am cuprins și mai zdravăn, îmbrățișându-l de-a binelea. Dar el continua să râdă din ce în ce mai vesel și să se răsucească tot mai tare, încercând să se elibereze. Reuși să dea cu piciorușele de genunchii mei și să se ridice copăcel. Fața lui cu ochi albaștri și strălucitori se afla acum la câțiva centimetri de fața mea. Tremuram din tot trupul. Un fel de dezgust însoțit de teama că-l pot scăpa și de groaza gestului său următor mă făceau să tremur. Dar gestul său se dovedi a fi cu totul copilăresc – mă apucă de cămașă și mi se cățără pe piept, vrând, de bună seamă, să mi se urce-n cârcă. Era destul de greu, împielițatul, și zdravăn, și-apoi, la rândul meu, nu cutezam să-mi etalez puterile ca să mă feresc de el.

— Saly, îl strigă Gordal care își revenise în cele din urmă. Lasă-l pe nenea-n pace! Vino aici!

Orice robot s-ar fi supus unei asemenea porunci umane, dar el nu era robot. Era un copil și râdea, și se încăpățâna să mi se urce în cap, și eu cedam, deși opuneam oarecare rezistență, totuși cedam și, ținându-l să nu cadă, îl lăsam să mi se cațere pe umeri, îmi ridicam chiar mâinile ca să se prindă de ele și să se poată îndrepta, iar el se înălța copăcel, într-adevăr, și striga de acolo victorios:

— Uraaa!

Nemaicunoscut și de neînțeles pentru mine, sunetul acesta mă cutremură, înfricoșându-mă din nou, făcându-mă din nou să tremur, cuprins de o groază mistică; abia mai târziu Lotz mă lămuri că era vorba de acel strigăt pământesc – de luptă sau de victorie – cu care cândva oamenii s-au nimicit unii pe alții. Era clar că Gordal al nostru se scrântise de-a binelea – să înveți copilul la asemenea prostii!

— Gordal, ce zici, n-ar fi cazul să terminăm cu reprezentația asta nedemnă? se auzi vocea gravă și poruncitoare a lui Varii Lotz.

Constructorul tresări și se repezi spre mine să-mi ia copilul.

— Nu te atinge de el! strigă Lotz. Nu mai e al dumitale.

— Cum adică? întrebă Gordal și, pe loc, începu să tremure din cap până în picioare, tremura întruna, scuturat parcă de o stranie febră.

— Ar trebui să știi și singur. Oricare ar fi fost motivele pentru care l-ai creat, motive pe care dumneata n-ai binevoit să ni le spui, dar presupun că le vei spune, totuși, comisiei disciplinare, de acum încolo…

— Doar v-am spus! rosti Salis Gordal gata-gata să izbucnească în plâns. E o jucărie! Un experiment! Am încercat să-i modelez capacitatea de joacă. Joaca se numără printre cele mai enigmatice fenomene ale naturii vii, pe Terra au fost efectuate asemenea experimente, dar pe Icar…

— O experiență periculoasă, Gordal! Nu te preface că nu înțelegi! Iar hotărârea noastră nu poate fi decât una singură: demontarea!

— Nu! țipă Gordal impulsiv, dar Lotz nu-i luă în seamă țipătul.

— După opinia mea, și a-l demonta e prea puțin. Trebuie distrus, deși au fost folosite materiale din cele mai costisitoare. Să-i fie distrusă și schema. Asta-i propunerea mea. Dacă comisia are nevoie de justificare în acest sens, sunt dispus să i-o furnizez personal. Deși cred că ar fi inutilă.

Fețele de piatră încuviințau, acționate parcă, împotriva voinței lor, de un mecanism lăuntric. În acest timp copilul căuta să se cațere și mai sus. Piciorușele îi alunecau pe părul meu, atingându-mi destul de dureros când ochiul stâng, când ochiul drept; neavând încotro, m-am aplecat și, cu un gest energic, l-am dat peste cap; copilul izbucni într-o cascadă de râs triumfător. Când m-am ridicat, locul unde stătuse prim-coordonatorul era pustiu. Gordal continua să fie zgâlțâit de tremur, i se auzea chiar clănțănitul dinților, iar Lotz se îndreptă spre el, îl apucă de încheietura mâinii stângi și, scoțând din buzunar un atomizor, rosti autoritar: „Închide ochii!” – și pulveriză de câteva ori din conținutul atomizorului în nasul nefericitului constructor.

— Văăă… rooog, se bâlbâi Gordal, dar Lotz, folosindu-se de faptul că acesta își deschisese gura, se mulțumi să pulverizeze și în ea din același preparat pe care fiecare controlor avea obligația să-l poarte asupră-i.

Când i se eliberă brațul, pe buzele lui Gordal se putu citi un zâmbet sec, de lemn.

— Votăm? întrebă Varii Lotz pe un ton de-o solemnitate sumbră și se așeză lângă biroul în care era încorporat automatul pentru procese-verbale. După câteva secunde, acest automat avea să mai stocheze o hotărâre crucială în memoria fără de fund a lui Icar. Avea s-o descopere oare cineva vreodată și să se întrebe de ce s-au speriat atât de tare icarienii de un copil mecanic? Pentru distrugerea copilului-ciborg creat de Salis Gordal au votat… Nouă brațe se ridicară spre tavan – nouă persoane din comisia de robotehnică alcătuită din nouă membri. Executarea fu încredințată lui Ivan Visoțki, membru al comisiei…

— De ce? sări în sus Visoțki.

— Pentru că dumneata ești reprezentantul roboconstructorilor, replică Lotz.

Dacă Ivan Visoțki și-a blestemat cândva meseria, cu siguranță că acum o făcea. Pălise atât de tare, încât medicul din mine se îngrijoră și se îngrijoră într-atât, încât nu observă cum îmi repezisem ocrotitor brațele asupra căpșorului copilului, care se vâra și se învârtea ca un cățeluș printre picioarele mele.

— Încetează odată cu acest cop… Urlă Lotz, ieșindu-și din fire dar, în aceeași clipă, un reflex țâșnit din mine înșfăcă micul ciborg și-l ridică în îmbrățișarea mea, cu îndemnul de a-l liniști și apăra.

— Permiteți-mi să-l ucid eu.

Nouă capete se răsuciră în aceeași clipă spre Salis Gordal și tot în aceeași clipă reveniră la loc. El continua să rânjească, să stea cu zâmbetul acela idiot pe buze, provocat de stropii microscopici de psihoton ce-i pătrunseseră și în creier. Așa se exprimase el: să-l ucid.

— O asemenea dezlegare n-o poate da decât comisia disciplinară, replică furios Lotz.

— Dar el se oferă singur, interveni Visoțki prinzând curaj.

— În momentul de față nu-i stăpân pe voința sa. I-am pulverizat psihoton.

— Am dreptul la aceasta, insistă Gordal și încetă să mai zâmbească.

— S-ar putea admite, dar numai sub controlul nostru, interveni de astă dată Leonas, veteranul comisiei, specialist în psihologie, în etică și încă în vreo zece științe. Dacă și după ce se consumă efectul preparatului, adică după vreo oră, el își va reînnoi propunerea, n-avem niciun motiv să i-o respingem. În

caz contrar, ar însemna să uzurpăm drepturile comisiei disciplinare. N-am supus votului nici hotărârea de a-l aduce pe Gordal în fața comisiei disciplinare. Eu aș propune să nu facem acest lucru. Să trecem doar în procesul-verbal următoarea hotărâre: „Comisia sistează, considerând a fi un pericol social, experimentul lui Gordal privind modelarea de jocuri prin intermediul unui psihorobot special creat – Leonas zise „psihorobot”, și nu ciborg – și dispune ca autorul, conștient de greșeala comisă și de acord cu hotărârea luată, să distrugă modelul experimentat”.

Toți, cu excepția lui Lotz, încuviințară cu zel din cap și n-o făceau doar pentru prestigiul de care se bucura Leonas, unul dintre creatorii legislației icariene. Ușurarea înflorea vizibil pe fețele lor.

— Mulțumesc, rosti Gordal, și abia acum găsiră cu toții puteri să-l privească deschis.

Spre el privi și micul ciborg. Cu ochii lui mari și rotunzi de copil, de un albastru strălucitor. Era oare posibil să se fi născut într-însul vreun sentiment ce ar fi adus a iubire sau atașament filial? La gândul acesta am simțit cum îmi îngheață sângele în vine. Mușchii brațelor mele se contractară ca de frig, dar în același timp *se* și moleșiră în chip ciudat, căci brusc micul ciborg se îngreună în brațele mele. Am făcut câțiva pași, abia-abia izbutind să-l mai țin, și i l-am întins lui Gordal, care-l apucă cu o tandrețe nețărmurită; micuțul își lăsă căpșorul pe umărul lui, pregătindu-se parcă de somn.

— Repet: Gordal e iresponsabil și nu poate lua o asemenea hotărâre! strigă Lotz, dar stăruința lui rămase de neînțeles pentru noi toți.

— Preparatul dumneavoastră este perimat, zâmbi calm constructorul. Nu-i mai simt deloc efectul. Încercați-l nițel și asupra dumneavoastră și veți vedea.

Lotz scoase atomizorul, îl mirosi, întinse mâna spre mine, iar eu mă grăbii să-i pun în ea atomizorul meu. Compară mirosul celor două atomizoare, apoi mi le întinse și mie. Diferența era evidentă. Atomizorul meu, al cărui conținut îl înnoisem cu zece zile în urmă, îți arunca de îndată în nas mirosul său caracteristic.

— S-ar putea ca acum să nu mai fie sub efectul preparatului, încuviință Varii Lotz. Dar eu continuu să mă împotrivesc unei asemenea hotărâri, ea fiind dictată de teama dumneavoastră de

a vă asuma răspunderea…

— S-a votat deja pentru distrugere, îl întrerupse jignit Leonas.

— Asta-i cu totul altă treabă. În cazul unei asemenea hotărâri omul se eliberează de răspunderea personală, incluzându-se în răspunderea colectivă. Dumneavoastră tratați acest… ciborg ca pe un copil, iar distrugerea unei mașini ca pe o crimă. De aceea dumneata, Leonas, nu vrei să înaintăm problema comisiei disciplinare – deci să mușamalizăm lucrurile, să nu afle nimeni despre cele întâmplate…

Lotz își ieșise cu totul din fire, lucru ce ne uimea pe toți. Aveam senzația că acest ton de acuzare nu-i țintea numai pe ceilalți, țintea și o lașitate a lui, ascunsă, pe care voia în acest chip s-o înfrunte.

— Chiar așa să fie, replică Leonas cu superioritatea care ți-o dă calmul. Asta-i o problemă de politică, iar eu socot că noi avem dreptul la o asemenea politică. De ce trebuie să dramatizăm acum fără rost acest caz și să traumatizăm un lucrător prețios ca Gordal?

Din nou comisia încuviință hotărât din multiplele ei capete, mulțumită pesemne că va reuși să-l biruie pe președinte.

— Am și alte motive ca să mă opun, dar pentru moment, aici, nu le pot face cunoscute, adăugă cu tâlc Varii Lotz; era însă evident că-și etala acum în dispută și ambiția, numai că Leonas nu-și exprimă dorința de a-i auzi motivele, mulțumindu-se să declare de pe poziția învingătorului:

— Motive de o natură sau alta avem aici cu toții, de fiecare dată, de aceea și rezolvăm problemele prin vot, nu-i așa?

Comisia se arătă foarte grăbită să voteze pentru a doua oară, temându-se, probabil, de sine, sau de faptul că discuțiile ar fi putut să reînceapă, sau să continue, și în acest caz n-ar fi fost exclus ca lucrurile să ia o altă întorsătură. Lotz rămase singurul care se împotrivi. Automatul pentru procese-verbale nu stoca însă în memoria lui și numele celui care se împotrivise hotărârii. Pe el îl interesa doar cifra, numele trebuia să i se dicteze separat, iar Lotz nu făcu asta. Poate pentru că era furios. Rostind cu un oftat: „Ei, bine!”, el făcu zorit câțiva pași spre masa lui de lucru, scoase din sertar un revolver de calibru mic și, cu o insistență brutală, i-l întinse lui Gordal.

— Poftim! Fă-o aici! Și țintește bine, să nu-mi aprinzi cabinetul!

Micul ciborg întinse mâna spre revolver, dar Gordal îl dădu cu tandrețe deoparte.

— Dă-mi-l, zise el. Tată, dă-mi-l!

— Nu, Saly, răspunse Gordal cu o blândețe glacială.

Dar ce făcuse nesăbuitul ăsta? Îl botezase cu propriul său nume? Și-l învățase să-i spună „tăticule”!

— De ce aici? sări în sus Leonas. Lotz, ce-i cu ambițiile astea prostești?

— Aaa, dumneavoastră vreți să scăpați și de control, sări Lotz scos din minți. Comisia e obligată să controleze executarea hotărârii, de vreme ce o încredințează unui *nemembru* al ei…

— E nevoie să asistăm cu toții? întrebă cineva, dar Varii Lotz porni cu o asemenea furie să-l depisteze în cercul comisiei, încât acesta nu mai îndrăzni să crâcnească.

— Hai, Gordal! porunci Varii Lotz. Mai avem și alte treburi azi!

— Da, da, uite acum! răspunse constructorul cu un zel extrem de straniu și se-ndreptă spre celălalt capăt al cabinetului, unde era mai puțină aparatură.

Alese un loc gol lângă perete și așeză copilul acolo, în picioare. Acesta îl lăsă cu greu să se depărteze, rămase chiar câteva clipe cu mânuțele întinse, apoi, zărind ceva pe jos, se lăsă pe vine și prinse să-l cerceteze. Am încercat să văd despre ce era vorba, dar mă aflam destul de departe. Degețelul lui desena niște figuri – pesemne că micuțul nu găsise nimic, ci imita doar conturul motivelor de pe podea. Gordal ridică încet revolverul, învârti ușor vizorul telemetrie, fixând, firește, distanța exactă, pentru a nu găuri peretele. Apoi începu să ochească. Tacticos, iar mâna nu-i tremură defel, nu-nu, nu-i tremură nici măcar o dată atât timp cât i-am putut-o eu urmări. Apoi mi-am mutat privirea.

Nu vedeam nimic. Și nici nu auzeam nimic în afară de bătaia înăbușită a inimii mele. Tăcerea din cabinetul lui Lotz îmi apăsa crunt timpanele, să mi le spargă, nu alta, până ce, odată cu valul cald al plasmei, mă izbi în față și un strigăt plin de disperare.

— Nu! răcni Lotz, și concomitent cu strigătul lui se auzi o rostogolire grea pe podele…

Pe podele zăcea Salis Gordal, iar deasupra lui se aplecase, îngenunchind, Varii Lotz; acum știam și eu ce anume se întâmplase. Și ce anume trebuia făcut. Crucea roșie marcă clar

locul. Exact cum mi se arătase de sute de ori la antrenamente, am scos din trusă inima mecanică împreună cu dispozitivul de acționare și i-am întins-o lui Lotz, care eliberase «locul respectiv. Sângele se scurgea într-un șuvoi puternic pe jos. Lotz reușise să smulgă pistolul din mâna lui Gordal, așa că nu se arsese decât un loc deasupra inimii și o parte a subsuorii. Câteva clipe mai apoi, Lotz așeza inima mecanică deasupra părții arse a arterei principale, curăța cu îndemânare rana cu bisturiul și cosea vasele sangvine rupte. Iar după alte câteva clipe dădu buzna și echipa de salvare a consiliului de control.

— Cred că va scăpa cu zile, spuse Lotz, privindu-și mâinile mânjite zdravăn de sânge până mai sus de încheieturi, după ce Gordal fu scos. Hainele îi erau și ele stropite. Din fericire, sinucigașii preferă și acum să-și îndrepte revolverul spre inimă, nu spre cap. Or, inima e mai greu de ochit. Deși niciun cap de rezervă nu găsești cu una, cu două.

— Iartă-mă, Lotz, rosti Leonas apucându-l de cot.

— Am avut eu o presimțire, de aceea pregetam să-i dau arma pe mână.

— Iar eu nici măcar nu m-am uitat… bâigui vinovat Leonas.

Eram convins că la fel ca mine și ca el nimeni din comisie nu se uitase. Iar revolverul își făcuse fără zgomot treaba. Chiar în clipa când i-am întins lui Lotz inima mecanică, am zărit grămăjoara de amalgam, neagră ca smoala, ce rămăsese din micul ciborg topit la picioarele inerte ale creatorului său. Un amalgam trist, alcătuit din acele metale, mase plastice și bioplastine, care cu puțin înainte, laolaltă cu setea mea de paternitate, transformaseră păpușa în fantasma fermecătoare a unui copil terestru, ascunzând ochilor mei toate imperfecțiunile tehnicii. Mai mult nu m-am mai uitat. Și-am dat și de astă dată să plec fără a-mi lua cel puțin bun rămas.

— Balov, mă opri vocea lui Varii Lotz. Parcă urma să stăm de vorbă?

— Urma, i-am răspuns eu din ușă într-un mod care trebuia să-i dea de înțeles că sunt supărat pe el pentru faptul că mă făcuse părtaș la toată povestea asta.

— Vino peste o jumătate de oră pe panoramă! spuse el aproape implorându-mă. Am să te aștept. De acum încolo va trebui să luăm hotărâri.

Iar mai târziu, având drept martor Cosmosul ce ne privea cu ochii săi fără număr – de o curiozitate rece, dar neașteptând nimic de la noi – el îmi spuse:

— Da, Balov, s-a mai extins cadrul discuției noastre. Petrecusem de unul singur vreo jumătate de oră pe te rasa panoramică din mijlocul parcului – una dintre superbele minuni ale lui Icar – privisem stelele și galaxiile, și norii prăfoși de pe cerul nostru, cugetasem și iar cugetasem, cu toată tulburarea ce sălășluia în sufletul meu tânăr, și dacă simțeam nevoia să aud acum spusele cuiva, ele ar fi trebuit să se rezume la două-trei cuvinte de mângâiere, așa cum mi le-ar fi spus, desigur, numai Mayola Beni. Cerul acela, care nu-mi spuse nimic în acea jumătate de oră, era, se înțelege, deopotrivă de real și de ireal ca orice lucru de-aici de pe Icar. Un ingenios sistem optic îl făcea să pătrundă prin învelișul de stâncă gros de zece kilometri, înlăturând totodată deformările care apăreau în timpul deplasării noastre față de stele. Terasa aceea de o sută de metri era astfel tăiată, încât, plimbându-te pe ea, te aflai sub cerul liber, mărginit din trei părți de corpuri cerești, cu o lumină blândă și binevoitoare, de un Cosmos în care puteai să umbli în cămașă și să tragi în piept un minunat aer alpin, încărcat de ozon. Și să asculți își muzică... O muzică lină și ciudată, foarte cunoscută mie în această parte a ei, dar eu nu-mi propuneam să fac vreun efort pentru a-mi aminti de unde o știu, deoarece acest lucru ar fi tulburat sedimentele ei balsamice din sufletul meu oprimat. Zăceam în fotoliul lung, care te și legăna dacă voiai, nespus de dornic să scap de gânduri, refugiindu-mă în uitare. Dar veni Varii Lotz.

Așteptă câtva timp să reacționez cumva, dar eu n-am reacționat în niciun fel, nici măcar n-am întors capul. Și atunci el începu să se justifice:

— S-a rezolvat, am fost La dânsul. Consiliul de control a hotărât să-l treacă la congelat pentru perioada respectivă...

Eu am înțeles cu nepăsare că, de fapt, Gordal obținuse tocmai ceea ce voia: timp de zece ani avea să fie mort, iar apoi urma să i se transplanteze o inimă mecanică și să i se opereze unele modificări în creier... ca în cazul lui Alec. În concluzie, el a reușit să se sinucidă, fiindcă, de fapt, avea să fie trezit la viață un alt

om…

— Mă tem că n-ai înțeles totul, Balov. Eu am vrut să-l cruț pe nefericitul ăsta, de aceea n-am comunicat comisiei totul. Ritmul biocurenților lui și undele curenților din creierul lui erau identice cu cele cu care lucra blocul holografic și dispozitivul autodidact din micul ciborg. Sunt convins că a vrut să se reproducă, să-și facă o dublură care să crească în fața ochilor săi…

Dar congelarea ce e, gândeam eu cu nepăsare, nu-i o asemenea recreare? Bietul Salis dorise, desigur, să-și facă o continuare biomecanică, fiindcă, în calitate de constructor de roboți, lucrase numai după comandă, așa că n-ar fi putut face niciodată ceva care să-i dea dreptul la un copil propriu. Și el crease un copil, iar noi ucisesem un copil, văzând în el o amenințare pentru lumea pe care o reprezentam…

Varii Lotz continua să se justifice:

— Însuși faptul că-l ținea ascuns… dacă nu s-ar fi atins de aparatura de observație… așa-s eu, suspicios, și-apoi, când l-am mai văzut și cu barbă… și-o lăsase ca să disimuleze asemănarea care o pusese în co… în micul ciborg… Din cauza ei, a bărbii, a ajuns să dea de bănuit, iar când s-a defectat aparatura, mi-am dat seama că a făcut-o dinadins, ca să ascundă ceva de noi…

Dar văd că nu jubilezi și nu te bucuri defel de victoria asta amărâtă, mi-am zis în sinea mea. Ce poate fi atât de rău în faptul că un om vrea să aibă o sosie? Doar pe Icar e atât a loc, mai mult de o sosie nimeni nu și-ar dori. Și aceste sosii vor dăinui mai mult decât noi, iar noi le vom simți ca pe niște odrasle spirituale ale noastre, căci acesta este lucrul cel mai important, și nu perpetuarea fizică a speciei; așa afirmă dintotdeauna moraliștii, dar, de fapt, lucrurile ajung din nou la…

— …acel început al dezertării de la natura umană, explica Varii Lotz. Înainte discutam amândoi despre marile taine. Să fii om reprezintă tocmai o asemenea taină, Balov…

Ce așa mare taină o mai fi și asta, gândeam eu vădit iritat: combini douăzeci și trei cu încă douăzeci și trei cromozomi, gene, spirala-programată ADN, matrița-ARN, enzime ș.a.m.d., dar poftim, accepți asta numai teoretic, de parcă s-ar referi doar la ceilalți, nu și la tine, în schimb tu te consideri nu știu ce mare minune a lumii, și te doare…

— Da, Balov, în calitate de controlori, noi avem datoria să apărăm taina de a fi om, ăsta ne e singurul reazem în fața

grandioasei taine a Universului, pentru că ne situează pe picior de egalitate cu ea. Nu trebuie, deci, să admitem niciun fel de atentat, dacă vrem ca în această parte a Galaxiei, unde ne aflăm, omenirea – iar aici tocmai noi reprezentăm omenirea – să nu-și piardă ființa, pierzându-și demnitatea. Eu sunt un om vesel, Balov, continua să se justifice Varii Lotz. Dumneata știi că mie îmi place să glumesc cu oricine și cu toată lumea, dar în această chestiune gluma nu-și are locul…

Stăteam și contemplam grandioasa taină numită Univers – imperceptibilă, intangibilă, de nedezlegat – și, legănându-mă ușor în fotoliu, am spus fără să știu de ce:

— Și joaca e o taină, Lotz. Poate că Gordal nu ne mințea, poate o fi studiat într-adevăr momentul joacă, poate că marea taină a vieții nu începe cu nașterea, ci cu joaca? Iar copiii de pe Icar nu se joacă…

L-am auzit cum se foiește în fotoliu, cum se ridică și prinde să se plimbe pe terasă, cu fața la stele, cu spatele la mine.

— Joaca înseamnă autoinstruire, rosti el cu o anumită reținere în glas: ar fi preferat, desigur, să nu spun nimic, să-și continue monologul său justificativ. Taina se ascunde doar în momentul de plăcere, în aparenta ei lipsă de țel, în dezinteresul ei, în nesupunerea față de părinte – toate acestea constituind factori motrici ai evoluției…

— Da, Lotz, i-am întrerupt eu șirul analizelor. Joaca înseamnă libertate. De aceea pe Icar copiii nu se joacă.

Iar mai târziu, aveam să-i spun Mayolei, plângând la subsuoara ei: „Înainte de a crea un copil, eu am ucis un copil, Mayola”.

Acum i-am mai spus:

— Icar a pierit din cauza nesupunerii sale, iar omenirea l-a făcut erou.

— Așa e, trebuia să vorbim despre asta, care dintre cei doi a fost mai fericit, își aminti Varii Lotz și râse sec. Ei, cum e, mi-ai ghicit ghicitoarea? Sau nici dumitale nu-ți arde acum de ea?

Lotz își ridică un deget:

— Auzi? arătă el spre megafonul invizibil ce umplea de muzică și terasa, și firmamentul de deasupra ei, dar eu abia realizam caracterul neobișnuit al fenomenului: aceste megafoane sunt folosite doar în caz de alarmă generală sau de festivități deosebite, căci altfel nimeni n-are dreptul să te oblige să asculți

orice. Dacă vrei muzică, ai polivizor – și pentru acasă și de buzunar.

— Ciudat! am spus eu. Ce-nseamnă asta?

— Poemul fericirii.

Da, asta era, dar de astă dată într-o nouă orchestrație. Îl ascultam de o jumătate de oră și-mi făcea plăcere să-l ascult, de bună seamă că-l ascultam doar cu o ureche și pentru că nu-l cunoșteam… Sper ca Mayola să nu afle că nu-i cunoaștem poemul!

— Lotz, nu ți-a trecut niciodată prin minte că toate aceste stele și galaxii arată atât de mici pentru ca omul să se simtă mare?

Lotz le contempla și el. Deși stătea cu spatele la mine, am simțit că surâde, chiar cu o oarecare veselie.

— Și pentru a nu-i spulbera dorința de a deveni Icar, am continuat eu, cu privirea ațintită la o galaxie conică, ce aduce cu un brad de Anul nou, troienit de omătul nebuloaselor interioare. Dacă nătărăul acela simpatic al cărui nume îl purtăm ar fi știut cât de mare e Soarele și ce temperatură are, ar mai fi pornit el oare atunci în zbor? Prostia îl face pe om erou, Lotz, și ignoranța…

Varii Lotz nu se întoarse, dar acum râdea cu toată gura:

— Dă-i înainte, dă-i înainte! E clar că solitarul dumitale cromozom-Y s-a plictisit și-i pus pe șotii. Și care va fi concluzia logică a cuvintelor dumitale?

— Că, ridicând monumente eroilor săi, omenirea își păstrează, de fapt, ignoranța, am jubilat eu în înverșunarea mea. Și că, din cei doi, Icar a fost cel fericit; numai cei proști și neștiutori pot fi fericiți.

— Exact, spuse vesel Lotz. Din fericire, fericirea este o categorie exterioară și-i hărăzită de alții. Pus însă pe ironii, dumneata, Balov, uiți două dintre cele mai importante momente. Icar e încă un copil, ca atare putem considera că, în persoana lui, omenirea înalță un monument în cinstea a tot ce e copilăresc într-însa. În al doilea rând, înțeleptul și știutorul său tată, Dedal, și-a sfătuit odrasla să zboare la o înălțime mijlocie. Ai uitat, pesemne, textul exact al povestirii. Nu prea jos, l-a sfătuit Dedal, ca umezeala mării să nu-ți ude aripile, și nici prea sus, ca să nu te ardă Soarele. Iată principiul auritei căi de mijloc…

— Filosofia versatilității, a spiritului filistin.

— De acord. Dar aceasta-i manifestarea ei socială secundară. Mai adânc privit, e filosofia supraviețuirii. Dacă toți ar fi fost icarieni, omenirea ar fi pierit. Icar însă nu e fiul oricui; e al genialului meșter Dedal. Ei sunt inseparabili. De fapt, Icar nici nu este un erou, el e pur și simplu jertfa, suferința cu care Dedal plătește ideea că omenirea simte nu numai nevoia să iasă din labirintul pe care singură și l-a construit, ci să și zboare mai sus. Mai sus! Întotdeauna deasupra auritei căi de mijloc stabilite pentru vremea respectivă! Și atunci meșterul se va apuca să construiască aripi noi, cu care să zboare și mai sus… Iar monumentele pe care le ridicăm eroilor noștri sunt monumente ale durerii noastre, monumente ale acelui instinct ce ne face să ne jertfim pentru a înfăptui principiul evoluției…

— Da, am rostit eu plictisit de poveștile lui moralizatoare? Am fost întotdeauna de părere că lansarea Icarului nostru a constituit o manifestare a copilăriei spiritului uman. E bine totuși că poți găsi și pentru acest lucru o justificare poetică. Deci nu reprezentăm nici noi nimic altceva decât suferința, jertfa omenirii în fața altarului necunoașterii? Dar asta nu mă consolează câtuși de puțin, dragă Lotz! Eu sunt un om vanitos, nu-mi convine să fiu îngropat sub un monument comun. De aceea cred că se mai putea puțin aștepta liniștit.

— O-o, dar nici chiar așa de nepregătiți nu suntem! Bineînțeles, din punctul de vedere al „auritei căi de mijloc” de atunci, Icarul nostru a pornit și el spre Soare cu aripi de ceară. Dar, ca să mă exprim în stilul dumitale, Balov: lucrul cel mai frumos pe care-l are omenirea este faptul că nu se apucă niciodată de ceva decât atunci când poate să-l facă fără niciun risc…

Varii Lotz se întoarse spre mine, părând mai voinic și mai impunător pe fundalul acela cu stele strălucitoare și nebuloase întunecate. În același timp însă, privindu-i poza patetică, te încerca teama că, dacă ar mai fi făcut un singur pas înapoi sau lateral, s-ar fi prăvălit în genunile Universului. Da-da, știa să facă impresie icarianul acesta, de ce să n-o recunoaștem! Atâta doar că explica lucrurile ceva mai mult decât era necesar!…

— Ca orice mare înfăptuire, s-a născut și Icarul nostru de îndată ce tehnica a fost în stare să-l creeze, dar înainte de toate, el este rodul unor necesități fiziologice, sociale și morale de care

contemporanii lui n-au fost conștienți. Piramidele nu sunt expresia unor capricii grandomane ale faraonilor, Balov. Nici Babilonul nu putea să aștepte până la apariția macaralelor-turn…

Vocea lui Varii Lotz deveni melodioasă, cuvintele îi răsunau pline de sevă și farmec, fiindcă și el, ca toți icarienii, se pricepea să vorbească frumos:

— …Omenirea a acordat dintotdeauna cel mai înalt grad de fericire destinului devenit mit și model de comportare. Dedal e purtătorul înțelepciunii, el este geniul creator, dar iată că omenirea îl face etalon nu pe el, ci pe neascultătorul său fiu. Așa și noi, Balov, putem fi nefericiți cât poftim, putem suferi până la moarte, dar pentru Terra am devenit, indiscutabili, un mit. Și acest mit suntem datori să-l slujim. Până la capăt!

De uimire era cât pe ce să cad când am dat să mă ridic din fotoliul-balansoar:

— Vasăzică, dumneata… dumneata nu consideri că Icar trebuie să se întoarcă pe Pământ?

— Nu, răspunse Varii Lotz conspirativ de încet și solemn. Un Icar care se întoarce nu mai reprezintă niciun fel de Icar. Și noi trebuie să hotărâm definitiv dacă vom face sau nu din acest Hidalgo al nostru un Icar adevărat.

Cu isteria ce-mi era caracteristică i-am întins exagerat de furtunos mâna, pentru a-l încredința că-i accept alianța propusă. Dar el mi-o strânse foarte ușor și rosti fără niciun patetism:

— Fericirea nu înseamnă, prietene, să te întorci de unde ai plecat, fie și ca învingător. Fericirea înseamnă să te transformi pe tine însuți într-o continuare. Odrasla meșterului Gordal nu se putea transforma nicidecum într-un nou Icar. De aceea eu socot că am ucis doar o periculoasă pseudocontinuare. Și tot de aceea am insistat să participi și dumneata la această ucidere. Iartă-mă!

Îmi slobozi mâna, făcu stânga împrejur și părăsi terasa aproape în fugă.

Am rămas singur, având dinaintea ochilor fața pestriță a acestui Univers nemilos, care își revărsa asupra mea strălucirea lui rece și căruia îi era absolut indiferent de suntem sau nu fericiți. Poate pentru că el însuși era absorbit de propria fericire de a zămisli necontenit sau era copleșit de nefericirea că toate mlădițele-i galactice îi fugeau în panică una de alta. Priveam

stelele, priveam galaxiile și niciuna dintre ele nu-mi reținea privirea prin ceva frumos, niciuna nu poseda magia plină de farmec și vitalitatea bătrânului Soare terestru.

Avea oare Icar să-și găsească soarele său, pentru care merita să ardă?

Ultimele acorduri ale „Poemului” îmi îndrumară pașii spre Mayola Beni.

Dezbaterea

1

Dacă m-aș fi dus a doua zi la tata, l-aș fi scutit și pe Icar, și pe mine însumi de destule lucruri, v-aș fi scutit în bună măsură și pe dumneavoastră de grămada asta de vorbe. Dar cromozomul meu Y trebuia să-și justifice existența! De altfel și din convorbirea cu Lotz trăsesem greșita concluzie că, de fapt, dispun de mult mai mulți aliați potențiali, că-i suficient să scot doar strigătul de luptă, pentru ca ei să-mi vină în ajutor. În plus, însăși Mayola mă împinsese spre gestul acesta disperat. Nearătând prin nimic că intenționează să se răzvrătească împotriva controlului genetic, ca și cum i-ar fi fost indiferent ce fel de copil și de la cine avea să nască, îmi ațâță și mai mult ambiția. Și astfel, după o noapte foarte dramatică petrecută împreună – noapte în care i-am povestit despre copilul lui Salis Gordal – supărat și nervos din cauză că nu dormisem deloc, m-am ridicat împotriva prim-coordonatorului nostru, a cărui prezență fantomatică continuam s-o simt încă din ziua precedentă.

— Vreau să vin la dumneavoastră, țipă cu toată insolența moralul meu marcat – ca de obicei – de complexe când luam legătura cu prim-coordonatorul. Intenția mea era să cer consiliului astronavigatorilor să excludă controlul genetic – din moment ce sunt un experiment, să ducă experimentul până la capăt! Bineînțeles, consiliul avea să refuze să-mi dea concursul, și atunci eu l-aș fi șantajat cu amenințarea că voi determina o dezbatere publică a cazului „Salis Gordal”, considerându-l drept o consecință patologică și legică a controlului genetic atât de depășit. Și eram pornit să determin cu orice preț o asemenea dezbatere, în pofida obligației pe care o aveam de a păstra

secretul de serviciu.

Se înțelege de la sine că omul acesta n-ar fi putut ajunge prim-coordonator și nici măcar astronavigator, dacă și-ar fi pierdut sângele rece în urma unui atac atât de brusc și indecent de matinal. Îmi răspunse cu o cordialitate lipsită de orice mustrare:

— Desigur, doctore Balov, bine că m-ai căutat așa devreme, ca să te pot include în agenda zilei de azi.

Promtitudinea cu care mă primea chiar în cursul aceleiași zile, în loc să mă impresioneze, mă întărâtă și mai tare:

— Contez pe o întâlnire personală, nu pe o televizită. Poate dați dovadă de mărinimie și-mi permiteți, în sfârșit, să vă văd și în carne și oase.

Nu-i vedeam decât fața pe ecranul miniatural al polivizorului de buzunar.

— Păi nu m-ai văzut? întrebă el fără nicio tresărire.

— Niciodată. Și presupun că nici alții nu v-au văzut de mult.

— Pesemne că n-au simțit nevoia.

— Consider că un prim-coordonator ar trebui să apară mai des printre oameni.

— Istoria ne învață invers, doctore Balov. Oamenii trebuie să simtă prezența puterii doar atunci când au nevoie de ea. În restul timpului ea nu le-ar provoca decât nemulțumire.

Iată, tocmai răspunsurile acestea de o fluență ireproșabilă și pline de înțelepciune mă scoteau din sărite.

— Cred că ieri am fi ucis copilul acela și fără prezența dumneavoastră, i-am zis.

El mă întrebă, fără să întârzie nici măcar cu o fracțiune de secundă:

— Aceasta va fi tema vizitei dumitale?

— Nu. Sper că va fi una mai puțin neplăcută.

— Îți stau de dispoziție. Noi suntem numiți coordonatori tocmai pentru faptul că ne ocupăm de coordonarea lucrurilor, atât. Iar de discutat suntem datori să discutăm numai pe acele teme pe care ni le impun alții…

Deși cuvintele lui sunau de-a dreptul batjocoritor, mi-am înghițit replica veninoasă, căci aveam totuși de discutat cu el; în același timp am auzit parcă și un glas lăuntric spunându-mi că nu e înțelept să urăsc cu atâta înverșunare un om pe care nici măcar nu l-am văzut în carne și oase.

— Dar puținele drepturi care ne-au rămas – continuă el – îmi îngăduie măcar atât: să-mi aleg tovarășul pentru micul dejun. Dacă n-ai stat la masă, Balov, m-aș bucura s-o facem împreună.

Ei, chiar la atâta cinste zău că nu m-aș fi așteptat. Și abia ulterior mi-am dat seama cărei împrejurări o datoram: nu era o încercare de a mă corupe, nu, dumnealui se simțea suficient de puternic pentru a-și permite distracția de a lua micul dejun cu un om a cărui ostilitate țipa, cum se spune, prin fiecare por al ființei sale.

Nu știu dacă merită să vă rețin atenția relatându-vă cum își ia micul dejun prim-coordonatorul celei dintâi expediții intergalactice. Nu sunt sigur dacă era vorba de cochetărie sau pur și simplu de nevoia de a face demagogie. Tovarășa lui nu apăru decât atât cât fu necesar pentru a face onorurile casei. Și mi se păru că nici n-am văzut-o – o frumusețe icariană impersonală, dispunând, desigur, de o sumedenie de titluri științifice, căci îndărătul fermecătoarei sale plecăciuni de amfitrioană se simțea nerăbdarea de a o șterge undeva. Locuința lor era exact la fel de mare ca locuințele tuturor celorlalți icarieni, dar aranjamentul părea ascetic, ca să nu spun lipsit de gust. S-o fi invitat pe mama să le-o aranjeze! Sau poate au lăsat-o dinadins așa, pentru a sublinia că marea răspundere pe care o poartă pe umeri îi privează de orice răgaz pentru interesele personale?

Iată, de îmbrăcat el era bine îmbrăcat. Și impunător în frumusețea sa bărbătească. Centura largă de serviciu, ticsită cu tot felul de aparatură de comandă, îi scotea în relief subțirimea suplă a mijlocului. Purta o cămașă neagră, strălucind parcă dinlăuntru ca negreala Cosmosului; un pantalon dintr-un material metalic lucios făcea ca jumătatea inferioară a corpului său să pară turnată din titan. Nu-și pusese, desigur, de mulți ani costumul de scafandru, dar părul îl avea tuns scurt, după obiceiul astropiloților. Încărunțit la tâmple, părul sublinia tinerețea feței lui oacheșe, de o origine asiatică îndepărtată. Cei mai asiatici îi erau ochii. Și nu atât pentru că erau înguști și alungiți, cât pentru culoarea lor grea, opacă și neagră ca grafitul. Și pentru pleoapele cărnoase, care accentuau greutatea privirii sale calme, domoale, dar extrem de autoritare.

Era evident că își cunoștea puterea privirii, căci tot timpul cât dură micul nostru dejun se strădui să și-o stăpânească. Brațul

său însă se dovedi a fi surprinzător de moale, ceea ce denota că nu alocă suficient timp exercițiilor de gimnastică. Când ne-am strâns mâinile, rosti vesel:

— Ei, Balov, bine ai venit! Și fii îngăduitor! Trebuie să recunosc că mă încearcă o adevărată emoție scenică prezentându-mă pentru prima oară în fața celui dintâi cetățean al Icarului.

Se înțelege că nu-l încerca niciun fel de emoție, sau poate că știa să și-o ascundă printr-o perfectă stăpânire de sine. Și n-avea deloc de gând să facă risipă de mărinimie cu mine. Atitudinea lui de om întreprinzător arăta că nu avea să-mi acorde niciun minut în plus față de timpul pe care și-l rezervase pentru micul dejun. Îmi aruncă de îndată înainte un rețetar și-mi zise:

— Alegem ceva mai special sau ești și dumneata, ca și mine, robul stereotipiei? Eu nu folosesc decât trei variante de mic dejun, în schimb gustările din care se compune micul dejun sunt cât pentru trei. De obicei, ăsta-i pentru mine masa principală. După ce mă ghiftuiesc bine dimineața, mă simt liniștit. Și tot așa pot uita liniștit chiar și de masa de prânz. Astfel se face economie de timp.

Am frunzărit rețetarul voluminos, cuprinzând componentele a zece mii de feluri de mâncare, deși aveam și eu gustări preferate, ale căror numere de cod le știam pe de rost. Îmi aflam în felul acesta liniștea, dar, cine știe de ce, am hotărât pe neașteptate să-mi comand ceva cu totul aiurea. Când i-am comunicat codurile, prim-coordonatorul și-a înălțat ușor sprâncenele și pleoapele grele:

— Trebuie să fie ceva foarte special, numărul nu-mi spune nimic.

Din cauza moftului meu stupid, gongul automatului se auzi abia după vreo cincisprezece minute. Prim-coordonatorul Icarului se duse personal să-mi aducă micul dejun din ușa bucătăriei și tot personal mi-l servi. Psihorobotul lui stătea îngândurat în colț, cu cele opt membre ale sale spânzurând în jos. „Îngândurat” e de la mine, se înțelege, căci, aidoma stăpânului său, nici fața psihorobotului nu exterioriza nimic. În timp ce stăteam în așteptare – infinit de lungă, cum mi se păru – și în timp ce servea, ilustra mea gazdă turuia degajat și neangajant lucruri de genul:

— Sper că frumoasa noastră Beni nu se va supăra că te-am răpit de la micul dejun familial. Ai o soție formidabilă, Balov, fii atent cu ea, dragă, menajeaz-o, nu cred să existe un alt om care să fie atât de necesar acum pe Icar ca Mayola și cântecele ei…

Aparatul culinar reprezintă o mare invenție – în doar câteva clipe îți gătește până și cele mai grozave mâncăruri, căci în afara celor zece mii din rețetar, poți comanda, după formarea unui cifru special, și o rețetă proprie. S-a apreciat că plictiseala din Cosmos trebuie compensată cel puțin printr-un răsfăț culinar, și automatul își regala icarienii. Ca să nu vă stric însă pofta de mâncare, n-am să vă descriu cum se prepară totul doar din câteva produse sintetice de bază, la care se adaugă cuvenitele componente gustative și aromatice și cum mai apoi, ceea ce s-a consumat este din nou. Folosit și așa mai departe. Automatul n-are nicio vină în treaba asta. Nu avea nicio vină nici pentru faptul că micul dejun ales de mine se dovedi potrivit pentru gusturile unei alte generații. Spre a mă autopedepsi și a nu da gazdei posibilitatea de a-și râde de mine, m-am apucat să torn în dușmănie terciul fad în stomac. Coordonatorul observă însă descumpănirea mea exagerată în fața comenzii neinspirate pe care o făcusem, surprinsese pesemne și vreo privire de a mea plină de invidie aruncată involuntar spre mulțimea de farfurii și pahare ce și le pusese dinainte, așa că-mi zise, chipurile, printre altele:

— E rău, într-adevăr, că n-am posibilitatea să mă întâlnesc cu toată lumea, ca să-i cunosc mai bine pe toți, așa cum îi cunosc pe cei din generația mea! O informare culeasă în pripă din dosar nu spune nimic despre om… Dar, dacă vreuna dintre mâncărurile mele te tentează, nu te formaliza! Eu cred că de astă dată mi-am supraapreciat puterile…

— Mulțumesc, m-am grăbit eu să-i răspund. Eu ador mâncarea asta și-mi ajunge cu prisosință.

De fapt, îmi venea să expediez farfuria tocmai în celălalt capăt al încăperii. Bine că măcar sucul pe care-l comandasem ulterior se dovedi suportabil și mă ajută să înghit terciul acela. Aflat într-o asemenea dispoziție, era evident că nu puteam să-i rămân dator:

— Eu însă n-am avut posibilitatea de a face cunoștință cu dosarul dumneavoastră.

Minciună sfruntată, bineînțeles, dar pleoapele lui grele nici

măcar nu se clintiră:

— De ce? E accesibil tuturor. Numai că eu am vrut să spun altceva: am vrut să spun că un dosar, oricât ar fi el de complet, nu oferă nimic cu privire la problemele care-l frământă pe om în momentul respectiv. Dar problemele dumitale, după câte știu, nu mai constituie un secret pentru nimeni de pe Icar, zâmbi el delicat, făcând aluzie la recompensa atribuită Mayolei.

— În cazul acesta știți pentru ce am venit, am zis eu înghițind cu ușurare ultimele resturi ale terciului dezgustător, dar, desigur, de mare valoare nutritivă.

— Da, știu și de disertația dumitale. Mă bucur că un tânăr a reușit să discearnă aspecte noi în prea vechea temă „mașină-om”. Tatăl dumitale mi-a explicat că experimentul pe care l-ai conceput cu psihoroboții poate fi îmbinat cu o foarte importantă problemă a astrofizicienilor, și eu n-am nimic împotrivă să ți se aprobe un asemenea zbor, dar i-am spus și lui: mă tem că va trebui să lași asta pentru altă dată…

— De ce? m-am zbârlit eu încă de cum am văzut că deviază convorbirea noastră în direcția viitorului meu experiment.

— Se pare că este necesar ca omul să-și revadă din vreme în vreme și propriul său dosar. Conform acestuia, peste o lună dumneata trebuie să intri în biocameră.

Era cât pe-aci să cad de pe scaun. Și cine știe după cât timp am reușit să îngaim:

— Imposibil!

— Vai! spuse el și chiar schiță un zâmbet de compasiune, deși eram convins că în sinea lui jubila. Conform regulamentului, dumneata te dublezi cu Lionel Redstar, iar el e născut după dumneata. Cum zboară timpul pe nesimțite! Când te-ai născut, când ți-a venit vremea să…

— Imposibil! am repetat eu, înfigându-mi degetele în spătarul moale al fotoliului. Acest regulament a fost alcătuit înainte de a mă naște. Nimeni nu m-a întrebat dacă vreau sau nu să mă congelez. Regulamentul dumneavoastră nu se referă și la noi!

Cred că am țipat, destul de tare; presupun că am fost de-a dreptul isteric, lucru de înțeles; în momentul când ești plin de energie, când setea de luptă și de afirmare clocotește în tine, când tragi speranță să ai chiar și un copil al tău, hop – moartea! Da-da, o congelare pe timp de zece ani e moarte curată!

— Mi-e teamă, Balov, și de faptul că în aceste împrejurări n-

am să-ți pot fi cu nimic de folos, rosti amfitrionul meu cu autoritatea sa blajină, dar categorică. Numai adunarea generală a lui Icar are dreptul să schimbe o lege sau să facă o excepție de la ea.

— Convocați adunarea generală!

— Nu cred să am șanse să trezesc interesul întregului consiliu al astronavigatorilor pentru problema dumitale. Dacă reușești să strângi o treime din voturi…

Aceasta era o batjocură fățișă. El putea determina foarte ușor consiliul astronavigatorilor să convoace adunarea generală, pe când eu n-aș fi putut nicicând obține voturile unei treimi din numărul icarienilor majori. Cred că aveam o înfățișare de fiară și că acest lucru trebuie să-l fi determinat să facă un pas înapoi și, punându-și cu un gest frumos mâinile pe centura sa de serviciu, să-mi spună încheind cu asta vizita mea:

Voi reuși însă, probabil, să-ți aranjez o dezbatere, care ar putea la rândul ei să determine convocarea adunării generale pe care o soliciți. Balov, te rog să mă înțelegi: eu sunt ales pentru a apăra integritatea legilor icariene, nu pentru a facilita încălcarea lor. În acest spirit sunt chiar dator să fiu nițel conservator și dogmatic. Ca atare, să nu rămâi surprins dacă într-o eventuală dezbatere mă voi situa pe poziții conservatoare din punctul dumitale de vedere.

— Nu, nu voi rămâne surprins, i-am spus dezolat. Vă mulțumesc totuși pentru bunăvoință. Și pentru micul dejun vă mulțumesc.

Și am plecat fără să-i întind mâna. El bănuise asta, căci rămăsese în aceeași poziție, cu mâinile la centură, cu picioarele ușor îndepărtate, frumos și măreț în biruința sa. Și abia când am ajuns la ușă, mă întrebă:

— Dar prima dumitale problemă? puse întrebarea, știind prea bine că nu mă mai putea interesa.

— Devine fără obiect, am răspuns eu, căci acum îmi era, într-adevăr, indiferent ce copil avea să se nască, din moment ce eu aveam să-l văd abia când ajungea la vârsta de zece ani.

— Mă bucur că există și probleme asupra cărora gândim la fel, nu se putu el abține să nu sublinieze deplina mea înfrângere. M-aș bucura să te mai văd. Complimente Mayolei!

Și ne-am despărțit ca niște dușmani ireconciliabili.

Chiar în aceeași după-amiază, Mayola găsi de cuviință să-mi spună:

— Zenko, tare mă tem că ceea ce zace în tine nu-i un cromozon al răului, cum îi spui tu, ci un cromozom al vanității. Ai aranjat iar lucrurile în așa fel, încât să fii în centrul atenției generale.

Am aflat că prim-coordonatorul fixase dezbaterea. Pentru ziua următoare. Conta, desigur, în mod absolut pe icarienii săi; voia, așa dar, ca înfrângerea mea să devină totală, să dea o lecție edificatoare tuturor celor care ar fi cutezat să atenteze la ordinea de pe Icar. Iar gluma Mayolei, a femeii care, chipurile, mă iubea, venea parcă să confirme acest lucru.

— Vasăzică, mă preferi în stare congelată? am încercat eu să-mi ascund profunda durere.

Mă privi cu ochii ei întunecați și umezi, din care nu dispărea aproape niciodată tristețea aceea specifica negroizilor.

— La început m-am învoit, chiar intenționam să solicit o schimbare de rând, ca să intru împreună cu tine în camera anabiotică, dar după ce a venit recompensa asta, m-am împăcat cu gândul că măcar n-am să fiu singură în timp ce am să te aștept. De aceea m-am bucurat atât de mult aflând de copil. Iar tu nu faci acum altceva decât să zgândărești speranțe deșarte.

— Așadar, știai de acest lucru?

— Păi cum? Sunt totuși o icariană! Cum să nu arunc o privire în dosarul iubitului meu?

— Și n-ai scos niciun cuvințel?

— Mi-am dat seama că ai uitat, dar avea oare rost să te neliniștesc degeaba? Tu ai să intri pentru prima oară în biocameră, și acest fapt generează un sentiment de fatalitate. Astfel, cel puțin în ceea ce te privește, scurta noastră fericire nu căpăta o nuanță tragică. Mai deunăzi însă, când ai zis că te așteaptă o călătorie îndelungată, am crezut că la asta te referi.

Iată de ce plânsese în prima noastră seară această femeie uimitoare, iar cântecele pe care mi le cântase până acum erau care mai de care mai vechi și mai triste!

Așa se face că bătălia la care râvnisem atât începea în modul cel mai dezavantajos pentru mine, nu numai din punct de vedere tactic, ci și strategic: prima lovitură avea s-o dea

adversarul, care stabilise singur și timpul, și direcția loviturii. Eu nu dispuneam în apărarea cererii mele decât de argumente emoționale și abstract etice. Nu puteam dovedi cu niciun fel de motive serioase că Icar și misiunea lui vor avea de câștigat prin înlăturarea acestei practici care îi menținea pe icarieni tineri și puternici și-i ajuta să învingă monstruoasele distanțe interstelare, păstrând în ei speranța unei înapoieri fericite. Colac peste pupăză, nu mă pricepeam nici la discursuri, așa încât, nutrind un sentiment de fatalitate într-adevăr justificat, mi-am ocupat locul în sala de ședințe, unde trebuia să stau trei zile la rând, între orele paisprezece și cincisprezece, așteptând să binevoiască cineva să ia cuvântul. Până și ora fusese bine aleasă de adversarul meu – oră la care omului îi arde cel mai puțin de discuții.

E vorba de aceeași sală în care își ține ședințele și consiliul astronavigatorilor – idee cu adevărat intimă: poporul și puterea sunt inseparabile, unite. O eleganță sobră și festivă, fără nimic inutil. În jurul automatelor pentru procese-verbale și informații și al celor de numărat și de evidență statistică (aceste automate dirijează alegerile generale de pe Icar, precum și toate plebiscitele; fiecare locuitor are de acasă, pe linie directă, legătura cu ele) sunt aranjate exact atâtea scaune câte sunt necesare. Pentru spectatori se află rezervată un fel de galerie, despărțită simbolic de restul încăperii printr-un șnur frumos; oricine își poate umfla pe loc un fotoliu, dacă vrea să stea și să asculte „pe viu” ședințele. De fapt, „pe viu” stai tu, cel care asculți, iar în fotolii stau imaginile holografice ale astronavigatorilor, de oarece, din considerente de securitate, cadrelor de conducere de pe Icar le este interzis să se strângă la un loc, să-și părăsească sectoarele pe care le conduc și care se află la distanțe de kilometri unele de altele.

În restul timpului, aici se poartă discuții deschise, axate pe teme dintre cele mai diverse și care nu reprezintă nimic altceva decât o plăcută distracție; mai bine zis se prezintă spectacole ce urmăresc satisfacerea și adormirea simțului democratic al icarienilor.

Dar să nu fiu nedrept! Am arătat deja că limitarea contactelor personale dintre oameni se justifică nu numai prin pericole externe care ar fi amenințat Icarul – pe acestea el le evita cu dibăcie și de la distanță – însumi Icar constituia principala

primejdie pentru sine. Asteroidul Hidalgo, transformat într-o planetă-astronavă, reprezenta, de fapt, o gigantică bombă, ticsită cu tot felul de energii pe care omul reuşise până atunci să le stăpânească. Dintre aceste energii, nu cea mai slabă, dar indiscutabil cea mai puţin stăpânită, era energia psihică.

Într-o societate atât de închisă ca a noastră, conflictele trebuie să fie cât mai estompate cu putinţă, iată de ce metoda discutării libere reprezintă una dintre supapele de neînlocuit. Prin cuvinte, intonaţii şi gesticulaţii, poţi să-ţi uşurezi aici sufletul, poţi să deschizi pentru puţin ventilul energiei distrugătoare cu care se încarcă de la natură corpul tău. De aceea în sala noastră le este permis icarienilor să-şi zică unul altuia ce vor. Şi e mai mult decât straniu să vezi cum aceşti bărbaţi şi femei atât de bine educaţi, corecţi şi oficiali unul faţă de altul, devin neînchipuit de inventivi în materie de ironii şi jigniri la adresa adversarilor, cum, pornind de la nişte ridicole fleacuri, ţipă ca nişte sălbatici, cum, din nişte superbi interlocutori în propriile lor livinguri, se transformă aici, în faţa întregului Icar, în nişte ocărâtori isterici: Aşadar, iată o justificare pentru faptul că în sală stau numai cel care provoacă dezbaterea şi cei câţiva gură-cască, dacă există şi atâţia, iar oponenţii apar la polivizor – în caz că-şi iese careva din fire, n-are posibilitatea să-i lovească, de altfel ar fi şi caraghios să dea în nişte fantome. În general, e destul de bine ticluit totul şi pe deplin adecvat pentru a ucide într-un om ca mine orice chef de dispută. Dar icarienii iubeau această sală aveau nevoie de pălăvrăgeala ei la fel ca de gimnastica lor cotidiană, aşa că eu s-ar putea să fiu nedrept şi atunci când îl învinuiesc pe coordonator că mi-a fixat anume pentru dezbatere timpul cel mai nepotrivit. N-ar fi deloc exclus să nu fi găsit pur şi simplu o altă oră în care sala să fie liberă.

În prima zi mă onorară cu prezenţa Mayola, Redstar şi câţiva copii. Da, în galerie se aflau cinci-şase băieţi şi fete de vreo zece ani, dar atunci nu mi-a trecut prin cap că nu veniseră doar cu scopul de a se distra. Mi-am expus teza, dar m-am… expus şi pe mine însumi. Nicicând nu m-am bâlbâit atâta, nicicând n-am vărsat atâta sudoare şi n-am roşit într-un asemenea hal. Era un adevărat coşmar să stau proţap cu statura mea prostească în mijlocul acestei săli imense şi să încerc să apăr ceva crucial pentru mine în faţa… cui? În faţa mamei, a iubitei, a colegului cu

care eram zi de zi împreună! Și în fața câtorva puști, care mă priveau cu ochi mari, plini de acea seriozitate tulburătoare de copil. Și să n-am idee dacă mai e cineva în tot Icarul care să mă asculte.

Apoi veni partea cea mei îngrozitoare: așteptarea *și* privirile plecate ale celor apropiați, plecate, ca să nu deslușesc în ele cât sunt de jalnic, și șușotitul copiilor. Nimeni nu catadicsi să ia cuvântul – nici să mă susțină, nici să mă contrazică sau cel puțin să râdă de mine. Nu se auzi nici măcar pentru o clipă gongul melodic al holovizorului anunțând intervenția cuiva. Icarienii ori nu mă ascultaseră deloc, ori nu mă învredniciseră cu atenția lor, ori poate că le era teamă. Se înțelege că varianta a treia îmi convenea cel mai mult. Iată, pentru prima oară era supusă discuției în fața lor o adevărată problemă, și ei se speriaseră. Vă e teamă, asta e, am țipat eu la ei când automatul pentru procese-verbale anunță sfârșitul timpului ce-mi fusese acordat și începutul următoarei dezbateri. Și ați vrea să lungiți la infinit viața voastră mizeră! Și nu vă dați seama cât sunteți de ridicoli în visele voastre stupide de a răpi cutare sau cutare adevăr despre Univers și de a vă întoarce să trăiți pe Pământ copleșiți de onoruri… veterani ai Cosmosului, exponate de muzeu acoperite de praf interstelar… meschini jalnici ce sunteți…

Nu mai țin minte ce le-am mai spus țipând, în timp ce automatul continua să încunoștințeze că timpul rezervat s-a scurs, iar Liony mă trăgea de mânecă să mergem. Aplaudând frenetic, copiii întăriră ridicolul situației în care mă aflam.

Mă simțeam umilit și distrus. Unde erau susținătorii mei? Unde era Lotz cu frumoasele sale povești despre omul-taină? Această taină este congelată ca înghețata, iar el… tremură, desigur, ca să nu-l dau de gol, să nu-și piardă postul. Dar de ce n-au intervenit nici adversarii? N-au decât să mă distrugă! Dar să iasă! Să știu că n-am vorbit într-un spațiu pustiu, că în calitate de cetățean egal în drepturi am dreptul să mă bucur de atenția lor…

Le-am declarat rudelor mele că renunț la dezbatere, că n-am să mă prezint în ziua următoare, iar ele se chinuiau să mă convingă că tăcerea nu înseamnă câtuși de puțin lipsă de considerație. Modul în care am pus problema nu poate constitui obiectul unei dezbateri, deoarece toți icarienii din generația veche țin la sistemul care le permite să-și lungească viața. Pe de

altă parte, în cazul meu ei nu se simțeau îndreptățiți să obiecteze. Eu, îmi spuse mama, te-aș combate dacă ai continua și mâine dezbaterea, dar și pentru că îți sunt mamă și vreau ca și tu să trăiești mai mult, iar pe de altă parte și pentru că am anumite drepturi materne asupra ta, să-ți călăuzesc pașii, fiindcă tu pur și simplu din încăpățânare…

Mayola era pe punctul să intervină în sprijinul ei, dar eu am spus: Vă mulțumesc, sunteți foarte drăguțe, însă o dezbatere familială o putem organiza și acasă, nu-i nevoie să ținem ocupată sala, în care, în acest timp, s-ar putea purta o discuție, de pildă, pe tema: ce fel de lumină trebuie proiectată asupra unei femei ca să arate mai puțin proastă… Iar Liony declară că dacă eu nu mă voi prezenta a doua zi, va continua el dezbaterea în locul meu. Așa și făcu.

Eu am rămas acasă. Stăteam în fața polivizorului și urmăream pe ecran calmul de invidiat cu care Redstar ocupa locul meu în sala aceea ce mi se părea acum complet goală. De fapt, era gol doar în jurul panoului de comandă, al celor două automate și al mesei astronavigatorilor, cu fotoliile ei sinistru de goale – camera de luat vederi pentru polivizoare era fixă, nu dispunea de posibilitățile sistemului holografic de transmisie-recepție, care putea să proiecteze imaginea ta în sală și să-ți ofere concomitent imaginea sălii cu tot ce se afla într-însa. Galeria, în schimb, era de astă dată ticsită.

Heliana adusese toți copiii mai măricei aproape încolonați. Și iată, lor, tinerei generații, le adresă Redstar cuvântul său, făcând ostentativ delimitarea între această generație și cea a părinților ei. El spunea „noi” și spunea „ei” când explica punctul de vedere al primei generații de icarieni. Se exprima în fraze scurte; lapidar și ferm. Părinții noștri, spuse Redstar, sunt rodul Pământului și pe bună dreptate vor să se înapoieze acolo. Acesta este pentru ei sensul existenței. Șederea lor aici constituie o sarcină de serviciu științifică și temporară. Pe când pentru noi ea reprezintă existența însăși, căreia va trebui de-acum încolo să-i conferim un sens al nostru și-n fața căreia va trebui să ne punem scopul nostru. De aceea ei n-au dreptul să ne ceară să întrerupem această existență tocmai în momentul când am intrat în ea înarmați cu puterea și cunoștințele noastre. Noi nu suntem o parte a civilizației terestre, cum ne consideră părinții noștri. Dar n-am devenit încă nicio civilizație nouă. În

colectoarele noastre dispunem de o imensă cantitate de cunoștințe despre ea, dar iată că ele nu ne pot oferi ceea ce ne trebuie nouă. Vă este cunoscută legea numărul unu a științei, tineri prieteni: e cu neputință să studiezi un fenomen care are loc o singură dată, care nu se repetă. Atâta vreme cât omenirea de pe Terra continuă să fie pentru noi unica formă superioară a materiei, noi nu vom pătrunde sensul existenței ei, nici măcar originea și legile reale ale dezvoltării ei. Speranța și dorința noastră fierbinte este de a întâlni o altă civilizație, prin intermediul căreia să ajungem să ne cunoaștem pe noi. Iată, acest lucru trebuie să fie mai întâi înțeles, pentru a ni se acorda dreptul să hotărâm singuri dacă și când anume vom folosi camera anabiotică.

Atunci încă nu eram în stare să apreciez cât de judicioasă e tactica aleasă de Redstar și dacă o contrapunere atât de categorică a generațiilor nu va duce la ascuțirea conflictului. Copiii îl aplaudară furtunos în timp ce el se așază, calm, ca și cum nici n-ar fi vorbit, ca și cum n-ar fi rostit niște cuvinte atât de amare și teribile. Se așeză cuviincios și așteptă cu răbdare răspunsul opozanților noștri. Dar și de astă dată așteptarea se dovedi zadarnică. Icar tăcea. Icar, care emitea semnale și cuvinte în toate direcțiile, căutând dialog cu stelele și galaxiile, refuza să discute cu propriii săi copii.

Dar oare îi asculta cel puțin?

3

A treia zi m-am așezat lângă Redstar. N-aveam dreptul să-mi las prietenul singur în încurcătura în care-l băgasem. Zâmbeam unul la altul încurajator, zâmbeam prietenește copiilor de la galerie, demonstrând compasiune față de acei invizibili care poate ne priveau pe ecranele lor, căutând vreun program de divertisment, dar nimerind întâmplător pe postul destinat dezbaterii. Nici a treia zi, aproape până la epuizarea orei, nu se prezentă nimeni. Doar cineva strecură cu o condescendență încărcată de dispreț prin difuzoarele holografului, fără să apară personal: „Și cu ce vă va dăuna faptul că prin biocameră vă veți prelungi și prezența individuală în Cosmos?” La care Heliana Dolia-Moreni strigă de la locul ei cu glăscior de pasăre cântătoare răgușită:

— Dragi părinți, voi vă lungiți timpul ca să vă puteți întoarce. Dar noi nu avem la ce ne întoarce, înțelegeți asta! Nu ne răpiți timpul, căci avem nevoie de el pentru a ne găsi locul…

Glasul i se frânse, și ea nu reuși să continue, în vreme ce abia acum, prin cuvintele ei, ajunsesem să percep adevăratele dimensiuni ale dramei noastre. Da, într-adevăr, noi n-aveam nici măcar iluzia întoarcerii! Puteam merge doar înainte, dar… spre ce?

Gong… și Alec, aflat la masa pentru dezbateri, se umflă în pene în toată statura lui atletică de astropilot. Holograful ăsta îi făcea parcă pe oameni mai frumoși. „Sunt pe deplin de acord cu ceea ce au spus prietenii mei, începu el cu o superioritate fermecătoare. Doar că trebuie să fac o obiecție. Biocamera este indispensabilă pentru astropiloți. Efectuând zboruri de explorare, noi ne reducem cu ajutorul ei…"

— Abține-te, idiotul dracului! am urlat eu, căci numai asta îmi mai lipsea. Tu nici măcar n-ai înțeles despre ce-i vorba!

Copiii izbucniră în râs. Alec rămase cu ochii holbați prostește până ce holograful îl dilua în văzduh și… gong! iar în locul lui apăru chipul plin de măreție al primului nostru coordonator.

Și acum când relatez la dictafon despre apariția prim-coordonatorului, se trezește din nou în mine senzația că el a făcut în prealabil serioase repetiții în vederea acestei apariții. Nu spun asta fiindcă ar fi avut un aer teatral, dar atât îmbrăcămintea, cât și ținuta și fiece mișcare a lui erau în mod evident subordonate unui asemenea scop comun și anume: de a asigura cuvintelor sale un efect hipnotic. Era foarte straniu faptul că omul acesta avea preferință pentru negru și argintiu! De astă dată inversase culorile: pantaloni negri și cămașă de un argintiu metalic, care se încheia cu nelipsita centură de astronavigator. Nu cumva stătea și-n somn încins cu ea? Își încrucișase brațele la piept, capul îl ținea coborât – o adevărată statuie a astronavigatorului necunoscut – și abia după vreo cincisprezece secunde începu să-și înalțe ușurel fața, prinse lin să-și ridice cărnoasele pleoape asiatice, în timp ce ochii săi negri se deplasau cu gravitate de la un colț la celălalt. Negreala lor unsuroasă de grafit se retrase parcă spre interior, pentru ca ei să prindă a străluci, lăsând impresia că abia acum descopereau sala cu ascultătorii minori. Îndreptându-și de-a binelea capul, își coborî lin mâna stângă până ce agăță cu degetul mare centura

cu aparatură, mâna dreaptă mai rămase puțintel la piept, apoi se ridică închipuind un fel de salut prietenesc și el glăsui cu o bunăvoință seducătoare:

— Nu trebuie să ne supărăm pe icarieni pentru faptul că n-au participat la această dezbatere într-adevăr remarcabilă. Se vede că ei nu acceptă discutarea principiilor de bază ale vieții noastre. La o asemenea lecție adresată participanților din această sacră sală, lecție potrivit căreia în viața noastră există și lucruri ce nu comportă discuții, eu nu mai am ce adăuga…

Un zâmbet subțire și plin de automulțumire puse capăt condescendenței. Pleoapele grele coborâră ușor, rezemându-se de partea de sus a pupilelor și prinseră să arunce focul lor negru fi hipnotic ca din niște țevi de revolver. Glasul lui bubui cu tonuri mistice, guturale:

— Tineretul de pe Icar trebuie să-și dea seama de locul ce-i este hărăzit între stele, iar nu să-și caute un loc nou! Noi nu suntem decât o parte a Terrei, dar în această parte a Galaxiei reprezentăm totodată întreaga Terră. Și mai suntem încă misionari într-o lume care ne este net ostilă! Noi vom pieri dacă ne vom îndoi fie și numai pentru o clipă de scopurile noastre și ne vom abate de la mijloacele noastre pentru înfăptuirea lor! Un spirit care vede totul sub semnul întrebării este un spirit în disoluție! Aceasta este lecția ce se desprinde în urma dezbaterii și această lecție vizează întregul Icar, inclusiv conducerea lui. Noi trebuie să punem capăt descompunerii…

În acest moment i-am replicat:

— Cel mai eficient ar fi să ne ardeți în motoarele principale.

Copiii din galerie prinseră din nou să șușotească aprins – în imaginația lor ne și vedeau, probabil, pe mine și pe Liony, cum suntem duși spre motoare, ca să fim aruncați în ele, și eliminați de pe Icar sub formă de neutrino. Le-am adresat un rânjet victorios, deoarece, involuntar, am apreciat de îndată ironia ce-mi scăpase. Remarcasem și altă dată că o asemenea replică stupidă poate paraliza până și cea mai dezlănțuită inspirație oratorică. Redstar îmi făcu vesel semn cu ochiul și își lipi polivizorul de buzunar la ureche, așteptând să audă ceva adresat numai lui. Prim-coordonatorul strivi cu pleoapele-i grele grafitul negru-unsuros de pe ochi, pentru a-și păstra sângele rece, dar prietenul meu Lionel Redstar îi dădu lovitura de grație: Tocmai în clipa când acesta își deschise gura ca să continue,

Liony coborî cu un gest energic polivizorul de la ureche și țipă, de parcă voia să fie auzit de toți cei de pe Icar:

— Tocmai am cerut o informație. Ideea „spiritul care vede totul sub semnul întrebării este un spirit în disoluție” a fost exprimată cu aproape aceleași cuvinte de către cel mai sălbatic dictator fascist, declarat criminal de întreaga omenire.

Copiii se potoliră, nefiindu-le prea clar despre ce este vorba, dar eu puteam să-mi imaginez ce se petrece acum pe Icar.

Oponentul nostru zâmbi, recunoscând reușita glumei și zise:

— Redstar, este evident că supraapreciezi cunoștințele de istorie ale astronavigatorilor. Va trebui să-mi spui ulterior și numele acelui tovarăș al meu de idei.

dictatorul… Acum însă nu mai era nici mesia, nici hipnotizator, ci un om ce încerca în zadar să-și salveze teza aducând niște argumente poate adevărate, dar care nu mai aveau niciun efect.

Și, lucrul cel mai surprinzător, discuțiile abia acum începură, căpătând proporțiile unei veritabile dezbateri, chiar dacă avea un caracter aproape familial. Prima care trecu de partea coordonatorului fu mama, deși declarase inițial că nu va participa. Greșeala ei fu că începu să filosofeze în probleme atât de complicate ca libertatea și constrângerea; or, e puțin probabil că filosofia poate fi socotită calitatea cea mai puternică a unei cosmeticiene și selecționatoare. O și mai mare greșeală comise când strecură prea multă înverșunare în atacurile împotriva mea. Când termină, i-am spus cu un respect încărcat de perfidie:

— Mamă, eu înțeleg cât trebuie să fii de nefericită că tocmai tu, geneticiană, ai dat naștere unui copil cu un defect genetic. Pesemne stai și te gândești: din moment ce fiul meu e un monstru, cum ar putea să arate nepoții mei în cazul în care am renunța la control. Te compătimesc din toată inima, mamă, dar iată că tocmai eu sunt o vie infirmare a tezei tale că evoluția naturală a încetat de mult să mai existe în rândul oamenilor. Privește spectatorii din sală, de fapt tu nu poți să-i vezi acum, dar uită-te da ei pe urmă: niciunul dintre copiii aceștia nu seamănă cu părinții săi, deși s-a recurs la donare. Se pare însă că eu sunt singurul care regretă că nu seamănă cu maică-sa!

Culoarea roșie apare, pesemne, la holograf mai intensă, căci nu-mi vine să cred că mama poate roși atât de tare.

— Pe Icar nu poate fi loc pentru oameni cu valoare genetică scăzută, strigă ea, și cuvintele ei erau parcă și ele colorate în roșu, atât de feroce răsunau.

— În acest caz, permiteți-mi să plec de-aici.

O clipă de confuzie, și copiii din sală prinseră să necheze de entuziasm. Mama se topi în văzduh. Mi se păru că în locul ei se lățește un nor roșu-trandafiriu și parfumat, și brusc mă simții insuportabil de abătut. Aș fi fost în stare s-o iau la goană, plângând, în urma ei, dacă s-ar fi putut goni în urma razei laser a holografului.

Copiii continuară să chicotească și după ce holograful anunță apariția lui Terryn, președintele consiliului de con trol al lui Icar. Iar aceasta nu era atmosfera cea mai favorabilă pentru cuvintele-i înțelepte și convingătoare. De altfel, ele nu ne vizau și pe noi, ci numai pe icarienii în Vârstă; eu și cu Liony ne aruncam priviri îngrijorate, căci ne dădeam prea bine seama ce forță ne venea înainte. Pe el nu-l puteai scoate din front cu niște ironii ieftine. Terryn începu, după cum îi plăcea să înceapă, cu adevăruri elementare: despre viața primară și secundară la om, despre unitatea dintre biologic și social, despre viața socială ca cel mai important mijloc al materiei gânditoare de autoapărare și luptă împotriva naturii. De aici se putea foarte bine trage concluzia că oricât am recunoaște și respecta drepturile individului, dacă vrem să nu cădem în religie și să ne încheiem cu succes zborul, trebuie să punem întotdeauna accentul pe o viață socială fără tabuuri, strict reglementată științific, ca unic mod de a supraviețui.

Nu puteam decât să-i obiectez:

— Noi nu vrem să ne încheiem zborul, noi vrem ca el să nu se încheie.

— Asta constituie deja tema unei alte dezbateri, Balov, rosti Terryn cu blândețe și ar fi continuat, dacă în clipa aceea nu ar fi intervenit ceva cu totul neașteptat, aș zice chiar de neconceput.

Ușa sălii se deschise încet și pe ea intră agale tata. Apariția sa fu atât de neobișnuită, încât până și primul meu prieten și coleg rămase cu gura căscată. Cufundat parcă în gânduri, tata închise încetișor ușa în urmă-i, se rezemă de ea și rămase așa, așteptând să continue dezbaterea.

— Ați terminat? întrebă el în cele din urmă, ridicându-și mirat capul spre imaginea holografică a prietenului său.

— Păi... de fapt, da, îngăimă Terryn. Vrei cumva să vorbești?

— Da, doar câteva cuvinte, răspunse tata și, cine știe de ce, se aplecă, încovoindu-se, și, așa încovoiat, parcurse cei câțiva metri până la automatul pentru procese-verbale, dar încă de cum o porni, începu să se lamenteze încet, atât de încet încât ne-am văzut nevoiți să ne încordăm auzul pentru a desluși ce spune: Dumneavoastră așteptați, pesemne, să vă spun cine știe ce vorbe înțelepte, iar eu vin pentru a vă recunoaște că sunt la capătul înțelepciunii.

Ajunse la pupitru, îndărătul căruia ne aflam eu și cu Liony, se sprijini obosit cu o mână de el și își ridică ochii, uitându-se peste capetele acelui public minor, de parcă ar fi căutat să întâlnească privirile celor ce nu erau prezenți în sală:

— Vin să vă spun un lucru pe care voi îl știți de mult, dar nimeni nu cutează să-l rostească: noi toți suntem la capătul înțelepciunii noastre.

Aveam impresia că în întregul Icar răbufnise liniștea vacuumului galactic, iar cuvintele rostite de tatăl meu răsunau în liniștea aceea ca un tunet mesianic.

— Drama lui Icar constă în faptul că este ticsit numai cu oameni de știință – continuă tata fără să-și ridice vocea, iar mie mi se părea că această dezbatere a noastră le întrece pe toate cele de până acum, că ea justifică în cele din urmă însăși existența sălii. Încă Einstein a constatat că noi, oamenii de știință, suntem din fire conservatori și că numai siliți de împrejurări ne sacrificăm imaginile noastre anterioare bine întemeiate. De aceea propunerea tinerilor ne-a. Derutat atât de tare...

Nu știu cum e posibil ca numai câteva cuvinte să te determine să-ți revizuiești întreaga atitudine față de cineva! Îmi venea să țip de durere: De ce, tată, n-ai spus cuvintele astea mai înainte? De ce atâta amar de ani n-ai spus niciun cuvânt pe care să-l simt că-mi este, într-adevăr, adresat mie? De ce nu te-ai gândit niciodată să mă iei și pe mine, atunci când ți-ai plimbat puternicul tău spirit prin Univers? Nu cumva... ca să nu ajung și eu la capătul înțelepciunii?!

— ...Cu cât mai mult ne îndepărtăm de Pământ, povestea tata, cu atât mai mult ne îndepărtăm și de sistemul lui de cunoștințe, fără însă a izbuti să creăm unul propriu. Și iată că s-au și scurs două decenii de când nu facem nimic altceva decât

să constatăm inexactitatea vechilor noastre imagini despre lume. Și aici, ca și pe Pământ, cunoștințele noastre n-au sporit decât în direcția posibilităților practice de a ne crea o lume proprie, nu de a o cunoaște pe cea reală. Dacă pentru o întreagă civilizație acest lucru poate fi justificat, pentru o echipă de cercetători cum este cea a noastră el poate fi fatal. Aici, dragi icarieni, ca odinioară pe Terra, imaginea noastră despre lume are un caracter pur operativ, iar odată cu aceasta și unul pur iluzoriu. Aici, formulele pe care le elaborăm și legile pe care le descoperim nu mai reprezintă de mult Universul însuși, ci imaginile noastre despre acesta. Noi studiem aici imaginile noastre, și nu Universul real. Căci și macrouniversul este accesibil creierului nostru doar prin intermediul instrumentelor noastre deformatoare...

În acest moment Heliana Dolia-Moreni țâșni de la locul ei și prinse să aplaude furtunos. În acest moment megafonul izbucni cu glasul prim-coordonatorului. Deși era furios, se strădui totuși să păstreze un ultim dram de respect față de tata:

— Mă tem că teama la care vă referiți depășește cadrul acestei dezbateri, ca atare, mă văd silit să vă rog să vă opriți.

— O clipă, o clipă, se tulbură tata strângându-și gâtul între umeri, de parcă ar fi căutat, instinctiv, să se ferească de o lovitură. Poftim, închei acum! Exact în cadrul temei! Ce-am vrut să spun? Da...

Ciudat, de ce s-o fi speriat oare atât de tare bătrânul? Căci autoritatea de care dispunea i-ar fi permis să tragă un perdaf tuturor mutrelor de coordonatori la un loc! Să se fi iscat oare spaima chiar din lăuntrul ființei sale, din desperarea cu care descoperise propria sa înfrângere?

— Da, da, așa – continuă el să repete același cuvânt, până-și veni, în sfârșit, în fire. Am vrut să spun că de două decenii noi nu facem nimic altceva decât să acumulăm noi date, iar silogismele ce se desprind din ele le numim ipoteze sau formule de lucru, fiind perfect conștienți că ele nu reprezintă adevăruri reale. Și așteptăm să aibă loc acel salt logic deasupra prăpastiei căscate. Între noi le cunoștințe și vechile noastre imagini. Dar, icarieni, întreaga experiență terestră ne învață că un asemenea salt revoluționar a avut loc de fiecare dată în mintea unui singur om, nu a unui colectiv sau a unui grup științific. Vă întreb: în care dintre mințile noastre va avea loc? Într-a mea? Nu! Este

evident că un singur om de știință nu poate efectua mai mult de o revoluție științifică de-a lungul vieții sale. Pe a mea eu am efectua-o încă pe Pământ și fără greș, doar tocmai din aceste considerente am fost trimis pe Icar. În mințile voastre? Ele sunt de asemenea ticsite cu balastul științelor reformate și haosul informației nou-intrate. Trebuie să se nască un tânăr cu mintea goală în care să se poată petrece acest salt. Dar dacă ne apucăm și-l congelăm preț de zece ani pe acest atât de așteptat naiv și ignorant?…

Iată, așadar, icarienii, de ce-am ținut să vă rog să vă întrebați voi înșivă! Și mai e încă un lucru: Dar dacă, îndeobște, nu-l lăsăm să se nască?

Tata puse aceste cumplite întrebări apăsat mai curând de o grea melancolie decât în chip retoric, și o porni din loc la fel de brusc precum și apăruse în sală. Prin aceste întrebări el declanșă, de fapt și o dezbatere ulterioară, mai categorică. Ea avu loc în timpul zborului meu experimental, dar și acele procese-verbale arată cât de greu au găsit icarienii curajul să recunoască adevărul elementar că îi ducea la pieire efectivul lor puțin numeros. Că se vor pomeni în fața unei reale tragedii atunci când se vor înapoia și vor afla cât de lipsit de sens a fost sacrificiul lor, deoarece miliardele de minți cercetătoare de pe Pământ vor fi dobândit demult, pe calea lor proprie, acele cunoștințe pentru care a fost cândva lansată planeta-astronavă. Icarienii trebuiau să caute a ajunge pe alte căi la cunoaștere.

Mai rămâneau trei minute până la epuizarea timpului prevăzut pentru dezbatere. Era ziua a treia, ultima. A patra ar fi fost cu putință numai dacă ar fi cerut-o doi oponenți ai raportorului. Dar nu se pronunță nimeni. Și-atunci mi-am adresat provocarea întregului Icar, dar mai ales primului său coordonator:

— Există doi oponenți ca să continuăm și mâine?

Și nu mi-am dat câtuși de puțin osteneala spre a-mi camufla triumful. De altfel, nici n-aș fi reușit – el îmi gâlgâia în gâtlej, presa, gata să izbucnească în plâns. Tată, striga el în mine, tată… și nu știa ce să mai spună, rămânând mut în fața omului care m-a zămislit și pe care eu îl simțisem până atunci doar ca pe o forță de neînțeles pentru mine, dar net ostilă.

Nu mai știam ce să spun nici mai târziu, când mă aflam pe terasă, în același loc unde discutasem cu Varii Lotz despre Dedal și Icar. Nu-mi mai amintesc cum am ajuns acolo toți trei: eu, Redstar și Heliana Dolia-Moreni. Țin minte doar că ceva mai înainte ea se aruncă de gâtul lui Liony și-l sărută, felicitându-l pentru izbândă. Pe mine însă nu catadicsi să mă sărute. Îmi întinse doar mână și îngăimă un „mulțumesc”. Dar acest lucru nu mă duru prea tare, deoarece toate simțurile mele erau amorțite ca la un om abia scăpat dintr-o primejdie de moarte. Și totuși, în pofida faptului că mă aflam într-o stare sufletească apropiată de șoc, în pofida faptului că vorbele celor doi nu răzbăteau în mine, eu le simțeam parcă prin porii pielii ca pe propriile mele cuvinte.

Cei doi discutau despre generația noastră spunând că trebuie să aibă un țel, că acest țel nu putea fi Pământul, deoarece Icar nu mai reprezenta, în mod cert, decât un outsider al civilizației umane, o provincie înapoiată și îndepărtată, în cazul în care Pământul a continuat să se dezvolte în ritmurile anterioare. Discutau, cu privirea ațintită ca și mine, pesemne, la steaua mică și gălbuie ce se pitise îndărătul unor nori alcătuiți din gaze și praf, încetând să ne spună ceva, dar pe care noi o țineam foarte bine minte cum arată. Mândria noastră tinerească era unanimă la gândul că nu putem aparține numai acestei steluțe minuscule, oricât de dragă ne-ar fi fost ea.

Mai țin minte că amândoi continuară să se autopompeze în același spirit cu bună dispoziție și încredere, considerând că icarienii vor accepta, indiscutabil, să se renunțe cel puțin la biocameră; țin minte cu câtă patimă ne asigura Heliana că ar muri dacă ar închide-o în camera aceea, că știe cu siguranță că organismul ei n-ar suporta una ca asta, nu, nu congelarea în sine, ea ar putea suporta și gerul cosmic, ci vana, claustrarea în spațiu…

Deosebit de puternic mi s-a imprimat în memorie înflăcărarea ei copilărească atunci când spunea că Universul nu e nici pe departe atât de ostil cum ne este prezentat, că nu trebuie decât să învățăm să umblăm prin el și că într-o bună zi vom ști cu siguranță să umblăm prin el, așa cum umblăm acum pe această terasă… La care Liony Redstar declamă cu un entuziasm

stângaci – ceva cu totul ieșit din comun pentru acest copil cu sânge rece al metodei clonale – versuri din Whitman; fiindcă era american, fiindcă-i plăcea în mod deosebit, dar Liony îl recunoștea numai pe acest poet și numai de el știa. Mi-au rămas în minte, ceea ce denotă că, în ciuda stării în care se afla, creierul meu se dovedea deosebit de deschis la toate palavrele; lor. Iată ce țin minte de atunci:

și mi-am întrebat spiritul: «Spune-mi, atunci când vor deveni ai noștri toți aștrii aceștia, când vom dobândi și bucuria, și cunoașterea lor, vom fi oare sătui și satisfăcuți?» iar spiritul meu a răspuns: «Nu, noi nu vom face decât să ne egalăm cu ei, pentru a trece mai departe și a continua dincolo!»”

Exact așa stau lucrurile, încuviința din cap Heliana cu acea tulburătoare convingere a copilului care crede în povești, iar fețișoara ei părea cu totul imaterială, scăldată de aureola argintie a aștrilor pe care Liony îi amenința cu Whitman al său. Terasa lungă era cufundată în lumina blândă și albă a îngrămădirilor de policandre stelare și a acelor nori gazoși ce ascundeau îndărătul lor centrul galactic. Policandrele își intensificau aureola, deoarece Icar continua să înainteze cu viteza sa nebună direct spre ele.

Cu privirea ațintită tot într-acolo, aveam o senzație ce semăna cu răul de altitudine. Ea mă ademenea cu forța mistică a unei genuni, și, pentru a-i rezista, mi-am impus să mă gândesc la Mayola, mustrându-mă că nu m-am dus de îndată să-i împărtășesc bucuria. Și abia atunci am ieșit din starea de șoc. Simțurile mele, încă amorțite, prinseră totuși să capete viață, iar eu am început să le povestesc cum mi-a descris Mayola senzația cu care a intrat omul pentru prima oară în camera anabiotică. Era, într-adevăr, ca și cum ai fi mers la moarte, căci n-aveai de unde să ști dacă, în acel răstimp de zece ani, Icar nu va înceta să mai existe. În afară de asta, te gândeai că, fără doar și poate, aparatura avea să se defecteze și câte altele nu se mai puteau întâmpla; iată de ce eu unul mă simt ca un om ce a scăpat de la o moarte sigură. Iată de ce se cuvine să fiu iertat că sunt atât de răvășit și nu particip la conversația lor. Iar Liony îmi spuse că eu mi-am făcut datoria pe ziua de azi, și n-avea rost să mai vorbesc, la care i-am amintit din nou de Whitman, care afirmă undeva că stă în însăși esența lucrurilor ca fiece victorie să provoace o și mai mare bătălie. Firește, cunoșteam citatul chiar

de la Liony. Heliana însă nu reacționă la teribilismul meu și, în general, nu mă învrednici nici măcar cu o privire atunci, pe terasă, iar eu am găsit în mine putere să-i las să recite versuri și să sfideze Universul.

Mă simțeam și din acest punct de vedere ca după o luptă pe viață și pe moarte, dar citatul din Whitman, cu care încercasem să mă insinuez în flirtul lui Redstar, începu acum să mă pompeze pe mine cu încredere și sete de o nouă acțiune, așa că, târându-mi picioarele spre casă, unde mă aștepta acel univers întunecat și pasional, numit Mayola Beni, cugetam că trebuie să pornesc neapărat la drum, pentru a afla țelul și căile pe care avea să le urmeze generația noastră.

Mă gândeam și la tata cu o speranță filială încă neîncercată, mă gândeam la acest om într-adevăr măreț, pentru că din atâția mari savanți câți a dat Terra, puțini au fost cei care au putut, după remarcabila lor realizare științifică; să-și recunoască deschis înfrângerea personală în fața infinitului cunoașterii și să nu-i împiedice pe ceilalți să-și înfăptuiască și ei revoluția. Și, firește, speram foarte mult să fiu eu acel naiv și ignorant așteptat, acea minte goală, despre care vorbise tata.

Din păcate, speranța mea se îndeplini numai în privința naivității și a minții goale.

Căci haosul e lege a naturii
Iar ordinea – al omenirii vis

(Din cel de-al treilea cântec vechi
ce mi-a fost cântat de Mayola Beni)

Victoria se numește „pat”
(Din însemnările făcute în timpul experimentului)

În linii mari, nici eu, nici icarienii n-avem motiv să fim nemulțumiți de călătoria mea. Dar e puțin probabil că am să-mi scriu vreodată disertația. Tema „mașină-om” nu mi-a devenit în cine știe ce măsură mai clară, iar Lionel Redstar are, desigur, și el dreptate când afirmă că-mi lipsesc calitățile de om de știință. Se pare că-n rândul acestor o mie de aristocrați ai spiritului, porniți să-și propage genialitatea lor terestră prin Cosmos, a pătruns prin intermediul meu și lipsa terestră de har. Și asta într-o formă foarte agresivă. De altfel, lipsa de har e, pare-se, întotdeauna mai agresivă decât talentul, iar eu, nici măcar în această privință, nu sunt vreo minune a naturii, cum îi place omului să se considere.

Am pornit la drum cu speranța că, rămânând singur în Cosmos, îmi vor veni acele idei mărețe despre care vorbea tata. Le vedeam pur și simplu cum se plictisesc acolo și așteaptă ca unul ca mine să vină și să le ia, spre a porni cu ele campania împotriva lumii. Dar nu mi-au venit, se înțelege. După o istorie culturală de atâtea milenii a omenirii ideile noi au devenit mai rare decât atomii de substanță la metru cub de spațiu în vacuumul galactic. De aceea, în continuare, eu mă voi folosi doar de o parte din observațiile mele. În măsura în care printre ele se vor întâlni și unele ce ar semăna cu niște idei, acest lucru va trebui pus în legătură fie cu respectivele observații ale mele, fie cu starea în care mă aflam și pe care am încercat s-o transmit de fiece dată cu maximum de scrupulozitate, pentru a ușura, eventual, misiunea viitorilor cercetători ai aceleiași probleme.

Ziua a treia

Creierul meu încă prelucrează – întocmai ca sistemul

regenerator al navei de cercetare, care-mi reface aerul, apa și hrana – despărțirea mea de Icar. Sunt convins că nu mă voi mai întoarce și procedez la reestimarea valorilor pe care le-am lăsat în urmă.

Dar merită oare să se jertfească omul pentru a încerca să furnizeze acestei mii de hidalgi vreo nouă cunoștință științifică? Pe care ei, de fapt, poate că nici nu vor fi în stare s-o folosească, întrucât nu se vor fi ridicat la acel nivel oare să le permită înțelegerea ei?

Deocamdată, din întregul Icar, nu simt decât lipsa partidelor de șah cu Lionel Redstar și întunecata îmbrățișare de creolă a Mayolei. Șah joc și cu Toby, așa că, de fapt, nu simt decât lipsa tachinărilor și ironiilor mele cu Liony. Cu Toby nu mă pot tachina – roboții n-au simțul umorului. Asta le-ar mai fi lipsit – să aibă simțul umorului! O mașină cu simțul umorului ar fi ca o satană cu aureolă de sfânt.

(Între altele, eu studiez acum vechile religii umane, pe baza materialelor pe care le-am luat cu mine, așa că asemenea comparații îmi vin de la sine pe limbă. Repetând zborul lui Alec Derry – iar eu tocmai pentru asta am pornit la drum – am fost nevoit să cunosc mai îndeaproape noțiunea de „dumnezeu” și sistemul de gândire construit în jurul ei, pentru a-mi da seama dacă Terryn, președintele consiliului nostru de control, n-avea totuși dreptate. Și aici eu am descoperit ceva pentru mine însumi: religiile nu au fost doar ideologii având funcția socială de a organiza oamenii, ci, oarecum și un mijloc de cunoaștere a Universului, înregistrând în simbolurile lor majoritatea fenomenelor celor mai esențiale, de care noi ne izbim și astăzi, fără a le găsi o explicație satisfăcătoare).

Da, iată ce am vrut să spun: pe Toby îl tachinez totuși când mi se face lehamite de toate, dar el nu-i în stare să-mi riposteze, iar asta îmi taie orice chef de a tachina. Mayola, în schimb, nu-mi lipsește decât simțurilor, în care ea s-a cuibărit ca amintirea unei beții grele ce-ți tulbură capul. Și le va lipsi, desigur, încă multă vreme, deși eu mă străduiesc din răsputeri să o alung, deoarece mă gândesc cu o adevărată înverșunare la acel timp îndelungat în care eu, albul, diafanul, m-am topit ca o bucățică de zahăr în cafeaua patimilor ei braziliene.

Acum mă simt și fizicește mai puternic, și spiritual cu adevărat liber. Iar Icar se poate duce dracului cu totul! Asta

denotă că n-am pornit câtuși de puțin la drum de dragul lui, ci de dragul meu. Și, mai mult decât oricând, este timpul s-o recunosc, căci nu găsesc nimic rău în asta, dimpotrivă: dacă ai să pornești la un drum cu sentimentul că te jertfești de dragul cuiva sau a ceva, n-ai să reușești să duci la bun sfârșit nicio treabă!

Sunt bucuros. Aș spune că sunt fericit, dacă aș ști cu precizie ce înseamnă asta. La moarte nu mă gândesc. În privința asta sunt la fel de antic precum mi-e și numele – nu este Epicur, frate spiritual al patronului meu, cel ce-a spus: „Acolo unde suntem noi, moartea încă nu există, iar acolo unde există moartea, nu mai existăm noi”? Stau și mă gândesc – oricât m-aș obișnui cu ea – la probabilitatea de a nu mă mai întoarce pe Icar, dar asta nu mă întristează defel, ca și cum cel către care am pornit mă va lua cu sine și pe tărâmurile Paradisului.

De fapt, excelenta mea stare de spirit izvorăște din bucuria răutăcioasă că le-am jucat icarienilor un renghi. Niciunul dintre ei nu știe că peste cinci zile eu îmi voi modifica traseul cu o sută treizeci de grade și mă voi îndrepta spre acea planetă pe care Alec l-a întâlnit pe „Dumnezeul” său. Probabilitatea de a-l ajunge apoi pe Icar va scădea la nu mai puțin de cinci procente, dacă Icar nu se va decide, totuși, să aloce nițel din prețiosul său timp pentru a mă căuta sau aștepta.

Doar Mayola, cu instinctele ei feminine, a presimțit ceva. Mi-a spus:

— Am senzația că fugi de Icar. Dar de ce să faci asta tocmai acum, când ai câștigat prima ta mare victorie? Sau poate că fugi… de mine?

Nu era la mijloc acea cochetărie cu care să fi vrut să-mi smulgă niște declarații de dragoste. Trista ei nedumerire se dovedea pe deplin justificată. Nici nu apucase încă să se bucure de faptul că fusesem izbăvit de camera anabiotică, și iată că mă pierdea din nou, deși – potrivit programului meu oficial – doar pentru câteva luni. Nu-i nimic, se va consola cu copilul, în privința căruia eu am renunțat în mod voluntar la paternitate, și va mai cânta o sumedenie de poeme ale fericirii!

Deocamdată, n-aveam șanse să câștig bătălia în problema suprimării controlului genetic, fiindcă icarienii n-ar fi permis să li se servească imediat o a doua înfrângere similară, așa că i-am încredințat misiunea lui Redstar. Pe de altă parte, tata insista și

el foarte mult să pornesc de îndată. Se-nțelege de la sine că nu puteam să zic nu după cele întâmplate, iar faptul că aveam să-l mint era singurul cu care mă puteam lupta în sinea mea și care-mi umbrea într-o oarecare măsură satisfacția ce mi-o oferea această fermecătoare și nouă pentru mine singurătate.

Helianei i-am spus prin polivizorul de buzunar: Mai amintește-ți din când în când, cu un gând bun, și de mine! Și să știi că te-am simțit întotdeauna ca pe un copil al meu. Eu nu mai sunt copil, doctore Balov, mi-a replicat ea, bosumflându-se ca un copil, am șaisprezece ani. O, ești deja mare, am rostit eu, iar ea mi-a răspuns: Mă bucur pentru dumneavoastră.

Și eram tentat să cred că se bucura de-adevăratelea.

Ceilalți îmi dădură o grămadă de sfaturi bune, pe care le-am făcut uitate pe Icar.

Ziua a zecea

Două. Ore de muncă încordată și nervoasă îmi răpi operația de plasare a navei pe traseul necesar – știam eu că noile sentimente pe care le nutream față de tata nu vor fi în stare să mă oprească să-l mint, pentru a-mi realiza intențiile. Prietenul meu Alec Derry, cu a cărui navă și cu ai cărui psihoroboți pornisem – aceasta era una dintre condițiile experimentului – ar fi făcut această corecție în câteva minute doar, tot în câteva minute ar fi efectuat-o și orice astropilot începător, pe când eu, cu suspiciunea mea inutilă, l-am derutat în câteva rânduri pe autopilot, această inteligentă și ireproșabilă mașină. Se pare că subconștientul meu ține totuși să nu vadă scăzând și mai mult cele cinci procente.

Nava se plasă în cele din urmă pe traseul dorit, iar eu nu numai că n-am oprit motoarele, dar am continuat să le forțez, pentru a recupera timpul-distanță pierdut din cauza acelei manevre false. Ceea ce nu-i deloc ușor, mai ales că trebuie să țin seama de riscul de a fi observat optic de pe Icar.

Altă legătură cu el nu aveam. Altfel nici n-aș fi putut să evadez! Una dintre cele mai importante condiții ale experimentului meu era și aceea de a nu păstra niciun fel de legătură cu Icar pe parcursul primelor două luni, pentru a reuși să mă inițiez în problemele acelei singurătăți în care omul se află la dispoziția exclusivă a mașinilor. După intervenția tatei,

colegii de la cabinetul de control al cosmodromului se învoiră surprinzător de rapid cu această condiție, altfel destul de stranie pentru regulamentele lor. Abia într-a șaizecea zi Icar avea să mă caute, dacă nu primea de la mine un semnal goniometric; această condiție o pusese chiar tatăl meu. Atunci aș fi primit și indicațiile cuvenite, pentru a studia o anumită iradiație emanată de o sursă invizibilă pentru Icar. Tocmai acest lucru voia tata să-l asociez cu propriul meu experiment. Nu-mi dăduse niciun fel de amănunte, pentru a nu-mi împovăra gândirea și pentru a nu-mi crea dificultăți în studierea propriei mele teme privind psihoroboții. Delicat bătrânul! Ultimele zile au avut darul să ne apropie foarte mult și tocmai de aceea mă mustra gândul că-l voi trișa. Dar câte radiații sunt încă nestudiate, tăticule – ele n-au să dea bir cu fugiții! Ca mine.

Căci în ziua șaizecea, în locul semnalului goniometric, icarienii vor percepe adevăratele mele coordonate și semnalul meu de „adio". Voi fi atunci destul de departe ca să nu mă mai poată prinde, iar dacă le sunt chiar atât de drag, n-au decât să mă aștepte undeva până când îmi termin treburile. Dar nu-mi vine deloc a crede că trufașul Hidalgo ar fi capabil să-și sacrifice un an-doi din prețiosul său timp de dragul unui fiu și așa degenerat.

Mut pionul din fața regelui două pătrățele înainte, și Toby răspunde prompt cu aceeași mișcare. Creșterea necontenită, în impulsuri, a vitezei mă face leneș, de aceea joc șah în neștire, până mi se adaptează organismul la aceste condiții. Toby mă așteaptă răbdător, cât gândesc mișcarea următoare iar eu mă gândesc că am și descoperit primul lucru de care să mi se urască: să joc întotdeauna cu albele, să fiu întotdeauna primul la mutare. Psihoroboții sunt astfel programați, încât acțiunile lor să se rezume doar la contraacțiuni sau la găsirea răspunsului cuvenit privind deciziile omului și aplicarea lor. Toby nu va putea niciodată să înceapă singur jocul și, cercetând lucrurile mai îndeaproape, el, de fapt, nu joacă. Pe lumea asta considerăm că doar omul este cel ce poate juca – o dată bine, altă dată prost, o dată trist, altă dată vesel. Și suntem, desigur, cumplit de aprigi în ce privește monopolul acestei calități, altfel l-am fi distrus oare cu atâta cruzime pe micul ciborg al lui Salis Gordal care învăța să se joace?

Toby nu face altceva decât să scotocească fulgerător prin propria-i memorie, ca să scoată algoritmul contraacțiunii sale.

Pentru ca el să joace cu albele, trebuie să-i dai impulsul necesar, adică să alegi, să dispui cu ce mișcare să înceapă, or, asta nu mai înseamnă sportivitate. Mai cred că va trebui să privesc eternul meu început cu același sentiment cu care mă duc să mă spăl pe dinți înainte de culcare. Și totuși, felul acesta de joacă va rămâne neplăcut pentru mine: eu să stau și să gândesc câte o jumătate de oră la fiecare mișcare, iar Toby să-mi răspundă într-a treizecea parte de secundă și să stea după aceea în fața mea cu cele șase brațe atârnând, ca o parodie a zeului antic Șiva. Ca șahist însă nu-i deloc o parodie, să știți. Un muritor de rând nu-i în stare să-l învingă. Să obții victoria împotriva unui psihorobot din categoria celor patru tovarăși ai mei de drum înseamnă să realizezi „pat" sau „șah etern" – aceste, altminteri, destul de rușinoase remize. În cazul contrar, adică pierzând, ar fi crușat orgoliul uman, dar nu știu dacă s-ar mai fi dovedit util. Un psihorobot care pierde e un psihorobot pe care nu poți conta, și omul încetează să mai aibă încredere în el.

Ar trebui să fiu mulțumit. Din când în când – cât să nu-mi pierd pofta de șah – reușesc să păcălesc pe câte unul dintre cei patru, eschivându-mă de la iminenta înfrângere prin șah etern, dar când mă gândesc că acești Șiva electronici, jucând împotriva mea, mă țin totodată clipă de clipă sub observație… Care dintre ei să fie cel care…? Oare Toby?

Ziua a unsprezecea

De fapt, eu mi-aș putea da ușor seama care dintre cei patru psihoroboți ar putea fi. Ar fi suficient să fac ca viteza navei să atingă într-un timp mai scurt decât cel admis acei parametri la care omul trebuie să se instaleze, obligatoriu, în camera anabiotică, dacă vrea să suporte accelerarea fără riscuri pentru sănătate. Și eu să nu intru în cameră. Atunci psihorobotul programat în secret să urmărească comportarea psihică a echipajului n-ar avea cum să nu se trădeze când i s-ar indica ori să fiu vârât în cameră, ori să fie oprite motoarele. Numai că de acest lucru n-am nevoie, nu mă interesează defel care-i ăla și mă întreb de ce m-am întors și azi la această idee absurdă.

Acest secret – creează între echipaj și psihoroboți relații asemănătoare celor ce se stabilesc între medic și pacient. Știi că unul dintre acei inteligenți și atotputernici roboți ce ți-au fost

repartizați răspunde în mod special de sănătatea ta, că dacă ți-ai pierde rațiunea, el nu-ți va permite să întreprinzi ceva necugetat. Și pentru că nu știi care anume-i acela, îți manifești neîncrederea în toți.

Din fericire, Alec n-a apucat să-și dea seama care anume dintre cei patru psihoroboți l-a ținut sub control, și ei au reușit să-l aducă înapoi pe Icar. Este interesant cum a izbutit Nila să le scape de sub control? Tocmai acest lucru mă face să fiu sigur că ea s-a sinucis. Modul cel mai ușor și poate chiar unicul de a te sinucide pe această navă îl constituie tocmai camera ei anabiotică, deoarece pentru psihoroboți ea este întruchiparea securității însăși. Doar tocmai acolo sunt ei datori ca, în caz extrem, să-și ascundă neprețuiții stăpâni!

După cum am mai spus, psihoroboții sunt: Koro, Toby, Mono și Loso – numele le sunt trecute pe piept și pe spate ca numerele de concurs la sportivi, pentru ca omul să nu-i confunde. Și întrucât orice punere în funcție a robotului se face mai întâi prin pronunțarea numelui, ei au fost botezați, spre a fi mai ușor de rostit, cu nume alcătuite numai din două silabe. Aparatul de punere în funcțiune cu care ei sunt dotați poate fi acordat și la timbrul vocii lor, dar asta se practică mai rar. Așa că din acești patru octopozi metalici, care, sunt, firește, în stare să stea și într-un picior, fiecare poate fi suspectat în aceeași măsură, dar eu am pus ochii tocmai pe Toby. Pe el îl deteriorase Alec. Ca atare, n-a fost Toby atunci de control, dar e lesne de înțeles că acei care au efectuat reparația n-au scăpat ocazia de a-l acorda la psihicul meu.

O asemenea acordare este o treabă extrem de fină. Mai întâi, astropilotul sau omul care urmează să efectueze un zbor este supus unui îndelungat și special examen-test, în cadrul căruia sunt urmărite toate momentele principale din viața lui, precum și funcțiile organismului, pentru a i se copia întregul tablou al reacțiilor psihice normale. Abia apoi acest tablou, studiat și verificat până-n cele mai mici amănunte, este introdus în psihoindicatorii robotului-controlor.

Făcând un raționament invers, suspiciunea mea se va întoarce tot spre Toby: tocmai el a fost controlorul lui Alec, de aceea a coborât pe planetă împreună cu el, iar cu o clipă înainte ca Alec să-l deterioreze, a reușit să dea comanda necesară celorlalți roboți. Alec nu-i distrusese decât dispozitivele de

înregistrare și o parte din blocul memoriei, așa că logic era ca tot Toby să fie însărcinat cu funcțiile de control psihic, funcții care rămăseseră intacte.

Din păcate, în prezent nu-mi pot permite asemenea experimente. N-am niciun chef să intru în biocameră nici măcar pentru un ceas după ce abia am scăpat de ea mulțumită acelei celebre dezbateri. Referendumul care a avut loc a doua zi s-a transformat într-o adevărată catastrofă pentru prim-coordonator. Și-a dat pe loc demisia și a intrat chiar el pentru zece ani în camera anabiotică. În felul acesta icarienii au acordat totuși copiilor dreptul de a decide ei înșiși în această problemă.

Pentru a fi sincer până la capăt, trebuie să recunosc că așa cum coordonatorul a fugit de rușinea înfrângerii în camera anabiotică, la fel și eu am fugit prin acest zbor de înfrângerea ce mă aștepta în comisia pentru controlul genetic, unde trebuia să se hotărască dacă eu, omul cu al patruzeci și șaptelea cromozom, am dreptul la urmași.

Există și o altă cauză pentru care n-am intrat nici măcar pentru un minut în camera anabiotică: speranța ascunsă că Acela nu mă va face să-l caut tocmai acolo, pe planetă, ci va binevoi să mi se înfățișeze mai devreme; la urma urmelor, ce l-ar fi costat să mă viziteze chiar pe navă, din moment ce-i atât de atotputernic?

Desigur, o asemenea presupunere poate părea naivă, dar, îmbinată cu încă nestinsa-mi teamă-repulsie față de această cameră, altminteri splendidă, m-a împiedicat să procedez rațional: să intru în ea și să forțez nava până 3a viteza maximă, pentru ca în felul acesta să mai adaug ceva la cele cinci procente fatale.

R-19 a noastră este însă excepțională. Navă de cercetare de categoria astrală „A”. Ușor îmbătrânită, ușor demodată, nu prea înzestrată din punctul de vedere al posibilităților de confort, micuță, strâmtă, dar ireproșabilă în ceea ce privește viteza și securitatea. Dacă eu n-aș împiedica-o – iar eu o voi împiedica necontenit – m-ar duce cu siguranță viu și nevătămat pe Icar.

Astăzi, după efectuarea manevrei, i-am verificat din nou, în detaliu, timp de douăzeci și patru de ore, toate principalele subansamble. Altfel, ne cunoaștem bine. M-am instalat în ea mult înainte de a-mi lua zborul de pe Icar. Mayola mutase aici,

pentru un timp, și dormitorul nostru conjugal. Acum ea nu mai e cu mine – n-a mai rămas decât parfumul ei, unul dintre parfumurile acelea pe care mama le prepară în laboratorul său – și nava mi se pare chiar spațioasă. Și mai simt parcă din când în când câte un parfum, în timp ce mă strecor împreună cu Koro – el e dotat cu aparatura de verificare – prin toate încăperile și cotloanele. Ce femeie superbă era Nila! Cândva îl invidiam mult pe Alec din cauza ei.

Totu-i în regulă. Puternică și înțeleaptă mașină este această navă de cercetare, deși e de o categorie astrală inferioară. Stau și mă gândesc: de fapt, mașina reprezintă întruchiparea visului uman de ordine. Întreaga ei alcătuire se află în strictă corelație cu legile naturii și li se supune întru totul. Haosul sălășluiește în om, mă gândesc eu, iar omul se străduiește neîncetat să fugă de el construind mașini. Dar de ce – mă întreb profund îngândurat și trist – de ce nu ordinea și supunerea, ci haosul e cel care creează? Și mă mai gândesc, amuzat, că nu întâmplător mașina e de gen feminin, ar trebui să li se dea și roboților nume, feminine! Femeia poartă în sine ordinea vieții, bărbatul – haosul. Dar ea nu te face doar mai puternic, ci te și îngenunchează poate, și chiar te schilodește, ca și mașina.

Și plin de voie bună, fredonez una dintre acele triste melodii pe care mi le cânta Mayola Beni.

Ziua a douăsprezecea

Muncesc. Respect, în spiritul unei autodiscipline care mă uimește și mă entuziasmează, regimul de astropilot și muncesc la disertație. Faptul că mă duc la Acela nu m-a făcut să renunț câtuși de puțin la tema om-psihorobot, deoarece ea este direct legată de ideile enunțate de el. Deocamdată însă sunt doar în etapa pregătitoare, când se strâng și se sistematizează tot felul de fișe cu formule, idei și citate. Colectoarele științifice ale navei îmi pun la dispoziție aproape tot ce e necesar, câte ceva am mai luat și eu cu mine în urma consultațiilor cu Terryn și cu Varii Lotz.

Chiar și sub acest aspect îmi place nava asta de categorie astrală învechită; ea îți oferă un cadru de lucru bine conceput, fără confort inutil, dar cu multă și complicată aparatură pentru jocuri de gimnastică. Mă simt bine în R-19, în această cam

strâmtă navă a noastră, a mea și a lui Derry; mă simt bine deoarece omul a fost, pesemne, dintotdeauna un claustrat: în peșteră, în locuința lacustră, în cetate, în oraș, pe planetă…

Și în propriul său trup, ar adăuga, poate, în acest context, Acela.

Ziua a treisprezecea

Azi am pus din nou înregistrarea lui Alec. Noul prim-coordonator mi-a permis să trag o copie.

Alec s-a purtat cu Toby al său exact cum te porți cu un semen. S-auzi numai cum îl înjură! Mă uit la același psihorobot – o grămăjoară de metal stând parcă neînsuflețit lângă perete, dar, de fapt, e într-adevăr ca omul; cât e viu, totul se mișcă în el într-una. Indicatoarele lui sunt treze – curenții curg, se creează și se distrug legături, blocul memoriei se completează cu noi cunoștințe, altele vechi sunt corectate… Toby cugetă. Mai limitat decât mine, reducând totul la un nivel mai primitiv de organizare a gândirii, dar cu mult mai multe variante și de milioane de ori mai rapid. Și așteaptă să-și audă numele, așteaptă acțiunea, căci și pentru el, ca și pentru mine, gândirea contemplativă nu se identifică acțiunii.

Ce gândește oare acum? Tontul ăsta stă deocamdată în banca lui, se comportă normal, își vede de treabă, acționează cifrul colectorului, dar nu trebuie să am încredere în el. Mă rog, m-am. Descurcat eu și cu brute mai mari!

I-am zâmbit binevoitor, știind că el, nu-i în stare să judece ca mine. Dar dacă era în stare?

Deocamdată, Toby este modelul superior de mașină. Deci modelul superior de ordine.

Să fie el întruchiparea idealului meu?

Ziua a paisprezecea

Ce reprezintă un psihorobot?

Dacă am considera că e o mașină ce seamănă cu omul sau o mașină care gândește, am da o definiție care, oricum, n-ar spune nimic, la fel ca acea afirmație religioasă de altădată potrivit căreia omul ar fi fost creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. De fapt, ce este Dumnezeu?

Da, deși pe dinafară arată ca un imens octopod, sprijinit pe două dintre tentaculele-i membre, Toby este o mașină ce seamănă cu omul. Dar ce e omul?

Avea dreptate Redstar când ne amintea că, în timp ce materia gânditoare se întâlnește în Univers sub o singură formă, adevăratele ei mecanisme și modul ei de organizare vor rămâne o enigmă.

Cândva s-a sperat foarte mult că prin intermediul creierului artificial se va ajunge la înțelegerea deplină a celui natural. E greu de crezut că însuși colectorul principal al lui Icar vă poate enumera fie și numai cele mai importante lucrări și modele de psihoroboți. Până una-alta s-a ajuns la convingerea că și în cazul celui mai perfecționat creier artificial va rămâne pentru totdeauna de nepătruns lucrul esențial – experiența socială de milioane de ani pe care o posedă până și cel mai primitiv creier uman. Astfel s-au ivit și inevitabilele limite în dezvoltarea robotehnicii. Căci acordând robotului un surplus de posibilități, în condițiile inexistenței unui autocontrol etico-social ereditar, el se transformă într-un fenomen asocial, într-un idiot – supus, într-adevăr, dar până la un punct, purtând în sine permanenta amenințare a unei gigantice forțe distrugătoare. Legile vieții sociale sunt cele care au interzis ciborgizarea și au condamnat robotul să rămână robot. Iată de ce până și în ziua de azi construcția lui este subordonată celor trei legi formulate cândva de Asimov și completate ulterior cu o singură restricție:

1. Robotul nu poate pricinui daune omului și nici nu se poate admite ca, prin pasivitatea lui, să pricinuiască omului daune.
2. Robotul trebuie să se supună tuturor comenzilor date de om, în afara cazului în care aceste comenzi contravin primei legi.
3. Robotul trebuie să se îngrijească de propria-i securitate, în măsura în care acest lucru nu afectează prima și cea de a doua lege.
4. Robotul este dator, în toate împrejurările, să se legitimeze ca robot.

Legea din urmă a pus capăt unor distracții scump plătite ale constructorilor de a da psihoroboților o înfățișare pe cât posibil mai omenească. Și neînțelegerilor provenind de aici. A curmat și curentul acela nestăvilit de producții literate și cinematografice, a căror întreagă originalitate se epuiza cu faptul că, în final,

eroul lor se dovedea a fi robot, în vreme ce toată lumea îl considera om. La ora actuală înfățișarea roboților este în întregime subordonată destinației lor și, în majoritatea cazurilor, copiază pe cale bionică nu corpul omenesc greoi, ci trăsăturile superioare prin care se disting unele animale sau insecte; de la om nu se ia decât structura mâinii, acest instrument într-adevăr perfect. Iar atunci când luați legătura cu vreo stație automată, este imposibil să nu vi se întâmple să flirtați o jumătate de oră cu vreun glăscior feminin copleșitor de melodic până să vă dați seama că el iese din cutia robotului-secretar. La ora actuală primul lucru pe care îl veți auzi este: recepționează sau vorbește robotul cutare.

Scormonesc prin amintiri și caut acolo rădăcinile relațiilor noastre cu psihoroboții. În primul rând îmi apare robotul-guvernantă, care are rol de camarad și de jucărie. Al meu aparținea celor standard: un pitic pestriț cu o față în stare să se schimonosească și să se transforme în așa fel, încât te tăvăleai de râs. Nu era decât de mărimea unui copil de șase ani, dar avea puterea unui uriaș. Și acest puternic vrăjitor îți este credincios ca un cățeluș...

Nu, nu-ți este credincios! El face tot ce-i spui – îl călărești, te războiești cu el și-l învingi de fiecare dată, îți răspunde la toate întrebările stupide și plictisitoare pe care i le adresezi, cultivând astfel în tine sentimentul de încredere față de el și atitudinea de stăpân atotputernic. Dar iată că o dată piticul-vrăjitor refuză să-ți îndeplinească o poruncă! Și refuză și a doua oară, și-ți răspunde la moft cu o inflexibilitate pe care n-ai întâlnit-o niciodată la adulți, în fața cărora poți să scâncești, să plângi, să te prefaci și să obții totuși până la urmă o concesie. Dar piticul-robot stă în fața ta cu fizionomia măscăriciului în lacrimi și îți răspunde doar cu o voce de tinichea: nu permite legea numărul unu sau nu permite legea numărul trei. Și nu-i chip să-l determini să ți se supună! Și nici el nu-i capabil, ca mămica sau tăticul, să-ți abată atenția prin vreo viclenie, să te păcălească cu ceva, pentru a te face să uiți dorința ta prostească. Încăpățânarea lui se dovedește a fi cu mult mai mare decât încăpățânarea ta de copil și atunci îți dai seama că nu ești deloc atât de stăpân pe piticul tău, că în el există ceva care stă în afara puterii tale și că e îngrozitor de inflexibil și de egoist. Atunci intervine teama.

Pentru a se accentua mai târziu în fața roboților didactici, când te convingi că e cu neputință să-i păcălești oricât ai stărui tu că știi lecția. Și să nu-ți mai iasă nicicând din subconștient această teamă aproape mistică.

Înainte ca ea să se cuibărească însă, acolo este deja retezată și rădăcina încrederii.

Când a început asta da mine? Nu, ea a apărut mai demult, dar atunci mi-am dat pentru prima oară seama.

Piticul meu putea să-mi răspundă momentan care este compoziția exactă a cutărei stele și să-mi povestească, atunci când li ceream, cel mai fantastic basm. Dar iată că o dată l-am întrebat dacă există oameni pe planeta aceea mare din sistemul solar pe lângă care tocmai trecea Icar – îmi amintesc că am cercetat îndelung planeta aceea, prin telescoapele de folosință generală aflate pe terasa panoramică. Nu există, mi-a răspuns piticul. Dar tu de unde știi că nu există, din moment ce n-ai fost niciodată acolo? l-am întrebat eu. E cercetată deja, n-are atmosferă. Dar vrei să-ți spun eu ce există pe ea? i-am zis. A fost cercetată, însă n-au observat intrarea peșterii. Are o peșteră, una singură, și dacă o descoperi, poți coborî prin ea jos, jos de tot, până-n țara din adânc. Acolo oamenii trăiesc sub sol, pentru că la suprafață planeta n-are aer și-i foarte frig. Iar ei n-au haine...

Nu-i frumos să minți! mi-a spus piticul. Nu există nimic pe planeta aia.

Nu mint! am bătut din picior și am continuat: În loc de haine, oamenii poartă zale, ceva asemănător scafandrelor noastre înzăuate, dar mult mai frumoase. Scafandre din cele mai diferite – roșii, albastre, verzi... roșii au copiii, albastre – bărbații, verzi – femeile, dar există și alte culori. Teribil de solide sunt zalele acestea, ca să nu le turtească pietrele. Și oamenii, dacă vrei să știi, se târăsc, fiindcă în adânc nu poți merge în picioare. De aceea ei seamănă mai mult cu niște șopârlă, dar au în vârful nasului un sfredel grozav cu ajutorul căruia într-o secundă străpung și cea mai tare stâncă...

Minți, m-a întrerupt din nou piticul, asemenea ființe nu existai!

Nu mint, am prins eu să plâng, nu mint, nu mint, nu mint, le-am văzut cu ochii mei, prin telescop, ieșiseră pentru puțin din peșteră...

Piticul meu năzdrăvan povestea captivant fel de fel de povești – poveștile care îi erau introduse în blocul memoriei. Să născocească însă povești nu se pricepea; povestea era contraindicată structurii sale cerebrale, așa încât el nu era în stare nici măcar să asculte vreuna. Spunea: Nu știu – atunci când trebuia să-ți născocească o poveste sau să glumească. Și mai spunea povățuitor: Nu-i frumos să minți, iar tu nu mințeai deloc, căci văzuseși, într-adevăr, cu ochii tăi de copil, oameni-șopârle cu sfredele de diamant în vârful nasului.

Îmi relata cineva că actualii copii de pe Icar fugeau pur și simplu și se ascundeau de roboții lor jucării. Când… dacă întâmplător mă voi întoarce pe Icar, voi propune ca ei să fie principial refăcuți. Mai bine să nu dispună de atâtea posibilități, ca să nu creeze iluzii inutile cu privire la atotputernicia lor.

Ziua a cincisprezecea

Am oprit motoarele. Concomitent am oprit și singurul lucru care mai aducea viață, în afară de bătăile inimii mele *și* uneori de zvâcniturile propriului meu sânge în urechi: sistemul lor de autoacționare prin impulsuri care, la intervale strict determinate, imprima navei o nouă accelerație. Am spus „am oprit”, când, de fapt, am verificat doar dacă le-a oprit autopilotul, după ce nava atinsese viteza programată.

Autopilotul face și el parte dintre acele mașini la care cugetam ieri. Reflectam la teama omului de ele și la încrederea trădată prin ele. Dar nu e numai asta, lucrurile-s cu mult mai complicate. Nutrești, fără să-ți dai seama, un sentiment de recunoștință, căci în mâinile lor, care, de regulă, nu refuză, stă viața ta. Nutrești instinct tiv un sentiment de venerație față de volumul și iuțeala minții lor – doar ne adresăm colectoarelor *așa* cum concetățenii patronului meu, Zenon din Eleea, se adresau pentru orice Pitiei templului de la Delfi. Pe de altă parte, ești apăsat de îngrijorarea că toți copiii învață de la roboții lor didactici unul și același lucru, într-unul și același fel, iar aceasta le răcește simțitor imaginația, îi uniformizează ca personalitate…

Liniște! Și imobilitate! Ciudat, liniștea a fost *și* înainte aceeași, în pofida impulsului abia perceptibil al motoarelor, dar eu abia acum am sesizat-o, după oprirea lor…

Mă întreb: nu-i oare încălcată în chip dăunător corelația om-mașină dacă ar fi să luăm în considerație fie și numai spațiul pe care ele îl ocupă? Să nu vorbim, de pildă, decât de acest R-19. Nu există vreun centimetru de care să te poți atinge și care să nu fie ocupat de vreo parte a unei mașini. În aceste condiții mai poate avea omul încredere în sine? Sau… dimpotrivă? Prin omniprezența sa nu creează oare mașina o stare de falsă și exagerată superioritate față de natură? Tata îmi spunea: aparatura și mașinile noastre deformează Universul ca obiect de cercetare, creează o altă lume, inexistentă, și cu această lume trăim noi, pe ea o studiem…

E neplăcută această senzație de totală imobilitate și eu născocesc necontenit câte ceva de lucru pentru cei patru tovarăși de drum ai mei, îi trimit de colo-colo fără să fie nevoie, numai și numai ca să simt mișcare în jurul meu.

Ziua a nouăsprezecea

Mă predau. Patru zile la rând am pus roboții pe drumuri, năucindu-i. Cum de nu m-au vârât încă în biocameră! Răbdătoare sufletele mai au acești Toby, Koro, Loso și Mono ai mei! Deosebit de inteligent și răbdător trebuie să fie mai ales acela dintre ei care e pus să mă urmărească. Așa se și explica faptul că nu-l pot depista. Din pricina asta, firește, i-am și pus pe drumuri. La început o făceam, într-adevăr, ca să simt mișcare în jurul meu, dar apoi, prin comenzi prudente și aiurite – nu voiam să întind prea mult coarda de teamă să nu mă vâre în biocameră și să îndrume nava îndărăt – am încercat să realizez care dintre ei e cel principal. N-am reușit însă să-l păcălesc. Era perfect camuflat. Cândva, de pildă, robotul care răspundea direct de securitatea ta nu se putea depărta de tine la o distanță mai mare de zece metri, nu putea părăsi încăperea în care te aflai, oricât de insistent i-ai fi ordonat acest lucru. Acum el iese liniștit, din moment ce în încăpere se află un alt psihorobot, deoarece are cu acesta legătura RTV și respectivul îi comunică direct și necontenit comportarea ta, îndeplinindu-i imediat indicațiile. O adevărată conjurație împotriva omului, aș spune, dacă n-ar fi fost născocită pentru securitatea lui.

Am încercat și o asemenea figură, am deschis trapa ermetică a sălii de exerciții psihofizice, iar sala asta e unul dintre foarte

puținele locuri de pe R-19 unde există un anumit risc pentru sănătatea mea, și am strigat ca și cum abia atunci mi-aș fi dat seama de acest lucru: Koro, dă fuga și adu-mi un pahar de apă. Pe ceilalți trei îi expediasem tot cu „treburi”. Dă fuga, boule, am strigat eu, dar Koro m-a apucat de cot – atent, cu grijă, însă cu o apucătură care poate să-ți sfârtece tot brațul dacă insiști prea mult să ți-l eliberezi. Și nu mi-a dat drumul să intru până când n-a sosit careva dintre colegii săi. Abia atunci a plecat să-mi aducă apa cerută. Am repetat asta cu toți patru în toate combinațiile – și n-am constatat decât un singur lucru: venea să intre cu mine în sala de exerciții cel care se afla mai aproape în momentul respectiv.

Da, organizarea lor internă funcționa ireproșabil, iar eu nici măcar nu puteam să mă entuziasmez de geniul creatorului lor… în alte condiții poate… dar în condițiile unui zbor liniștit nu-i deloc plăcut să fii asediat de o asemenea bandă mecanică! Nu m-aș mira să se fi sinucis Nila tocmai ca să scape de acești drăgălași, răbdători și de o apatică neînduplecare Koro, Toby, Mono, Loso. Căci unul dintre ei trebuie să fi fost prezent chiar și în dormitorul lor de tineri căsătoriți, gata probabil să intervină în caz că ei ar fi comis, în dauna sănătății, excese erotice.

În aceste patru zile mi-au devenit atât de antipatice paiațele astea ce mi-au fost desemnate ca tovarăși și gărzi credincioase, încât pur și simplu n-aveam ochi să le văd. Este insuportabil să fii spionat în așa hal, încât să se știe totul despre tine, să fii văzut în toate situațiile!

Oare la fel sunt văzut acum și de Acela spre care am pornit? Se uită oare și el la mine cu privirea sa atotpătrunzătoare, atotcunoscătoare, indiferentă?…

Dar dacă-i batjocoritoare? Sau condescendentă?

Ziua a douăzecea

Nu doar pe psihoroboți nu-i pot suporta. E vorba, pesemne, de un moment de criză – tot acest splendid R-19 mi-a devenit brusc atât de strâmt, încât mă tem mereu să nu-mi lovesc de ceva fie cotul, fie capul. Nava este, într-adevăr, destul de strâmtă pentru un lungan ca, mine. Când îmi întind brațele, oriunde m-aș afla, degetele mele ating metalul, mașina. Și e o zăpușeală, o zăpușeală de moarte! Umblu întruna la instalația de aer

condiționat, până la urmă am s-o stric tot zgândărind-o.

E, cu siguranță, vorba de o criză. În cea de-a douăzecea zi mi se cuvine totuși o mică criză, așa că: hai din nou în sala de exerciții psihofizice!

Ziua a douăzeci și patra

La început, respectam cu strictețe și acolo, în sală, programul de astropilot și exercițiile de gimnastică prescrise. Exact la orele stabilite și exact durata stabilită învârteam cu asiduitate pedalele, mă învârteam eu însumi în centrifugă, mă întindeam în cilindrul cu vacuum și slobozeam aerul din el încordându-mi voința până la sinucidere, ca să-mi opresc răsuflarea și inima să mi-o opresc, potrivit sistemului aceluia inventat de vechii hinduși. Sau invers: concentram aerul până la sufocare, prăvăleam tone de presiune asupra mea... În general, făceam tot ceea ce se cerea pentru menținerea sănătății mele fizice și psihice. Și nu mă atingeam de scafandrul de antrenament, rămânând fidel antipatiilor mele față de orice fel de iluzii.

Icarienii ei înșiși sunt autorii acestei invenții diabolice, cum ar fi numit-o lumea din vechime și pe care ar fi ars-o, având motive pe deplin întemeiate, pe rugurile ei. Bineînțeles, acest lucru a fost inventat, chipurile, cu intenții bune: să alunge plictiseala de pe navele de cercetare de clasă inferioară, care au un echipaj puțin numeros și cărora le este interzis să aterizeze oriunde. Și să antreneze omul din punct de vedere spiritual, punându-l în situații neobișnuite, confruntându-l cu situații necunoscute, izbindu-l de absurdități monstruoase, pe scurt: să-l modeleze după principiul situațiilor caleidoscopice, în care ar putea nimeri pe undeva, în alte lumi, cu o altă logică. Acesta este, de fapt, un atelier de vise color și tridimensionale, care se desfășoară nu în creierul tău, ci în fața ochilor și urechilor tale, dar creierul tău, aflat sub cască, ajunge să creadă în aceste fantasme. Conform medicinii icariene, acest lucru ar fi chiar sănătos pentru el, sistemul nervos descărcându-se de unele încordări interne.

În zilele acestea m-am gândit inițial și la acest fapt într-adevăr straniu: Cum este posibil ca scoarța noastră cerebrală, atât de splendid organizată, atât de rațională, atât de logică în stare de veghe, brusc, chiar atunci când încă nu-i adormită, când nu se află sub narcoză, să înceapă să creadă în cele mai fantastice

vedenii ce-i sunt oferite după o semihipnoză mecanică absolut superficială? Cum o fi aparatul acesta de control ce se lasă atât de ușor influențat de sugestii și de ce se lasă atât de ușor sugestionat, făcându-l în felul acesta pe om neajutorat și expunându-l la mari primejdii? De ce evoluția, care s-a gândit la destule lucruri, tocmai în punctul cel mai important – aparatul de control al creierului – a dat dovadă de o fatală neglijență sau de lipsă de talent constructiv?...

Uite, asemenea întrebări îmi puneam, dar mi-am tras totuși scafandrul fermecat, zicându-mi că o fac pentru a mă autostudia, până ce în cele din urmă am recunoscut în sinea mea că, de fapt, fug de mine însumi și de cei patru prieteni ai mei în lumea iluzorie a sălii de exerciții. Sunt chiar pasionat de această îndeletnicire, ca de cine știe ce drog. Mi-am dat seama de asta, dar... n-am renunțat defel să continuu. Iar Koro sau Toby, sau Mono, sau Loso stăteau lângă mine, pentru a mă păzi și, desigur, își ziceau zeflemitor în sinea lor: ia te uită, cine s-a găsit să ne-nvețe pe noi!

Firește, potrivit legilor robotehnicii, aceștia n-ar trebui să aibă capacitatea de a gândi astfel despre om, dar, ținând seama de gradul lor de perfecțiune, nu este exclus ca, în secret, ei să fi deprins, automat, o atitudine critică față de creatorii lor – o iconoclastie mecanică, pe care ei o ascund cu grijă, pregătindu-și complotul pentru acea bătălie hotărâtoare a mașinii cu omul, descrisă cu atâta plăcere masochistă de către autorii de literatură științifico-fantastică!

Astăzi în sala de exerciții era de serviciu Loso. Stătea acolo ca o santinelă și ca o conștiință, ceea ce nu m-a împiedicat însă să potrivesc ceasul de la cască în așa fel, încât să am la dispoziție trei ore.

Conform regulamentului standard, însuși scafandrul de antrenament oprește tot spectacolul cel târziu după o oră – o oră pe zi ți se acordă pentru această plăcere dubioasă. Mai deunăzi am descoperit însă întâmplător că mecanismul ceasului de la cască nu mai funcționează, având programul șters. Cum de n-au descoperit defecțiunea în timpul ultimei verificări? Oare Alec Derry să fi făcut asta? Sau a fost lăsat așa dinadins?

Fotoliul special abia-abia mă cuprinde – nu-i făcut pentru niște lungani ca mine. E comod, foarte comod, dar ești totuși nevoit să-ți vâri picioarele și brațele în niște bandaje speciale

deoarece, dacă îți ieși din fire – de unde să știi ce exerciții ți se vor propune de astă dată? – poți foarte ușor să provoci adevărate dezastre în jurul tău, ba chiar să-ți periclitezi și sănătatea. Casca se află pe capul tău, biocurenții prind să cânte în impulsuri la lungimea de undă a creierului tău, sunetele încete și hipnotizante pregătesc, de asemenea, substanța ta cenușie, aflată și așa într-o stare atât de critică, pentru jocul caleidoscopic al aparaturii holografice...

Ar fi, desigur, cu totul nepoliticos din partea mea să agasez așa, pe oricine, cu trăirile mele din scafandrul de antrenament. Trăirile acestea nu s-au născut în mine, ca să poată vorbi ceva de starea mea, să poarte în sine vreun sens anume. Ele îmi sunt impuse din afară, iar imaginile halucinante sunt, după cum am arătat, combinații arbitrare ale unui aparat de loterie, diverse cadre de film așezate unul peste celălalt și unul după celălalt. În majoritatea cazurilor, ceea ce vezi constituie o asemenea absurditate, încât rămâi indiferent până și sub cască. În restul timpului ai parte, de regulă, de diverse coșmaruri: cazi în prăpăstii fără fund de pe planete nelocuite, te ascunzi de monștri necunoscuți, care, în mod evident, doar pe tine te caută, plutești în lacuri de magmă și te prăjești până la leșin în scafandrul încins, îți bați capul să dezlegi secretele unei materii necunoscute, dar foarte primejdioase, studiezi microorganisme aducătoare de moarte. Iar atunci când ți-e dat să ai niște trăiri agreabile, e ca și cum ai apuca lozul cel mare la loterie; iar după ce ieși din scafandrul de antrenament, trebuie să te schimbi, deoarece toată lenjeria ți-e leoarcă de sudoare. Și ai nevoie de ceasuri întregi pentru a-ți stoarce toate coșmarurile din mădulare. Se pare însă că medicina are dreptate: o oră de groază trăită din când în când acționează destul de tonic asupra unui sistem nervos amenințat de depresiune și aflat în permanență la limita nesațului senzorial.

Din totdeauna omul a simțit nevoia de a fi în altă parte, într-o altă realitate – costumul de antrenament îi spune însă consolator: poftim, uite ce altă realitate te așteaptă. Iar pentru a nu-i deveni total nesuferit, îi oferă uneori și câte un bilet câștigător: o aventură amuzantă, cel mai des erotică, a simțurilor. Eu consider însă că nu acest lucru l-a determinat pe Alec Derry să blocheze mecanismul ceasului de la cască, ci strania speranță că va da peste „lozul cel mare”, deosebit de

ispititor în această loterie vizionară, întrucât e nu numai necunoscut, dar și imposibil de imaginat. Iată de ce niciun astropilot nu raportase până acum că există posibilitatea să se abuzeze de scafandrul de antrenament.

Ziua a douăzeci și patra – mai târziu

Lozul cel mare de la sala de exerciții psihofizice l-am tras eu astăzi, cam în cea de-a doua oră.

Totul a pornit de la împrejurarea că am reușit în cele din urmă să ies dintr-o realitate plină de plăceri confuze și temeri concrete, cu unele lucruri frumoase – ce anume, n-am reținut – dar și de tragedii îngrozitoare, pe care, de asemenea, nu le-am reținut. În general, n-am reținut nimic exact în memorie, iar starea în caro mă aflam era aidoma cu a unui om furișat dintr-o junglă ce-l îmbăta cu putreziciunea ei, fiind în același timp întesată de mii de sălbăticiuni care-i doreau moartea.

(Se înțelege că împrumut asemenea comparații din vechea literatură terestră și din filmele documentare).

Și așa, m-am pomenit deodată într-o poiană verde și însorită. O, ce verde era! Un asemenea verde nu mai văzusem în viața mea! Apa pârâului ce o străbătea și în care se reflecta iarba strălucitoare arăta și ea verde. Văzduhul reprezenta un infinit cristal verzui, iar cerul de deasupra mea trecea prin toate nuanțele acestei culori. M-am trântit pe iarbă să mă odihnesc și mi-am spus: mama ar trebui să vadă iarba asta și să ia sământă din ea; cum e posibil să fie atât de moale și de gingașă și să aibă în același timp firele atât de lungi, de drepte și... mici măcar să nu se încline! În clipa aceea mi-am dat seama că pe deasupra mea nu trece nicio adiere, aerul având parcă, într-adevăr, transparența încremenită a cristalului. Oho, ăsta da loc de odihnă, mi-am zis, bine că am reușit să mă strecor aici! M-am chinuit o vreme să-mi amintesc de unde anume mă furișasem aici, dar, părându-mi-se că acest lucru mă va costa destule eforturi, l-am amânat pentru mai târziu. Mai întâi să mă odihnesc! M-am mai gândit că trebuie să fiu însetat – buzele îmi erau lipite din cauza uscăciunii, dar nu simțeam nevoia să beau. Păcat de apa aceea frumoasă și verzuie a pârâiașului, o apă atât de curată, de-o strălucire atât de îmbucurătoare, dar care... nu curgea.

Nu m-am mirat deloc că e posibil să existe un pârâu în care apa să nu curgă. Ba chiar am încercat o senzație de ușurare văzând neclintirea lui. M-am întins în iarbă cu senzația că în clipa următoare, când mușchii și articulațiile mi se vor fi destins la maximum, voi fi cuprins de o deplină beatitudine. Acolo, de unde fugisem – vezi, acest lucru îl țineau minte mușchii și articulațiile mele! – acolo totul curgea, nu numai pâraiele. Acolo curgea focul, și spațiul curgea, acolo se întâmpla tot timpul ceva, dispărea ceva, apărea ceva, era îngrozitor de obositor acolo și pentru nimic în lume nu m-aș fi înapoiat, deși, cine știe de ce, n-am reținut totuși exact ce anume era acolo.

Nici măcar în iarbă nu m-am cufundat când m-am întins lângă pârâul acela neclintit, iar acest lucru l-am remarcat după ce am descoperit și neclintirea apei. Așa e, mi-am zis, deoarece lumea e unitară și imuabilă în adevărata ei esență, și omul devine fericit numai dacă reușește să se apropie de această esență a ei. Faptul mi se păru foarte înțelept, aproape ca strălucirea unui mare adevăr, dar simțeam o relaxare atât de dulce, încât nu mă emoționa. La urma urmelor, de ce m-ar fi emoționat? Când omul a ajuns la adevărul definitiv, celelalte, temporare, aproximative, încetează să mai prezinte interes. Iar corpul și spiritul meu aveam impresia că zăceau pe această iarbă ca pe un adevăr definitiv.

Și toate trei – corpul, spiritul și iarba nu compuneau decât atomii unei molecule în construcția transparentă și înghețată a acestui adevăr – definitiv și transparent ca alcătuirea acelui cristal al carbonului care poartă numele de diamant. Nu știu dacă eram fericit, căci nu-mi puneam o astfel de întrebare, de fapt nu-mi puneam întrebări cu privire la nimic, dar senzația că te odihnești bine este, indiscutabil, una dintre cele mai fericite senzații ale ființei umane.

Și dintre cele mai scurte! La o clipă după ce mi-am dat seama că am într-adevăr o senzație de odihnă, aceasta a și dispărut. În jurul meu totul deveni iar neclintit, dar în lăuntrul ființei mele ceva prinse parcă să se miște și o mâncărime bruscă mă făcu să mă ridic, să-mi strecor mâna spre omoplatul stâng. E caraghios, mi-am zis, încercând să mă scarpin, să simți mâncărime când ai ajuns la adevărul definitiv despre existență. Este evident că cinicul din tine rămâne să dăinuie și, la fel ca mâncărimea alergică, va răbufni de fiecare dată când... N-am reușit însă să-

mi închei autocomplimentul, căci mâncărimea s-a extins dintr-o dată pe tot corpul și nu mai era mâncărime, ci necruțătoare mușcături de insecte. Mă înțepau și mă mușcau de pretutindeni insecte furioase, le auzeam chiar și bâzâitul înverșunat, dar nu le vedeam. De altfel, nu mai vedeam nimic, căci, de fapt, o luasem din nou la fugă, așa cum fugisem și înainte de a ieși în poiană.

Fugeam din răsputeri, fugeam să-mi salvez viața de aceste insecte invizibile. Erau invizibile, dar eu – care nu văzusem în toată viața mea o singură insectă vie – știam că pot fi de toate felurile, le știam foarte exact cum pot fi, fără să le cunosc numele. Unele mușcau, altele înțepau, altele ciupeau cu lăbuțele din față, aveau în față niște pensete ca foarfecele și-mi forfecau cu ele carnea sau aveau câte un corn răsucit și ascuțit, sau două coarne bifurcate pe care mi le înfigeau în piele, și ele toate, indiferent cum arătau și ce nume purtau, injectau o otravă înnebunitoare în locul mușcat, înțepat sau ciupit. Iar drumul meu devenea tot mai abrupt, nu drum, ci o cărăruie pietroasă de munte. De o parte a ei se ridica un perete verticali drept spre cer, de cealaltă parte cobora un alt perete drept în genune. Picioarele mi se împiedicau de pietre, mi se răneau dar eu continuam să fug în sus, purtat de presimțirea că numai sus mă pot salva de monștrii aceia minusculi.

Alergam, cădeam, alergam... apoi nici nu alergam, nici mi cădeam, apoi doar mă târam în coate și-n genunchi. Sângele îmi curgea șiroi din picioare: din tălpi, din gambe, din genunchi. Și din brațe: din încheieturi, din palme, din fiecare deget în parte. În urma mea nu rămânea o cărare străbătută; în urma mea între cei doi pereți, curgea un pârâiaș de sânge, ca acela din poiană, dar roșu și mișcător. Strigam, dar nu-mi auzeam nici glasul, nici gemetele, și nu-i exclus să nu fi strigat deloc, fiindcă-n același timp eram conștient că orice strigăt ar fi fost inutil, că n-avea cine să-mi vină în ajutor, că singura mea salvare era să ajung cumva până sus. Dar cum aveam să ajung, când pierdeam atât de mult sânge? Să-mi ajungă sângele și suflul să-mi ajungă – în asta consta salvarea mea! Pentru acest lucru eram în stare să mă rog, deoarece sângele curgea și din pieptul meu sfâșiat, și din ochi îmi curgea, de parcă n-ar fi avut altă menire decât să umple pârâiașul din urma mea, pentru ca în muntele acesta să existe și un pârâiaș roșu aburind...

Întreg muntele, ori încotro te uitai, era cenușiu. Piscurile golașe, versanții abrupți erau cenușii cum cenușie și rece poate fi orice stâncă din silicați. Un munte cenușiu, rece și nemărginit, dar eu mă aflam pe înălțimea lui, pe cel mai înalt pisc, și nimic nu mă mai mușca, nu mă înțepa, nu-mi injecta otravă în piele. Iar pârâul roșu de sânge secase sau dispăruse, fiindcă nici cărarea pe care mă târâsem, totuși, nu mai era. Stăteam pe un pietroi – rece și cenușiu – și respiram cu intermitențe, și priveam cu plăcere cum, cu o iuțeală miraculoasă, mi se închid rănile de pe brațe. Zdrențele scafandrului îmi șfichiuiau corpul; era un scafandru ușor, dar materialul din care era făcut era neplăcut de tare. Un vânt pătrunzător ce bătea parcă din toate direcțiile în același timp flutura aceste bucăți, și era inexplicabil cum fâlfâiau ele în toate direcțiile, fără a întâlni rezistența curentului de aer din partea opusă. Acum auzeam și șuierul vântului însuși. Și nu era doar șuierul unui singur vânt, ci al mai multora, pe multe și felurite glasuri, încât aveai impresia că asculți un canon a cărui melodie este preluată de voci de diferite înălțimi, într-un cor puternic și cutremurător de melodios. Mă temeam că această melodie glacială avea să mă împietrească și pe mine curând, făcându-mă aidoma cu tot ce era în jur. De n-ar fi fost vântul ăsta, mi-am zis, oare de unde s-o mai fi iscat și vântul ăsta?... Și pe dată am auzit un răspuns:

— Sus, pe înălțimi, întotdeauna bate vântul.

M-am întors fără să fiu surprins, ca și cum nimic până-n clipa aceea nu mă surprinsese în chip deosebit, ca și cum totul decurgea după o rânduială firească, alcătuită din întâmplări și evenimente special destinate mic. Alături, la doi pași de mine, sprijinit într-un toiag gros – cenușiu ca stâncile din jur – se afla un bătrân înalt. Haina lui lungă și în falduri – hiton se numea oare?

— Era cenușie; alb-cenușii coborau și lunga lui barbă și pletele-i pitoresc de ondulate. Cenușii ca stânca și calmi ca stânca îi străluceau ochii.

— De aceea nu vin insectele aici, adăugă el, iar buzele lui, cenușii ca piatra, se destinseră într-un zâmbet.

Dacă n-ar fi zâmbit, l-aș fi luat drept o statuie tăiată în stâncile dimprejur.

— Tu ești Zenon, nu-i așa? l-am întrebat eu tot fără să mă mir. Zenon din Eleea? Ce faci aici?

— Te aștept, dădu el din cap vizibil satisfăcut de faptul că îl recunoscusem.

— De unde știai că am să vin?

— Păi nu spre mine ai pornit?

— Nu, am răspuns eu precaut, ca să nu-l jignesc. Eu căutam de fapt, pe altcineva, pe un…

— Te înșeli, pe mine mă căutai, insistă el blând și povățuitor. Sau mai exact: căutai înălțimea!

— Ba nu, mă simțeam minunat acolo jos, i-am arătat eu spre poieniță, care, cine știe cum, tocmai în clipa aceea apăru din nou în fața ochilor mei. Se întindea verde până hăt departe la picioarele mele, clară, strălucitoare, însorită, foarte frumoasă și neînchipuit de îndepărtată. L-am întrebat de ea cu durere: De fapt, ce-i cu poiana asta?

— Ea e speranța. Dar omul nu poate sta tolănit multă vreme într-însa. Omul se simte cu adevărat bine doar atunci când se înalță deasupra ei.

— Ah, da, am rostit cu o iritare nedisimulată. Voi, cei din antichitate, nu vă mai săturați de simboluri!

Patronul meu se simți jignit:

— Noi n-am avut nave cosmice, băiete, de aceea zburam prin Univers înaripați de simboluri.

— Și până unde ați ajuns? l-am luat eu peste picior, căci îmi era îngrozitor de frig și mi se păru că, în cuvintele lui deslușesc și o aluzie jignitoare. Lumea este unitară și imuabilă, așa-i? Dacă-i imuabilă, ce-i cu blestematul ăsta de vânt aici pe această înălțime a ta?

În acel moment, am tremurat nu numai din pricina frigului, ci și din pricina unui fior mistic – în timp ce zdrențele scafandrului meu continuau să mă șfichiuiască, nicio cută a hitonului său nu se clintea, niciun firicel din pletele-i crescute năvalnic nu tremura.

— Zenon, îmi spuse Zenon din Eleea. Nu-mi simplifica filosofia, cum au făcut mai târziu cinicii, ba chiar și Platon, care, altminteri, numai un prost nu era! Știi că încă Aristotel m-a numit întemeietor al dialecticii…

— Știu, l-am întrerupt eu. Dar tu de unde știi, că doar ai trăit cu un veac înaintea lui?

— De la înălțime totul se vede, îmi răspunse el și pentru prima oară se puse în mișcare: își schimbă mâna cu care se sprijinea

în toiagul său păstoresc, în timp ce eu mă întrebam ce se întâmplă astăzi cu ochii mei – toiagul se dovedi a fi un paloș lung, pe care vechimea îl făcuse cenușiu.

M-am uitat în jur – cât cuprindeam cu privirea se pliau, în neclintirea lor de siliciu, cutele cenușii ale muntelui. Valea mea verde dispăruse, și mie nici nu-mi trecu prin cap s-o caut. Am zis:

— Tu ai afirmat primul că spațiul nu există? De la înălțimea asta ai observat că nu există? Ascultă, păi tu mai aveai niște idei nostime, acum îmi amintesc! mai ales treaba aia cu Ahile cel-iute-de-picior care s-a luat la întrecere cu broasca țestoasă și n-a reușit s-o ajungă…

— Fiule, îmi răspunse el domol. Hidalgo al vostru a reușit oare să străbată jumătate din drum?

— Oho, vasăzică, știi chiar și faptul că noi zburăm cu asteroidul Hidalgo! Ascultă, patroane al meu, dacă n-ar fi chiar atât de frig aici la tine…

— Zenon, mă întrerupse el. Chiar dacă ai vrea, n-ai putea să rămâi la mine. Dar de răspuns poți cel puțin să-mi răspunzi?

Tremurând de frig, am căzut pe gânduri, întrebându-mă ce răspuns aștepta el de la mine; și pe loc mi-am adus aminte de una dintre bazaconiile lui – aporii[8] parcă se numeau – care afirma că, pentru a ajunge la țintă, trebuie să parcurgi mai întâi jumătate din drumul spre ea, dar înainte de asta ar trebui să parcurgi jumătate din această jumătate și așa mai departe, la infinit. Lucru prin care el dovedea că, de fapt, nu vei porni, că, de fapt, nu există mișcare. I-am răspuns:

— Ai dreptate: într-adevăr, n-am parcurs jumătate din drumul nostru și pesemne nicicând nu vom parcurge această jumătate, dar asta pentru că nimeni nu știe unde ni se află capătul drumului. Crede-mă, Zenon din Eleea, am călătorit destul de mult prin Cosmos și am văzut cu ochii mei că lumea nu e nici unitară, nici imuabilă, ci tocmai invers… De altfel, iartă-mă, tot

---

[8] Aporie este un termen ce desemnează, la filosofii antici greci, o problemă greu sau chiar imposibil de rezolvat. Aporiile apar adesea ca rezultat al încercării de a rezolva metafizic o problemă filosofică. Așa, de pildă, conceperea metafizică, unilaterală a mișcării ca succesiune de momente discontinue duce la negarea mișcării. Termenul provine din grecescul ἀπορία (transliterat aporía) care înseamnă "cale fără ieșire, impas, dificultate".

tu ai spus să nu dăm crezare celor ce vedem cu ochii, nu-i așa? Voi, acolo, în Eleea, nu dați îndeobște crezare simțurilor, doar prin spirit căutați adevărurile... l-am întrerupt eu și, înghețat de-a binelea, am încercat să mă înfofolesc în zdrențele scafandrului meu. Dar vântul mi le umfla de cum ridicam mâna să apuc vreun alt capăt. Și continua să-mi umple urechile cu cântecul său polifonic. Iar odată cu aceasta mă umplea *și* de iritare. Colac peste pupăză, apăru de undeva și un nor destul de alarmant. Era departe, dar vântul îl purta direct spre noi.

— Dacă ai călătorit atâta prin Cosmos – nu se dădu bătut bătrânul – și dacă ai întâlnit atâtea contradicții, nu te-ai gândit că tocmai simțurile noastre cu imperfecțiunile lor îl fac să arate astfel, că natura nu poate fi chiar atât de contradictorie, atât de ticsită de lucruri ce se exclud reciproc?

— O, știi, am obiectat cu o nerăbdare crescândă, Universul e infinit, iar dacă-i infinit, în mod inevitabil va fi și plin de contradicții.

— Dar înainte de explozie? întrebă el cu un glas pânditor.

— Ce explozie?

— Voi îi spuneți „Marea explozie”. Oare nu savanții voștri afirmă că a existat o explozie inițială în urma căreia au zburat în toate părțile și s-au format lumile de acum? Numai atunci a fost Universul unitar și imuabil...

— Și asta ai văzut-o de pe această înălțime! am exclamat, dar propria mea ironie se cufundă în corul vânturilor, care se transformase într-un cor de sirene de alarmă. Nu toți savanții consideră că a existat o explozie inițială. Tata...

Norul se năpustea asupră-ne cu o viteză nebună și parcă nu era nor, ci o suprafață dură și neagră cu marginile ascuțite și dințate, îndreptate direct spre gâtlejurile noastre.

— Zenon, am strigat îngrozit, aplecându-mă instinctiv. Ce-i asta?

— E inutil, zâmbi el cu buzele-i de piatră. Când te afli sus, pe înălțime, oricât te-ai apleca, totul rămâne sub tine.

În clipa următoare, norul ne reteză capetele.

În jurul meu, sub mine, deasupra-mi se întindea o ceață și transparentă, și netransparentă, și densă, și intangibilă. În mijlocul ei atârna capul meu, dar era viu, căci creierul mi se chircea de durerea din gâtul retezat.

— Te-ai speriat de Nimic?

Capul lui Zenon din Eleea atârna în același chip – o piatră alb-cenușie în mijlocul imponderabilității negre a norului.

— Nu, am mințit eu. Dar asta nu-i nicidecum Nimicul. Mă doare gâtul. Nimicul nu poate provoca durere.

— Bravo, mă lăudă el. Iată că ți-ai însușit bine dialeptica negativă! Căci de fapt eu am întemeiat-o. Iată că ai înțeles că această durere e în tine și e de la tine, la fel ca insectele care te-au fugărit spre înălțime. De ce nu vrei atunci să recunoști că în același fel stau lucrurile și cu spațiul? El nu există decât în simțurile noastre. De zici că există real și de sine stătător, atunci unde există? Ar trebui să se afle sau pe un alt spațiu, sau în lăuntrul altui spațiu, iar acest altul în altul și așa mai departe, la infinit.

— O, te rog, am gemut fără pic de respect. Discuțiile astea poartă-le, cu tata, eu nu mă pricep la filosofie. Mie spune-mi doar de ce ți s-a retezat capul. Lucrul acesta nu l-am înțeles bine când ți-am citit biografia.

— Deoarece și-a permis să fie capul unui complot împotriva tiranului Eleei.

— Așa, ai văzut? am jubilat eu și voiam să-i mai spun ceva, un lucru ce constituia de astă dată descoperirea mea, o descoperire importantă, făcută în clipa aceea, în care însă mă deșteptă cel de-al doilea sistem de trezire al scafandrului de antrenament.

Chinuitor de mult a durat revenirea mea pe patul din sala de exerciții psiho-fizice. Tare aș fi vrut măcar să dezvălui până la capăt descoperirea pe care o făcusem, dar pe care acum o uitasem. În timp ce toate celelalte lucruri le țineam minte, deși îmi erau străine ca mod de gândire și deși creierul meu părea că s-a despicat în două jumătăți, ce se apropiau încet una de alta, cum se apropie pentru cuplare în spațiu două nave cosmice. În acest spațiu dintre ele continuau să atârne capul lui Zenon din Eleea și cel al lui Zenon de pe Icar, dar nu-și mai puteau spune nimic în plus. Când cuplarea celor două jumătăți cerebrale se produse, m-am adresat psihorobotului care petrecuse răbdător trei ore încheiate în preajma mea:

— Loso, i-am spus. Ce părere ai de toată treaba asta, ia zi?

El n-avea, bineînțeles, nicio părere, și nu doar din pricină că întrebarea mea nu fusese pusă pe limba lui mecanică. Încă mă simțeam ca sub narcoză, dar narcoticul continua să stea chitic

și, în loc să ia amintirea cu sine, părea că o curăță, până ce ea prinse a străluci, goală și vizibilă, în fața mea.

— Loso! am gemut, dar toate astea sunt de-a dreptul imposibile! În acest caleidoscop de antrenament au putut să pună, de dragul antrenamentului, tot felul de idioțenii și fantasmagorii, dar să se filmeze o convorbire între Zenon din Eleea și Zenon de pe Icar – asta n-aș crede să stea nici în puterea celui mai genial operator. Așa că s-o înregistrăm pentru orice eventualitate, nu? Apoi să ne punem mintea la contribuție și s-o dezlegăm…

Așa am dictat chiar atunci, fără să mă ridic de pe patul sălii de exerciții psiho-fizice, această peripeție din cale-afară de stranie. Iar când mi-am amintit de ziua precedentă și de cea dinaintea ei, când am constatat, de asemenea, că peripețiile mele din ora a doua se deosebeau în întregime de cele din prima oră, cea obișnuită, mobilizându-mi toate cunoștințele profane de medic și inginer, am ajuns la concluzia că, după prima oră, caleidoscopul de antrenament se oprește singur, grație propriului său mecanism cu ceas și nu mai proiectează. Dar dispozitivul programatic din cască, blocat de Alec, nu te trezește și casca continuă să te hipnotizeze, făcându-te să receptezi proiecții caleidoscopice deja inexistente. Și ele te hipnotizează până când, la un moment dat, pe la jumătatea celei de-a doua ore, provoacă o schizofrenie ca la carte, însoțită de o dedublare ideală a personalității – una dintre acele schizofrenii experimentale de scurtă durată, pe care, încă cu două secole în urmă, psihiatrii le provocau și cu mijloace chimice, încercând să pătrundă în nebuloasele acestei enigmatice stări cerebrale. Iar când am ajuns la această concluzie, am urlat, gata să-mi pierd din nou mințile:

— Aha-a-a! Creierul meu e cu siguranță în stare să se descrie în doi Zenoni după ce a studiat în mod special lucrările patronului său din Eleea, și asta cu scopul de a pălăvrăgi câte ceva în atmosfera plictisitoare a călătoriei, dar acest nătâng și mai ales om de treabă – Alec Derry?… Cum să-și închidă el propria sa jumătate în sfera Riemann și să o transforme într-un reprezentant egal cu o divinitate a supercivilizației galactice, pentru a emite interdicții și amenințări la adresa umanității?…

Ziua a douăzeci și cincea

În ultimă instanță însă, cel nătâng m-am dovedit a fi eu. Nu pot și pace să mă împac cu monstruoasa, pentru mine, descoperire că pesemne și Alec a întâlnit în aceeași sală de exerciții psiho-fizice această „divinitate” în aceeași cursă în care eu îmi riscam acum viața. Poftim: spun totuși „pesemne”, deși e mai mult decât evident! Dar de ce și cum anume tocmai o asemenea „divinitate” va fi creat în sinea sa un simplu și brav astropilot ca prietenul meu Alec Derry?…

(În asemenea întrebări și analize logice infructuoase mă străduiesc să-mi înec trăirea prin care am trecut, pentru a nu mă îneca eu însumi în ea.)...

…De fapt, de ce-l luam în râs pe înțeleptul și demnul meu patron, un adevărat titan al gândirii, ia care vom găsi principiile întregii filosofii de mai târziu, tratate deja pe un plan critic? Numai pentru că-mi era frig acolo la el, în înălțime? Dar stai, pe cine luai tu în râs de vreme ce erai în același timp și Zenon Balov și Zenon din Eleea? Nu cumva luai în râs altceva din tine însuți, un al treilea lucru rămas între cele două jumătăți de creier ca un fel de aparat de control? Și te luai, de fapt pe tine însuți în râs și tocmai pentru această teză despre lume de dragul căreia te-ai pomenit acum, în modul cel mai superficial posibil, în acest capăt de Galaxie lipsit de suflare!

Nu, nu plictiseala călătoriei l-a inventat pe „Dumnezeu” în capul lui Alec Derry, ci… haosul!

Dumnezeu reprezintă un reazem în mijlocul acestuia, o înălțime rece și aspră, dar de neclintit. Dumnezeu e hotarul haosului. Dumnezeu e ordinea pe care omul vrea s-o impună Universului.

Dar nu-i așa că nu există ordine fără interdicții? Și-atunci, la ce bun ai mai pornit la drum tu, dialectician negativist? Păi tu n-ai pornit nicidecum să-l cauți pe „Dumnezeul” lui Derry din cauză că te atrage ordinea lui – altminteri l-ar mai fi luat în râs propriul tău aparat de control? Tu ai pornit instinctiv la drum, tocmai pentru a te ridica împotriva interdicțiilor impuse de acest „Dumnezeu”. După cum cel al cărui nume ți-a fost dat și-a jertfit capul său plin de înțelepciune sceptică, încercând să-l izgonească de pe tron pe acel jalnic și mărunțel dictator din Eleea. Deoarece, dragul meu, ordinea nu reprezintă doar idealul

omenesc în mijlocul haosului naturii. Ea mai este necesară și pentru ca omul să aibă împotriva cui se răzvrăti.

Iată de ce… cată și fii acum rezonabil! Și liniștește-te! Nu s-a întâmplat nimic înfricoșător. Dimpotrivă! N-au spus cei din vechime – pare-se totuși mai înțelepți decât tine – că adevăratele mari aventuri ale omului se află nu în afara lui, ci în propriul său spirit! De aceea… spune-i deocamdată un „mulțumesc” spiritului tău, care cel puțin nu te lasă să te plictisești.

Ziua a douăzeci și opta

Sunt de-a dreptul zdrobit. În sala de exerciții nu mai îndrăznesc să intru, iar celelalte distracții îmi sunt la fel de nesuferite. Cu toate astea mai joc uneori șah, încercând astfel să mă las pradă uitării, dar psihoroboții mă bat de mă zvântă. N-am mai reușit niciodată să obțin pat sau șah etern – acele adevărate victorii pentru om în fața roboților. Iar R-19 a început să mă apese din nou – brusc, de parcă mi-aș fi tras pe cap o cască de copil. Umblu de colo-colo fără niciun rost, mă lovesc de pereți, mi-am pierdut simțul echilibrului și toate articulațiile țipă de durere în aceste mișcări haotice. Da, cu mine se întâmplă ceva rău, și mă tem să nu devină și mai rău. Cel mai înțelept ar fi să-mi îndrept nava spre Icar, să-i imprim viteză maximă și să mă întind în camera anabiotică. Dar treaba asta, cu camera, nu mai sunt în stare s-o fac. Mai zilele trecute am văzut-o pe Nila. Verificând pentru a nu știu câta oară instalația de aer condiționat, am auzit deodată un râs încet. Încet și vădit zeflemitor. Vă puteți închipui care a fost reacția mea într-o asemenea împrejurare, când după cum știți, pe navă nu se mai afla alt suflet!

M-am întors – Nila! Se zgâia la mine din rețeaua de țevi a sectorului de regenerare, strâmbându-se batjocoritor. N-am observat imediat că-n rețeaua aceea atârna doar frumosul ei cap și nici măcar ăsta nu i se vedea în întregime, ci numai fața, încadrată de un păr bogat, blond. Am certat-o, în glumă, se înțelege:

— Cine ți-a dat voie aici cu părul ăsta? Oare pentru tine nu-i valabil regulamentul astropiloților?

Ea își strânse pleoapele – ochii îi deveniră înguști ca două

despicături; scântei electrice verzi-albăstrui, ca la un scurtcircuit, prinseră să scapere din ei.

— S-a defectat instalația de aer condiționat și nu pot s-o repar, i-am zis. Am să mă înăbuș în cele din urmă.

Mi-am șters fruntea cu palma, dar nu pentru a-i demonstra cât e de înăbușitor și cum transpir. Sudoarea curgea, într-adevăr, în așa fel, încât nici sprâncenele nu reușeau s-o rețină sau s-o abată.

— Așa începe, îmi replică ea și râse cu răutate.

— Ce?

— Mai întâi se strică instalația de aer condiționat. De aceea fă bine și vino de pe acum în biocameră.

— Ce începe? am țipat eu, la care ea-mi zise „Prostule!” și dispăru.

Abia în clipa aceea mi-am dat seama că ea nu purtase niciodată păr lung și că buzele nu i se mișcau, dar eu îi auzisem totuși clar cuvintele.

Bineînțeles, după o asemenea conversație, nici vorbă nu putea fi să intru în camera anabiotică – acolo unde se mistuise în flăcările invizibile ale oxigenului o splendidă frumusețe umană.

Și asta în timp ce Alec se afla în pragul nebuniei în sala de exerciții psiho-fizice, pentru ca mai apoi, ieșind de-acolo, să înnebunească de-a binelea…

Nu trebuia să mai intru. Ei, Loso, Toby, Mono, Koro, mă auziți, diavoli automați, să nu-mi mai dați drumul în sala de exerciții! Că doar răspundeți de sănătatea mea!

Trebuie să mă calmez. E necesar să mă calmez, ca să iau o hotărâre, dar mi-e imposibil. De cum mă întind și încerc mai întâi să-mi relaxez musculatura – nici măcar acest lucru nu reușesc să-l fac acătărea – punctul pe care mi-l aleg pentru focalizarea privirii prinde brusc viață. Se preface într-o reptilă dezgustătoare sau într-o pasăre ce se izbește cu aripile însângerate de pereți, ori se preface concomitent și-n pasăre, și-n șarpe – cap de pasăre, corp de șarpe, sau invers: corp rotofei de pasăre, lucios ca un glob, cu solzi lucioși de șarpe și prevăzut cu un gât lung de tot, ba nu-i gât, ci șarpe, la capătul căruia stă-nfipt un cioc de vultur. Și ciocul acesta mă caută pe mine, și eu mă feresc, ghemuindu-mă, și nu se mai alege nimic din toată relaxarea mea yoga.

Ieri l-am văzut și pe tata. Recunoscându-mi înfrângerea, pornisem spre autopilot pentru a schimba direcția navei. Și exact deasupra pupitrului de comandă al astropilotului prinse să se legene chipul de filosof al tatălui meu, cu paloarea lui de cabinet. Era foarte trist și mă privea cu reproș. Cu un reproș plin de tristețe. Nu știu ce-mi reproșa, dar întrucât voiam să-mi dau singur seama, nu l-am întrebat. Din nou începu să mi se strângă inima, să mi se strângă toate vasele sangvine, iar glandele sudoripare – dimpotrivă: se căscau ca niște vulcani, dând afară conținutul lor rece.

Ce-mi reproșa tata? La drept vorbind, n-are importanță! Tații poartă întotdeauna în sine lor un reproș față de fii, fiii ascund întotdeauna în sinea lor o culpă față de tați. Partea proastă e că n-am reușit să schimb direcția navei, căci după ce tu ai dispărut cu acel reproș dureros și blând, în mine s-a trezit din nou încăpățânarea filială. Până la urmă, n-am să vă trimit decât nava, iar eu voi țâșni de pe ea cu cartușul de avarie.

Vezi, tată, că ați reușit totuși să-mi insuflați nițel din simțul vostru de răspundere! Până și-n situația în care mă aflu, realizez că n-aș proceda deloc corect față de voi dacă aș sacrifica pentru o stupidă sinucidere această mare navă de cercetare, chiar dacă e de categoria mai demodată „A”. Treaba asta se poate face și mai ieftin. Doar că mai întâi trebuie să mă răfuiesc cu cei patru păianjeni pe care îmi propun să-i studiez.

Ziua a douăzeci și noua

Două pulverizări în nas cu psihoton alungă pentru o oră-două șerpii și șopârlele, precum și păsările de pe pereți, și mutrele cunoscute și necunoscute care rânjesc la mine, atârnând de obiectele din navă ca niște lampioane-dragon japoneze din vechime. Ele ajută de asemenea ca torpila de avarie să nu se transforme într-un uriaș crocodil când mă apropii de ea, cum s-a întâmplat prima oară. Ba mai mult, mă fac capabil să cuget asupra straniului fapt că fantasmele mele sunt total identice cu ale celor ce au înnebunit și cu o mie de ani în urmă. Oare să ne fi schimbat atât de puțin în cea mai intimă esență a noastră, încât tot reptilele rămân cele care ne sperie cel mai mult, deși n-am văzut aceste inofensive sălbăticiuni nicăieri în altă parte decât în filmele didactice. Se pare că tocmai în era reptilelor,

târâtoare și zburătoare ca pterodactilul, omul a devenit om, încât imaginea lor s-a așternut atât de trainic în memoria lui celulară.

Se pare însă că nici vanitatea mea nu e mai puțin trainică din moment ce-mi notez această observație în însemnările pentru disertație. Se înțelege că sunt perfect conștient de starea în care mă aflu, și diagnoza, foarte banală, îmi este cunoscută, iar medicamentele de care am nevoie pentru o vindecare eficientă îmi stau la dispoziție în celula de diagnosticare și vindecare de pe navă. Dar eu nu intenționez câtuși de puțin să mă întorc pe Icar, pentru a-i spune spăsit lui Terryn: Ați avut dreptate maestre…

Koro mă ajută să verific starea de funcționare a torpilei. Fiara asta octopodă se ține tot pe lângă mine și este clar că-i extrem de suspicioasă. De aceea verific cu atenție exagerată toate subansamblele, deși nu mă interesează decât dispozitivul de lansare, care mă va scoate din acest R-19 vrăjit și plin de sălbăticiuni odioase și de chipuri și mai odioase. Și-i turui tot timpul:

— Voi sunteți grozav de înțelepți, dar nu simțiți primejdia. O veți cunoaște doar atunci când va fi prea târziu, căci nu sunteți decât niște mașini, atât și nimic altceva! Doar omul o poate presimți cu mult înainte ca ea să se fi apropiat într-adevăr. De aceea torpila trebuie să fie gata. Mă va lansa mai întâi pe mine, iar voi veți duce nava înapoi pe Icar…

Iată, asemenea lucruri îi turuiam, străduindu-mă să par perfect calm. Firește, el nu înțelegea nimic – pentru convorbirile cu psihoroboții există un vocabular riguros stabilit, cu o gramatică riguros stabilită, reprezentând singura cale prin care se pot introduce cuvintele în conștiința lor holografică. Dar toți astropiloții discută astfel cu roboții lor nu numai pentru că s-au atașat de ei, ci și din necesitatea de a fi în contact cu o altă alcătuire.

Îmi mai pulverizez nițel psihoton în nări și mă întind pentru a încerca sicriul oare îmi va purta corpul prin spațiile prăfuite ale Galaxiei, până ce voi nimeri în crematoriul vreunei stele. E plăcut să stau așa, întins. Închid ochii – moartea, firește, nu reușesc să mi-o imaginez, dar în mine se revarsă aidoma căldurii și aidoma luminii triumful că am găsit o modalitate de a-i trage pe sfoară pe psihoroboți. În torpila de avarie nu există loc

pentru ei, ea însăși e aproape un psihorobot. Într-însa totul este automatizat, ea fiind destinată doar pentru a te scoate pe vreo orbită și a te lăsa acolo să aștepți în stare de congelare până vei fi recuperat. Lucrul cel mai frumos însă constă în faptul că se poate acționa și din interior. Și că psihorobotul nu este programat să hotărască dacă omul are sau nu dreptul de a intra în ea. Ei se pronunță asupra acestui lucru doar atunci când descoperă o avarie ireparabilă, legată de dezermetizarea tuturor încăperilor, iar oamenii nu sunt în stare să părăsească nava. Într-o asemenea situație sunt datori să vâre echipajul în torpile.

Ca atare, poți înceta cu ironia, Nila – am descoperit și eu o modalitate de a scăpa de psihoroboți.

Mă mai gândesc cum să fac pentru ca imediat după pornire să deteriorez aparatura anabiotică, apoi și sistemul de alarmă, căci în asta. Constă destinația acestor torpile; să te congeleze pentru două decenii *și* să asurzească în toată această perioadă Galaxia cu puternicul lor emițător, anunțând că între cutare și cutare coordonate, pe cutare orbită, se află șaptezeci-optzeci de kilograme de materie valoroasă care trebuie recuperată.

Ce frumos ar fi să nu mai fiu nevoit să deschid ochii, ci să rămân așa, în camera moale ca aerul a torpilei și să dorm, să dorm, dar va trebui să-i mai deschid o dată, pentru a schimba cursul navei. Va trebui să mai depun acest efort destul de serios, deoarece în clipa în care voi deschide ochii, mă vor năpădi iarăși, cu siguranță, fiarele și chipurile acelea. Numai la gândul acesta simt din nou că mă sufoc, simt cum mi se contractă pieptul, cum mi se chircește inima ajungând ca un tăiș, ca un tăiș care mi se înfige, în coșul pieptului, în partea stângă, și tocmai în clipa când mă încordez să-mi ridic pleoapele devenite de plumb, mi se așterne pe frunte ceva ușor și foarte gingaș, emanând o răcoare extrem de plăcută. Strâng pleoapele, strâng maxilarele, mă străduiesc să descopăr cu ajutorul imaginației despre ce anume e vorba, dar acel ceva este evident diferit de viziunile mele de coșmar anterioare și se simte exact ca o mânuță de femeie sau de copil. Iar când această mânuță începe să mă mângâie, senzația de sufocare se destramă, greutatea ce-mi apasă pieptul scade, inima mi se întoarce la adevăratul ei volum, aerul devine neobișnuit de proaspăt și eu mă hotărăsc să nu deschid ochii încă multă vreme. Dar iată că, deși imaterial de gingaș, ca în vis de gingaș,

Heliana Dolia-Moreni îmi spune cu o voce surprinzător de reală cuvinte uluitor de reale:

— Nu trebuie să faci una ca asta! Te rog, nu! Eu… răcoarea trece de câteva ori pe fruntea mea. Noi… mai avem nevoie de dumneata.

— Heli! am strigat eu, stabilind pesemne un nou record în a deschide repede și larg ochii. Heli?

Ea îmi zâmbi, dar spre deosebire de toate chipurile ce mi se arătaseră până atunci, n-am deslușit ironie nici în zâmbetul ei, nici în ochii ei. Și nici reproș. Doar o durere zâmbitoare.

— Promite-mi! Dacă nu mai poți rezista, întoarce-te pe Icar. Nimeni nu se va supăra pe tine și nici nu te va lua peste picior că nu ți-ai îndeplinit misiunea.

Scotocesc la iuțeală prin cunoștințele medicale și mă căznesc să stabilesc dacă apariția ei este sau nu posibilă. Nu, în procesul unei asemenea psihoze reactive, aproape schizofrenice, când însăși trauma psihică se transformă în psihoză, este de neconceput apariția unui fenomen care să poarte senzația de fericire. Sau cel puțin medicinii îi este necunoscut. Dar fericirea e fericire și ea mă face temerar și vesel ca un puști.

— Sărută-mă, îi spun. Dacă mă săruți, îți promit!

Ea ezită, iar eu simt că o s-o facă și-mi țin răsuflarea, și știu că nu mă va costa nimic să-i promit, pentru că din mine a dispărut orice atracție către moarte. Ea ezită ca un copil tulburat, apoi mă sărută pe obraz, cu buze umede, așa cum sărută copiii. („Zenko, pe tine te iubesc cel mai mult!”).

— De-a adevăratelea, îi spun. Pe buze!

Și întind mâinile s-o îmbrățișez, deoarece am înțeles, ca într-un moment de iluminare, că nu există nimic pe care să-l iubesc și să-l doresc atât de mult ca pe fata asta, dar ea mi-o luă înainte. Cu o patimă nebănuită, îmi încleștă pentru o clipă gura uscată și dispăru.

— Heli! am strigat eu în urma ei. Heli!

— Mi-ai promis! rosti ea cu un glas poruncitor, dar eu n-o mai vedeam și n-o mai simțeam. Hai! Du-te și schimbă direcția! Te aștept, Zenon. Te aștept pe Icar!

— Spune-mi măcar că mă iubești! am încercat să smulg și eu o promisiune frumoasei mele fantasme.

Și ea, cu aceeași voce uluitor de reală, îmi răspunse de undeva din tavanul sectorului în care se afla torpila de avarie:

— Te iubesc, Zenon! întoarce-te!

Ziua a cincizeci și noua

Mă trezește Toby. Mai exact, automatul mă trezește, iar Toby este prezent, a stat pesemne tot timpul de strajă lângă vana din camera anabiotică. Dar nici acest lucru nu constituie o dovadă că tocmai el este psihorobotul de control. Glasul automatului enumeră monoton ceea ce figurează și pe tabloul din fața ochilor mei: regulile de ieșire din somnul anabiotic. Trezirea nu e din cauza unei avarii, așa că nimic nu mă forțează să mă grăbesc. Toby stă neclintit și mut, automatul își vede, invizibil, de treabă, iar glasul lui spune că-i este indiferent dacă mă trezesc sau nu. Acea stagnare de moarte se mai află încă în ciolanele și în mușchii mei, creierul nu-mi este decât un bulgăre de gheață, dar sunt silit să-mi fac procedurile, pe toate, și pedant – de la spălarea crioprotectorului de pe corp în vana cu diluant de alături și înghițirea, simultan, în doze mici, a unui litru de vitasal rece și vâscos în timpul exercițiilor de respirație din fața aparatului cu aerosoli, până la îmbrăcarea unor haine anume dintr-o nișă specială. Camera nu se va deschide până când nu efectuez toate acestea, ba va interveni, desigur, și Toby. Principalele proceduri pentru trezire au avut loc cu mult înainte ca eu să deschid ochii. Sângele meu, înnoit și saturat de preparate, galopează nebunește, făcându-mă să mă înăbuș și aruncă transpirație prin porii pielii, iar când ușa blindată se dezermetizează în cele din urmă, pot spune, cu ceva mai multă îndrăzneală, că sunt același om care am fost înainte.

Gândul că am stat poate în vana Nilei nu provoacă cine știe ce ecou în conștiința mea încă rece, fapt ce denota că nu sunt totuși chiar cel care am fost înainte. În general, sunt, desigur, conștient de ceea ce mi s-a întâmplat, dar nu-s încă în stare să mă supăr pe psihoroboții mei pentru că mi-au făcut totuși plăcerea de a mă vârî cu de-a sila în vană. Deocamdată, mă preocupă mai mult stupida dorință de a o părăsi cu demnitate. Ușa se deschide aproape solemn, după care formez încet, dar fără ezitare, complicatul cifru, care constituie, de fapt, un test pentru a-mi verifica disponibilitatea de a trece la acțiuni de-sine-stătătoare și raționale. Marcat de un festivism jignit, încerc să ies și eu, fără a mă clătina pe picioarele-mi înmuiate, fără a-l

onora pe psihorobotul care veghează cu zel lângă mine cu altceva decât cu o ignorare trufașă.

Atât pentru el, cât și pentru automatul anabiotic, este absolut indiferent dacă îl bag în seamă sau nu. Căci doar el, psihorobotul ce veghea, ieșise învingător – el, în alianță cu ceilalți și complotând cu toate automatele de bord, cu întreg acest R-19 învechit din categoria stelară „A”, care, practic, reprezintă tot o mașină inteligentă și indiferentă, în stare să facă tot ce este avantajos pentru ea, fără a se supune omului, care își imaginează că-i este stăpân.

Iată că, de bine, de rău, îmi aduc aminte și cum s-au desfășurat lucrurile. Restul îmi va fi proiectat cu ajutorul înregistrărilor făcute de psihoroboți; în asemenea cazuri ei alcătuiesc o documentație completă, cu o exactitate pe care omul nu o poate decât invidia: ce bine ar fi să reușim și noi să acumulăm în sinea noastră o documentație privind toate acțiunile noastre!

Da, Heliana reprezintă fericirea mea, ființa care m-a purtat pe aripi spre pupitrul de comandă, pentru a schimba cursul navei! Am fost, probabil, într-o stare destul de grea… În creierul meu se decongelează alene cuvintele savante anterioare: este vorba de un sindrom pur paranoic… de o traumă psihică obținută în sala de exerciții psiho-fizice… de descoperirea că scopul sacru al zborului meu a fost tot un fals… de claustrofobie… de conflictul anterior iscat între mine și psihoroboți… în cazul evoluției unei asemenea psihoze, trauma psihică rămâne într-o legătură de înțeles cu conținutul unor idei maniace și al halucinațiilor… Dar ce legătură avea declarația de dragoste a Helianei cu trauma psihică? Va trebui să pun serios la treabă colectorul medical! Nu, e puțin probabil să descopăr ceva similar. Dacă fac cunoscută descoperirea… prostii, n-o să mi se dea crezare, ba mai mult, ar urma să fie studiată mai cu temei atitudinea mea față de fată. Înnebunind, eu o iubeam la nebunie. Numai în cazul când asta a fost… dar nu, sunt convins că în toată medicina mondială nu au fost înregistrate halucinații erotice în condiții de claustrofobie. Așa că aș putea să mă mândresc…

Dar o asemenea fericire nu poate fi trăită de-a adevăratelea. Mai simt încă sărutul buzelor ei, în ciuda anesteziei care a durat treisprezece zile. Aceasta-i, probabil, cauza care a făcut ca lovitura să fie de două ori mai puternică: atunci când ai dat

buzna triumfător în sectorul de comandă pentru a-ți traduce imediat în viață promisiunea făcută, când, vrăjit, căscai gura la stele, când te zgâiai cu o nerăbdare plină de fericire la ecranul cu coordonate, să constați brusc că aceste mașini blestemate, care te-au adus la nebunie, ți-au pregătit și o figură de pomină: ți-au dus nava exact în direcția opusă! Autopilotul fie că n-a reacționat defel la această lungă și meticuloasă acordare pe care ai făcut-o după decolarea ta de pe Icar, fie că, în modul cel mai perfid, a modificat din nou cursul, fără să-ți semnaleze abaterea, adică a readus nava pe direcția ce i-a fast dată încă de pe Icar!…

Restul am să-l urmăresc cât voi pofti pe recording, după ce voi pronunța magica formulă: „Toby, reprodu înregistrarea alarmei numărul trei!” Poate că, într-o bună zi, această imagine mi se va părea amuzantă – deocamdată ea nu face decât să mă umple de suferința apatică a învinsului. Căci pe micul ecran el recordingului acest om ieșit din minți se aruncă cu pumnii și cu picioarele asupra pupitrului de comandă al autopilotului; răniți în muchiile metalului, pumnii lui împroașcă sânge, din gură îi ies bășicile lipicioase ale turbării… Dar chiar dacă aceasta nu durează prea mult și nu dă nici cel mai mic rezultat, omul, în nebunia sa, trebuie să manifeste, totuși, nițică demnitate. Koro, da, octopodul Koro, cu o superioritate calmă, cu mișcări dure și programate, îți vâră două din brațele sale tentaculare pe la subsuori și printre picioare și te ridică cum ridică furnica un imens cărăbuș mort, căci, pe deasupra, tu ești și mort – nourașul de anestezic pulverizat din cea de-a patra labă a lui te-a și prefăcut într-un cadavru apt pentru a fi congelat în vana anabiotică.

Nu e veselă priveliștea asta, așa că nu doresc nimănui să se vadă într-o asemenea situație pe ecran. Și mergând acum încet spre sectorul de comandă, pentru a mă dumiri ce se întâmplă, eu știu că niciodată, niciodată nu le voi ierta psihoroboților faptul că s-au purtat cu mine la fel cum te porți cu un copil mic și prost. Eu mai știu că nu există un dumnezeu salvator nici pentru mine, nici pentru Alec, știu că suntem înrobiți până la capăt mașinilor și că singura ieșire din robie este să ne adaptăm cu răbdare la această situație, continuând în același timp cu perseverență să ne agățăm de iluzia că noi suntem stăpânii.

Acum singurul dintre stăpânii mei – autopilotul – mă cheamă

autoritar cu sirena de alarmă, dar asta nu mă poate determina să dau buzna la el. N-are decât să tune și să urle, mai întâi am se beau un pahar cu apă. De altfel, nici genunchii mei n-ar fi în stare de un asemenea efort. Dar nava e mică, așa că, oricât mi-aș încetini mersul, de ajuns tot ajung la el. Apăs pe un buton ca să curm agasanta sirenă. Ea nu mă sperie, mă irită doar, căci după ce până și sărutul Helianei s-a dovedit a fi o halucinație, chiar dacă necunoscută medicinii, nu ard deloc, nici de astă dată, de nerăbdare să mă întorc intact pe Icar. Și atunci, odată cu agonia mânioasă a sirenei, pe suportul unde creierul electronic al autopilotului nu scuipă decât fișa cu coordonatele, pentru a le confrunta cu indicațiile aparaturii de dublare, căzu o microrolă albastră. Era, evident, introdusă într-un alt mod și vârâtă la releul de deconectare a sirenei. Dar curiozitatea mea nu se trezise încă nici ea chiar până-ntr-atât, încât să biruie lenea apatiei. Așez rola încet în recording, – aceasta e pentru înregistrat sunet, rolele pentru imagine sunt roșii – și prind să clipesc într-o nedumerire întârziată:

— Zenko, îmi spune tata, de parcă s-ar afla lângă mine și m-ar ruga să-i procur niște date sau m-ar întreba dacă mama e acasă, ți-am creat, pesemne, multe neplăceri, dar înțelegerea noastră era să nu-ți dezvălui până în ziua a șaizecea misiunea pe care te-am rugat s-o îndeplinești. Altminteri, acest lucru ți-ar crea greutăți în realizarea propriului tău experiment și în munca referitoare la disertație. Întrucât la noi mai existau totuși unele rezerve privind adevăratele tale intenții, interesul tău aparte față de cele întâmplate cu Alec Derry ne-a împins la prudență, determinându-ne să blocăm autopilotul pe direcția necesară pentru misiunea noastră științifică. Am avut în vedere următoarele: dacă tu doreai să te ocupi doar de problema „om-psihorobot” și n-ai alte intenții decât să lucrezi la disertația ta, noile absolveam de preocuparea privind cursul navei. Dacă însă ai avut și alte intenții, pe care le-ai ținut ascunse de noi, doream să te ferim în acest fel de a comite un gest nechibzuit, cât și de a încălca în chip iresponsabil angajamentul ce ți l-ai asumat de a duce la bun sfârșit această necesară cercetare pentru Icar.

Aici nu m-am putut abține să nu mârâi:

— Păi, tată dragă, în acest caz nu-mi rămâne decât să-ți mulțumesc pentru grija plină de căldură pe care o manifești față de mine.

— Din această clipă, Zenon, continuă tata la fel de operativ și fără patos, intră în vigoare obligația ta de a munci numai pentru noi. Aparatura este programată pentru schema cea mai generală a acestei misiuni. Se pare că misiunea nu-i lipsită de primejdii, așa că s-ar putea să prezinte interes chiar și pentru tine personal. Amănunte (din păcate, nu cunoaștem decât foarte puține) vei primi de la psihorobotul Mono. Noi le-am stocat în el, iar tu le poți solicita folosind codul nr. 1863. Ca și până acum, n-ai voie să iei legătura cu Icar. La rândul său, Icar a sistat orice emisiuni în direcția ta, deoarece nu cunoaștem caracterul eventualei primejdii. În rest, nu contăm decât pe capacitatea ta de a te descurca în cadrul acțiunilor preprogramate de noi. Să nu încalci în mod inutil această preprogramare, ferește-te de un curaj nesăbuit. Și fii cutezător, fiule! Întregul Icar te așteaptă cu nerăbdare.

— Țac! rosti recordingul, deconectându-se automat.

Singurătatea sirenelor

1

Ceea ce îmi comunică Mono e foarte puțin: Icar ține continuu sub observație o sursă ce emite diferite semnale: haotice prin natura lor, cu o lungime de undă oscilantă, dar cu o foarte exactă periodicitate – din șaptezeci și opt în șaptezeci și opt de zile icariene. Se deplasează cu o viteză neobișnuit de mare pentru un corp cosmic natural. Dimensiunile îi sunt, la rândul lor, neobișnuit de mici, neputând fi stabilite cu exactitate. Pentru a nu-și trăda prezența, Icar nu și-a permis s-o capteze în radarele sale cu laser pentru a stabilii ce anume reprezintă aceste semnale. Sursa vine din sistemul cutare, se va intersecta cu Icar la data cutare, la cutare distanță și așa mai departe… Lucruri pe care nu e cazul să le enumăr aici, pentru a nu încărca povestirea cu cifre. Cel pe care-l interesează, le poate vedea în arhiva științifică. Important este că deplasarea acestei surse seamănă cu cea a unei comete, și nu cu cea a minusculelor stele neutronice care se rotesc ca turbate și care au indus de atâtea ori în eroare omul, lăsând impresia că ar putea fi opera unei civilizații ajunse la un stadiu superior de dezvoltare.

Dacă din studierea drumului parcurs până acum de obiectul

cosmic neidentificat se poate contura o presupusă orbită, ea ar aminti de acele experiențe efectuate de om la începutul erei cosmice, atunci când un aparat spațial se deplasa prin sistemul solar fiind în mod succesiv respins de către câmpurile gravitaționale ale planetelor. Și acest obiect cosmic necunoscut, după ce ajungea la circa o cincime din sfera gravitațională a stelei, „patina nițel” și se despărțea de ea grație inerției (sau poate cu ajutorul unor motoare?), făcând un salt spre steaua următoare. În linii mari un asemenea itinerar îi atribuiseră astrofizicienii noștri – acestui obiect cosmic și asta îl făcea să semene fie cu un fel de cometă interstelară, cum nu mai întâlnisem până atunci, fie cu... „made in” – cum scrie pe mărfurile terestre – o altă civilizație.

Bineînțeles că acest fapt îmi stârni curiozitatea, deși nu în mod deosebit, căci, după cum am mai spus, omenirea s-a păcălit de nenumărate ori cu privire la acest „made în...”, pierzând speranța de a întâlni așa ceva într-adevăr. Și pentru că nu se împacă totuși cu ideea că spațiul cosmic poate să rămână gol, că noi am fi singurii în cuprinsul lui, și-a confecționat ipoteza că mai există, desigur, și alte civilizații, dar ele sunt atât de diferite de a noastră, încât nu putem cunoaște niciuna dintre formele lor de manifestare. Pornind de la o asemenea teorie, veți fi de acord cu mine că niciun fel de radiounde variabile nu-ți pot inspira vreo speranță mai deosebită.

Obiectul cosmic era sensibil mai mic decât Icar. Acest lucru l-am stabilit după ce mi-am asumat riscul unei prime tatonări, folosindu-mă de un locator cu laser. Avea diametrul de circa unu sau doi kilometri. Suprafața – netedă, viteza – apreciabilă. De altfel, tot astfel era și exactitatea cu care astrofizicienii de pe Icar programaseră atât pilotul, cât și întreaga aparatură de cercetare de pe navă. Autopilotul îmi redusese atât de mult viteza, încât mai aveam la dispoziție o săptămână ce-mi oferea un parcurs în siguranță – săptămână în care trebuia să-mi pun la punct planul de bătaie.

În timp ce dormeam în camera anabiotică, aparatura recepționase și înregistrase integral ultima emisiune a corpului cosmic. Mono îmi mai transmisese și codul înregistrărilor anterioare stocate de tata în colector. Le comparam mereu – existau niște diferențe minime pe care numai un creier electronic le putea constata numărând semnalele, dar ele nu-mi

spuneau nimic. Acest corp emitea circa trei ore cu o putere colosală, de sute de ori mai mare decât puterea reunită a tuturor emițătoarelor de pe Icar și tăcea timp de șaptezeci și opt de zile icariene. Dialoga oare cu cineva sau pur și simplu emitea fiindcă-i făcea plăcere? Întocmai cum se întâmplă cu toate acele surse galactice stelare și cvasistelare care umplu Metagalaxia cu radiotrăncănitul lor lipsit de sens.

A doua tatonare laser nu-mi oferi mai multe date decât prima. Eram încă departe. Un fel de minge mică și neagră se rostogoli pentru o clipă pe ecran, dispărând la loc în propria ei enigmă. Bietul Icar rămânea iarăși înșelat în speranțele sale de a descoperi semeni în imensitatea spațială! Dar de ce trebuia să-mi pierd eu timpul din această cauză?

Păi la ce mi-ar putea folosi acest timp, aș putea fi întrebat pe bună dreptate. Trauma îmi mai stăruia în suflet ca un loc contuzionat și amorțit. Atingerea lui nu-mi pricinuia durere, îmi trezea doar amintirea durerii și senzația anterioară de absurditate. Era evident că trebuia să se renunțe la aceste săli de exerciții psiho-fizice. Am să propun acest lucru de cum mă voi întoarce. Omul n-are nevoie să-și mai creeze și halucinații artificiale, îi sunt de ajuns cele pe care propriul său creier le născocește! Oricum am lua lucrurile, n-aveam deloc chef să-mi pierd vremea cu mingea asta, așa că în cea de-a treia zi m-am hotărât s-o bombardez cu propriile ei semnale. Dacă există pe ea ceva care caută contacte, m-am gândit în sinea mea, v-a trebui să-și zică: Ce-i și cu ăsta care-mi repetă spusele! Apoi își va da seama: Aaaa, păi da! Așa se și cuvine! Dacă mi-ar fi transmis ceva pe limba lui, s-ar fi putut ca eu să nici nu observ. Dar din moment ce-mi întoarce exact cuvintele mele, înseamnă că le-a luat ca atare, că le-a considerat drept mijloc de contact, și în felul acesta îmi dă să înțeleg că și el este în măsură să stabilească un asemenea contact.

Așa ar fi trebuit să-și zică, dar nu și-a zis. Trei ore în șir am ținut acest obiect cosmic sub un masaj de radiounde, dar el și-a văzut mai departe de drum, rostogolindu-se, fără să denote că-i tresare vreun mușchi de pe pielea-i groasă. Spun piele deoarece mi-am permis apoi să-l studiez vreme destul de îndelungată. Era neted ca pielea și avea aproape același coeficient de reflexie și de absorbție ca pielea umană. Din ce să fie oare făcut? Unora ca mine le este interzis să descindă pe alte corpuri cosmice; orice

popas îl hotărăște de obicei consiliul astronavigatorilor, dar din moment ce aici mă aflu singur, cine m-ar putea împiedica s-o fac? Doar dacă blestemații de psihoroboți sunt programați să mă oprească. Nu m-aș mira, este puțin probabil ca tata și ajutoarele sale să fi scăpat din vedere așa ceva, când știu foarte bine cât de mult țin eu la respectarea legilor icariene. O mică sondă însă cred că aș putea să-i trimit încă de pe acum – se pare că el va continua să tacă până ce expiră termenul fixat.

Fixat? Nu, dragul meu Zenon, încearcă măcar de astă dată să nu-ți mai faci iluzii! Deși nu ești deloc tare în astrofizică, știi totuși, în linii mari, care este natura periodicității emisiilor stelare. Bineînțeles, aici lipsește acea supradensitate a quasarilor, ceea ce explică dimensiunile lor mici, în privința asta lucrurile stau mai degrabă invers, dar nu e cazul nici să ne zicem imediat că avem de a face cu o minge șutată de Dumnezeu tocmai în acest colț de Univers. Calm și cu luciditate! Astrofizicienii îți cer un studiu obiectiv și detaliat. Concluziile n-au decât să le tragă singuri! Tu ai grijă doar să nu întârzii inutil, căci ei au ajuns, desigur, acum, la acel stadiu în care pur și simplu se sufocă de nerăbdare. Îi știi doar prea bine – orice piatră care trece în zbor pe lângă Icar sau pare nițel mai diferită decât pietrele cunoscute îi face să-și piardă luni întregi somnul!

Dar, de fapt, tu de ce nu te mai poți entuziasma ca ei? Din cauza incertitudinii pe care o ai cu privire la existența tuturor acestor lucruri? Sau pentru că imparul tău cromozom se simte îngrozitor de singuratic și manifestă o desperată agresivitate, căutându-și perechea prin pustiurile potopite de praf, gheață și flăcări ale Căii Lactee? Dar oare agresivitatea nu reprezintă setea ta de a te afirma, de a trăi? Nu mai stăruie oare în tine acea permanentă curiozitate față de lume? Ei da, Zenon Balov, pe tine nu te interesează numai icarienii și Pământul lor, pentru că toate astea țin de domeniul trecutului. Iar acum faci pe indiferentul, deoarece nu ți s-a răcit încă pe buze sărutul imaginar al Helianei. Dar dacă acel sărut n-a fost imaginar? Dacă a existat aievea? Și cum să nu fi existat, de vreme ce a reușit să te readucă la viață?

Iată, el te-a readus, și viața asta-i frumoasă! Și e frumoasă tocmai pentru că există, iată, niște mingi în care s-ar putea să nici nu fie viață, dar să existe totuși ceva straniu, iar acesta să-ți dezvăluie îndărătul său legile unui alt lucru straniu, care la

rândul lui, să aibă legătură cu un al treilea, și așa mai departe. Sau ți s-o fi urât de atâta nemărginire? Ignor-o pur și simplu! Acum în fața ta nu se mai află nemărginirea, ci se așterne cea mai perfectă margine – ghemul care ascunde în sine o taină. Așa că... trăiască tainele, Zenon Balov, primul om care te-ai născut în afara propriului tău sistem solar! Trăiască miliardele de taine ale miliardelor de sori!

După atâtea zile de inactivitate se trezea în mine, într-adevăr, o poftă furibundă de noi bătălii, așa că în ziua a cincea, ajungând la limita de siguranță – calculată, se înțelege, în funcție de mijloacele de distrugere cu cea mai lungă bătaie – eu mă transformasem, fără să recurg la niciun fel de medicamente, într-un omuleț din care deborda un spirit vesel războinic și care abia se putea stăpâni să nu pornească de îndată la atac.

Păcat însă că emiterea semnalelor avusese loc tocmai când blestemații de păianjeni mă adormiseră în camera de anabioză! Acum mingea asta e atât de mută, încât mă întreb dacă nu cumva semnalele emise au provenit din altă parte. Le confrunt din nou, din punct de vedere grafic și sonor, cu cele anterioare, o bombardez din nou și îndelung cu ele, dar mingea tace în continuare, și eu caut să mă apuc de lucru, încercând să-mi înăbuș flacăra nerăbdării. În colectorul principal al lui R-19 se află stocat, bineînțeles, un program obligatoriu cu privire la modul de cercetare a unui obiect cosmic necunoscut. Îmi scot o fotocopie și o agăț ia pupitrul de comandă, ca s-o am în permanență la vedere. Inspirația e inspirație, spiritul de inițiativă are și el importanța sa, dar un asemenea program păstrează experiența câtorva generații de astronavigatori și, desigur, nu trebuie neglijat, oricât de greoi ar părea și oricâtă inutilă precauție ar conține.

După o manevră destul de complicată, la executarea căreia aportul principal l-a avut Toby, fapt care mă îndeamnă să-i iert o seamă de lucruri, am prins să zbor în jurul mingii, am examinat-o, cât mi-a stat în putință, din toate unghiurile, fără a reuși să deslușesc pe suprafața ei cu mult mai multe elemente decât de la distanță, apoi mi-am egalat viteza cu viteza ei și m-am instalat pe o direcție paralelă cu direcția ei. Pe urmă am lansat prima sondă.

Proiectilul, având un motor propriu cu impulsie, e programat cu aceeași precauție, așa că nerăbdarea mea a fost din nou

pusă la încercare. El a descris mai întâi două opturi în jurul mingii de la o asemenea distanță, încât ziua întreagă, în pofida laserului holografic și a teleobiectivului cu infraroșii, n-a vibrat pe ecran decât o pată neagră-cenușie fără contururi precise. Dar, descriind opturile sale exagerat de ample, proiectilul se apropia totuși de acel corp. Totodată se limpezea și imaginea de pe ecran. Eu înregistram febril propriile mele acțiuni în ordinea prevăzută în program – cele observate erau înregistrate de mai multe ori de către aparate – și simțeam cum mă umplu din nou de nerăbdare și speranță. Suprafața mingii nu era, firește, din piele, dar acest fapt n-o făcu să fie mai puțin enigmatică. Se deslușea un fel de materie poroasă și întunecată; de la distanța enervantă a acelei sonde fricoase, mingea semăna foarte mult cu regulitul (dar nu acesta era lucrul neobișnuit, căci regulitul acoperă majoritatea planetelor!), fiind parcă alcătuită din colivii octaedrice durate dintr-un material sensibil mai dur, pesemne chiar dintr-un aliaj metalic ușor.

— Ei, s-avem parte de o întâlnire bună! am rostit eu cu glas răgușit, deconectând autopilotul sondei pentru a o trece sub controlul meu. Voiam s-o trimit mai aproape decât fusese programată. Ei, octopodule, ce ai de spus? Ce poți spune, mașină cu opt picioare? Nu întâmplător voi, psihoroboții, nu figurați în programul întâlnirilor cosmice! Cine știe ce încurcături ați fi în stare să creați, dacă omul v-ar admite să-l înlocuiți în asemenea situații. Poftim, crezi că nu-mi dau seama că în creierul tău de păianjen ai hotărât că asta-i o antenă telescopică întinsă pe un asteroid? Astfel de colivii octaedrice găsești cu duiumul în natură, așa că nu te grăbi, prostule! Există și pe Pământ o specie de cristale ce alcătuiesc o rețea octaedrică!...

Sonda intră cu docilitate în hățurile teleghidării. Iar eu continuam să-i trăncănesc lui Toby, născocindu-i tot felul de porecle, pentru a nu-l pune inutil în funcțiune pronunțându-i numele. Îl iertasem deja pentru toate, chiar și pentru posibilitatea de a vorbi acum cuiva, în timp ce mă încordam să nu strivesc sonda de acel corp necunoscut și să nu fac vreun pocinog. Pentru că – în afară de ceea ce făcusem în joacă și în timpul instrucției – nu dirijasem niciodată sonde de explorare. Bine că Koro, care acum stă de cealaltă parte a mea, dispune în pântecul său de un asemenea sistem de comandă și-mi dictează fără-ncetare operațiile. Ceilalți doi roboți s-au și apucat să

verifice cu zel toate subansamblele de importanță vitală ale navei, făcând-o să fie gata de luptă. Nicicând n-am pronunțat cu o mai mare satisfacție vreun ordin. Acest gata de luptă se dovedi un lucru mare! Bineînțeles, spiritul meu belicos e pașnic, dacă poate exista un asemenea paradox psihologic. N-am nicio dorință de a mă război cu acest asteroid sau bolid sau ce-o fi – cu așa ceva mi se pare mai degrabă că seamănă; eu ard de nerăbdare ca aceasta să fie într-adevăr o antenă și să discut cu ea, nu cu păianjenii mei mecanici.

— Oare ce fel de antenă să fie asta, băieți!? mă adresez de astă dată celor doi, pironindu-mi ochii în ecranul de control al sondelor. Mica sferă verzuie se apropie rapid de asteroid; l-am și botezat astfel în pofida formei sale netede, după ce umplutura coliviilor metalice octaedrice mi se păru a fi din regulit. Ce fel de antenă, ia spuneți-mi! Ce diametru o avea? O mie două sute optzeci și trei de metri și optsprezece centimetri! Toby, dacă n-ai altă treabă, calculează ce suprafață ar avea o sferă cu un asemenea diametru și imaginează-ți ce reprezintă o asemenea antenă…

Toby nu trebui să calculeze, căci automatele de exploatare găsiseră de mult dimensiunea exactă a corpului, respectiv toți parametri săi: volum, masă, suprafață și așa mai departe, iar când am mai pronunțat o dată cuvântul „antenă”, m-a luat pur și simplu cu fiori. Păi această antenă îmi captează acum radioundele cu care eu conduc sonda! Cărui creier teribil le retransmite ea la centrul asteroidului, creier care acum cugetă în voie cum să-l pună la punct pe obraznicul care i-a tulburat liniștea!

Iată că mi-am dat din nou drumul fanteziei! Am ajuns până acolo încât am început singur să mă pompez cu teamă. De fapt, nițică precauție nu strică. Cine știe ce minune o mai fi și asta! Regulit însă nu-i! Acum se vede foarte clar că materia din cutiile metalice nu reprezintă acel poros strat planetar, ci mai degrabă un fel de piatră ponce măruntă și spongioasă, înghețată în frigul cosmic. Eh, ce mi-aș mai dori acum ca o mică sondă geologică să-mi aducă vreo câteva kilograme din materia aceea, ba chiar și o bucățică din rețeaua aceea de antenă.

— Băieți, oare îl doare dacă rupem o bucățică din el? îi întreb eu pe roboți și râd, dar râsul mi-e destul de nervos. Sau poate ar fi mai cuminte să respectăm totuși programul, ce ziceți? Vă

înțeleg nerăbdarea, dar nu e vorba numai de propria noastră piele. Întreg Icarul ne urmărește. Chiar dacă a amuțit și nu emite nici cea mai neînsemnată cuantă de undă…

E inutil să precizez că somnul îmi dispăruse cu desăvârșire. Nu-mi îngăduisem să dorm mai mult de un ceas prin electrosomn, așa că mă simțeam destul de epuizat. Trebuia să-mi ofer puțină odihnă. Programul o prevedea de mult. Am readus sonda la bord – mai mult decât făcuse nu mai era în stare să facă – am repartizat roboții pe pozițiile lor de alarmă de gradul unu și am trecut la autosomn timp de douăsprezece ore. Se înțelege de la sine că, la cea mai mică primejdie, roboții m-ar fi trezit. Dar n-a fost cazul, iar atunci când m-am ridicat, a trebuit să depun eforturi considerabile pentru a mă dezmetici. Cam întrecusem măsura cu dormitul, așa că după ce se scurse din mine otrava lui, mi-am redobândit prospețimea euforică dinainte, care amenința să mă împingă la superficialitate.

2

Ciudatul corp cosmic nu binevoise să dea niciun semn de viață, iar somnul nu fusese cu mine darnic în cine știe ce idei noi. Să aterizez îmi era absolut interzis. Să expediez datele strânse până-n prezent și să mă sfătuiesc cu Icarul – de asemenea, căci asta ar fi însemnat să-l caut cu ajutorul unei emisiuni dirijate, ceea ce ar fi trădat punctul în care el se afla. Să-l bombardez în adâncime cu particule gama sau cu alte particule nu era permis unui explorator de categoria mea, căci exista pericolul ca respectivul corp să nu fie de origine naturală. Singurul lucru ce mi-l puteam permite era să desprind o bucățică din el și să mă retrag. Cei de pe Icar ar fi hotărât ce urma să întreprind mai departe; cuvântul avea să și-l spună o a doua expediție prevăzută cu mai multe mijloace și împuterniciri. Și, deși programul model nu-mi permitea să trimit o sondă geologică înainte de a fi efectuat o serie de alte proceduri lipsite de importanță, am luat din nou hotărârea de a fi un icarian neascultător.

Ce poate fi asta, reflectam eu cu voce tare, și, întrucât nu-i băgam în seamă pe roboți, ei tăceau chitic. Dacă-i într-adevăr o antenă, adică dacă-i vorba de un radiotelescop asemănător cu cele icariene, atunci, judecând după logica noastră, s-ar putea

emite trei ipoteze. Prima: corpul acela ar putea să fie o navă cosmică, un asteroid – o navă spațială, cum e și Icar – iar aceasta să fie antena lui de emisie-recepție. Icar este și el încins parțial cu asemenea antene, iar suprafața lui totală nu-i cu mult mai mică. Dar în afara cutiilor octaedrice ale rețelei de antenă pe el nu se vedea nimic care ar putea semăna cu niște dispozitive de intrare-ieșire, oricât de bine mascate ar fi ele. Cercetasem cu foarte multă atenție întreaga rețea, fotografiasem cutiuță cu cutiuță, dând dovadă de răbdare și de un spirit metodic neobișnuite, fără să descopăr însă nicăieri nimic. Expediasem în cele din urmă un proiectil de explorare, să zboare în jurul asteroidului la o distanță de numai o mie de metri. Ce navă cosmică care se respectă ar fi permis cuiva să se apropie la o distanță atât de mică, fără a-i cunoaște intențiile? Nu numai Icar, ci și bătrânul meu R-19 ar fi nimicit automat pe oricine ar fi cutezat să vină la o distanță de o mie de ori mai mare, dacă n-ar fi existat în prealabil o înțelegere în acest sens.

A doua ipoteză… da, de la a doua ipoteză pe care o elaboram cu voce tare te puteau trece fiorii. Asteroidul ăsta, băieți, nu-i niciun fel de asteroid, ci o sondă automată de recunoaștere, la fel ca sonda noastră pe care am readus-o mai adineaori. Sonda respectivă își vede de zborul ei programat, culege datele pe care-i în stare să le prindă în rețeaua ei și le trimite periodic cuiva. Vă e clar? Problema este: Cui le trimite? Dacă voi, bietele mele mașinuțe, dispuneți și de imaginație, puteți realiza cine-i cel ce lansează prin Galaxie niște sondițe automate de dimensiunile astea.

Nu credeți? Nici mie nu-mi vine să cred. Asta ar însemna să semene întru totul cu noi, nu-i așa? Să admitem și a treia ipoteză: că ar fi vorba de un radio-far cosmic sau de un radio-reflector cosmic, sau de o stație intermediară de retransmisie… adică numai de lucruri care ar fi în principiu aidoma cu mijloacele cu care noi studiem Cosmosul, pentru a ne deplasa și comunica. De aceea, dragilor… (devenisem neobișnuit de blând cu psihoroboții mei – ce nu face omul în caz de primejdie!) de aceea, voinicei cu opt picioare, hai să ținem în frâu preavechile vise umane referitoare la posibilitatea întâlnirii cu ființe asemănătoare pământenilor! Și să ne zicem deocamdată ca niște oameni de știință autentici că nu este vorba decât de un corp cosmic necunoscut ca structură, să încercăm să-i

pătrundem structura și să-i spunem respectuos „la revedere”!

Am ales una dintre cele mai mici sonde geologice. Câtă vreme n-aveam să cunosc cel puțin cu aproximație componența materiei din care era alcătuit, nu-mi puteam permite să ciupesc mai din adânc. În afară de aceasta, suprafața lui părea omogenă, așa că era indiferent din ce parte aveam să iau proba. Corpul cosmic nu dispunea de un câmp magnetic propriu – acest lucru îl stabilisem deja, așa că nimic nu complica programarea inițială a sondei. M-am dumirit cu acest prilej că psihorobotul Koro era responsabilul tuturor sondelor și-și cunoștea la perfecție atribuțiile. Eu n-aveam nimic altceva de făcut decât să dau algoritmul, dar și pentru acesta exista în programul obligatoriu un model anume. Și iată că sonda – o mică sălbăticiune mecanică patrupedă – cu sfredele lacome, cu dispozitive de apucat, de colectat și de măsurat – porni în zbor spre asteroid ca un suspin al meu iscat de nerăbdare.

O deplasam cu cea mai mică viteză posibilă și mă simțeam din cale-afară de satisfăcut că mă puteam descurca așa de ușor în lucruri pe care nu le mai făcusem niciodată, că e posibil să nu fiu cu desăvârșire pierdut pentru știință. Poftim, deși nu eram altceva decât un diletant, îndeplinisem cu succes până acum, în linii mari, tot programul de cercetare. Icarienii nu vor avea temei să-mi reproșeze nimic, iar eu aș avea temei doar să regret nițeluș că totul s-a desfășurat în deplină siguranță și parcă fără nicio primejdie. Numai că, lăsându-mă îmbătat de noua mea stare de spirit, am dat și peste prima primejdie.

Acționând sistemul de telecomandă pentru a dirija personal sonda, ea refuză brusc să mi se supună. Zbura în virtutea inerției după primul impuls al motorului, iar pe ecran se putea vedea fără a mai face niciun calcul că, dacă continuă astfel, nu va atinge asteroidul. Manevram mânere, apăsam pe butoane, izbeam cu mâna în aparatura de control, năpădit de sudoare și de emoție. Știți, pesemne, ce înseamnă emoția într-un scafandru blindat. Nu găsisem totuși în mine atâta curaj cât mi-ar fi trebuit ca să nu respect regulamentul și, deci, să nu-mi pun cu prilejul acestor cercetări îmbrăcămintea pentru caz de avarie.

— Koro, frățioare, ajută-mă! am gemut în cele din urmă, dar Koro nu-mi receptă apelul.

Stătea proțăpit pe două picioare, celelalte șase atârnându-i ca frânte. La fel stătea, de cealaltă parte a mea, și Toby. Groaza

năvăli în scafandrul meu întocmai ca fiorul de gheață al vacuumului. Oare ce scosese din funcțiune sonda? Lua-o-ar dracu de sondă! Dar aceste două ajutoare credincioase ale mele? Se apăra oare asteroidul într-un mod necunoscut mie până-atunci? Întrerupsese oare în vreun fel legătura mea cu ei și cu sonda? Dar aparatura mea de recepție nu mi-ar fi împuiat oare capul de semnale luminoase și sonore în clipa când ar fi înregistrat fie și o singură cuantă emisă din această direcție?

— Loso, avarie în sectorul de comandă! am strigat eu, străduindu-mă să fiu cât mai calm pentru a nu comite o nesăbuință.

Și am rămas în așteptare. Câte secunde i-ar fi trebuit ca să vină, dacă îndeobște avea să vină? Dar dacă stătea și el dincolo la fel cum stăteau cei doi tovarăși ai săi de aici? Număram secundele în minte după preavechiul obicei pământesc: douăzeci și unu, douăzeci și doi, douăzeci și trei… deși mâneca scafandrului meu era prevăzută cu cronometru. Și acestea s-au dovedit a fi secunde încărcate de cea mai cumplită trăire – groaza de a rămâne singur în Cosmos…

Loso veni în cea de-a cincisprezecea secundă și, văzându-l, era cât pe-aci să mă arunc în îmbrățișarea celor opt brațe ale sale, dar el se apropie cu calmul său mecanic și-mi spuse cu indiferența sa mecanică:

— Dați-mi date referitoare la avarie.

— Psihorobotul Koro e defect, psihorobotul Toby – defect, sonda geologică numărul șase nu recepționează semnalele telecomenzii… am început eu să-i înșir, străduindu-mă să pronunț cuvintele cât mai clar, așa cum vorbești cu un om care nu-ți cunoaște bine limba.

Mai trecură zece secunde, răstimp în care Loso stătu exact în aceeași poziție ca și confrații săi. În secunda a zecea zise:

— Psihorobotul Toby nu prezintă nicio defecțiune. După încă zece: Psihorobotul Koro nu prezintă nicio defecțiune! Comandați-mi să trec la probă!

Nu mai știam ce să cred, căci, orice s-ar spune, psihoroboții nu mă mințiseră până acum Am rostit conform regulamentului:

— Koro! Sonda geologică numărul șase – avarie.

Și credinciosul păianjen octopod porni val-vârtej spre tabloul cu telecomenzile pentru sondă.

— Nu recepționează telecomenzile, explicam eu. E necesară o

corecție a zborului…

Koro operă la tabloul de comandă cu două membre, apoi le lăsă în jos și rosti cu indiferența lui de psihorobot:

— Sonda geologică numărul șase – în stare de funcțiune! Nu a fost acordată telecomanda la lungimea de undă a sondei geologice numărul șase. S-a efectuat, reacordarea…

Și trebuia să mă înjure sau măcar să-mi dea o scatoalcă cu toate cele opt brațe ale sale. Cu aceeași lungime de undă cu care ghidasem sonda de cercetare aș fi dorit să ghidez și sonda geologică. Iar în panica creată de propria mea greșeală uitasem că trebuie să-i vorbesc robotului pe limba lui mecanică. În această situație, se înțelege că totul putea să mi se pară ulterior defect.

Am râs a ușurare:

— Iertați-mă, frățiorilor, m-am cam făcut de baftă… De acum puteam să le trăncănesc tot ce doream acestor mașini într-adevăr minunate. Dar înainte de asta trebuia să-l trimit pe Loso înapoi la locul său.

— Loso, fii gata pentru alarma de gradul trei – i-am spus cu indiferență de robot, deși tare l-aș mai fi bătut pe umăr în semn de recunoștință. Păcat că nu avea umăr. Dar, oricum, după cincisprezece secunde avea să-și reia locul de unde-l convocasem.

Apoi m-am așezat la tabloul de comandă. Koro efectuase, într-adevăr, reacordarea. Întrucât. Coboară pe tot soiul de planete ce au atmosferă diferită, sondele geologice funcționează de când lumea pe una și aceeași lungime de undă – cea mai accesibilă, cel mai puțin influențabilă de perturbații – lungimea infraroșie de 10,6 microni. Datele asteroidului, datele sondei… așa… Hai, atotputernice creier, calculează noul traseu… așa… îți mulțumesc. Hai acum, sondiță dragă, ehe, ia te uită ce departe ai mers! Pune-ți nițel în mișcare armata de giroscoape… ambalează nițel motorașul!… Bravo… Cred că cinci minute sunt de ajuns… Ia repede-te acum la mingea asta care nu vrea să ne arate din ce e făcută…

Încă pe când efectuam operațiile de ghidare, nu din cale-afară de complicate, deoarece aveam în spate câteva zile de antrenament cu proiectilul de explorare, sonda, după vreo zece impulsuri ale motorului ei, părăsi direcția anterioară și se năpusti vertiginos spre asteroid. Și ea, și el începură să crească

vertiginos pe ecran. Mi-am mutat privirea pe celălalt ecran – acolo sonda apăru la început ca un mic punct alb, apoi intră în marele cerc de rețele al asteroidului, unde începu să semene cu o mică albină care-și caută sub fagure celula ca să-și verse în ea mierea. Și exact în clipa aceea prinse să bubuie sistemul de semnalizare al receptorului principal, iar ochii săi de ciclop, roșii ca sângele, scăpărară. Aparatura de înregistrare porni să toarne ca pe niște colăcei înregistrarea grafică a semnalelor. De vreme ce nu exista sonor, însemna că nu e vorba de o transmisie de pe Icar, iar ai mei nu mi s-ar fi adresat decât după ce i-aș fi chemat eu, după ce i-aș fi încredințat că nu există nicio primejdie pentru ei.

În aceeași clipă am abandonat sonda geologică, lăsând-o, cum se spune, pe mâinile mult mai de nădejde ale lui Koro. El avea să descrie cu ea un opt în jurul asteroidului și s-o readucă apoi pe navă. Coloana de control a receptorului arăta cu cifre verzi, calme: lungimea UKW cea mai obișnuită, directă, de șase milimetri. Iar sunetul?... Datorită ignoranței mele tehnice, reușisem să dereglez și acordul sonor. Am apăsat cu mâna stângă pe butonul de control automat al frecvenței, iar cu dreapta am apucat banda, care, la fel de firesc, nu-mi spunea nimic. Situația semăna cu aceea a unui profan care se apucă să cerceteze o encefalogramă: Și deodată am încremenit, deoarece din difuzorul din față răsună o voce feminină și tandră:

— ...așa te-am recunoscut, tu ești. Cât sunt de fericită că te-am găsit, unde ai fost atâta amar de vreme? De ce nu-mi răspunzi?

Am strâns tare din ochi, apoi i-am deschis, prin scafandru nu mă puteam ciupi, cum fac unii ca să se încredințeze că nu visează – glasul îmi era familiar și-n același timp străin: putea să fie al Mayolei Beni, al Helianei, al Nilei, putea să fie și al unei alte femei: îmi suna cunoscut, pentru că de atâta vreme nu mai auzisem un glas de femeie. Dar ajunge cu halucinațiile! mi-am zis și m-am ridicat, ca să mă duc să-mi pulverizez vreun medicament mai serios. Înainte de asta am deconectat însă difuzorul la jumătatea rugăminții sale insistente: „Răspunde-mi, nu-i așa că ești tu? Lungimea de undă a fost aceeași, după ea te-am recunoscut, de ce nu-mi răspunzi? Eu te-am așteptat necontenit...” Am scos rola cu înregistrarea magnetică și, după ce am stat un timp spre a mă hotărî ce aparat să folosesc, m-am

dus în odaia de dormit și am introdus-o în polivizor. Și din nou răsună același glas feminin și tandru, ușor uniform în mângâierea sa, cu o ușoară pronunție arhaică a cuvintelor:

— ...așa te-am recunoscut, tu ești. Cât sunt de fericită că te-am găsit, unde ai fost atâta amar de vreme? De ce nu-mi răspunzi?...

Era olar că n-aveam nevoie să-mi pulverizez nici măcar un psihoton. M-am întors am luat rola cu înregistrarea grafică, am introdus-o și pe ea în transformator. Același lucru! Bineînțeles, toată treaba asta putea fi foarte bine montată și dinainte, după cum a fost montată caseta cu vocea tatii, dar nu exista pe Icar om care să facă o asemenea glumă. Atunci? În Univers se pot întâlni cu siguranță tot felul de lucruri neverosimile, noi ne-am obișnuit de mult să întâmpinăm cu sânge rece neverosimilul, dar, rătăcind astfel printr-un capăt destul de neinteresant al Galaxiei, să nimerești brusc în preavechea lume a poveștilor terestre: o prințesă singuratică, fermecată, zăcând într-un castel inaccesibil, își așteaptă prințul care să o salveze. Trebuie să fie frumoasă prințesa, dacă ar fi să o apreciezi după glas, după intonațiile răsfățate...

Mi-am reocupat locul, năpădit de suspiciuni la adresa a tot felul de prințese terestre și cosmice. Pe ecranul telescopic „castelul fermecat” continua să semene cu o minge de fotbal, pe ecranul holografic cu laser – un mic punct negru se rostogolea pe pavajul stelar, fără a se ști de unde vine, fără a se ști încotro se-ndreaptă, dar capabil să topească spațiile de gheață cu căldura unui glas feminin. Era nespus de frumos și nespus de înfricoșător. Așa că atunci când am conectat din nou receptorul, care umplu R-19 cu chemarea sa armonioasă, când tristă, când capricioasă a unei splendide femei singuratice, mi-am amintit și de o altă poveste terestră: povestea cu sirenele mării, care căutau cu cântecele lor să-i abată din drum pe navigatorii curajoși, atrăgându-le corăbiile în locurile cu stânci submarine, spre a-i nimici. Și nu m-aș fi mirat, dacă mingea aceea cosmică ar fi prins să cânte:

Ea nu cânta, ci-și rostea neîntrerupt jurămintele de dragoste, mustrările și rugămințile pe care mi le adresa:

— De ce nu-mi răspunzi? Nu, nu mă iubești, te-ai săturat de mine, știu, dar ce pot să fac? Cum să dispar, ca să nu te agasez? Bine, n-am să te mai agasez, dar tu mă iubești, știu asta, numai

că ești foarte obosit de drum... De atâta vreme.

Am conectat emițătorul și am rostit:

— Da, sunt obosit. Hai să terminăm cu prostiile!

Sirena amuți. Iată că nu era greu! De ce nu le-o fi pus și Odiseu, la vremea lui, astfel la punct – e puțin probabil că sirenele acelea cântau cu mult mai altfel decât asta, de ce a trebuit să se lege de catarg? Sirena amuți și multă vreme nu i se mai auzi glasul. Atât de multă, încât am început să mă liniștesc. Îmi păru chiar rău că am pus capăt într-un mod atât de grosolan acestei povești captivante. Dar ea nu putea să fie nici prințesă, nici sirenă, nici femeie în general, atâta timp cât era în stare să tacă din cale-afară de mult – o fi fost pesemne vreo năzărire a sufletului meu însetat de vorbă omenească. Și iat-o glăsuind din nou! Dar cu o notă de dezamăgire și preocupare în tandrețea ei:

— Tu ești altul. Da, tu ești altul. Glasul tău nu-i același. Dar lungimea de undă a ceea ce-mi trimiteai până de curând e aceeași. Cine ești?

— Da, eu sunt altul, i-am răspuns. Dar tu cine ești?

— Nu știu. Ai alt glas, dar e glas de om.

— Eu sunt om, am zis, dar și tu ești om, nu-i așa?

— Eu nu sunt om.

— Dar ce?

— Nu știu, îmi răspunse pentru a doua oară glasul fermecător de femeie.

— Băieți, m-am adresat eu psihoroboților. De ce nu mă înfundați în camera anabiotică? Nu vă dați seama că am început s-o iau razna de-a binelea?

Străjile mele credincioase rămâneau în dreapta și-n stânga mea, neconstatând, firește, nicio neregulă nici în creierul meu, nici în flirtul meu cosmic.

— Nu ești singur, reluă cu aceeași tandră tristețe prințesa mea sirenă. Te-am auzit adresându-te altor oameni. Dar pe ei nu i-am auzit.

Măiculiță doamne, începe să devină tot mai interesant! Dar cum e posibil să recepționeze undele sonore prin vidul cosmic? Idiot mai sunt, care unde sonore – doar sunt în scafandru și vorbesc cu psihoroboții prin radiotelefon! Așa stând lucrurile, ea va ști întotdeauna ce întreprind! Trebuie să încerc legătura de alarmă, poate nu va fi în stare să-i determine unda! Cu frecvența acesteia nu se va descurca. Psihoroboții pot primi

dispoziții și în scris, dar asta ar complica prea mult lucrurile.

Am trecut din nou pe șase milimetri spunând:

— Mai există și alții. Dar dumneata de ce mă minți? Spune-mi cine ești, dacă vrei să continuăm discuția.

— Nu știu. Cine ești tu?

— Un om.

— Ți-ai spus om pentru că ai avut altceva cu care să te compari, numind acel altceva cu alte cuvinte. Dar eu n-am cu cine mă compara. De vreme însă ce pot vorbi ca un om, numește-mă și pe mine om. Vreau să fiu un om ca tine.

— Ești o mașină? am întrebat cu asprime, deoarece ultimele ei cuvinte răsunară întocmai precum cântecul fatal și amăgitor al sirenelor.

— Nu știu, răspunse ea pentru a treia oară. Ce anume numești mașină?

Hotărâsem s-o bombardez cu întrebări – mașina poate greși, dar nu poate minți – încât să ajung sistematic la adevăr, dar m-am poticnit de îndată. Ce-i o mașină? Doar pentru asta pornisem la drum – să înțeleg ce-i o mașină, deși la noi, chipurile, treaba asta era clară: cea de-a patra lege a robotehnicii. Trebuia să i-o spun apelând la un exemplu:

— Eu nu-s mașină, pentru că eu creez mașina. Eu sunt om, dar în acest moment mă aflu într-o mașină pe care eu am creat-o. Și mașina asta este inteligentă, puternică, poate și vorbi, dar nu-i mai inteligentă, nici mai puternică și nici nu vorbește mai bine decât creatorul ei, omul... Mi-am întrerupt șirul vorbelor aici; îmi venea pur și simplu să iau ceva și să-mi sparg capul. Într-adevăr, numai un om și un nătărău ca mine putea să se dea de gol în halul ăsta! Era evident că ea nu mă vedea, dacă în cazul ei se putea vorbi de văz în accepțiunea cunoscută de noi a cuvântului, iar acum aflase că acea alcătuire pe care ea o percepuse ca formă și masă nu eram eu, ci eu eram înlăuntrul ei. Am întrebat-o în grabă:

— Pe tine cine te-a creat?

— Nu știu, răspunse ea pentru a patra oară. Tu știi cine te-a creat, omule?

Asta-i bună – așa au dreptul să întrebe sfincșii, nu sirenele! Dar îndărătul naivității aparente a unor asemenea întrebări se putea foarte bine ascunde și un aparat inteligent și metodic de cunoaștere. Oricum s-ar prezenta lucrurile, până acum ea aflase

ceva despre mine, pe când eu despre ea – nimic!

— În această privință ne asemănăm, i-am răspuns. Nici eu nu știu cine m-a creat. Dar… înlăuntrul tău există ceva? Cât ești de mare? Ești pe dinăuntru la fel ca și mine? am încurcat eu întrebările.

— Eu sunt în sine, răspunse ea tandru și trist. Sunt așa cum mă percepi.

— Dar cine te-a învățat să vorbești ca oamenii? nu m-am putut abține. Judecând profund, hotărâsem că trebuia să obțin prin viclenie răspunsul la această, dacă nu cea mai importantă, oricum cea mai interesantă întrebare, dar, după toate aparențele îmi era pur și simplu teamă de acest răspuns.

— Oamenii, răspunse mingea de o mie două sute optzeci și trei de metri și mă puteam jura că în vocea ei stăruia un sincer dor după acești oameni. Erau doi – ea și el. Ea mi-a dăruit glasul ei…

— Unde? Când? am izbucnit eu.

— În sistemul stelei Peri, între cea de-a noua stea mare și o cometă alcătuită din gheață, pe care exista un emițător. Dar erau și ei străini, veneau dintr-un sistem solar total diferit. Mi-au spus că se afla departe de acest Peri. Mi-au spus că voi ajunge neapărat pe-acolo, dar uite că a trecut atâta timp și eu n-am mai ajuns. Tu de acolo vii?…

Și ea începu să-mi dicteze niște unghiuri, viteze, coordonate, nume, ce nu-mi spuneau nimic. O ascultam însă cu răbdare, dându-mi seama de importanța celor comunicate. După ce termină, i-am spus printre altele:

— Acum dumneata ai să comunici despre întâlnirea noastră, nu-i așa?

— Nu acum, răspunse ea cu o sinceritate care nu-ți îngăduia să pretinzi mai mult. Fac asta la un anumit interval.

Așadar, nu reprezentam pentru ea un eveniment care s-o determine să-și încalce graficul? Nu era însă momentul s-o fac pe ofensatul. În afară de asta, mărturisirea ei venea în sprijinul presupunerii că am de a face cu un automat cu program ferm, și nu cu un corp ce acționează independent. Am rostit precaut:

— La începutul convorbirii noastre îmi spuneai că sunt obosit, iar eu ți-am confirmat că într-adevăr, sunt. Știi ce înseamnă asta?

— Nu sunt întru totul sigură. Eu îți vorbeam la fel cum îi

vorbea ea lui. (Măiculiță doamne, vasăzică ea ascultase și ținea minte până și scenele lor de gelozie, care e puțin probabil să și le fi făcut în scafandre.) Mi-au explicat că-i vorba de un consum de energie care se recuperează după un timp.

— Exact, sunt obosit. Îmi dai voie să mă odihnesc? Să întrerupem pentru un timp legătura?

— Pleci? mă întrebă ea și din nou eram în stare să mă jur că în vocea ei stăruia teama. Pentru cât timp?

— Nu plec. Voi rămâne în același loc. Dar sper că n-ai să mă ataci în timp ce mă odihnesc?

— Știu ce întrebi. Eu nu pot ataca.

— Dar să te aperi?

— Știu ce întrebi. Să mă apăr pot.

— Mi-ai mai spus că iubești oamenii? Știi ce înseamnă asta?

— Tot aproximativ. Explicațiile ce mi s-au dat n-au fost suficient de limpezi. Înseamnă că dorești să fii mereu împreună cu cineva.

Păi da, ce altceva ar mai fi putut „ea și el” să-i spună în legătură cu această antică problemă! Deși tocmai scena dintre ei, reprodusă la început, arăta cât de dăunător este acest lucru pentru dragoste. Am zis, străduindu-mă ca glasul meu să sune cu aceeași sinceritate mecanică ce răzbătea din glasul ei:

— Vreau să fiu cu fine.

— Vreau să fiu cu tine, răspunse ea ca un tandru ecou.

— Mă voi odihni opt ore. Știi cât e asta?

— Cunosc modul de măsurare a timpului la oameni. Din momentul în care te-am chemat pentru prima oară, a trecut o oră.

Mi-am consultat ceasul de pe aparatura de înregistrat. Într-adevăr, era vorba de o singură oră. Era cât pe ce să exclam: „Doamne, ce oră!” Dar odată cu asta mi-am zis că „el și ea” au fost nevoiți să-i comunice unitățile noastre de măsură a timpului pentru a putea realiza un contact de durată. Mă mai gândeam și la alte vreo zece lucruri. Numai că asta nu era gândire, ci un bombardament haotic de frânturi de gând care îmi mitraliau din interior scoarța cerebrală, iar eu aveam, într-adevăr, nevoie să-mi așez pentru câteva ore pe pernă capul acesta chinuit.

— Noapte bună, i-am zis.

— Noapte bună, îmi răspunse. Iată, nici lucrul acesta nu prea știu ce înseamnă. Dar tot așa îmi spuneau de fiecare dată și ei

când voiau să se odihnească. Eu voi fi cu tine, omule.

3

Mai bine să-mi văd de drum, mi-am zis, deconectând emițătorul. M-am îndreptat și am simțit cât de mult îmi înțepenise corpul de încordare în acest ceas nemaipomenit. Am verificat starea de funcționare a sistemului de apărare, deși n-aveam temei să nu cred în declarația ei de dragoste. Dar dacă-i totuși o sirenă și nu o prințesă? Ce se întâmplase cu cei doi? Va trebui să întreb mâine. Va trebui… Acum nu eram în stare să fac nimic mai mult decât să-i dau indicații lui Koro în ceea ce privește garda pe care o efectua în sectorul de comandă.

Lui Toby n-aveam a-i da indicații, misiunea lui era să se țină de coada mea și să rămână lângă mine în timp ce dormeam. Și voi mă iubiți, păianjenii mei? era ultima mea încercare de a gândi ceva. Din moment ce tot timpul careva dintre voi vrea să fie cu mine…

Se înțelege de la sine că nu-mi puteam permite să dorm opt ore. Patru nu erau destule, dar de vreme ce nu m-a dus capul să solicit mai multe, nu-mi rămânea acum decât să mă îndop cu chimicale stimulatorii, ca să-mi limpezesc creierul pentru eforturile ce mă așteptau. Și aveam de muncit, nu glumă. Trebuia să-mi transfer întreaga convorbire pe text de manuscris, să-l analizez pe acesta prin lectură, căci altfel, indiferent de aparatul pe care aveam să-l folosesc, mi-ar fi recepționat imediat emisia și mi-ar fi vorbit. Era clar că, după ce mă recunoscuse pe vechea undă standard a sondei geologice, toate teribilele ei simțuri erau acum deschise spre mine – într-adevăr, numai femeile îndrăgostite pot fi atât de sensibile. Mai trebuia să-mi elaborez un plan cât de cât gândit cu privire la comportarea mea pe mai departe și un scenariu pentru întrebările mele. Mai trebuia să verific și unele lucruri… în general, aveam nevoie de o minte lucidă și rece, dar pieptul meu, nerevenit încă de-adevăratelea la o respirație normală, se sufoca deja ca în ajunul unei întâlniri de dragoste. Din moment ce rămăsesem viu, din moment ce până acum Ea nu atentase cu nimic la securitatea mea, însemna, într-adevăr, că „voia să fie cu mine”.

M-am dus repede la sectorul de comandă și, fără să-mi dau

seama imediat, am simțit o relaxare lăuntrică – Ea era acolo: în apropiere, pe un ecran, și mai departe, pe celălalt. Am prins instinctiv să umblu în vârful picioarelor, de parcă mă temeam să n-o trezesc. Din moment ce auzise ciorovăielile amoroase ale precursorilor mei, ce-ar fi împiedicat-o să-mi audă pașii? Iar acest lucru era mai mult decât uluitor, din punct de vedere tehnic, pentru noi, oamenii, ținea deja de domeniul minunilor. Cum o făcea oare? Dar încetinel cu întrebările, căci cu întrebările omul mai degrabă se trădează.

M-am așezat molcom în fața colectorului de informații. Era o mașină splendidă, ce înmagazina toate cunoștințele despre Cosmos de care dispunea Icar. Am format codul cuvenit dar, neputând să formulez întrebarea prin viu grai, trebuia s-o transform într-o problemă grafică, iar această operație necesita timp. Și totuși, după circa cincisprezece minute, știam că în cataloagele stelare nu figurează nicio stea cu numele Peri; mai știam că locul ale cărui coordonate i-au fost date de cei doi se află inimaginabil de departe de Soarele nostru de baștină – lucru pentru care aș fi pariat și înainte de asta. Dragostea-i dragoste, dar o adresă în Cosmos nu se dă chiar așa!

Problema următoare se dovedi a fi sensibil mai complicată pentru mine. Mi se pare ciudat de ce n-o fi rezolvat-o tata. Ei urmăriseră drumul asteroidului pe direcția ipotetică, în sens invers, numai atât cât le era necesar pentru a calcula unde va fi locul întâlnirii cu mine. Se pare că nu erau siguri de modul lui exact de deplasare. Oricum ar sta însă lucrurile, după două ore de chinuri, în cazul în care n-am comis vreo greșeală prea mare în punerea problemei, puteam admite cu un procent considerabil de probabilitate că asteroidul a trecut cu circa o sută optzeci de ani mai înainte pe lângă sau prin sistemul solar, că această stea Peri putea fi însuși Soarele și că întâlnirea ei cu locuitorii tereștri a avut loc între Pluton și vreo cometă aflată tocmai atunci în trecere. Care anume o fi fost, n-au decât să calculeze astrofizicienii! Din câte știu, Pământul dotase de mult majoritatea cometelor din sistemul solar cu tot felul de stații automate. Dar o sută optzeci de ani? De fapt, aceștia sunt ani icarieni, iar eu i-am calculat după viteza medie actuală a asteroidului, care se află departe de sistemul solar. Este posibil ca atunci când se apropie de vreo stea, el să-și mărească viteza. Nu-i exclus să fie dotat și cu motoare?!

Ce s-o fi întâmplat oare cu acea neînfricată pereche? Dacă aș fi scotocit în memoria colectorului, aș fi putut descoperi ceva despre soarta lor, dar acum nu mai dispuneam de timp, iar pe de altă parte, se vede treaba că nici soarta lor n-a fost prea fericită. Altminteri, am fi știut și noi despre acea primă întâlnire cu un reprezentant al unei alte civilizații. O fi fost oare chiar prima? Câte alte nave interplanetare n-au pierit în împrejurări necunoscute!

Ce civilizație o mai fi și asta? Acest cercetaș reprezintă oare o componentă a ei, așa cum Icar reprezintă o parte componentă a civilizației pământene, sau nu e altceva decât un cercetaș automat? Iată primul lucru pe care trebuia să-l aflu, deși, după toate probabilitățile, el era și cel mai greu. Logica terestră n-ar fi acceptat un cercetaș care s-ar fi apucat, încă de la prima întâlnire, să dea totul în vileag, ca să mă exprim astfel, cu privire la civilizația noastră. De aceea acel „nu știu” pe care îl auzisem de patru ori până acum putea însemna că este vorba și de un automat în care nu sunt stocate asemenea date, dar putea însemna că este vorba și de o civilizație care cultivă viclenia. De altfel, nici noi, care nu suntem o civilizație ce cultivă viclenia, nu cunoaștem răspunsul la unele dintre aceste întrebări…

— Salut, draga mea! i-am spus. Faptul că o abordasem imediat și impulsiv la feminin nu se datora numai glasului ei. De genul feminin era și „civilizație”, dar și „mașină”, iar eu, ca bărbat, mă puteam simți mai ușor atras de genul feminin, el îmi inspira acea stare de spirit de care și așa duceam lipsă. Salut, draga mea! am repetat și, de ce să nu recunosc, era spusă cu sinceritate.

— Salut, omule! veni prompt răspunsul ei. Dacă nu aveai alt glas, aș fi zis că ești același. La fel mi se adresa și el.

Într-adevăr, mă simțeam năpădit de un irezistibil sentiment de cordialitate față de ea, dar, după depășirea momentului de surpriză, mi se ascuți și spiritul critic. Simțeam că vocea ei e tandră și tristă, dar în mod uniform tandră și tristă, cu o intonație constantă, independent de conținutul cuvintelor. Emoțiile pe care înainte le percepeam în rostirea ei erau rodul imaginației mele tulburate de surprinzătoarea minune. Era bizar de ce tocmai intonația asta îi plăcuse și și-o însușise. Oare trăsese cu urechea îndelung la vorba celor doi înainte ca ei înșiși

s-o fi descoperit? Iar ei să se fi aflat în primejdie? Momentul era potrivit, având în vedere modul asociativ de gândire al omului, pentru a întreba ce s-a întâmplat cu cel care îi spusese și el „salut, draga mea”, și cu cea de la care luase glasul, dar mi-am înfrânat galopul curiozității – se impunea să-mi respect planul de întrebări, oricât de în pripă mi-l încropisem.

— Tu n-ai nevoie de odihnă? Cum îți recuperezi energia consumată?

— Se recuperează automat.

— Din ce?

— Nu știu.

— Dar consumi multă energie, i-am spus, având grijă să nu par insistent. Mai ales pentru emisiunile periodice.

— Da, răspunse ea tandru și trist.

— Cum îi transmiți aceste comunicări?

După cum și presupusesem, ea răspunse:

— Nu știu.

— Chiar într-adevăr nu știi sau ți-e interzis să vorbești despre asta?

— Nu știu.

— În ce direcție transmiți?

— Emițătoarele se autodirijează.

— Dar tu nu recepționezi emisiuni?

— Ba da. De pe diferite stele, de pe planete, de la tine.

— Nu de natura asta. Tu nu recepționezi emisiuni de acolo de unde ai plecat? Prin care să ți se spună ce ai de făcut?

— Nu.

— Nu știi de unde și când ai plecat?

— Nu știu.

— Dar încotro te îndrepți?

— Nu știu.

Da, într-adevăr, un automat nu trebuie să cunoască niciunul dintre lucrurile astea, dar parcă o civilizație știe de unde a plecat și încotro se îndreaptă? Dacă mă întrebați: Încotro, Zenon Balov? vă voi da cel mult un răspuns lipsit de răspuns: Spre stele. Așa îmi răspunse și Ea, când am întrebat-o cum își stabilește atunci itinerarul.

— Eu mă îndrept întotdeauna spre stele. Mai întâi spre una, apoi spre alta, spre următoarea…

— Și de fiecare dată rămâi aceeași perioadă de timp? am

întrerupt-o cu următoarea întrebare. Stelele te atrag irezistibili, apoi irezistibil te resping.

— Da. Tu știi asta, omule.

Din toate răspunsurile, acesta fu singurul care o trăda mai categoric ca fiind un automat cu programare fermă. Dar iată că ea mă descumpăni:

— Ea și el mi-au spus că și în cazul oamenilor se întâmplă la fel: Mai întâi se atrag irezistibil, apoi irezistibil se resping.

Nu i-am spus că ei au glumit, au glumit amar din cauza propriei lor drame. Nu i-am spus nici că mișcările psihice n-au nimic comun cu mecanica unei mișcări care utilizează forțele gravitaționale ale stelelor. Nu i-am servit nici obiecția că omul dispune de nițică libertate a programării lui emoționale, deoarece… Dar cât de mare poate fi această libertate?

Am remarcat în mod special că uneori ea îmi repeta pedant cuvintele. Bineînțeles, acest lucru era notat și de aparatura de înregistrare, dar putea să-mi scape mai apoi, și era vorba de un lucru important. Era legat, pesemne, de modul ei de a se autoinstrui. Probabil, în același fel își însușise și acea tristă și tandră limbă pământeană, pentru mine cu un accent ușor arhaic. Următoarea mea întrebare nu mai fu din cele programate:

— Dar cel puțin ce ai înăuntrul tău trebuie să știi?

— Nu știu…

— Afirmi că nu știi nimic despre tine, m-am aprins, și ori de câte ori mă aprindeam, trăncăneam de fiecare dată lucruri nepermise. Iar mai adineaori mi-ai zis că nu ești în stare să ataci, dar că te poți apăra. Vasăzică, te cunoști destul de bine.

De această întrebare depindeau multe, aș spune că depindea totul. Chiar și cel mai bun automat autodidact nu ajunge la conștiința de sine. Pe Pământ acest lucru nu i-a fost dat decât omului. Și asta îl deosebea de toate celelalte ființe vii și nevii. Icar nu reprezenta nimic în plus față de un asemenea cercetaș; fusese trimis de civilizația noastră spre aștri, dar el ajunsese la conștiința de sine, lucru ce-l transformase automat atât într-o parte a civilizației terestre, cât și într-o civilizație de-sine-stătătoare. Pe când Ea?

Ea rosti tandru și trist:

— Primul lucru pe care l-am aflat despre mine este că și eu pot fi „ea” și că mă numesc „dragă”. Al doilea lucru pe care l-am

aflat despre mine este că pot să mă apăr. Mai mult nu știu despre mine.

Inima încetase să-mi bată când am întrebat:

— Când ai aflat că te poți apăra?

— Când ea și el au vrut să se oprească din zbor pe suprafața mea, pentru a fi împreună. Și eu voiam să fim împreună.

— Dar ei nu s-au oprit, așa-i?

— Nu.

— Ce ai înregistrat tu?

— O foarte puternică și bruscă iradiație.

— Și pe urmă ei au încetat să mai existe?

— Ea și el au încetat să mai existe, îmi răspunse Ea cu acea uniformitate mecanică a vocii feminine pe care o asimilase.

Am solicitat timp de odihnă douăzeci de ore.

4

Acestea reprezentau deja lucruri pe care nu le mai puteam rezolva de unul singur. Și iată că, în anumite condiții, omul ajunge să nutrească o anumită stimă față de consiliul astronavigatorilor. Eu însă nu aveam dreptul să iau legătura cu el, la fel cum nu luaseră legătura cu nimeni acești „ea și el”, deopotrivă de bravi și de ușuratici. Ei avuseseră răbdare – cine știe cât de prelungit fusese acest efort – s-o învețe să vorbească, pentru a-i crea un contact real cu omenirea, dar nu avuseseră suficientă răbdare pentru a pleca. De ce însă nu trecuseră măcar la o verificare preliminară? Nu avuseseră posibilitatea sau fuseseră vrăjiți de fermecătoarea bunăvoință a acestei drăguțe grăsane?

Nu-mi puteam permite să le repet greșeala, înțelepciunea spunându-mi că trebuie să fac cale întoarsă. De altfel, și situația era, în linii mari, destul de clară: aveam de a face cu un robot de cercetare aparținând unei civilizații necunoscute și dispunând de o universalitate și o sensibilitate a aparatului de recepție la care noi aveam încă multă vreme să râvnim. Dar iată că prima întâlnire cu o altă civilizație îi oferă și posibilitatea primei cunoașteri de sine. El se delimitează deja atât de celelalte corpuri din spațiu, cât și de propriile sale funcții, într-un cuvânt: devine conștient de sine însuși! Se înțelege că n-a început pe loc să se autostudieze, dar în el a apărut conștiința de sine – în

forma ei cea mai elementară, de principiu – și din acest moment automatul încetează să mai fie o mașină. Toby și Koro, care mă flanchează ca niște gorile, își pot spune și ei pe nume, dar acest lucru decurge din cea de-a patra poruncă a robotehnicii stocate în ei. Și pentru că legea a treia îi obligă să se ocupe ei singuri de securitatea lor, își cunosc anatomia mai bine decât își cunoaște omul propriul său corp, dar asta se întâmplă tot grație cunoștințelor stocate în construcția lor. Ea însă a ajuns să existe de una singură „Ea"! Autoinstruirea se transformase în evoluție, lucru de o crucială importanță pentru noi. Dacă știam – observând-o, – să aflăm cum se naște o rațiune, obțineam răspuns la majoritatea întrebărilor pe care ni le-am pus în ultimele cinci-șase mii de ani.

Am încălcat liniștea celor douăzeci de ore solicitate cu o întrebare la care nici nu mă pândisem până atunci – de ce nu-mi distrusese proiectilul de explorare? Îmi răspunse cu invariabilul ei „nu știu". Nu cumva i s-a dereglat sistemul defensiv? Nu o încearcă o asemenea senzație? Silit să-i explic aproape două ore ce-i aia senzație, mai că regretam că-i pusesem ultima întrebare.

— Tu vrei să fim împreună. În cuvântul „vrei" se află un simțământ. Acest „să simți" îl premerge pe „să vrei". Pentru a afla că vrei ceva, trebuie mai întâi să simți că vrei…

Și așa mai departe… căci nu sunt prea tare în logică; s-a demonstrat că al patruzeci și șaptelea cromozom Y determină dependența caracterului de emoții, nu de rațiune. Și tocmai îmi trecuse prin minte treaba cu mecanismele defensive, găselniță de care eram chiar mândru. I-am cerut permisiunea de a trimite pe suprafața ei un mic aparat. Nu puteam renunța la dorința mea inițială de a desprinde dintr-însa o bucățică recurgând la o sondă geologică. Am încredințat-o că acest lucru n-o să-i dăuneze cu nimic, ba, dimpotrivă, va avea de câștigat, căci își va putea da seama dacă i s-a defectat sau nu sistemul defensiv. Iar în caz că sistemul n-ar fi avut nicio defecțiune, eu unul n-aș fi suferit câtuși de puțin dacă pierdeam acest mic aparat. Deci, în mod sigur, prietenia noastră n-ar fi fost cu nimic știrbită din pricina asta.

Ea se învoi, nedumerită parcă de faptul că se putea face o problemă din asemenea fleacuri, și sonda geologică porni în zbor vertiginos, ca o albină spre stupul ei. O ghidam pe drumul

cel mai scurt, cât mai iute cu putință. Nu i-am redus viteza decât în imediata vecinătate a rețelei, de unde am început s-o cobor cu mare prudență. Emițătorul ei funcționa ireproșabil, pe ecran se și zăreau, printre coastele metalice ale rețelei, micile și întunecatele orificii de pe materia aceea ciudată, mărite la dimensiunile unor cratere miniaturale. Nici funcționarea receptorului nu era perturbată de absolut nimic, așa că sonda îmi execută cu maximă promptitudine toate comenzile. Da, într-adevăr! Este bizar că un sistem defensiv, în perfectă stare de funcțiune, admite corpuri străine la o distanță atât de mică!

I-am împărtășit automat acest gând și lui Koro, care mă seconda în calitatea sa de responsabil cu sondele. Auzindu-mă, ea interveni de îndată:

— Vreau ca lucrul numit de tine aparat să se oprească pe suprafața mea.

Să fie oare în stare să-și dirijeze și unele reacții proprii? Ar fi un lucru formidabil!

Am lăsat sonda să străbată restul de cincizeci de metri cât mai rămăsese până să atingă suprafața ei. Controlul aparatului de aterizare începu să dea cu nervozitate peste cap cifrele de la nouăzeci și nouă înapoi: La zero, pe ecranul telescopic scăpără un mic fulger verde. Celălalt ecran se întunecă. Sonda nu mai exista. Deși, din capul locului, fusesem aproape sigur că așa se vor desfășura lucrurile, deznodământul mă duru. O întrebai:

— Ai simțit ceva?

— Ceea ce numești aparat nu mai există.

— Nu mai există. Dar tu nu ești vinovată.

Și-mi petrecui restul orelor din odihna solicitată observând pe ecran, cu un sentiment de curiozitate amestecată cu un fel de groază, cum, în locul unde explodase mica sondă geologică, masa poroasă se umflă ca o proeminență, devenind netedă și lucioasă, cum se așază apoi treptat, și pe ea apărură la loc micile orificii dinainte, cum cele trei incinte octaedrice – numai ele participaseră la explozie sau fuseseră afectate de aceasta – se iviră dinăuntru, plutind parcă. Avusesem grijă să lansez și un al doilea proiectil de observație, pentru a filma procesul dintr-un alt unghi, creierul meu fiind deci scutit să mai participe la observarea evenimentelor. De fapt, el nici nu încerca să participe altfel decât printr-o tristă resemnare. El nu se întreba ce anume s-a întâmplat, nu-și punea decât următoarea

întrebare: n-am fost oare nedrepți față de sirene?

S-ar putea ca sirenele să iubească, într-adevăr, omul și să vrea să fie împreună cu el. De aceea îi cântă cântecele cele mai frumoase și-i făgăduiesc minunății în raiul lor. Și habar n-au, bietele, că drumul spre ele e veșnic stăvilit cu străşnicie de stânci submarine care le apără fără de scrupule singurătatea…

Cum își amintea de „cântec”, în creierul meu apărea invariabil și Mayola Beni, ceea ce, învoiți-vă și dumneavoastră, numai a creier de om de știință nu aducea…

Când odihna mea se termină, nu se mai putea cu nimic constata că, la un moment dat, avusese loc undeva o explozie. Și abia atunci mi-a venit în minte ideea să pun în funcțiune absorbanții de praf cosmic și să plimb proiectilul de explorare jos de tot, pe deasupra locului în care se produsese explozia și, de asemenea, de-a lungul traseului parcurs. Nu era câtuși de puțin exclus ca la explozie să fi sărit și vreo fărâmă din misteriosul corp al sirenei mele, ceea ce ar fi însemnat că particule de-ale ei puteau fi găsite în rămășițele pulverizate ale sondei mele geologice. Asta, bineînțeles, dacă n-ar fi avut loc o anihilare totală, în orice caz s-ar fi putut descoperi doar urme de fotoni pe plăcile fotografice sau de neutroni în filtrele Beșonov. Deși ideea îmi venise cu întârziere, indicatoarele proiectilului arătau că absorbanții de praf captaseră totuși ceva. Ce putea fi oare acel ceva? Dar-ar Domnul să fie de natură a mă scoate cât de cât cu fața curată în ochii tatii, căci altfel cum mi-aș fi justificat o omisiune atât de copilărească? Relatându-i că în acest răstimp am născocit o nouă poveste despre sirene?…

Da, într-un fel sau altul, ceea ce numeam eu odihnă se transformase într-o muncă destuii de intensă, plină de noi neliniști și frământări. Ba însoțită și de unele emoții ce mă puseră pe gânduri. Când orele de odihnă se scurseră, reușisem, printre altele, să definitivez și cursul pe care nava avea să-l urmeze la înapoiere. Așa că nu-mi rămăseseră decât probleme izolate privind legăturile noastre reciproce, probleme asupra cărora nu aveam dreptul de a decide singur.

La sfârșitul celor douăzeci de ore, am introdus în autopilot datele noului curs și am rostit prin emițător, fără a-mi desprinde ochii de pe fața aceea enigmatică, brăzdată de cute octogonale:

— Eu trebuie să plec, draga mea.

Credeți-mă că am pronunțat acest „draga mea” cu o foarte

stranie emoție! Și mai straniu însă era faptul că aș fi dat nespus de mult pentru ca acea necunoscută parte a ei, cea care îmi răspundea, să fi devenit tot așa de tandră și bună ca vocea femeii terestre pe care și-o însușise. Așa se explică, pesemne, că imaginația mea atribui din nou cuvintelor ei eternele sentimente ale civilizației umane:

— Nu pleca, omule! Te rog! Nu pleca, omule!

— Nu pot rămâne totdeauna cu tine, căci voi muri.

— Ce înseamnă asta?

Era normal ca draga de ea, necunoscându-se pe sine, să nu știe ce-i aia moarte!

— Se va întâmpla cu mine ceea ce s-a întâmplat cu aparatul, ceea ce s-a întâmplat cu „ea și el”.

Poate că nu a înțeles, poate că a refuzat să înțeleagă, căci se mulțumi să repete:

— Nu pleca, omule! Te rog! Nu pleca, omule!

Și m-am gândit: acesta-i plânsul unei alcătuiri care a încetat să mai fie mașină. Ea s-a născut pentru o viață socială, dar a dobândit astfel sentimentul singurătății. Căci, privind lucrurile cu luciditate, ce altceva în afara sentimentului de singurătate în Univers câștigase omenirea părăsind stadiul bioautomatic al lumii animale și transformându-se în civilizație?

Ea însă putea fi fericită. *Ea* nu va mai fi singură. Oamenii n-o vor mai lăsa singură printre stele. Și, prin ei, *Ea* avea să afle numeroase alte lucruri despre sine însăși. Dar că avea să devină, într-adevăr, mai fericită din această pricină, asta era altă problemă! Îmi cunoșteam bine icarienii și știam că, de îndată ce mă voi întoarce, va porni în căutarea Ei o nouă navă, cu oameni mult mai inteligenți, mai întreprinzători și mai veseli decât mine. Așa că nu mințeam jucându-mă cum se jură bărbatul în fața iubitei sale:

— Mă voi întoarce, draga mea. Crede-mă! Mă voi întoarce foarte curând, și omul va fi mereu alături de tine!

Vocea ei umană, tandră și tristă, mă însoți după aceea până ce am scos din funcțiune toate aparatele de emisie-recepție și am trecut la efectuarea unei complicate manevre menite s-o inducă în eroare; m-am îndreptat apoi spre Icar cu speranța că voi reuși să-mi ascund urmele, în așa fel ca Ea să nu-i poată descoperi poziția.

Da-da, fiind doar un biet cercetaș, omului nu-i este permis să

aibă încredere nici măcar în iubita lui.

Când străpungi zidul

Și iată-mă din nou în mrejele tăcerii și ale singurătății. Aceste două componente ale singurătății mele nu-și pierduseră din intensitate datorită faptului că acum eram așteptat nu numai pe Icar, ci mă aștepta și Ea – Ea, căreia nu-i găsisem încă un nume. Dar nu eram eu cel care o descoperise pentru prima oară, așa că acest merit nu mi se cuvenea mie. Și totuși: acei minunați „ea și el” nu sunt descoperitorii ei, deoarece ei au descoperit altceva. „Ea și el” sunt părinții ei. De câtă dragoste și răbdare au făcut amândoi risipă până când au transformat această minge în ființă. Și de cât timp – până când au ajuns să fie uciși de scumpul lor odor, căruia nu reușiseră să-i dea nici măcar un nume? Deoarece nu știau încă ce anume au creat!

Dar care părinte știe asta!

Tata… de fapt, genialul meu tată, știe cu siguranță. A intuit cu siguranță cel puțin faptul că mi-e necesară tocmai o asemenea minge, care să concentreze ca într-un focar dezordinea din viața mea și din capul meu, de vreme ce m-a propus să fiu eu cel trimis pe urmele ei.

Acum puteam să-mi pun întrebări cu duiumul și de orice natură – manevra îndelungată și zborul meu absolut silențios spre locul de întâlnire cu Icar îmi puneau la dispoziție timp destul. Îndestul chiar și pentru a. Primi o nouă vizită a claustrofobiei. Căci după apariția Ei, nava deveni extrem de strâmtă. Și vizita, se înțelege, nu întârzie. Cu acest soi de boală lucrurile se petrec cam așa: dacă s-a apropiat o dată de tine, te îndrăgește pentru toată viața. Partea proastă e că mă face aproape inapt pentru calitatea de astropilot și pentru alte zboruri expediționare similare.

Dar, înainte de a se năpusti din nou asupra mea teama de pereții navei, am cugetat îndelung asupra ei, așa că eu însumi îi pregătisem vizita, pesemne. Îmi stăruia în cuget teama de Ea, teamă care mă determina să zbor în acesta muțenie asurzitoare fără a folosi radarul și sfidând riscul pe care acest lucru îl implica. Și teama ca mijloc de înrobire. Toate aceste admirabile mașini ne legau zdravăn de ele cu ajutorul a două lanțuri ce nu puteau fi rupte; permanenta teamă de a nu se defecta și

obligația de a cunoaște totul despre ele. De multă vreme, de foarte multă vreme, omul e silit și pe Pământ, și în Cosmos, să aloce de zece ori mai mult timp pentru studierea mașinilor decât pentru studierea Universului și a propriei sale ființe. Și atât despre sine însuși, cât și despre Univers dispune doar de acea imagine pe care i-o creează tot ele, mașinile. Această interdependență mașină-om s-a transformat într-un sistem închis, autarhic, de ale cărui ziduri își va sparge întotdeauna și cu succes capul spiritul cercetător al omului...

Întrucât nu aveam altă treabă, mă zgâiam prin fereastra decorativă destinată observației directe (o jucărie inteligentă și deloc inutilă) la cerul galactic natal, cu ciorchini strălucitori și pestriți de stele, cu nori de praf sau de gaz negri și albi, cu furtuni galactice încremenite din timpuri imemoriale și continuam să mă gândesc cu superficialitate la o serie de lucruri. Mă gândeam cum teama de a nu mi se defecta Toby se transformase fără voie în teama de Toby însuși; mă gândeam că nu sunt nimic mai mult decât robul și prizonierul lui, că el nu-mi este un bun și credincios tovarăș, precum îi fusese destinația. După cum nu-mi este prieten nici viteazul R-19, din ai cărui pereți izvorăște claustrofobia. Și generalizând aceste gânduri, le-am botezat în sinea mea:

PROTOTEAMA DE ELEMENTUL MATERIAL DIN UNIVERS

Iar în claustrofobie nu vedeam decât o inofensivă manifestare a acestei PROTOTEMERI.

Mă gândeam la oamenii aceia de pe Pământ, oameni inteligenți și buni, care, de-a lungul secolelor, după ce atinseseră culmile dezvoltării intelectuale ale civilizației lor, s-au retras undeva în sânul naturii, prinzând să trăiască aproape ca animalele. În memoria holografică a lui Icar exista un mic film despre acei oameni stranii, care refuzaseră mașinilor dreptul de a judeca și de a acționa pentru ei. Dar încă din momentul în care am dat peste acest film, în timp ce căutam diferite materiale pentru disertație, mi-am zis cu hotărâre în sinea mea: nu aceasta e calea, desigur. Iar acum cugetam: s-ar putea ca într-adevăr nu aceasta să fie calea, dar să fie, în mod sigur, ceva legic tocmai din cauza lipsei unei căi. Și am botezat în sinea mea acest lucru:

REVOLTA PROTOINSTINCTULUI ÎMPOTRIVA BIOSFEREI ARTIFICIALE

Cel mai mult, se înțelege, mă gândeam la Ea. Mi-o imaginam în fel și chip, îmi puneam tot felul de întrebări în speranța că fanteziile neînaripate pot duce totuși la dezvăluirea unei anumite realități!

Mi-o imaginam ca pe o mașină, ca pe o parte a stadiului mașinist al unei mărețe civilizații ce trecuse deja în celălalt stadiu, nemașinist, de dezvoltare. În felul acesta legătura dintre ele se rupe și sirena mea dispare în singurătatea ei. Dar ea, această stranie minge, semăna doar atât de puțin cu o mașină! Mi-o mai imaginam ca pe un organism care se naște singur, un creier care, după ce a parcurs etapa de însușire a unui minimum obligatoriu de cunoștințe, trece acum în faza de autocunoaștere. Și în acest caz cui îi trimite cu atâta regularitate cunoștințele acumulate?

Dar noi înșine, mă întrebam la rândul meu, de ce ne acumulăm cunoștințele? Nu reprezintă oare această acumulare de cunoștințe un proces autarhic la fel cum e însăși evoluția? O joacă izvorâtă dintr-o misterioasă necesitate organică de joacă? Iată, la început omul a adunat cunoștințe despre mediul înconjurător, pentru a putea supraviețui, pentru a-și hrăni organismul și a-și face viața mai ușoară, dar apoi? apoi începe să acumuleze cunoștințe numai pentru a-și face, de fapt, viața mai grea. Până și copiii pricep acum că, cu cât studiem mai mult Universul, cu atât mai complicată devine imaginea noastră despre el, iar infinita noastră apropiere de adevăr nu reprezintă decât o infinită împotmolire în ceva infinit de complicat. La ce bun atunci toate acestea? mă întrebam eu și mi se părea că întrezăresc aici un fel de mecanism pentru care nu găseam alt nume decât:

FORȚA MOTRICE EVOLUTIVA A SPIRITULUI

Și care mi se părea subordonat exclusiv legilor jocului. La fel cum selecția, convergența și mutațiile propulsează cu jocul lor dezvoltarea biologică, așa și această forță motrice duce undeva energia corpului nostru, numită spirit. Noi nu știm încotro și spre

ce anume ne duce, e la fel de posibil să nu ne ducă spre nimic (absurdităților de mare anvergură noi le conferim un sens misterios), dar suntem datori să ne urmăm destinul. Copilul care nu se mai joacă încetează să mai fie copil, se îmbolnăvește sau este deja bolnav. Spiritul care nu mai acumulează nici măcar pentru o clipă cunoștințe încetează să mai fie spirit, devine esența automatismului biologic. De aici ajungem însă la concluzia – dacă stăruim totuși în ideea existenței unui scop în această joacă a noastră împotriva naturii – că dezvoltarea spiritului reprezintă, de fapt, lupta spiritului pentru a se detașa, pentru a se desprinde de automatism, adică de mașină, indiferent dacă ea este din metal sau din carne vie…

Asemenea concluzii ce mă ungeau la inimă, chiar dacă erau forțate, mă îndreptau din nou spre Ea:

Dacă Ea este o mașină, îmi spuneam eu, atunci ar trebui să reducă și Ea formele superioare de mișcare la cele inferioare. Acest lucru trebuie neapărat verificat de următoarea expediție, căci de el depinde în cel mai înalt grad cum o vom numi – o formă superioară a materiei sau doar o formă mult superioară de mașină. Și-mi mai spuneam că mentalitatea mașinistă și principiul ei de simplificare a ceea ce este complicat, fără de care nu este posibilă nicio automatizare a proceselor, își vor avea indiscutabil sensul lor important în acest măreț nonsens care este natura, dar că și această cale îndrumă indiscutabil spiritul într-o direcție greșită.

Ea însă nu e o mașină, nu! mă bucuram eu admirând-o. Păi să ajungi să-ți însușești gelozia unei femei terestre înainte încă de a-i fi învățat limba, iar după aceea – într-un timp extrem de scurt – să-i înveți și limba – cel mai complicat dintre toate lucrurile complicate de care s-a izbit până în prezent omul, oare-i posibil una ca asta pe baza principiului mecanicist? E ca și *cum* magnetofonul sau raza de laser, înregistrând vorbirea umană, ar începe brusc să învețe la rândul lor a vorbi! Cum s-ar putea realiza aceasta, fără a avea un creier cel puțin pe măsura creierului uman? Iar Ea auzea ce le vorbeam psihoroboților, chiar când emițătoarele mele erau deconectate! Deci, dacă nu și-a însușit vorbirea într-un mod cu totul inimaginabil pentru noi, atunci fie că a captat acel atât de slab câmp electromagnetic existent în jurul nostru în timp ce vorbeam, câmp ce se deplasează cu viteza luminii și care, spre deosebire de înseși

undele sonore, poate trece prin vacuum, fie că a „citit” totul chiar în creierul meu, grație acelei legături nemijlocite ce se stabilește între creiere, cunoscută în practică de noi în linii mari, dar greu de controlat. Și din nou m-am înfuriat, aducându-mi aminte că regulamentul astronavigatorial obligatoriu interzicea orice încercări de contact telepatic în această etapă de cercetări. Dar mă înfuriam, se înțelege, uite așa, fiindcă nu mai aveam răbdare. Ar fi fost cea mai mare prostie dacă programa n-ar fi interzis orice dezvăluire prematură a unei taine atât de importante și încă nestăpânite de noi cu privire la spiritul uman – capacitatea sa timidă, nedezvoltată sau deformată de unele condiții de a recepționa și emite direct informații.

Această capacitate în cazul meu, fenomen antisocial coleric ce eram, întrecea cu mult, de pildă, puterea acelui transplant de clonă cerebrală, numit Lionel Redstar, și eu mă temeam pe bună dreptate să nu încalc involuntar interdicția. Se știe că, de regulă, telepatia se realizează în mod spontan, așa că lucrul cel mai înțelept era să-mi conserv în camera anabiotică, pentru restul de timp, spiritul meu neliniștit, care, aidoma unui tânăr amant, îi dădea Ei. Necontenit târcoale. Chinuitor de mult timp îmi mai rămânea la dispoziție. Nu eram în stare să-l valorific nici măcar lucrând la disertație – nu trebuia să folosesc niciun fel de automate care funcționează pe bază de unde electromagnetice. Îmi simțeam mâna – neobișnuită cu o asemenea muncă – obosind doar după câteva rânduri scrise, de aceea finalul notițelor mele a fost dictat mult mai târziu, lucru care, pesemne, se și observă. Aceeași oboseală îmi cuprindea tot corpul și atunci când stăteam lungit, căci, din cauza acestui blestemat de aparat, nu îndrăzneam să intru în sala de exerciții psiho-fizice spre a folosi până și cele mai obișnuite aparate de gimnastică. Musculatura-mi devenise de-a dreptul flască, și-ntreaga mea ființă se lenevise, ajungând masochist de contemplativă. Treptat îmi pieri orice chef de a mai face ceva. Am lăsat psihoroboții în pace, la fel au procedat și ei în ce mă privește. Aș fi ascultat muzică, dar nu-mi puteam încă permite din aceleași considerente de securitate, deși aceste considerente puteau fi gratuite din moment ce Ea dispunea de niște organe de percepție atât de uluitoare. Nu mă mai tulburau aproape defel nici visurile mele de bărbat referitoare ta Mayola Beni. Le alungam cu ușurință, după cum alungam și fantasma tandră a

Helianei – atât de îndepărtat era acum totul de mine! Apropiați nu erau decât pereții lui R-19 al meu. Oriunde aș fi întins mâna sau piciorul dădeam din nou de metal, de un subansamblu care-mi rânjea tot mai des în chip batjocoritor, de parcă s-ar fi pregătit să mă muște…

Singurul lucru pe care l-aș mai fi făcut, totuși, ar fi fost să mă întorc la Ea. Să-i mai spun o dată „Salut, draga mea!”, s-o întreb ceva; așa, cu totul lipsit de importanță – important era să-i aud vocea terestră, tandră și tristă, vocea singurătății. Dar acum mă despărțeau și de Ea sute de milioane de kilometri de beznă, în care dispărea timpul, în care dispărea totul, în care – era inevitabil să se întâmple așa – începeam să dispar și eu, absolut pe neașteptate, cu corpul inert, cu inima oprită și răsuflarea înghețată-n gâtlej. Asta se petrecea în ziua pe care mi-o fixasem să intru în camera anabiotică.

Ați avut vreodată, prin vis, senzația că vă prăvăliți de undeva? Mă cuprinsese aceeași amețeală rece și teribilă, iar eu o simțeam ca pe o… izbăvire. Căci înainte de asta mă izbisem din nou de un zid groaznic – trebuia să-l străpung cu orice preț și cât mai iute, ca să intre nițel aer la mine. Am plutit mai întâi pe lângă el, ca să găsesc ieșirea. Sau intrarea. Un zid are de regulă un loc de intrare sau de ieșire. Vâsleam cu mâinile – cum se întâmplă în condiții de imponderabilitate – în sus, în sus, în sus, dar zidul nu avea capăt. Apoi m-am afundat, m-am afundat, m-am afundat, dar zidul se dovedi infinit în toate direcțiile, și eu mă izbeam pretutindeni de el, ca un pește în acvarium, și-mi sorbeam ultimele înghițituri de aer în fața întunericului său de nepătruns. Până ce brusc disperarea mea mută mă lansă direct în această masă neagră și dură. M-am înfipt în ea, iar ea se prăvăli peste mine în bucăți ascuțite de cremene, din care scăpărau scurte flăcări portocalii; ele își luau parcă zborul din însăși fruntea mea, îmi orbeau ochii și-mi marcau traiectoria corpului transformat în meteorit. Așa îmi vedeam trupul în ciuda faptului că ochii îmi erau orbiți; ca pe un meteorit sau bolid intrând cu o viteză uriașă într-o atmosferă densă și necunoscută. Căci până și în cazul primei viteze cosmice – nu-i așa? – a acelei amărâte viteze de cinci sute de kilometri pe minut, se transformă într-un terci dens chiar și aerul rarefiat. Cremenele îmi ciopârțeau corpul abătându-se din toate părțile, capul mi-era pe de-a-ntregul încins de flăcări – albastre,

portocalii și galbene, dar ele nu făceau decât să mă orbească, fiind de fapt reci ca văpaia stelelor îndepărtate. Și asta ținu înnebunitor de mult. După care începu căderea. Brusc! Atât de brusc, încât nu am reușit să bag de seamă când am ieșit din zid. Am simțit doar amețeala vijelioasă a spațiului liber, și am simțit-o ca pe o izbăvire, căci îmi pierise senzația aceea anterioară de asfixiere, ca de coșmar, deși din cauza frigului din față răsuflarea continua să-mi stăruie în gâtlej ca un dumicat. Iar simțurile îmi erau, în chip ciudat, la fel de nevlăguite, încordate. Auzeam șuierul spațiului înconjurător, auzeam urletul de proiectil al propriului meu corp în cădere, dar ceea ce auzeam nu era nici șuier, nici urlet, ci un fel de trâmbițat vesel și victorios – anticiparea plină de bucurie a unei ajungeri din urmă. Cădeam întruna și nu izbuteam să mai ajung. Dar lucrul acesta nu mă chinuia. Treptat, frica de cădere mă slobozi și ea din îmbrățișarea ei aspră și în minte nu rămase decât simțul libertății și încrederea că sunt așteptat…

În cele din urmă am văzut-o. Apăru deasupra mea, undeva foarte, foarte departe în spațiul în care cădeam. Și totuși o vedeam grație puterii de a mări a ecranului telescopic! La început acest lucru mă făcu suspicios, dar eu i-am spus: „Da, așa e, așa e precum îl vezi, nu dormi, exact așa e!” Mi-am strâns un braț ce-l desfăcusem în zbor, l-am cercetat, mi-am strâns degetele pumn, le-am strâns tare, până am simțit durerea provocată de unghii în podul palmei. M-am convins că, într-adevăr, nu dorm și m-am mirat cum e posibil ca modul în care percepeam lucrurile să semene prin acuitatea lui într-atât cu trăirile din vise.

— Așteaptă, i-am strigat, căci era foarte departe, iar eu, tot ca în vis, înaintam greu de tot, deși spațiul șuiera pe lângă mine, fapt ce vorbea de marea viteză cu care zburam. Așteaptă să mergem împreună!

Ea nu-mi răspunse nimic.

— Mă auzi, draga mea? am strigat cuprins de spaimă, în timp ce din sinea mea răzbi un reproș: dacă i-ai fi dat un nume, dacă ai fi botezat-o, acum ți-ar fi răspuns. Trebuie să mergem împreună! Unde te duci?

Ea nu-mi răspunse. Rețeaua metalică de pe chipul ei prinse încet să se lumineze, de parcă s-ar fi încins la foc, lucru care făcu ca masa întunecată din coliviile octaedrice să se umfle și să

devină netedă. Era îngrozitor de departe, dar eu vedeam ca sub microscop cum i se netezeau asperitățile. Ea se umfla, devenea tot mai voluminoasă – oare se pregătea de apărare? apoi cât ai clipi se strânse în sine vertiginos, micșorându-se uniform în depărtare, până ce se prefăcu într-un punctuleț – un punctuleț negru pe un cerc și mai negru apărut pe neașteptate cine știe de unde. Apoi dispăru cu totul și nu mai rămase decât cercul negru.

Era îngrozitor de negru și parcă imposibil de evitat – un crater amețitor, în a cărui genune se vărsa ca o cascadă, în fâșii albastre ca oțelul și roșii ca magma, spațiul înconjurător. E înfiorător, dar și frumos, îmi spuneam. Precum cascada aceea, cea mai mare de pe Pământ, pe care ai văzut-o de curând în film. În șuvoiul ei oamenii își dădeau drumul vârâți în butoaie de fier. Curajoși oameni! Iar tu, chiar fără să fii curajos, ai să încerci să vezi cum e; spațiul care se scurge te duce drept acolo și nu-ți rămâne decât să contezi pe aliajul de vanadiu-siliciu-lacon al torpilei de avarie… Dar de unde a mai răsărit acum și torpila asta? Prostule, se înțelege că ești în ea, altminteri cum ai putea zbura prin spațiu, chiar așa, fără să ai scafandru… nu cumva ca-n visul de odinioară?

— Acum va trebui să devii șoarece, ca să poți ieși din Gaura neagră, îmi spuse Peter Noyd. Îți mai amintești momentul acela când ne-ai stricat farsa ce-o pusesem la cale, ce farsă teribilă ne-ai stricat, și asta fiindcă habar n-aveai ce-i aia un șoarece…

Iar eu am impresia că plâng. Nu numai pentru că Ea nu mai este și nu va mai ieși niciodată din Gaura neagră – că doar așa cum nu sunt eu, așa nu-i nici Ea șoarece. Înghit ceva groaznic de amar, ce seamănă a lacrimi, și exclam:

— Nu vreau, tată! Nu pot! De ce m-ați ales pe mine?

— Pentru că ești cel mai tânăr, repetă tata – și cel mai rezistent. Pentru că ești copilul nostru, Zenon…

Iar pe mine mă îneacă plânsul.

— Vreau să văd și eu ce-i înăuntru. Nu pot să mă întorc așa pe Icar…

— Dar înțelege că nu suntem în stare să vedem nimic mai mult! se enervă ca niciodată tata, în pofida călirii sale filosofice. Nu-ți ajunge asta? Care muritor a mai văzut așa ceva?

Ca niciodată până acum, ironia lui e nervoasă și mușcătoare – noi nu văzusem nimic, nici nu simțisem nimic. Doar aparatele

avură niște convulsii epileptice, paralizându-se și încetând să mai înregistreze ceva. Totul parcă paraliză în jur.

— Dar ce s-a întâmplat cu Darian, am întrebat eu în acest impas. De ce plângi, Noyd, din cauza lui Darian plângi, nu-i așa? întreb eu și aș vrea ca Peter Noyd să plângă din cauza mea.

— Prostii, se supără astrofizicianul. Unde m-ai văzut plângând?

Mă zgâiesc la el și nu văd niciun Peter Noyd, dar știu bine că el se află în fața mea.

— Gata cu prostiile, Zenko, ia-ți zborul până mai există un dram de speranță! spune tata și mă îmbrățișează. Îmbrățișarea lui caldă și aspră se dovedește a fi clema celor două tablouri de comandă între care zăceam.

Dar ce caut aici? În torpilele de avarie se stă obligatoriu în camera anabiotică, altfel n-ai cum să reziști! A, da, nu trebuie să intru în biocameră! Nu se poate conta pe autopilot, există și motoare auxiliare, ele, aceste supermotoare, poartă deja o bătălie crâncenă cu spațiul, iar odată cu această bătălie se află în plină dezlănțuire și bătălia din moleculele corpului meu, și eu trebuie să rezist cu orice preț.

Mă sufoc în casca celui mai greu, mai blindat și mai automat scafandru. (Cum am simțit atunci atingerea tablourilor de comandă?). Sunt la capătul puterilor. Mor după fiecare metru de spațiu cucerit. Dar oare spațiu se cheamă ceea ce vrea atât de mult să mă rețină? Curajoșii aceia săriseră în șuvoiul cascadei, dar ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi încercat să se cațere pe acel șuvoi? Și nu ele, aceste supermotoare ale torpilei de salvare, m-au împins pe mine în sus, ci eu le trăgeam după mine ca pe o povară ucigătoare, încercând să mă furișez din pâlnia neagră a craterului de pe platoul întins și spuzit de stele al Galaxiei. Și tot mai grea devenea povara asta pe care eu o trăgeam cu fiecare fibră a mușchilor mei, povară din cauza căreia simțeam că-mi dau duhul și în care se înăbușea fiecare por al ființei mele. Până la un moment dat, când, brusc, a dispărut. Iar odată cu dispariția ei am dispărut parcă și eu însumi…

În clipa când am început din nou să aud, prin dreptul urechilor mele bâzâiau semnale – vesele și vii, ele îmi umpleau capul buimăcit, îmi trezeau capul parcă la o viață neobișnuită sau uitată. Brațul mi se ridica foarte ușor, burta, umflându-mi-se, se legăna într-o băltoacă. Tot corpul îmi plutea într-un fel de fluid

neobișnuit, dar nu, acesta nu era crioprotectorul din camera anabiotică! Mă mai aflam încă în scafandru, dar cum putea să ajungă apa într-un asemenea scafandru? S-o fi întâmplat, pesemne, ceva deosebit, n-oi fi ieșit oare, într-adevăr, dintr-o cascadă?

O voce – cunoscută și necunoscută – îmi urlă în față:

— ...ura! strigă și tu, Balov! Ia legătura cu noi și strigă ura! Minunea s-a petrecut! Suntem aproape. Dă semnalul și recepționează coordonatele pentru întâlnire...

Corpul meu, ajuns acum din nou în stare să simtă, se chirci parcă la vestea acestei bucurii ce răzbea din vocea cunoscută și necunoscută a operatorului care voia să stabilească legătura cu mine.

— Dar Darian nu mai e, nu-i așa? am întrebat eu.

— Până acum nu l-am găsit. Nu fi copil, Balov, el și-a făcut-o cu mâna lui! Hai, dă-ne mai repede coordonatele tale sau încă n-ai terminat orientarea?

— Ce salvare mai e și asta – am urlat eu brusc, chiar spre mirarea mea, dându-mi seama abia acum că și eu, și cel care-mi răspundea, ne-am salvat, în timp ce cu Darian s-a întâmplat ceva rău, ceva îngrozitor, deoarece nimeni nu știa despre ce-i vorba. Și de ce ne-am salvat? Și cu ce ne întoarcem, te întreb eu! Cu cercetările astea caraghioase, care sunt absolut inexacte...

— Nu sunt caraghioase, obiectă tata în locul operatorului, și eu era cât pe ce să sar, auzindu-i glasul din băltoaca mea, acum știam asta, se formase în urma secătuirii corpului meu sub presiune. Câte procente de apă să mai fi rămas oare în el?

— Dar nu mai există nici ea, tată! am exclamat eu cu o disperare copilărească, și pe dată mă podidi un plâns plin de o amărăciune fierbinte și zgomotoasă de copil.

Urmă apoi lucrul cel mai straniu. Cum adineaori mă văzusem zburând ca un bolid, la fel, pe neașteptate, am văzut prin lentilele miniaturale ale lacrimilor torpila de salvare descriind o curbă neobișnuit de bruscă, pentru a se îndrepta din nou spre pâlnia neagră. Am mai zărit zăcând în ea un om într-un suprascafandru, iar omul acela era Zenon Balov. La început n-am dat crezare lentilelor lichide ce-mi stăruiau în fața ochilor, deoarece Zenon Balov eram eu, un copil ce plângea în acel moment, dar apoi am simțit chiar că omul care zăcea acolo, în

torpila ce se rotea, sunt, într-adevăr, eu și mi-am spus din nou: Așa e, nu dormi, într-adevăr, așa e! Și te apropii acum de buza pâlniei și iată, doar peste câteva clipe, vei trece pe deasupra ei și te vei scufunda, vesel și ușor, în abisul în care nu există nici timp, nici spațiul care să stoarcă apa din tine, în care nu mai există, într-adevăr, nimic sau există cu totul altceva, și asta-i, pesemne, tocmai acel altceva pentru care Icar și-a pornit călătoria prin Cosmos...

Acestea au fost, se pare, ultimele mele gânduri, dar spunând „se pare”, eu nu-mi subliniez doar nesiguranța – este foarte posibil ca, în general, să nu mă fi gândit la asemenea lucruri. Am arătat deja că scrisul de mână mi-a pricinuit dificultăți chinuitoare, din care pricină am dictat această parte de încheiere a însemnărilor mult mai târziu, când, apropiindu-mă de Icar, am părăsit camera anabiotică. Și când... numeroase lucruri din memoria mea arătau, desigur, altfel. Simțurile mele au amorțit de-a binelea, dar în ele zace încă amintirea acelei striviri totale a spiritului și a trupului meu care au generat pesemne această semifantasmă-semivis în permanenta mea stare de relaxare contemplativă ce m-a cuprins în timpul drumului de înapoiere. Și nu fantasma-vis mă miră atât, cât alt fapt și anume: de unde am găsit totuși puteri și voință ca să mă ridic, pentru a verifica starea de funcționare a aparatelor și a mă îndrepta apoi, fără ajutorul psihoroboților, spre camera anabiotică? De aceea este posibil ca tocmai o asemenea idee-dorință de o naivitate infantilă privind atemporalitatea și aspațialitatea să mă fi ajutat să-mi depășesc teama și ura să mi-o depășesc și să caut astfel salvarea de la înnebunire.

Și ne grăbim
cu mâini nerăbdătoare
să-nsămânțăm trecutul următor

(Din cel de-al patrulea cântec
vechi ce mi-a fost cântat de
Mayola Beni)

Încă puțin dac-așteptați
mă voi preface într-o stea

(Din cel de-al cincilea cântec
vechi ce mi-a fost cântat de
Mayola Beni)

Întoarcere în viitor

1

Întoarcerea mea pe Icar se transformă într-o adevărată sărbătoare. Asta se datora, bineînțeles, rezultatelor pe care le adusesem și de care icarienii – deși extrem de rezervați din fire – se bucurară atât de mult, încât, fără să vreau, am început să-mi fac din asta un titlu de glorie și – pesemne – să mă umflu în pene. Nu-mi amintesc ca ei să-i mai fi rezervat cuiva o asemenea primire. Noul prim-coordonator, care semăna leit cu predecesorul său, se prezentă el însuși, în carne și oase, în compartimentul de carantină, unde – ca și cum nu mi-ar fi ajuns detenția de câteva luni de pe navă – trebuia să mai zăbovesc o săptămână. Și asta datorită faptului că intrasem în „contact” cu o altă civilizație! Mayola Beni își petrecea tot timpul liber – care acum mi se părea suspect de mult – dincolo de scutul de sticlă al compartimentului. Fața ei creolă devenea când purpurie, când vineție în așteptarea plină de nerăbdare a dragostei și, pentru a nu se da de gol, îmi servea ne contenit fel și fel de noutăți și cancanuri. Se născuseră între timp douăzeci și trei de copii. (Deci noul prim-coordonator nu era totuși identic cu cel vechi!) Printre ei și copilul Mayolei Beni... Liony Redstar plecase într-o uimitor de mare expediție spre una dintre stele, Esna pe nume, în al cărei sistem nu era exclus să existe o civilizație de tip

umanoid. Asemenea presupuneri nu erau însă lansate pentru prima oară, mă săturasem să tot fim duși cu zăhărelul!… Stau uneori și mă întreb dacă atare zvonuri nu sunt puse în mod deliberat în circulație, pentru a nu ajunge la desperare din pricina singurătății noastre. Iată, de pildă, cazul de față: cine putea ști cât adevăr exista în această știre, căci altădată asemenea lucruri se păstrau în secret vreme îndelungată, pe când acum, nici n-ai apucat să ieși din carantină, că rezultatele au și fost date publicității cu o surprinzătoare repeziciune… Iar Varii Lotz… ah, cine și-ar fi putut închipui! Varii Lotz – o asemenea minte, o asemenea erudiție și, hodoronc-tronc…

— Cine e tatăl? am întrerupt-o eu. Așa mi-am formulat întrebarea, și nu cine e „donatorul”, apreciind că nu e cazul să fiu prea indiscret.

— Sterius, răspunse ea, ca și cum răspunsul acesta i-ar fi stat mereu pe vârful limbii.

— Sterius? Iartă-mă, nu vreau să te jignesc, dar în clipa asta nu-mi spune nimic acest nume, poate pentru că sunt încă amețit…

— Pentru că-l cauți aici, pe Icar, rosti ea cu buzele ei cărnoase, de negroidă, pe care se citea un triumf nestăpânit, de zile mari. Mi-ai spus chiar tu cândva că-l adori.

— Ah, Sterius!

Ar fi trebuit să încerc o senzație de ușurare, dar n-am rămas decât uimit aflând că Icar dispunea în rezervele afectate acestui scop și de celule ale marelui muzician, dispărut de atâta amar de vreme.

Apoi, înainte de a mă duce la ea acasă, Mayola mă duse să văd copilul. Mi-era cu neputință să refuz. Entuziasmul ei matern te impresiona; deși, la drept vorbind, ce fel de mamă se putea numi ea din moment ce copilul fusese creat prin transplant clonal?

— Nu-i așa că-i frumușel? Se dezvoltă splendid, frumușelul mamei!…

Copil ca toți copiii, în luna a opta. Se întindea și se cuibărea în pântecele artificial, care, în realitate, era adevărata lui mamă, ba își mai sugea și degetul mare. Treaba asta mă intriga, deoarece nu mi-aș fi putut închipui – deși nu era exclus să ni se fi spus la școală – că, încă în faza de făt, copilul își suge degetul.

— Icar are nevoie de muzicieni, constată Mayola după ce-și

consumă efuziunile entuziaste. O spuse cu vinovăție, conștientă de eșecul încercării de a mă înduioșa sau măcar a mă impresiona prin faptul că-l alesese donator pe compozitorul meu favorit.

Și n-avea de ce să se simtă vinovată. Era de la sine înțeles că nu mi s-ar fi putut da dreptul de a avea copil. Cel mult aș fi putut strâmba din nas pentru că nu mă așteptase să-l alegem împreună. Dar nu-i puteam pretinde în niciun caz să renunțe la recompensă: De altfel, de un nou Sterius avea nevoie și Icar. Zborul meu cu R-19 mă convinsese definitiv că în Cosmos este imposibil să trăiești fără muzică și că, prin structură și funcționalitate, muzica reprezintă, indiscutabil, singura creație umană cu un pronunțat caracter cosmic. Doar ea posedă concomitent și magia matematicii și finețea ordinii severe, și haosul irațional al genezei, al ipoteticei explozii ce a marcat începutul Universului; doar ea reprezintă concomitent și concretitudinea exemplară a unei pasiuni umane, și misticul abstracțiunii în care se realizează. Iar muzica lui Sterius, pe care-l adoram, într-adevăr, mai mult decât pe oricare dintre compozitorii tereștri, mă făcea să o asemuiesc cu o tentativă de a călători spre o altă galaxie: cu tragicele ei suspine ale neputinței, cu nebunia eternului avânt, cu triumful acela real sau imaginar, ce marca, de fapt, nu o victorie, ci contopirea noastră cu Universul. Mayola era o compozitoare bună, neîndoielnic cea mai bună pe care o dăduseră vreodată femeile, compunea, într-adevăr, cântece frumoase, mai ales când se inspira din texte vechi, pe care se străduia să și le procure singură. Era însă cât se poate de evident că genul componistic, chiar și după secole întregi de emancipare, continua, din neștiute motive, să ocolească jumătatea feminină a omenirii. Să fi fost vorba de faptul că, din punct de vedere biologic, această jumătate era totuși mai zdravăn legată de Pământ, de cuib?

Priveam prin ochiul de geam al camerei de nașteri cum viitorul Sterius își suge cu lăcomie degețelul, de parcă nu i-ar fi fost de ajuns hrana extrem de abundentă pe care pântecele artificial i-o introducea prin buric direct în sânge, și poate pentru că nu reușeam nicicum să-i găsesc vreo asemănare cu marele muzician – am apucat-o involuntar pe Mayola pe după umeri și am strâns-o lângă mine mai curând din dorința de a o consola, decât de a-i arăta că-i împărtășesc sentimentele. N-am izbutit

totuși să-mi stăpânesc ironia mușcătoare:

— Cum e cu cromozomii? Sper că…

— Patruzeci și șapte! jubilă ea, așteptând, pesemne, demult acest moment. M-am răzbunat și-n numele tău. Sterius avea și el un cromozom în plus…

Ce mai, n-aveam dreptul nici să mă supăr, nici s-o bănuiesc că nu mă iubește îndeajuns! Așadar, se cuvenea s-o îmbrățișez altfel, să mă uit cu alți ochi la bebelușul acela rozaliu și vâscos, care – mulțumită celui de-al patruzeci și șaptelea cromozom – își sugea încă de pe-acum, dinainte de a se naște, cu atâta înverșunare degețelul. Dar în perioada pe care o petreceam îndărătul scutului translucid al compartimentului de carantină, apăru într-o bună zi și Heliana Dolia-Moreni. Tot în carne și oase, iar nu prin intermediul imaginii interferențiale a vitezei holografice, imagine care, evident, i-ar fi sporit farmecul. Veni cu Alec Derry, doar pentru un minut, ca să-mi spună „Bun venit!”. Vorbele ei însă îmi sunară altfel: „Știam eu că ai să vii, doar îmi promiseseși? Îți amintești? Mi-ai și jurat…” Și i-am simțit din nou sărutul. Dacă n-ar fi fost Alec, i-aș fi povestit, desigur, visul meu. Ea rămase însă foarte puțin, era neliniștită, îmi evita privirea, lucru ce o făcea și mai atrăgătoare. Crescuse foarte mult, era acum femeie în toată legea, așa că, în timp ce mă uitam la micuțul Sterius, o vedeam pe ea, de fapt. O vedeam concomitent și acolo, în camera de nașteri, înainte de a o boteza, și aici, de cealaltă parte a paravanului de sticlă al compartimentului de carantină, fermecător de temătoare și cu o expresie promițător de neliniștită. Iar pentru propria mea liniștire mi-am zis că și Mayola a asistat la nașterea mea, iar acum l-a ales ca să-l nască din nou pe Sterius nu fiindcă voia să se răzbune pentru cel de-al patruzeci și șaptelea cromozom al lui, ci fiindcă încă de pe acum iubește în el și propriul ei copil, și propriul ei profesor de muzică. Mă mai consolam cu gândul că un Varii Lotz mi-ar spune în mod sigur același lucru. Când m-aș duce să mă sfătuiesc cu el, mi-ar destăinui poate acum și motivul pentru care a pus-o pe Heli sub observație.

— Varii Lotz m-a ajutat să fac această alegere, continuă Mayola pentru a-și ascunde durerea ce i-o pricinuisem tulburându-i fericirea. Știe tot, nu-i așa? Mi-a dat de înțeles că există celule donate de Sterius și că, în general, e un tip straniu. E limpede că-n felul ăsta ne oferea posibilitatea de a ne

răzbuna, deși de controlul genetic răspundea chiar el…

— Ce s-a întâmplat cu Lotz? am strigat eu abia acolo, în camera de nașteri, căci ceea ce-mi povestise înainte îmi intrase pe o ureche și-mi ieșise pe cealaltă.

— Doar ți-am spus? A înnebunit. Întrucât nu era controlat de nimeni, multă vreme noi nu ne-am dat seama de acest lucru, aflându-l mai târziu, de la copii. Obișnuia să adune copiii și tinerii și să le propovăduiască diferite chestii de-a dreptul mistice, un fel de nouă religie. Socotea că omul reprezintă o taină măreață, pe care trebuie s-o apărăm de materia din Univers, că altele ar fi căile cunoașterii, că ar fi timpul ca Icar să părăsească greșitele căi pământene privind cunoașterea și o grămadă de alte drăcovenii…

— Și ce s-a întâmplat cu el? am întrerupt-o din frivola-i flecăreală. Ea nu era o ființă proastă, dar se pare că fericirea maternă, la fel ca și cea a dragostei, e incompatibilă cu intelectul.

— Se află în camera anabiotică. Iar tinerii era cât pe ce să facă răzmeriță. Fiindcă fusese singurul om care i-a înțeles și așa mai departe, ca atare, mai aveam acum pe cap și grija lor, și nu-i o treabă simplă…

Da, se pare că Icar nu rămăsese chiar atât de neschimbat cum mi se păruse la sosire! Alec avea dreptate când îmi spunea prin geam:

— Bine ne-am întâlnit, Zenko! Mă bucur că te pot saluta și în calitate de coleg.

Nu-l mai uram ca atunci, în ceasurile când făcusem descoperirea aceea și aruncam vina pentru toate necazurile mele pe schizofrenia pe care i-o pricinuise sala de exerciții psiho-fizice. Acel „Dumnezeu” al său dispăruse și el fără urmă odată cu interdicțiile sale lugubre, în preajma stâncilor submarine ale fermecătoarei mele sirene. Nițel supărat eram eu pe dânsul, dar asta se datora faptului că mă împiedica s-o văd pe Heliana. Deși aveam impresia că ea însăși făcea ce făcea și se ascundea în spatele lui.

— Îmi place salutul tău, i-am replicat eu. Vasăzică, sunt considerat astropilot, dacă înțeleg bine?

— Firește. Mai ales că, după cum se zvonește, te-ai întors cu niște informații epocale.

— Da, așa se pare, m-am străduit eu să fiu modest, căci

Heliana încă nu plecase. Alec făcu un efort:

— Deci… ești în formă…

Era evident că nu mai aveam ce ne spune. Ne înstrăinasem prea mult, așa că, la rândul meu, i-am dat de înțeles că nu țin deloc să continuăm conversația:

— În regulă. Important e că m-am înapoiat.

Și mi-am garnisit cuvintele cu o privire semnificativă adresată celei mulțumită căreia, probabil, m-am și înapoiat. Dar ea îmi ocoli din nou privirea, dădu din cap adresându-mi un zâmbet misterios și plecă. Atunci Alec – desigur, pentru a putea fi auzit și de ea – rosti cu voce tare, pozând în fratele mai mare:

— Pentru astropiloți nu există întoarcere, frățioare. Nu există decât sosire într-o altă lume.

— Chiar așa? l-am luat eu peste picior, dar el nu se supără. Deci acum sunteți și voi alții?

Între timp Heli o și luase la pas spre ieșirea din antreul compartimentului de carantină, lăsând în urma. Ei norul greu și parfumat al melancoliei.

— Așa e, frățioare, ai să vezi! Cu inima omul zboară întotdeauna spre ceva trecut, dar de ajuns, ajunge în viitorul a ceea ce caută. Nu există întoarcere, crede-mă, cel puțin în galaxia asta nu există. În orice direcție ai zbura, blestematul acesta de timp te poartă doar înainte. De aceea ne și salutăm cu „bine ne-am întâlnit”. Totul în Cosmos se rezumă la o unică și irepetabilă întâlnire a unor diverse sisteme, a unor diverse timpuri, a unor direcții ce nu se intersectează…

— Tristă-i filosofia pe care o propovăduiesc astropiloții, i-am spus eu cu ironie, dar pe undeva, în sinea mea, m-am declarat de acord cu el, mai ales după ce dincolo de geam, rămăsese doar un singur om. Heli plecase în așa fel, de parcă niciodată n-avea să se mai repete întâlnirea noastră, iar toate celelalte n-ar fi fost decât produsul imaginației mele entuziasmate de vis.

— De ce tristă? Este o chestiune legată de fapte P Iar tristețea nu izvorăște decât din acest dor irealizabil.

după ceea ce a trecut. Asta nu-nseamnă că nu-și are și el rostul său – presupun că ne ajută să ne formăm unitățile de comparație – și Alec prinse brusc să declame: Orice pahar acelor proști plin de aromă li se pare, iar hrana pentru înțelepți doar în tristețe eu o văd…

— Alec, m-ai dat gata! am strigat eu prin geam, bucuros că

prietenul meu de altădată nu era atât de prost, încât să nu fie în stare să se reîncarneze într-un Dumnezeu închis într-o sferă Riemann. Cosmosul te face solitar și trist, iar prin asta – mai înțelept.

— Citatul aparține unui arab din antichitate…

— În regulă, am exclamat vesel. Mi-am dat seama că nu putea fi al tău, dar cum ai ajuns la el? iată întrebarea.

— Mi l-a spus Heli mai adineaori. Când veneam încoace.

S-o fi apucat oare și ea să scotocească prin poeții antici, ca să găsească acolo texte pentru cântece? Păi Mayola afirma că n-are nimic comun cu muzica! Oare ce o determinase să recite versuri unui astropilot?

Da, avea dreptate acest brav și frumos Alec Derry, cu raționamentele sale de astropilot referitoare la întoarcerea omului! Iar eu într-adevăr aveam să constat de acum încolo cât de mult se schimbase Icar în lipsa mea.

2

În cadrul consiliului de control, trebuia să preiau acum și munca lui Redstar, dar eu zăboveam mai mult prin laboratoarele și în cabinetul tatălui meu, care, împreună cu colaboratorii săi, mă supunea de zor unor interogatorii încrucișate, deși n-aveam ce să le spun în plus față de ceea ce înregistrase aparatura. Ei pregăteau o expediție pe urmele Berenicei, iar eu, la rându-mi, mă-nvârteam de zor printre ei cu speranța că mă vor lua cu dânșii. Doream acest lucru și pentru a scăpa de curiozitatea icarienilor. Căci, după cum am mai arătat, rezultatele pe care le adusesem fuseseră imediat date publicității, iar icarienii, în pofida bunei lor educații, nu reușeau să-și stăpânească dorința de a auzi personal din gura mea măcar ceva acolo cu privire la această Berenice. În cabinetul tatălui meu nu cutezau însă să mă deranjeze.

La început eram însă foarte supărat din cauza acestui nume. Și cine altcineva l-ar fi putut scorni dacă nu astrofizicienii mei, care lucrau acum împreună cu tata! Și mai exact: în al cui cap, dacă nu în imensul și ciufulitul rezervor de bancuri și glume al armeanului Darian? Își amintise de o eroină, populară cândva, a unui stupid serial cinematografic SF destinat tineretului și care prezenta unui public nepretențios aventurile unei femei

frumoase ce-și luase zborul din constelația Pletele Berenicei pentru a spiona civilizația noastră – și a fost de-ajuns! La protestul meu că numele fusese trecut până și în protocoale fără ca eu să fiu consultat, Darian își ciupi cu două degete partea cartilaginoasă a nasului său coroiat și rosti fonfănit:

— Păi și cea din Pletele Berenicei se îndrăgostea mereu de cei pe care venise să-i spioneze!

Iar tata râdea, de parcă aia s-ar fi îndrăgostit de el.

Oricum, numele s-a impus și, pornind de aici, m-am convins încă o dată cu cât e mai ușor să impui o prostie decât ceva înțelept. Chiar și în rândul celor mai înțelepți.

În zilele acestea m-am apropiat și de tata, pe care l-am găsit de asemenea extrem de schimbat. Părăsind singurătatea cabinetului teoretic, el aduna mereu în jurul său savanți de toate specialitățile, era plin de însuflețire, întinerit… la un moment dat mama îi spuse:

— Încep să fiu geloasă pe tine din cauza acestei Berenice.

De câteva ori mi-a spus-o și mie Mayola Beni. Destul de perspicace însă, ea își dădu foarte curând seama că, în ceea ce o privește, primejdia venea din altă parte. Doar Heliana ignora toate aceste lucruri și continua să mă evite cu perseverență. Când, sub pretextul că am lipsit mult și că mă interesez de starea sănătății ei, am întrebat-o prin polivizor dacă are idee de ce Varii Lotz o ținuse sub supraveghere, ea îmi replică inexplicabil de dur că nu știe și că s-o lăsăm, în sfârșit, cu toții în pace și să ne vedem de Berenicile noastre…

Să fi fost oare și ea geloasă?

Rămânând, întâmplător, singuri în ziua aceea, l-am întrebat pe tata cum își explică faptul că Varii Lotz își ieșise din minți. În realitate, dedesubtul întrebării mele se referea la rezerva pe care o încercam față de măsura extremă – în loc să fie îndată vindecat de o stare pe care însăși prognoza oficială o categorisise ușor curabilă, el fusese adormit cu de-a sila în camera de anabioză. Tata stătea aplecat asupra unor fișe cu calcule, iar eu răsfoiam documentația zborului meu ajunsă între timp la dimensiunile unei grămezi impunătoare, fiind însoțită de comentariile specialiștilor. Făceam amândoi o ultimă verificare înainte de codificarea ei în memoria colectorului științific principal de pe Icar, precum și în colectorul navei cu care avea să se realizeze expediția spre Berenice.

— Tată, cum îți explici faptul că Lotz a înnebunit? l-am întrebat eu precaut, dar nu din pricină că m-aș fi temut, ca odinioară, de dânsul, ci pentru că pe Icar nu se obișnuia să se discute pe marginea unor chestiuni asupra cărora exista exprimat un punct de vedere oficial. Probabil că nici n-aș fi pus întrebarea dacă nu l-aș fi simțit pe tata foarte apropiat, așa cum fiul își simte părintele apropiat înainte de ajunge la maturitate, înainte de a simți nevoia să se ridice, fie și numai în sinea sa, împotriva lui.

— A înnebunit? își ridică tata capul într-o uimire șăgalnică.

De astă dată îmi veni mie rândul să mă mir de-adevăratelea:

— Așa spune toată lumea. Există și un diagnostic oficial în această privință.

— Ei, da. Asta-i în virtutea faptului că orice lucru trebuie să aibă o denumire, mormăi tata. De altfel, e foarte posibil să fi și înnebunit. Sau poate că noi suntem cei nebuni. Important e că s-au evitat niște situații neplăcute.

— Nu mi se pare un motiv suficient și, în orice caz, hotărârea nu s-a luat fără a te consulta și pe tine, am replicat malițios, amintindu-mi în clipa aceea cum Varii Lotz l-a congelat pe Salis Gordal, ceea ce trezi în mine senzația unei legături reciproce sau a unui proces comun.

Nu-i exclus să ne fi pripit. Dacă așteptam până te înapoiai, sunt sigur că între timp el și-ar fi revenit. De altfel, s-ar putea ca, în prezent, dosarul lui să se afle în curs de reexaminare. Dar asta ar trebui s-o știi și tu, doar faci parte din consiliul de control…

— Tată, îți râzi de mine? Păi eu sunt persoana cea mai insignifiantă din consiliul de control…

— Asta-i bună! Atunci cum îți explici faptul că ne-am îndrăgostit atât de mult de Berenice a ta? Apropo, știi că am să devin bunic? râse el și deodată i se citi pe chip o bucurie bătrânească. Ai să obții dreptul la copil. Și pentru asta tot Berenicei trebuie să-i mulțumești.

— Mulțumesc, am rostit eu atât de caustic, încât el mă privi contrariat. Eu te-am întrebat de Varii Lotz, tată!

— A, da, pricepu el în cele din urmă că eu n-am habar de nimic în această privință și că era important să fiu pus în temă, întrucât mă legau foarte multe lucruri de acest om. Iartă-mă, e cam vraiște în capul meu. Știi că spațiul închis generează

adeseori în creierele mai instabile idei ultrapreţioase, cum le numiţi voi, medicii. De ce atunci Lotz să facă excepţie? Nu e primul de pe Icar pe care trebuie să-l vindecăm de una ca asta, nu-i aşa? Dar aici mai e ceva, mai periculos. Orice icarian cu scaun la cap e destul de tulburat de dimensiunile necunoscutului ce se întinde înaintea sa. Banalul adevăr potrivit căruia cu cât tindem să aflăm mai multe, cu atât mai multe lucruri necunoscute acumulăm în faţa noastră, capătă aici, pe Icar, o expresie concretă, de care ne izbim zi de zi, pentru că, de fapt, noi nu facem nimic altceva decât să studiem, să aflăm şi să constatăm cum că nu aflăm nimic esenţial. Există un fel de anomalie în această stare de lucruri şi ea duce uneori la un adevărat crah psihic, băiete dragă! Şi atunci poate începe o evoluţie inversă: de la fuga instinctivă de necunoaştere, numită acumulare de cunoştinţe, se ajunge la crearea de mituri, la un fel de nouă religie, capabilă să explice lumea prin intermediul unor simple simboluri şi tabuuri. Religia restrânge cercul cunoştinţelor noastre, izbăvindu-ne în schimb de teribila şi eterna fantomă a necunoscutului. Se pare că Lotz tocmai pe un asemenea drum pornise. Mai sunt ele şi alte lucruri, dar…

— Îmi vine greu să cred una ca asta, am zis, neîndrăznind să-i spun direct că explicaţiile lui sună mai curând ca un fel de muşamalizare a adevărului. O minte atât de mare şi lucidă!

— Nici eu nu m-am îndoit o clipă de mintea lui, replică tata. Şi nici ceilalţi. Voiam să spun doar că prorocii sunt întotdeauna mai înţelepţi decât discipolii lor.

Şi întotdeauna rămân neînţeleşi. Primejdia nu sălăşluia în Lotz însuşi, ci în acea cerinţă, mai ales a unor tineri icarieni, de a avea religia şi prorocul dor. Ei l-au transformat, de fapt, într-o putere reală, de aceea noi l-am înlăturat pentru un anumit timp. Starea de lucruri mai-mai că ameninţa să ducă la o revoltă. Şi asta tocmai într-o vreme când trebuia să ne confruntăm cu o serie de probleme de cu totul alt gen. Dar, aşa cum ţi-am spus, am convingerea că după apariţia Berenicei lucrurile se vor îndrepta.

Încercările mele de a afla ceva în plus de la tinerii de pe, Icar, care se ataşaseră cel mai mult de Varii Lotz, se izbiră de un complot al tăcerii, ca urmare a unor măsuri aspre luate de coordonatori. Eram mâhnit că sunt tratat de către ei ca un străin, dar le înţelegeam revolta împotriva acelui sistem de

secrete privind problemele de cercetare și de serviciu – doar eu însumi mă revoltasem cândva împotriva lui. Le înțelegeam și cerința pe care o manifestau de a-și avea o cale proprie, diferită de cea a părinților lor. Dar exista oare, în general, o asemenea cale pentru Icar? Nedorința tinerilor de a-mi răspunde aducea și cu dorința lor de a-și ascunde o vină proprie, de a uita cele întâmplate, devalorizate de noile evenimente. În loc să-mi răspundă la întrebările pe care le puneam cu privire la unele evenimente din trecut, ei mă luau pe mine la întrebări – se grăbeau să șteargă acest trecut și să se alăture noului. Iar acest nou era Berenice. Tata avea dreptate: Berenice întorcea lucrurile pe dos, concentra asupra ei toate gândurile icarienilor, îi însănătoșea, îi purifica, trezind noi speranțe. Icar clocotea în lunile acestea, cuprins de o surescitare plină de bucurie și ușor speriat de această bucurie.

Și foarte îngrijorat, căci drumul pe care-l parcurgea acum Berenice ducea spre o zonă ce ascundea primejdia de a o pierde. Am făcut această descoperire cercetându-i și calculându-i itinerarul viitor, pentru a ne dumiri în ce punct am putea-o ajunge din urmă în modul cel mai convenabil. Ea continua să se îndrepte spre constelația Esnei – steaua spre care pornise Redstar – urmând să treacă însă destul de aproape de cea mai mare stea din constelație, a cărei gravitație avea s-o „lanseze” inevitabil sub un alt unghi. Și atunci Berenice, cu o accelerație considerabil mărită, avea să se îndrepte exact spre acea mică și suspectă pată neagră, pe care, dealtminteri, e puțin probabil s-o fi putut observa noi curând. La început astrofizicienii o numiră „gaură neagră” sau variantă a unei stele în colaps, deși pe ecranul telescopului ea semăna cu un mic nor întunecat. Nu îndrăzneau să-i spună „nor întunecat”, căci era din cale-afară de întunecat pe fondul luminos al haloului galactic, și, în plus, inexplicabil de mică pentru a fi un obișnuit nor de gaze sau de praf fără o sursă lăuntrică de iradiere. Ne aflam totuși destul de departe pentru a ne putea edifica măcar cât de cât, fără a trimite cercetași, despre ce anume e vorba, și nici nu știam dacă Berenice dispunea de posibilitatea de a sesiza în timp util o asemenea primejdie, spre a-și corecta cursul evident preprogramat. Deocamdată se afla și ea departe de acea neagră necunoscută, așa că alarma astrofizicienilor mi se părea forțată, dar venea să sublinieze încă o dată rolul

Berenicei de adevărat moment de cotitură în cazul lui Icar.

Indiferent dacă era produsul unei alte generații sau reprezenta ea însăși o formă de civilizație, Berenice îi silea pe oameni, prin simpla ei apariție, să-și caute autodeterminarea. Așa că eu unul eram îndreptățit să jubilez căci, în aceste luni ce s-au scurs după înapoierea mea, Icar ajungea treptat la opiniile exprimate de mine anterior: să se autodelimiteze de Pământ, să-și caute un profil și o cale proprie, dacă vrea într-adevăr să-i fie util. Chiar prim-coordonatorul socoti de cuviință să-mi confirme acest lucru, și nu o făcu doar de dragul de a mă flata.

Semăna leit cu cel precedent, dar vorbea în cu totul alt mod. Deși avea același aer marțial.

— Balov, sunt convins că viitoarea civilizație icariană îți va ridica un monument, îmi spuse el în clipa când mă primi oficial la el acasă, spre a-mi acorda onorurile de rigoare.

Și casa îi era aranjată cu aceeași neglijență ca a predecesorului, ba până și soția lui era parcă aidoma cu soția predecesorului, doar că nu plecă imediat cum făcuse cealaltă, ci rămase tot timpul cu noi, holbându-se la mine, de cum mă văzu, cu o admirație deplasată și stânjenitoare.

— Nu, nu e cazul să faci exces de modestie. Eu am în vedere nu numai faptul că ai ajuns la acea descoperire întitulată Berenice, ci și ideile pe care le-ai răspândit anterior printre cei tineri. Aici suntem între noi și ne putem spune unele lucruri, chiar dacă ele nu-s coapte încă pentru o dezbatere publică. Sunt și eu de părere că Icar nu trebuie să se înapoieze. În momentul în care a apărut cealaltă civilizație, în momentul în care ai realizat contactul cu Berenice, noi ne-am transformat dintr-o avangardă a civilizației terestre într-o frontieră a acesteia. A ne întoarce înseamnă a restrânge din nou frontierele ei. Pe deasupra ar fi și periculos. Noi nu știm de ce tip este civilizația descoperită și nici care îi sunt intențiile, iar câtă vreme nu vom afla acest lucru, n-avem dreptul, indiferent dacă o facem conștient sau nu, s-o dirijăm spre Pământ. Dimpotrivă – trebuie s-o împiedicăm să ajungă acolo, să facem în așa fel, încât atenția ei să fie concentrată doar asupra noastră.

Am dat din cap în semn de încuviințare, dar în ciuda cruntului adevăr pe care prim-coordonatorul mi-l dezvăluise, îmi venea grozav să-i spun ceva neplăcut și să plec. N-am făcut-o poate pentru că eram tare tulburat la gândul că nu simțeam nicio

bucurie văzând că ideile mele capătă viață. Iar el se-nfierbânta tot mai mult, devenea tot mai frumos și mai plin de bărbăție, așa că soția lui mă scuti de privirile el, îndrăgostindu-se din nou de soțul ei.

— Am să-ți împărtășesc și un secret, Balov. Expediția cu care a pornit prietenul dumitale, Redstar, studiază, de fapt, un sistem planetar ce oferă condiții prielnice pentru a fi locuit. Aici trebuie să ne instalăm noi, în apropiere, aici trebuie să împlântăm piatra de hotar și să ne pregătim în vederea întâlnirii cu cealaltă civilizație. Căci nu trebuie să fim egoiști, nu-i așa? râse el exagerat de tare. S-ar putea ca această civilizație să aibă și ea nevoie de noi, pentru a-și determina frontierele, de ce nu i-am veni în întâmpinare…

— Da, da, am mormăit. Aveți dreptate! și mă miram de expresiile pe care le folosea: avangardă, piatră de hotar, autodeterminare…

— Noi am presupus că te-ai putea întoarce cu un asemenea rezultat, se umflă el în pene în mijlocul salonului, ceea ce-l făcea să semene în clipa aceea cu monumentul unui astronavigator icarian. De aceea încă de atunci am trimis expediția. Sistemul Esnei e bun, vechi, așezat, liniștit, și oferă în mod cert, nu numai pe una dintre planetele sale, condiții prielnice pentru viață. Și chiar de n-ar fi prielnice, le vom face noi. Și le vom umple de copii icarieni, ha, ha, ha…

Râsul lui l-am simțit în urechi ca pe un plesnet de palme date în batjocură. Nu-mi ajungea că eu însumi mă aflam într-o mare încurcătură, mai trebuia să mă zăpăcească și el cu filosofarea sa:

— Îți place istoria? în ultimele zile m-am ocupat din nou de istoria civilizațiilor terestre. Trebuie să-ți spun, Balov, că avem ce învăța studiindu-le. Fiecare dintre ele a trăit, s-a dezvoltat, și-a adus contribuția după care a început să se descompună de la sine. Dar iată că au venit barbarii, chemați s-o înghită, și în felul acesta s-o continue. Un elen, un egiptean și un bizantin antic ar fi fost imposibil să spună: Civilizația noastră piere, dar iată că au venit barbarii, și ei vor alcătui o altă civilizație care într-o bună zi va pieri și ea, pentru că o vor înghiți alți barbari și așa mai departe, pentru ca lumea să n-aibă sfârșit. Noi însă putem de pe acum să ne spunem: la frontierele oricărei civilizații, e întotdeauna necesar, Balov, să stea la pândă niște barbari,

salivând suculent din glandele lor sănătoase. Și ascuțindu-și cuțitele. Evident, aceasta este o civilizație veche și puternic dezvoltată, o civilizație frumoasă, Balov. Nu-i așa că și dumneata ți-o reprezinți la fel? Vom pândi și noi la frontierele ei, pentru a-i deveni într-o bună zi continuatori…

Mă uitam lung la acest chipeș barbar, care și începuse să saliveze și să-și ascută cuțitul, dar am găsit puteri pentru a mă stăpânii:

— N-ar fi posibil să cugetăm și invers? Pământul și-a pierdut și el barbarii atunci când și-a extins frontierele până la spațiile pustii de dincolo de orbita lui Pluton, așa că l-am trimis pe Icar tocmai pentru a-și căuta barbarii.

— Firește, firește, încuviință el cu o bună dispoziție invincibilă. E și acesta un mod de a raționa, doar că – primo – noi suntem, într-adevăr, o civilizație foarte tânără și – secundo – omul e dator să fie patriot, nu-i așa?

— Precursorul dumneavoastră, am zis eu cu o blândețe care mă umplu de admirație, precursorul dumneavoastră ținea foarte mult să se înapoieze pe Pământ.

— O, falsă imagine ți-ai creat despre el, Balov, își desfăcu brațele căpetenia barbarilor. Și el, ca și mine, n-a fost decât un coordonator, nimic mai mult. Iar coordonatorul este obligat să oglindească și să apere tendințele predominante din echipa pe care o conduce. Așa erau pe atunci vremurile. Ai să vezi că, în clipa în care va ieși din biocameră, iar zilele astea îi vom scoate pe toți de acolo, întrucât avem nevoie de fiecare braț și de fiecare minte, ai să vezi că gândește și el exact cum gândim noi doi la ora actuală…

Mă mai mir și acum cum de am reușit să mă stăpânesc, să nu-i spun că nu mai gândeam cum gândea el, să-i spun cât îmi repugnă această agitație de un practicism plebeian în jurul Berenicei mele (oare nu eram gelos pe icarieni din cauza ei?) și cât mi se par de caraghioși acești aristocrați ai spiritului, care până mai ieri plângeau să se întoarcă pe Pământ, căci aristocrații se întorc întotdeauna la ceva, pentru că sunt aristocrați pe baza a ceva trecut, să-i spun că-mi vine să râd cu lacrimi văzându-i cât sunt de caraghioși acești hidalgi, care-și leapădă acum cu frivolitate hainele învechite și apucă cuțitul, ca pirații din filmele istorice, pregătindu-se să sară într-o corabie străină. Mă mir și mă gândesc: e bine că totuși nu i-am spus-o –

poate că n-aveam dreptate! Asta nu constituia decât măreţul mimetism al supravieţuirii. Poate că suntem, într-adevăr, nişte barbari, şi în postura de barbari reprezentăm un nou început.

Iar faptul că am reuşit să nu i-o spun confirma încă o dată cât mă schimbasem eu însumi. Berenice mă făcuse mai bun şi mai tolerant faţă de icarieni; graţie ei şi celor doi glorioşi anonimi „ea şi el”, eu devenisem şi mai conştient de apartenenţa mea la Icar şi la omenire. Ce bine ar fi fost de mi-ar fi dat şi puţină educaţie!…

3

Căci e prea puţin posibil să mai fi făcut altcineva de pe Icar ceea ce am cutezat eu să-mi permit: să-mi studiez în secret iubita cu ajutorul atotputernicelor mijloace ale consiliului de control.

Varii Lotz uitase pesemne sau nu reuşise să-şi ţină promisiunea privind scoaterea Helianei de sub observaţie şi eu abuzam de dispoziţia lui referitoare la control, deşi aceasta nu mai avea acum putere de lege. Camerele de luat vederi o urmăreau într-ascuns pe Heliana necontenit şi pretutindeni – chiar şi în dormitorul ei, chiar şi în baie. Iar eu stăteam în faţa ecranului de control din cabinetul nostru şi o urmăream cu o voluptate mistuitoare. Treaba asta mă chinuia ca un viciu dezgustător, dar n-aveam puteri să-i pun capăt. De aceea îmi spuneam că n-o fac pentru a o vedea în dormitor sau în baie, ci pentru a descoperi în cele din urmă cum e posibil ca ea să scape totuşi sistemului de control. Da, la anumite ore din zi, la cele mai diferite ore aş spune, Heli reuşea să dispară brusc de pe ecranul meu. Ce făcea ea în ceasurile acelea? Unde se ducea? Cum era, într-adevăr, posibil să dispară aşa, fără urmă, tocmai atunci când trebuia să lucreze undeva? Şi care sunt locurile acelea de pe Icar unde să nu fie instalate camere de luat vederi şi emiţătoare ale sistemului de control?

Heli se consacrase muncii pedagogice. Consiliul astronavigatorilor îi propusese să se pregătească pentru a lua locul rămas vacant de la Lionel Redstar, dar ea declarase că nu vrea ca profesia ei să fie spionarea oamenilor. Numai că şi cu copiii o vedeam foarte rar. Doar arareori o zăream ici-colo, trăgând după ea vreo zece copii; erau foarte curioase aceste

mici ființe: unii abia începeau să umble, alții – rahitici parcă – abia se țineau pe piciorușe. Heli dădea să le arate cutare sau cutare sector al lui Icar, dar copiii nu se prea uitau la ceea ce li se arăta – ori nu erau încă în stare să înțeleagă nimic, ori erau de-a dreptul debili mintali, căci căutau tot timpul să se așeze sau să se întindă în jurul ei ca niște rățuște bolnave. Văzându-i, mă întrebam ce poate fi cu copiii ăștia, și mai ales: cine o fi avut ideea să-i lase în seama ei, de vreme ce nu dispunea de pregătirea medicală necesară. Sau poate s-o fi instruit în lipsa mea… M-am mai întrebat unde dispare împreună cu acești copii, deoarece în orele acelea dispăreau și ei odată cu educatoarea lor. Dar nu-mi puneam întrebarea cu prea multă insistență, bănuind că voi ajunge iar la vreunul din nenumăratele secrete de serviciu și de sector ale lui Icar, după cum nu îndrăzneam nici să întreb pe cineva, pentru a nu mă da de gol. Pe de altă parte, orele când ea dispărea îmi erau necesare pentru rezolvarea unor treburi, în așa fel, încât să pot avea timp la dispoziție pentru celelalte – pentru ora din baie, pentru ora din dormitor înainte ca ea să adoarmă.

Aproape că nu mai treceam pe acasă; mă justificam față de Mayola spunându-i că volumul meu de muncă a crescut de trei ori, că fac de două ori mai mult de gardă din cauză că lipsește Liony și așteptam ca Terryn să-mi ceară în cele din urmă socoteală. În cabinetul președintelui consiliului de control se aprindea automat un semnal luminos de îndată ce cineva folosea aparatura de control, dar bătrânul meu dascăl și șef continua să-mi suporte excesul de zel. Voia, pesemne, să afle și el secretul straniei comportări a Helianei Dolia-Moreni, care refuzase cu un dispreț atât de jignitor să lucreze în cadrul consiliului de control.

La fel ca și Terryn, Mayola Beni păstră tăcere destul de multă vreme. Încetă să mă mai caute în timpu-i liber pe care și-l petrecea în preajma micuțului Sterius; acesta începuse deja cu glas asurzitor – și după Mayola și neobișnuit de melodios – să dea lumii de veste cum că a părăsit camera de nașteri și că a devenit egal în drepturi cu ceilalți cetățeni ai lui Icar. În cele din urmă, ea nu se mai putu abține, dar mi-o spuse foarte laconic și cu multă precauție, temându-se parcă să nu mă jignească:

— Îmi pare rău că nu găsești puteri să fii sincer măcar cu tine însuți.

— Ce vrei să spui? am strigat cu furia oarbă a omului care vrea să-și ascundă vina.

— Știi prea bine ce. Sunt convinsă că nu mă consideri demnă pentru a fi mama copilului tău. Sunt, de asemenea, convinsă că nu intenționezi să te răzbuni pentru faptul că nu te-am așteptat ca să-ți dai încuviințarea în privința lui Sterius.

Doar atât spuse – uf, vorbele astea rafinate de pe Icar! – și în aceeași clipă dispăru ca să evite scandalul. Dar de scandal nu putea fi vorba, cum aș fi putut oare să nu-i respect cel puțin suferința și nedumerirea pe care le încerca văzând că o evitam pe ea, soția-mi legitimă, după ce obținuse în cele din urmă acel drept pentru care odinioară eram în stare să pun la cale revolte! Poate involuntar, dar poate și conștient, împingându-mă spre o hotărâre definitivă, această femeie uluitoare îmi veni din nou în ajutor pentru a nu știu câta oară. Într-adevăr, trebuia să găsesc puteri spre a fi sincer și cu mine însumi, și cu ceilalți.

În aceeași zi am pus în funcțiune aparatura de control, cu scopul de a o căuta pe Heliana, apoi am sărit cât ai clipi în cartușul rapid, care mă scuipă șifonat și amețit în grădina zoo-botanică a lui Icar. Am făcut acest lucru chiar cu riscul de a o întâlni acolo și pe mama, care la ora aceea nu se putea afla în altă parte. Și, bineînțeles, am întâlnit-o.

Stătea ciuncită în fața unei mici grote în care își avea bârlogul o pereche de lei; le spunea ceva celor două fiare și nu m-ar fi observat, căci eu voiam să trec în vârful picioarelor, dacă leul n-ar fi mârâit la mine. Era, probabil, gelos pe mama. În clipa aceea mama se ridică, strălucind între cele două feline ca o fantasmă dintr-o poveste de demult. Arăta la fel de înfloritoare în costumul ei de lucru, care lăsa impresia că tocmai atunci fusese luat de la vreo paradă a modei.

— Două regine pentru un rege, i-am spus eu, nu-i a bună. Încă nu i-a smuls consoarta coama din cauza ta?

Dar mama trebuia să se realizeze mai întâi ca mamă, înainte de a-și lua în primire rolul cu care se împăcase de mult – acela de a fi ținta sarcasmului meu alimentat de gelozie:

— Zenko, ți-o spun din nou: nu arăți bine, băiatul meu drag. A trecut destul timp de când te-ai întors și încă nu ți-ai revenit. Ce-i cu tine? E de înțeles că o asemenea expediție…

— Nu de la expediție mi se trage, mamă, ci din dragoste.

— Din dragoste? se-mbujoră de uimire mama.

— Păi da! M-am îndrăgostit de Berenice, și acum nu-mi găsesc somnul. Dar țin să-ți spun că și leii tăi, ca și ea, par nițel artificiali.

Mă grăbeam să-mi văd de drum, căci mi-era frică să n-o pierd pe Heliana, dar n-aveam încotro – trebuia să schimb două vorbe și cu mama. Înainte mă purtam rece cu amândoi, dar după ce m-am întors, m-am apropiat foarte mult de tata, lucru care o făcea, desigur, să sufere în alt chip.

— Fii cuminte, Cezar, îi spuse ea pe un ton tandru și distrat leului, care își înălța capul cu o leneșă suspiciune; consoarta lui nu mă învrednici nici măcar cu o privire. Așa, e, sunt aproape artificiali. Timp de atâția ani n-am reieșit să obțin în rândul animalelor nici măcar o singură naștere pe cale naturală…

Grădina zoo-botanică a lui Icar e de o mie de ori mai mare decât pare la prima vedere, căci animalele și plantele dorm în camere anabiotice, așteptând să înceapă o altă viață pe vreo planetă corespunzătoare. Există și imense rezerve de embrioni conservați, așa că, dacă icarienii s-ar hotărî să se instaleze undeva, ar popula repede natura înconjurătoare cu animale și plante, având posibilitatea de a alege după pofta inimii. Iar în grădină se află doar exemplarele de care au nevoie selecționatorii pentru muncă și copiii de pe Icar pentru amuzament și învățătură.

— Mamă, i-am spus eu, ce v-a determinat, de fapt, să apreciați că dintre toate animalele răpitoare de pe Pământ numai leii sunt demni de a fi luați în Cosmos? Oare poveștile și basmele v-au indus în eroare? Ca să fiu sincer, regele ăsta leneș și jumulit al animalelor nu e nici măcar simpatic. Eu personal…

Mama, care se temea că-i întind din nou vreo cursă, se grăbi să mă întrerupă, vorbindu-mi ca de la catedră (biata de ea n-avea deloc simțul umorului):

— Răpitoarele sunt sanitarii naturii, au menirea de a purifica speciile celelalte, eliminând exemplarele slabe și bolnave. Dacă vrem, de pildă, să populăm vreo planetă cu animale, nu ne putem permite să slobozim acolo o fiară care se înmulțește foarte repede și este din cale-afară de rapace, căci ne-ar împiedica activitatea de populare și ar strica echilibrul ecologic. Din aceste considerente, leul este cel mai indicat. Chiar dacă e leneș – se hrănește o dată la trei-patru zile, se înmulțește lent, e prietenos cu omul. Avem însă embrioni clonali de la numeroase

alte răpitoare; pentru majoritatea speciilor de animale avem și răpitorul corespunzător…

— Așa e, m-am încadrat și eu în tonul învățămintelor ei banale. Fiecare specie își are răpitorul ei. S-o purifice. Numai omul n-are.

— Dar bolile? obiectă ea, remarcându-mi nerăbdarea.

— Bolile ni le purificăm noi înșine. Dacă aș dispune de talentul dumitale de selecționator, mi-aș consacra toată viața, mamă, pentru a crea un răpitor corespunzător pentru om. Un răpitor frumos, inteligent, dibaci, necruțător…

— De ce nu iubești oamenii, Zenko? mă întreabă mama cu tristețe.

— Dimpotrivă, am râs eu. Spun asta tocmai pentru că-i iubesc! Iar dumneata mai gândește-te la problema cu răpitorul, încă nu-i târziu!

Și am luat-o repede din loc, pentru a nu observa tristețea aceea frumoasă din ochii ei frumoși. Alergam pe o alee a cărei moliciune poroasă mi se lipea de tălpi, făcându-mă să mă poticnesc, alergam repetând în sinea mea: da, da, tocmai un asemenea răpitor, frumos, inteligent, dibaci, necruțător, mai ales necruțător, da, da, necruțător… Și repetam asta pesemne pentru a alunga, instinctiv, gândul de la întâlnirea ce urma să aibă loc. Iar în cele mai profunde tainițe ale conștiinței mele simțeam cum mă încearcă, întocmai ca o mâncărime, dorința de a da de-a adevăratelea, chiar în aceeași clipă, peste vreun răpitor! Teama de el m-ar fi făcut mai viclean și mai inventiv, m-ar fi făcut mai puternic, nu mi-ar fi imobilizat nicidecum potențele lăuntrice. Căci… se cuvine să fii viclean și inventiv când te trezești în fața unei mici răpitoare cu piciorușe lungi și subțiri, care-și ferește ochii, mulțumindu-se să mârâie în surdină, încât nici nu știi în ce clipă are de gând să-și scoată la iveală ghearele!

Silueta Helianei se mai ițea și acum din mijlocul puștimii aflate pe malul lacului, nu departe de locul unde o sărutasem pentru prima dată pe Mayola Beni. Acolo o descoperisem mai adineaori pe ecran, și stupida dorință de a o săruta tot acolo și pe ea mă făcuse s-o pornesc vijelios în acea parte ca un obuz cu o forță de ordinul megatonelor. Copiii ședeau în jurul ei sau zăceau pe coastele lor firave și se vedea cât de colo că aveau nevoie de o infirmieră, nu de o educatoare. Ea le povestea ceva

despre lac și despre viețuitoarele ce sălășluiau într-însul, căci brațele ei descriau curbe line pe deasupra apei, ca și cum ar fi dirijat viața din adâncul ei. Nu mă simți – deocamdată eu eram răpitorul ce se afla la pândă îndărătul copacilor și pășea tiptil – așa că mi se oferea ultima posibilitate de a o cerceta cu un ochi critic: o siluetă jigărită, îmbrăcată destul de neglijent și fără vreun gust deosebit, niște plete blond-cenușii nu prea bogate, strânse la ceafă într-un coc simplu...

Ce femeie era Mayola în comparație cu ea! Era acea galaxie infinită și plină de minunate taine, numită corp frumos de femeie, dar cine ar putea să-mi spună de ce ținem să părăsim această splendidă galaxie a noastră, fără a fi descoperit nici. A milioana parte din tainele ei, pentru a zbura spre Andromeda, de pildă, sau măcar spre Micul Nor al lui Magelan?

De multe ori o cercetasem în mod critic pe Heliana – de atâtea ori și cu atâta degajare, cum e puțin probabil să-și mai fi studiat vreun bărbat iubita – dar și acum, ca și în alte rânduri, tot ceea ce ar fi însemnat un cusur în cazul unei alte femei se constituia ca o componentă inseparabilă a forței magice cu care ea mă atrăgea. Da, nu era vorba de simpla forță a străvechii atracții pe care o simte bărbatul, dacă există în general o asemenea forță, ci de frenezia unei cvasiperversiuni. Cum altfel să-mi explic faptul că, deși o comparam nu numai cu Mayola, ci și cu oricare altă icariană îndrăgită de mine fie și pe moment numai, făptura aceasta, pe care o examinam acum cu un ochi din cale-afară de critic, astfel încât până și ceea ce era frumos la ea mi se părea urât, mă făcea să o doresc tot mai puternic? În toată treaba asta își spunea într-o anumită măsură cuvântul, indiscutabil, și lipsa mea de experiență – să cunoști o femeie nu înseamnă să cunoști femeile – dar și o mai mare influență exercita, desigur, asupra mea și forța magică a acelui vis avut la bordul lui R-19. Într-un fel sau altul, simțeam amestecându-se înlăuntrul ființei mele un material exploziv alcătuit din pasiune și tandrețe întocmai cum se amestecă elementele componente simple ale gazului detonant, așa că n-aveam niciun chef de întrebări și explicații...

În minutele acelea am simțit doar o clipă că mă doare inima – inima de medic, nu de îndrăgostit – din cauza acelor copilași din jurul ei, pe care eu nu-i cunoșteam, căci se născuseră în lipsa mea. Acum, mai de aproape – ecranul avea întrucâtva darul de

a înfrumuseța totuși – ei mi se părură de-a dreptul niște mici monștri. Anemici, rahitici, cu schelete monstruos de subțiri și fragile, cu ochii total lipsiți de acea profunzime și strălucire proprie vioiciunii copilărești. Lipsea din ei până și cea mai elementară curiozitate; există oare ceva mai groaznic decât niște ochi de copil goliți de curiozitate? Simțindu-mă de îndată, copiii își îndreptară alene spre mine cele optsprezece perechi de ochi fără pic de interes; nici nu le trecu prin minte să-i dea de veste educatoarei că mă aflam în preajmă, la pândă. Ciudat cum de admisese consiliul de control nașterea acestor copii – mi-am spus nedumerit, gândindu-mă cu durere și simpatie că sunt, pesemne, rodul vreunui experiment genetic, un experiment la fel de trist prin rezultatul său, precum eram și eu.

— Plutesc și ei în apă așa cum plutim noi în spațiu, își ridică Heliana glasul, simțindu-mi prezența, apoi se opri și se întoarse.

Am ieșit din pădure cu senzația că stătusem îndărătul aceluiași copac unde stătuse cândva și Heliana, privind cum mă sărutam cu profesoara ei de muzică – și am încercat, poate, același sentiment de vinovăție. Deasupra lacului treceau umbrele întunecate ale norilor decorativi, pe malul celălalt, inexistent, se legația o trestie hologramică din care își luau zborul păsări hologramice, rotindu-se sub însoritul cer hologramic. Cum ar putea să nu fie indiferenți ochii acestor copii!

Uitând că nu mai e cazul să pășesc în vârful picioarelor, am parcurs tot așa, tiptil, cei câțiva metri ce duceau drept spre golul din ochii copiilor și spre spinarea îngustă a Helianei, care se-ntoarse din nou cu fața spre lac.

— Bună! am salutat-o, înfiorându-mă; acum mi se părea că totul împrejur e ireal, că noi înșine suntem doar niște cadre dintr-o proiecție care se repetă, ca norii și stalurile acestea de păsări.

Răspunsul ei sună ca mârâitul amenințător al unei sălbăticiuni mici și rele.

— Ce faci? În viața mea n-am pus cu atâta teamă o întrebare.

— Plimb copiii.

Am răsuflat cu ușurare, căci tema fusese găsită.

— Ce-i cu copiii ăștia, Heli? Sunt bolnavi! Au fost consultați recent?

Am pus mâna pe capul celui mai apropiat copilaș, care, cu

eforturi incredibile, tocmai se ridicase de la pământ, dar mi-am retras-o dezgustat. Micul lui craniu era atât de moale, încât n-ar fi fost de mirare dacă degetele mi-ar fi intrat în el. Am întins din nou mâna – sunt totuși medic – și am început să pipăi căpșorul acela.

— Nu-s bolnavi, îmi răspunse Heliana și privi țintă la apa lacului, ca și cum dintr-o clipă într-alta ar fi putut țâșni de acolo monstrul așteptat.

— Cine din consiliu răspunde de ei?

— Terryn.

— Oho, însuși președintele! El te-a însărcinat să te ocupi de ei?

— Dar pe dumneata cine te-a însărcinat să mă descoși tot timpul?

— Iartă-mă! Am întrebat doar așa…

— Nu-i nimic! Și eu am întrebat doar așa.

Mușca destul de dureros mica sălbăticiune. Și fără motiv. Îmi venea s-o apuc de umerii fragili, să-i strâng până mi-ar fi trosnit în mâini și abia apoi s-o întorc cu fața spre mine. Dar mă temeam să nu înșfac, într-adevăr, o imagine hologramică. Sau să nu mă muște de mână. În general – mi-era teamă. De ce anume, habar n-aveam. Îmi trosneau genunchii, căci mă așezasem pe vine în fața copilului pe care-l mângâiasem. Și totuși nu reușeam să-i văd fața – atât de înalt eram eu și atât de micuț era el. I-am pus un deget sub bărbie și i-am săltat-o nițel, ca să-i văd fețișoara. Nu era deloc hidoasă – o față ca orice față de capii, chiar frumușică, și totuși avea ceva mai mult decât straniu, ceva de nedefinit, dar care depășea, indiscutabil, sfera normalului.

— E cumva schizofrenic?

— Lasă copilu-n pace! îmi răspunse Heliana cu un ton care voia parcă să spună: tu ești schizofrenic!

Iar eu m-am bucurat, dându-mi brusc seama că, în ciuda grosolăniei inexplicabile, ea îmi vorbea cu o intimitate pe care înainte nu și-o mai îngăduise nicicând. Ba îmi vorbea și cu „tu”! Ca-n acel fermecător vis al meu, ca atunci când, de șase ani fiind, îmi șoptise la ureche cu buzele ei mici de copil: „Zenko, pe tine te iubesc cel mai mult!”

M-am ridicat anevoie, clătinându-mă pe picioarele ciolănoase. Avea dreptate mama – slăbisem foarte mult în timpul drumului

de înapoiere și trebuia să acord mai multă atenție antrenamentelor. Am încercat să-mi ascund plăcuta tulburare:

— Copiii ăștia nu-mi inspiră niciun pic de curaj. Am obținut și eu dreptul la copil, dar…

— Cauți un model? mă întrebă fata cu ironie, scrâșnind.

— Nu. O mamă pentru copil.

Nu știu cum de mi-au scăpat aceste cuvinte, dar Heliana se chirci în fața mea ca și cum ar fi primit o lovitură puternică. Nu mai exista pentru mine cade de întoarcere, singurul lucru care-mi rămânea de făcut era să găsesc scuză și explicație în privirea ei, pe care continua să și-o ferească. M-am apropiat. I-am pus mâinile pe umeri. Nu erau mâini, ci uriașe labe animalice în comparație cu acei umeri plăpânzi și supli ca un cartilagiu. Îmi priveam mâinile și-mi era rușine de ele în clipa aceea, iar în lăuntrul ființei mele simțeam un fior de gheață la acest gând: cum să-i plac de vreme ce sunt un asemenea lungan degenerat, de vreme ce sunt necioplit și urât și de două ori mai înalt decât ea! Înfiorați îi erau și umerii. N-am sesizat acest lucru din capul locului. Dar din clipa în care l-am sesizat, am uitat de gândurile mele și încetul cu încetul, biruind fără șovăială rezistența lor, am prins să îmbrățișez umerii aceia plăpânzi și înfiorați.

— Lasă-mă, te rog, rosti ea încet. Tu nu vrei decât să te răzbuni pe Mayola.

(Blestemate femei – să aibă oare toate același creier?! Mayola se exprimase și ea cam la fel: Sunt convinsă că nu intenționezi să te răzbuni… firește, pe un ton ce-ți dădea de înțeles că e convinsă exact de contrariul).

Există, pesemne, o asemănare între plăcerea de a bate și de a mângâia, când patima ta se dezlănțuie. Nu mai țin minte cum am înșfăcat-o pe această firavă și gingașă fată, dar țin minte că mângâierile mele semănau mai degrabă cu o bătălie în timpul căreia fiecare lovitură îți provoacă o asemenea beție, încât următoarea devine și mai vehementă. Nu mai țin minte nici după cât timp i-am auzit rugămintea plângătoare:

— Te rog, te rog, mă auzi? Ești nebun! De față cu copiii?!

Am auzit-o, pesemne, abia când mi-am dat pe deplin seama că ea se predă, că nu mai e în stare să opună nicio rezistență și că, vrând-nevrând, a răspuns o dată sărutărilor mele. Am slăbit nițel strânsoarea, ca ea să-și mai tragă sufletul și am râs:

— Nu-i nimic! Să vadă și ei cum e când un bărbat iubește cu

putere o femeie. Și când femeia nu-l crede.

Ochii copiilor erau la fel de indiferenți și reci cum e cristalul.

— De fapt, nu prezentăm niciun interes pentru ei, am adăugat, iar medicul inoculat în mine remarcă plin de îngrijorare: Păi asta-i deja curată oligofrenie! Nu sunt chiar atât de mici, încât să nu sesizeze ce se întâmplă în fața lor, instinctul ciulește urechile și cască ochii la asemenea lucruri încă de la vârsta de trei ani.

Heliana continua să rămână moale în labele mele, apoi își ridică brațele pentru a-și reface cocul. Gestul ei, extrem de plăcut, trăda o mare doză de vinovăție, sentiment care mă încerca și pe mine în aceeași măsură.

— Acești copii mă neliniștesc, am zis.

— Tu mă neliniștești pe mine și mai mult, spuse ea cu un zâmbet neputincios și vinovat; o spuse în așa fel, încât mi-a fost imposibil să nu-mi dau silința să beau până la fund acest răvășitor cocteil de tandrețe, neputință și vină.

Ea nu se împotrivi, ba chiar veni oarecum în întâmpinarea buzelor mele lacome, dar mai apoi – eu întrecând pesemne măsura și nețинând seamă de faptul că în coșul pieptului meu încape de trei ori mai mult aer decât în al ei – porni să-și agite brațele și picioarele și, adunându-și puterile, reuși cu ajutorul pumnilor și genunchilor să se îndepărteze de mine. Și atunci se petrecu ceva care, inițial, ne sperie foarte tare pe amândoi.

Scăpând din îmbrățișarea mea, fata veni cu capul pe spate, dar în loc să cadă, căci îi dădusem drumul, se înălță cam la un metru în aer și, aidoma unei torpile țâșnite din valuri, o porni de-a-ndărătelea pe deasupra lacului. Stătuserăm chiar la marginea apei. Aceeași minune, dar nu cu aceeași putere, se întâmplă și cu mine. În direcția opusă însă. Brusc am alunecat, am prins a da din brațe ca să nu cad și am rămas într-o poză neverosimilă: stăteam proptit în călcâie, înclinat sub un unghi de cincizeci de grade, și, cum eram lung, semănăm de bună seamă cu acea minune arhitecturală antică al cărei nume îmi ieșise iar din memorie. De fapt, în clipa aceea nu mai știam nici propriul meu nume. Desfăcându-mi brațele pentru a căuta un sprijin, am prins să mă învârtesc încet în jurul axei mele de aproape doi metri, strigând: „Heli, fii atentă, Heli, ferește-te…”, dar ea continua să zboare tot mai departe deasupra lacului care era făcut destul de adânc pentru confrații noștri de înțelepciune – delfinii. În cele

din urmă, am reușit să ating cu mâna piatra de sub mine, dar în loc să-mi astâmpăr membrele cuprinse de panică și să judec ce trebuie să fac, mi-am luat și mai tare avânt, întorcându-mă de astă dată cu capul înainte, instinctiv, apoi, poate pentru că Heli se afla deasupra lacului, am făcut cu picioarele câteva mișcări de înot și am pornit prin aer spre coroana copacului apropiat. Am reușit să mă proptesc, fără să-mi scot ochii, în crengi, m-am agățat de ele, rămânând atârnat ca un imens con de brad și abia atunci am realizat ce ni se întâmplase: sistemul de gravitație artificială al lui Icar încetase brusc să funcționeze. Uneori, la răstimpuri, dar de fiecare dată luându-ne prin surprindere, respectiva secție a consiliului de control îl scotea pentru scurtă vreme din funcțiune, cu scopul de a aprecia modul în care icarienii sunt pregătiți să facă față unor accidente, precum și de a verifica dacă totul se află la locul său, dacă e zdravăn fixat, dacă nu se ajunge la avarierea vreunui sistem de importanță vitală în momentul trecerii la starea de imponderabilitate. Indiferent de situație, eram dator să mă întorc imediat la postul meu, mai ales când era vorba de o repetiție de rutină. Nu-mi consultasem ceasul, dar, de vreme ce sistemul de dublare nu fusese acționat, era prea puțin probabil să fie vorba de o defecțiune. Era aproape exclus ca ambele sisteme să iasă concomitent din funcțiune.

Acest raționament mă liniști definitiv, dar nu mă făcu mal înțelept și nu trezi în mine sentimentul datoriei profesionale. O veselie ștrengărească prinse să-mi răsune în piept când am văzut iarăși cum fata mea își agita neputincioasă prin aer superbele ei piciorușe și brațe, cum da să atingă suprafața lacului umflat parcă, gata să se ridice cu toată apa în urma ei, cum, mulțumită vreunei mișcări întâmplător inspirate, reușea în ultima clipă să evite periculosul contact. M-am răsucit cu atenție, mi-am proptit tălpile încălțărilor într-o creangă mai groasă, mi-am lipit genunchii și am pornit-o glonț înainte, cu brațele întinse. Viteza zborului mi-o sporea și conștiința triumfătoare că în clipa când o voi ajunge pe fata de deasupra lacului și o voi lua în brațe, ea nu se va supăra, ci se va lăsa înlănțuită de ele, manifestând o dăruire plină de freamăt și teamă, de un farmec infinit.

Dar acest lucru nu se dovedi deloc ușor. Căci înainte de a o îmbrățișa pe ea mi-a fost hărăzit s-o îmbrățișez pe alta. Deși îmi

însușisem destul de bine regulile deplasării în condiții de imponderabilitate, ființa mea nu reuși să-și amintească ce forță anume trebuia să depună spre a le aplica întocmai, așa că am trecut în zbor deasupra Helianei cu viteza unui meteorit. Și cine știe tocmai unde aș fi ajuns, m-aș fi lipit, pesemne, chiar de trestiile acelea inexistente, dacă din mijlocul lacului n-ar fi țâșnit exact în fața mea delfinița Sonia. Brațele mele întinse se izbiră de ea, alunecară pe corpul ei ud și o îmbrățișară, căutând instinctiv un reazem. Sonia mă lovi cu ciocul ei de rață în ureche și prinse a țipa înnebunită de spaimă.

— Taci! m-am răstit eu la ea, căci simțeam că mi se vor sparge timpanele. Doar nu ți se-ntâmplă asta pentru prima oară. Ce faci atâta scandal!…

Mi-era silă s-o țin în brațe, dar nici să-i dau drumul nu îndrăzneam, deoarece ea, fiind neverosimil de puternică, se zbătea într-un asemenea hal, încât m-ar fi aruncat tocmai până la cerul-tavan înălțat la două sute de metri deasupra lacului. Ne-am tot învârtit și ne-am rostogolit noi așa, de parcă ne-am fi luat la trântă, ea căutând o modalitate pentru a se înapoia la stihia sa natală, iar eu pândind o poziție convenabilă pentru a o folosi drept trambulină, ca să mă arunc din nou spre Heliana. Și mă căzneam întruna s-o înduplec:

— Sonia, Sonia, liniștește-te, nu te teme… dar tare îmi venea și să-i cârpesc una, căci îmi ardea și mă durea urechea, de parcă mi-ar fi smuls-o cu ciocul ei.

În cele din urmă s-a mai îmblânzit, iar în clipa în care a auzit glasul perechii sale, ce apăruse într-un mod foarte comic pentru a o căuta – capul delfinului se ițea din apă, de parcă îl tot trăgea cineva de coadă și nu-i dădea voie să iasă – Sonia și-a fluturat de câteva ori mai cu temei din înotătoare, s-a așezat într-o poziție orizontală, și astfel am reușit s-o încalec, apoi să mă ridic în picioare pe spinarea ei, pentru a-mi lua din nou zborul spre Heliana. La scurt timp am auzit în urmă plescăitul Soniei, care, împinsă de mine, o porni într-acolo unde și dorea să se-ntoarcă.

Heliana se prăpădea de râs și se îndepărta de mine cu aceeași viteză.

— Nu te mai învârti atâta, i-am strigat eu. Stai cuminte!

Ea continuă totuși să se învârtească, dar mai încet, pentru ca eu s-o pot ajunge, și se străduia să-și unduiască în așa fel corpul și rochia, încât să-și poată ascunde acele zone – nespus de

încântătoare – pe care nu aveam încă dreptul să le văd.

— Ce crezi, să fie oare vorba de o avarie, mă întrebă ea când m-am apropiat și, în preocuparea ei de a evita să se dezgolească, își calculă greșit mișcările, se răsturnă din nou, rămânând de astă dată chiar cu capul în jos. Poalele rochiei alunecară acoperindu-i bustul și scoțând la iveală buricul ce arăta ca un ochi curios deasupra dungii chiloțeilor. Ea aproape că izbucni în plâns văzându-mă că râd: Vai de mine! Ori vii să mă ajuți, ori cel puțin nu te mai uita!

Eu am prins să râd în hohote, încât era cât pe ce să-mi pierd controlul mișcărilor și să trec din nou pe lângă ea, dar, ținându-mi palmele desfăcute în direcția zborului, am reușit să-mi reduc viteza și s-o apuc pe fată de glezna piciorului drept. Acum ne răsuceam amândoi în același timp, cum se-ntâmplase mai înainte cu Sonia, oferind un spectacol atât de caraghios, de se prăpădeau, pesemne, de râs până și peștii din lac.

— Liniștește-te, i-am repetat și ei, cu mai multă tandrețe, evident. Liniștește-te, nu mai face nicio mișcare, dar niciuna, am repetat strângând din dinți ca să-mi înăbuș râsul ce mă podidea necontenit și ale cărui spasme se transformau în niște impulsuri aproape reactive. Vino, lasă-te în seama mea, liniștește-te acum, iată…

Trăgând-o treptat spre mine, îmi depărtam și eu cu mare prudență picioarele, pentru a lua o poziție mai stabilă. Heliana însă continua să atârne cu capul în jos și cu picioarele spre fața mea, de aceea trebuia să-mi concentrez toate eforturile pentru a o răsuci cumva și… bineînțeles, pentru a-i găsi buzele. Deși eram dispus să-i sărut și picioarele. În cele din urmă, am reușit să ajung cu corpul sub corpul ei. Brațele mele o apucară de mijlocelul dezvelit și, îmbătate de căldura lui, o săltară ușurel pe fată, o răsuciră ușurel. Parcă răsuceau un fulg, un fulg multicolor și frumos de pasăre năzdrăvană. Ochii Helianei se-apropiau ușurel de mine, făcându-se tot mai mari în acea feciorelnică așteptare-spaimă a ei.

— Nu, îmi șopti ea. Dă-mi drumul, nu pot să stau așa peste tine…

— Ai să te înveți, îi rânjeam în față cu un sentiment de învingător. Trebuie să te-nveți. Uite așa, relaxează-te, nu face nicio mișcare, că altminteri zburăm cine știe unde.

— Oh, Zenko, te rog…

— Stai așa, culcată, dragă, să vezi cât e de plăcut! Tu nu te mișca, lasă-mă să te conduc eu!

Brațele mele o dirijară cu abilitate până ce reușiră în cele din urmă să-i așeze întreaga făptură pe pieptul meu. O îmbrățișară – erau atât de lungi, încât puteau să-i înlănțuie mijlocul subțirel – o strânseră cu atâta putere, încât răsuflarea ei îmi țâșni pe buze.

— Gata! Acum poți să mă săruți cât îți poftește inimioara, i-am zis, fiind extrem de recunoscător imponderabilității care, împreună cu gravitația, îmi spulberaseră și teama față de această puștoaică refractară.

— Dar eu… eu nu vreau să te sărut… cât îmi poftește inima, suspină ea, străduindu-se să-și ferească măcar fața de o vecinătate atât de periculoasă.

Mi-am strecurat cu atenție un braț de-a lungul spinării ei; laba mea îi atinse gâtul gingaș, strângându-l cu tandrețe în cleștele ei. Acest gât gingaș, atât de lung și de grațios – cel mai frumos și cel mai feminin din Galaxie – ulterior, n-aveam nicicând să mă satur să-l sărut!

— Măcar o singură dată!

— Nicio dată!

— Știi că o dată m-ai sărutat totuși din proprie inițiativă?

— Știu.

— Nu mă refer la momentul de mai adineaori.

— Știu.

— De unde să știi? Asta s-a petrecut în vis, un vis pe care nu l-am povestit nimănui.

— Dă-mi drumul, Zenko, te rog, n-avem dreptul să… se feri ea din nou, dar cum să scape din asemenea labe! De altfel, era dar că nu ținea chiar așa de mult să scape.

— Ce cadru ar putea fi mai bun pentru o logodnă decât imponderabilitatea?

— Nu-i vorba de nicio logodnă!

— Relaxează-te, te rog! Uite ce plăcut e să stăm așa întinși și să plutim prin spațiu… Heli, micul meu soare, să plutim așa ca doi sori, ca o pereche solară, ba nu, de care sori vorbesc, nu-i decât un singur soare micuț, dar fierbinte-fierbinte și puternic-puternic, iar alături de el – o lungă și stupidă planetă…

Ea nu voia nici acum să-și lipească fața de fața mea, dar eu i-am apăsat căpșorul în jos, lipindu-i-l de obrazul meu, și ea

rămase astfel, fără să scoată o vorbă, fără să se clintească, de parcă ar fi ascultat înfiorată prostiile pe care i le șopteam la ureche. Și-n chiar clipa aceea mi-a trecut prin minte gândul că adevărata beatitudine este, pesemne, posibilă numai în condițiile imponderabilității, și încă ceva: că dragostea și imponderabilitatea sunt două surori gemene. Dar n-am întrebat în același timp dacă această stare nu e cumva rodul minții mele îmbătate de fericire, iar la un moment dat m-a cuprins o mare neliniște la gândul că s-ar putea să visez, cum mi se întâmplase atunci, pe navă, ori să am halucinații...

N-aveam halucinații. Și m-am convins de acest lucru în modul cel mai brutal și clasic pe care-l oferă comedia. Există o expresie pământească: să te facă ploaia ciuciulete – pe mine m-a făcut ciuciulete!

Înnebunit de dragoste (a făcut oare dragostea pe cineva mai înțelept?!), uitasem cu desăvârșire că prima mea intenție a fost ca, atunci când voi ajunge la fată, s-o iau cu mine și s-o conduc spre mal, spre pădure. Dar cei care stăteau în fața tabloului de comandă al sistemului gravitațional așteptau parcă anume clipa când și buzele Helianei se vor așeza în cele din urmă, ascultătoare, peste buzele mele, pentru a pune din nou sistemul în funcțiune. Stupida planetă și micuțul ei soare se desprinseră de pe orbita beatitudinii și căzură cu un plescăit asurzitor în apă.

Malul era aproape, așa că am reușit, fără prea multe eforturi, s-o scot din lac pe fată, care era amețită de câtă apă înghițise. Am așezat-o în capul oaselor, i-am șters cu mâna ochii, i-am îndepărtat firele de păr lipite de buze, i-am tras ușor o palmă și am râs. Da, nimic nu putea să-mi umbrească fericirea în ziua aceea! Eram doar curios să știu ce ni se mai putea întâmpla spre a da logodnei noastre o strălucire specială.

— Eu te iubesc, Heli, i-am spus, de parcă neapărat în acest cadru stupid trebuiau rostite aceste vorbe.

Heliana mai scuipă apă, se șterse copilărește pe buze și fornăi:

— Ei, asta-i! Mă iubești...

Dacă ar fi adăugat cum făcuse cândva profesoara ei: Nu, tu cauți altceva la mine – i-aș fi tras cu siguranță o palmă. Ea nu adăugă însă nimic. Stropii de apă de pe gene îi străluceau ca niște constelații îndepărtate.

— Te iubesc. Și tu mă iubești, am insistat eu cu o mină veselă.

O dată mi-ai și spus-o.
— Da.
— Ce da?
— Ți-am și spus-o.
— Nu mi-ai spus-o. Asta s-a petrecut în visul acela despre care ți-am pomenit.
— Da.
— Ce da?
— Atunci s-a petrecut.
— De unde știi? Doar nu ți l-am povestit.
Ea râse, nițel cochet, nițel tulburată:
— E oare posibil să te sărut eu însămi și să nu-ți spun că te iubesc?
— Văd că-ți râzi de mine! Să știi că nu glumesc. Mi-ai spus-o, într-adevăr.
— Știu.
— Heli, vreau s-o aud aievea!
— De ce să ți-o repet? replică ea netezindu-și rochia lipită de piele.
Am repetat și eu mișcările pe care le făcuseră mâinile ei și fata se grăbi să mi le apuce, rușinată de nerușinarea degetelor mele.
— Ești foarte frumoasă!
— Nu sunt frumoasă!
— Ești frumoasă! Spune: te iubesc!
— Ți-am spus-o doar.
— Vreau s-o aud aievea!
— A fost aievea.
— Cum așa?
— Tu ești într-adevăr o planetă cu totul stupidă, a izbucnit ea, întorcându-mi brusc spatele.
— Heli, am oprit eu în urma ei, dar m-am oprit. Heli, dar copiii? Unde-s copiii?
Am simțit pe spinare răceala apei, răceala acelei apt altfel atât de calde. Unde-i risipise imponderabilitatea pe acești micuți neajutorați? Halal educatoare mai e și Heli!… Nici măcar o dată nu s-a uitat după ei…
— Nu li s-a-ntâmplat nimic, îmi replică ea peste umăr. Se întorc ei. Să mergem să ne schimbăm, iar tu…
— Dar se vor întoarce oare?

— Nu li s-a-ntâmplat nimic, doar ți-am spus. Hai! Te așteaptă o săpuneală pentru că nu te-ai prezentat la post!

— Am să le spun de logodna noastră. Putea oare fi întreruptă o asemenea logodnă?

Ea se întoarse spre mine; ochii mari, pe care fața ei micuță îi făcea să pară și mai mari, mă priveau ca și cum ar fi apreciat dacă sunt, într-adevăr, capabil să le-o spun, apoi în ei apăru o fermitate surprinzătoare:

— Cu Mayola însă ai să te descurci singur! Și să nu mă cauți până nu te descurci cu ea!

— Heli!

Fata nu se mai opri. Silueta ei subțire, întunecată de apă, se ascunse printre copaci întocmai ca atunci când în acest loc îi îmbrățișasem profesoara. M-am întrebat: Oare n-are de gând să se răzbune pe profesoară? Și cu această întrebare se cuibări în liniștea mea fericită și inevitabila neliniște.

Iar acum, când povestesc despre logodna mea cu Heliana Dolia-Moreni, am impresia că dincolo de fermecătorul ei caracter comic și-a arătat încă de atunci colții și un simbol tragic.

Ai lui Icar ciudați copii

1

Sunt destul de vanitos ca să nu continuu a vă vorbi de persoana mea și despre aventurile mele sentimentale, dar faptul că sunt primul născut în afara sistemului solar aproape că mă pune în situația primului om biblic, numit Adam, al cărui dosar n-am putut, desigur, să nu-l cercetez. Dintr-însul rezultă că acest Adam stârnește de peste două milenii interesul oamenilor numai prin aventura sa cu Eva. După ce a fost izgonit din rai și a devenit un soț și un truditor obișnuit, au început să-l dea uitării până și cei mai zeloși creștini, ca și cum le-ar fi fost rușine că un asemenea individ lipsit de personalitate a devenit întemeietorul neamului omenesc.

Probabil din aceleași motive icarienii nu s-au indignat defel că am părăsit-o pe Mayola Beni și m-am atașat de Heliana, chiar dacă logodna mea n-a reușit să-i îmbuneze într-atât încât să mă scutească de „blamul public” pentru faptul că nu mi-am

îndeplinit datoria de serviciu. O considerau, pesemne, pe Heli mai potrivită pentru a fi Eva: orice s-ar spune, ea era prima fată concepută, ca și mine, pe cale naturală, era, deci, al doilea experiment genetic icarian. Și… pot să vă asigur: părea, într-adevăr, făcută din coasta mea!

Cu Mayola m-am „descurcat”. De fapt, s-a descurcat ea cu mine, aflând imediat că primisem din partea consiliului de control aprobarea să am copil, ba mai mult, că-l puteam dobândi nu pe calea grefei clonale. (Iată un caz când tocmai grefa clonală devenea indezirabilă! Ea m-ar fi reprodus întocmai, conservând și antisocialul meu cromozom-Y, pe când altminteri exista o mare probabilitate ca viitorul copil să moștenească codul genetic al genialului meu tată sau trăsăturile mamei mele.) Aflând și faptul că mi-a fost acceptată propunerea ca mama copilului să fie Dolia-Moreni, Mayola m-a chemat îndată la ea. Se îmbrăcase în așa fel, încât în prima clipă mi s-a părut că a descins din lumea iluziilor mele din copilărie. Voia să fie frumoasă și mândră, dar manifesta o impulsivitate meridională excesivă, care-i trăda, oricât se străduia s-o ascundă, suferința. Nici loțiunile mamei n-o ajutară să-și ascundă chinul acela cenușiu, întipărit pe pielea ei de creolă. Eu ședeam, iar ea stătea în picioare și-mi căuta privirea, care însă nu-i spunea nimic:

— Zenon – mi se adresă ea blând – ți-am mai spus: dacă vrei să te răzbuni, răzbunarea ta e nedreaptă și extrem de cruntă. Eu am trecut sub tăcere cea mai importantă cauză pentru care nu te-am așteptat spre a-ți cere consimțământul în privința copilului. Credeam că ai să pricepi și singur, ești totuși medic…

Aici făcu o pauză, dar întrucât eu nu pricepeam nici acum despre ce-i vorba și nici nu mă străduiam câtuși de puțin să pricep, ea spuse cu acea fermitate pe care ți-o dă desperarea:

— Nicio femeie nu-i dispusă să-i bage în cap iubitului ei că-i bătrână. A intrat spaima în mine, Zenon, mai am doar puțin timp pentru a deveni mamă, de aceea… Firește, dacă te-ai oprit la alta, văzând că-s prea bătrână, n-aș avea dreptul să mă supăr. Ea se întoarse, expunând în fața ochilor mei superbul ei spate, pe care i se revărsa lava neagră a părului, și adăugă cu un glas în stare să topească o întreagă planetă de gheață: Asta am vrut să-ți spun, că nu mă supăr și că… și că nu-i deloc obligatoriu să mă părăsești doar pentru faptul că ai preferat-o pe alta drept

mamă a copilului tău.

Am continuat să tac. Și-atunci veni ea la mine, îmi cuprinse cu un ușor gest teatral fața în palme, mi-o ridică încetișor și mă sărută pe frunte, pe ochi, pe buze, rostind:

— Îți doresc fericire, băiete. Și să știi că te poți întoarce oricând.

Am rămas, în tot acest timp, locului, cu simțurile amorțite, fără niciun gând în minte, doar la ultimele ei vorbe răsună în sinea mea vocea lui Alec: „Pentru astropiloți nu există întoarcere, frate!” Și foarte curând m-am convins și de altceva: că mă izgonisem eu însumi din paradisul dragostei, pentru a nimeri într-un inimaginabil infern al dragostei.

Mayola, care mă depășea în ceea ce privește mintea, talentul și experiența de viață, era întotdeauna dispusă să mi se supună și mă iubea împăcată cu gândul că mă poate pierde în orice clipă. Pe când această puștoaică, pe lângă faptul că mă trata ca pe un obiect personal, mai căuta să-și demonstreze într-o manieră îngrozitoare și superioritatea față de orice și de oricine. Nicicând nu mi-aș fi putut închipui că din făptura aceea necomunicativă, timidă și firavă pe care o lăsasem înaintea zborului cu R-19, poate ieși la iveală atâta spirit autoritar și atâta îndârjire. Nu pricepeam defel cum de o făcuse Terryn educatoare, dar sentimentul solidarității conjugale mă împiedica să-mi exprim chiar și față de el îngrijorarea pentru sufletele ce-i fuseseră încredințate. Căci încă Varii Lotz arătase că ea nu și-a însușit acel minimum de cunoștințe în niciunul dintre domeniile științifice obligatorii pentru icarieni, ba mai mult, refuza și acum să învețe. Orice-i spuneam și oricât mă străduiam s-o inițiez treptat în diverse discipline, ea îmi replica: Nu, asta nu-i așa! Sau: Voi nu cunoașteți lucrurile astea! Sau: Iartă-mă, dragă, dar permite-mi ca om să nu dau crezare acestor stupide creiere electronice… Și mă punea în încurcătură, făcându-mă să apăr exact acel lucru împotriva căruia se revoltase spiritul meu – lumea mașinilor și a cunoștințelor dobândite prin intermediul ei. Căci, bună sau rea, altă lume nu exista pentru noi. În ea și prin ea trăiam, orice ar fi zis schizofrenicul zeu al lui Alec din sala de exerciții psiho-fizice a astronavei R-19. În rest nu exista decât haosul provocat de entropia Universului, iar materia cugetătoare părea să aibă doar rolul de a căuta la infinit o ordine oarecare în Cosmos.

La fel cum căutam și eu o ordine oarecare în haosul sentimental al preabizarei mele luni de miere cu Heliana Dolia-Moreni.

Începu încă la sfârșitul primei săptămâni – în același mod în care se repeta totul după înapoierea mea:

— Heli, tu nu mă iubești!

Cu o condescendență maternă – de unde și-o însușise așa de repede?! – ea mă mângâia pe obraji.

— Nu mi-ai spus-o niciodată!

— Ba chiar de două ori: atunci când mi-ai doftoricit genunchiul și pe navă.

— Și continui să râzi de mine!

Ea devenea copilul răsfățat, gata să se pună pe plâns pentru că nu-i înțeles.

— Nu râd de tine. Te rog foarte mult să mă crezi o dată pentru totdeauna!

— Pur și simplu mă eviți!

Îmi lipea capul de sânii ei. Erau încă micuți, dar părea că fiecare dintre ei adăpostea câte o inimă uriașă – atât de puternic pulsau. Știau să și respire. Prima oară ea nu-mi răspunse nimic. A doua oară murmură la jumătatea unui suspin înduioșător:

— Nu vreau să te evit, dragă, crede-mă!

A treia oară făcu chiar o încercare să glumească:

— Dragostea-i un lucru obositor!

— Mai ales când omul nu iubește, am adăugat eu.

— Te rog, n-o lua de la început!

— Tu-i iubești mai mult pe micii tăi cretini decât pe mine.

— Dacă le mai spui o dată astfel, te părăsesc!

— Bine. Atunci spune-mi de ce ai acceptat să fii cu mine? am rostit nițel speriat, dar n-am renunțat la stupida ciondăneală care constituie, se pare, o patimă de nestins a tuturor îndrăgostiților.

— Ți-am spus. Pentru că nu ești ca toți ceilalți.

— Numai pentru asta?

— Da, ce-i puțin? râse ea.

— Păi atunci de ce?…

Ca și-n alte dăți, ea-mi astupă cu palma gura, ca să ofere câmp liber mâinilor mele mereu dornice să mângâie. Dar îmi dădeam seama tot mai des că depune eforturi pentru a le suporta. Și așa, mai cu râs, mai cu lacrimi, trecură nopțile

noastre de dragoste. De zile de dragoste… n-am avut parte, căci ea continua să dispară ca și înainte în labirintul imens ai Icarului împreună cu copiii ei, despre care nu mai izbutisem să aflu nimic în plus. Doar o dată, de două ori apărea fără veste pe ecranul polivizorului meu de buzunar, rânjind fericită și spunându-mi:

— Bună, dragule! Ce mai face rivala mea Berenice? Am s-o păruiesc, am să-i smulg tot părul, așa să știi! Ba am să iau la păruială și întreaga constelație din pricina ei!

O și uitasem pe ea, pe Berenice a mea, absorbit de această dragoste chinuitoare – numai pe plan sentimental, se înțelege, căci altfel continuam să particip la pregătirea expediției, dar în ultimul timp începusem să mă înfurii pe consiliul astronavigatorilor, care se tot codea să ne dea aprobarea pentru start. De aceea acum, fără nicio glumă, i-am spus pe un ton amenințător:

— Până la urmă am să fug la ea, ai să vezi! – eram convins că Heli e atât de fericită tocmai pentru că se află departe de mine, într-un loc necunoscut.

Și venea noaptea următoare, în care îi adresam noi reproșuri, până când, în sfârșit, am ajuns să-i smulg mărturisirea:

— Ei bine, ai dreptate, te evit.

Dacă v-a fost dat vreodată să auziți o asemenea mărturisire, sunt convins că-i cunoașteți gustul. Că știți, de asemenea, cum totul în făptura ta ia o întorsătură de o sută optzeci de grade, moment în care nu mai ești dispus să crezi nimic.

— Nu vrei să știi și de ce? întrebă ea după ce ne pândirăm îndelung unul pe altul pe întuneric.

— Înseamnă că ai motive serioase…

Aprinse brusc lumina zilei și sări din pat, poruncindu-mi așa cum numai ea știa să poruncească:

— Privește-mă! Nu în față, privește-mă altfel!

Poate că simțul vinovăției determinat de faptul că o privisem înainte numai pe ascuns, mă oprise să-mi privesc deschis tânăra soție, dar acum eram pur și simplu speriat de gestul ei, al cărui rost îmi scăpa.

— Nu observi nimic? mă întrebă ea după ce execută chiar câteva piruete, ca să-i pot examina și funduletul.

— Ești frumoasă, am suspinat eu cu vinovăție; ea n-avea să afle niciodată cât și în ce mod o cercetasem eu!

— Să zicem că-i așa, deși nu-i adevărat. Dar altceva nu observi?

Altceva nu observasem. Doar că o doream nespus de mult, cu întreaga făptură, cu acea nesățioasă dorință care te-ndeamnă să te-ntrebi ce ai mai putea face pentru ființa iubită. Și era, într-adevăr, greu să treacă drept frumoasă în comparație cu celelalte icariene, care, fără nicio excepție, puteau figura ca exponate în muzeul de anatomie. Chiar și după o lună de viață conjugală, Heliana continua să aibă alură mai curând de fetiță decât de femeie. Însă corpul ei neobișnuit de gingaș, făcut parcă dintr-un altfel de material – eteric, aproape transparent – emana pentru mine un farmec irezistibil tocmai prin aspectul ieșit din comun al formelor și proporțiilor sale.

— Ia compară-mă cu tine însuți, insistă plictisită. Nu-ți trece nimic prin cap? Păi uită-te la tine cum arăți, fiară ce ești, nu vezi că eu sunt de două ori mai mică, iar tu de zece ori mai puternic…

Mă aflam chiar lângă ea și mă străduiam să-i apropii căpșorul de mine cu foarte, foarte multă tandrețe, s-o mângâi astfel, încât să nu-mi simtă greutatea mâinii.

— Dar de ce nu mi-ai spus până acum?

— Ți-am spus-o de multe ori.

— N-am priceput.

— Extrem de multe lucruri nu pricepi.

— Asta pentru că te iubesc foarte mult.

Așteptam să mă întrerupă: „Și eu te iubesc, dar…”, dar ea mi-o trânti la fel de bosumflată:

— Eu nu sunt Mayola Beni!

— Nu ești, am încuviințat cu o bruscă iritare, pe care însă am reușit s-o disimulez. Tocmai de aceea te iubesc…

Replica mea o îmbuna, dar încă pe când îmi puneam în gând să fiu de acum înainte mereu tandru și prevenitor cu ea, simțurile mele îmi aminteau în mod spontan de Mayola Beni, le comparau pe cele două, acumulau nemulțumire. Și asta era suficient ca să simt apoi o permanentă insatisfacție, să continuu a mă chinui și pe mine, și pe ea. Nu trecuse nicio lună măcar, și eu am luat-o din nou de la capăt:

— Heli, tu și în sinea ta mă eviți.

De astă dată ea mă aprobă:

— Asta așa-i. Și cel mai bun lucru ar fi să te-ntorci la Mayola,

să nu mă mai chinui, altfel s-ar putea să-ți nasc vreun idiot!

Asta mă făcu să tac un timp. Iar apoi să schimb și tema discuției, căci firea mea respingătoare nu se astâmpăra:

— Heli, tu-mi ascunzi ceva. Îmi închipuiam că munca ta cu copiii aceia e o muncă secretă, deși nu înțeleg de ce ar fi chiar așa. Pe icarieni nu-i sperie cele zece sau nu știu câte nașteri anormale... Dar îmi dau seama că nu poate fi vorba numai de asta...

Într-adevăr, aveam sentimentul că ea mai ascunde și altceva, poate mai important, căci îi observam deseori nerăbdarea de a merge undeva unde eu nu trebuia să fiu – cine s-ar duce astfel la munca lui de zi cu zi, cu care s-a obișnuit? Iar înapoierea ei părea însoțită de căință și vinovăție. Venea ca o vijelie și mi se arunca de gât, făcea cinci-zece minute fel și fel de nebunii, întorcând odaia noastră cu fundul în sus, dar până și în această nebunie copilărească descopeream tendința de a ascunde ceva, de-a cădea în uitare de sine, distrăgându-mi și mie atenția de la acest ceva. Nu voiam să-i împărtășesc aceste lucruri, căci era un sentiment banal care-i chinuiește, probabil, pe toți îndrăgostiții – la început îl încercasem și alături de Mayola – dar asemenea sentimente nu se subordonează rațiunii!

— Heli, tu-mi mai ascunzi și alte lucruri.

— Da, dar numai cele ce au caracter de secret profesional! râdea ea și începea să țopăie în fotoliile pneumatice, ce o aruncau ca pe o minge de la unul la celălalt. Era atât de ușoară, încât salturile îi aminteau de zborul nostru pe deasupra lacului în condiții de imponderabilitate.

— Ești sigură?

— Da, și sunt chiar foarte secrete. Dar cum îți permiți să mă jignești? Ce, nu mă mai consideri capabilă să operez cu secrete de serviciu, crezi că totu-i apanajul tău?

Firește, un asemenea ton n-avea darul să mă convingă nici de îndreptățirea și nici de caracterul profesional al secretelor ei, dar ea se pare că se afla, într-adevăr, la capătul răbdării, deoarece izbucni în plâns:

— Zenon, dragul meu, cruță-mă! Nu mai am nici resurse sufletești pentru o asemenea dragoste!

Săptămâna ce a urmat a fost săptămâna noastră cea mai fericită. Au fost ultimele noastre zile sub cerul curat și nemărginit al dragostei; cel puțin așa le simțeam eu. Și le mai

simțeam ca pe o ascensiune pe cel mai înalt și mai însorit vârf – nu ca acela din sala de exerciții psiho-fizice – ceea ce făcu pesemne ca și coborârea mea de acolo să se transforme într-o rostogolire amețitoare pe povârnișul unei prăpăstii fără fund.

Nu știu cum ar fi procedat o altă femeie venind să aducă la cunoștință soțului ei o asemenea veste. Heliana năvăli ca de obicei, în cabinetul de serviciu al consiliului de control, numai că acum o făcu nițel mai furtunos, mi se aruncă de gât, iar eu nu mi-am dat chiar pe loc seama că ceea ce o zgâlțâia atât de tare nu era nicidecum un râs sprințar de fată, ci un hohot nestăpânit de plâns. Și mai trecu încă mult timp fără să pot pricepe ceva, căci ea nu era în stare să-mi răspundă la întrebări; abia într-un târziu, când, văzând-o complet istovită, am luat-o în brațe ca să nu cadă, ea reuși să articuleze patru cuvinte:

— N-o să avem niciun copil.

Apoi, după ce epuizarea și nu altceva o mai calmă, ea prinse să scâncească, tremurând toată, acolo pe divan, unde o așezasem și o învelisem:

— Nu știu. E vorba despre nu știu ce incompatibilitate. O să-ți explice Corina de la sectorul genetic…

…Nu știu. Ar fi mai bine să te întorci la Mayola…

…Nu știu. Celula extrasă nu poate fi cu nimic fecundată. Nu acceptă nici măcar transplant de…

Vasăzică, nu numai cu mine, dar cu nimeni altcineva, nici măcar pe cale clonală, ea nu putea avea copii. Această mărturisire pe care mi-o făcuse atunci avu mai degrabă darul să-mi potolească orgoliul, decât să mă facă să înțeleg tragedia ei. Singurul lucru ce mi-a trecut prin minte a fost că se teme să n-o părăsesc, de aceea m-am grăbit să-i spun:

— Heli, nu m-am apropiat de tine mânat de dorința de a avea un copil. Și nici n-am de gând să te părăsesc din cauza asta.

Ea mă privi, ca și cum ar fi vrut să mai spună ceva, apoi slobozi un țipăt ușor – era expresia unei desperări vlăguite –, după care adormi.

În clipa în care ne-am trezit, ne-am pomenit într-o altă lume.

2

Corina îmi împuie capul cu o pălăvrăgeală care nu-mi spunea nimic: era vorba de o anomalie foarte enigmatică, în rest nu se

constatase nicio maladie, analiza celulelor indica unele deosebiri bizare nu numai în compoziția citoplasmei, ci și în ansamblul legăturilor chimice, care altfel erau normale. În general, toate deosebirile, se situau la nivelul molecular, fapt ce determina pesemne această incompatibilitate. Dispunerea genelor pe dublul helix al celulei sexuale arăta un tablou neobișnuit. Corina, personal, se simțea nespus de fericită, descoperind ceva care semăna teribil cu o enzimă necunoscută, iar dacă era într-adevăr vorba de o enzimă… Iertați-mă, sunteți și dumneavoastră om de știință și-mi veți înțelege bucuria, care altfel poate părea monstruoasă… în general, fișa genetică a Helianei era cu totul neobișnuită și… Stimate coleg, îmi mai spuse Corina, noi, cei cu o fișă genetică normală, n-am descifrat nici măcar o cincime din ea după un întreg secol de dezvoltare revoluționară a biologiei moleculare, așa încât să nu vă faceți iluzii considerând că am fi în stare să vă spunem ceva mai acătării despre simpatica dumneavoastră soție! Fiți mulțumit că, având o asemenea fișă genetică, ea seamănă cu un om normal, ceea ce, de fapt, e și mai inexplicabil. Dacă am încerca să aplicăm o terapie timp de șapte-opt ani, conform ciclului de regenerare a celulelor… știți doar că în materie de inginerie genetică suntem mai tari decât în teorie, dar dumneaei a refuzat orice intervenție. Dacă reușiți s-o convingeți…

N-am reușit s-o conving. Și nici n-am insistat. La urma urmelor, omul înseamnă fișa lui genetică! Oare nu toc mai datorită acestei fișe genetice anormale ce conținea acea necunoscută enzimă o îndrăgisem eu atât de mult pe această fată solară? Iar acum o iubeam de două ori mai mult. Și parcă și ea mă iubea mai mult sau cel puțin nu mă mai îndoiam de dragostea ei; consideram, pesemne, că, având o asemenea genetică, ea nu putea, de drept, să-mi aparțină decât mie. Un fel de visare tristă, aidoma unui nor de aburi amețitori, ne potopi pentru mult timp dragostea. Ne-am lipit strâns unul de altul noi, cei doi copilași stranii al lui Icar, iar nefericirea noastră aducea în chip straniu a fericire. Și în acest mod am dobândit, desigur, puteri, spre a sta cu fruntea sus în fața celor care voiau să ne compătimească.

Nu erau mulți, căci sectorul genetic se dovedea atât de guraliv numai față de mine – o asemenea știre, în stare să bulverseze întregul Icar, dispărea inevitabil în acele adâncuri în

care zăceau secretele profesionale de sector. După câteva luni însă, toți cei ce mânați de curiozitate sau de interes, așteptau să afle ce fel de copil adusese pe lume omul cu un cromozom în plus, aveau să remarce că în camera de nașteri continuă să rămână un loc vacant. Așa că mi se oferea prilejul de a stârni un nou scandal. Deoarece a da naștere unui copil nu reprezenta doar o recompensă supremă, ci și o îndatorire supremă la care n-aveai dreptul să renunți. Iar eu nu voiam să dau naștere unui copil care să nu fie și rodul unor legături spirituale cu femeia respectivă. Da, dragii mei icarieni, le-aș fi spus, e cazul să terminăm odată cu experimentele astea!

Ghemuită la pieptul meu, amețită de norul gazos, Heli încerca din când în când să mă convingă:

— Nu trebuie să te privezi de copil. Poate totuși…

Nu-i pronunță nici de astă dată numele, după cum nu i l-am pronunțat nici eu, mulțumindu-mă să-i răspund:

— Nu încape nicio îndoială că Icar e mai fericit fără copilul meu. Iar eu n-aș fi mai fericit dacă l-aș avea. Așa i-am spus, dar nesuferita mea imaginație, întrezărea până și prin norul amețitor de gaze toate liniile și rotunjimile senzuale ale Mayolei Beni, și-atunci, pentru a alunga orice închipuire, m-am grăbit să adaug: În schimb, noi avem nu unul, ci optsprezece…

— Cretinii ăia mici, tresări Heliana și oftă din adânc. Oh, de-ai ști ce copii minunați sunt!

— De unde să știu, dacă-i ții ascunși de mine? încercam eu tot mai insistent s-o provoc, îndemnat fiind nu de acea curiozitate dublată de gelozie pe care o manifestasem anterior, ci de faptul că, în urma frecventelor noastre discuții referitoare la copii, simțeam tot mai mult nevoia de a mă ocupa de ei; aveam sentimentul că n-aș fi un soț adevărat dacă n-aș prelua și o parte din grijile Helianei în această privință.

Dar ea tăcea, iar Terryn pusese de mult capăt nedemnului meu joc cu sistemul de observare.

— Zenon, îmi spuse în binecunoscuta lui manieră, consider că după ce ai reușit s-o câștigi pe Dolia-Moreni nu mai e necesar s-o ții sub observație. Asemenea lucruri nu sunt de niciun folos într-o căsnicie.

Deși nu îndrăznea să-și încalce obligația pe care și-o asumase privind păstrarea secretului, aveam impresia că Heli, voia totuși să-mi iasă într-un fel în întâmpinare:

— Trebuie, într-adevăr, să-i iubim foarte mult, dragul meu. Căci așa cum sunt ei, nimeni altcineva nu-i poate iubi, nici măcar proprii lor părinți. De fapt, aceștia au uitat cu desăvârșire de ei.

Mă asigura că insistase pe lângă Terryn ca să mi se dezvăluie și mie acest secret, dar că el, știindu-mă preocupat de pregătirea expediției spre Berenice, n-a vrut să mă împovăreze și cu această treabă. În clipa în care însă expediția a fost amânată, președintele consiliului de control a revenit asupra hotărârii sale, considerându-mă probabil apt pentru a fi tatăl acestor copilași, a căror existență majoritatea icarienilor nici măcar nu o bănuiau. Se pare însă că ținea să mă mai supună unei verificări, motiv pentru care discuția noastră, cum se-ntâmplase în atâtea alte rânduri, demară prost. De vină era, bineînțeles, și veșnica mea suspiciune.

— Zenon, ai cam multe pe cap, oftă el bătrânește pe ecranul polivizorului de serviciu, după o introducere la fel de neinspirată. Vino să stăm nițel de vorbă…

— Greșiți, l-am întrerupt eu iritat. N-am nevoie de nicio consolare, vă rog să mă credeți! De vreme ce am un ditamai cromozom în plus față de ceilalți, de ce n-ar avea și soția mea cel puțin o enzimă în plus? Ba aș putea fi chiar invidiat pentru faptul că mi-am ales ca soție cel mai rar exemplar de femeie de pe Icar.

— Fiindcă veni vorba de invidie, să știi că te invidiez și eu, râse el scurt și era clar că înțelesese tâlcul spuselor mele. Dar asta nu înseamnă că din cauza Helianei trebuie să uiți de Berenice.

— De Berenice n-am să uit, vă asigur, m-am grăbit eu să-i spun. Mă tem însă să nu uitați dumneavoastră de mine când veți definitiva lista celor care vor pleca într-acolo.

Problema mă frământa cât se poate de serios, căci prinsesem cu urechea din discuțiile astrofizicienilor că se preconiza o simțitoare reducere a efectivului expediției.

Președintele consiliului de control devenise parcă și el mai tânăr, mai inimos și mai vorbăreț, nu mai era copleșit de melancolie ca înainte – Berenice avusese, pesemne, influență și asupra lui. La întoarcerea mea din zborul cu R-19, m-am dus de îndată la el pentru a-i prezenta raportul. Auzindu-mă că-i vorbesc de eșecul misiunii și că-i mai cer și scuze pentru jignirile

pe care i le adusesem cândva, se grăbi să mă oprească, temându-se parcă să nu mă umilesc:

— Stai, Zenon, iar te pripești! Spune-mi, divinitatea prietenului dumitale nu vorbea deloc aiurea, nu-i așa? Iată, prin intermediul patronului dumitale te-ai întâlnit cu dumneata însuți, relevându-ți-se un adevăr. Dar nu reprezintă oare orice întâlnire cu un nou adevăr și o întâlnire cu un nou Dumnezeu? Căci unde altundeva întâlnim aceste adevăruri, unde le descoperim – întâmplător sau căutându-le anume – dacă nu în universul propriului nostru creier?

— Dar dumneavoastră n-ați acceptat atunci adevărul lui… Alec? am replicat nedumerit și cu o primă scânteie de indignare, deoarece după peripețiile din sala de exerciții psiho-fizice mai că ajunsesem să-l urăsc pe „Dumnezeul” lui Alec.

Pe fața lui Terryn apăru un fermecător zâmbet autocritic, pe care l-am interpretat atunci ca pe o concesie mărinimoasă ce mi-o făcea pentru faptul că devenisem între timp o persoană de vază.

— Ca să fiu sincer, îmi zise el, creierul unui tânăr astropilot nu mi se părea un univers în care să poți da peste adevăruri de un asemenea calibru…

Acum, pe ecranul polivizorului de serviciu, Terryn continua să zâmbească, dar în acești îndelungați ani de conlucrare ajunsesem să-l cunosc destul de bine și reușeam să-i descopăr aproape fără greș momentele de îngrijorare:

— Ai devenit un soț foarte șovăitor, Zenon. Ești, vasăzică, în stare să renunți chiar și la acea rarisimă femeie de dragul Berenicei?

Mi-am ațintit privirea în ecran, dar Terryn mi-o evită, impresionat pesemne de intensitatea suferinței ce stăruia într-însa.

— O iau și pe Heliana cu mine, am răspuns eu.

Nu eram capabil s-o părăsesc. N-aș mai fi putut. Faptul că nu izbutisem să ne legăm printr-un copil avusese darul, cine știe de ce, să mă lege și mai strâns de ea. Chiar și în momentele când gândurile mele o căutau frivol pe Mayola Beni, mă simțeam tot mai atașat de mica mea Heli, oare, la fel ca și mine, era o excepție.

— O iau cu mine, am repetat eu.

— Ei, mai întâi va trebui s-o trimitem pe mama dumitale,

încercă Terryn să-și reia tonul glumeț de mai înainte. Nu se poate chiar așa… toată familia…

— Mama?

— Cum, nu știi? Asta se va întâmpla cât de curând. E vorba de cea de-a doua expediție spre Esna.

— Păi cea dintâi n-a fost de-ajuns? am întrebat digerând încă știrea; mă încerca o senzație foarte stranie, aveam impresia că n-o s-o mai văd niciodată pe mama. Grozavă expediție! Cum întrebi de cineva, ți se răspunde că-i prins cu Esna! Nu v-ați decis cumva să ne și instalăm acolo? Ce mai e nou în privința asta?

Terryn râse din nou, ascunzându-și o altă neliniște:

— N-ai vrut să vii ca să stăm de vorbă, dar întrebări îmi pui cu carul… Vrei să vin eu la dumneata?

— Se poate? Vin eu imediat.

— Ba nu, hotărî el brusc. Mai bine așteaptă-mă în stația voastră. Mergem să-ți arăt un lucru pe care insiști de mult să-l afli. Sau ai vreo altă treabă, mai urgentă? În cinci minute sunt la dumneata.

Dispăru de pe ecran, iar eu, tulburat din cale-afară, am neglijat să-l întreb unde anume vom merge, pentru a introduce codul respectiv în automatul-secretar care mi-ar fi dat de știre în caz că aș fi fost căutat. Doar eram de gardă. Tremuram tot, ca scuturat de friguri, de atâta nerăbdare, deși intuiam că avea să mi se dezvăluie secretul privitor la elevii anormali ai soției mele, lucru, care, la drept vorbind, nu promitea să prezinte cine știe ce interes. Dar sunt teribil de curios, fir-ar să fie, sunt la fel de curios ca un copil și pare-se că n-am să mă lecuiesc niciodată de treaba asta! Am dictat, gâfâind, secretarului codul cabinetului lui Terryn – secretarul acestuia era doar obligat să știe unde i se află stăpânul – și m-am pomenit în stație cu trei minute mai devreme.

Pentru a mă mai liniști, m-am gândit în acele trei minute că nu-i deloc exclus să se fi luat hotărârea de a ne instala pe Esna, din moment ce erau trimiși acolo și biologi-selecționatori. Era puțin probabil să fi fost recrutată mama doar în calitatea ei de cosmeticiană. Ciudat lucru, de ce nu pleca împreună cu ei și tata? – alegerea planetei pe care urma să ne instalăm nu ridica nici pe departe doar aspecte practice… Gândurile acestea n-avură însă darul de a-mi potoli emoția.

— S-a luat vreo hotărâre în privința instalării pe Esna? fu prima întrebare pe care i-am adresat-o lui Terryn, de cum am sărit alături de el pe escalator.

El mă luă de braț, rezemându-se de mine cum se reazemă de fiul său un tată istovit de bătrânețe. Oricât ai disprețul dumneata democrația icariană, ea totuși există. Ar fi oare posibil să se ia o asemenea hotărâre fără un referendum? Dar pentru un referendum e încă devreme, așteptăm niște rezultate importante și… ține pumnii să le obținem într-adevăr! Iar acum vom coborî să-l luăm pe opt expres.

Am simțit că nu dorește să-l întreb care ar fi rezultatele acelea atât de grozave ce le așteaptă de la expediția la care participa și prietenul meu, Liony Redstar. Nu se cădea să-l întreb nici unde mă ducea cu acest „opt expres”, despre care nu-mi aminteam să-l fi folosit vreodată. Așa că m-am mulțumit să zic:

— Dar tata?

— Dumnealui a dovedit aceeași infidelitate conjugală caracteristică familiei voastre. Am insistat foarte mult pe lângă dânsul să participe, dar a preferat-o pe Berenice, deși consiliul astronavigatorial i-a amânat expediția.

— Pentru când a amânat-o? m-am îngrijorat eu. Riscăm foarte mult ca Berenice…

— Nu pentru prea mult, să terminăm mai întâi cu Esna. Nu dispuneam deocamdată de un număr suficient de cadre pentru a ne putea ocupa de pregătirea ei, și asta în ciuda faptului că au fost scoși toți specialiștii tehnici din camerele de anabioză.

Pentru un plus de efect, liniile exprese se deosebeau prin culoarea cabinelor. Linia a opta era tapisată cu mici pernițe pufoase și romboidale, de un albastru palid. Fotoliile și centurile de siguranță erau de un albastru-închis, vineții, cu discrete motive negru-albăstrui, a căror formă trebuia intuită sau descoperită cu lupa. Dar e puțin probabil ca acel ce folosește liniile expres să manifeste interes față de ornamentele cabinelor lor. În ce mă privește, mă străduiam în primul rând să văd ce cod va alege Terryn, iar el parcă îmi ghici intenția. Se postă în așa fel, încât în locul micului tablou de comandă să văd doar spinarea lui; zăbovi câteva secunde în această poziție, timp în care, cu brațul drept, formă, evident, codul dispozitivului programatic. Apoi se așeză și își încheie centura peste piept. Am făcut și eu același lucru, mirat că încă nu pornim, dar Terryn

așteptă să termin și abia atunci întinse iarăși degetul său osos și apasă pe cifra doi. Așadar, lăsase la urmă doar cifra asta din cod, lucru ce-mi demonstră definitiv că el dorise – și reușise – să ascundă de mine stația la care aveam să coborâm. Am râs nervos:

— Mare secret!

— E dintre cele mai mari, Zenon, îmi replică el. De aceea am și ezitat atâta timp dacă să ți-l dezvălui sau nu. Cred că-ți dai seama că nu te duc la vreun divertisment? Ceea ce vei afla presupune din partea dumitale o anumită participare. Nu de îndată, se înțelege, dar...

Reducând brusc faza accelerării, opt expres ne-a îndesat până ne-a învinețit în fotoliile sale vineții. Terryn stabilise viteza, cea mai ridicată, dar cu toate astea călătoria noastră a durat destul, așa că am avut suficient timp la dispoziție ca să mi se stârnească din nou și curiozitatea, și îngrijorarea.

3

Când am părăsit cabina, ne-am pomenit clătinându-ne pe un fel de platformă pustie, neprimitoare. Zidurile ei nu erau nici măcar placate, doar stânca aceea roșiatică era ușor șlefuită, fapt ce mă făcu să apreciez că stația aceasta a fost construită de curând și-n grabă și că se află în imediata apropiere a suprafeței bravului Hidalgo. Același lucru îl arăta și gravitația neobișnuit de slabă. În acest sens puteau exista două ipoteze: ori că acest loc straniu fusese special izolat de sistemul gravitațional general, ori că se afla foarte departe de centru. Ne deplasam ca pe o pernă de aer și era cât pe ce să ne izbim de singura ușă aflată pe platformă. Faptul că era blindată și închisă ermetic nu mă miră, majoritatea ușilor de pe Icar erau astfel, mă miră în schimb faptul că Terryn nu făcea nimic pentru a o deschide. Se rezemă de ea, răsuflă adânc și rosti cu glas încet și răgușit:

— Acum vom arunca o privire prin vizetele astea. Apoi îmi vei pune întrebări, iar eu am să-ți explic, în măsura în care în general sunt în stare să-ți explic ceva.

Abia acum descopeream cele două perechi de lentile miniaturale dispuse de ambele părți ale ușii, dar de cum mi-am lipit ochii de cea din stânga, mi-am dat seama că era vorba de

niște vizete obișnuite, cu o deschidere focală destul de măre, e adevărat, care permiteau să se vadă bine încăperea spațioasă. Desigur, nu întâmplător erau folosite niște mijloace de observație atât de primitive, dar când mi-am lipit ochii de a doua pereche de lentile, n-am mai fost în stare să mă mai gândesc la nimic. De cealaltă parte a stâncii roșietice de asteroid se afla Heliana.

Cei optsprezece pupilii ai ei – cel mai mare avea șase ani, iar cel mai mic doi și jumătate – erau așezați direct pe podea și priveau un film. Încăperea, la fel ca și platforma din fața ei, era neobișnuit de goală, cu aceleași stânci grosolan tăiate și șlefuite. Doar pe peretele din față se vedeau ușițele câtorva dulăpioare zidite. Pe Icar, unde totul era ticsit cu mobile și instalații, nu cunoșteam o asemenea încăpere, iar lipsa finisării mă punea de-a dreptul pe gânduri. Nici măcar aparatul de proiecție nu aparținea acelei încăperi, ci se înălța în mijlocul ei pe un stativ mobil, în timp ce ecranul era reprezentat doar de o porțiune de zid netedă și dată cu vopsea. Copiii urmăreau filmul cu acea bine cunoscută de mine apatie, în timp ce eu am simțit cum mă străbat fiori din creștet până-n tălpi când am realizat că e vorba de epopeea cinematografică atât de scumpă nouă tuturor, de sute de ori vizionată – epopeea construirii și lansării lui Icar.

— Ce bine ar fi fost dacă exista un asemenea film și despre originea Pământului! am rostit eu încet, spre a nu încălca nicio regulă.

— Într-adevăr, n-ar fi fost rău, râse Terryn, dar se corectă: de fapt, fără un asemenea film parcă-i și mai bine. Nu cred c-ar fi fost chiar atât de interesant de trăit...

Nu-și mai coborî vocea, și eu mi-am dat seama că mai adineaori o făcuse instinctiv, că nu era nevoie să depunem eforturi speciale pentru a ne ascunde prezența – zidurile și ușa blindată făceau acest lucru cu prisosință.

— Dumneavoastră mai considerați și acum că e interesant să trăiești?

Heliana stătea îndărătul aparatului de proiecție și purta o discuție prin polivizorul ei de buzunar. Pe micul ecran nu se vedea nicio imagine, ceea ce însemna că aduna, probabil, informații verbale de la colectoare sau discuta cu cineva, care, la fel ca și mine până acum, nu avea dreptul să știe unde se afla

interlocutoarea sa. Durerea, durerea aceea ce părea deja amorțită mă cuprinse din nou, astfel încât am fost silit să-mi masez ușor mușchii din dreptul inimii. Există ceva mai trist și mai dureros decât un Adam și o Evă cărora să nu le fie sortit să dea naștere nici unui neam omenesc? Și cât o iubeam eu pe această mică Evă a mea, izgonită nu numai din paradisul fericirii feminine, ci gonită și din confortul luxos al Icarului în această încăpere îngrozitor de pustie! Însingurată și fragil de firavă mi se părea, și de o sinucigașă trufie în nefericirea noastră comună. Îmi venea să țip la ea prin vizetă: Te iubesc, Heli. Să știi că te voi iubi întotdeauna, că te iubesc în clipa asta mai mult decât înainte, că de acum încolo te voi iubi și mai mult… Iar ea părea că m-a auzit, căci își ridică fața, privi drept spre mine și îmi zâmbi.

— E interesant, Zenon, îmi răspunse Terryn la întrebare, pe care o și uitasem, dar eu abia îi deslușeam cuvintele, căci vorbeam cu fata mea. Acum consider din nou că e foarte interesant să trăiești, și e foarte interesant pentru toți de pe Icar, și va fi și mai interesant, vei vedea…

Îmi vorbea ca unui copil, dar în realitate făcea acest lucru fiindcă poseda acea capacitate naivă de a se entuziasma ca un copil.

— Ar putea oare omul să manifeste dezinteres pentru viață când îi zâmbește o asemenea fată? Să fi fost în locul dumitale, nu m-aș fi întors nici eu la Mayola Beni, îmi mai spuse acest admirabil bătrân, intuindu-mi fără greș gândurile și starea sufletească, dar și prelucrându-mă în același timp să rămân cu Heliana și să preiau o parte din răspunderea pe care o avea fată de acești copii anormali. Acum, atenție, Zenon, pun în funcțiune și instalația de interceptare. Încet, că e și ea directă. Pentru a evita orice influențe electromagnetice, înțelegi?

N-am văzut de unde și cum a pus-o în funcțiune, întrucât ochii mei continuau să fie pironiți în pernițele moi ale ocularelor. Heli își consultă cronometrul de la încheietura mâinii sale subțiri și zâmbi din nou spre noi – știa în mod sigur că ne aflam îndărătul ușii. Apoi schimbă proiecția, și crainicul, al cărui drag și cunoscut glas am reușit să-l aud, tăcu la mijlocul propoziției. Heli rosti pe un ton fin și melodios, de fecioară:

— Povestea asta-i lungă, copii. O s-o mai vedem de multe ori, până când o s-o învățăm pe de-a-ntregul… Era însă cât se poate

de clar că copiilor nu le ardea s-o învețe; fețele lor micuțe și apatice erau întoarse spre educatoare, jinduind altceva. Iar acum vă puteți odihni…

Unde să se odihnească și să se joace bieții de ei, în această încăpere pustie, m-am întrebat eu; cine o fi avut ideea să înghesuie în gaura asta aceste sufletele bolnave, care se vede cât de colo că duc lipsă de soare și de lărgime. Copiii însă prinseră deodată viață. Nu-i mai văzusem nicicând astfel: pe obrăjorii lor palizi începură să joace culorile bucuriei, ochișorii oligofrenici și goi li se umplură de îndată de acea cunoscută strălucire copilărească – Heliana adăugă:

— Mergeți și vă plimbați!

Ea porni cu aparatul de proiecție și cu stativul spre dulăpioarele din perete; în clipa când deschise o ușă, am observat că și aceasta era blindată și făcută să se închidă ermetic. Strângând aparatura, Heli continua să le vorbească copiilor:

— Mai întâi trebuie să ies și să închid ușa, nu-i așa? Erky, tu răspunzi, ca de obicei, de toate, fii atent cu cei mici…

— Cât timp, Heli? o întrebă Erky, băiețașul cel mai răsărit, țâșnind atât de prompt de la locul lui când își auzi numele, încât se desprinse de podea, se ridică circa un metru și jumătate în sus, apoi prinse alene să coboare ca un fulg de *pasare.*

Ca un fulg de pasăre – pasăre izgonită din rai! – porni și Heli spre noi, iar când am auzit-o răspunzând: „O jumătate de oră”, m-am îndepărtat de oculare și l-am privit întrebător pe Terryn.

El îmi făcu semn să continuu observarea și eu am continuat, deși Heli deschise ușa chiar lângă mine și se opri chiar lângă mine. Am simțit atingerea de pasăre a mâinii ei pe umărul meu, mi-am întors fulgerător capul spre ea și-n aceeași clipă mi-am ațintit din nou privirea în oculare, căci înăuntru se petrecea ceva uluitor.

Stimulați de semiimponderabilitate, copiii săreau în sus ca niște mingi, scoțându-și cu o nerăbdare plină de bucurie cămășuțele și pantalonașii. (Dar parcă li se spusese să meargă la plimbare?!). Cu o vioiciune de nebănuit, alergau aproape goi spre dulăpioarele din perete, așezându-și hainele, grijuliu împăturite, pe raftul de jos. Când se dezbrăcă și ultimul copil, Erky, care îi ajutase pe cei mai mici, încuie bine ușile dulăpioarelor și verifică dacă-s ermetic închise, petrecându-și

degețelul său subțire peste dunga închizăturii – lucru pe cât de naiv, pe atât de inutil, căci ușile dispuneau de dispozitive absorbante și era suficient să li se răsucească mânerele. Între timp, în spatele lui, copilașii goi se așezau într-un mod foarte amuzant, care mă deruta: își desfăceau larg micuțele lor brațe, se învârteau în cerc astfel încât să nu atingă brațele vecinilor, apoi se opreau în mijlocul acestui cerc cu diametrul de circa un metru și jumătate și se întindeau direct pe podeaua de piatră. După ce termină cu ușile dulăpioarelor, Erky porni printre rânduri să verifice dacă copiii s-au așezat la o distanță reglementară unul de altul, să-i aranjeze cum se cuvine. Da, nu erau deloc monstruoși acești băieței și aceste fetițe! Erau normal și armonios proporționați, dar aveau trupșoarele atât de slabe, atât de străvezii, așa cum zăceau tolănite pe jos, încât aminteau în mod cutremurător de cadavrele unor copii morți de inaniție.

Mi-am desprins privirea, ca să-i spun lui Heli nedumerirea mea, dar ea, presimțind acest lucru, îmi atinse cu palma ceafa și mi-o apăsă, îndemnându-mă astfel să-mi continui observația.

Gol cum era, Erky își termină controlul exact acolo unde, pe peretele din stânga, se zărea un căpăcel metalic dreptunghiular. Sub căpăcel se afla comutatorul de lumină pentru sursele montate sus, în colțurile încăperii. Când degetele băiatului apăsară pe comutator, lumina scăzu brusc, dar nu se stinse de tot; acum copilașii întinși pe jos semănau de-a binelea cu niște cadavre. În timp ce-l urmăream stăruitor cu privirea pe Erky, care își căuta și el un loc să se întindă, în încăpere se mai petrecu o schimbare, dar eu n-am izbutit să-mi dau seama pe loc în ce anume consta ea, fiindcă am sesizat-o cu întârziere, neputând reține nici modul în care începuse.

În partea opusă bezna se-nstăpâni brusc și părea foarte densă, dar nu se așternu peste tot și uniform; aveai impresia că aerul s-a prefăcut în mici pâlcuri de nori înnegurați. Acești nori se-apropiau continuu unii de alții, se contopeau și concomitent coborau încetișor pe podea, iar exact în locul în care cădeau, se nimerea să fie, cine știe cum, trupul plăpând și strălucitor ca un metal incandescent al câte unui copil. Învăluit de nor, acest trup firav își pierdea într-o clipită incandescența trandafirie, se acoperea la început cu un strat cenușiu, apoi negru de spuză, pentru ca în cele din urmă să nu se mai vadă în locul acela

decât norul.
Întrucât acest lucru se petrecea în optsprezece locuri și foarte la întâmplare, îmi tot mutam privirea de la un copil la altul, așa că n-am reușit să urmăresc în întregime niciunul dintre acele enigmatice procese ce aveau loc. Cum dădeam să mă uit din nou la vreunul dintre aceste trupșoare golașe, de la care cu puțin timp înainte îmi luasem privirea, constatam că acolo nu se mai afla nimic altceva decât norul negru, uluitor de compact. Concomitent simțeam în urechi un trosnet și un păcănit la fel de stranii și nu prea puternice, dar amintind exact de zgomotul ploii cosmice pe antena radio-telescopică. Semăna și cu trosnetul metalului aflat în curs de răcire.
Ultimul care dispăru sub nor, după ce trupul îi căpătă pentru scurtă vreme o culoare trandafirie, fu golașul Erky. În încăpere se lăsă o beznă deplină, dar ea nu dură mai mult de o jumătate de secundă, după care spațiul se umplu din nou de acea lumină difuză, palid-fantomatică. Iar după încă o clipă-două și în chip la fel de misterios, încăperea își redobândi și lumina deplină a zilei. Abia atunci am observat că dispăruseră nu numai norii aceia negri, ci și copiii. Toți, până la unul! Înăuntru stăruia o lumină strălucitoare și o liniște ce te asurzea – trosnetul dispăruse și el odată cu norul căzut peste trupul lui Erky; m-am înfiorat tot, cuprins de o groază mistică și având senzația că sunt supus unor radiații ucigătoare, căci sala spațioasă, populată până mai adineaori cu copii, arăta acum pustiită în mod samavolnic și secătuită, până la sterilitate, de orice urmă de viață; ai fi zis că între aceste șase ziduri de piatră nu mai sălășluia nici cel mai minuscul virus. Așteptam să se mai întâmple ceva, dar nu se mai întâmplă nimic, și-atunci mi-am îndreptat anevoie spinarea amorțită de cât stătusem aplecat – ocularele nu fuseseră adaptate la înălțimea mea de lungan.
Terryn se îndreptă și el din șale la locul său de observație și răsuflă triumfător:
— Acum, Balov, ai la dispoziție o jumătate de oră pentru a-ți pune întrebările. Apoi prinse a vorbi repede și parcă pe un ton ironic și vesel totodată: Ca să câștigăm însă timp, voi răspunde imediat la cele cu care sunt sigur că vei începe. Unde sunt copiii? – nu știu! Și nici Heli nu știe. Se vor întoarce? – se vor întoarce după ce va expira timpul care le este afectat. Cum se va petrece asta? – nu știu. Și nimeni de pe Icar nu știe. S-ar

putea însă ca acest proces să ți se pară și dumitale asemănător cu acela în care are loc acumularea temperaturii din spațiul înconjurător la trecerea furtunoasă a unor corpuri într-o altă stare. Ce întâmplat înăuntru acum? – singurul lucru pe care l-am înregistrat este că în locul unde a dispărut corpul temperatura scade aproape fulgerător la trei grade pe scara absolută. Iar aceasta reprezintă, după cum știi, temperatura radiației relicte în Cosmos. Înainte de asta în sală domnea o temperatura normală, de interior – circa două șute nouăzeci și cinci de grade pe scara termometrică Kelvin. Punct! Acum îmi poți pune întrebări. Heli se află și ea la dispoziția dumitale. Dar stai, am uitat ceva: lumina am stins-o eu la sfârșit, de aici, iar trosnetul pe care l-ai auzit provenea de la răcirea bruscă a zidurilor.

Am ridicat mâinile – erau dezgustător de reci din cauza gravitației scăzute – pentru a mă freca la ochi, care mă dureau după atâta efort. Abia apoi m-am uitat la micul tablou de comandă pe care mi-l arăta Terryn. Se afla lângă vizeta-binoclu prin care privise el; era clar că de acolo pusese în funcțiune adineaori aparatura de ascultare. Apoi am aruncat o privire spre Heli. Radia de fericire că, în sfârșit, nu mai era nevoita să-mi ascundă acest secret. Dar… ce s-o întreb? Terryn îmi zâmbea, iar zâmbetul lui îmi replica în aceeași manieră ironică și veselă deopotrivă: Orice m-ai întreba, mai mult decât atât nu pot să-ți spun… Ce să-l întreb?

— În rest, totu-i în ordine, Heli? începu el în locul meu.

— Normal. Copiii n-au simțit că se află sub observație. Nu există schimbări în statutul lor…

Vorbeau în așa fel, încât să-mi dea posibilitatea să mă dezmeticesc.

— Ultimul test…

— E vreo scamatorie la mijloc? i-am întrerupt eu furios.

Heliana se bosumflă, iar Terryn ridică din sprâncene cu o amară mirare.

— Iertați-mă, le-am zis, dar încă nu știu ce să cred și ce nu.

M-am apropiat din nou de oculare – vasta sală era și acum îngrozitor de pustie. Singura ușă pe care o avea rămăsese intactă, închisă ermetic. Pereții luceau ca lustruiți – era vorba, evident de o glazură fină de gheață.

— Ce temperatură-i acum în sală? am întrebat eu, de teamă să nu creadă că mi-am pierdut graiul.

— Căldura pe care o degajă pereții a făcut să crească simțitor temperatura interioară, îmi răspunse Terryn. După cum vezi, strângem tot ce s-ar putea deteriora. Pereții se erodează și ei extrem de repede, așa că, din când în când, decupăm porțiunile deteriorate. Copiii fac acest lucru și îmbrăcați, dar din hainele lor nu rămâne apoi nimic, așa că…

— La înapoierea lor… l-am întrerupt eu. Vreau să spun: are loc o degajare de energie când copiii…

— Exact procesul invers. Pur și simplu parcă ar restitui aceeași cantitate de căldură pe care au luat-o cu ei. Diferența nu-i decât de câteva grade.

— Copiii ce spun?

— Nimic. Iar mie absolut nimic. Ei nu discută decât cu Heli.

Aha. Iată de ce mă iniția în acest secret. Spera că alături de soția mea aș putea participa cu mai mult succes la dezlegarea misterului. Iar dacă la mijloc nu era totuși vreo scamatorie, însemna că era vorba, într-adevăr, de un mister. Până una-alta, eu unul nu știam ce să cred, de aceea în mintea mea nu se nășteau niciun fel de întrebări întemeiate. Trebuia să asist cel puțin și la momentul înapoierii copiilor, pentru a mă încredința că în fața ochilor mei s-a produs o minune a naturii.

Heli mă apucase de mână și mi-o strânsese cu bucurie. Gestul ei mă îndemna stăruitor să cred în cele văzute.

— Toți copiii născuți în ultimii cinci ani printr-un procedeu diferit de cel al transplantului posedă această capacitate, rosti Terryn. Fără nicio excepție. De fapt, în afară de ei, nu s-au născut alți copii în acest interval de timp. Ca atare, am sistat din nou acest fel de nașteri.

— Se mai ocupă și altcineva de ei?

— De-o bună bucată de vreme – nimeni. Secretul îl cunosc doar coordonatorii, tatăl dumitale și… Și tatăl dumitale.

— Dumnealui ce părere are? am mârâit eu, revoltat din nou în sinea mea de această veșnică joacă de-a v-ați ascunselea, deși era normal ca această istorie să fie, într-adevăr, ținută în secret – altminteri ar fi băgat pentru multă vreme în panică întregul Icar.

— La fel ca și mine. Adică, nicio părere. Ar fi nevoie de o puternică echipă de cercetare și de mult timp, dar sunt atâtea de făcut, încât nici nu mai știi cărui lucru să-i dai întâietate.

— Dacă nici asta nu mai e important! am replicat eu înfuriat.

— Oare Berenice nu-i și ea o treabă importantă? Esna nu-i și ea la fel? Zenon, prim-coordonatorul ți-a dat de înțeles că datorită unor împrejurări se pune cu prioritate problema statornicirii noastre. Iată, asta-i una dintre cele mai importante probleme. Trebuie să ne statornicim undeva și să ne sporim numărul, pentru a avea oameni la toate câte sunt de făcut. Cât despre copiii aceștia, ei n-o să fugă nicăieri. Dar în privința Berenicei, există un asemenea pericol, nu-i așa?

Terryn se instală din nou în dreptul ocularelor sale.

— Se-ntorc de fiecare dacă? am întrebat, cu inima bătând să-mi spargă pieptul, și mi-am ocupat la rândul meu locul de observație.

— Doi nu s-au întors, interveni pentru prima oară Heli și se rezemă de mine.

Din cauza gravitației reduse era și mai ușoară, și-atunci, instinctiv, am cuprins-o pe după umeri, să nu-și ia cumva zborul cine știe-ncotro.

— Pe unde or fi rătăcind acum, dragii de ei? continuă ea. Singurei cum sunt…

Mi-am descheiat cu mâna liberă gulerul de la cămașă, căci mi se făcuse și mai cald, apoi mi-am consultat ceasul – era timpul – și am rămas din nou încremenit lângă perete.

Copiii începură să se întoarcă unul câte unul, iar nu laolaltă, cum dispăruseră; nu se iveau nici din dulapuri, nici din zidurile acelea strălucind de umezeală. Mai întâi apărea pe podea o pată întunecată, de fapt, nu era o pată, ci o umbră care vibra. Această umbră își îngroșa culoarea până devenea o negură aproape conturată, concretă, după care începea să se înroșească, încinsă parcă din interior. Se încingea rapid, devenind incandescentă, și slobozea o lumină puternică, de un albastru lăptos, ca un tub de iluminat cu xenon. Tubul acesta își irosea la fel de rapid puterea și se stingea, se stingea treptat, luând, în cele din urmă, forma unui trup firav, rece și alburiu de copil golaș. Cât despre aparatura de ascultare, ai fi zis că nici nu e pusă-n funcțiune – într-o atât de misterioasă tăcere se desfășura totul. Al doilea trupșor, ăl treilea… copiii continuau să zacă neînsuflețiți și zăcură astfel încă multă vreme – nu mi-a trecut prin minte să măsor timpul – pentru ca, în sfârșit, să înceapă a se mișca ici o mânuță, colo un piciorus, dincolo careva se întorcea pe-o parte. Trezindu-se sau prinzând viață cu toții,

se ridicară în capul oaselor și-și ațintiră privirile absente în pătratul acum crăpat și umed al ecranului dat cu vopsea. Rămaseră îndelung astfel, apoi Erky se ridică și, mergând pe picioroușele lui ce se îndoiau, se duse să deschidă dulapurile. În aceeași tăcere și la fel de amețiți, copiii prinseră să se târască în urma lui. Și mersul, și îmbrăcatul lor necesita eforturi chinuitoare, în ciuda faptului că gravitația era redusă de câteva ori; de cum terminară cu îmbrăcatul, se grăbiră să-și reia locurile pe podea, încremenind în pozele acelea lipsite de orice viață sau mai degrabă de orice interes pentru o asemenea viață. Era clar că, spiritual, micile lor făpturi continuau să se afle acolo de unde abia reveniseră. Nu numai că nu-și spuneau nimic unul altuia, dar n-am reușit să remarc la ei nici măcar un gest de comunicare reciprocă, iar fețișoarele reprezentau niște măști de ghips ale suferinței pricinuite de faptul că au fost siliți să se întoarcă.

— Da-a-a, rosti Terryn cu un oftat, vrând astfel să-și exprime încă o dată neajutorarea. Heliana, adu-l, te rog, pe Erky, deși… la ce bun?

Heli se prelinse pe sub brațul meu atât cât să deschidă ușa grea, blindată pe dinăuntru cu un scut termic. Ușa se deschise cu ușurință mulțumită aceleiași gravitații scăzute, din cauza căreia era cât pe ce să mă înalț în zbor atunci când Heli, fără să-mi sloboadă mina, mă trase după ea. Am intrat în sală – era insuportabil de cald și înăbușitor – dar niciun copil nu se întoarse spre noi. Heli mă conduse până la ecran, rostind cu glas tare:

— Ei, bine ați venit, copii! A fost frumos?

Copiii încuviințară domol din cap, de parcă s-ar fi temut să nu-și frângă gâturile, dar nu scoaseră niciun sunet.

— Nu pot să vorbească? am întrebat-o eu în șoaptă.

— Cei mai mici nu prea. Altminteri înțeleg totul, îmi răspunse cu voce tare Heliana, dându-mi astfel de înțeles că nu ascundea nimic de ei. Copii, dumnealui este soțul meu, Zenon Balov. E un om foarte bun și eu îl iubesc foarte mult. Dacă mă iubiți, trebuie să-l iubiți și pe dânsul. Dumnealui va veni deseori la noi, iar voi va trebui să-l ascultați și să-l respectați, așa cum mă ascultați și mă respectați și pe mine. Îmi promiteți?

Copiii încuviințară din nou, toți în același timp, ca niște copii binecrescuți, dar încuviințarea le era la fel de promițătoare ca și privirea absentă a ochilor.

— Erky, vino cu noi, își încheie ea cuvântarea, dar Erky, băiețelul acela de șase ani, nu izbuti să sară cu același zel ca mai înainte, nu-și recăpătase încă agilitatea.

Cu cealaltă mână Heli îl apucă pe băiețel de mânuța-i miniaturală și astfel ne scoase pe platforma unde se afla Terryn. Băiețelul, ai cărui strămoși trăiseră, pesemne, undeva pe lângă apele melancolice ale lacurilor Finlandei – ulterior aveam să studiez în mod special arborele genealogic al fiecărui copil – era obișnuit cu chestionările. Indiferența sa față de tot ce-l înconjura era îndeobște la fel ca a celorlalți copii, atâta doar că el, fiind mai în vârstă și cu un simț al răspunderii format, își dădea silința să facă pe plac chinuitorilor săi.

— Salut, Erky, i-am spus când am ajuns afară. Dă-mi laba să facem cunoștință. Eu sunt Zenon, ai înțeles cine sunt, nu-i așa?

Copilul, năltuț pentru anii lui, subțirel și înspăimântător de palid, refuză să-mi întindă mâna, iar în ochii săi lipsiți de viață am deslușit parcă o umbră de ostilitate. Își ferea ochii și în același timp se străduia să priceapă ceva ce i se părea a fi primejdios. Dându-mi seama că n-am șanse să-l câștig și nici să-l înțeleg, mi-a trecut prin gând să renunț da jocul început, dar Heli și Terryn așteptau să găsesc tocmai eu acea cale pe care ei o căutaseră până acum în zadar.

— Trebuie să-ți spun, Erky, că m-ai dat pur și simplu gata! am continuat. Felicitări! Tu comanzi echipa asta de viteji, nu-i așa? Băiețelul încuviință din cap, fără a lăsa să se înțeleagă prin nimic că ar fi flatat. Unde ai fost cu ei?

— Păi… la joacă… Glăsciorul lui sună răgușit, ca după o lungă tăcere.

— De-a ce v-ați jucat?

— Păi-i-i… ne jucăm…

— Nu ții minte, așa-i?

El dădu imediat din cap, dar o făcu cu acea promptitudine cu care încuviințezi doar pentru a ascunde adevărul.

— Fac pariu că nu ții minte absolut nimic. Nici cum ați ieșit, nici pe unde ați fost, nici ce-ați făcut acolo, nici cum v-ați întors…

Băiețelul mă privi intrigat, deși mai păstra încă ostilitate față de mine, dar important era faptul că în sinea lui se născuse un fel de atitudine-sentiment.

— Haide zău! am insistat, întinzând mâna pentru pariu.

— Nu-mi amintesc, răspunse Erky.

— Ați văzut, am triumfat eu, întorcându-mă spre ceilalți. Așa că lăsați copilul în pace, l-ați chinuit destul! Nu-l mai forțați să mintă. Hai, Erky, fugi, băiete, la joacă!

L-am bătut ușurel pe umărul firav și, fără să-mi ponderez forța brațului, l-am împins spre ușă. Băiatul își pierdu echilibrul și ar fi căzut drept în nas, frângându-și-l, dacă nu și-ar fi întins la timp mânuțele. Speriat, am râs cu hohote:

— Ei, Erky, iartă-mă, frățioare, așa sunt eu, neîndemânatic ca un pământean…

Am făcut spre el un salt, din pricina căruia era cât pe-aci să mă izbesc de ușă, i-am apucat mânuța și i-am zgâlțâit-o.

— Trebuie să mă iei și pe mine într-o bună zi, ca să mă înveți câteva din figurile tale.

Total derutat de strania comportare a unui om în toată firea, băiatul zâmbi acum pentru prima oară. Apoi intră în sală. M-am strecurat și eu după el, am închis ușa și de astă dată, de față cu ceilalți, i-am șoptit conspirativ:

— Erky, un singur cuvânt vreau să-ți mai spun, ca între bărbați! Să știi că la fel aș fi procedat și eu dacă aș fi fost în locul tău, n-aș fi scos o vorbă, asta nu-i o chestie de povestit oricui. Așa că… ține-te tare! Iar dacă te vor agasa cu întrebările, îndrugă-le și tu ceva amuzant, îmbrobodește-i cumva! Pa, iar când o să ne vedem din nou, am să-ți povestesc ce mi s-a întâmplat mie când am pornit, tot așa, ca tine, spre Berenice. Heli nu v-a spus nimic despre ea? De-ai ști ce lucruri grozave mi s-au întâmplat, dar să le lăsăm pentru altă dată. Mi-am luat rămas bun de la el, ridicându-mi pumnul deasupra capului, în semn că îi urez să se țină bine și că oricând poate conta pe mine.

Când am ieșit pe platformă, eram aproape sigur că am reușit să realizez cel puțin două lucruri: să-i trezesc băiatului interesul față de mine și să preîntâmpin gelozia lui, căci Erky era în mod sigur gelos pe mine, din cauza educatoarei. După cum fusesem și eu gelos în anii copilăriei pe oamenii adulți din cauza Mayolei Beni. Dar cei doi de pe platformă, ale căror chipuri arătau că auziseră prin instalație și ultimele mele cuvinte, nu-mi înțeleseră comportarea. Heli rosti cu un reproș prudent:

— Erky este neobișnuit de inteligent, Zenko, îi depășește pe toți copiii de șase ani…

— Mai ai vreo treabă acum? am întrerupt-o eu nerăbdător.

Terryn nu vru să ia nicio atitudine față de cele întâmplate, ba chiar se și apucase să cheme opt expresul.

— Dacă vrei să rămâi…

— Am treabă, i-am răspuns.

— Eu nu mai am altceva de făcut decât să dau de mâncare copiilor, interveni Heli.

— Nu-i nicio grabă, ne vedem deseară, i-am răspuns, urcat deja în cabina albastră.

— Ciudat mai ești, rosti cu amărăciune Heli. Parcă voiai să scap cât mai curând…

— Dar voi nu-mi serviți lucruri ciudate? Mentorul nostru Terryn are dreptate când spune: dacă o să acordăm atenție tuturor ciudățeniilor, n-o să ne mai ajungă nici puterile, nici timpul. La revedere, draga mea!

Seara, când urma să ne revedem, aveam mai întâi datoria s-o îmbunez, dar acum nu-mi mai ardea defel să stau la discuții cu ea, și cu nimeni altcineva, căci între timp ceva începuse să-mi lumineze mintea, și odată cu asta să mă întărite. Mă eliberasem de complexele pe care mi le crease „Dumnezeul” lui Alec, ajunsesem să-mi liniștesc și să-mi echilibrez într-o oarecare măsură universul lăuntric referitor la pilonii științei noastre despre lume, în pofida aventurii mele cu Berenice sau poate tocmai mulțumită ei, și iată că eram din nou aruncat în haosul de mai înainte.

Terryn îmi înțelese starea de spirit.

— Ze… non, mă faci să mă simt vino… se bâlbâi el din cauza vitezei.

După gravitația extrem de redusă de pe platformă, viteza cu care zburam amenința să ne strivească. Terryn reuși să-și termine gândul abia când ne-am mutat pe escalatorul obișnuit:

— Nu te silesc să te ocupi de ei.

— Vreți să-mi lăsați în seamă tot grupul?

— Tot grupul. Trebuie să mă eliberez ca să mă pot ocupa de Esna. Perfectăm acum strategia instalării.

— Vasăzică, asta vă determină să vă revizuiți poziția față de „Dumnezeul” lui Alec Derry?

— Eu am și acum convingerea că nu l-a întâlnit altundeva decât în propria-i minte și că este vorba de adevăruri la care poate ajunge orice astropilot într-o singurătate de luni de zile,

de altfel, ai simți-o și dumneata, nu-i așa? Copiii fac, pare-se, exact ceea ce ne sfătuia „Dumnezeul” lui Derry. Dacă te hotărăști, vino să-ți dau materialele privind studiile și experimentele de până acum. Iar Heliana o să-ți relateze totul…

El nu imprimă nicio notă festivă acestui moment, nu arboră nici măcar pentru o clipă poza unui mentor mărinimos ce transmite cu mândrie și nădejde elevului său ștafeta, după cum nu se arătă nici umilit sau suferind din pricină că pierduse bătălia într-o anumită problemă. Era un bătrân minunat și cunoștea perfect dimensiunile acelui lucru pe care mi-l încredința, și mai știa că, în comparație cu aceste dimensiuni, toate celelalte sunt nimicuri. Își ridică doar brațul drept, schițând un gest de rămas bun, și, cu expresia unei luminoase resemnări în fața a ceea ce este irealizabil, se lăsă în voia escalatorului, să-l ducă spre ceea ce stătea încă în puterile noastre.

Să fii aproape, să fii departe

1

Înainte de „a-mi relata totul”, Heli a plâns un pic. De bucurie, mi-a mărturisit ea. Erky a întrebat-o ulterior de mine, mă îndrăgise, probabil, iar ea nu și-a dat inițial seama de ce mă port astfel și s-a întristat.

Se înțelege că nu din pricina asta plângea micuța și viteaza mea Evă – nu-i deloc simplu să posezi calități care te separă de toată omenirea.

— Zenon, îmi spuse ea, și eu sunt nițel… ciudată, de aceea îmi sunt atât de dragi copiii ăștia.

— E firesc să fie așa, i-am răspuns, mirat că nu mai contenește cu scuzele.

— Dar nu despre asta-i vorba. Să știi că eu… am fost, într-adevăr, atunci la tine… atunci când ai vrut să te sinucizi. Terryn mi-a zis că n-a fost așa, dar…

— O-o, ajunge, am rostit. Cam multe ciudățenii pentru o singură zi. O să mă înnebuniți de-a binelea…

— Zenon, te rog să mă crezi! Adu-ți aminte că ți-am spus: „Nu trebuie să faci una ca asta, noi mai avem nevoie de dumneata. Promite-mi, ți-am spus. Dacă nu mai poți rezista, întoarce-te pe

Icar. Nimeni nu se va supăra pe dumneata și nici nu te va lua peste picior că nu ți-ai îndeplinit misiunea.” Iar tu mi-ai spus: „Dacă mă săruți, îți promit”. Și eu te-am sărutat pe obraz, dar tu ai insistat să fie de-a adevăratelea și eu te-am sărutat de-a adevăratelea, iar tu mi-ai zis: „Spune-mi că mă iubești”...

— Păi asta ți-am povestit-o eu, mi-am îngăduit s-o întrerup, dar nu-mi aminteam deloc să i-o fi povestit cu atâta lux de amănunte.

— Ba nu mi-ai povestit. Amintește-ți: „Du-te și schimbă direcția! Te aștept, Zenon. Te aștept pe Icar!” Și la sfârșit: „Te iubesc, Zenon. Întoarce-te!”

— Ajunge! am repezit-o, descumpănit și neajutorat. Ajunge!

Și-atunci ea a izbucnit din nou în plâns.

Îmbrățișări, gesturi de tandrețe, jurăminte – tinerii soți se pricep în general să se consoleze foarte repede unul pe celălalt – dar urma tragismului rămase să planeze asupra patului nostru conjugal fără de rod, chiar dacă ajunsesem să-mi explic unele capricii și ciudățenii ale Helianei. Ceea ce se întâmpla cu noi era de asemenea natură, încât ne condamna la o totală nefericire. Nu puteam găsi în nimic și nicăieri un reazem decât unul în celălalt. Și nu întâmplător ea simțise încă de copil că mă deosebesc de ceilalți și căutase această deosebire, ascunzând de toată lumea cumplita ei taină – capacitatea de a evada de pe Icar! Oare nu acesta era motivul pentru care mă și împinseseră spre ea instinctele mele. Și iată-ne acum împreună, uniți prin desperata noastră dragoste și prin incompatibilitatea noastră! Dar și prin ceea ce e principal, prin ceea ce e necesar, cum se spune, într-o bună familie: datoria comună față de copii. Așa ne-am și străduit să trăim – unul pentru celălalt și pentru cei optsprezece copilași ciudați ai noștri, iar stupidul meu caracter antisocial părea să-și fi găsit pentru un timp acea neliniștită liniște a unui scop serios în viață. După explicațiile pe care le-am avut, Heli înflori și deveni atât de frumoasă, încât m-am îndrăgostit din nou de ea. Copiii au atașat și ei de mine, căci mă pricepeam să-i amuz, luând anume în zeflemea tot ce se afla în jurul lor – căci bufoneria reprezintă și ea un mod de revoltă împotriva ordinii. Iar perioadele tot mai lungi pe care le petreceau în această zonă aproape imponderabilă a Icarului se reflectau de minune în modul în care se dezvoltau organismele lor. Ai fi zis că sunt pur și simplu creați pentru starea de

imponderabilitate, iar gravitația, oricare ar fi fost ea, le întârzia creșterea, îi îmbolnăvea.

Era firesc, așadar, să încep cercetările cu tânăra mea soție, deoarece numai ea avea putința să-mi spună ceva cât de cât rezonabili:

— Heli, cum faci tu lucrul ăsta?

— Vrei să spui cum îl făceam? schimbă ea timpul verbului. De când sunt cu tine nu l-am mai făcut niciodată!

— Mă rog: Cum îl făceai? Că, de, ai avut de suferit din această cauză și, desigur, tot eu sunt vinovatul!

Ea nu reacționă la ironia mea, dar nici nu negă faptul că, într-adevăr, îi vine greu.

— Simțeam că nu mai pot, că mă înăbuș, mă cuprindea o mare nerăbdare, aveam impresia că mor dacă nu evadez cumva spre libertate și... mă vâram într-un colțișor sau mă încuiam în cameră, și atunci se întâmpla.

— Ce se întâmpla?

— Evadam.

— Păi cum evadai?

— Parcă mai știu!

— Bine, dar la mine cum ai ajuns?

— M-a cuprins brusc o teribilă neliniște. De fapt, nu brusc, ci pentru că-mi era tare dor de tine. Când ai plecat, mai întâi m-am bucurat. Simțeam că ai s-o părăsești pe Mayola și m-am bucurat. Îmi ziceam în sinea mea că acolo, afară, am să pot veni uneori la tine; pe urmă însă tot am amânat, nu mă puteam hotărî, dar când m-a cuprins neliniștea aceea, mi-am dat imediat seama că ești în pericol, că te iubesc nebunește, că trebuie neapărat să fiu cu tine și... Acum îmi amintesc: înainte evadam foarte ușor și foarte des, atunci când mă cuprindea desperarea că ești cu Mayola, că îmi ești inaccesibil, că sunt mică și urâtă...

— Și unde te duceai?

— Mă plimbam pe-afară. Acolo simțeam de îndată o teribilă senzație de ușurare, de libertate, de plăcere. Același lucru îl simt și copiii, de aceea vor să fie tot timpul afară. Gravitația apasă...

— Lasă acum copiii! Spune-mi cum te deplasai.

— Uite așa, mă deplasam! Spunând: mai repede – mai repede, spunând: mai încet – mai încet. De fapt, nu, nu-i chiar

așa. Nu-mi amintesc să fi simțit vreun efort de voință. Porneam pur și simplu undeva și mergeam, și abia apoi îmi dădeam seama dacă m-am deplasat iute sau încet și cât drum am străbătut. După oboseală îmi dădeam seama.

— Ce înseamnă „undeva”? Coborai pe alte planete?

— O-o-o, nu! E imposibil. Eu nu puteam pătrunde în sisteme închise. Sau mai exact, dacă mi-aș fi spus, cred că aș fi pătruns, dar mi-era, instinctiv, teamă, ca de o primejdie de moarte, presimțeam că dacă aș pătrunde, mi-ar veni greu să mai ies de acolo. Lucrurile diferă de la un sistem la altul, bineînțeles; unele sisteme sunt mai slab închise... Știi, am pornit de două ori spre Pământ, tare aș fi vrut să cobor, dar el, sistemul terestru, e îngrozitor de închis! Mă opream acolo ca în fața unui zid. Stau și mă mir cum de au putut oamenii să iasă din el...

— Heli, tu inventezi!

Ochii i se umplură de lacrimi:

— S-ar putea. Nu știu. De fiecare dată îmi rămâneau atât de puține lucruri în minte, doar niște senzații, ca un vis puternic și impresionant, pe care la cinci minute după ce te-ai trezit nu mai ești în stare să ți-l amintești, îți dai seama doar că l-ai avut... nu-i exclus să mai fi și inventat câte ceva pe marginea acestor senzații...

— Nu-i nimic, nu-i nimic, m-am grăbit eu s-o liniștesc. Dar ia spune-mi: ai simțit impulsul vreunei forțe? Și-l simțeai în sinea ta sau venind din afară?

— N-am simțit nimic, răspunse ea cu o expresie de vinovăție. N-am simțit niciun impuls real, dar parcă percepeam ceva apropiindu-se și îndepărtându-se. Dar e diferit de cel de aici. Așa cugetam eu ulterior, încercând să mi-l amintesc: de cum te așezi pe un corp, în cadrul unui sistem vreau să zic, sistemul acela te îndepărtează momentan de celelalte. Dar n-aș putea să spun exact dacă el fuge de ele sau toate celelalte sisteme fug laolaltă de tine. Ca galaxiile. Și sunt îngrozitor de departe. Dar între ele nu fug unul de altul, se deplasează parcă cu o viteză coordonată, fiecare în direcția lui. De cum te îndrepți însă spre vreunul anume, sistemul acela devine și el, momentan, foarte apropiat, și tot ce se află în aceeași direcție devine foarte apropiat. Ești în stare să înțelegi treaba asta?

— Îl simțeai pe Icar ca pe un sistem?

— Din afara, nu. El n-are câmp. Dar înăuntru, da. Probabil

pentru că e un corp staționar, cu un timp al său în spațiu. Chiar și acum, în acest moment, simt cum mă îndepărtează de celelalte sisteme. Dar cum ieșeam afară, această senzație dispărea. Eu mă aflam în afara sistemului și toate obiectele alea către care mă îndreptam îmi erau apropiate. Și abia la întoarcere, simțeam că Icar s-a îndepărtat foarte mult în acest răstimp și oboseam îngrozitor până izbuteam să-l ajung din urmă. Ești în stare să înțelegi treaba asta?…

Acest pasaj din însemnările mele reprezintă doar un model – o parte a miilor de vorbe, vorbe, vorbe, cu care Heliana încerca în acele zeci și zeci de seri și nopți să dea un răspuns la întrebările mele la fel de sterile. Cum m-a sărutat pe R-19, o întrebam eu pe ea și deopotrivă pe mine, cum am reacționat la acest lucru? Doar trebuia să fi fost și eu în aceeași stare, pentru a putea dobândi sărutul salvator pentru mine însumi? Dar dacă eu n-am fost în aceeași stare, atunci cea a Helianei trebuia să fi fost pur și simplu o telekineză, cum este descrisă de scriitorii de science-fiction. Sau mai exact: autotelekinezie – dacă o asemenea noțiune este posibilă. Ceva ce există ca fenomen, dar care pe Terra este de neconceput, deoarece gravitația nu permite o asemenea deplasare a corpurilor. Și poate numai comunicarea la distanță și unele premoniții s-ar putea înscrie în rândul acestor fenomene, unicele realizabile în cazuri extreme în cadrul sistemului solar, cu caracterul său, cum spune Heli, îngrozitor de închis. Ce reprezintă viziunile mele de atunci – era inevitabila mea întrebare ce urma. E oare posibil să nu fi fost vorba doar de niște vise? Dar „ieșirea” copiilor? Care seamănă atât de mult cu o anihilare ce le transformă corpurile în particule imperceptibile, fără de masă și încărcătură, dar, se înțelege, o anihilare total absurdă, rece, care nu vrea și nu eliberează energiile acelea gigantice datorită cărora se deplasează Hidalgo al nostru, ci se mulțumește cu un dram de căldură și de lumină dintr-un corp, dintr-o încăpere. În general… „Ești în stare să înțelegi?” Fie ca măcar voi, cei care într-o bună zi vă veți interesa de soarta noastră, fie ca măcar voi să fiți atunci în stare să înțelegeți!

2

Relativitatea timpului și spațiului în geometria neeuclidiană a Cosmosului constituie o poveste veche și, desigur, vouă vă este

mai clară decât mie: Dacă însă, cu tot diletantismul meu, mă mai întorc totuși la ea, o fac în virtutea faptului că ar fi posibil ca, cel puțin în acest moment, când îmi dictez însemnările, unele fenomene legate de deplasarea lui Icar prin Galaxie să vă fie pur și simplu încă necunoscute – noi nu știm dacă au ajuns la voi comunicările noastre!

Încă prima expediție interastrală, spre Proxima Centauri, a remarcat un fapt ce rămânea marea taină a zborului nostru. La întoarcere, cei câțiva care s-au salvat de la moarte și de la sinucidere au raportat că, într-un anumit sector al itinerarului, s-au deplasat cu o viteză de mii de ori mai mare decât indicau spidometrele. Tocmai atunci au pierdut și legătura cu Pământul de-a lungul a trei reprize consecutiv. Aceasta s-ar fi putut întâmpla în afara câmpului gravitațional al Soarelui. N-au izbutit să relateze cu exactitate nimic, întrucât nu fuseseră pregătiți pentru a putea face față unui asemenea fenomen. Spidometrele săltaseră și încremeniseră brusc în poziția maximă. Restul fusese doar o senzație vagă că intervenise și un alt mod de deplasare și, bineînțeles, efectul Doppler[9], specific marilor viteze. Pur și simplu în numai câteva zile, Soarele se transformase într-un mic punct... Li se obiectase că următoarea repriză de legătură cu Pământul, care figura în program după intrarea în sistemul Proximei, avusese loc, în linii mari, în timpul și în locul convenit. Da, insistau aceștia, dar noi am ajuns acolo cu mult mai repede. Cu cât mai repede? Asta n-o puteau spune, toate ceasurile fuseseră dereglate.

Firește, nu li s-a dat crezare, și asta nu pentru că toți până la unul au trebuit să urmeze tratament la psihiatrie, ci mai ales pentru că era de neconceput să fi depășit de câteva ori viteza luminii, cum indicau aparatura și jurnalele lor de însemnări. După teoria relativității, niciun corp material nu poate atinge o asemenea viteză. Se înțelege că nu li s-a spus în față că mint; problema a mai fost dezbătută o vreme, s-a teoretizat nițel ce anume le putuse deregla ceasurile și aparatura și s-a

---

[9] Efectul Doppler constă în variația frecvenței unei unde emise de o sursă de oscilații, dacă aceasta se află în mișcare față de receptor. Efectul Doppler poate fi constatat atât în cazul undelor electromagnetice (inclusiv lumina), cât și în cazul undelor elastice (inclusiv sunetul). Frecvența măsurată crește atunci când sursa se apropie de receptor și scade când sursa se depărtează de receptor.

înmormântat totul în arhivă. De fapt, acesta era unul dintre cele mai importante rezultate aduse de expediție, căci Proxima, steaua cea mai apropiată de noi, deși dublă, se dovedi, de fapt, total neinteresantă.

După ani de zile, apăru însă un alt nebun aidoma lor, unul foarte tânăr și neumblat, care se apucă să dezgroape jurnalele expediției. Știința de până la el se împăca de minune și în teorie, și în practică cu postulatul că viteza luminii în vacuum reprezintă în Univers o viteză constantă și limită, deși existau demult îndoieli și experimente raționale potrivit cărora ar fi fost posibil ca unele fenomene să înregistreze o desfășurare mai rapidă – dar fenomene, nu corpuri. Cel mai vechi, pare-mi-se, este experimentul rațional al lui Franck, care arată că, dacă învârtim un felinar cu o viteză apropiată de cea a luminii, reflexele luminoase de la capătul razei, iar acestea au un caracter evident material, se vor deplasa de câteva ori mai repede decât lumina. Tata, căci el era acel tânăr nebun, a făcut o afirmație pe cât de temerară, pe atât și de imposibil de infirmat din punct de vedere matematic. Viteza acelor particule, numite fotoni, a afirmat el, este într-adevăr cea limită pentru Univers, lucru demonstrat încă de Einstein, dar în diverse sisteme ea are valori constante diferite. Aceste valori sunt cu totul concrete și depind de cantitatea totală de substanță care deformează și închide spațiul în jurul sistemului, de momentul unghiular al rotirii acestuia și de constanta de acreție. (Ea se numea încă de atunci „constanta lui Balov”, dar, natural, tata nu-i putea zice astfel). Formula propusă de tata, deși opera cu unele mărimi relative – cantitatea de substanță a celor două sisteme nu era calculată decât cu aproximație – demonstra că există, într-adevăr, o deosebire între viteza luminii în sistemul stelei duble Proxima și în sistemul solar, că măsurătorile efectuate de expediție sunt exacte. Iar pentru a încurca, și mai bine lucrurile; tata a mai declarat că, dacă, după formula sa, în interiorul sistemelor stelare se poate ști în linii mari ce se întâmplă cu lumina, în afara câmpurilor lor gravitaționale, acolo unde acționează forța de acreție sau dracul știe ce alte forțe care alcătuiesc drăgălașa atracție universală a lui Newton, ea se deplasează cu o viteză încă necunoscută, dar că această viteză este, în orice caz, de milioane de ori mai mare decât biata constantă a lui Einstein, cu care operase până atunci omenirea.

Doar că ea ne este deocamdată nu numai necunoscută, ci și, tot după principiul echivalenței lui Einstein, imposibil, în general, de stabilit pentru observatorul aflat în sistemul ei. Am avea unele șanse de a obține o oarecare imagine despre ea doar după ce ne vom fi plimbat câtuși de puțin prin Calea Lactee, și după ce vom fi vizitat apoi și vreo altă galaxie, deoarece… precum se știe, bătrânul și subtilul Poincaré[10] spusese cândva că nu există o afirmație care să nu poată fi dovedită cu ușurință, dacă dovada respectivă se întemeiază pe două premize contradictorii.

Cu această glumă-citat și-a încheiat tata noua sa teorie, dar lumii nu-i ardea deloc de glume. Întreaga cosmogonie creată de-a lungul secolelor se ducea, după cum se spunea în acea vreme, la dracu. Distanțele dintre stele și galaxii, viteza lor de deplasare și, în consecință, masa, proprietățile lor… toate cunoștințele acumulate se dovediră a fi false sau inexacte. Imaginea pe care omenirea și-o formase despre Univers prin telescoape optice și radio, prin radare și spectografe rămânea valabilă numai dacă era contemplată din perspectiva de broască a sistemului solar. Privit din oarecare alt sistem, Universul trebuia să arate altfel, respectiv: câte sisteme – iar ele se ridică numai în galaxia noastră la peste o sută de miliarde – tot atâtea imagini despre Univers! Iată care era concluzia absurdă, dar inevitabilă, a teoriei tatălui meu. După Lorentz[11] și Einstein, omenirea a recunoscut relativitatea unor parametri de bază în Univers, dar o asemenea relativitate e prea de tot! Nu s-a ajuns oare din nou, pe cale științifică, chipurile, la vechea idee privind totala incognoscibilitate a lumii „în sine”, din moment ce ea

---

[10] Jules Henri Poincaré (n. 29 aprilie 1854 – d. 17 iulie 1912) a fost unul dintre cei mai mari matematicieni și fizicieni francezi. A avut contribuții științifice importante și în domeniile astronomie, geodezie, termodinamică, mecanica cuantică, teoria potențialelor și filosofie.
Lui îi aparține și renumita „Conjectură a lui Poincaré” (Bănuiala lui Poincaré), care a putut fi dovedită abia după aproape 100 de ani de la prima formulare a ei în anul 1904.

[11] Hendrik Antoon Lorentz (n. 18 iulie 1853, Arnhem, Țările de Jos[9][10] – d. 4 februarie 1928, Haarlem, Țările de Jos) a fost un matematician și fizician olandez, profesor de fizică matematică la Universitatea din Leiden, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică în anul 1902 împreună cu Pieter Zeeman, pentru serviciul extraordinar oferit prin studiile lor privind influența magnetismului asupra unor fenomene de radiație (efectul Zeeman).

dispune de un număr infinit de fațete?

Pe vremea aceea omenirea era obișnuită cu tot felul de idei și ipoteze, trecuse prin multe și nu-și pierdea cu una, cu două stăpânirea de sine, dar tânărul nebun nu era oricine. O constantă cunoscută până și de elevi îi purta numele, el își înscrisese încă de tânăr numele în lista geniilor terestre, argumentând existența și particularitățile celei de-a cincea forțe creatoare a Universului.

Până la el lumea le știa pe cele patru, clasice: gravitația, care dirijează amplele interacțiuni din Cosmos, electromagnetismul, care determină chimia și structura atomilor, interacțiunea tare, ce dictează structura și comportarea nucleului atomic, și sora sa geamănă foarte vagă – interacțiunea slabă – care dispune dezagregarea nucleară și comandă întreaga familie a particulelor neutrino.

Pe de o parte, teoreticienii au adulmecat existența unei a cincea forțe în străfundurile materiei, așa că s-au apucat să scotocească cu disperare în particulele elementare, iar pe de alta, au continuat să discute în contradictoriu dacă este vorba de forțe separate sau de manifestări particulare ale uneia și aceleiași forțe comune. Îi derutau neutrinii, deoarece aici părea că se închide cercul microcosmos-macrocosmos. Numai aceste particule erau dirijate concomitent și de interacțiunea slabă, și de gravitație, în timp ce în cazul tuturor celorlalte nu s-a înregistrat niciun fel de influență a gravitației. La unul din celebrele odinioară congrese Solvay – acele întâlniri, atât de izolate și de inaccesibile pentru curiozitatea lumii, ale celor mai mari teoreticieni în domeniul fizicii de pe atunci – tata a spus: dumneavoastră căutați cea de-a șasea forță, fiindcă pe a cincea am descoperit-o eu între timp în altă parte. Dar mai bine să schimbăm ordinea de pe listă și s-o numim prima, căci merită acest lucru. Și să-i dăm și numele vechi și cunoscut de „acreție”…

Până atunci, și chiar și după aceea, se numea „acreție” captarea substanței în procesul de formare a stelelor și planetelor, căci nimănui nu-i trecuse prin cap să conteste acest fenomen gravitației. Tata demonstrase că forța acrețională[12]

[12] Acreție este fenomenul de captare gravitațională a corpurilor cerești mici de către corpuri mai mari, prin care acestea din urmă își măresc masa. În mod cu totul excepțional, stelele în vârstă, trecând cu viteze

este mai cuprinzătoare, că ea este forța liantă și precede gravitația. Ea strânge la un loc substanța, formează galaxiile și sistemele stelare și abia apoi, în nucleele giganticelor mase de substanță, strict local, se naște gravitația, fie ca forță de sine-stătătoare, fie ca metamorfoză a forței acreționale ori ca manifestare-variantă a acelei presupuse forțe unice comune care comandă totul de la electron până la metagalaxie.

Din timpuri străvechi a rămas o istorioară, potrivit căreia Dumnezeu ar fi zis: „Să fie zi!” și… a apărut pe lume Newton. Dar diavolul, cum îi cer lui îndatoririle de serviciu, s-a grăbit să-și vâre coada, și iată că s-a născut Einstein, ca să se aștearnă din nou bezna. După apariția tatii însă, bezna aceasta a devenit de două ori mai densă. Dar, din moment ce cunoștințele omenirii sunt atât de condiționate de legile sistemului solar, încât nu prezintă niciun fel de valoare obiectivă, concluzia nu putea fi alta decât să se iasă din cadrul lui, și asta pentru timp îndelungat, cu o echipă solidă, nu cum era cea trimisă spre Proxima. Atunci și-a expus tata în mod detaliat ideea referitoare la asteroidul Hidalgo ca singura posibilitate de a împrăștia noua beznă.

Ca să fiu sincer, uneori sunt foarte tentat să-l bănuiesc că mai întâi i-a venit ideea; apoi și-a elaborat cu viclenie teoriile respective, pentru a determina omenirea, descurajată în urma expediției în direcția Proximei, s-o accepte. Oricum am lua însă lucrurile, două decenii mai târziu, bravul Hidalgo, rebotezat Icar, a pornit în căutarea adevăratei fețe a Universului.

Drumul străbătut de noi până acum nu a confirmat pe deplin formulele tatei, dar nici nu le-a infirmat. În cadrul sistemelor stelare lumina are într-adevăr viteze diferite, dar deosebirile nu sunt esențiale, nici măcar când unul dintre sistemele comparate este de o sută de ori mai mare decât celălalt. Ele exercită influență doar asupra măsurării timpului și spațiului, dar, în linii mari, substanța este pretutindeni una și aceeași și, cu mici corecții ici-colo, confirmă una dintre cele mai mari descoperiri ale omului, – analiza spectrală – care îi permite să studieze de la

---

mici prin nori interstelari foarte denși, ar putea capta materia interstelară prin acreție regenerându-și păturile externe și căpătând astfel aspectul de stele cu spectru timpuriu (B, A). Acreția joacă un rol important în transferul de materie între cele două stele ale unei binare strânse.

distanță structura substanței. Este evident că măcar în această galaxie materia se subordonează unor legi unice și că aceste legi sunt cognoscibile, indiferent din ce sistem și de pe ce corp le studiezi. În același timp însă – și asta este marea și fericita noastră surpriză!

— Icar, care după proiect, nu era în stare să înconjoare mai mult de cinci-șase stele, dispuse la o depărtare de maximum șaisprezece ani-lumină de Pământ, parcurge în chip miraculos, după vechea unitate terestră de timp, distanțe de sute de ori mai mari. Acest lucru a fost remarcat din clipa în care am ieșit din câmpul gravitațional al Soarelui și am intrat în împărăția forței de acreție, atât de dragă tatălui meu. Ba mai mult – din clipa în care Icar a depășit viteza de cincisprezece mii de kilometri pe secundă.

Lângă laboratorul pus la dispoziția tatii se afla o mică încăpere plină cu tot felul de ceasuri și calendare etalon. Unul dintre acestea reprezintă o adevărată curiozitate, fiind mai degrabă un contor decât un ceas. El ticăie nu de șaizeci de ori pe minut, ci de șaptezeci și două de ori, după ritmul mediu al inimii mele, și tata l-a pus în funcțiune chiar la nașterea mea. Aș putea acum verifica în orice moment de câte ori mi-a bătut inima, dar nu m-a încercat niciodată o asemenea dorință. Important este că în timpul acestui miliard și ceva de bătăi ale vanitoasei mele inimi terestre am lăsat în urmă în Galaxie atâta cale cât aș fi străbătut dacă m-aș fi deplasat cu o viteză de circa două sute de ori mai mare decât viteza acceptată pe Pământ pentru lumină în condiții de vacuum. Acest lucru pare absurd, nu-i așa? Deci, sau stelele, unicele noastre borne kilometrice, sunt mai aproape decât indică aparatele noastre și ale voastre, sau această constantă nu este valabilă, și lumina se deplasează aici cu o viteză nedeterminată până acum, cum prezisese tata. Aici este inaplicabilă geometria lumii neeuclidiene, în care, de bine, de rău ne descurcăm cu ajutorul teoriei relativității. Aici au loc lucruri care amintesc de acele bruște și încă neclare schimbări ale materiei, schimbări ce se petrec în particulele elementare când viteza lor crește foarte mult, sau cu elementele, atunci când își depășesc viteza individuală de temperatură în fața lui zero absolut; de fapt, dincolo de această barieră de temperatură nu se mai poate, în general, vorbi de temperatură. În spațiul extragravitațional, de care Icar se ține cu

îndârjire, departe de căldura stelelor, în împărăția acelor invariabile trei grade peste zero absolut, chiar și corpurile materiale, de cum viteza lor depășește a douăzecea parte din constanta terestră pentru lumină, par a trece într-o altă lume în care intervine o nouă, a treia geometrie, ale cărei legi nu le putem încă dezlega, dar pe care, din fericire, am învățat cât de cât să le folosim cel puțin practic. Tocmai într-asta sălășluiește și speranța icarienilor de a se înapoia cu succes pe Pământ, deoarece aici atât temperatura, cât și timpul – practic au dispărut.

Când, tânăr rebel, tata a pornit ofensiva împotriva cosmogoniei de atunci, dânsul – mi-a povestit – era înaripat de doi înțelepți, în ale căror cuvinte aruncate poate doar așa, la întâmplare, el a intuit niște previziuni profetice. Nu există o sigură lume, spusese cândva Anaximandru din Milet[13], lumile sunt infinit de multe.

La două milenii după el, Einstein, care s-a apucat chiar să calculeze dimensiunile Universului și știa perfect că celelalte lumi sunt inaccesibile omului, ar fi spus, desigur nu fără o mică doză de speranță melancolic-ironică: Atotputernic este bunul nostru Dumnezeu, dar el nu-i chiar așa de crud…

Și iată: într-adevăr, celelalte lumi s-au dovedit a nu fi chiar atât de inaccesibile! Omul a reușit să efectueze călătorii interplanetare, dar s-a trezit iarăși confruntat cu enigme își mai mari, astfel că din nou nu ne mai rămâne nimic altceva decât să contăm și în viitor pe mărinimia Universului, să fim încredințați că el nu pune niciodată o barieră definitivă în fața avântului nostru.

3

Genialul meu tată stătea acum ca un copil neajutorat, înconjurat de numeroasele sale ceasuri. Erau inimaginabil de exacte aceste ceasuri; de-a lungul a mii de ani puteau avea o

---

[13] Anaximandros din Milet (greacă: Αναξίμανδρος), redat uneori în limba română și ca Anaximandru sau Anaximander (610 î.Hr.- 546 î.Hr.) a fost un filozof grec, reprezentant al Școlii ioniene. Asemenea dascălului și precursorului său Thales din Milet, Anaximandru posedă vaste cunoștințe în domeniul matematicii, astronomiei, științelor naturii și geografiei.

abatere doar de o miliardime de secundă – atât de exacte erau și măsurau orice: timpul terestru și calendarul terestru, timpul de la bordul lui Icar, timpul de la bordul navelor de cercetare ce se aflau în drum și pătrundeau în diverse sisteme solare, pătrunzând totodată și în alt timp, timpul galactic, în concordanță cu iradiațiile nucleului galactic, timpul biologic, în concordanță cu ritmul corpului meu de lungan de doi metri… Orice puteau măsura aceste ceasuri, dar nu ne puteau spune de ce ajunge Icar mai repede la cutare sau cutare stea, cum se explică faptul că ceea ce fusese considerat a fi „departe” se dovedea brusc aproape, întocmai cum afirma și Heliana despre ieșirea ei în afara lui Icar. Acest lucru voia să-l elucideze tata cu ambițiile unui autor care nu și-a dus până la capăt teoria, așa încât toate celelalte rămâneau pentru el pe planul doi.

— Zenon, mă întrerupse el de cum am încercat să-i împărtășesc eforturile mele de a crea o bază proprie de lucru – noi am hotărât în mod deliberat să delimităm problema copiilor de restul problemelor. E vorba de un lucru pe care nici generația mea, nici generația ta nu-l vor înțelege. Pentru a ajunge la el, trebuie să descoperim mecanismul mișcării în Galaxie. Când am declarat că lumina se deplasează în spațiul interstelar de milioane de ori mai repede, mă aflam în situația lui Anaximandru care i-a convins pe grecii antici ce credeau în Zeus și în Cronos și în ceilalți bărbați simpatici ai Olimpului că lumile sunt infinit de multe. E vorba de profeții mari, băiete dragă, dar nu din cale-afară de utile. Mai întâi lumea a trebuit să priceapă că Pământul nu este plat, iar după aceea că el se învârtește în jurul Soarelui și nu invers, și așa mai departe, și încă multe alte lucruri a trebuit să pricepem până am fost în stare să ne întoarcem la cugetarea lui Anaximandru. Așa că… vezi-ți împreună cu Heliana de copii și nu mă face să-mi bat capul cu lucruri care deocamdată nu sunt de actualitate.

Așa mi-a spus tata și mi-a spus-o cu o înverșunare inexplicabilă, dar eu am pus-o pe seama neputinței lui. Pe atunci nu eram conștient de neputința mea în această problemă, așa că i-am replicat pătimaș:

— Dimpotrivă, au fost întotdeauna actuale. De când există lumea, oamenii s-au confruntat cu ele. Ba le-au divinizat, ba le-au pus pe seama diavolului, ba le-au negat, temându-se tot timpul să vadă în aceste lucruri o simplă manifestare în om a

unor legi generale ale Universului, legi a căror acțiune pe Pământ a fost puternic tulburată de caracterul închis al sistemului. De ce, tată dragă, până și pruncii, ai căror ochi văd lumea invers, de ce până și ei se tem de un zgomot puternic? Oare nu din cauză că poartă în genele lor preprogramarea tăcerii din vacuum, zgomotul fiind în directă legătură cu primejdiile la care este supus un corp staționar? Iar mai târziu încep să se teamă și de întuneric chiar înainte ca acesta să devină pentru ei simbolul camuflării răului – de ce? Pentru că și întunericul este în directă legătură cu un corp staționar. Pentru acești optsprezece copilași minunați ai noștri nu există fenomenele de „întunecos-luminos”, „aproape-departe”, „rece-cald” atunci când se află în afara lui Icar, aceste fenomene dispar, de aceea se și simt atât de apăsați în cuprinsul lui. Așa dispare și pe Pământ, într-o clipă, distanța pentru mama care-și vede brusc, la mii de kilometri peste ocean, fiul pierind, distanța dispare într-o clipă a unei stări de spirit similare! Dar claustrofobia – am replicat eu aproape țipând, oferindu-i cea mai importantă dovadă a mea. De unde provine această frică subită de spațiul închis, care abia așteaptă ca creierul nostru să se deplaseze, fie și cu numai un milimetru de la șinele evoluției sale terestre, pentru a-l ataca cu toate forțele? Nu-i oare acesta glasul unui protoinstinct legat de un alt mod de viețuire și deplasare în spațiu? Și Anaximandru, tată dragă, a văzut pe deplin reală infinitatea lumilor, în pofida opacității stâncilor din Olimp, la fel cum, aflându-te în aceeași stare, ai văzut și tu că lumina se deplasează de milioane de ori mai repede în, afara sistemelor stelare. Nenorocirea este că în afara acestor stupide mașini și ceasuri nu dispunem de o altă modalitate pentru a dovedi cele văzute…

— Asta nu reprezintă nimic nou, după cum nu are niciun caracter științific elementar în stare să facă ipoteza aplicabilă în activitatea cu copiii, mă întrerupse tata de la înălțimea propriei sale neputințe, care părea că-l înrăiește. Acum știu și ce concluzii ai tras. Din moment ce materia a creat conștiința ca mijloc de autocunoaștere, ți-ai zis tu, acest mijloc trebuie să fie și el supus transformărilor, trebuie să fie în stare să pătrundă în toate formele materiei. Deocamdată, ți-ai mai zis, omenirea, ca un tot, se află în faza studierii doar a părții concrete a materiei – faza științei și a mașinilor, iar cazul acestor copii dovedește că

ceea ce pe Pământ constituia o manifestare izolată, aici, eliberat de forțele obstrucționiste ale gravitației, se apropie spontan de scopul evoluției sale, de faza superioară în care omul, contopindu-se cu materia, se va transforma într-o conștiință directă a ei, oare o cunoaște nemijlocit…

— Ai ghicit, i-am spus iritat, dar și satisfăcut, deoarece cuvintele rostite dovedeau că gândirea lui străbătuse drumurile pe care eu acum mă poticneam. După cum voi ghici și eu, desigur, argumentele cu care te pregătești să mă combați: cum că în ipoteza mea există scolastică, deoarece demonstrează realitatea a ceva pornind de la existența în creierul nostru a noțiunii despre acel ceva. Și că scolastica reprezintă încă o chestiune nevinovată în comparație cu acest determinism absolut pe care-l conține o asemenea teorie, dar, tată dragă…

— Dar, fiule dragă, râse tata nervos și mă apucă de braț, trăgându-mă spre casă, căci, după plecarea mamei, Heli, simțind cât e de singuratic, insistase să ne mutăm ia dânsul. Dar, dragă fiule, eu nu intenționez câtuși de puțin să te combat. Tocmai de aceea ți-am și încredințat sarcina de a te ocupa de copii! Scrie și înregistrează totul, trage orice concluzii poftești, creează la teorii cu nemiluita – că, deh, mai știi de unde sare iepurele! Principalul e să nu uiți că trebuie să te combați tu însuti din când în când, așa cum o faci acum. Și să-ți strunești mândria, și să nu uiți de existența Berenicei, care ne demonstrează că ar fi posibil să nu fim noi buricul materiei, care, în efortul ei de autocunoaștere, e puțin probabil să conteze numai pe noi.

Am dat să spun ceva, dar el mă întrerupse din nou, orientând în mod vădit disputa spre un final glumeț:

— În lumea noastră plină de paradoxuri trebuie să recunoaștem și caracterul paradoxal al dezvoltării noastre. De pildă, o idee eronată are aceeași valoare pozitivă ca și una corectă. Ba e chiar mai prețioasă. Iată, însuși Engels a remarcat că cunoașterea noastră va rămâne întotdeauna aproximativă. De aceea gândirea corectă va fi întotdeauna doar relativ corectă, pe când cea eronată este absolut eronată. Ipotezele eronate create de noi îi scutesc de multe rătăciri pe urmașii noștri, făcându-i astfel mai înțelepți. Lucru deloc neglijabil, nu-i așa?

Iată cum tata, care altminteri nu evita niciodată o discuție

științifică, punea capăt încercărilor mele de a-i stârni interesul față de acești copii, de a-l determina să mă ajute. La început, acest lucru mă punea pe gânduri și mă amăra, apoi însă i-am dat dreptate. Într-adevăr, nu poți sări de la o problemă la alta fără a ajunge măcar la esență, și e cu atât mai puțin justificat să sari peste probleme, atunci când numărul redus al membrilor echipei științifice și prima ei obligație – de a supraviețui fizic – impun o strictă ordine a cercetărilor.

Atunci, în acea primă convorbire cu tata, i-am spus:

— Așa cum cele cinci tipuri de energie nu reprezintă de fapt decât variante ale unei energii comune…

— Acest lucru nu-i câtuși de puțin dovedit, mă întrerupse el. De altfel, nici teoria privind structura și comportarea Universului ca un corp solid, pe care intenționezi s-o invoci…

— Am vrut altceva să spun, l-am împiedicat eu să-și termine ideea. Este vorba de acea contopire a copiilor cu spațiul. Se pare că și în acest caz avem de a face cu mai multe variante. M-am izbit eu însumi de câteva…

Și i-am relatat viziunea pe care am avut-o în timpul expediției spre Berenice. I-am spus și despre șocul magnetic, și despre felul cum a părăsit Darian nava, și cum am fost lansat *cu* torpila de salvare, și cum am privit scurgerea timpului… I-am povestit totul, până-n cele mai mici amănunte, căci între timp îmi recăpătasem încrederea în el, silit și de copii, și de faptul că Heli recunoscuse că mă vizitase, lucru de care auzise și tata. I-am tăinuit numai ultimul dintre amănuntele viziunii mele.

— Destul, că mi-ai făcut capul calendar, mârâi tata, de astă dată mai puțin vesel. Se vede cât de colo că vrei să mă convingi că, volens-nolens, trebuie să te luăm cu noi.

Era însă foarte îngrijorat. Și rămase astfel cât a durat cina. Heli îl privea cu nedumerire, obișnuită fiind cu buna lui dispoziție din timpul meselor noastre comune. Tata nu ascundea că este extrem de satisfăcut de noua sa noră și că-i poartă o dragoste părintească. Eu i-am făcut cu ochiul, ca să priceapă cine-i vinovat de faptul că este nepoliticos de distrat, iar apoi, după ce ne-am urat „noapte bună”, i-am spus și cauza. Știa și Heli de viziunea mea, afară doar de ultimul ei amănunt. Se lipi și acum de mine, așa cum îi plăcea s-o facă, lăsând impresia că încearcă mereu să se ascundă de ceva. Apoi oftă:

— De la o vreme nu pot să mai plec de pe Icar! De când sunt

cu tine, nu mai pot și gata! Nici măcar pe Icar nu sunt în stare să mai merg altundeva decât de la copii la tine și de la tine la copii. Se pare că și dragostea este un sistem îngrozitor de închis, care te îndepărtează continuu de celelalte…

Ciudată logică au femeile astea – ce-i vorbeam eu, și ce-mi răspundea ea!

Terra Secunda

1

Ne aflăm pe terasa panoramică – Heliana, Varii Lotz și cu mine. Și nu suntem singuri cu stelele, ca altădată. Terasa e plină de lume, iar cerul de deasupra și din jurul ei e plin de stele și de roiuri stelare, de galaxii și nebuloase, de nori negri și luminoși. E multă vreme de când oamenii aceștia nu au mai văzut cerul smălțuit al lui Icar, dar nu pentru aceasta stau ei acum într-o tăcere pioasă. De când au ieșit din moarte, au mai venit aici și nu o singură dată. După ce i-am întâmpinat festiv în antreul sectorului de anabioză, cei mai mulți dintre ei au venit mai întâi aici, să vadă din nou spațiul, să soarbă cu privirea un dram de nețărmuire și de eternitate vie. Pe cei mai mulți dintre ei nu-i cunosc deloc sau le-am uitat chipul, care mai păstrează și acum o înfățișare mai curând cadaverică. Acești oameni au o comportare stranie, sunt mereu duși pe gânduri, zâmbesc fără motiv la orice și oricui, curiozitatea pe care o manifestă față de unele lucruri banale pentru noi ne amuză și ne irită, la fel cum ne amuză și ne irită curiozitatea copiilor. Ei constituie, ca să mă exprim astfel, cea de-a doua echipă a lui Icar și, deși în rândurile lor nu strălucesc nume ca cel al tatii, al lui Darian, al lui Leonas, al lui Terryn, n-aș pune pariu că aceasta e echipa cea mai slabă. Dar după anii petrecuți în camerele de anabioză, e inevitabil să te simți înapoiat, reînviat într-o altă lume. Și lumea-i într-adevăr alta, deoarece un Icar ce-și ia zborul nu poate să nu fie total diferit de un Icar gata de a descinde.

Abia scoși din camere, fără să fi reușit încă să-și vină în fire, lor le-a fost înmânată microînregistrarea unei lucrări voluminoase, cu acest lung titlu: „Motivele, strategia și tactica instalării astronavei Icar pe cea de-a doua planetă din sistemul stelei Esna.” Înmânarea le-a fost făcută într-un cadru de

festivism propagandistic, aproape ca un fel de cadou de ziua nașterii. Numai că ei încă nu știau dacă trebuie să se bucure sau să regrete că fuseseră treziți din somnul dulce fără vise, pentru a fi puși în fața unei asemenea hotărâri cruciale. Căci doar la această hotărâre se ajunsese după un drum lung, la care ei nu participaseră! Li se spusese cu o nerăbdare plină de atenție: luați bine aminte, uitați-vă până unde am ajuns noi în răstimpul acesta, gândiți-vă și hotărâți-vă, căci n-avem timp. Iar de la voi nu așteptăm decât unul dintre cele două cuvințele, cele mai scurte din câte pot exista... Așa se face că ei priveau acum în preajmă, zâmbeau fără noimă la orice și oricui, cum zâmbește omul când vrea să dea de înțeles că n-a auzit sau n-a văzut nimic.

Stăm pe terasa panoramică – Heliana, vârâtă ca de obicei sub brațul meu, Varii Lotz, extrem de slab, deși dintre toți invitații el stătuse cel mai puțin în camera anabiotică, și eu. Pe terasă e lumină destulă, căci o luminau numeroase stele și galaxii, iar în lucoarea lor rece și fantomatic de albăstruie eu mă chinuiesc să descifrez pe fețele palide ale celor din jur acel cuvânt, cel mai scurt, dar, ca niciodată, de-o importanță crucială. Mâine va avea loc referendumul, mâine fiecare dintre noi va trebui să-l rostească o dată pentru totdeauna.

Salis Gordal nu se află pe terasă. De la sectorul de anabioză a fost transportat direct la spital, dar încă din ziua aceea, pe fața lui galbenă și osoasă, bărbierită de astă dată, am citit un „da” fericit. Desigur pentru că în „Strategia și tactica instalării” scria că se ridică restricțiile privind natalitatea și că, dimpotrivă, toate femeile vor fi obligate să nască după metoda clonală de patru ori pe an până ce vor umple de copii noua planetă, așa că Gordal avea să dispună de suficiente modele pentru a studia în practică probleme referitoare la joc.

Mai adineaori, bătrânul coordonator, reînviat și el, îmi strânsese mâna foarte călduros, foarte cordial, fără niciun sentiment de vinovăție, vădind o bucurie autentic umană pentru faptul că e în viață și că va avea parte de ceva frumos, pentru a cărui înfăptuire nu trebuia decât să dea din cap a încuviințare. După mine, ar fi trebuit să nu se simtă chiar atât de în largul său, numai că eu nu mai eram supărat pe el, ba chiar m-am bucurat văzându-l. Un „da” ca al lui mai era zugrăvit pe multe alte fețe pe care le-am întâlnit în zilele acelea, dar de cele mai

multe ori el părea un „da” nehotărât sau un „da” resemnat, sau un „da” trist. Nicăieri n-am dat peste un „nu” – fie că se fereau să-l arate, fie că nu ajunseseră încă la el. La drept vorbind, cum ai putea avea curaj să exprimi un „nu” egoist, de vreme ce astfel ai risca să devii un trădător și un distrugător al întregii civilizații umane?

Motivele instalării astronavei Icar începură tocmai cu această bine calculată amenințare, care ne era băgată în cap chiar în două variante. Prima glăsuia: Dacă Berenice a trecut într-adevăr pe lângă sistemul nostru solar, indiferent ce a crezut și ce nu din vicleniile celor doi bravi „ea și el”, este imposibil să nu fi perceput cu simțurile ei monstruoase existența în cadrul acestuia a unei civilizații puternic dezvoltate. (Doar înregistrase și nu știu ce stație de pe una dintre comete!). Și-apoi, ar fi imposibil să nu fi comunicat acest lucru acolo unde-și trimitea automat informațiile. Iar noi nu știm nici unde, nici cui și nici dacă aceasta nu va însemna, după un timp, un război fatal împotriva Pământului. De aceea Icar e dator să creeze un al doilea centru al civilizației umane sau cel puțin o poziție de rezervă dispunând de suficientă forță umană și materială. Aceasta nu poate fi creată însă, decât pe o planetă mare, în jurul căreia Icar să rămână ca un avanpost. Este posibil, firește ca după ani de zile să fie descoperite planete și mai potrivite decât aceasta, dar suntem siliți să ne grăbim…

A doua variantă a motivelor admitea optimismul naiv că Pământul a rămas neobservat de Berenice. Dar și în acest caz, Icar, care încetase imediat orice emisiuni în direcția Pământului, nu avea dreptul să se întoarcă decât după o perioadă îndelungată. Nu trebuia, de asemenea, să încerce să stabilească niciun fel de contacte cu Pământul până când nu ne dumiream ce ne așteaptă din partea civilizației care crease automatul Berenice. Iar pentru a desluși acest lucru, trebuia să rămânem tot pe-aici pe undeva, aproape de zona unde a avut loc întâlnirea cu Berenice, pentru a ne îngropa pe poziții, cum se exprimau cândva militarii, și a căuta singuri contactarea acestei civilizații, asumându-ne riscul acestui prim contact. În direcția Pământului avea să fie trimis un mic aparat cosmic cu echipaj, pentru a-l informa personal despre cele întâmplate cu noi.

Bineînțeles, mai existau și alte lucruri în acele motive și anume: cu privire la numeroasele probleme și cunoștințe

acumulate pe care nu răzbeam să le prelucrăm, cu privire la conflictele social-psihologice crescânde în însuși interiorul Icarului, dar tata avusese dreptate:

— Ăsta-i lucru care o să-i impresioneze cel mai mult. Icarienilor le place să se jertfească unii pentru alții.

Era în timpul micului dejun când dezbăteam planul abia primit. Introdusesem microînregistrarea în polivizorul din cameră și acum pe ecranul acestuia se succedau alene cuvinte și schițe.

— Ce altceva le rămâne de făcut, am zis eu. Asta le este meseria. Dar dumneata mă uimești. Te comporți de parcă n-ai fi participat la elaborarea acestei agitații destul de stupide.

Odată cu rostirea acestor cuvinte mi-am dat seama că s-ar putea să nu fi participat, că e adversar al instalării, dar că, pesemne, n-are dreptul să mi-o spună. Mi se păru că știam și de ce se opune, în schimb nu știam ceea ce Varii Lotz avea să-mi spună după două zile, de aceea am continuat:

— Da, totul va fi reluat de la început! Ca pe Pământ. Din nou își vor crea oamenii un labirint în care își vor sparge capetele, căutând o ieșire, pe când altminteri exista totuși speranța de a întâmpina pe drum ceva mai interesant…

Tata mă ascultă, rânjind aproape cu răutate:

— Mă întreb de la cine ai moștenit atâta viclenie, Zenko! În neamul nostru nu există nimeni de acest fel. De astă dată însă n-ai nimerit-o. Eu voi vota în favoarea proiectului. Am participat și la elaborarea lui. Nu ne putem vântura prin Galaxie până când vom epuiza toate rezervele lui Icar. Cum ne vom mai putea apoi instala fără ajutorul său? Știm prea bine că nicăieri nu vom găsi o planetă cu totul de-a gata. Trebuie să ne orânduim singuri. Iar după aceea, Icar sau vreun alt Icar ne va continua drumul.

Răutatea lui nu era însă orientată numai împotriva mea, așa că m-am hotărât să i-o servesc pentru „viclenie”:

— Din moment ce țineți atât de mult la unanimitate, voi vota și eu, dar n-am niciun chef să mă instalez undeva.

De astă dată tata își ieși din fire, deși făcea eforturi să mențină tonul glumeț:

— Cândva ai fost primul care te-ai pronunțat în favoarea ideii de a ne statornici undeva, pentru a deveni o civilizație de sine-stătătoare, iar acum, când ai văzut proiectul… N-ai chef să te statornicești, dragul tatii, pentru că ți-ai dat seama că acolo va

trebui să te pui zdravăn pe treabă, iar tu, nu te supăra, ești destul de leneș.

În clipa aceea Heliana chicoti cu acea răutate bizară pe care până și soțiile cele mai iubitoare o încearcă la adresa bărbaților lor. Pentru ca acum să mi se vâre la subsuoară, căutând parcă ocrotire, în timp ce eu îi simt întreaga înverșunare împotriva acelei planete care trebuie să devină a doua noastră patrie. Și pe care urma s-o vedem pentru prima oară.

Urma s-o vedem?

Cu o oră înainte sistemul general de semnalizare de pe Icar anunță că a venit momentul realizării primului experiment dintr-un proiect inclus în planul de instalare ca un important motiv pentru a alege tocmai sistemul Esnei. Prima expediție, la care luase parte și prietenul meu Lionel Redstar, era compusă mai ales din ingineri și constructori și-și propusese să verifice în ce măsură proiectul este realizabil.

Cea mai apropiată stea de Esna, atât de apropiată, încât amândouă ar fi putut crea un sistem comun dacă ar fi fost nițeluș mai mari, și nu era exclus să fi și format un sistem, dar de un tip necunoscut – lucru ce tocmai urma să fie stabilit așadar, această cea mai apropiată stea de Esna era un corp ceresc în stare să stârnească entuziasmul oricărui astropilot. Cam de mărimea lui Jupiter – deci nici planetă ca toate planetele, nici stea. Ca toate stelele – ea se contracta ușor la fiecare douăzeci de zile ale noastre, moment în care roșeața pudică i se transforma într-o puternică radiație ce dura tot atâtea zile cu o constantă lungime a undei luminoase și cu o permanență a fazei vibrației pentru perioada respectivă. Oricât de incredibil ar părea, ai noștri dăduseră peste acel vis al fantascientiștilor tereștri care afirma că din moment ce în Galaxie există surse radio coerente, de ce n-ar exista și surse coerente de lumină! Într-un cuvânt: descoperiseră un laser natural de o putere pe care omenirea nu avea, pesemne, nicicând s-o egaleze. Și inginerii au mai descoperit apoi ceva: în memoria insondabilă a lui Icar au fost găsite și proiecte privind modalitatea de a se realiza transmiterea cu ajutorul unui asemenea laser natural. Fuseseră elaborate într-un club de anticipație științifică pentru a fi dăruite expediției. De altfel, Icar era plin de asemenea daruri, căci omenirea se luase la întrecere pentru a-l înarma cât mai bine în lupta lui împotriva

necunoscutului. Așadar, ne aflam, cum se spune, încă o dată în fața unui eveniment istoric!

În mod cert nu exista acum niciun icarian care să nu privească fie și în treacăt la polivizorul său, racordat la sistemul general de emisie, căci pe terasă nu se aflau decât cei care nu aveau de lucru sau nu erau de serviciu. Iar pe Icar nu aveau de lucru doar cei readuși la viață din camerele de anabioză și care erau lăsați să-și vină în fire înainte de a-și sufleca din nou mânecile. Aceștia stăteau cu chipurile lor cadaverice într-o cadaverică încordare, dar și într-o așteptare încordată, privind stelele și galaxiile, și norii luminoși și întunecați de praf cosmic – praful unor stele trecute sau viitoare. Priveau parcă neobosiți, ca și cum ar fi încercat, aidoma astrologilor antici, cuprinși de o stare profetică, să citească în acele ciudate aglomerări viitoarea lor soartă.

— Cum vei vota mâine? l-am întrebat pe Varii Lotz, întrucât această tăcere plină de încordare mă călca pe nervi. Venisem pe terasă cu mult înaintea orei fixate, schimbasem la răstimpuri câte o vorbă, dar tăcerea celorlalți ne determinase și pe noi să tăcem. Te-ai hotărât deja sau aștepți să vezi cum arată cel de-al doilea Pământ?

În planul ce ne fusese distribuit exista o descriere foarte amănunțită a sistemului stelar și a celei de-a doua planete din componența sa, dar încă nu dispuneam de fotografii satisfăcătoare.

— Voi fi „pentru”, îmi răspunse el fără a-și desprinde privirea de pe cerul din fața noastră. Hoinărind zilele acestea prim Icar, dragi copii, am avut un sentiment pe care nu l-am mai încercat niciodată înainte. Icarienii s-au cam săturat de minunile din Cosmos, tânjesc după un pic de odihnă. În prezent, atât ei, cât și eu personal am dori o muncă simplă și grea. Eu unul m-aș apuca să desțelenesc pământuri, să forez tunele, să amenajez lacuri și păduri, și terenuri de joc pentru copii…

Își scutură umerii și brațele, astfel încât încheieturile lui uscate, care nu-și redobândiseră elasticitatea, trosniră.

— Grea – da, dar simplă? l-am întrebat eu, mutându-mi greutatea corpului pe celălalt picior, căci mă lăsasem cam prea mult pe umărul Heliei, care mi se vârâse la subsuoară.

Datele planului de instalare arătau că în măruntaiele sale planeta conținea tot ce era necesar unei viitoare civilizații

puternic dezvoltate, dar abia după zeci de ani de efort supraomenesc și de inventivitate omul ar fi avut posibilitatea să iasă fără scafandru din orașul său subteran, spre a păși pe iarba tânără și firavă a primei poieni create de el.

Esna făcea parte din clasa astrală G-4, reprezenta 0,82% din masa Soarelui și avea de asemenea momentul unghiular mai mic, ceea ce o situa și mai jos pe curba Principalei continuității în clasificarea stelelor. Era mai bătrână și mai rece, dar mai constantă și mai liniștită. Cea de-a doua planetă a ei, pe care aveam să ne instalăm, se afla relativ la aceeași distanță la care se află Pământul de Soare. La rândul ei, era și ea mai mică, dar și cu un nucleu lichid de dimensiuni mai reduse – judecând după câmpul ei magnetic – nucleu care, în schimb, nu-i perturba prea mult suprafața pustie. Această planetă era plină de combinații organice și de apă și o învăluia o atmosferă adecvată, având menirea s-o apere de radiațiile cosmice, dar de ce anume nu apăruse viață pe ea, asupra acestei chestiuni urmau abia de-acum încolo să se pronunțe cei care porniseră să caute viață în Galaxie. Era cea de-a douăzeci și opta planetă în ordinea celor cercetate de noi, situată în ecosfera stelei sale – toate stele de clasa F, G și K. Și ea, ca și celelalte, era cu vreun milion-două de anișori mai în vârstă decât Pământul, dispunea și ea de condiții în care s-ar fi cuvenit să încolțească de mult o viață asemănătoare cu cea terestră. De douăzeci și opt de ori oftaseră dezamăgiți adepții teoriei optimiste privind originea vieții; de douăzeci și opt de ori jubilaseră trist pesimiștii, care considerau că apariția vieții este un fenomen cu totul întâmplător, rezultatul întrepătrunderii a milioane de factori, și nu doar a câtorva, și că acești factori s-ar mai putea cu greu combina a doua oară în toată această Galaxie, și cu atât mai puțin în această mică mânecă pe care o cercetam. Numai înmulțită cu numărul infinit al lumilor, această întâmplare putea să găsească justificare pentru a se repeta undeva în Univers.

Berenice îi determină și pe unii, și pe ceilalți să rămână cu răsuflarea oprită, în așteptare. Dar Berenice nu a putut și, desigur, nici nu avea putința să ne spună exact cum a apărut viața. Eu mai ard încă de nerăbdare să pornesc nebunește pe urmele ei, ca s-o întreb, dar pe de altă parte stau și mă gândesc că suntem condamnați să rezolvăm veșnic și această problemă, după cum suntem condamnați să rezolvăm la infinit problema

infinității Universului.

2

Am spus „simplu” gândindu-mă la un scop clar și realizabil al muncii noastre, preciză Varii Lotz cu dorința evidentă de a evita orice ciondăneală. Chiar și după atâția ani de ședere în Cosmos, ideea infinității lui continuă să ne subjuge. Simțim tot timpul dorința de a ne trezi în fața unui liman, a unui sfârșit...

După ieșirea sa din camera anabiotică, Varii Lotz se ascunsele de toată lumea. Nu se întorsese nici la soția sa, se instalase într-o locuință nouă, deconectând toate mijloacele de comunicare. Continua, evident, să considere că fusese nedreaptă congelarea sa, dar la fel de evident era și faptul că în zilele acelea făcuse cunoștință cu tot ceea ce introdusese nou Berenice în viața noastră și cu ceea ce introducea acum proiectul instalării noastre pe cea de-a doua planetă a Esnei. Deși zăcuse caraghios de puțin în camera anabiotică, în comparație cu ceilalți oameni de pe terasă, șederea lui punitivă acolo nu-i cerea, ca celorlalți, să se adapteze la ceva necunoscut; el putea să rămână în întregime pe vechile poziții sau să pretindă totala lor reorganizare. În cea de-a patra zi mă căută personal și din ceasul acela eu și Heliana nu mai puturăm scăpa de autocriticile lui. Se ferea în continuare de icarieni, își arăta fățiș mâhnirea, căuta doar compania noastră și doar nouă ne permitea să-l căutăm, dar acum era un alt om. Se atașase astfel de noi, deoarece noi ne ocupam de copiii care constituiseră, de fapt, motivul gravei rupturi dintre el și icarieni. Dar de acest lucru noi nu știam încă atunci când ne aflam pe terasa panoramică; abia a doua zi ni-l relată, punând astfel capăt autocriticii sale, căci consiliul astronavigatorilor îl solicită să ocupe unul dintre posturile cele mai importante în conducerea instalării.

La cererea părinților, Varii Lotz se ocupase personal de vindecarea a doi băieți gemeni în vârstă de trei ani, care erau anormali încă din naștere și cărora nu le fuseseră de folos niciun fel de intervenții medicale. Copiii creșteau foarte încet, erau firavi, înapoiați din punct de vedere mintal, nu prea puteau vorbi, mâncau prost, iar apatia lor generală era apatia specifică cretinismului. Și totuși nu erau cretini, și nici oligofreni. Lotz reluă întregul drum al cercetărilor, depistă singur toate

ciudățeniile și enigmele ce sălășluiau în firavele organisme ale micilor gemeni, care îi puseseră în derută până și pe cei mai perfecționați roboți-diagnosticieni, iar într-o bună zi îi trecu prin minte să-i studieze și în condițiile imponderabilității, să vadă cum vor reacționa la un asemenea șoc funcțiile organismelor lor. Luă un geamăn în sala de exerciții psiho-fizice, îi fixă diversele aparate pe care le adusese cu sine și la sfârșit puse în funcțiune dispozitivul de izolare antigravitațională. Și atunci se petrecu ceva nemaipomenit: în clipa în care dădu să se întoarcă spre copil, avu impresia că cineva îi aruncă în față aer lichefiat: răceala monstruoasă a acestuia îl doborî. Lotz se dădu de-a berbeleacul, înnebunit de groază și doar instinctiv izbuti să se proptească în ceva, să-și facă vânt până la ușă, s-o deschidă și să se strecoare afară. Orbește, în imponderabilitate. Se înțelege că dacă temperatura ar fi fost cea a aerului lichefiat, Varii Lotz n-ar mai fi stat acum alături de noi, și totuși, pleoapele, pieptul și căile lui respiratorii aveau să indice mai târziu simptomele unui puternic îngheț, deși se aflase destul de departe de copil. Asta, îmi amintesc, se întâmplase înainte ca eu să pornesc spre Berenice; el zăcuse timp îndelungat și nimeni nu știa ce anume se petrecuse – se vorbea de o avarie a scafandrului său pe când se afla în afara lui Icar.

Reușind totuși să-și vină în fire și să deconecteze din exterior perdeaua antigravitațională, Varii Lotz descoperi ceva și mai îngrozitor: geamănul dispăruse. Acolo unde zăcuse nu se mai aflau decât aparatele medicale deteriorate. Părțile lor transparente erau crăpate, suprafețele metalice acoperite cu o glazură de gheață ce se evapora, cablurile și conductele din plastic deveniseră fărâmicioase. Iar copilașul gol se evaporase parcă, așa cum se evapora fulgerător pojghița de gheață de pe pereții sălii de exerciții psiho-fizice. Varii Lotz îl căută înnebunit până când nu mai putu nici să se țină pe picioare. Prăbușindu-se, mai găsi totuși puteri să-l cheme prin polivizorul său de buzunar pe Terryn, spre a-i comunica dezlânat cumplita întâmplare, apoi își pierdu cunoștința.

Relatarea lui se dovedi atât de incredibilă, încât, în pofida simptomelor de îngheț, în pofida faptului că și aparatele arătau de parcă ar fi fost scufundate în oxigen lichid, Terryn, tata și primul coordonator – doar ei fuseseră inițiați în cele întâmplate – nu catadicsiră să-i dea crezare. Singura modalitate de a se

respinge învinuirea ce legitim se impunea și anume: cum că Lotz l-ar fi ucis pe copil, iar pentru a se justifica, debita absurdități sau poate că ulterior își ieșise din minți, era repetarea experienței. Însuși Lotz insista pentru aceasta afirmând că ar fi o crimă dacă treburile ar fi mușamalizate și nu s-ar accepta să se studieze cel puțin un fenomen ce ținea de categoria celor mai mari minuni posibile.

După însănătoșirea lui Lotz, cei trei – prim-coordonatorul, tata și Terryn – s-au autoinstituit în comisie. Au interzis pentru o perioadă accesul în sala de exerciții psiho-fizice, declarând-o contaminată. Au instalat acolo diferite camere de luat vederi și aparatură corespunzătoare, adaptate de astă dată pentru a funcționa în condiții de vacuum cosmic. L-au legat în același fel, folosind aceleași aparate medicale, și pe cel de-al doilea geamă, având însă grijă să nu se poată elibera singur, după care au părăsit sala, au închis-o, au ermetizat ușa și au pus în funcțiune perdeaua antigravitațională. Emițătoarele nu le-au furnizat nicio informație – nici camera de televiziune, nici emițătorul radio – doar trosniră și pocniră timp de cincisprezece minute. Apoi deconectară perdeaua antigravitațională și deschiseră ușa. La insistența lui Varii Lotz îmbrăcaseră scafandrele. Termometrele de pe mânecile scafandrilor indicau circa o sută nouăzeci de grade pe scara Kelvin, adică optzeci și trei de grade sub acel punct îndeobște cunoscut la care îngheață apa. Dar înainte de a-și consulta termometrele, cei patru își îndreptaseră privirile spre locul unde zăcuse al doilea geamăn. Nu mai era acolo. Și nu descoperiră nicăieri nici urmă de el. Aparatura medicală era la fel de deteriorată din pricina scăderii bruște a temperaturii, care judecând după caracterul daunelor, era în acel punct al sălii de câteva ori mai joasă.

Total uluiți, cei patru părăsiră încăperea, închizând această vrăjită sală în urma lor și lepădându-și căștile. Doar tata păstrase atâta stăpânire de sine cât era necesar pentru ca odată ieșit să poată scoate caseta unei camere de luat vederi. Au stat un timp așezați, fără o vorbă, evitând să se privească, apoi tata le-a propus să vină la el pentru a vedea dacă există ceva imprimat pe casetă. Imaginile erau bune, în ciuda faptului că, în mod cu totul enigmatic, aceeași cameră nu transmisese înainte pe ecranul exterior nici un singur cadru, afară doar de câțiva paraziți enigmatici. Pe film se vedea cum zace nemișcat

un copil slăbuț, aproape neînsuflețit. Se mai vedea cum în momentul în care a fost pusă în funcțiune imponderabilitatea, dacă se poate și astfel numai deconectarea locală a gravitației, acesta își mișcă ușor brațele, încercând să se ridice; trupșorul său se împurpură în urma acestui efort, roșeața se transformă într-un fel de stranie incandescență, iar în sală se lăsă o beznă enigmatică – ai fi zis că pentru a ajunge la acea stare de incandescență copilul absorbise lumina încăperii. Teletermometrul camerei de luat vederi, care intra automat în funcțiune pentru înregistrare infraroșie, marcase în momentul dispariției definitive a copilului cea mai scăzută temperatură – trei grade Kelvin, doar trei grade peste zero absolut, dar după circa a douăzecea parte de secundă temperatura din acel loc, precum și din întreaga încăpere începu să urce rapid.

Dispariția unui copil în același mod în care are loc anihilarea, fără a degaja temperatură, ba dimpotrivă, se dovedea a fi la fel de uluitoare ca însăși dispariția copilului. Cei patru rămaseră în continuare fără grai, doar Varii Lotz găsi cuvinte pentru a marca tristul său triumf.

— Ați văzut!

Tata rosti cu reproș atât pentru sine, cât și pentru ceilalți:

— Cum am putut să facem una ca asta fără o pregătire corespunzătoare… diletanți ordinari… un asemenea experiment… să ne ia toți dracii… dar cui i-ar fi trecut prin minte că…

Terryn o ținea într-un oftat:

— Cum să le comunicăm acum părinților că au rămas și fără cel de-al doilea copil!

Coordonatorul – cel care în numele barbarilor profera amenințări la adresa civilizației Berenicei – spuse:

— Lăsați asta pe seama mea. Găsesc eu procedeul prin care să-i determin să fie mai puțin indiscreți. De altfel, ce rost ar avea să regrete după niște mici idioți! Important e să se păstreze un secret absolut. Lotz, scoateți toate aparatele din sala de exerciții psiho-fizice. N-are decât să-și bată fiecare capul cu datele respective, iar după câteva zile propun să ne întâlnim din nou aici. În orice caz, altceva nu mai avem a ne spune deocamdată.

În clipa în care se duse să scoată aparatele, Varii Lotz sigilă, fără vreo intenție anume, ușa sălii; făcu acest lucru din motive

de igienă, apoi, purtat tot timpul de vaga speranță că se va întâmpla ceva, puse din nou în funcțiune perdeaua antigravitațională. Și începu din nou o inutilă „bătaie de cap”. Singurul lucru util realizat în zilele acelea se rezumă la faptul că au fost cercetați cu atenție încă o dată toți copiii. Printre cei nou-născuți și printre copiii mai mici, născuți prin concepere naturală, au mai fost depistați nouă cu statute psiho-fiziologice similare. S-au mai ciondănit o vreme dacă au sau nu au dreptul de a jertfi un alt copil; având însă în vedere că perspectiva rămânea aceeași, că nu se putea afla nimic deosebit, au amânat experimentul cu scopul, chipurile, de a-l pregăti mai bine; de fapt, se temeau să nu comită o nouă crimă; în ziua a cincea, Lotz, care privea zilnic pe furiș în sala de exerciții psiho-fizice, țipă în polivizorul de buzunar: „Copiii sunt aici!”

Alergară de îndată cu toții, găsindu-l așezat pe jos în fața sălii, rezemat de perete, cu ochii închiși într-o relaxare plină de fericire. Deschiseră ușa, izbindu-se de consistența metalică a aerului înțepenit, dar de copii nici urmă. Doar prezența în interior a acelui frig, pătruns parcă pe căi necunoscute din Cosmos în sală, îi opri să se năpustească asupra colegului lor cu acuzația că-și bate joc de ei. Cât despre Lotz însuși, mai că nu izbucni în plâns:

— Aici erau! Când am deschis, se aflau înăuntru, amândoi, se jucau, se fugăreau, așa cum nu i-am mai văzut niciodată jucându-se, erau plini de viață, iar înăuntru era cald…

Au închis la loc sala și au hotărât să facă de gardă cu schimbul, introducând în prealabil două mici emițătoare de radio și televiziune din cele mai rezistente – de tipul celor ce se instalează în sondele de explorare apte pentru orice fel de condiții. Dar emițătoarele nu transmiteau nimic, mai exact transmiteau imagini normale din încăperea goală, dar, când s-au defectat brusc și imaginea a dispărut și radioul a prins să pârâie puternic, tata – el era atunci de serviciu – a și pornit în fugă spre sală, a deconectat perdeaua antigravitațională și a deschis. Gemenii s-au prăbușit pe podea fără suflare, după ce tata reușise să-i zărească o clipă în picioare și veseli ca nicicând. Punerea bruscă în funcțiune a gravitației normale pentru Icar îi ucisese, distrugând într-o asemenea măsură totul în ei, încât cu nimic n-au mai putut fi readuși la viață.

În respectivul material documentar se ignoră în mod deliberat

precizarea numelui celui care fusese de serviciu – asta am aflat-o mai târziu de la Varii Lotz, și tot atunci am înțeles definitiv de ce tata refuza să se mai ocupe de copii, precum și ciudata sa comportare în momentul în care am discutat cu Heliana despre ei. Nu-i ușor să trăiești cu conștiința că ești ucigaș de copii. Încă atunci când se retrăsese din comisie, el insistase să fie judecat, dar totul cerea ca întâmplarea să fie urgent mușamalizată. Și nici părinții copiilor n-au insistat să primească explicații. Erau mulțumiți că li se îngăduise să aibă un nou copil, care se și afla pe drum, și sperau ca acesta să fie sănătos. Tot în vederea cercetărilor ulterioare, prim-coordonatorul și Terryn au acționat în tăcere pentru ca încă o duzină de familii să dobândească dreptul de a avea copii nu pe cale clonală. În luna a treia, tot în condiții de secret absolut, embrioanele au fost scoase din mamele lor și transferate în sectorul secret al compartimentului de nașteri. Copiii posedau încă la vârsta uterină toate anomaliile organice constatate da gemeni. În acest răstimp mai fusese făcut un experiment – cu băiețelul cel mai mare, cu Erky. Erky a dispărut, dar s-a înapoiat la numai două ore. Apoi iar a dispărut și iar s-a întors. Revenirea la starea de gravitație s-a efectuat foarte încet, în așa fel încât băiețelul să se poată întoarce fără chinuri inutile la starea sa normală. Dar… de fapt, care era starea lui normală, întrucât în condiții de imponderabilitate era cu totul evident că el se simțise mult mai bine și chiar plânsese atunci când a fost deconectată perdeaua antigravitațională? Deci era firesc să se creadă că toți copiii care mai erau așteptați să iasă din camerele de naștere vor poseda aceleași calități – în total vreo douăzeci de copii, toți concepuți pe cale naturală. Era un eveniment care depășea prin importanța sa tot ce se întâmplase până atunci pe Icar, și chiar pe întregul Pământ. Dacă nu era ceva întâmplător – și era evident că nu e ceva întâmplător – el se ridica, pesemne, prin importanța sa revoluționară, la nivelul acelei clipe nepercepute și nedovedite până acum, când necunoscuta maimuță s-a transformat în cunoscutul om.

Dar în ce se transforma acum omul?…

Eu și Heliana numisem acest proces „contopirea cu spațiul”, prin *spațiu* neînțelegând nici categoria filosofică, nici absolutul matematic, nici tradiționala noțiune folosită în viața de zi cu zi. Total naiv și inexact, desigur, botezasem noi cu acest cuvințel

acel cunoscut și necunoscut câmp de forțe cunoscute și necunoscute, care – eram convinși de acest lucru – nu reprezentau doar cea mai mare, ci partea esențială a Universului. Sau mai exact: reprezentau Universul însuși, în cadrul căruia forma concretă a materiei nu este decât o particulă infimă, la fel cum în checul cu stafide sau cu migdale esențialul este checul, și nu cele câteva mici fructe înfipte ici-colo. Deci „contopirea cu spațiul” însemna același lucru ca și contopirea cu Universul, iar aceasta, firește, mirosea strașnic a misticism antic. Dar se știe care că, legic, acest misticism a apărut acolo unde au lipsit cuvintele exacte pentru lucrurile legate de tainele vieții? Iar în unele cazuri s-ar putea ca ele să fi reprezentat și presupuneri privind anumite procese care nu s-au putut efectua integral din cauza caracterului închis al corpului staționar sau s-au efectuat rar, fiind etichetate astfel ca minuni.

De fapt, această noțiune a inventat-o Heliana, iar eu n-am făcut decât s-o accept, căci ea știa „mai bine” cum se deplasează omul în această stare prin spațiu. Ea propusese ca încăperea pentru copii să se amenajeze în acel colț al lui Icar unde se află laboratoarele speciale automate care produc, în condiții de gravitație redusă sau de totală imponderabilitate și de vacuum, aliajele și cristalele speciale pentru înregistrări holografice. Căutând încă o persoană care să fie inițiată în teribilul secret, căci aveau nevoie de un ajutor care să se ocupe de copii, Terryn o descoperise datorită semnului de observație pus de Lotz în dosarul ei medical. Heliana avea unele anomalii în sânge și în conformația celulelor asemănătoare cu cele constatate la copii. Ea refuzase îndelung, dar în cele din urmă Terryn reușise să-i smulgă secretul, dându-i cuvântul de onoare că nu vor de la ea nimic altceva decât să-i ajute în creșterea acelor copii stranii.

Tocmai atunci se dezlănțui conflictul cu Varii Lotz. După ce se constată că toți cei douăzeci de copii au aceste particularități, Lotz insistă ca acest lucru să fie făcut public, să se ridice de îndată interdicția asupra nașterilor naturale și să se interzică donarea, întrucât ar constitui un procedeu împotriva firii, un obstacol în calea dezvoltării normale. După părerea sa, fenomenul reprezenta un salt mutațional, nașterea unei civilizații de tip galactic, în timp ce până acum omenirea reprezentase o civilizație de tip planetar, o apariție spontană a

„omului cosmic” și așa mai departe. Antropologia ne învață că prima condiție necesară pentru ca encefalul să se autocreeze și să-și înceapă dezvoltarea sa progresivă o constituie spațiul tridimensional și abia apoi vin la rând mâna, orânduirea socială, sistemul de semnalizare. În prezent materia cugetătoare, după părerea lui Varii Lotz, trece de la viața tridimensională la viața cvadridimensională și această nouă mutație nu trebuie împiedicată, ci ajutată. Iar această sarcină înlătura în mod categoric orice altceva din calea lui Icar, singurul lucru important rămânând obligația lui de a se transforma rapid și cât mai lin cu putință într-o asemenea civilizație de tip cosmic sau galactic. Tot pe vremea aceea Lotz începuse și acele predici nebuloase în rândul tineretului cu niște aluzii deloc nebuloase referitoare la neobișnuitul eveniment. Iar la adresa comisiei profera amenințări directe în sensul că, dacă mai continuă să stea pe gânduri, va face comunicarea pe propria sa răspundere. Se știe că Varii Lotz, atât prin poziția-i socială, cât și prin caracterul său, nu era omul căruia să-i astupi gura. Printr-o simplă dispoziție. De aceea a fost pandit și băgat cu forța la congelare.

Este ciudat cum de nu a reușit totuși această minte puternică și limpede să fie atunci de acord cu ceea ce astăzi, pe terasa panoramică, era mai mult decât clar pentru oricine? Nu-mi prea vine a crede că întâlnirea sa cu moartea din camera de anabioză a putut să-l schimbe într-o asemenea măsură, cum mă schimbase pe mine întâlnirea cu Berenice. Dar, deși continua să se țină deoparte de ceilalți locuitori, se aprinsese și în el patriotismul icarian. Pornind de la ideea că copiii noștri s-ar putea să-și creeze o altă civilizație care să le fie pe plac și astfel să ne părăsească, se pune întrebarea ce se va întâmpla cu Hidalgo al nostru de cincizeci de kilometri în fața unei imense și necunoscute amenințări? Ce se va întâmpla cu „civilizația de tip planetar obișnuit”, îndepărtată și atât de dragă nouă, civilizație care ne trimisese în misiune? În aceste zile de așteptare și acum, în aceste ultime clipe febrile, ne unea cu o voluptate chinuitoare acea nouă și considerabilă îngrijorare pentru viitorul lui Icar.

A doua planetă din sistemul Esnei apăru pe neobservate. Întârzierea apariției ei și oboseala provocată de efortul continuu cu care vegheam ne făcuseră să ne relaxăm, să reluăm discuțiile din ultimele zile: ne întrebam cum se va înfăptui treaba asta, cum sunt oare aceste proiecte terestre realizate de amatori, vor putea oare o sută de oameni să facă față unei sarcini atât de gigantice, e în general posibil să se obțină o imagine interferențială, să se focalizeze, din moment ce această stea-laser își trimite razele la o distanță nelimitată în toate direcțiile, cine va juca rolul rețelei de difracție și așa mai departe. Cei puși la punct cu tehnica holografică vorbeau, bineînțeles, mai mult, numai că astfel nu făceau altceva decât să-și trădeze în chip elocvent ignoranța. Se stârneau și dispute, ici-colo răsuna câte o voce mai ridicată, se-auzeau râsete disprețuitoare, foștii morți se încălzeau treptat, sângele le juca prin vene după o pauză de mulți ani și, desigur, disputele ar fi devenit și mai aprinse dacă brusc cineva n-ar fi exclamat:

— Iat-o!

Iat-o! Atârna acolo ca agățată pe fațada neagră a unui nor întunecos de praf, înconjurată de mici steluțe, ea însăși – imensă, cu un diametru de cel puțin trei metri, încadrată de o aureolă roz-oranj, sub care se întrezăreau mari suprafețe albastre și roșii-cafenii, ici-colo în jurul ei se-nvolbura o spumă albă, deplasându-se ușor, schimbându-și culoarea... Iat-o, ea se mișca și răsufla în fața ochilor noștri sub adierea vânturilor sale blânde!

— E întocmai ca Pământul! se auzi exclamația triumfătoare a unui puști de vreo zece ani.

Oamenii de pe terasă știau prea bine cum arată Pământul, dar îl lăsară în pace, căci în clipa aceea căutau și ei asemănările cu el – deosebirile aveam să le descoperim ulterior. Acum ne chinuiam să ne amintim de la ce distanță avea Pământul un diametru al discului de trei metri, ce și cât anume se vedea atunci pe el. Eu și cu Heli nu-l văzuserăm decât în filme, dar oamenii de pe terasă îl țineau minte așa cum arăta el când făcuseră în jurul lui turul de rămas bun la o distanță de circa o sută de mii de kilometri; le vedeam acum fețele răvășite, luminate de aureola roz-oranj a planetei; se emoționau la fel cum se emoționaseră la despărțirea lor de planeta-mamă, moment pe care l-au trăit pe aceeași terasă. Îi vedeam întineriți

cu câteva decenii, plini de încredere și vădind o anume nesăbuință, deoarece nu poți pleca într-o asemenea expediție fără a poseda acele splendide atribute care sunt încrederea și nesăbuința proprii unei inimi tinere. Iar îndărătul acestor atribute mai întrezăream și durerea lor, așa cum prin atmosfera roz-oranj a acelui îndepărtat, străin corp ceresc întrezăream suprafețele acelea albastre și cafenii lipsite de orice contur. Tăcerea noastră se contopea cu tăcerea vacuumului, și atunci când Varii Lotz, care se afla lângă mine, scoase un oftat, am tresărit ca la auzul unui tunet:

— Nu seamănă cu Pământul, glăsui el. Dar e frumoasă.

În oftatul lui exista dezamăgire, iar în cuvintele pe care le rosti nu exista nici urmă de autoconsolare.

— E frumoasă, am încuviințat eu automat, deși nu știam de ce trebuie să fie neapărat frumoasă. Numai de nu i-ar trânti vreun nume tâmpit, cum au procedat cu Berenice.

Heliana se cuibări și mai bine la subsuoara mea, de parcă voia să se ascundă de lumina planetei străine, în timp ce îmi ziceam în sinea mea că oricât de stupid ar fi numele Berenicei, ea va rămâne de-acum încolo și pentru mine tot Berenice și că o iubesc și pe ea, și numele ei. De aceea am adăugat:

— Poeții icarieni vor trebui să-și dea nițel silința ca să-i găsească un nume frumos, n-ar fi rău să se organizeze chiar un concurs…

M-am oprit singur, realizând brusc cât de deplasat sunau prostiile mele în această tăcere. Căci de fapt nu era o tăcere, ci o întrebare imensă, a tuturor. Tu, care te pregătești să devii noua noastră patrie, ce fel de patrie ne vei fi? Mamă bună sau mașteră? Prieten sau un aprig tiran care ne va îngrămădi în pântecele sau, care ne va fereca acolo în lanțuri, la fel cum în îndepărtata antichitate erau ferecați robii la vâslele corăbiilor?

Planeta prinse brusc să vibreze, să se legene, ca în bătaia unui vânt puternic, dădu să vină mai aproape și veni ceva mai aproape, apoi încă mai aproape, dar se spălăci, se încețoșă, se închise în aureola sa roz-oranj, care inundă tot cerul lui Icar și înghiți toate stelele și galaxiile, nemailăsând să se vadă nimic dintr-însa, afară doar de aureolă. Era evident că încercarea de a focaliza holograma astfel încât să vedem o seamă de detalii ale planetei eșuase. Ne forțam atât de tare privirea pentru a distinge cel puțin un colțișor din natura ei, încât ne treceau

lacrimile, dar nu mai puteam zări nimic, iar strălucirea ei începu să joace în cercuri de foc în creierele noastre. Cineva exclamă dezamăgit îndărătul meu:

— Trebuia s-o fi lăsat așa cum era!

Un altul trase o înjurătură. Un al treilea obiectă:

— Stai, păi asta-i uluitor! Să expediezi o hologramă la o asemenea distanță... Câte unități astronomice sunt? Și pe o țintă atât de mare!

De acum ne puteam gândi și la alte lucruri, așa că era normal să realizăm în cele din urmă măreția evenimentului. Ceea ce mai înainte ținuse de viața noastră cotidiană, fiind parte integrantă a ei – holograma oamenilor și a obiectelor – căpăta acum noi dimensiuni nu numai în sensul direct al cuvântului. Să fotografiezi holografic o planetă întreagă și să-i trimiți imaginea la miliarde și miliarde de kilometri constituia o realizare a cărei însemnătate ca mijloc de investigație în vederea stabilirii unui contact cu alte civilizații abia de acum înainte aveam s-o apreciem.

Aureola prinse parcă să se comprime, să slăbească și să se îndepărteze, până când prin ea întrezăririrăm din nou conturul discului – imens și pestriț, în plăcute tonuri pastel, a căror claritate era estompată de un halou oranj-rozalb; haloul părea că își schimbă intensitatea culorilor și densitatea în funcție de distanța la care se afla față de ecuator și de poziția planetei față de Esna, acel astru care avea să stăruie în viitor deasupra capetelor noastre, luminându-ne. Acum discul deveni mai mic, cu vreo zece centimetri pesemne mai mic decât la prima sa apariție, dar sensibil mai olar, mai limpede și mai pestriț. Continentele căpătară contur, reliefându-se printre întinderile de un albastru șters al oceanelor. Atâta doar că nu mai semănau acum cu cele terestre, nu mai semănau defel cu ele, și totuși erau continente – continente roșii-cenușii cu înălțimi și văi peste care urma să aștern em noi petele verzi ale vieții.

Umărul Helianei tresări atât de puternic la subsuoara mea, încât fu cât pe ce să mă salte și pe mine.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat-o eu.

— Nimic, răspunse ea, dar în aceeași clipă tresări din nou.

— Heli ce-i cu tine?

— Nimic mă gândesc la copii. Ei sunt acum afară. Mă gândesc dacă pot s-o vadă, fiind atât de contopiți cu spațiul... Unde or fi

acum, bieții de ei!

Vorbea în șoaptă, căci aceste cuvinte nu trebuiau să fie auzite de nimeni de aici, în afara lui Varii Lotz; vocea ei se întrerupea într-un chip suspect, dar atunci am pus acest lucru pe seama faptului că vorbea în șoaptă.

— De ce „bieții de ei”? am obiectat la rândul meu tot în șoaptă. Eu unul chiar îi invidiez.

— De ce? tresări ea din nou. Dacă teoria lui Lotz este adevărată, ei, drăgălașii, nu sunt nimic altceva decât niște puișori de neandertalieni, care își vor începe abia de acum încolo evoluția în cine știe ce condiții neomenești.

Am râs nițel, căci le spusese atât de frumos – puișori de neanderthalieni! Și cuprins brusc de un fior de dragoste, am strâns-o și mai tare la piept pe cumintea mea fetiță. O îmbrățișam concomitent și pe ea, și pe cei optsprezece puișori de neandertalieni ai noștri. Unde se vor fi aflând oare acum? Golași, neajutorați, dar cei doi care nu se înapoiaseră și pe care eu nu-i cunoșteam? Să fi pierit oare în zonele înspăimântătoare ale junglei cvadridimensionale sau pur și simplu acolo se simțeau mai bine și uitaseră drumul de înapoiere? Când l-am descusut pe Erky unde-i place mai mult – acolo sau pe Icar, el a ezitat mult să răspundă, temându-se să nu mă jignească, apoi recunoscu: nu putea să spună ce-i „acolo” dar acolo se simțea bine. Nimeni nu ne putea spune ce-i „acolo” și, de fapt, aveam noi să aflăm vreodată? Oare puișorii de neandertalieni aveau să evolueze cândva atât, încât să fie în stare să-și transfere cunoștințele de acolo aici? Sau aidoma neandertalienilor tereștri aveau să rămână o ramură nerealizată, colaterală în procesul evoluției, sortită pieirii? Și, la drept vorbind, aveam noi oare să aflăm ce-i acest uluitor „spațiu” în care rătăceau acum copii noștri, spațiu care putea reține totul: de la firul de praf până la infinitate, de la imaterial până la acel ceva din care numai un centimetru cub cântărește milioane de tone? Acest „spațiu”, unde totul e atât de aproape și atât de departe? Ca această necunoscută planetă care îți lasă impresia că-i suficient să faci un pas dincolo de terasă ca să și pui piciorul pe ea…

— Auzi, îmi întrerupse Heli noianul întrebărilor mele mute, adresate parcă acelui chip al viitoarei noastre patrii.

Am ciulit urechile. Încetișor, dar cu o subliniată solemnitate, se revărsa asupra noastră răzbind din difuzoarele invizibile ale

terasei – și parcă din înseși tăriile cerului și din cuprinsul planetei roș-oranj – „Nașterea lui Icar” – simfonia Mayolei Beni. Când începuse? Dacă ar fi fost să mă iau după dezvoltarea temei – încă de la apariția hologramei. Reușit aranjament – de ce să nu le recunosc meritul – al celor care hotărâseră anterior problema instalării și acum, cu muzica aceasta îndrăgită de toată lumea, ne dădeau de înțeles o dată în plus: iată, asta-i planeta Esnei, bună sau rea, vă place sau nu, pe ea se vor naște viitorii icarieni!

Dar Mayola? Unde se afla ea acum? Privea, desigur, și ea de undeva holograma și se întreba: va naște oare această planetă odată cu noua omenire și o nouă muzică? Mi se părea ciudat cum de fusese posibil să n-o întâlnesc atâta timp nici măcar o singură dată sau asta se datora pur și simplu faptului că drumurile noastre erau diferite?… Se vede că Heli a avut dreptate: dragostea reprezintă, într-adevăr, un sistem închis, care te îndepărtează inevitabil de ceilalți.

— Zenon, mi se adresă brusc Heli pe un ton mai ridicat și oarecum la unison cu caracterul solemn ai muzicii, eu n-am să-i părăsesc niciodată pe copii.

— Păi cine te pune să-i părăsești, i-am replicat eu, dar în aceeași clipă am simțit cum mă trece un fior din creștet până-n tălpi.

Ea nu mai vorbea în șoaptă, și-apoi nici nu mai era nevoie să vorbească în șoaptă. Oamenii de pe terasă erau absorbiți de priveliște, de propriile lor gânduri și sentimente și de acea străveche luptă ce o purtau în sufletul ființei umane cele două eterne tendințe ce se excludeau reciproc – atracția spre viața statornică, spre stăpânirea individuală a unei bucăți de spațiu și acel instinct rătăcitor, care a risipit neamul omenesc pe toată suprafața planetei noastre și apoi și în afara ei. Da, pe nimeni nu interesa în ceasul acela istoric discuția noastră. Nici măcar pe Varii Lotz, înflăcăratul militant pentru omenia din om, care stătea cu chipul stăpânit de aceeași uitare de sine ca toți ceilalți.

— Ce-i cu declarațiile astea? am repetat eu, căci ea nu-mi răspunsese încă.

— Ai și uitat? rosti Heli tărăgănat, ca și cum i-ar fi părut rău că începuse discuția. Dacă pătrund în sistemul Esnei, copiii vor muri.

Imensa față roz-oranj a planetei, care cu câteva minute mai înainte îmi devenise apropiată, rânji acum la mine cu o răutate batjocoritoare. Ei și, parcă îmi zicea ea, ei și?

— Nu vor muri, am spus eu după o scurtă pauză, fără a fi convins de acest lucru. Îi vom pregăti treptat.

— În cazul în care își vor pierde capacitatea de a se contopi cu spațiul. Cum… am pierdut-o și eu.

Ultimele cuvinte sunară ca un reproș la adresa mea. Și pe loc părăsi peștera subsuoarei mele, lăsând în locul ei să năvălească frigul.

— Sunt convinsă că nici consiliul astronavigatorial nu va admite ca micuții să piardă această capacitate. Nimeni nu ne va ierta acest lucru…

— Mai încet! am întrerupt-o eu.

Dar nu de teamă că o vor auzi ceilalți. Se înțelege de la sine că nimeni nu va permite așa ceva. Tremurau pentru acești copii ca pentru cel mai scump lucru de pe Icar. După toate probabilitățile, aveam să-i lăsăm într-o stație specială, pe o îndepărtată orbită circumstelară, unde influența Esnei nu ar fi fost aproape deloc resimțită, sau aveam să-i lăsăm să-și caute singuri drumul prin Galaxie. Dar cineva trebuia totuși să se îngrijească mai departe de ei!

Sentimentul acela de fericire și în același timp de îngrijorare al celui care se mută într-o locuință nouă, sentiment care pusese și pe mine stăpânire în fața hologramei viitoarei noastre case, se transforma într-o înfiorare rece. Da, nu va exista o casă comună pentru mine și pentru fata mea. Ea mă iubea, chipurile, mai mult decât orice, și iată… oare instinctul matern, pe care eu mă străduisem în zadar să-l trezesc în sufletul ei, oare acest instinct o lega atât de mult de copii? Sau se simțea și în mod afectiv mai atașată de ei, astfel încât, aflându-se la răspântia celor două lumi, ea se situa fără să mai ezite de partea celeilalte? De fapt, rezulta că eu sunt cel care trebuie să facă alegerea. Mă voi dovedi oare în stare să dispun de puterea și răbdarea care mi-ar fi necesare spre a trăi pe o orbită îndepărtată, când ei, acolo jos, pe oceanele acelea albastre și pe continentele acelea roșii-cafenii…

Ea îmi auzi toate întrebările – le auzi, pesemne, pentru că aceste întrebări aveau înlăuntrul făpturii mele rezonanța de gheață a viitoarei dureri:

— Nu fi supărat pe mine, dragul meu. Nu-i pot părăsi pe copii, de asta îți dai și tu seama. De altfel… după cum vezi, nu sunt creată pentru a trăi pe planetă, și nu ai fi fericit cu mine acolo. S-ar putea… după ce voi sta un timp împreună cu copiii în afara sistemului, s-ar putea să-mi redobândesc capacitatea. Te rog însă să nu te superi, te rog…

Se lipi toată de mine și, adăpostindu-și obrazul în palmele mele, mi le umplu de lacrimi.

— Dar eu? am întrebat-o mai mult pentru mine însumi, deoarece ea sau nu mă mai voia, sau încerca să-mi ușureze alegerea.

— Nu fi supărat pe mine, te rog! Dacă vrei… așteaptă-mă nițel… să văd ce se va întâmpla cu mine. Eu… eu… trebuie să înțeleg în cele din urmă ce se va întâmpla cu mine, nu-i așa, ce voi deveni… chiar și copiii… Dacă m-ai aștepta nițeluș, doar nițeluș…

— Să mergem! am rostit scoțând-o de pe terasă aproape pe sus pe fetița mea umflată de plâns.

Holograma celei de-a doua planete din sistemul Esnei, care îmi devenise brusc atât de antipatică, încât nu mai aveam puteri s-o privesc, rămase îndărătul nostru. Încă douăzeci de zile avea să mai atârne acolo această măreață creație ca un indicator de drum și ca un scop final, pentru a-i călăuzi pe icarieni spre fapte și mai glorioase. Avea să mai apară iar și iar ca un semn de recunoștință față de geniul acelui Pământ ce amuțise în urma noastră și ca un salut filial adresat din depărtări. Avea să înflorească în culorile ei roz-oranj – o gigantică pată de soare – când ici, când colo prin Galaxie, ca o chemare către toate civilizațiile galactice. Și ca o nouă provocare a omului.

Adevăr, adevăr grăiesc vouă:
Trebuie să mai ai haos în sinea ta,
Spre a naște o stea dansatoare

(Dintr-un cântec străvechi cântat cu
plăcere de Mayola Beni).

Termodinamica sufletului

1

Holograma celei de-a doua planete din sistemul Esnei continuă să apară în același loc la interval de douăzeci de zile pentru câte douăzeci de zile. Era când mai clară, când mai ștearsă, se muta cu câte un milion de kilometri, se înapoia, arătându-și când o față, când cealaltă, fără a reuși însă să ne ofere satisfacția unui prim plan cât de cât acceptabil. Evident, ai noștri experimentau și celelalte variante ale proiectului, încercând să-l perfecționeze. Nu exista nicio îndoială că vor reuși până la urmă din moment ce în principiu erau deja stăpâni pe el, dar aceasta nu ne diminua nerăbdarea – nici a icarienilor care o și porniseră în zbor într-acolo, nici a noastră, care ne îndepărtam de Esna. Se pare însă că era mai bine așa – în felul acesta ea continua să-și păstreze secretele, să nu fie decât un frumos câmp roz-oranj, pe care oricine putea să-l însămânțeze cu imaginația lui, să-l populeze cu visurile zămislite în singurătatea sa. El, câmpul acela, încălzit de un soare blând, învălurit de nori albi și pașnici, încă nu avea un nume, rămăsese fără nume până în momentul descinderii noastre de pe Icar. Consiliul astronavigatorial se abținu pe bună dreptate să forțeze lucrurile, aștepta ca numele să vină de la sine, să se impună; de altfel, nimeni nu se încumeta să lanseze un asemenea nume nici măcar în glumă. Măreția acelor zile de importanță istorică paraliza ingeniozitatea icarienilor.

Navei noastre expediționare îi dădusem un nume cu totul logic: Al Doilea Pământ sau în termeni mai științifici: Terra Secunda, deoarece ne îndepărtam și de una, și de cealaltă și nu mai aveam legătură nici cu una, nici cu cealaltă. Treptat însă legea economiei lingvistice, precum și starea noastră emoțională impuseră diminutivul „Terriana”, căci, nu-i așa,

planeta era mai mică decât pământul. Dar Terriana îmi amintea prea mult de Heliana, și de fiecare dată când cineva pronunța acest cuvânt inima mi se strângea ca o stea în colaps gravitațional.

Iertați-mă pentru comparația plină de grandomanie – e o glumă, se înțelege, dar cu toată gluma, eu sufeream din cauza Helianei. Și nu atât pentru că o iubeam, cât pentru că o lăsam singură în acel tragic moment de răspântie a celor două lumi, în eroica ei încercare de a fi măcar o verigă de legătură între ele. Iar odată cu îndepărtarea noastră de Icar deveneam tot mai conștient de faptul că n-am încetat să o iubesc nici pe Mayola, așa că sufeream acum pentru amândouă. Și mai știam bine că nu numai datoria m-a determinat să pornesc în căutarea celei de-a treia, că parțial justificam cu „soarta” și o încercare de-a mea de a fugi de haosul propriilor mele sentimente.

După ce Terriana atârnă pe cerul lui Icar, făcând, evident, plăcere tuturor și stârnind concomitent și primele discuții în privința viitoarei ei organizări, consiliul astronavigatorial hotărî să ridice interdicția privind toate secretele de serviciu sau de sector. Câteva zile în șir icarienii umblară ca năuciți – și într-adevăr erau năuciți – aflând de fenomenele inexplicabile, monstruoase prin proporțiile lor, care se adunaseră ca probleme de-a lungul drumului străbătut. Apoi votară în unanimitate pentru statornicire pe cea de-a doua planetă din sistemul Esnei-584. Votul lor semăna cu un reflex al fricii, cu o panicardă căutare a unui refugiu, a unui refugiu comod și călduț, care să-i ocrotească de lucrurile neînțelese din Cosmos. Da, consiliul astronavigatorial calculase la perfecție și această mișcare.

Câteva zile după referendum – eu îmi și făceam bagajul – Mayola se ivi în toată splendoarea pe ecranul aflat în cabinetul meu de lucru. Bineînțeles, ca toată lumea, știa și ea totul despre mine și Heliana și despre cei optsprezece copilași ai noștri. Eram foarte emoționat, cum nu mai fusesem aproape nicicând altădată, și n-am ascuns acest lucru. Din care pricină ea prinse și mai mult curaj, căci renunță la partea introductivă – ce mai faci, cum o mai duci, unde ai dispărut așa fără urmă, cum e posibil să nu dai niciun semn de viață atâta timp ș.a.m.d., pentru a-mi spune direct:

— Zenon, în condițiile noastre e o crimă să renunțe omul la urmași.

Inițial am crezut că jubilează sau își bate joc de Heliana, lucru care mă înfurie:

— Știi că n-am fost niciodată prea entuziasmat de activitatea referitoare la înmulțirea speței umane pe Icar. Pentru mine copilul va rămâne, în orice condiții, rodul…

Ea mă întrerupse abia răsuflând:

— Chiar nimic?… Niciun fel de sentimente nu mai nutrești pentru mine?

Întrebarea era foarte brutală, dar se vedea clar că, pentru a o pune, Mayola mersese până la limita maximă a autoumilirii. Simțeam și eu că aș mai putea fi fericit cu această femeie, că numai cu ea aș putea coborî pe Terra Secunda, pentru a trăi acolo o viață fie și anevoioasă, dar simplă și senină; am ajuta la umplerea planetei cu oameni și flori, iar în clipele de relaxare aș sta să-i ascult cântecele în care nicicând nu se va secătui acel dulce chin al năzuinței către altceva. Dar cât avea oare să dureze pentru mine o asemenea viață?

— Eu voi pleca, Mayola, i-am răspuns.

— Știu, râse ea amar. Vrei iar să fugi. Dar după cum am aflat, de astă dată lumea nu prea e dispusă să-ți dea drumul.

— Nu-ți face griji, îmi vor da…

— Nu-mi fac griji, Zenko, râse ea pentru a doua oară în același chip. În privința lui Icar n-am niciun fel de griji.

— Ești la fel de frumoasă, i-am spus.

— Cu asta mă consolez.

— Ce mai face Sterius-junior? mi-am amintit eu abia acum să întreb, dar asta însemna și un mod de a schimba vorba.

— Se dezvoltă extrem de bine. Ai fi putut veni să-l vezi măcar pe el.

Voiam să pun capăt discuției, pentru a evita astfel ispita, dar Mayola continua să mă privească de pe ecran cu ochii ei negri și mari și să-mi zâmbească cu buzele acelea cărnoase de creolă voluptos conturate.

— Să știi că eu una mă bucur de această planetă, spuse ea pe neașteptate după ce mă privise îndelung în tăcere, tulburându-mă de-a binelea. De m-ar ține anii ca să-i nasc atâția copii cât să ajungă pentru o întreagă orchestră – și adăugă înainte ca eu să reușesc să reacționez la această glumă-provocare: Dacă pleci, vin să te conduc. Multă sănătate, dragul meu!

Ca și cum ar fi participat la această convorbire a noastră, Heli

îmi declară chiar în aceeași seară pe un ton suspect de practic:

— Am vorbit cu Terryn, zice că zilele astea urmează să ridice în consiliu problema noastră. Consideră și el că lucrul cel mai înțelept ar fi să rămân cu copiii pe o orbită circumstelară. Ni se va pune la dispoziție o navă de explorare reformată, de mai mult nici nu avem nevoie eu și copiii…

Se opri, așteptându-se s-o corectez, să mă alătur și eu, dar n-avu răbdare și continuă:

— În condițiile astea… cred că cel mai bine ar fi să te întorci la Mayola. De fapt, am făcut rău că te-am despărțit de ea, dar de unde să fi știut că…

— Eu voi pleca cu expediția, am întrerupt-o iritat, căci ea știa prea bine acest lucru: ea mă privi, chipurile, uluită, dar generozitatea și spiritul autocritic pe care le manifestă nu reușiră să ascundă fulgerul de satisfacție feminină ce-i scăpără în ochi:

— Se pare că dintre noi trei cel mai mult o iubești pe Berenice.

— Da, am rostit eu fără să vreau, încuviințând de fapt nu afirmația ei, ci acea taină care zăcea în mine.

— Da? râse la fel de amar ca Mayola mica și nefericita mea Evă; puteam eu oare să-i spun că-mi este imposibil să nu mă duc la Berenice, așa cum îi era și ei imposibil să nu rămână cu copiii? Și nu era nici pe departe vorba că Berenice s-ar fi aflat în primejdie. Cum să mai fi recunoscut și faptul că mă încerca o frică groaznică – atât pentru mine, cât și pentru întreaga expediție – că aș fi preferat să rămân – ori cu ea pe o orbită circumstelară, ori cu Mayola pe planetă, că aș fi fost fericit cu oricare din ele, nu știu dacă aș fi deopotrivă de fericit, dar fericit aș fi fost? Cum să-i explic, în sfârșit, că nu aș fi niciodată fericit cu niciuna.

din ele fie călătorind printre astre, fie viețuind în adâncul unei planete, dacă aș renunța să văd și eu ce se va întâmpla cu mine când voi ajunge în preajma acelui nor?

— Da, am rostit eu pentru a doua oară.

Heli încetă să mai râdă:

— Pe Berenice nu pot fi geloasă, nu, și uite tocmai de asta mi-e ciudă, mi-e așa de ciudă, încât aproape c-o urăsc!

Și Heli arătă undeva în spațiu, dar eu mi-am dat seama că arată spre planeta roz-oranj, a cărei primă menire consta, ai fi

zis, în a-i despărți pe oameni.

În fața fiecărui icarian ea punea problema „sau – sau”. Și nu pentru că ar fi curmat drumul nostru prin Galaxie – ea nu avea să fie decât o mică escală în acest drum – ci pentru că ne întreba cu întreaga ei pustietate multicoloră: Cum mă veți orândui? Pământul s-a format singur de-a lungul unei evoluții de milioane de ani, voi n-ați intervenit decât la sfârșit, atât cât să încurcați lucrurile, dar pe mine, pe mine trebuie să mă făuriți în întregime, după un plan prealabil. Veți face oare din mine o copie amărâtă a Pământului sau veți realiza cu totul altceva, nemaivăzut?

Icar se afla în fața unui moment măreț de verificare a puterii sale creatoare și a imaginației sale, dar deocamdată acest lucru nu reprezenta decât un prilej de controverse. Era firesc ca cei bătrâni, care purtau cu ei prin Galaxie numeroase amintiri prețioase de pe Pământ, să vrea să-și vadă realizate mirajele nostalgiei lor. Era firesc, de asemenea, ca rasa stelară clonală, cea mai numeroasă generație, care nu numai că predomina, dar cu trecerea timpului devenise omogenă, cu normative moral-culturale și estetice proprii, să vrea să-și impună concepțiile sale privind viitoarea organizare a planetei. Dar nu mai puțin firesc era ca noi, cei născuți pe Icar, să considerăm că tocmai nouă ne este dat să creăm Terra Secunda și că trebuie să creăm ceva nou, nicidecum o copie a Pământului cu tot trecutul său. Numai că n-aveam idee cum va arăta o asemenea lume nouă, nici de unde trebuie s-o începem. Se știe doar că viața nu se creează pe cale speculativă, ci liberul joc ai timpului și al masei îi sculptează chipul.

Dar întrucât acest lucru îl afecta în mod crucial pe fiecare dintre noi, puțini erau cei care, asemenea lui Terryn sau tatei, puteau declara cu resemnară:

— Voi veți trăi pe această planetă, tot voi va trebui să vi-o orânduiți. Noi, cei bătrâni, nu avem cuvântul aici.

Iar cei bătrâni erau în același timp destul de consecvenți, căutând fiecare în felul său să se retragă: tata, preluând conducerea expediției spre Berenice, Terryn – renunțând la postul de președinte în favoarea lui Varii Lotz și luând hotărârea de a rămâne pe Icar. Icar avea să fie transformat într-o fortăreață zburătoare, pentru a apăra planeta – exista chiar o părere, care câștiga tot mai muți adepți, ca planeta să fie

botezată Icar, pentru a asigura continuitatea misiunii, iar asteroidului să i se spună din nou Hidalgo, urmând să se rezume la funcțiile sale cavalerești. Dar el nu avea să se rezume la ele – avea să fie transformat într-o gigantică uzină care să producă tot ceea ce la început nu putea să fie produs pe planetă. Și încă ceva – avea să devină un mare incubator de copii. Iată, de treburile astea urma să răspundă acum Terryn, și urma să răspundă atâta timp cât se va simți o nevoie acută de mână de lucru și până vom izbuti să știm ceva mai mult despre Berenice; după care el, împreună cu încă câțiva bătrâni, avea să pornească, congelat, spre Pământ, pentru a-i dezvălui în ultimele zile ale vieții sale povestea cu sora lui mai mică de lângă Esna. Iată cum îi despărțea pe icarieni această planetă înainte încă de a le fi devenit o patrie adevărată, îi despărțea, dar îi și subordona, cerându-le să o slujească.

2

Am fost printre puținii care au încercat să nu se subordoneze. Consiliul astronavigatorial a insistat să rămân pe Icar, unde era mare nevoie de medici pentru sectoarele de nașteri, a făcut chiar apel la jurământul meu de medic, dar nimeni n-a reușit să mă convingă. Și nu aveau dreptul să mă oblige, deoarece într-un fel sau altul eu fusesem cel ce realizase primul contact cu Berenice. Chiar și tata a încercat să mă facă să renunț, spunându-mi-o, ca părinte, destul de direct:

— Zenko, acum când s-a redus efectivul de la douăzeci și trei la nouă, sincer să fiu, aș prefera să am la bord în locul tău încă un inginer sau măcar un alt specialist.

— Ai perfectă dreptate, cum să nu, am rânjit eu, căci nu-i puteam încă explica nici lui ceea ce trecusem sub tăcere față de Heli. Numai că n-ai dreptul să-l privezi pe fiul tău de un lucru pe care tu însuți ți-l permiți. Nu-i deloc instructiv.

— Ce, ce-mi permit? se neliniști el atât de tare, încât m-am văzut nevoit să-i servesc gluma:

— Să fugi de soția ta.

Am spus-o și pentru că Terryn participa la această discuție, dar a înțeles și tata prea bine la ce anume mă refeream. După felul în care a zâmbit Terryn mi-am dat seama că a priceput și el aluzia, drept care se ridică și plecă, lăsându-ne singuri.

— Zenko, îmi spuse tata, prăbușindu-se, obosit, într-un fotoliu și închizând ochii. Eu sunt de acum bătrân, sunt dintre cei mai bătrâni oameni de pe Icar; cei tineri vin mereu să-mi ceară sfatul. Vin fie din politețe, fie – aceasta ar fi mult mai grav – dintr-o sinceră încredere în experiența mea. Dar sfatul meu, oricare ar fi el, ar constitui pentru ei un obstacol…

După cum am amintit undeva în însemnările mele, eu îmi iubeam tatăl. Berenice izbutise să ne apropie, astfel că acum îmi părea rău pentru vorbele pe care le rostisem, căci îl vedeam gata să se umilească în fața mea. De aceea l-am întrerupt:

— Am glumit, tată. De fapt, mama a fost cea care a fugit de noi. Când a izbucnit în plâns la plecarea ta, ea nu plângea din cauza despărțirii, plângea de fericire că are în sfârșit posibilitatea să-și prăsească în tihnă microbii, plantele și animalele ei.

Ea izbucnise într-adevăr în plâns, dar eu o uram în minutele acelea de rămas bun, deoarece îmi părea nespus de rău după ea. Și pentru că nu realizam că ea nu știe lucrul de care eu eram ca și convins: că nu ne vom mai vedea niciodată. Era neobișnuit de frumoasă în însuflețirea ei și ne ignorase deliberat în zilele dinaintea plecării, pentru a nu uita să ia cu sine ceea ce i-ar fi trebuit din laboratoarele ei.

— Mamă, i-am zis eu atunci. Sunt convins că acolo vei fi mai fericită.

Asta trebuia să sune a consolare, dar ea, din obișnuință, nu reținu decât ironia și se grăbi să-și șteargă lacrimii:

— Cu toți vom fi mai fericiți acolo, băiatul meu drag.

— Mai ales pupilele tale, am adăugat eu, dar îmi venea să urlu, pentru că nu eram în stare să schimb nici măcar acum cu mama câteva cuvinte mai omenești. Pe care dintre ele ai să le lansezi mai întâi?

— Evident, am să încerc mai întâi cu bacteriile care formează solul, cu enzimele, în general, ne așteaptă o muncă teribilă, exclamă ea ca și cum ne-ar fi promis niște banchete de pomină. De aceea nu lungiți prea mult flirtul vostru cu Berenice. Am să vă aștept cu nerăbdare…

Înfățișarea ei nu avu darul să mă convingă că o să-mi simtă prea mult lipsa și asta mă pleoști și mai tare. Abia m-am abținut să nu izbucnesc în plâns când m-a îmbrățișat și o picătură fierbinte mi s-a prelins pe gât. Mamă, striga fără grai suferința

mea, de ce nu mă oprești? De ce nu insiști să vin cu tine? Că doar se zice că mamele au un simț mai aparte, că ele, chipurile, ar presimți când copiii lor sunt în primejdie? Unde e instinctul tău, mamă, sau s-ar putea ca eu... să mă întorc totuși?

Nu știu ce și-au spus când și-a luat rămas bun de la tata, dar acum el îmi spuse:

— Mama ta are dreptul la această fericire, fiule. Și toți cei din generația ei au dreptul să-și făurească singuri o patrie. Pentru ei Icar nu reprezintă o patrie adevărată, ea pentru voi, ei aproape că n-au luat parte la construirea lui. Dar eu începusem să-ți vorbesc despre mine: patria mea rămâne Pământul. Dacă am încercat cândva să fug de ceva, apoi de el am încercat să fug. Pentru a căuta, mai liber, căile spre adevărurile Universului. Ce-aș putea să fac eu pe această planetă? Tu ai spus-o cândva, atunci când te-am acuzat de viclenie, îți amintești? Vom crea acolo același labirint pentru propria noastră inteligență, un labirint comod și călduț, în care rațiunea noastră s-ar putea descompune de atâta confort, dacă nu vom porni curând din nou la drum. Voi, cei tineri, aveți timp să faceți un asemenea popas, să dați satisfacție și instinctului vostru creator, căci omul nu e mimai un căutător de adevăruri. Știți că după câțiva ani veți porni din nou prin Galaxie, dar eu nu mai dispun de timpul acesta...

Așa se justifica tata în fața mea și probabili pentru sine însuși, dar eu intuiam drama acestui om cu adevărat mare, care nu voia, prin autoritatea prezenței sale, să constituie o piedică în calea tinerilor dornici să-și organizeze viața după gustul și priceperea lor. Această dramă i se furișa uneori în glas, mai ales în acele rare ore libere ale noastre, când stăteam și contemplam discul Terrianei, ce ajunsese acum cât un cap de om, iar tata spunea pentru a nu știu câta oară:

— Sunt curios să știu ce vor face totuși din această planetă...

Altă dată oftă:

— Sunt sigur că maică-ta s-a dezlănțuit ca o furie. N-ai idee cât suferea pentru că nu dispunea de posibilitatea de a face o selecție adevărată, la scară mare; tu o tot luai peste picior cu cosmetica, dar ea făcea acest lucru doar ca să-și ocupe timpul. O fire teribil de activă...

— La fel făcea și acasă, veșnic reorganiza și transforma, am adăugat eu cu aceeași nostalgie. De regulă, băieții seamănă cu

mamele lor, dar eu n-am luat nimic nici din frumusețea ei, nici din capacitatea ei de muncă…

— S-or fi adaptat oare ferobacteriile? Maică-ta zicea că ele sunt cele mai rezistente, dar cine poate ști! Fără ele însă, n-am făcut nimic…

Avea în vedere acele mici și fenomenale viețuitoare microscopice, care, hrănindu-se, extrăgeau în chip miraculos și în cea mai bună stare fierul din masa stâncoasă a asteroidului Hidalgo. Mai existau și pentru alte metale asemenea bacterii, care reprezentau, de fapt, acele silențioase uzine fermecate ce ne livrau metalele necesare.

Bineînțeles, discuția noastră se întorcea din nou la probleme legate de construirea planetei. Și în loc să discutăm despre Berenice, spre care goneam din răsputeri, deoarece ea nu numai că era mai importantă pentru noi, dar justifica pe deplin și prezența tatei și a mea, și sacrificiul celorlalți șapte, noi începeam pentru a nu știu câta oară să discutăm dacă ne vor fi suficiente capacitățile instalației de producere a oxigenului, pentru a satura aerul de acolo cu procentul necesar, dacă cloralul va fi repede asimilat de apele de acolo, în care anume moment se va putea trece la acea metodă rapidă ce ne-ar permite să obținem din celule, prin sinteză, plante, și după cât timp va răsări prima pădure, chiar în condiții de hidrocultură, așa cum stăteau lucrurile și cu pădurea de pe Icar…

Erau caraghioase aceste discuții ale noastre, deoarece nimic din ele nu se referea la icarieni. Înainte de toate ei aveau să-și construiască o a doua lume artificială, la fel cum era Icar, o lume ce se va situa adânc în măruntaiele planetei, fiind închisă ermetic, invizibilă pentru ochiul străin care, din apropiere sau din depărtare, ar fi căutat viață pe suprafața ei roz-oranj. Și abia apoi s-ar fi ocupat de amenajarea planetei la suprafață. E adevărat, purificarea și înnobilarea atmosferei s-ar fi putut face concomitent, dar ogoarele și pădurile ar mai fi avut destul de așteptat. De ele icarienii aveau să se ocupe doar după ce și-ar fi terminat activitatea sub solul sau sub oceanele Terrianei. Și asta ar fi făcut-o, într-adevăr, mai mult din plăcere decât dintr-o necesitate nemijlocită. Abia atunci aveau să devină din nou egali cu Dumnezeu. Căci, nu-i așa, și Dumnezeul biblic crease lumea nu pentru a mânca și a bea din ea, ci așa, pentru propria lui plăcere. Astfel încât, la fel cu Dumnezeul biblic, icarienii vor

crea aerul Terrianei, vor face păduri și ogoare, și grădini, iar în ele vor slobozi insecte și păsări, căci Icar era o adevărată corabie a lui Noe, care adusese de pe Pământ în formă de celule tot felul de creații divine. Și cum Dumnezeul biblic își încoronase și își înfrumusețase opera făcându-l pe om – o ființă, după mine, destul de suspectă ca valoare estetică – la fel și icarienii aveau să-și încoroneze opera atunci când, după decenii de muncă intensă, aveau să slobozească în mările umplute cu pește ale Terrianei prima pereche de delfini, iar în poienile ei – primele căprioare și primii lei…

Acestea erau atât cuvintele și previziunile mele, cât și ale tatei, căci discuțiile noastre se încheiau, de regulă, cu oftatul său:

— Omul trebuie să se simtă egal cu Dumnezeu numai atunci când creează. Dacă pornește să caute sensul unui lucru, așa cum am pornit noi, fiind perfect conștient că nu va reuși să realizeze ce și-a propus pe parcursul vieții, el nu face decât să devină conștient de nimicnicia sa în fața Universului. Icarienii aveau nevoie de Terriana în primul rând pentru a-și redobândi încrederea în sine.

— Tată, vrei cumva să spui că noi doi ne-am pierdut încrederea în noi înșine? Nu am pornit oare să cucerim o lume, care, se vede cât de colo, este cu mult mai puternică decât a noastră? l-am contrazis eu, căci simțeam că așteaptă să-l contrazic aducând drept argumente tocmai asemenea banalități: căci, dacă n-ar fi fost la mijloc îndârjirea omului de a alerga până la moarte după himere și adevăruri, n-ar fi existat nici capacitatea lui de creație. Iată că și pe această planetă îndepărtată există acum oameni! Omul îi este egal lui Dumnezeu mai ales pentru faptul că a reușit să încălzească indiferența Universului cu gândul și făptura sa…

Astfel discutam noi, tată și fiu, în rarele noastre ceasuri libere din fața ecranului pe care chipul interferat al Terrianei se transforma repede dintr-o planetă într-o steluță de culoare oranj-pal. Și mi se părea straniu faptul că eram de aceeași părere, în pofida concluziei sale însoțite de reproș:

— Să știi totuși că nu înțeleg de ce n-ai rămas, Zenko…

La care eu replicam:

— Ți-am mai spus: ca să nu existe acolo cromozomi ai răului!

Apoi, supărat, chipurile, mă îndreptam spre mica mea cabină.

Pentru a pune muzica aceea închisă în cristalul pe care mi-l dăruise Mayola Beni. Ea venise, într-adevăr, să-și ia rămas bun la plecarea mea. Așteptase ca eleva ei Heliana să termine cu sărutările și lacrimile ei, apoi mă îmbrățișă și mă sărută și ea întocmai ca o soție, îmi vârî în palmă micul cartuș cu înregistrarea, spunându-mi:

— E pentru tine, un poem simfonic. Încă nu l-a ascultat nimeni.

Era, într-adevăr, pentru mine, căci la începutul înregistrării, Mayola pronunța cu o voce care-i trăda mai curând lacrimile decât tonul solemn: „Ție, Zenon Balov, îți dedic această «Odă a suferinței umane»”. Mai departe însă n-am ascultat sau n-am vrut să ascult acele cuvinte care exprimau suferință ce mistuia inima unei femei înșelate. Nu știu cât și ce anume conținea această odă, ce altceva mai evoca ea, căci o ascultam mereu în stări speciale. O puneam aproape zilnic și deslușeam în ea polifonia acelei dureri atotcuprinzătoare care mișcă lumea umană: rana pricinuită de o mână străină, și suferința propriei răniri, spasmele în fața irealizabilului și lovitura dezamăgirii, suferința speranței și melancolia împlinirii, gemetele dulci ale conceperii și țipătul unei nașteri…

— Ce-i asta? se miră prietenul meu Darian când mă surprinse ascultând-o, întins în hamac.

— Muzică, i-am replicat. Duc cu mine o muzică specială pentru Berenice. Sunt curios ce-o să zică atunci când o va auzi.

— Nu-i nițel cam tristă? mă întrebă el.

— Deloc. Dimpotrivă, este o odă, i-am replicat, și, rânjindu-i ca o fiară, am zbierat: Ia mai cară-te de pe capul meu!

3

Era vorba de același Darian care cu ani în urmă făcea tot felul de glume pe seama ignoranței mele într-ale astrofizicii și care se amărâse din cale-afară aflând că eu nu știu ce-i ăla un șoarece. Un armean cu fața mare și nasul coroiat, cu care m-am împrietenit și mai mult în timp ce prelucram împreună materialele referitoare la Berenice. Încă de pe atunci îl întrebam deseori ce părere are despre așa-numitele fenomene parapsihologice și dacă consideră că este posibil ca omul să vadă un eveniment ce se va petrece în viitor, dar discuțiile

noastre se rezumau mai curând la un ton glumeț. Atunci însă când ne-am convins definitiv că Berenice se îndreaptă spre acel nor misterios ce aducea de departe cu o „gaură neagră” și că a devenit real pericolul de a o pierde definitiv dacă nu porneam de îndată, l-am determinat pe tata să mergem la Darian. Tocmai fusese publicat materialul documentar referitor la cei optsprezece copilași stranii, așa că nu mai avea temei să nu mă mai ia în serios.

El îmi ascultă relatarea – relatare destul de anemică, dezlânată, din cauza emoției ce mă cuprinsese – își ciupi cu două degete vârful cărnos al nasului său coroiat și râse:

— Din moment ce m-ai văzut acolo, înseamnă că m-am inclus în expediție. Este posibil să schimbăm mersul istoriei? Și chiar dacă am fi în stare, avem dreptul să-l schimbăm?

— N-o lua așa, am izbucnit eu aproape plângând de neputință. Tu nu mă crezi. În cazul ăsta nici nu trebuie să vii, mă auzi!? Poți veni numai dacă crezi cu adevărat în asta. Altfel, dacă… dacă într-adevăr se va întâmpla, asta va fi o crimă din partea mea, mă înțelegi…

— Dar eu te cred, Balov. Întotdeauna te-am crezut cu adevărat, mă luă el peste picior repetând cuvântul pe care-l rostisem.

— Darian, interveni și tata, știi că dintre toți astrofizicienii pe tine te prețuiesc cel mai mult. După ce expediția a fost redusă la o treime, îți dai seama că-mi va fi greu fără tine și totuși insist și eu să nu riscăm. Nu-i vorba de nicio superstiție…

Și se porni să explice ceva de care el însuși nu era convins, dar a cărui eventuală realitate ar fi vrut totuși s-o explice măcar ipotetic.

— Ascultă, șefule, îl întrerupse Darian lăsând gluma la o parte. Asupra unor asemenea lucruri are rost să cugeți doar după ce se confirmă sau poți discuta despre ele la modul pur teoretic, atunci când, în general, nu există posibilitatea confirmării lor. Or, nouă ni se oferă această posibilitate. Deci nici dumneata nu iei în serios faptul că eu renunț la dreptul meu de a o vedea de aproape nu numai pe Berenice, ci și pe acel ceva ce seamănă cu o „gaură neagră”?

— Atâta lume a renunțat de dragul instalării… ridică tata din umeri. Dreptul la o viață omenească normală…

— Eu sunt astrofizician, nu-i treaba mea să mă îngrop în

pământ. De altfel, îndatorirea mea numărul unu este să cercetez temeinic împrejurimile Esnei, din moment ce urmează să ne instalăm în apropierea ei. Norul acesta se află totuși prea aproape de ea, pentru a-l putea ignora.

— Bine, bine, se învoi parcă prea repede tata, iar eu, disperat, am trântit ușa și am plecat.

Acum, în timp ce ne îndreptam spre norul acela, Darian începu să mă descoasă despre viziunea pe care o avusesem, procedând întocmai cum proceda tata de îndată ce rămânea singur cu mine: tata aducea vorba de Terriana și de mama, iar Darian stăruia să-i spun exact cum anume a ieșit afară, cu ce era îmbrăcat, dacă a spus ceva, dacă nu a lăsat vreun bilețel, dacă nu s-a adresat cuiva, ce s-a întâmplat apoi. Aveam impresia că în felul acesta voia să se obișnuiască cu gândul pieirii sale și mă îngrijoram tot mai mult pentru soarta lui, căci studiasem psihologia și știam unde poate duce o asemenea stare psihică, dar de regulă nu reușeam să scap de el până nu-i mai repetam ceea ce povestisem deja de zeci de ori. Uneori încercam să improvizez în stilul lui armenesc ba o festivitate funebră tragicomică, ba altceva în locul adevăratului final al viziunii, pe care-l omiteam, dar, de regulă, acest lucru nu-mi reușea. Și nu doar din pricină că nu sunt prea tare la umor. În schimb, Darian știa de fiecare dată cum să mă păcălească, cel mai adesea recurgând la niște raționamente științifice de al căror caracter parodic nu reușeam să-mi dau imediat seama.

Da, eu nu cred totuși în teoria panspermiei, începea el, de pildă. Oricât de departe s-ar fi ajuns cu modernizarea ei… (în ceea ce mă privea, nu aveam, se înțelege, nici cea mai mică idee despre această teorie, așa că ciuleam pe loc urechile.) Iată, eu însumi mă ocup de aproape patruzeci de ani de colecționarea particulelor cosmice. Cum de n-am reușit să prind măcar un singur exemplar din aceste misterioase embrioane care cică-s purtate de vântul stelar și de galaxii și că acolo unde găsesc teren prielnic concep viața? Înseamnă că-s mai mici chiar. Decât particulele neutrino și mai greu de reținut. În acest caz însă ele pot să străbată planete întregi fără a fi reținute. Interesant ar fi, de pildă, să ne imaginăm un asemenea puhoi de purtători cosmici ai vieții în contact cu o pată nereflectantă precum aceea din nor. Deoarece dacă am accepta teoria că „găurile negre” reprezintă porți spre alte lumi, atunci… s-ar pune întrebarea: Ce

se întâmplă cu purtătorii vieții? Sunt ei universali pentru toate universurile sau fiecare univers își are purtătorii săi specifici de viață…

Oprește-te, interveneam eu indignat de speculațiile lui rudimentare, în primul rând, „găurile negre” nu reprezintă niciun fel de alte universuri, ci sunt stele obișnuite în stare de colaps, având o destul de exactă clasificare. Este adevărat că în cazul colapsului gravitațional spațiul se poate într-atât schimba, încât să se ajungă și la distrugerea timpului din el, și totul să înceapă să semene cu un mic univers guvernat de cu totul alte legi, dar aceasta nu înseamnă că principiile vieții ar putea fi…

Ce înseamnă „mic” – sărea el, găsind de îndată punctul slab în încercările mele de a mă băga în lucruri pe care el le știa de o mie de ori mai bine decât mine. Din moment ce se distruge timpul, cum afirmi tu, piere și problema dimensiunilor acestui univers… Și iată, ajuns aici, Darian îmi servea cu o perfidă resemnare:

— De fapt, tu, Balov, știi mai bine lucrurile astea, căci, orice s-ar spune, tu ești singurul care a contemplat scurgerea spațiului… Curgea ca Niagara, zici, a? Dar cum vedeai asta, în culori vreau să spun: aveai senzația că se întâmplă în afara ta, în afara corpului tău, iar nu în fața privirii lăuntrice… Mă înțelegi ce vreau să spun?

Iar eu începeam să-i spun cum am văzut scurgerea spațiului în „gaura neagră” până când, brusc, realizam festa ce mi-o juca și rămâneam cu privirea țintă la el – la fața lui mare și cenușie, cu nasul coroiat – care încetase să mă asculte. Darian tresărea stânjenit, își prindea nasul în cleștele alcătuit de arătător și degetul mijlociu al mâinii drepte și se străduia, sub pavăza palmei sale mari, să-și stăpânească acei mușchi faciali care iscau irezistibilul său zâmbet.

— Iartă-mă, Balov, că am căzut pe gânduri! Mi-e pur și simplu ciudă. Tocmai mie, cogeamite astrofizicianul, să mi se întâmple una ca asta, nu li se putea întâmpla unor profani…

Eu știam acum prea bine la ce se gândea el și ce lucruri vedea în starea sa de visare, și mă năpădea din nou sentimentul de vinovăție, și din nou mă înfuriam pe mine însumi: Cine ne-o fi pus să-i spunem? Nu puteam găsi un pretext pentru a-l ține departe de expediție? Dar cum să-i aduci o asemenea jignire, cu atât mai mult cu cât era vorba de o viziune care putea, la urma

urmelor, să fi fost un simplu vis? Pe de altă parte – lucru la care eu și tata nu ne gândisem – pe un bărbat ca Darian tocmai o asemenea sfidare l-ar fi determinat să nu renunțe, ca să nu fie considerat drept fricos…

Se înțelege că toți participanții la expediție, încă înainte de a porni la drum, făcuseră cunoștință cu povestirea mea despre viziune, fără sfârșitul ei, firește, pe care, de fapt, nu-l trecusem nici în jurnalul meu de bord. Așadar, pe fondul istoriei cu copiii, pe fondul întâlnirii mele cu Heliana (ca să mă fi putut ea săruta și eu să-i fi simțit sărutul, trebuia să mă fi aflat și eu în aceeași stare sau într-una similară), pe acest nou fond viziunea mea părea chiar banali de verosimilă. Cei doi bărbați o acceptaseră fără să se sinchisească, câtuși de puțin, poate pentru că ea le promitea totuși un final fericit al expediției. Părerea mea e că o acceptaseră cu o exagerată ușurință și erau preocupați mai degrabă să nu creăm noi înșine vreo încurcătură, oare să facă imposibilă confirmarea, decât de faptul că fenomenul se va repeta aievea în realitatea noastră. Și asta, desigur, nu era vreo credință sau vreo superstiție, ci mai curând o împăcare cu haosul spațio-temporal prin care ne deplasam.

De altfel, după apariția tatii și a teoriei sale privind viteza infinit de schimbătoare a luminii, a căzut definitiv și una dintre principalele obiecții împotriva unor asemenea fenomene în viață umană. Bine, se obiecta înainte, noi acceptăm ca posibil cazul când o mamă trăiește simultan de la mare distanță pieirea fiului ei. S-ar putea admite o asemenea stare supremă a spiritului când omul se află singur și neputincios în fața dispunerii materiale a lucrurilor în spațiu, moment în care se ascute deosebit de mult sensibilitatea câmpului în jurul creierului. Remarcați însă, evenimentul este perceput simultan sau aproape simultan! Iar ca să vezi lucruri care vor avea loc în viitor, înseamnă să recunoști deplina predeterminare a întregului mers al întregului Univers, al tuturor universurilor laolaltă, dacă Universul nu este unic. Aceasta vine în contradicție cu orice teorie cosmogonică cât de cât serioasă și se coroborează numai cu ipoteza aceea insuficient pusă la punct și deja uitată care tratează Universul ca pe un corp solid, ipoteză care a explicat totuși unele fenomene mai bine decât au făcut-o ale sale unanim acceptate, dar nu mai puțin relative, surori-nobeliste.

Încă de la Einstein se știe că nu există simultaneitate nicăieri altundeva decât în fiecare corp staționar luat în parte, și asta numai la nivel supramolecular. Înăuntru, în esența intimă a lucrurilor, printre particulele elementare, se produce din nou o asemenea încurcătură cu timpul, încât nimeni nu se poate descurca cu adevărat în ea. Iar fenomenele cum sunt acestea și cum este „contopirea copiilor cu spațiul” se desfășoară indiscutabil la acel nivel la care au loc transformările reciproce ale energiei și substanței.

— Știi ce mi-a trecut prin cap, începea altă dată Darian, privind, chipurile, concentrat la ecranul telescopului, umplut deja de norul spre care ne îndreptam în goană după Berenice. Acești stranii copii ai noștri, cum le ziceți de obicei, întorc multe lucruri pe dos. Până în prezent ipoteza lui Kardașov nu a fost de fapt infirmată, de altfel, ea nu a fost nici demonstrată, dar logic poate fi acceptată...

— Iar vrei să mă tragi în piept? îl întrerupeam eu.

— Nu, te rog, uite acolo colectorul, formează „Kardașov” sau „găuri negre”!

— Bine, bine, încuviințam eu. Și ce a spus ăla, cum îi zice? Kar... Kar...

— ...dașov. El a fost primul care le-a calculat matematic, de fapt nu sunt absolut sigur dacă dl a fost primul, dar eu pe ale lui le știu. Poți verifica, dacă vrei. Iată, privește, noi considerăm că pe-aici pe undeva se află granița sferei Schwartzschild – Darian se îndreptă, schiță cu degetul pe ecran în centrul norului ceea ce noi numiserăm „pată nereflectantă”, și se apucă din nou să mă instruiască: Se numește astfel pentru că Schwartzschild a fost primul care a determinat granița ipotetică din jurul stelei ce se contractă, graniță dincolo de care, din cauza gravitației puternice, e imposibil să scape vreo radiație. Ea nu sloboade nicio particulă din sine, ci doar atrage cu câmpul ei neobișnuit de puternic. De aceea se și numește „gaură neagră”. Cugetând la călătoriile supercivilizațiilor prin timp, Kardașov calculează, așadar, încă la mijlociii secolului al douăzecilea, că o astronavă de a lor, dacă intră și numai pentru câteva clipe în sfera lui Schwartzschild și reușește să sară înapoi, nimerește... remarcă acest lucru, băiete!... într-un univers total diferit. Universul anterior își va fi fost încheiat deja ciclul său de viață. Așa că mi-am zis să te întreb, Balov, dacă în viziunea ta viteaza noastră

navă astrală reușește, fie și fără mine, să sară înapoi, unde v-ați trezit când ați ieșit? Exista vreun indiciu că?…

— Ascultă, am izbucnit eu, de câte ori ți-am spus că viziunea s-a întrerupt! În schimb, ți-aș pune eu următoarea întrebare: De ce când spuneam copiilor: veniți după o jumătate de oră, ei veneau exact după o jumătate de oră? Ei nu erau în alt univers? Oare a te dizolva în acest fel nu înseamnă a trece într-un alt univers, cu un alt timp? Erky îmi povestea că în această jumătate de oră putea să meargă până-n celălalt capăt al Galaxiei, iar când îl întrebam cum arăta acest celălalt capăt, ridica din umeri. Așa și cu Kardașov ăsta al tău – câteva clipe și gata, un alt univers! Copiii însă îl infirmă, pe ei măcar i-am văzut cu ochii noștri, îți dai și tu seama ce harababură-i în toată treaba asta…

Darian se amuza pe seama isteriei mele:

— Știi că încă din momentul în care am aflat de proiectul instalării noastre în apropiere de Esna mi-am zis în sinea mea: icarienii sunt obosiți de toată această harababură, chiar așa mi-am zis. Dacă ar fi trebuit să completăm expediția noastră după statele inițiale, nu știu de unde am mai fi scos douăzeci de persoane. Iar la început toți au vrut s-o pornească în goană după Berenice…

— Și eu sunt obosit, dar am pornit totuși, continuam să-l înfrunt iritat.

— Cu tine lucrurile stau altfel, dădu armeanul din capul său mare. Tu ești obosit din cauza celor două frumoase. Ei poftim, oamenii n-au nici măcar câte una, iar Balov al nostru…

— Ia vezi-ți de găurile negre! am izbucnit eu și m-am îndreptat spre sectorul meu.

După o oră-două Darian avea însă să vină din nou la mine. De regulă, în asemenea cazuri, intra, își ciupea nasul, tușea în palmă, începea iar cu vreo teorie neauzită de mine, dar picantă, iar eu aveam din nou nevoie de timp pentru a-mi da seama ce anume urmărește. Îmi amintesc că nici atunci când l-am repezit pentru gluma de mai sus, el nu s-a lăsat prea mult așteptat. Mai întâi s-a strecurat prin despicătura ușii nasul lui coroiat oare a început să atârne cu vinovăție, ca și cum și-ar fi așteptat pedeapsa, adică să fie retezat de-adevăratelea.

— Nu înțeleg, Zenko, de ce te superi pe mine, spusese Darian atunci. Noi suntem oameni de știință, ne confruntăm cu cele mai

îngrozitoare contradicții pe care ni le rezervă mereu acest Univers, ba chiar ghicim ce ne-ar putea rezerva și celelalte universuri, dacă ele ar exista, iar tu de colo: să-mi văd de găurile negre! Mi-aș vedea, dar unde-s? Iată că și norul ăsta se dovedește acum a fi altceva, ceva… dracul știe ce! Crezi cumva că harababura asta nu-i și în mine? De ce atunci?…

— Nu înțelegi că cromozomul răului e lipsit de simțul umorului? Mai ales de simțul umorului armean.

— Ei, în cazul ăsta, iartă-mă! Pe viitor am să te scutesc.

Se înțelege că nu despre simțul umorului era vorba aici – dacă ai dispune de el cu tonele și tot n-ai putea să-l păstrezi în fața unui om pe care ai impresia că tu l-ai condamnat pe nedrept și-l duci la pieire.

— Bine, bine, m-am grăbit eu și de astă dată să-l iert, căci și atunci ca și mai târziu nu mă puteam supăra pe el de-adevăratelea, furia mea îndreptându-se de fiecare dată spre mine însumi, nu spre el. Ți-am mai trecut între timp prin cap vreo nouă teorie?

— Poftim, acum tu mă iei peste picior, se lumină deodată fața lui mare. Nu-i nimic, suntem chit! Dar știi la ce mă gândeam: dacă copiii ăștia ai voștri nu reprezintă vreun truc teribil de-al tău, ei confirmă, de fapt, multe din teoriile vechi, deja contestate…

— Cum să fie un truc! i-am spus gata să izbucnesc din nou.

— Stai, am zis doar așa… Doar am văzut însemnările, de atâtea ori le-am văzut! De fapt, de ce n-ar fi posibili? De pildă, în cazul particulelor elementare! Știi că în fizică numim „caracter elementar” neputința unor particule de a se descompune în părți mai mici, în schimb ele sunt în stare să treacă una-ntr-alta. De ce să nu ne imaginăm că și rațiunea fiecărui om în parte reprezintă doar o particulă elementară din rațiunea generală a Universului, care, în acceleratorul spațiului intergalactic, e capabilă să se transforme în altceva, ceva necunoscut și neînregistrat până acum, dar tu știi, desigur, despre câte particule aveam noi teorii de-a lungul deceniilor, fără să le fi înregistrat și cunoscut, știi, de asemenea, că am aplicat aceste teorii cu destul succes, în condițiile în care consideram absolut posibil ca respectivele particule să nici nu fi existat, ca tahionii, de pildă…

— Treaba asta cu „acceleratorul spațiului intergalactic” ai

spus-o bine, m-am antrenat și eu în discuție, pe deplin îmbunat. Ai zice că și Icar a nimerit într-un accelerator, de vreme ce a ieșit din granițele sistemului solar și zboară cu o viteză de sute de ori mai mare decât cea admisibilă.

— Dar e destuii de jignitor pentru om să fie o particulă elementară, nu-i așa? mă întrerupse Darian, presimțind, pesemne, că am să trântesc iar vreo prostie. Cum poți numi „elementar” un lucru dăruit cu capacitatea dumnezeiască de a se transforma în altceva, chiar și-n contrariul său! Uneori inventăm niște termeni atât de stupizi! Și v-ați găsit și voi să spuneți despre copii că-s „stranii”, păi ăsta-i cuvânt!?

— De ce? m-am simțit eu lezat. În primul rând, în comparație cu noi, sunt într-adevăr stranii iar în al doilea rând, tot din teoria particulelor elementare, numărul cuantic „stranietate”...

— Și asta-i o teorie! își ciupi Darian nasul, pregătindu-se parcă să-l blocheze între degete.

Într-adevăr, și cea din urmă teorie despre particulele elementare și câmp se descususe de mult pe la toate încheieturile sub presiunea noilor fenomene. Tata, eram încă mic și tocmai făceam cunoștință cu bazele fizicii, oftase o dată aproape distrus: ce bine ar fi dacă am avea o teorie cum e cea privind termodinamica statică! Cum de a putut ea fi creată cândva! Iată, deplasarea atomilor în gaz, Zenko, reprezintă tocmai un asemenea proces, care e, simultan, și haotic, și legic. La fel ca-n cazul particulelor elementare. Cândva oamenii au fost în stare să unească două asemenea puncte de vedere diametral opuse în această splendidă termodinamică statică, pe când noi nu știm nici măcar cu ce să începem...

— Stranii sau nu, spuse atunci Darian, copiii ăștia, împreună cu Berenice, vin să confirme, după părerea mea că geneza rațiunii umane nu constituie decât un caz particular din geneza rațiunii în general, după cum s-a exprimat un savant rus cu atâta vreme în urmă. Și că e posibilă trecerea unei forme de rațiune în alta...

— Așa-i, am aprobat eu și atunci după cum sunt dispus să aprob și acum o asemenea idee, căci ea îmi trecuse și mie nu o dată prin minte.

— Și degeaba fac biologii spume la gură că n-au descoperit viață pe alte planete. Viața e o stare de vârf a materiei, aș spune o realizare excepțională în evoluția ei, iar realizările

excepționale sunt rare, altfel n-ar mai fi excepționale, nu-i așa? Tocmai faptul că n-am descoperit viață pe aceste douăzeci și opt de planete care dispun de condiții adecvate pentru viață confirmă atât valoarea, cât și prezența ei…

— Cum-cum? am clipit eu, străduindu-mă să înțeleg ceva, căci ei, astrofizicienii, se luau parcă la întrecere în a debita tot felul de paradoxuri.

Fața mare, expresivă, ca de artist, a lui Darian căpătă brusc o severitate didactică:

— Nu-i chiar așa de ușor de înțeles. Mă voi folosi de un exemplu. Cândva, strămoșii mei, armenii, se aflau într-o permanentă rivalitate cu gruzinii, lucru pe atunci aproape normal între două popoare vecine. Printre altele își disputau și vechimea culturii. Așadar, în vremurile acelea, un gruzin se lăudă că în timpul săpăturilor efectuate la Tbilisi a fost găsită o sârmă de aramă, ceea ce dovedea că ei, gruzinii, dispuneau de telefon încă cu două mii de ani în urmă. La care armeanul i-a răspuns: Iar noi, când am făcut săpături la Erevan, nu am găsit nimic, ceea ce dovedește că încă cu cinci mii de ani în urmă aveam telegraf fără fir.

Eu am clipit din nou, iar el abia acum catadicsi să-și ciupească nasul cu cele două degete și, jubilând, să pufnească în râs.

Iată cum decurgeau, de regulă, discuțiile cu prietenul meu, astrofizicianul Darian; aveam senzația că nu întâmplător acest frumos bărbat făcea balansuri între știință și parodie, între serios și glumă. Și din nou mă consideram eu vinovat pentru toate astea, iar dorința ce mă încerca deseori de a-i povesti viziunea pe care o avusesem era atât de puternică, încât abia în ultima clipă reușeam să-mi înghit cuvintele ce-mi stăteau pe vârful limbii, pentru a mă justifica și a-mi exprima mila față de mine însumi.

4

Nouă persoane pe o navă de cea mai înaltă categorie astrală au întotdeauna de lucru până peste cap, dar cel puțin timpul liber programat le aparține pe de-a-ntregul în acea etapă a zborului când se îndreaptă cu viteză maximă spre țintă; cât despre noi, suntem încă destul de departe de ea. Și totuși, mai zilele trecute, tata mă tatonă îngrijorat:

— Ce spui, să mărim timpul liber sau să renunțăm definitiv la el?

Cu cât se scurta mai mult distanța dintre noi și Berenice, cu atât mai mult sporea pe astronavă încărcătura de nesiguranță și nervozitate, așa că tata avea destule motive să fie îngrijorat. Nu admiteam ca în sânul nostru să-și facă loc teama. Pasiunea pentru cercetare a fost întotdeauna mai presus în firea icarianului decât temerea pentru propria sa viață, dar acum, când ei ajunseseră să aibă patria lor – pe care încă nu o văzuseră, dar voiau nespus de mult s-o vadă – era posibil ca în „rasa astrală”, până acum lipsită de o adevărată patrie, să se nască teama față de această nouă despărțire, față de această nouă singurătate. Timpul liber și-l petreceau împreună purtând discuții despre Terriana în fața ecranelor care ne arătau imaginea ei holografică ce se destrăma în depărtare. De aceea tata mă întrebase dacă n-ar fi bine să fie suprimat timpul liber.

Eu însă m-am opus. Îmi convenea să accept explicația superficială a celor șapte din „rasa astrală”, din care eu și cu tata nu făceam parte, cum că starea lor nu avea nimic comun cu Terriana, ci se datora neîncrederii lor în succesul expediției. Chiar și efectivul de douăzeci și trei de persoane, din care ar fi trebuit, conform prevederilor inițiale, să fie compus echipajul expediției noastre, ar fi fost cu mult sub necesitățile unei misiuni tehnico-științifice de o asemenea amploare. Oamenii nu erau obișnuiți să se apuce de o treabă despre care știau dinainte că este lipsită de sens, și-n acest caz poate că era, într-adevăr, mai bine să-i fi lăsat pe Terriana; de fapt, consiliul astronavigatorial care i-a silit…

— Vouă pur și simplu vă e teamă, m-am răstit eu la unul dintre cei șapte, al cărui nume nu-l voi aminti pentru simplul motiv că nu aveam dreptate. Totuși acest lucru avu un efect mai puternic decât procedurile de calmare pe care i le prescriam, căci pentru un bărbat din rasa lor o asemenea învinuire constituie o teribilă jignire.

— Și tatăl dumitale judecă la fel? mă întrebă el.

— Dânsul e chiar cu mult mai convins, i-am replicat eu, deși tata nu-mi spusese niciodată asemenea lucruri. Voia să vă suprime timpul liber, ca să nu vă mai pască teama și singurătatea, dar eu v-am luat apărarea.

El nu mai spuse nimic, doar pe chip i se citea o tristă

nedumerire. Dar, slavă domnului, că niciunul dintre cei șapte nu i-a spus nimic tatii despre comportarea mea necuviincioasă. Ajungându-le însă la ureche cele povestite de mine, prinseră să se controleze într-o asemenea măsură, încât n-am mai apucat să observăm nicio faptă, niciun gest menit să le trădeze stările generate de acel sentiment de teamă, care, după părea mea, nu era chiar atât de rușinos. Doar Darian se-ncumetă să-i spună o dată tatii:

— Șefule, n-are rost să faci pe măscăriciul pentru a ne amuza și calma. Nu suntem copii.

La următoarea consfătuire generală bătrânul clocotea de indignare: cum au putut să-și închipuie că el se poartă așa de dragul lor… păi el se bucură sincer de întâlnirea cu Berenice, și cu norul acesta… e oare condamnabil să-și exprime omul bucuria pe astronava asta? Dacă lor li se pare atât de stupid acest lucru, față de el măcar puteau să fie mai îngăduitori; doar e om bătrân, și pământean, nu ca ei… Și așa mai departe – nu fără o aluzie camuflată la faptul că n-ar fi cazul să se mândrească atâta cu originea lor clonală. Era foarte furios, într-adevăr, din moment ce ajunsese să coboare atât de mult, chiar sub nivelul ciondănelilor noastre.

Cei șapte își aplecară capetele și nu-i spuseră nici de astă dată nimic din ceea ce ar fi putut dezvălui neînțelegerea provocată de mine, iar Darian aruncă împăciuitor:

— Bine, bine, pur și simplu nu puteam înțelege ce anume te face să fii atât de vesel, de vreme ce nici Berenice nu-ți răspunde și nici norul nu se dovedește a fi ceea ce credeai.

— Tocmai de aceea, strigă bătrânul. Jocul devine mai interesant. Păcatul vostru, dragi colegi, constă în faptul că luați lucrurile prea în serios. Relațiile noastre reciproce cu natura nu constituie o campanie de cotropire, nu constituie o bătălie, ci un joc: iată, acest lucru nu vreți voi să-l înțelegeți! Un joc întotdeauna amuzant, întotdeauna interesant, în care de regulă învingem noi. Eu nu spun că există o victorie finală pentru om, dar un lanț infinit de mici victorii, oare…

— …se poate numi și un lanț infinit de înfrângeri, strecură Darian o șopârlă, dar tata își venise deja în fire:

— Da, iată diferența dintre pesimiști și optimiști. Eu personali sunt optimist, căci natura nu s-a arătat niciodată crudă față de om. S-ar putea ca ea să nu ne fie prieten, dar în niciun caz nu e

un dușman care să vrea să ne distrugă. De aceea îi și spun joc, nu bătălie, pentru că ea e într-adevăr un partener corect. Firește, acest joc își are strategia, tactica, teoria lui și din moment ce te-ai luat cu el trebuie să-i respecți măcar legile de bază. Iar una dintre ele este obligația să-ți păstrezi stăpânirea de sine, căci dușmanul tocmai acest lucru îl pândește: s-o pierzi și să începi să faci gafe…

Un asemenea discurs ținu atunci bătrânul meu, iar eu mă gândeam în acel moment că și acest joc este ca jocul nostru de șah cu psihoroboții, când, potrivit regulilor, eram declarați învingători dacă reușeam să obținem șah etern sau pat.

Și mă mai gândeam – aflat deja în sectorul meu, în acele ore alocate vieții noastre personale, când încercam să mă descurc singur cu situația mea – că deloc nu arată așa jocul omului cu natura cum și-l imaginează optimistul meu tată. Acesta nu-i un joc între doi parteneri, ci jocul întâmplării oarbe, rostogolitul neiertător de primitiv al zarului aruncat de un Cineva, care joacă singur cu sine însuși, uite așa, pentru a-și umple timpul. Iar noi, care ne dădeam în vânt să fim parteneri, așa am apărut în Univers, cugetam eu atunci: s-a rostogolit zarul și a căzut fără să fie nicio nevoie tocmai pe această parte. Dar când va mai cădea așa? Teoria probabilităților, după cum se știe, operează cu numere lungi și prea lungi…

Și-atunci de ce trebuia să consider că soarta mi-e pecetluită din cauza viziunii mele? Orice predeterminare contravine teoriei jocului. Asta ar însemna să fie determinat în prealabil pe care din miliardele sale de părți va cădea zarul, ar însemna să vezi în prealabili întretăierea simultană a milioane de legități, adică ceea ce reprezintă orice eveniment întâmplător.

Nu mă feresc să spun că dacă exista cineva pe această astronavă care se temea cu adevărat acela eram eu, așa că celor șapte li s-a părut, desigur, monstruos reproșul meu după ce au sesizat că singura față pe care se citea teama era fața mea. Și era imposibil să n-o observe. Asemenea lucruri se ascund cu greu, de aceea am și pledat cu atâta abnegație pentru dreptul la timpul liber, căci atunci puteam să închid ușa și să stau în voia mea, scutit de privirile străine. Dar cum se întâmplă de regulă, faptul că nu împărtășeam nimănui suferințele mele nu făcea decât să le dubleze, dublându-se astfel și teama care mă priva din ce în ce mai mult de somn. În

zadar impuneam să nu chem această blestemată viziune. Infinita ei repetare o făcea să se estompeze tot mai mult, și împrospătând-o, creierul meu apela, firește, la binecunoscuta viclenie proprie tuturor creierelor de a vopsi lucrurile cu acele culori care le sunt mai mult pe plac. În felul acesta, eu mă îndepărtam tot mai mult de orice explicație cât de cât rațională, încercând să-mi sugerez că nu era vorba de niciun sfârșit, ci doar de faptul că viziunea mea pur și simplu se întrerupsese. În acest mod strecurăm eu optimism în sufletul meu răvășit, iar acest optimism arăta cam așa:

Eu reprezint, pesemne, doar o formă de tranziție spre „omul cosmic”. Nici măcar de tranziție – de tranziție e Heliana, eu sunt mai curând de tranziție între Zenon din Eleea și ea, dacă nu sunt cumva vreo formă chiar mai veche decât el. De aici mi se trage toată încurcătura în fața a ceea ce numim timp-spațiu, în fața „contradicțiilor” ce au loc în manifestările materiei. Întocmai ca micii noștri neandertalieni trebuie să înceapă și omul, de la efectuarea primilor pași, așa trebuie să înceapă pentru a ajunge într-o bună zi să se descurce cât de cât în acest haos. Eu mă voi întoarce, se înțelege, mă voi întoarce împreună cu întreaga expediție. Norul acesta nu seamănă defel cu „gaura neagră” în care se scurgea spațiul; este adevărat, e enigmatic, dar nu e, de fapt, decât un nor blând, nu are nici pe jumătate din forța aceluia care a retezat în sala de exerciții psiho-fizice capetele celor doi Zenoni și pe care unul dintre ei l-a numit „Neantul”. Iar Neantul nu doare, nu-i așa? Pe mine însă mă încerca durerea chiar și numai când mă gândeam că mă voi întoarce viu și nevătămat. Deoarece… la care dintre ele aveam să mă întorc? Da, acolo mă așteaptă Mayola și eu știu cum mă așteaptă, fiindcă nu s-a dezis de mine, ca să vadă ce se va întâmpla cu ea. Mayola mă așteaptă, iar Heli mă roagă s-o aștept eu. Dar pot eu oare s-o aștept la miliarde de kilometri de Terriana, unde ar trebui să trăiesc mereu în condiții de imponderabilitate și să visez mereu la acea dulce povară care era pentru mine creola… și care, pesemne, nu mai are nici ea cine știe ce nevoie de mine, aflându-și un nou sens al vieții, poate tocmai sensul căutat, cel final: să nască copii și să cânte pentru o nouă specie umană, să cânte așa cum cânta anticul Homer cântecele sale tinere și fermecător de naive. Mai rămâne Berenice, doar ea mai rămâne, numai că, potrivit viziunii pe care o avusesem, urma s-o pierd și

pe ea.

Așa se face că în acele zile mă întorceam cu gândul la Berenice, fiindcă adevărata mea întoarcere părea să fie acum numai la ea. Uneori numele ei stupid suna ca numele femeii iubite, aș zice că suna senzual de ispititor pentru mine, dar câte prostii nu era în stare să născocească imaginația mea chinuită. Născocea adevărate povești: de pildă, povești din care reieșea că acea „ea” nu pierise nicidecum, ci că mingea misterioasă se desfăcuse perfid și o luase în captivitate; ca atare, eu discutasem, chipurile, cu o superbă fată terestră, nu cu o mașină în curs de umanizare; rezulta că mingea o silise să vorbească cu mine în Mul acesta, adică să se prefacă, dar că până la urmă își lua ea libertatea să mă cheme cu atâta pasiune – ca s-o eliberez din captivitate și singurătate…

Născoceam asemenea povești vechi poate pentru că în poveștile vechi învinge omul și dreptatea sa. Și-mi venea să urlu de necaz că nu sunt lăsat s-o iau înaintea astronavei și să mă duc la Berenice, variantă prevăzută inițial în programul nostru. Eram puțini, și, atunci când a avut loc consfătuirea, această variantă a fost respinsă. N-am trimis decât un proiectil de cercetare cu înregistrarea vocii mele. Se vede însă că Berenice nu se lăsa păcălită, căci păstra tăcere. O tăcere îngrijorătoare. Renunță până și la obișnuita sa emisiune. Eu, bineînțeles, am refuzat să cred că, drept pedeapsă sau din gelozie, își ucisese prizoniera sa terestră – vechile povești nu se încheiau astfel. Dealtminteri, chiar atunci când stăteam la pupitrul de comandă al automatelor de cercetare, poveștile noastre moderne, confecționate, chipurile, cu cuvinte științifice, le înlocuiau fără milă pe cele vechi. (Ce altceva reprezintă ipotezele și teoriile noastre despre lume dacă nu niște povești mai mult sau mai puțin naive, născocite cu scopul de a sluji drept povață și învățătură speciei umane?). Întrucât îmi petreceam cea mai mare parte a timpului la acest pupitru, încercam să găsesc în aceste povești consolare și să aștept de la ele izbăvirea. Dar ele nu mă puteau face decât să oftez, așa cum ofta și tata gândindu-se la geniala forță științifică a termodinamicii statice. Ce bine ar fi să existe o asemenea teorie oare să unească în același mod logic ceea ce se află de neunit în sufletul meu, cugetam oftând, să lege haosul de legitățile din el, ce bine ar fi să existe o termodinamică a sufletului, limpede și simplă ca

vechile povești și ca limba cu care Mayola Beni cânta suferința umană!

Oare Berenice avea să înțeleagă această limbă?

Ea continua să tacă, deși proiectilul de cercetare îi dădea de mult târcoale, flirtând și șoptindu-i insinuant cu glasul meu amintiri despre prima noastră întâlnire. Eu suferеam, deoarece cuvintele înregistrate nu erau nici pe departe cele pe care aș fi vrut să i le spun la următoarea noastră întâlnire și nu aveau nici pe departe rezonanța aceea atât de sentimentală cu care le-aș fi exprimat. Era vorba din nou de un text adânc conceput, dezbătut în repetate rânduri, pe care vocea mea îl pronunța cu indiferența de rigoare a apelurilor colective. Iar acest lucru fusese pesemne sesizat de Berenice a mea înzestrată cu o atât de fină simțire. Ea aștepta, pesemne, să ne mai apropiem, pentru a desluși scopul călătoriei noastre. Dar nu era oare acest lucru într-adevăr o înșelătorie?

Noi pornisem pentru a întreține un contact îndelungat cu ea. Pornisem cu un program care s-o ajute să-și blocheze mecanismele de apărare până în ultima clipă, în așa fel, încât să reușim, eventual, să și aterizăm pe suprafața ei. Doar ulterior avea să se ia hotărârea dacă vom face sau nu încercări de a pătrunde și în adâncul ei – în definitiv, ea semăna cu un organism viu și o asemenea imixtiune putea să-i fie fatală. Un alt program, nu mai puțin meticulos elaborat, prevedea „accelerarea” umanizării ei cu scopul final de a o determina să ne dezvăluie totul despre sine. Mai intenționam s-o învățăm să-și supravegheze singură deplasarea, iar după ce va fi ieșit cu totul din stadiul automatismului, să ne dezvăluie și limba emisiunilor ei, pentru a ne putea folosi și noi de datele ce le culegea de-a lungul călătoriei. Mai intenționam să întreprindem și alte numeroase acțiuni în ceea ce o privea, toate acestea numindu-le patetic: program de colaborare cu o altă civilizație, de cooperare a eforturilor în vederea cuceririi Cosmosului și așa mai departe. Dar nu-i oare adevărat că aceasta putea fi numită și tentativă de a o supune, de a o folosi în scopurile noastre, de a o exploata? Și-apoi, tăcerea ei nu se datora oare faptului că punea în cumpănă tocmai această latură a relațiilor noastre – făcând-o de una singură sau așteptând ordinul celor care o creaseră?

Da, încercam eu să-l conving în zilele acestea și pe tata –

trebuie să se vorbească în altă limbă! Indiscutabil, ea palpase demult astronava noastră, își dăduse seama de dimensiunile ei, de faptul că nu era același corp cu care se împrietenise. Trebuia să ies eu personal în preajma ei… Dar tata nu se grăbea deloc s-o ajungem, deoarece, pe neașteptate, Berenice își schimbase cursul. Nu mai manifesta intenția de a pătrunde în norul acela primejdios; se deplasa tot mai încet în coada lui, urmărea în zig-zag granița exterioară a straturilor învolburate ale materiei, studiindu-le parcă ea însăși cu multă atenție. Și acest lucru ne scutea, evident, de îngrijorare pentru soarta ei. Se vede treaba că de aceea nu ne băga în seamă, fiindcă e preocupată de norul acela, obiecta tata, pentru ea norul devenise brusc mai important. Spre acesta îndrepta el întreaga atenție și toate eforturile colectivului nostru, așa că abia reușii să-l determin să lanseze, în afara programului, o mică sondă, cu o nouă înregistrare, făcută de astă dată de mine însumi, în singurătate.

Draga mea, îi spuneam în această înregistrare, eu sunt acela pe care tu îl numeai „om” și pe care îl rugai să nu plece. Eu sunt acela care a promis că se va întoarce, ca să nu mai fi niciodată singură. Eu sunt acela cu care voiai să fii și care voia să fie cu tine… Și i-am mai spus: Draga mea, acum vin cu încă opt semeni. Tu probabil nu știi că ar putea să existe și alții ca mine, tu crezi, pesemne, că sunt și eu singur, așa cum ești tu singură, dar noi, oamenii, suntem întotdeauna și singuri, și numeroși. Lucrul acesta sunt însă sigur că n-ai să-l înțelegi, după cum nici noi înșine nu-l înțelegem prea bine. Dar acești opt semeni sunt la fel ca și mine și totuși se deosebesc de mine, după cum eu mă deosebesc de „ea și el” pe care i-ai întâlnit pentru prima oară… Iată, toate acestea vreau să ți le explic atunci când am să fiu aproape de tine, deoarece acum sunt încă foarte departe, îi spuneam eu în continuare. Eu voi veni foarte curând la tine și voi fi mult cu tine, foarte mult, poate chiar pentru totdeauna. Iar acum n-aș vrea decât atât: să nu te temi de noi și să-ți mai spun că noi, oamenii, mai discutăm între noi și într-o altă limbă. Această limbă aș vrea s-o înveți și tu, deoarece este o limbă frumoasă și măreață, mai frumoasă și mai bogată decât cealaltă, pe care tu o știi. Data trecută am uitat să-ți vorbesc despre această limbă, iar acei „ea și el” au omis, din păcate, și ei treaba asta. Iată, aceasta-i limba; ascult-o și răspunde-mi cum ți se pare și dacă poți s-o înțelegi.

Cam așa îi vorbeam eu în această înregistrare, după care se revărsa „Oda durerii umane” a Mayolei; așteptam să văd cum va reacționa ea la muzică, la acest sistem de sunete în care ar fi putut descifra fără eforturi cel puțin ordinea matematică.

Gestul meu era naiv și copilăresc, născut din aceeași dragoste a mea pentru povești vechi, dar despre el nu află nimeni. Eu răspundeam de lansarea și dirijarea automatelor de explorare, iar tata, după ce-și dădu acordul privind noua înregistrare, uită parcă deliberat să se intereseze ce conținut avea ea.

Dar și Berenice a mea refuză să se intereseze de conținutul ei, fermecată pesemne, ca și tata, de ciudățeniile acelui nor enigmatic.

5

Demult nu-i mai ziceam „gaură neagră”, deoarece, conform cunoștințelor noastre despre acel fenomen, ar fi fost imposibil să existe o substanță pulverizată atât de aproape în jurul unei stele în colaps. Teribila atracție a masei ei supracompacte avea să închidă astfel spațiul în jurul său, încât ea să nu poată fi înregistrată altfel decât prin deplina ei nereflectorizare. Iar norul se vedea acum și cu ochiul liber. Noi l-am fotografiat încă de pe Icar. Pe fotografii el semăna cu un disc cu marginile zdrențuite, ușor învârtejit și cu o gaură la mijloc; semăna cu o cunună întunecată, și, tocmai mulțumită formei pe care o avea puteai presupune că el se învârtește. Nu ar fi fost pesemne deloc băgat în seamă, căci Icar trebuia să dispună de sute de mii de astrofizicieni, dacă ar fi vrut să studieze cu un interes egal fie și cele mai interesante fenomene cosmice, dar calculele ne demonstraseră că Berenice se îndreaptă chiar în direcția aceea. După ce l-am studiat însă nițel, norul începu să devină tot mai enigmatic.

Era uluitor de mic, incomparabil mai mic decât ceilalți nori întunecați și luminoși, formați din gaze sau din praf cosmic, de care era plină Galaxia. Nu avea emisiuni radio – ceva cu totul neobișnuit pentru o materie care în mod evident era organizată de forțe interne proprii, căci norul nu reprezenta o altfel de turtire decât ceilalți nori întunecați. Discul sau cununa de materie rarefiată se învârtea pesemne încet în jurul unui centru gravitațional propriu, dar acest centru părea căzut în gaura

discului, gaură prin care însă nu se zărea nimic. În timp ce extremitățile sale ferfenițite înapoiau, e drept, destul de difuz, ecoul luminos al razelor noastre, raza dirijată în centrul norului dispărea fără de urmă. Nu întâlnea în calea ei nici măcar un singur foton, niciun fel de microparticulă de care să se izbească și care să o facă să se întoarcă. Experiența de până acum ne-a învățat însă că un asemenea gol nu există în Galaxie și noi am numit această regiune, care semăna într-adevăr cu o „gaură neagră”, centrul nereflectorizant al norului – ceea ce, se înțelege, nu spune de asemenea nimic nici despre nor; nici despre misteriosul său centru.

E inutil, mi se pare, să explic acelora care cunosc activitatea tatei că acest nor a devenit brusc pentru el nu mai puțin interesant decât Berenice.

— Acum roiuri de sonde de toate calibrele ne-o luau înainte, palpau fără-ncetare partea din urmă a norului, înregistrau temperaturile diferitelor lui straturi, aduceau probe de substanță – îngrămădind troiene de informații, ceea ce nu făcea însă cu nimic mai olar tabloul. Cel puțin pentru mine nu era mai dar, deși – după cum am mai arătat – pe astronavă eu eram cel ce lansa sau întâmpina automatele de explorare. Tata însă nu-și găsea astâmpărul, era ca un adolescent îmbătat de prima sa dragoste, iar ceilalți șapte erau într-adevăr nedrepți considerând că el face acest lucru pentru a ne îmbărbăta. Se oprea când la unul, când la altul, spunând cu un entuziasm inepuizabil că modelul cutare „e un model făcut ca la comandă pentru teoria sa privind forța de acreție care formează stelele”. Exact un asemenea centru autonom de acreție captează substanța din spațiu – de aceea norul era învârtejit – formând înăuntru, în centrul său „nereflectorizant”, nucleul unei viitoare stele.

(Am mai amintit undeva în însemnările mele că teoria tatei respingea ipoteza formării prin incandescență a stelelor și a galaxiilor. Temperatura lor ridicată se năștea în timpul concentrării și compactării substanței, iar mult mai târziu, tocmai sub acțiunea temperaturii ridicate și a masei mari, forța acrețională fie că se transforma în forța gravitațională, fie că gravitația se năștea pur și simplu ca proprietate a noii forme a materiei.

Într-adevăr, sondele informau că temperatura norului, deși se ridica uniform, creștea atât de neînsemnat, încât nu merita să

fie indusă în rândul principalilor săi parametri. Dar sondele mai informau și altceva: la fel de uniform, însă aproape la fiecare kilometru, creștea cu o inimaginabilă viteză puterea de atracție, așa că primele noastre sonde, sonde obișnuite, nu se înapoiau decât foarte târziu și asta înainte de a fi pătruns la o adâncime cât de cât interesantă în nor. Acest centru nereflectorizant reprezenta parcă un magnet unic, cu o putere pe care nici cei mai temerari fantascientiști nu și-o imaginaseră, iar câmp magnetic în jurul lui nu exista, de fapt nici teoretic nu putea exista, deoarece electromagnetismul este produsul nucleelor de magnă ale stelelor și planetelor. Nu era nici gravitație – altfel am fi captat și noi măcar un graviton. Din șirul atâtor contradicții ieșea la iveală cea mai mare dintre ele: în duda acestei atracții, materia de la periferia norului rămânea destul de rarefiată. Ca și cum atracția ar fi acționat numai asupra sondelor noastre, nu și asupra ei. Nici măcar acele sonde, care abia reușeau să cotească și să se întoarcă după ce parcurgeau două milioane de kilometri, nici măcar ele nu aduceau urme care să demonstreze că s-au deplasat prin materie densă. Dincolo de aceste jalnice două milioane de kilometri ele mai transmiteau un timp, după care cineva le reducea brusc la tăcere și asta atât de departe de centrul nereflectorizant, încât părea că nu el însuși face acest lucru, ci altcineva îl ferea de orice apropiere de tainele sale.

Bineînțeles, Darian, veșnicul oponent al tatei – uneori, după cum mi se părea, o făcea pur și simplu de dragul de a contrazice – nu se mulțumi cu replica deja citată că norul era altceva decât ceea ce gândea tata. Voia probabili să-și ia revanșa și pentru lecțiile de optimism, căci la una dintre consfătuirile decisive rosti de-a dreptul pus pe hartă:

— Cum e, șefule? Acest câmp anonim, care ne fură sondele, dar nu influențează deloc particulele, constituie pentru tine o mică victorie sau o mare înfrângere?

Chiar și modul de a i se adresa cu „șefule” mi se păru jignitor. Darian a început să-i zică astfel tatei când acesta devenise conducătorul expediției; ulterior însă mi-am dat seama că respectivul cuvânt, necunoscut mie prin încărcătura sa afectivă, nu avea nimic jignitor. Dar la consfătuirea aceea comportarea lui Darian mi se păru din cale-afară de nepoliticoasă, cu atât mai mult cu cât el însuși era discipolul tatei, iar tata era totuși un geniu recunoscut al omenirii. Deși nici eu nu-i împărtășeam

bucuria exagerată pe care i-o producea „norul acreţional”. Altceva e să-ţi imaginezi enigmaticul „centru nereflectorizant” ca pe o intrare ce duce într-un univers sau antiunivers şi să brodezi după aceea cât îţi pofteşte inima pe marginea acestei idei! Că ar constitui un model care confirmă teoria pe care ai învăţat-o încă în primii ani de şcoală. Mare scofală – un centru acreţional în care abia după milioane de ani ar urma să se formeze o stea banală!

Pe tata nu-l leză deloc ironia lui Darian, aşa că râse din toată inima şi răspunse vesel:

— Victorie, se înţelege, o mare victorie! Am descoperit că forţa acreţională creează şi un al doilea câmp, un câmp necunoscut în jurul ei. Acum urmează să explicăm aceasta şi teoretic.

— Vei explica atunci când vei demonstra încotro se îndreaptă materia norului, în afara lui sau spre centru, râse şi Darian, dar jubilând, cu o răutate nedisimulată.

Eu nu mi-am dat seama pe loc de caracterul principial al obiecţiei sale, dar ceilalţi erau evident de acord cu el, deşi nu jubilau cu răutate, ci arătau mai degrabă derutaţi şi îngrijoraţi. Era limpede că microparticulele se deplasau în cadrul discului pe ceva ce semăna cu nişte linii de forţă, la fel cum s-ar deplasa într-un câmp magnetic, dar pentru confirmarea sau infirmarea teoriei tatei era mai important să se înţeleagă dacă ele coboară pe direcţia centrului nereflectorizant sau se îndepărtează de el; cu alte cuvinte: dacă norul se strânge pentru a forma o stea sau se destramă. Iar acest lucru putea fi înregistrat abia după observaţii şi măsurări ale întregului nor, făcute de la distanţă, de-a lungul a mai multor ani. În procesul de observare a particulelor separate noi ne izbeam de caracterul implacabil al principiului nedeterminării[14], formulat încă în secolul al XX-lea

[14] În mecanica cuantică, chiar şi rezultatul unei măsurători a unui sistem nu este determinist, ci este caracterizat printr-o distribuţie de probabilitate, în care cu cât este mai mare deviaţia standard, cu atât mai multă „incertitudine” se va putea spune că respectiva caracteristică este pentru acel sistem. Principiul incertitudinii al lui Heisenberg dă o limită inferioară asupra produsului deviaţiilor standard ale poziţiei şi impulsului unui sistem, specificând că este imposibil să avem o particulă cu un impuls şi o poziţie arbitrar de bine definite simultan.

de Heisenberg: este imposibil să măsori concomitent viteza și locul particulei. Dacă măsori viteza, nu vei afla nimic despre locul ei, și invers: dacă îi înregistrezi cu exactitate locul, nu vei putea să-ți dai seama cu ce viteză se deplasează.

— Pricep încotro bați, armene, îi replică tata cu aceeași fermitate. Dar în privința a ceea ce consideri dumneata că întrezărești, vei fi silit să demonstrezi mult mai multe lucruri. Ah, de-aș putea pătrunde acolo, strânse el pumnul într-o amenințare plină de fericire. Aș crăpa de ciudă dacă ne-am alege doar cu plimbarea asta!

— Fii pe pace, obiectă din nou Darian, de astă dată fără a râde. Știi doar că, potrivit viziunii feciorului dumitale, chiar și fără să insistăm vom pătrunde acolo.

— Ba nu-i sigur, am intervenit eu, care de regulă nu deschideam gura la asemenea consfătuiri, pentru a nu-mi trăda ignoranța. Eu am văzut o „gaură neagră”, am văzut cum curge spațiul în ea…

— Precum cascada Niagara, mă luă Darian peste picior.

— Exact, m-am înfuriat eu din nou. Iar covrigul ăsta abia se învârtește în jurul găurii lui.

— S-ar putea ca starea în care se afla atunci, viteza, extrem de mică pentru ochii noștri, să i se fi părut mare, spuse cineva dintre cei de față, nu-mi mai amintesc cine, deoarece fiecare dintre cei care credeau și se temeau de viziunea mea putea s-o spună.

— Terminați cu prostiile, strigă din celălalt capăt al sălii de comandă Peter Noyd. Eu insist din nou să ne îndreptăm spre Berenice. Norul ăsta n-are cum să fugă de noi. Este evident că va rămâne aici, în aceeași formă, încă milioane de ani, așa că se vor ocupa de el și alții, mai deștepți decât noi.

Da, de o bună bucată de vreme colectivul dorea să nu ne mai preocupăm de norul acela, ci să ne îndreptăm toată atenția asupra Berenicei, lucru pe care eu, desigur, îl împărtășeam din toată inima. Ei însă evitau să-și impună punctul de vedere, folosindu-se de majoritatea de voturi în fața conducătorului, lor, îi respectau pasiunea legitimă cu care acesta se străduia din răsputeri să-și demonstreze propria teorie.

Tata se posomorî și nu găsi altă cale decât să răspundă în stilul șicanator al lui Darian, ceea ce nu era deloc potrivit pentru caracterul său și situația în care se afla:

— Mă tem că insistența voastră e generată nu atât de interesul pentru Berenice, cât de teama de nor.

— Am discutat și problema asta, Balov, spuse Peter Noyd. Nu dispunem nici de oameni, nici de mijloace, nici de timpul necesar pentru a face față acestor sarcini de asemenea importanță. Hai să convenim un termen pentru nor, până nu rămânem și fără ultima sondă.

Era o aluzie clară la faptul că, din două în două zile, sub competenta mea conducere, câte unul dintre automatele noastre de explorare nu se mai înapoia.

— Sonde avem, nu m-am putut eu abține, căci nu eram chiar atât de vinovat; la insistențele tatei am continuat încercările infructuoase de a pătrunde în norul acela. Dar nu despre asta e vorba, mă simt și eu atras de Berenice.

— Îi vine greu băiatului fără femeie, spuse Darian și în hohotele de râs ale celor opt m-am jurat că de astă dată n-am să i-o mai iert.

De altfel, ar fi trebuit să mă supăr și pe ceilalți. Eu le luam apărarea, sufeream în permanență din cauza privirilor suspicioase cu care mă urmăreau pe furiș și în care se citea necontenit întrebarea: „Ești sigur că am ieșit din nor sau poate că ai ieșit doar tu, și acum, împreună cu taică-tău, ne tragi pe sfoară, ca să mergem cu voi? Și încă ceva: când se va adeveri, în sfârșit, previziunea ta?” Eu le împărtășeam teama, îmi ascundeam invidia la gândul că ei aveau să se salveze, mă ridicam acum chiar și împotriva tatei, iar ei, în loc de recunoștință, râdeau de mine! Aș fi fost aproape în stare să invoc ca pe un blestem realizarea viziunii mele, ca să vadă totuși și ei despre ce era vorba!... dacă referirea la sonde n-ar fi trezit din nou în mine acea groază surdă care mă cuprinsese când prima dintre ele nu reușise să se smulgă din încleștarea mortală a „centrului nereflectorizant”.

— Daaa, am rostit eu tărăgănat până mi-am redobândit puțin câte puțin stăpânirea de sine. Chiar și după modul în care râdeți își poate da omul seama cât de tare vă e teamă. Are dreptate tata. De aceea eu, ca reprezentant al consiliului de control și ca medic al expediției, insist să se reducă perioada de muncă afectată norului, să ne îndepărtăm de el și să ne ocupăm de Berenice. În acest sens vă propun să și trecem la vot.

De astă dată, din rândul fizionomiilor acre ale celor de față nu

râse decât tata, dar nici râsul lui nu era mai puțin acru:

— Ia te uită la ce pui de iezuit am dat naștere! Ai reușit și să te răzbuni, și să... Da, mă rog, fiind vorba de o misiune științifică, nu mă pot folosi, în calitate de conducător, de dreptul de veto, așa că n-aveți decât să treceți la vot, dacă asta vi-i voia!

În loc să mă facă iezuit, ar fi trebuit să-mi fie și dânsul recunoscător. Căci, orice s-ar spune, consiliul nu avea cum să renunțe la ideea de a lua hotărârea prin vot, lucru ce rezulta și din tonul lui Peter Noyd, dar după ce se supărară pe mine, cei șapte îi acordară bătrânului un termen mult mai lung pentru cercetarea norului decât ar fi primit în alte circumstanțe. Așa că aveam tot dreptul să mă supăr și pe dânsul, ca dealtminteri și pe mine însumi – căci în felul acesta se multiplica posibilitatea de a se întâmpla totuși acel lucru de care mă temeam atât de mult.

— Încă mai ești supărat pe mine, Zenko, mă întrebă el după o săptămână, când tot așa, în tăcere, urmărise cum, împreună cu robotul, pregăteam următoarea sondă pentru a o lansa în direcția norului.

Era un proiectil de explorare, în a cărui dotare intraseră mijloace suplimentare de ocrotire, noi aparate și aparaturi, două noi motoare de rezervă. Proiectilul însuși era mic, însă capacitatea motoarelor i-ar fi permis să scoată întreaga astronavă din sfera de atracție a celei mai puternice stele, așa că puteam spera că va reuși să se strecoare intact cel puțin cu încă un milion de kilometri mai în adâncime. Dar nu aveam niciun temei de siguranță, căci proiectilul avea să aibă de a face acolo nu cu gravitația, ci cu acel câmp enigmatic și cu forța acrețională, nu mai puțin enigmatică, deși descrisă matematic de tata.

— N-ai dreptul să fii supărat pe mine, îmi spuse tata văzând că nu-i răspund. Înțeleg starea în care te afli, dar nu consideri mai important faptul că, în ultimă instanță, rămânem cu zile? Și chiar de n-ar fi așa, clipa valorează, ca să-i strigăm, precum Faust al lui Goethe, să se oprească. Câți muritori de rând, fiule, au avut șansa să se afle ca niște zei în însuși începutul, în cel mai îndepărtat început al genezei unei lumi?

— Aș prefera s-o avem gata făcută, i-am replicat eu, sau să fie o „gaură neagră” adevărată și să ne aruncăm într-însa, conform

ipotezei lui Kardașov, și să țâșnim de acolo într-un alt univers.

Tata mă privi îngândurat până ce-și aminti de conținutul acelei ipoteze, de a cărei existență nici eu însumi nu eram încă sigur, apoi își scutură de două-trei ori umărul stâng – mai degrabă un obicei decât un tic nervos, cu care se pomenise în ultima vreme și de care eu nu reușeam să-l lecuiesc.

Invizibilul „centru nereflectorizant” ar reprezenta o parte a antispațiului în galaxie, o ecluză, ca să-i spunem așa, între spațiu și antispațiu. Forța acrețională care izvorăște din galaxie ca rod al contactului dintre cele două lumi închide bucăți din antispațiu astfel încât în punctul închiderii depline a antispațiului miniatural se obține o particulă elementară normală. În felul acesta se poate da răspuns și anticei întrebări de ce în permanenta goană a galaxiilor, în neîntrerupta expansiune a Universului ca urmare a acestei goane, densitatea medie a materiei din ea, chiar și după măsurători de secole, rămâne constantă. Adică ar trebui să se verse în el permanent o nouă materie, creată parcă din nimic. Iată, acest „nimic” ar fi, de fapt, antispațiul, antilumea care varsă în permanență o nouă materie în lumea noastră. Precum și invers: închiderea bucăților, de astă dată din spațiul nostru, cel normal, ar da naștere antiparticulelor.

— În acest caz, continuă tata să se combată cu o plăcere care aducea a masochism, rămâne să ne dăm seama de ce particulele noii materii nu prind să zboare de îndată în toate direcțiile. Și eu aș vrea să demonstrez aici că materia nu se naște în general, ci se naște materia concretă a viitoarei stele. Mă înțelegi? Darian e dispus să mă sprijine. Antispațiul se închide în bucățele până ce se epuizează întreaga zonă. Forța care desface antispațiul… N-o vom mai numi de acum acrețională, s-ar putea să fie a șasea, s-ar putea să fie prima, s-ar putea să fie și acea universală protoforță, care se transformă ea însăși în celelalte… Așa că după ce creează particula din antispațiu, această forță acționează deja acrețională asupra ei. Nu-i permite să se separe până ce întregul antispațiu din centrul norului nu se transformă în materie. Apoi această parte începe să se condenseze, până ce naște noua stea, după modelul ce ne este deja cunoscut. Precum vezi, am ajuns iar la crearea pe cale glacială a stelelor și galaxiilor, ceea ce pe mine mă satisface. De fapt, teza privind forța unică rămâne într-adevăr mai

convingătoare. Ea transformă antispațiul în particulă, acreția adună particulele, le transformă în gravitație care le dă consistență, până ce se naște o interacțiune puternică, interacțiunea puternică va emana apoi electromagnetismul, care va crea din atomi molecula ș.a.m.d. Există desigur și o ordine inversă, care ne poate fi sugerată de interacțiunea slabă și de dezagregarea nucleară. Iar această ordine ne va duce la crearea din spațiul nostru a antiparticulelor. Spațiul se transformă în antiparticule, antispațiul în particule... Și iată-ți echilibrul lumii în trinitatea lui de spațiu-timp-materie.

— Oare e unică și imuabilă, mi-am vârât eu codița.

— Unică, da, dar în măsura în care spațiul și timpul sunt parte a materiei înseși, parte integrantă, proprietăți ale ei, dar... tu acestor lucruri le spui imuabile?

— Exact, m-am învoit eu. Rezultă că Neantul îți poate pricinui totuși durere?

— Ce? Ce-ai spus? bâigui tata uluit de spusele fiului său.

— Nimic. Mi-am amintit de o prostie din convorbirea aceea a mea cu Zenon din Eleea.

— Aaa, spuse tata, dar era evident că de acum se retrăsese din nou la norul său. Palpă îngândurat corpul cenușiu al proiectilului de explorare, pe care era evident că se bizuia foarte mult. Făcu o legătură: Când se întoarce, am să te las să te duci la Berenice. Noi vom mai zăbovi desigur aici, în pofida votului de mai zilele trecute; precum ți-am spus, colegii au început să devină pasionați de modelul lui Darian.

— Îți mulțumesc, i-am răspuns eu fără vlagă, gândindu-mă că de acum acesta-i sfârșitul și așteptând să văd împlinirea viziunii mele.

Dar de ce tocmai în această discuție cu tata am început brusc să-l aștept? De ce aidoma unei mici explozii reci – dacă pot exista și explozii reci... (există, bineînțeles, căci contopirea copiilor cu spațiul nu provoca doar o mică explozie rece!?)... de ce aidoma unei explozii reci răbufni în mine credința că de acum se va realiza? Poate că pasiunea pe care o manifestau colegii, rămânând să verifice modelul lui Darian, să mi se fi părut acel concurs hotărâtor de circumstanțe ce anunță lucruri inevitabile. Poate că teza potrivit căreia spațiul și timpul reprezintă nu doar condiții pentru existența materiei, ci esența ei lăuntrică, poate că această teză mi-a confirmat definitiv faptul că e posibil ca

asemenea viziuni să fie imagini reale din mișcarea noastră în interiorul materiei. Nu știu. Un lucru însă știu: că pentru mine au început să se perinde sute de ore de tensiune aproape insuportabilă, care mă vlăguiau într-un asemenea hal, încât dacă ar fi intervenit cu adevărat acel lucru, eu n-aș mai fi avut nici simțuri pentru a-l percepe, nici puteri pentru a reacționa. Din fericire, această stare a mea nu avu repercusiuni prea mari asupra colectivului, care continuă să lucreze cu o fervoare neobișnuită. Iar cei opt îmi dădeau crezare, văzându-mă nervos și agitat, fiindcă, aidoma lor, așteptam și eu, plin de ambiție, ca proiectilul special să aducă datele necesare pentru ipoteza lui Darian.

Nu voi da aici amănunte despre preocupările tehnico-științifice ale expediției noastre, întrucât socot că măcar materialele ei ar trebui să fie salvate, indiferent dacă viziunea mea s-ar adeveri sau nu. Dacă nu vor fi salvate materialele de arhivă, se înțelege că nu va fi salvată nici povestirea mea, care se află printre ele. Și pe care eu o continui vitejește, cu „abnegația” caracteristică tuturor memorialiștilor. De altfel, acesta-i singurul act de vitejie de care sunt capabil în starea în care mă aflu.

Teoria jocului

1

Această parte a însemnărilor am fost silit s-o scriu tot de mână. N-am mai putut amâna ca data trecută, deoarece nu există perspective să reînviem prealăudata noastră tehnică. Astronava e moartă, nu funcționează niciunul dintre sistemele sau aparaturile dotate cu surse electromagnetice de alimentare. Este o adevărată minune că noi înșine am rămas în viață. Mai zărim câte ceva numai mulțumită vizoarelor cu infraroșii dispuse pe fața căștilor noastre. Ele fac ca bezna să semene cu un fel de terci alb, populat cu masele negru-cenușii ale celor nouă scafandre – un paradox creat de temperatura aerului și de deteriorarea parțială a vizoarelor. Psihoroboții zac nemișcați, așa cum i-a surprins „șocul”, iar noi suntem atât de neajutorați și descumpăniți în propria noastră casă, cum n-am auzit să fi fost careva vreodată. Șocul s-a produs în momentul în care

proiectilul special de explorare lansat odată cu ultimele noastre speranțe ar fi trebuit să facă drum întors după ce ar fi atins distanța de trei milioane de kilometri. Semnalele nu i le mai receptam deja de șapte ore, dar toate sondele care nu se înapoiaseră încetaseră să emită cu mult mai devreme. Noi prelucram noile informații contând totuși pe motoarele suplimentare ale proiectilului și așteptând ora stabilită în programul său pentru prima emisiune pe drumul de întoarcere.

Nu știu dacă starea deosebită de încordare despre care v-am povestit îmi făcuse nervii să cedeze sau avusesem o anumită presimțire, dar în momentul când ceasul receptorului rotunji cele două cifre ale orei hotărâtoare pentru speranțele noastre, mi-am trecut polivizorul pe emisie generală și am comandat aproape ca un isteric:

— Atenție! Tot echipajul în scafandre! Să fie verificată starea torpilelor de salvare, sistemele de dublare și toate subansamblele de bază ale navei!

Apoi am tras de maneta sigilată a semnalizatorului aflat în fiecare sector până la ultima diviziune, care indica alarmă de gradul trei. Astronava prinse să se zgâlțâie într-o asemenea cacofonie de sunete și de lumini, încât nici inima cu cel mai mult sânge rece n-ar fi putut să nu tresară, speriată.

— Ce te-a apucat? își făcu auzit glasul tata, care se afla atunci lângă mine și aștepta cu nerăbdare ca proiectilul să emită din nou.

— Dispoziție a consiliului de control. Executarea! am răcnit și la el.

— Ce consiliu de control reprezinți tu? Fii mulțumit că te-am luat cu noi. Dacă pe nava asta are cineva dreptul să dea dispoziții, acela sunt eu, asta să-ți fie clar! Ce-ți închipui?

— Tată, te rog execută! Fii un adevărat comandant!

— Dar unde ai văzut tu pericol de avarie, omule? Cum o să lucrăm noi în scafandrele astea?

— Te rog, tată!

— Până ce nu-mi explici…

Pe lângă noi trecu fulgerător un psihorobot, pornit desigur să verifice ceva – așadar, comanda se și executa. Cum tata continua să insiste, îmi veni ideea să-i spun, în disperare de cauză:

— Alarmă de verificare! Ca reprezentant al consiliului de

control am acest drept, până acum n-am făcut-o niciodată, iar regulamentul…

— Tocmai acum ți-ai găsit… rosti descumpănit tata, nefiind în stare nici să se înfurie, nici să comande. Căci nicăieri în altă parte nu mai avusese oameni în subordine decât în propriul său sector.

— Acum! am spus eu calm și autoritar și el mă privi cu o tresărire, descoperind calități nebănuite la fiul său.

Adevărul era că panica mea bruscă, dispăru tocmai la reacția lui. Ea mă făcu să-mi dau seama că nu se întâmplase nimic neobișnuit, căci până acum nu se înapoiaseră câteva zeci de sonde, iar noi ne aflam tot așa de departe de acea margine a norului îndărătul căruia se putea deja vorbi de o anumită condensare a propriei sale materii, de o forță perceptibilă a propriului său câmp de atracție. În jur și pe navă domnea aceeași neschimbată atmosferă de complot între om și natură.

— Zenko, nu cumva… e iar vorba de vreo viziune… întrebă tata într-o doară, dar eu nu i-am răspuns. Trebuia fie să-l mint din nou, fie să recunosc că m-am speriat. Cum aș fi putut altfel justifica hotărârea pe care o luasem cu privire la alarma de verificare, fără să mă fi sfătuit cu el, conducătorul expediției?

M-am dus să-mi îmbrac scafandrul, am târât cu mine și scafandrul lui tata – aceste veșminte greoaie aveau parcă menirea de a pătrunde chiar în măruntaiele stelelor. Păream în ele niște adevărați monștri; nu-mi amintesc să mai fi întâlnit vreo situație similară nici măcar în filmele de aventuri, adică să stea cineva într-un asemenea scafandru în astronava sa confortabilă, afară doar de cazul că aceasta ar fi fost complet distrusă și dezermetizată. Darmite pe o navă ca a noastră; dacă ea însăși nu te apăra, nimic nu mai era în stare să te apere.

În timp ce-l ajutam pe tata să intre în lumea comodă a suprascafandrului, polivizorul prinse să-mi rânduiască rapoartele diverselor sectoare. Bătrânul se amuză:

— Sprinteni mai sunt băieții!

— Vezi ce bine prinde o alarmă de verificare? am triumfat eu și, după ce se termină și ultimul raport, am comandat: Sunteți liberi să vă vedeți de treburi. Scafandrele nu vor fi scoase până la o nouă dispoziție.

— Și cât timp ai de gând să ne mai ții în ele? întrebă tata.

— Cât am să poftesc, i-am replicat, trăgându-mi casca pe cap

și arătându-i limba prin geam.

El încheie cu o grimasă amenințătoare, spuse ceva, dar nu apucase încă să pună în funcțiune aparatura de comunicare. Amenințarea sa era însă diluată de o satisfacție paternă. Cine mai îndrăznise să scoată limba La el, omul în fața căruia se înclina întreaga omenire! Nici măcar fiul lui nu-și amintea să mai fi făcut asta vreodată.

După circa trei ore veni „șocul”.

N-am simțit niciun șoc, dar cu ce alt cuvânt aș putea să definesc fenomenul ce se petrecu? Pur și simplu se stinse lumina. Automat scuturile coborâră, acoperind vizoarele cu care erau prevăzute scafandrele noastre, și vizoarele cu infraroșii intrară în funcțiune. Când ne-am mai venit în fire, ne-am dat seama că aproape tot ce se afla pe navă ieșise din funcțiune, fără să intre în funcțiune sistemele de dublare. Înainte de asta însă am constatat că nu ne puteam nici auzi, că nu percepeam niciun fel de sunet, în afară doar de loviturile sacadate ale sângelui, răsunând în țestele noastre pustiite. Un fel de putere amețitoare ne rostogolise în partea stângă a navei, un exemplar de cea mai înaltă clasă astrală, atât de proslăvit pentru perfecțiunea sa.

Da, glăsui ceva în mine, da – și asta îmi suna ca o satisfacție. Bine că m-am îndârjit și n-am cedat la rugămințile și bombănitul celorlalți! Pesemne că scafandrele ne-au ajutat totuși să supraviețuim.

Mă gândeam la asta ca și cum aș fi știut de ce anume ne-au apărat și cugetam calm sau mai curând: deja calmat, sau, cum am spus mai înainte, atât de vlăguit, încât nu mai aveam puteri să mă sperii. Dar nu mai aveam puteri nici să mă ridic. Am apucat cu mâna dreaptă, pe care o simțeam de o sută de kilograme, maneta grazerului aflat la centura mea, am acționat-o până la refuz – dar degeaba! Hainele blindate continuau să mă apese cu greutatea lor de tone, țintuindu-mă la podea. Tăcerea continua să-mi spargă timpanele. Să se fi defectat oare aparatura antigravitațională a scafandrului sau ne aflam în norul în care lipsea gravitația? Dar ce căutam noi în nor? Cum de nimerisem în el? Mă rog, în el nu exista gravitație, dar pe navă dispuneam de gravitație artificială proprie? Deci, cu toată prealăudata sa autonomie, scafandrul se defectase și el! Pe toți dracii, cum aveam să-l târăsc acum după mine? Iată, nici vizorul

lui nu era în regulă…

Fiind o copie bionică a aparatului vizual al unor reptile, dacă nu mă înșel, vizorul ne permitea să vedem lucrurile mulțumită razelor calorice invizibile pe care le emană orice corp din căldura sa interioară. Diferența de lungime de undă le făcea însă atât de fine și variate, încât ochiul uman, spre deosebire de aparatura fotografică, avea nevoie de un transformator special. Se pare că acum tocmai acesta nu funcționa. Nu-i nimic, vom privi cum privesc reptilele noaptea, m-am consolat eu atunci, fiind uluit de capacitatea mea de a cugeta despre lucruri secundare. Apoi mi-am întors cu mare chin capul. Am vrut să recunosc cât de cât ceva din contururile șterse ale obiectelor din jurul meu. Reptilele însă, din câte știu – de fapt, ce știam eu despre reptile, nimic nu știam, s-ar putea prea bine ca lucrurile să nu stea defel așa – reptilele însă privesc în loc deschis, acolo unde aerul rece, de noapte, le slujește ca fond permanent, pe care, luminoase, se conturează corpurile calde ale victimelor lor, ale plantelor și obiectelor din natură ce au acumulat lumina zilei. Iar aerul de pe navă era mai cald decât corpurile, și eu mă aflam cufundat într-un fel de terci alb și luminos care fumega și în care se întrezăreau, de la cenușiu până la negru, obiecte cu contururi bizare, cu înfățișare neobișnuită, înspăimântătoare. Cât putea oare să țină asta? Dacă într-adevăr totul se defectase ireparabil, dacă și instalația de aer condiționat era defectă, nava avea să se răcească treptat, avea să se răcească până ce bezna devenea totală, de nepătruns chiar și pentru vizorul cu infraroșii. Bineînțeles, în condițiile în care nava era dezermetizată, acest lucru se putea petrece chiar mult mai repede. Iar în interiorul scafandrului, care acum nu scăpa nici măcar o cuantă din emanațiile noastre calorice, urma să aibă loc fenomenul invers, în caz că sistemul lui de schimb caloric încetase să mai funcționeze. Sângele nostru avea să încingă treptat spațiul îngust, făcându-ne să ne asfixiem în cuptorul propriului nostru corp. Firește, asta s-ar fi întâmplat în cazul în care nu ne asumam riscul de a ne deschide căștile și dacă nu reușeam să ne descurcăm cât de cât în situația inexplicabilă în care ne pomenisem.

Tata zăcea la câțiva metri de mine, întins pe spate – o masă negru-cenușie imobilă. Am tresărit în clipa când l-am recunoscut, dar apoi mi-am zis: Prostii, doar au rămas toți în

viață, mai adineaori doar i-ai auzit glasul! Și am încercat să mă ridic. Pesemne că a durat mult acest lucru. A fost nevoie mai întâi să devin conștient de propriul meu corp, os cu os, mușchi cu mușchi, să învăț să-l comand, să-l adaptez la condițiile scheletului mecanic al scafandrului, să mă războiesc cu acest terci fosforescent care mă ținea parcă lipit de podea. În cele din urmă, m-am aruncat în terciul acela, printre contururile înspăimântătoare ale aparatelor ce-mi erau acum necunoscute și-n timp ce mă târam cu eforturi înspăimântătoare spre tata, mi-am dat seama că sunt în stare să mă și sperii. Deoarece mi-am amintit că o asemenea situație nu mai văzusem nici în visul meu de atunci. Atât însemnările, cât și memoria mea nu reținuseră nicio imagine a sinistrului, nu păstraseră decât câteva replici din timpul peripeției mele într-o imaginară torpilă de salvare. Spaima mea însă n-a durat prea mult. Eram din cale-afară de preocupat să-mi ridic mai întâi un picior, să-mi păstrez echilibrul, să-l deplasez vreo cincisprezece centimetri înainte, să-l trag apoi și pe celălalt după el. Pesemne că dacă n-ar fi existat scheletul mecanic al scafandrului – dispozitivul cu pârghie, oare sporea tracțiunea musculară a purtătorului – n-aș fi reușit să fac nici măcar un pas. Și de fapt scafandrul nu e chiar atât de greu, în pofida nenumăratelor lui aparate, doar adusesem scafandrul tatei într-o mână. Poftim de mai înțelege ce s-a întâmplat!…

(Se impune să fiu mai zgârcit cu relatarea amănuntelor a ceea ce trăim și facem nu numai pentru că scrisul de mână e foarte obositor. Mijloacele de scris de care dispun sunt sărăcăcioase, și-apoi nici nu știu cât timp îmi vor mai fi necesare).

Tata era viu. L-am zgâlțâit nițel, l-am ridicat în picioare de câteva ori și tot de atâtea ori ne-am prăbușit amândoi, fără să se audă niciun sunet. Am reușit în cele din urmă să-l sprijin un timp până ce și-a mai venit în fire, l-am ajutat apoi să facă câțiva pași, cum ajuți un bebeluș de un an care învață să meargă. Am încercat să-i spun ceva și prin gesturi, dar mișcările mele erau foarte încete și își pierdeau pesemne astfel sensul, așa că am renunțat. Cu un gest la fel de încet, tata vru să mă oprească, dar eu nu m-am oprit. L-am lăsat în urmă și am pornit, clătinându-mă, în direcția sectorului de locuit. Ochiul uman, deși nu are sensibilitatea aparatelor noastre fotografice, rămâne totuși una dintre cele mai mărețe invenții ale naturii. El se

obișnui repede să distingă cunoscutul în forma sa neobișnuită prin fumul alb al aerului, așa că peste puțin am început să pășesc mai sigur, iar faptul că descopeream cutare și cutare lucru la locul știut, îmi furniza mici satisfacții. M-am întors după circa o jumătate de oră. Dacă mi-aș fi consultat ceasul, aș fi aflat câtă vreme îmi fusese necesară să ajung la cabina lui Peter Noyd și să-i găsesc instrumentele de desenat. Cronometrul pe care-l aveam la mână părea a fi singurul lucru care funcționa normal în preajma mea, și asta era de asemenea un miracol îmbucurător. Abia mai târziu aveam să-mi dau seama că, de fapt, nu înseamnă nimic și că nu mă poate ajuta cu nimic. Iar când am privit mai târziu la el, bucuria mea se preschimbă în aceeași clipă într-un spasm de groază – magnetometrul, aflat lângă ceas, încremenise la nouăzeci și șase de mii de Oerstezi. Așadar, în navă năvălise un câmp monstruos, inimaginabil, care deocamdată nu-mi amintea însă de nimic altceva decât că Soarele nostru natal are o putere magnetică doar de un singur Oersted. Și totuși mă puteam deplasa! Deci, scafandrul pe care-l blestemasem își exercita rolul său ocrotitor. Îmi dădea fără greș să beau apă, îmi absorbea cu regularitate sudoarea de pe corp.

Din fericire, Peter Noyd ținea în permanență instrumentele hobbyului său pe pupitrul din cabina lui. Acolo stăteau și acum, de parcă puterea care se prăvălise pe noi nu acționase și asupra lor. Am înșfăcat mapa și cutia cu creioane colorate, care acum nu mai păstrau nicio culoare. Jumătate din file erau desenate, dar eu m-am consolat cu gândul că măcar cealaltă față a lor era utilizabilă. Alt gând folositor care-mi trecu prin minte a fost aceia că n-avea niciun rost să mă întorc în sectorul din care venisem, căci în mod sigur tata nu se mai afla acolo. De fapt, în pofida sutelor de mii de Oerstezi, eu dispuneam de un straniu, dar explicabil sânge rece. Datorită acestui lucru m-am dovedit un membru de nădejde al echipajului.

Pesemne că amintirea viziunii mele continua să-mi insufle o seninătate tainică, motiv pentru care nu m-am mirat constatând că toți sunt nevătămați. I-am găsit în sala principală de comandă, plină de același terci alb – opt siluete negru-cenușii uriașe, neclintite și tăcute ca niște statui antice de piatră. Și cu toate astea, am răsuflat a ușurare când i-am văzut. Mi-am scos pieptul înainte, mândru că le aduceam un mijloc de comunicare. Un mijloc antic, primitiv, dar verificat de milenii, un mijloc care

lor nici nu le-ar fi trecut prin cap. Au rămas paf, bieții de ei!

Apropiindu-mă, am scris insuportabil de încet, cu majuscule, pe dosul primului desen:

— Ei, ce spui? Nu-i așa că a fost bine că n-am scos scafandrele? Scrisul abia se putea descifra.

Și am dus coala în dreptul scutului ce proteja fața tatălui meu. El se apleacă, o apucă din mâna mea cu aceeași încetineală, îmi ceru cu cealaltă mână creionul cu care scrisesem întrebarea aceea ce trăda un triumf infantil, fiind totodată total absurdă pentru acel moment. Am prins să citesc încă în timp ce scria, deoarece era necesară o răbdare neomenească până să vezi așternută pe hârtie acea desenare tremurată a literelor. Într-o liniște ca de vis se apropiară și ceilalți, să vadă ce facem.

— Ești un geniu, îmi scrise tata răspunsul său. Iartă-mă că până acum n-am gândit decât rău despre tine! Brațul îi tremură, așa cum tremura inima mea îndurerată, apoi îndreptă din nou creionul spre hârtie: Dar cine ești tu, de fapt?

Era clar că acel ce scrisese nu era tata. Nu putea fi decât armeanul, stăpânit pesemne de obișnuitu-i sânge rece. Am examinat statuile cenușii și m-am convins că nu suntem numai muți, dar și anonimi. Scutul ce proteja fața nu permitea celorlalți să distingă cine se afla îndărătul lui. Scafandrele aveau inscripții cu numele posesorilor lor, dar ele erau atât de mărunte sau aveau asemenea culori, încât nu puteau fi deslușite. Se vede că cei opt tocmai se strânseseră, privindu-se cu neajutorare și așteptând să vină și al nouălea, căci nu puteau face nimic altceva decât să se numere câți sunt.

Lângă unul dintre pupitre am zărit prăbușit pe jos un psihorobot. Din cauza albului strălucitor al aerului nu i-am putut descifra numele, dar acest fapt îmi sugeră un alt gând folositor. Am mai scos un creion din cutie și am scris cu litere mari pe pieptul celui care încă mai ținea ca suport mapa cu hârtiile de desenat: Darian. El îi citi de sus, încuviință din cap plin de măreție, dar această măreție nu se datora decât dificultății pe care trebuia s-o învingă. Apoi încercă să scrie din nou ceva pe coală, dar eu l-am apucat cu ambele brațe și l-am întors cu grijă, pentru a-i scrie numele și pe spate. După aceea i-am smuls mapa și i-am întins o singură filă. Creion avea de acum. Am împărțit tuturor creioane și file, arătând spre piepturile lor. Erau oameni ageri la minte și ca atare își notară imediat pe partea de

sus a filei numele, pe care eu l-am scris mai apoi pe pieptul și pe spatele lor. Peter Noyd adăugă pe fila sa: „Bestie! Desenele mele! Erau acolo și file goale!” Asta nu avu însă darul să-mi stârnească decât invidia pentru iuțeala și siguranța cu care-și exprima furia. Chiar și așa, eu mănușa de la scafandru.

În sfârșit, când n-am mai rămas decât eu anonim, și-au dat toți seama cine sunt. Tata se apropie din nou ca un bebeluș de un an cu intenția de a mă îmbrățișa, dar eu l-am evitat, făcându-i semn să-mi scrie și mie numele pe spate. Nu sunt modest și ca atare pot să spun: aveau de ce să mă îmbrățișeze. Le oferisem ce era acum mai important decât toate – un mijloc de comunicare, fără de care ar fi fost cu neputință să ne organizăm lupta pentru supraviețuire.

2

De îndată ce-ți sunt afectate interesele personale, devii deosebit de inventiv. După o altă oră, Peter Noyd își și instalase lângă pupitrul de comandă al autopilotului o placă lată, demontată cine știe de unde. Descoperise apoi în laborator niște chimicale cu care să poată scrie pe ea și o bucată de material moale, izolator, cu care să șteargă placa. Numai că speranța lui de a-și salva astfel desenele rămase zadarnică. Primul ordin pe care tata îl scrise pe placă glăsuia:

— Noyd, strânge filele de la oameni. Dă-mi toate blocurile tale de desen. Curând nu veți mai dispune de alte mijloace pentru a vă nota observațiile. Mai puneți câteva plăci dintr-astea.

Scrierea acestei dispoziții durǎ insuportabil de mult, și tot insuportabil de mult se chinui și tata după aceea până o șterse. Mi-am zis în sinea mea: n-avem, de bună seamă, niciun motiv să ne grăbim, și cu toate astea modul acesta de comunicare o să ne zdruncine nervii. Apoi mi-am zis: s-ar putea să ne coste chiar și viața. Îngrozitoarea povară ce ne apăsa corpurile semăna teribil cu povara pe care o simțeam în cartușele exprese de transport. Și-apoi, fiecare secundă era prețioasă, cu atât mai mult, cu cât nu știai după care din ele vei ajunge în situația de a nu mai putea întreprinde nimic. Chiar în condițiile în care nu ne deplasam în nicio direcție, faptul că staționam atâta timp într-un asemenea câmp putea să ne ducă la pierzanie. Habar nu aveam care era puterea lui în interiorul scafandrelor, ca atare, marea

dificultate cu care ne mișcăm se putea datora și acestui câmp. Cândva, mi-a fost dat să văd într-un film medical comportarea de somnambul a unui om neprotejat în condițiile unui câmp de numai cinci sute de Oerstezi, or, era puțin probabil ca scafandrele noastre să poată face față celor nouăzeci și șase de mii de Oerstezi care se instalaseră pe nava noastră. Dar câți or fi fost în afara lui, din moment ce era ermetizat?

Înmânând blocul de desen lui Peter Noyd, am avut ocazia să și jubilez: ce bine, totuși că posibilitățile de comunicare în scris sunt limitate! Era puțin probabil ca Noyd să-mi ceară socoteală pentru celelalte file atunci când va deschide blocul și va vedea că lipsesc tocmai acele vreo douăzeci nedesenate, pe care eu le-am vârât într-o nișă în timp ce veneam încoace. Avea pesemne să pună acest lucru pe seama propriei sale neatenții, întrucât nu putea admite că un icarian este în stare de o viclenie atât de neonorabilă.

Curând mai apărură niște plăci de scris în câteva locuri, aproape în fiecare sector, iar cu aceasta se creă și baza necesară pentru o activitate organizată. Se dovedi a fi util și faptul că nu mai aveam niciunul chip, că nu puteam citi ce stă întipărit îndărătul inexpresivității cenușii a scutului nostru, că nu vedeam decât acțiunile lente și înțelepte ale fiecăruia dintre noi. Asta te făcea să crezi că ceilalți sunt calmi, doar tu te temi fără rost. Un alt lucru de admirat era și acela că nicio placă n-ar fi fost de ajuns ca să-ți exprimi groaza față de cineva, iar acest terci alb și luminos, numit aer, nu răsuna de întrebările lipsite de sens: Unde ne aflăm? Cum am nimerit aici? Ce se întâmplă în jurul nostru? Cât va dura? Nu există, nu există oare o ieșire, o salvare?…

Când am ridicat în picioare, lângă ocularele pentru observarea directă a mediului exterior, peretele demontat al grupului sanitar, încăpere devenită și ea inutilă, Darian scrise pe acel perete:

— Ai băgat de seamă că omul simte în Cosmos nevoia de a-și împărtăși și prostiile, nu numai descoperirile? Iar această nevoie e chiar mai puternică.

După aceea șterse și desenă în colțul de sus al peretelui anunțul „Loc pentru scris prostii”.

Darian se dovedi a fi un bun psiholog. Curând peretele deveni unul dintre punctele cele mai frecventate, iar eu regret că filele

furate de la Noyd nu-mi ajung pentru a nota și unele lucruri sorise pe el. Erau glume și ironii excelente sau pur și simplu înjurături îndărătul cărora se ascundea oftatul sfâșietor al unui impas întâmpinat bărbătește, dar toate acestea aveau, desigur, rolul unei supape pentru sufletele noastre ferecate fără nicio nădejde în scafandre. Atunci însă Darian și-a lipit scutul facial de oculare, ca și cum ar fi tras speranța că între timp afară s-a modificat întrucâtva ceva, iar eu am folosit peretele în alt scop decât cel destinat:

— Se vede ceva? am scris eu pe el.

Renunță de îndată să se mai zgâiască inutil, iar răspunsul său veni să confirme că acest mod de comunicare te ispitește grozav să scrii și cuvinte pe care altfel eviți să le folosești:

— Se vede vulva Galaxiei. În acest moment se naște noua materie.

(Eu sunt medic își terminologia medicală mi-e mai familiară, așa că am schimbat involuntar cuvântul. În plus, mai fac parte și din consiliul de control).

Îmi imaginam cum, la acest cuvânt, Darian și-ar fi ciupit vârful nasului său armenesc și am jubilat răutăcios: „Ia să te văd cum ai să ți-l ciupești prin scafandru!”

Ne convinseserăm că în afara astronavei domnea o beznă deplină – nicio stea, nici măcar vreo mică pată mai luminoasă nu se întrezărea prin aceste oculare. Și totuși am mai scris o prostie, nu din genul celor pe care armeanul le prevăzuse în anunțul de pe perete:

— N-ai impresia că am cădea?

El îmi răspunse, firește:

— În Cosmos orice mișcare liberă constituie o cădere spre un anumit centru de greutate, fiule.

Nu prea eram dispus să-l iert pentru acest „fiule”, dar cum să te răfuiești în condițiile astea. De altfel, o și meritam. Mi se părea însă ciudat cum de-i venise tocmai acum cuvântul acesta? Și oare-l rostise într-adevăr pe un ton batjocoritor? Drept e că după vârstă putea să-mi fie tată, dar până acum se purtase invariabil cu mine ca de la egal la egal. Nu cumva se hotărâse să mă „înfieze”, simțind sfârșitul apropiat pe care i-l sugerasem? I-am scris:

— Ce ai de spus despre teza lui tata, potrivit căreia am nimerit în acreția unei viitoare stele?

Urmă o maximă tipic darianiană:

— Natura e în așa fel alcătuită, fiule, încât orice prostie ai spune despre ea, aceasta se poate adeveri până la urmă.

Și plecă. Eu mi-am șters întrebarea, lăsând însă răspunsul. Apoi mi-am fixat privirea prin oculare în beznă și i-am pus ei întrebările pe care voiam să i le pun lui Darian sau oricui altcuiva dintre ceilalți, deși nimeni nu dispunea de răspuns pentru ele. După ce mi-am rostit cu jale și ultima întrebare, m-am dus în mica mea cabină, devenită acum de două ori mai strâmtă pentru scafandrul meu, și m-am apucat din nou să-mi scriu însemnările, deși cei de pe astronavă aveau nevoie și de brațele mele.

Dar, de fapt, ce puteam să scriu? Ce au scris oare, înainte de a pieri, oamenii ce s-au aflat într-o asemenea situație? Ce au scris în antichitate cei condamnați la moarte? Numărul filelor de desen era atât de mic și cu mult măi mică probabilitatea ca aceste file să supraviețuiască. Dacă vor ajunge în general în mâinile cuiva, înseamnă că vor ajunge și observațiile și gândurile acestor opt bărbați – și-atunci la ce vor mai sluji povestirile mele profane? Da, omul simte într-adevăr nevoia de neînvins de a-și povesti prostiile, dacă nu altora, măcar dictafonului sau, poftim, unor asemenea file valoroase și furate! Și e puțin probabil ca asta să reprezinte ceva mai mult decât o încercare de autoapărare a organismului, decât căutarea unui sprijin în ceea ce a și trecut în pragul asaltului unei zile noi și neînțelese.

3

La câteva ore după „șoc” pe astronavă se instaura o ordine capabilă să te înfioare. Oamenii pluteau ici-colo prin ceața albă a aerului ca niște pești lenevoși de acvariu și parcă la fel de inutil. Nu-ți puteai da seama dacă fac de fapt ceva sau nu. Dacă cineva se îndepărta de tine doar doi-trei metri, nu-i mai puteai citi numele, nu se mai vedea încotro se îndreaptă. Tata stătea nemișcat lângă autopilot, trecând pe placă ordin după ordin. Ele cereau ca fiecare să scrie ceea ce a observat în momentul „șocului”, ce a simțit, să-și amintească sau să verifice din nou indicațiile aparatelor pe care le ținea atunci sub observație. Mai precizam nominal care și la ce anume să reflecteze sau ce calcul

și pe ce placă anume să facă. Dar parcă niciuna din aceste dispoziții nu conținea nici cea mai timidă sugestie de a ieși din tragica situație în care ne aflam. Iar namilele negru-cenușii veneau să le citească și se îndepărtau supuse să treacă la executarea lor, ca și cum se împăcaseră cu moartea și nu le mai rămânea nimic altceva decât să ducă până la capăt misiunea științifică a expediției.

Dar la ce dracu s-o mai ducă până la capăt, când nu existau șanse nici măcar de a salva rezultatele pe care le obținusem până acum? Dacă ipotezele anterioare cu privire la nor se adevereau, nu mai aveam oricum posibilitatea să găsim vreo modalitate de a ieși din câmpul extrem de puternic al stelei ce se năștea. Motoarele noastre principale erau cu graser, funcționau prin transformarea gravitației, iar aici nu exista gravitație. Motorul care acționa fotonic sau cu plasmă nu eram în stare să-l pornim din cauza paralizării sistemelor electromagnetice. Esența acestei forțe acreționale ne era necunoscută, deși într-un mod inexplicabil câmpul ei avea acțiune asupra magnetometrelor de care dispuneam, fiind parțial reținut de apărarea noastră antimagnetică. Dar dacă scafandrele o făceau suportabilă pentru organismele noastre, atunci cei aproape o sută de mii de oerstezi de pe navă vorbeau de forța de milioane de ori mai mare de afară. Tocmai din această cauză se blocase desigur și sistemul motorului cu plasmă și fotonic, care el însuși era în stare să producă, pentru dirijarea fotonilor și a plasmei, un câmp electromagnetic cu o putere de milioane de oerstezi. Iar acest lucru făcea și mai de neînțeles esența acestei forțe acreaționale. Și ea va rămâne, desigur, încă multă vreme necunoscută oamenilor, mai multă vreme poate decât perioada ce desparte momentul descoperirii gravitației de cel al stăpânirii ei. Paralel cu pătrunderea tot mai adâncă în mecanismele tainice ale Universului, acestea deveneau tot mai complicate și mai greu accesibile nouă, provincialilor din acest crâmpei lăturalnic ai Căii Laptelui. Niște motoare vechi, cu rachete, s-ar fi războit pesemne cu această forță monstruoasă, cât ne mai aflam undeva la periferia sferei sale de acțiune, dar nava nu dispunea de asemenea motoare, și-apoi, ce dimensiuni s-ar fi cuvenit să aibă acestea? Nu i-ar fi fost de ajuns, probabil, nici toate substanțele explozive de pe Icar. Rezervele noastre ar fi putut servi, în cel mai bun caz, la utilarea

a două-trei torpile de salvare și eu nu înțelegeam de ce primul ordin al tatei nu ne-a trimis de îndată pe toți să le punem la punct, pentru a încerca să scăpăm până nu va fi prea târziu. Doar inginerii de bord Ray și Zeller începuseră să doteze cea mai mică torpilă cu motoare-rachetă pentru a lansa documentația științifică.

Când am aflat de acest lucru, mi-am amintit de modul cum se exprimase mentorul meu Terryn despre icarieni: ei nu sunt nimic altceva decât niște mașini de recunoaștere trimise de Terra. Și într-adevăr aceste mase metalice impersonale semănau acum mai mult decât oricând cu niște mașini. Cu niște mașini demodate, care se mișcau anevoie, nefiind programate să întreprindă ceva pentru propria lor salivare, și asta în condițiile în care până și cei mai primitivi psihoroboți s-ar fi îngrijit de ei înșiși. Aceștia însă parcă nu știau să facă nimic altceva decât să acumuleze, cu o încăpățânare de automate, noi observații, indiferent dacă erau sau nu veridice, iar în cazul nostru aveam aproape certitudinea deplină că sunt eronate, dată fiind defectarea generală a aparatelor.

Și totuși, acești imenși și greoi roboți din proslăvitul secol al electronicii nu erau automate. Ei știau chiar mai bine decât mine că, după vreo câteva milioane de kilometri, forța de acreție care ne atrăgea spre centrul nereflectorizant al norului ne va strivi, astfel încât nici atomii noștri nu vor mai rămâne intacți, sau ne va anihila cu deocamdată presupusul antispațiu. Dacă înainte de asta nu ni se vor termina alimentele și apa din scafandre. Drept e că rezervele lor erau considerabile, căci se regenerau, dar acumulatorii, altminteri ocrotiți, ai sistemului de regenerare, aveau să se epuizeze, întrucât nu mai dispuneam de nicio sursă de alimentare a lor. Iată de ce încă de pe acum am fi putut pune pariu că una anume dintre cele trei cauze va sta la baza trecerii noastre în neființă: setea, foamea sau asfixierea. Chiar și deschiderea căștilor era de neînchipuit în situația în care ne aflam. Fără a-l întreba; Peter Noyd notă pe peretele de scris prostii în clipa când l-am surprins privind prin oculare:

— Balov, s-a demonstrat în mod experimental că la zece mii de Oerstezi șoarecii mor pe loc.

Da, nu erau roboți acești opt bărbați ce umblau cu scafandrele lor paralizate și orbite prin acel pântece în care se năștea materia!

În pofida evidentului impas care făcea să pară tragic de caraghioase eforturile de a umple până la refuz torpila de salvare cu cunoștințele și necunoștințele lor, fiecare dintre ei se străduia cu motiv sau fără motiv să fie aproape de colegul lor, astrofizicianul Darian. După cum am mai scris, contururile noastre dispăreau, înghițite de ceață, doar la câțiva metri depărtare. La început îmi imaginam că numai eu mă învârtesc în jurul lui Darian și că dl pune acest lucru pe seama atașamentului meu față de dânsul. Apoi am mai remarcat în preajmă prezența unui scafandru, al cărui nume nu reușeam să-l deslușesc prin albeața văzduhului care orbea vizorul. Deodată, pe una dintre plăci apăru cu litere imense avertismentul:

„Către toți! Credeți oare că-i plăcut să trăiești când ești privit ca un viitor sinucigaș chiar și printr-un vizor cu infraroșii? Cu salutări: Darian.”

Textul rămase mult timp, întrucât nimeni nu știa dacă l-a citit toată lumea. În cele din urmă, dispăru; pesemne că tot Darian îl șterse. Dar odată cu dispariția textului nu dispăru și îngrijorarea mea. Același sentiment îi stăpânea, desigur, și pe ceilalți, al căror sânge rece rămase pentru mine pildă și sprijin în zilele acelea. Nu știu cum se simt ei, ce gândesc, ce intenționează să facă în afara muncii pe care o efectuam cu toții sub conducerea tatei, care devenise peste noapte un comandant autoritar și energic. Probabil îi fusese și lui de folos în acest scop armura scafandrului care ascundea de ochii celorlalți orice atribut personal. Fiecare era cumplit de singur în fortăreața sa atât de greu de deplasat. Mânca singur, își bea apa singur, respira propriul său aer. Singur trupește și singur sufletește, cu soarta pecetluită, neajutorat și neconsolat, într-o liniște în stare să te scoată din minți. Dar în această singurătate găsea timp și puteri să poarte grija tovarășului său. Dezintegrarea nucleară simplă care acționează cronometrele noastre, bazată pe acea forță nedezlegată până acum, numită „interacțiune slabă”, continua să lanseze uniform invizibilele sale particule. Invizibile și imperceptibile ca secundele, minutele, orele și zilele pe care le numărau. Se pare că forța creatoare, oricât de puternică ar fi ea, și aici, ca și pretutindeni, n-o putea împiedica pe cea distrugătoare de la menirea ei. Dar dacă particulele existau, fie și invizibile, exista oare și ceea ce ele continuau să măsoare în mod ritmic? Nu ne aflam oare, de fapt, în mitica și mistica

atemporalitate ce nu reprezentase până acum decât o temă îndrăgită de tinerii astrofizicieni și fantaști? Nu ne-am instalat oare în neant? În acel neant pe care romanticilor le plăcea să-l scrie cu majuscule, îmbătându-se cu ideea că aveau posibilitatea de a pune graniță propriei lor imaginații – căci nu-ți poți imagina neantul decât cu majusculă. Și-apoi, Zenon din Eleea nu numise și el „neant” un nor dens și negru? Da, omul nu poate suporta granițe și de aceea a numit neant antilumea și antispațiul, ba chiar a născocit că tocmai neantul a dat naștere lucrului – materiei, imaginându-și că în acest fel i-a oferit o definiție științifică! Sau poate că neantul este într-adevăr un izvor al protomateriei în care se naște materia, înainte de a se naște pentru ea timpul? Iar noi am nimerit aici chiar în preajma acelui început nu numai al materiei, dar și al timpului?

Tata fixase o ordine potrivit căreia, periodic, câte un astrofizician rămânea preț de o oră în fața ocularelor pentru observare directă, cu scopul de a depista eventualele schimbări din bezna ce stăruia în jurul navei, dar fiecare avea grijă să-și mai abată ochii și-n altă parte, spre a privi și pentru sine însuși. Presupun că niciunul dintre noi nu fusese vreodată atât de dornic să vadă măcar o steluță, chiar și pe cea mai îndepărtată dintre ele, ba putea să nici nu fie stea și nici chiar lumină, doar o mică pată mai luminoasă. Dar nimic! Uneori, pe peretele de scris prostii apărea câte un text din care rezulta că iar trecuse pe la oculare cineva care nu era de serviciu și își pusese aceleași întrebări. Cuvântul însuși nu apăru însă decât în componența lozincii: „Păziți neantul, e al vostru!”

Se pare că și în mintea autorului acest cuvânt se născu doar atunci când dispăru senzația că ne deplasăm. La început, greutatea care apăru într-un capăt al navei ne făcu să credem că ne prăbușim spre centrul norului, dar noi nu dispuneam de niciun aparat pentru a o înregistra, în afară de simțirea noastră fizică, iar aceasta, obișnuită cu greutatea, încetă s-o mai perceapă. La fel ca înainte, ne deplasam anevoie, la fel ca înainte puneam acest lucru fie pe seama scafandrelor noastre, care s-ar fi putut să-și piardă mobilitatea motrice, fie pe seama câmpului din lăuntrul lor. Forța care atrăgea sau ținea astronava nici nu se intensifica, nici nu slăbea. Contoarele magnetometrelor noastre nu tresăreau, de parcă, aidoma tuturor celorlalte aparate, încremeniseră și ele în fața neantului.

Noi însă deveneam treptat tot mai „vorbăreți”. Unul scrisese: „Nu tulburați izvorul!”, altul: „Nu vă aplecați în antispațiu!” Nu erau originalii, ceea ce arăta că gândirea noastră, a tuturora, se învârtea în jurul modelului de nor pe care Darian și cu tata încercaseră să-l creeze. Despre această convingere a lor vorbea și faptul că nimeriserăm totuși în el, căci dincolo de astronavă, în celelalte direcții, la depărtare de miliarde și miliarde de kilometri, nu exista nimic amenințător pentru noi.

4

De la o vreme, tata ne convoca zilnic, la o anumită oră, în sectorul principal de conducere, pentru o nota pe placă, în câteva propoziții, ce am cugetat nou între timp, dacă ne-a trecut prin cap vreo idee, oricât de idioată ar fi fost ea, dacă am înregistrat în sinea noastră vreo nouă senzație. Apoi ne punea să trecem totul pe file și să i le predăm pentru documentare. Eu consideram că ar fi fost mai înțelept să folosim filele acelea pentru a trimite prin ele ultimele noastre salutări celor dragi, dar ca reprezentant al consiliului de control n-aveam dreptul să fac asemenea propuneri.

Un observator aproape străin, ca mine, trăia mereu cu sentimentul că tocmai la aceste consfătuiri ieșeau la iveală adevăratele prostii, nu pe peretele pus de Darian. Se emiteau și presupuneri că, de fapt, nu ne aflăm în nor, ci undeva aiurea. Numai că înainte de asta sondele noastre se deplasaseră liber prin straturile lui periferice, iar straturile acestea se vedeau, și noi știam, de bine, de rău, din ce sunt compuse! Cum să le fi străbătut pe nesimțite? Cum să ne fi trezit în numai câteva clipe în adâncurile lui, din care sondele noastre nu se mai întorceau? Pe de altă parte, unde se află acest „aiurea”? O fi fost oare o strangulare bruscă a spațiului în jurul nostru, ca urmare a unor procese necunoscute și bruște din centrul nereflectorizant al norului? Procese antispațiale? Fie și antispațiale, dacă-mi dovediți cum poate să reziste astronava în spațiu. Și cum se face că noi înșine n-am devenit încă „anti”. Ba poate că am și devenit, doar că nu ne dăm seama, adăugă atunci Darian.

Un altul încercă să concretizeze următoarea idee: proiectilul special, pătrunzând tot mai adânc, a încălcat echilibrul forței acreționale, ajungând să fie aruncat înapoi, în direcția noastră.

Un fel de protuberanță. O protuberanță mare, rece. Dar de ce mare? Protuberanțe de două sute de mii de kilometri aruncă până și mititelul nostru Soare? Deci o protuberanță mică. În ea materia e densă, de altfel s-ar putea să nici nu fie o materie adevărată, ci o protoformă a ei. Mai verosimil ar fi însă să nu ne aflăm chiar în protuberanță, căci ea ne-ar fi lichidat. Apropiindu-se în câteva secunde de navă, protuberanță n-a făcut decât să stranguleze o parte a spațiului din jurul nostru prin câmpul ei supraputernic. De aceea nici nu vedem nimic, de aceea am și scăpat cu zile. Astfel se poate explica și caracterul brusc al celor întâmplate.

Evident, a fost contrazis. Ce putea să reprezinte proiectilul nostru de recunoaștere pentru ditamai norul, încât să ajungă să-i strice echilibrul? Dar iată că teza dobândi pe neașteptate un nou sprijin. Câțiva o luară în brațe și zile la rând nu-i mai dădură drumul. Nu proiectilul, ci Berenice stricase echilibrul norului. Ea nu era deloc mică, și-apoi cine putea ști ce forțe puternice ascundea într-însa!…

Ultimul o văzuse Sanin, care era atunci de serviciu ca operator. Acum își amintea: Cu vreo două ore înainte de „șoc”, când se instalase la post, observase cum Berenice își schimbă direcția și își accelerează viteza, atingând parametri neînregistrați de noi până atunci. Gonea cu o viteză incredibilă drept spre nor! În scurt timp, pătrunsese în spațiile lui superioare, strălucind ca încinsă, apoi o zbughise îndărăt, de parcă locul nu i-ar fi convenit. De aceea Sanin nu-i înștiințase imediat pe toți. Ea mai mersese un timp în zigzag, după care se repezi iar spre nor; la această nouă tentativă, norul păru că se deschide în fața ei. S-ar putea să fi fost doar o simplă impresie, dar semăna cu o gură imensă care dă să apuce, cu o deschizătură ca de tunel. În clipa aceea Sanin dădu semnalul, dar… urmă „șocul”.

Unii confirmară primirea semnalului. Se și luară la întrecere în confecționarea a fel și fel de absurdități. Poftim, acum e clar, Berenice-i de vină! Voise și ea, prostuța, să vadă ce-i în interiorul norului. Și-i stricase echilibrul, provocând protuberanță. Și ne transformase și pe noi într-unul dintre firicelele acelea de praf din această infinit de lentă zonă în care se formau stelele. Infinit de lentă, deoarece momentul unghiular al rotirii norului era de așa natură, încât aveam să ne prăbușim

pesemne milioane de ani până am fi ajuns să ne apropiem de centrul în care ținea atât de mult și tata să arunce o privire…

— N-am ce zice, ispititoare perspectivă!

Dar tata continua să ne pună fantezia la încercare în jurul plăcii sale și astfel se nășteau lucruri și mai amuzante. De fapt, Berenice a făcut totul deliberat, ne-a tras pe sfoară… Ori: s-au folosit de ea pentru a ne lua prizonieri ca să ne cerceteze. De aceea s-a deplasat la început atât de încet, păcălindu-ne, de aceea a și păstrat ea o tăcere atât de enigmatică. Sau: cel care a trimis-o i-a ordonat pur și simplu să tacă… Da, da, așa e, nu e vorba de niciun nor, ci de civilizația care a creat-o pe Berenice. Un creier imens a trimis-o pe ea în recunoaștere. Un creier, care, nesatisfăcut sau – se poate oare fără puțină autoamăgire omenească? – intrigat de informațiile ei, i-a cerut: Ia adu-mi câteva exemplare din sălbăticiunile alea mici de care mi-ai vorbit, ca să le văd mai îndeaproape! Și iată că acum noi ne deplasăm prin cutele acestui creier, mare cât câteva zeci de stele la un loc. Un creier rece, pe care s-ar putea să-l mai fi încălzit și să-l mai fi agitat nițel acești mici și necunoscuți microbi, căci ce altceva reprezentam noi în comparație cu dimensiunile lui cosmice… Nu sunteți de acord? Dar, de vreme ce „geneza rațiunii umane nu constituie decât un caz particular al genezei în general”?…

Ba nu, dacă există în general vreun creier, acesta se află departe, în centrul norului, poate în antispațiu, în antilume, populat cu o civilizație care a creat această mașină a sa de explorare. Iar ăsta nu-i nici pe departe nor, ci un fel de ecluză spre antiuniversul însuși, care, cu energia sa în transformare, a strâns pur și simplu în jurul său materia din spațiul înconjurător, deși seamănă cu un nor. Nimeni nu se interesează de astronava noastră, pur și simplu atunci când ecluza s-a deschis pentru a primi mașina trimisă în cercetare, energia lui „a țâșnit” în lături și în felu-l acesta a închis spațiul din jurul nostru. Să sperăm că atunci când se va retrage…

Cum? A cutezat cineva să scrie pe placă ceea ce era greu să-ți spui chiar și ție însuți în acel scafandru care nu lăsa să răzbească în afară nici măcar un sunet?

M-au înfuriat foarte tare speculațiile ce se făceau pe seama Berenicei mele, pe care, chiar și în aceste zile, o strigam uneori în desperarea mea de nimeni văzută. Unde ești, Berenice? o

chemam eu. Mai exiști? Ești și tu, ca și noi, neajutorată și oarbă? Ți-a fost și ție fatală această curiozitate stupidă? De ce m-ai lăsat singur, doar voiai să fim împreună? Oare ai existat aievea sau te-am întâlnit și eu așa cum Alec, în propria sa nebunie, l-a întâlnit pe acel Dumnezeu al său?... Într-o zi, pe când Sanin făcea, pentru a nu știu câta oară, niște precizări în legătură cu ultimele sale observații, eu m-am înfuriat:

— Nu ți-a spus cumva vreo vorbă de rămas bun? Sau să-ți fi cântat, precum sirenele, cântecul ei de pierzanie?

— Am auzit o muzică, scrise el pe neașteptate, după care, conform obișnuinței, șterse, ca să facă loc pentru altceva.

Dar i-am luat-o eu înainte, notând cu mâna tremurândă din tot corpul, căci nu era el singurul care uitase acest lucru:

— Ce muzică? De-a noastră?

— Simfonică.

— Cunoscută? am scris eu.

— Mie nu. Dar maniera era cunoscută. Aducea cu a Mayolei Beni.

Darian adăugă în celălalt colț al plăcii:

— Păi se putea petrece un asemenea eveniment festiv fără muzică?

I-am șters, furios, cu bucata mea de izolator scrisul, fiind convins că nu rânjea doar el la adăpostul scafandrului, și am notat la rândul meu:

— Cum suna exact?

— Vrei să ți-o cânt? îmi răspunse Sanin, și, în desperarea care mă stăpânea, am simțit, ca pe un tunet îngrozitor sfredelindu-mi creierul, râsul lui și al celorlalți, pesemne nu mai puțin desperat din cauză că nu răzbea niciun sunet.

— Te rog, fără glume, am scris eu și mai lăbărțat. În cea de-a doua sondă exista muzică programată. De acolo provenea?

El cugetă atât de mult și își scrise apoi atât de încet răspunsul, încât m-au trecut sudorile de nerăbdare.

— Cele două sonde au rămas departe de îndată ce ea a pornit-o nebunește după nor. Receptorul trebuie să fi fixat direcția, de vreme ce unda e aceeași. Nu știu. Eram absorbit s-o privesc. Atunci mi-am zis că muzica trebuie să fie de la vreun polivizor. În ultima clipă m-am uitat involuntar spre receptor. Sau poate că nu m-am uitat. Asta-i tot!

Asta-i tot! Nici ulterior n-am mai reușit să smulg ceva din

memoria lui. După cum n-am izbutit să storc nici din propria-mi memorie în ce ore anume emitea sonda mea. „Oda suferinței umane”, pe care nimeni de aici nu o auzise, în afară de Darian. Când se termina glasul meu și când începea muzica? Ce intervale erau? Coincidea în timp cu observarea lui Sanin? Îmi era imposibil să le asociez. Aveam nevoie de mărturiile aparaturii de înregistrare, iar aceasta era mută ca tot ce exista pe navă. N-am făcut nicio încercare de a o pune în funcțiune, de teamă să nu distrugem înregistrările anterioare, în caz că acestea ar fi supraviețuit totuși în cutiile lor antimagnetice, transportate acum și ele în torpila de salvare. Dar acest lucru nu mă împiedică să compun și eu o poveste a mea, pe care, se înțelege, n-am catadicsit s-o încredințez nici uneia dintre plăcile de scris.

5

Povești, povești, povești! Amuzante povești fantastice pentru adolescenții Terrianei, în caz că aveau să ajungă la ei; și pentru viitorii icarieni. De ce oare tatăl meu și bunicul lor ținea atât de mult să le trimită? Poate că ne punea să le compunem ca să ne ferească de desperare? Dar de ce nu ne-a spus și el măcar o poveste de-a lui? De ce se dezisese parcă și de bătrânii săi, nevrând să intervină nici măcar în discuțiile ce aveau loc pe marginea poveștilor celorlalți? Aveam oare noi nevoie de distracții și de consolare? Păi noi nu dispuneam nici măcar de timp pentru ele, în ciuda faptului că ne aflam poate în atemporalitate. Dar poate că atemporalitatea însăși le crea, așa cum fuseseră create poveștile antice în vremea înghețată a trecutului? Îmi cunosc pasiunea nestinsă pentru vorba omenească simplă, care în taină se opunea întotdeauna poveștilor rostite cu termeni științifici, dar ce să spun de acești opt bărbați în scafandre moarte, aflați într-o astronavă-sicriu imobilă și întunecată? Dar poate că tocmai morții sunt cei care creează poveștile?

Oare suntem deja morți? Pentru Terriana – nu-i exclus. Pentru Terra – în mod sigur. Și pentru tot Universul nostru, dacă într-adevăr ne găsim într-o altă lume. Dar poate că el, Universul, e mort și doar ultimele sale frânturi, închise în cronometrele noastre, descompunându-se, murind, continuă să-i măsoare

timpul care nu mai există – ore, zile, o săptămână, încă una… Iar noi socotim că trăim. Dormim în timp ce suntem de gardă, mâncăm din ce în ce mai rar, aruncăm și mai rar câte o privire prin oculare afară, ne zbatem să păstrăm rezervele imaginației că suntem încă vii. Iar pentru a mă convinge pe mine însumi că sunt viu, privesc întruna brațele celor opt – brațele îngroșate de mânecile scafandrelor, brațe greoaie, care… nu-și mai contenesc mișcarea.

Totul decurge îngrozitor de încet, chiar și atunci când nu facem altceva decât să discutăm. Te apropii în tăcere, ca un nor negru-cenușiu prin ceață, scrii cu mâna vlăguită câteva cuvinte, faci un pas îndărăt, căci lățimea scafandrului tău a acoperit toată placa. Ceilalți trebuie să se apropie și ei, ca să poată citi. Și se apropie câte unul sau câte doi, în vreme ce coatele lor se izbesc în tăcerea iluzorie. Apoi unul sau altul își consultă ceasul, uitând că în el nu mai există timp, că nu-i vorba decât de pieirea unui element hărăzit pieirii, apoi se pierde ca o fantomă în albeața densă a aerului. Pentru a-și continua lucrul.

Da, ei nu se opresc din lucru, cum nu se oprește să moară restul de timp din ceasurile noastre. Privată de forța și mintea psihoroboților, de iuțeala mașinilor de calcul, de abilitatea propriilor corpuri, ea, această rasă astrală, muncește, așa cum au muncit cândva strămoșii ei: din greu, încet, cu o îndârjire tâmpă. Dar dată că sub mâinile lor neîndemânatice câte ceva prinde ici-colo să-și recapete viața. Un mic acumulator pus într-o cutie de protecție recent născocită, un mic aparat, sistemul mai simplu al unui sector, un dispozitiv antediluvian, descoperit la fel cum și-a descoperit Arhimede pârghiile sale… torpila de salvare, încărcată acum și cu cunoștințele pe care le acumulaserăm în drumul nostru fără ieșire. Niciunul dintre micile aparate care au supraviețuit nu ne dă vreo speranță că ne vom salva, nu indică nici măcar vreo soluție iluzorie, dar munca noastră asupra lor ne ajută să existăm, să nu ne prăbușim din cauza deprivațiunii senzoriale – această ucigătoare foame a simțurilor noastre de sunete, de lumină, de mișcare.

Astropiloții-exploratori o cunosc cel mai bine, deoarece, înainte de orice zbor de pe Icar, ei petrec săptămâni întregi în sala de exerciții psiho-fizice, care se transformă atunci într-o surdo-cameră. Acolo învață ei că, atunci când în fața ochilor prind să danseze niște puncte luminoase, punctele acelea joacă

în propriul lor creier, că atunci când aud diferite voci, nu trebuie să le dea crezare – vocile acelea discută în ei înșiși. Se mai obișnuiesc, de asemenea, să se bucure atunci când, stârnind un zgomot asurzitor, le chiorăie... mațele, și să se sperie atunci când devin prea veseli sau le trece prin cap vreo prostie; asta îi poate duce în mod sigur la pieire. Fac exerciții să înjure cu voce tare, ca să nu spargă totul în jur când creierul lor gol o ia razna; fac exerciții să țină creierul în stare de veghe când el încearcă să adoarmă la timp nepotrivit; fac exerciții să ia la timp medicamentele cuvenite. Fiindcă nu există, se pare, o boală mai chinuitoare și mai periculoasă pentru creier decât întreruperea legăturilor sale cu mediul uman.

Scafandrele noastre se transformaseră în niște surdo-camere cumplite. Dacă simți că sala de exerciții psiho-fizice de pe Icar devine insuportabilă, apeși pe un buton și auzi imediat cuvintele încurajatoare ale celui de gardă din consiliul de control. Antrenându-mă pentru un zbor autonom spre Berenice, eu am apăsat exagerat de mult pe acest buton, așa că am meritat mustrările și ironia colegilor mei. Cei opt însă nu mai intraseră de decenii în acea lipsită de orice zgomot și întunecată sală de exerciții psiho-fizice, ea stăruia în mintea lor ca o sală de gimnastică plăcută și luminoasă. Nu aveam timp pentru asemenea exerciții, eram prea mulți, iar condițiile de pe astro-navă asigurau o viață normală. Misiunea expediției nu prevedea situații în care omul să nu poată asculta cel puțin muzică la polivizorul său de buzunar. Dar în pofida muncii neistovite și a caracterului aparent rațional al acțiunilor celor opt, eu eram tot mai alarmat din pricina stării lor sufletești. Cunoșteam bine cât de perfidă era foamea senzorială, iar în acest sens se semnalau simptome neliniștitoare. Te pomeneai cu câte unul din cei care erau de gardă jurându-se că vede straturi de materie vibrând în preajma navei sau vreun punct luminos care se dovedea a fi iluzoriu. Același Sanin propusese la una din consfătuiri să iasă el afară, în spațiu, prin ecluză. Adusese argumente complet logice: oricum, soarta noastră este pecetluită, așa că, o jertfă mai timpurie n-ar reprezenta cine știe ce mare pierdere; în cel mai rău caz însă, ea ar urma să ne furnizeze încă o informație sau măcar o imagine despre forța câmpului din jurul nostru. Bineînțeles, nu i-a acceptat nimeni autojertfa. Dar nici n-a pus-o pe seama vreunei aspirații demente de a scăpa de tăcerea

aceea în care trăiam. L-am condus la o altă placă și i-am prescris să soarbă din tubul al treilea, care se afla în partea stângă a căștii sale.

Acolo se aflau cinci ventile mici care constituiau farmacia fiecărui scafandru în parte. Ele furnizau calmante împotriva durerilor, precum și unele preparate coagulante sau soporifice; al treilea ventil era folosit pentru neuroleptice și psihostimulatorii cu acțiune nu prea puternică. Avusesem grijă ca după „șoc” să scriu pe placa principală modul lor de administrare, dar nu aveam nicio posibilitate de a controla cum sunt folosite. Când îl întrebam cum se simte, Sanin îmi răspundea invariabil: Lasă-mă-n pace, sunt sănătos! Și nu-ți puteai da seama din scris dacă vorbele sunt lipsite de politețe, pentru că ei nu mă recunoșteau de medic și mă considerau vinovat de necazul lor, dacă sunt furioși din cauza foamei senzoriale sau sunt doar scumpi l-a vorbă din cauza greutății de a comunica. Când însă l-am întrebat pe Darian personal câte neuroleptice a consumat și dacă i-au mai rămas, acesta se mulțumi să-mi dea un brânci cu un umăr, încât m-am pomenit pe podea, iar el s-a îndepărtat, lăsându-mă astfel și obligându-mă să conchid definitiv că asta-i vocea tăcerii. Și mă perpelesc acum, gândindu-mă ce se va întâmpla apoi, când vom lansa – cu sau fără succes – torpila de intervenție și vom rămâne fără acest țel apropiat, animator al gândurilor și eforturilor noastre.

6

În ele zăceau de acum, împachetate în izolatoare triple și cvadruple, însemnările măi timpurii, precum și copiile de mână ale tuturor ipotezelor și concluziilor legate de ele, inclusiv povestirile fantastice pentru adolescenții de pe Icar. A doua lor copie urma să fie trimisă cu un foarte mic proiectil rachetă, a treia rămânând la bordul astro-navei. Îndărătul motorului torpilei, care aici nu funcționa, erau montate cinci motoare rachetă, ce preluaseră aproape întregul exploziv de la sondele de cercetare. Nu știu dacă nu ne privam cu prea multă ușurință *de* rezervele noastre, dar, de fapt, ce altceva ne rămânea de făcut după ce ne convinseserăm definitiv de totala lor neputință? În pofida dozelor duble de neuroleptic ce-i fuseseră prescrise – dar de care n-aveai cum să te convingi dacă le-a luat

într-adevăr – Sanin continuă să insiste ca proiectul său de a ieși și a examina nava pe dinafară să fie aprobat; spera că, dacă afară se putea rămâne și lucra, pe navă s-ar fi putut monta motoare-rachetă. I s-a demonstrat, prin calcule pe care eu unul nu le înțelegeam, că nu aveam exploziv pentru întreaga astronavă și că în condițiile de totală invizibilitate în care ne aflam, se putea întâmpla s-o îndreptăm tocmai spre centrul nereflectorizant. Sistemul nostru de orientare era și el paralizat, iar câteva giroscoape de modă veche încremeniseră la fel ca magnetometrele într-un anumit punct, ceea ce ne putea permite să apreciem doar atât: că astronava s-a răsucit spre stânga în jurul axei sale longitudinale. Torpila urma să zboare spre dreapta, atât puteam ști cu siguranță. Dar unde avea să ajungă, dacă în general avea să-și ia zborul, aceasta o lăsam pe seama hazardului, care de astă dată ne jucase o festă cumplită. Așa se face să tata ne strânse din nou lângă placa sa de comandant.

Cele opt scafandre negru-cenușii din jurul meu arătau la fel ca înainte; dar oare fețele noastre arătau și ele la fel ca înainte de a le îngropa pentru totdeauna sub blindajul căștilor? Nimic nu se schimbase în preajmă și totuși adunarea noastră avea un aer solemn. Îi imprima o notă tristă, ca despărțirea de un om drag, următorul anunț: „Ora de lansare a rachetei – 22.00” Era scris în partea de sus a plăcii, mărunt, spre a economisi spațiul; tata o sublimase cu o linie sinuoasă, pesemne pentru a-și ascunde astfel tremurul mâinii.

Fiecare, de cum venea, își privea involuntar cronometrul de la mânecă. Mai rămâneau douăzeci de ore până atunci, douăzeci de ore din timpul nostru mort sau iluzoriu, dar tata lăsa impresia că se grăbește. În clipa când semicercul din jurul plăcii se completă cu ultimul dintre noi, el se repezi spre ea, se rezemă cu mâna stângă de autopilot, iar cu mâna dreaptă începu să scrie. Probabil că și ceilalți silabiseau ca și mine – literă cu literă. Poate că nici lor nu le venea să creadă, sau poate că refuzau să-l perceapă, sau pur și simplu erau uluiți. Poate că și ei voiau să țipe, să plângă, să-și muște pumnii ca și mine, dar n-o făceau, căci ar fi fost în zadar – nu avea cine să-i audă prin aerul acela inert și alb ca un giulgiu.

„Zenon Balov – scria tata cu cea mai mare viteză posibilă pentru mănușa de scafandru, dar aceasta mi se păru viteza măcinătoare a norului ce-și forma steaua. S-a hotărât ca tu să

conduci torpila de salvare. Ray și Zeller te vor introduce în ea…”

Da, nimeni nu s-a clintit, nimeni n-a schițat nici cel mai mic gest. Oare numai eu luam cunoștință pentru prima oară că în torpilă se va afla un om? M-am năpustit spre placă, dacă se poate spune astfel în situația în care ești claustrat într-un asemenea scafandru cu schelet mecanic. L-am izbit pe tata. Din cauza staturii mele nemăsurate, i-am lovit cu umărul casca, și el s-ar fi prăbușit dacă nu l-ar fi prins de partea cealaltă un alt scafandru. Am șters repede totul și am scris:

„… nu am participat la luarea acestei hotărâri. Nu sunt de acord. Sunt membru al consiliului de control. Conform regulamentului, aceștia părăsesc ultimii nava.” M-am dat înapoi, continuând să țip în cască:

— N-am să ies! De ce eu? Tată, nu se poate, nu se poate!

Tata șterse protestul meu și notă:

„Să se voteze din nou în prezența lui! Adunarea generală este împuternicită să schimbe anumite articole din statutul zborurilor cosmice”.

În timp ce se ridicau încet-încet – oare numai din cauza greutății lor? – aceste opt brațe metalice, eu continuam să țip:

— Nu, vă rog! apoi am scris aceste cuvinte sub dispoziția tatei și iar am prins să țip: Vă rog, nu! Nu se poate!

Nu mă auzeau. Nimeni nu mă auzea în afară de propria mea făptură înfiorată de groază. Dar cum să le scriu că în felul acesta nu mă salvează? Că mă trimit spre acel lucru cu care se încheiase viziunea mea și pe care până acum îl trecusem sub tăcere? Aveau să considere atitudinea mea ca pe o mizerabilă panică de puștan amenințat să rămână singur față-n față cu enigmele!

Cele opt brațe se și ridicară, pronunțând astfel sentința prin care eram condamnat la moarte. Într-acolo unde, conform speranțelor mele, stătea salvarea mea. Apoi tata, în loc să continue să dea dispoziții, mă prinse ca pe un copil de braț și mă luă cu dânsul. Crezând că mă duce spre ecluza torpilei de salvare, am pornit supus, dar el mă conduse în dreptul ocularelor de observare directă. Voia pesemne să-mi comunice ceva intim, de rămas bun, pe placa de scris prostii. Placa era goală, doar sus cineva schimbase lozinca cea mai veche cu „Nu scuipa pe neant, el n-are nicio vină!” Tata mă împinse însă spre oculare și-abia atunci mi-am dat seama ce anume voia. M-am

aplecat, am privit afară în beznă și atemporalitate, dar n-am zărit nimic altceva decât o torpilă de salvare și un om alungit în ea, o torpilă care se avânta veselă spre cascada de flăcări a spațiului. M-am îndreptat din șale și m-am întors spre tata, dar el nu putea ști că chipul meu nu exprima îngrijorarea, ci că, dimpotrivă, radia de o bucurie rece, fremătătoare. Arătă spre placa pe care scrisese între timp: „Ai văzut încotro te trimitem?”

Apoi scrise îndelung, cu scrisul său mărunt și scălâmb, ștergând, după ce citea, cele scrise de mine și notând în continuare. „Să nu-ți închipui cumva, insista el, c-am fost chiar atât de preocupați de salvarea ta. Dacă ar fi fost vorba de așa ceva, n-aș fi acceptat să fii trimis tu. Te-aș fi trimis mai degrabă la o moarte mai apropiată. Și, desigur, și la o moarte mai grea, în singurătate. Așa că, fii tare, Zenon! Ție ți se cere să scoți cu orice preț torpila în afara norului, ca să ajungă la oameni bruma de cunoștințe pe care le-am dobândit. Asta nu-nseamnă crutare, fiule, ci încredințarea unei grele și necruțătoare răspunderi...”

Îmi mai spuse că nu puteam conta pe autopilotul torpilei, chiar dacă ar începe să funcționeze sub impulsul rachetelor. Torpila trebuia s-o conducă omul, potrivit spiritului de observație și instinctului său. Îmi recomanda să-mi păstrez sângele rece, să am deplină stăpânire de sine spre a rezista de-a lungul acestei misiuni; eu nu-l întrerupeam ca să-i spun că nu are rost să-și obosească mâna, că-i păcat să-și consume pixul. Totul în fața ochilor mi se părea acum scăldat în lumină. Aș fi vrut să sar într-un picior ca un copil prin văzduhul izbăvit de tulbureala aceea albicioasă, prin văzduhul ce scăpără acum în flăcările oranj ale exploziilor, legănat de via și puternica mișcare a spațiului și răsunând de urletul cascadelor și al gurilor de rachetă. Îmi părea însă rău de tata, cum îmi părea rău și de ceilalți șapte, și mă temeam să nu-l jignesc.

Puteai să crezi că și lumina, și zgomotul, și mișcarea erau produsul acelei surdo-camere, numită astronavă, care sfârșise prin a mă înnebuni și pe mine, după ce-l izgonise pe amărâtul de Sanin. Ar trebui pesemne să sorb din tub o doză triplă de neuroleptic, dar am oare nevoie să mă trezesc? Doar eu am să ies de-aici cu adevărat! În cele din urmă, în cele din urmă voi reuși să mă smulg din acest sicriu în care opt morți se străduiesc să dovedească unui univers că sunt vii! Doar singur eu voi fi într-adevăr viu și într-adevăr activ, indiferent pentru cât

timp anume din întreaga atemporalitate! Voi fi stăpân peste atemporalitate, și peste mine însumi voi fi stăpân, și-atunci, nu-i oare asta adevărata fericire, fericirea măsurată, de când lumea, numai în clipe?

Tata scria ultimele sale sfaturi părintești, pătrunse de înțelepciune și de melancolia credinței în salvarea mea. Le rânduia și le ștergea la repezeală, întocmai cum se șterg la repezeală și de la sine din creierul băieților toate sfaturile părintești. Sfârși prin a mă îmbrățișa. Vă puteți imagina cum arăta îmbrățișarea noastră în scafandre, cu atât mai mult cu cât eu eram cu aproape jumătate de metru mai înalt decât dânsul.

Cu asta luă sfârșit și chinul de a scrie pe file trăirile mele dezordonate și, desigur, prea puțin necesare cuiva.

7

La fel arătară în linii mari, douăzeci de ore mai târziu, și celelalte șase îmbrățișări. Cea de-a opta îmbrățișare n-a mai avut loc. Cel care urma să mă îmbrățișeze și pe care eu l-aș fi strâns la piept cu cea mai mare durere nu se mai afla pe astronavă.

Pot dicta din nou la aparatura mea de înregistrare, iar în jurul meu e într-adevăr lumină. Și totul în jur e într-adevăr viu, iar această neașteptată însuflețire a metalului, a automatelor, a luminii e atât de îmbătătoare, încât mă face să uit ceea ce a rămas în beznă. Iată de ce am să dictez mai întâi până la capăt scrisoarea pe care el mi-a lăsat-o în locul îmbrățișării sale. E scrisă pe dosul unuia dintre desenele lui Peter Noyd, reprezentând niște siluete umane goale, caricatural de caraghioase; am s-o pun separat în documentație. Măcar de-ar supraviețui!

„Noroc, șoricelule, ție, ție, care trebuie să ieși cu de-a sila din «gaura neagră»! Să fie într-un ceas bun! Caleașca te va aștepta afară, așa că nu-i nevoie ca taică-tău și cu Ray să transpire. Nu te amărî că n-am să vin să te conduc. Știi doar că-s mai mult matematician decât filosof și, ca atare, mi-a trecut prin cap să analizez situația noastră din punctul de vedere al teoriei jocului. Taică-tău m-a împins spre acest gând prin teoria sa hazardată cu privire la natură. Am ajuns la un lucru pe care ar fi trebuit să-l

știm și fără a recurge la teorie. Rezultă că în jocul nostru comun cu natura lipsește în general, ca parte componentă, strategia câștigării. Pur și simplu nu este programată. Altfel situația nu ar fi și tragică, nu-i așa? În schimb, ea ne oferă numeroase variante pentru a alege cum anume să pierdem jocul. Deci omul poate totuși să rămână stăpân pe sine însuși, să-și păstreze dreptul de a alege. S-ar putea ca varianta mea să nu fie cea mai reușită, dar deocamdată ea mă satisface. Iar mai târziu îmi va fi, probabil, indiferent pe care din ele am ales-o. Mă duc să mă plimb nițel spre centrul norului. Să văd dacă-i într-adevăr nereflectorizant. Și dacă mă va transforma pe mine, o particulă a spațiului nostru, într-o antiparticulă. Omul de știință este dator să verifice ipotezele pe care le susține, nu-i așa?

Salutări întregului Icar și Terrianei sale! Și spune-i să nu se țină prea mult de poalele ei! Oricum, cu scafandrele astea nu ne putem îmbrățișa ca lumea.

Al tău și în nor – Darian”

Scrisoarea fusese prinsă de trapa camerei ecluzelor, unde se afla torpila de salvare. Și abia când îmi fu înmânată, am aflat că tata și cu Ray intenționau să scoată torpila afară cu ajutorul unui sistem special, înjghebat din pârghii și macarale. Zece ore în șir Ray și Zeller m-au bătut la cap să le spun amănunțit ce am de făcut clipă cu clipă, dar n-au suflat o vorbă că lansarea ei se va face cu prețul vieții a doi oameni. Iar eu, cu urechea ațintită la haosul meu lăuntric, n-am întrebat cum putea de fapt să fie lansată torpila din ecluză cu ajutorul motoarelor-rachetă – în felul ăsta putea să ne trimită la toți dracii pe noi toți. Sau cel puțin să-l dezermetizeze. Pentru a se desprinde de navă, era necesar ca torpila să iasă în afara ei și să se întoarcă pe o parte, în așa fel ca jetul de foc să nu atingă nava. Dar cum nu eram siguri dacă acest lucru va fi posibil în condițiile presiunii câmpului din exterior, a cărui putere noi nu o cunoșteam, s-a hotărât să se facă mai întâi încercarea de a scoate torpila. În cazul în care acest lucru ar fi fost posibil fără consecințe pentru cei doi, eu urma să fiu coborât în torpilă printr-un tub. Tata presupunea că oricât de puternic ar fi câmpul, el nu va ucide pe loc omul din superscafandru, întrucât acesta constituie un apărător temeinic într-un câmp de o sută de mii de Oerstezi. În cel mai rău caz, i-ar putea diminua capacitatea de muncă și ar

putea provoca tulburări organice care să ducă mai târziu la un sfârșit fatali. Dar un asemenea sfârșit ne aștepta pe toți!

Nu cred că Ray și Zeller trecuseră toate astea sub tăcere doar pe motiv că avuseseră să-mi spună lucruri mai importante și că modalitatea de comunicare prin scris necesita timp mai mult. Tata îmi declarase că la lansare va asista doar el. Îl și aud spunând: „Vă rog, eu comand această expediție, iar omul din torpilă e fiul meu”, deși cele de mai sus le scrisese. Locul celălalt și-l disputau Ray și Zeller, care considerau că e de datoria lor să-și ducă proiectul până la capăt. Au rezolvat problema dând cu banul. Și iată că Darian îi privase de posibilitatea de a-și încorona opera. După odihna de trei ore ce li se oferise, pentru a-și împrospăta puterile, tata și Ray constataseră că torpila avea trapa lipită de ieșirea camerei ecluzelor. Tubul de acces era de asemenea instalat impecabil la locul său. În aceleași trei ore, date și mie pentru odihnă, eu pusesem punct stupidelor mele însemnări.

Cum de reușise să facă treaba asta de unul singur, când chiar și pentru două persoane ar fi fost extrem de greu? Altminteri tata n-ar fi acceptat niciodată să se jertfească un alt om, în afară de el însuși. Nebunia îi dăduse oare puterea necesară, acea nebunie care se naște în tăcere și pe care eu n-am reușit totuși s-o evit?

Într-o altă însemnare, el îmi comunica pe scurt că la dezermetizarea ecluzei mișcările lui încetiniseră brusc. Avea dificultăți de respirație, îl durea ficatul, dar acesta îi mai făcuse și altă dată figuri. Magnetometrul scafandrului său rămăsese nemișcat. Fără să fie sigur dacă nu-i cumva vorba de o iluzie – fenomenul se putea datora eforturilor fizice sau influenței câmpului asupra organismului său – văzuse o licărire chiar pe suprafața scafandrului, a torpilei și a pereților ecluzei. Ceva ce aducea cu așa-numitul iluminat sincrotron, obținut în condițiile în care un hidrogen atomic, se deplasează cu o viteză mai mică decât a luminii într-un câmp supra-puternic. Comparația pe care o face e însă teoretică, deoarece practic el n-avea de unde să știe cum arată un asemenea fenomen. Noi însă n-am observat niciun fel de licărire. Nu știu ce-au gândit ceilalți – e posibil ca ei să fi admis că acest fenomen s-a petrecut în primul moment al pătrunderii materiei înconjurătoare în ecluza ce semăna a reactor; poate că s-au și bucurat la gândul că știu acum unde

anume și cum se naște hidrogenul, această protomaterie pentru stele. Eu însă am pus-o atunci din nou pe seama reactorului tăcerii, deoarece știu cu ce lumini înșelătoare este în stare această protomaterie să alunge bezna din fața ochilor noștri nesățioși.

N-aveam vreme să comentăm fapta. Tata insista să se respecte ora prevăzută pentru lansare, iar eu eram atât de năucit din cauza acelui ciudat sau ironic „la revedere” de la începutul acestei însemnări, încât abia acum sunt în stare să-l întreb de ce nu s-a întors.

Darian, de ce nu te-ai întors, îl întreb, dictându-i scrisorile pentru a le face să vă parvină. Sunt de acord că ai ales cea mai bună variantă în strategia înfrângerii – de vreme ce oricum ești sortit pieirii, măcar să salvezi ceva de preț prin jertfa ta. Dar această variantă o aleseseră și tata, și Ray, iar ei, sunt sigur, s-ar fi întors. De ce nu te-ai întors, Darian? Pentru a-i scuti pe tovarășii tăi de priveliștea unei morți chinuitoare? Nu-i așa că curiozitatea te-a îndemnat să mergi mai departe, aceeași curiozitate care, de fapt, ne-a adus și pe noi până-n acest capăt al Galaxiei? Sau… poate că te-a mânat forța magică a viziunii mele, viziune care a deșteptat în tine pasiunea de a o realiza, acea pasiune mistică ce duce uneori oamenii la pieire când, de fapt, doar din desperare ei își doresc un alt mod de viață, care se dovedește a fi imposibil pentru ființa umană? De ce nu te-ai întors, Darian, măcar pentru câteva ore, cât să mă fi eliberat de povara vinovăției?…

Îl întreb și mă chinui să-i văd fața, dar nu văd decât gestul cu care ciupește cu foarfecele celor două degete vârful cărnos al nasului său armenesc – parcă neajutorat, parcă pus în dificultate ce răspuns să-mi dea. Iar răspunsul trebuie să fie neapărat în stilul său, dar nu toate răspunsurile pot fi spirituale, nu-i așa?

Pe ecran se văd stele și galaxii, nori și nebuloase, pe ecranul meu imaginea e din nou pestriță și îmbucurătoare, numai că eu nu vreau deocamdată să mă întreb cum se face de a năvălit în chip atât de miraculos viața în torpilă. Pestriță și îmbucurătoare este și radio-șoapta stelelor ce umple mica mea cabină, căci împinsesem maserele până la refuz. Iar pentru a umple și cu sunete vii, cu sunete omenești, această glorioasă torpilă de salvare, eu scot din cutioara cu lucrurile mele personale cartușul acela micuț de plumb pe care mi-l dăruise Mayola Beni. Scot din

el micul cristal și-l introduc în polivizorul de bord, și-i dau drumul atât de tare, încât „Oda suferinței umane” amenință să spargă pereții de vanadiu-siliciu-lacon și de lantanid ai torpilei de salvare, pereți care au rezistat și în inima norului.

8

Mi-am scos casca și am respirat cu nesaț atmosfera proaspătă a instalației de aer condiționat de la bordul torpilei. L-am saturat dinadins cu oxigen, și oxigenul scapără acum cu flăcări de bucurie în sângele meu, de aceea și dictez așa, cu sufletul la gură. A fost ceva de nedescris și va rămâne pesemne și de nepovestit. Am avut impresia că fac o încercare de a sparge cu pieptul gol un perete de oțel. Această comparație atât de banală mi-a trecut prin minte din simplul motiv că, dacă în general aș fi fost în stare să simt ceva concret, aș fi simțit întreaga inutilitate a încercării noastre. Mi se părea că nu m-am deplasat nici măcar cu un centimetru în direcția în care mă lansasem; de fapt, nici măcar n-aveam siguranța că mă desprinsesem de astronavă; și nu m-aș fi mirat dacă aș fi zărit-o lângă mine atunci când acest „ceva” avea să se termine. Nu găsesc acum alt cuvânt pentru el și nici n-am chef să caut. Se termină brusc, tocmai când mă pregăteam să pun în funcțiune și cel de-al patrulea motor. Se pare totuși că Ray și cu Zeller se vor putea mândri cu construcția lor. Numai de li s-ar oferi cândva această posibilitate. Tata mi-a spus la plecare că ar fi lipsit de sens ca Icar să întreprindă o acțiune de salvare – căci nu voi putea să le comunic celor de-acolo niciun fel de coordonate. Și chiar dacă ei ar pătrunde în nor cu ajutorul unor motoare-rachetă, n-ar izbuti să descopere astronava în acel câmp în care nu era cu putință niciun fel de comunicare. Și totuși eu le voi trimite un raport de îndată ce mă voi orienta și voi prinde relevmentul stațiilor automate de retransmisie pe care Icar le lansează în jurul său.

Laserul meu e în ordine și totul în torpila de salvare funcționează ireproșabil, dar se va găsi oare cineva să-mi recepționeze semnalele? Nici nu știu câtă vreme a trecut. Dacă ipoteza acestui Kardașov... Cronometrul îmi arată mereu o zi, o oră, dar din ce an? Și din ce eră? Se pare că a revenit totuși, automat, la timpul nostru, în ciuda teoriei lui Kardașov, în ciuda tuturor „găurilor negre”. Galaxia – așa cum o văd eu – e aceeași,

așa ca n-am intrat în alt univers. Iar ca să fiu sincer, nici n-aș avea chef de un altul. Și acesta-i atât de frumos, chiar atunci când inima-ți geme de durere. Dar oare acesta-i norul? El e, blestematul! Ia să mă țin cât mai departe de el! Hai, motorașe dragi, stai, cel cu graser totuși nu-i încă în stare de funcționare, trebuie acționat cel fotonic, hai să-i slobozim în nas un șuvoi de fotoni, să-l incendiem! Și s-o tulim! L-am păcălit, se pare! Are totuși dreptate bătrânul cu teoria lui privind micile victorii. De-ar dăinui! Va dăinui această rasă astrală, e vânjoasă și înțeleaptă, atâta doar că Darian... Dar de ce Icar nu dă niciun semn de viață? Doar și în urma noastră fusese lansat un radiofar? Nu se aude nimic, cine știe din ce capăt al norului țâșnisem! De altfel, nici nu călătoream de prea multă vreme.

Mă gândesc la Mayola, căci mai ascult și acum muzica ei și mă bucur că, poate, are să-mi fie dat s-o văd. Ești sănătoasă, Mayola? Câți copii ai făcut? Fă, draga mea, m-auzi, fă cât mai mulți! Iată cu ce înțelepciune mă întorc eu de la această „izbândă”. Doar nașterea reprezintă cu adevărat o izbândă, și eu nu văd o altă izbândă pentru noi, în ciuda optimismului tatălui meu, în afară doar de cazul când vom izbuti să populăm Universul cu acel mister căruia i se spune om.

Mă gândesc la Heliana Dolia-Moreni și mă întreb ce s-o fi întâmplat cu copiii, s-or mai fi născut oare și alții ca ei, ce se va întâmpla când se vor face mari? Țin la copiii aceia, dar ei aparțin altei lumi, în care eu nu sunt în stare să-i mai urmăresc, iar dragostea părintească nu trebuie să constituie un obstacol. Mă mai întreb dacă micuța mea Evă a izbutit să-și recapete capacitatea „de a se contopi cu spațiul”. Dorea tare mult să și-o recapete, sărmana de ea, și nu era prea fericită în cadrul acelui sistem închis al dragostei noastre, în ciuda faptului că, întocmai ca orice femeie, știa și ea să se prefacă destul de bine. Ce să-i faci dacă ne-am născut, poate, și noi amândoi la hotarul dintre două ere, numai că hotarele noastre sunt total diferite. Darian ar fi spus: „Ca într-un joc în care lipsește strategia câștigării”. Sau poate că însăși dragostea reprezintă un astfel de joc. Nu-i nimic, are să crească Erky, aceasta are să se mărite cu Erky, întocmai cum s-a măritat și Mayola Beni cu mine, și are să-i cânte lui acele cântece vechi și tulburătoare despre Icar, acolo, în acel spațiu al cărui vacuum glacial va fi și el încălzit de

trupurile firave ale oamenilor. Acolo, în mijlocul acelei supercivilizații, cu care ne străduim atât de zadarnic să intrăm în contact, Heliana va pune temelia unui nou matriarhat și le va spune copiilor și nepoților ei povești despre Pământul de Jos. Acele povești li se vor părea, desigur, de-adreptul fantastice, dar nădăjduim că le vor îndrăgi. Iar atunci când, peste veacuri sau milenii, micuții ei neandertalieni se vor civiliza, vor regăsi, poate, în genele lor, memoria Pământului, și vor porni, călăuziți de acele povești, în căutarea lui. Așa cum, firește, și noi, la rândul nostru, ne vom strădui neîncetat să-i căutăm pe acei copii stranii ai noștri, spre a ne întâlni în spațiu și a închide astfel cercul măreței unicității a lumilor.

Mă gândesc și la icarieni, dar degeaba mă întreb până unde au ajuns cu Terriana, căci nici acum nu știu ce s-a întâmplat cu timpul în perioada în care m-am aflat în nor. Și totuși nu pot să nu-mi imaginez tot soiul de lucruri – astfel sentimentul că exist e mai puternic. Dacă nu s-au petrecut cine știe ce schimbări în ceea ce privește timpul, acum, acolo, se dezlănțuie întreaga putere tehnică a lui Icar. Cele zece mii de mecanoroboți și mia de psihoroboți ce-i comandă și care până de curând zăceau în depozite reprezintă o armată de constructori cu care pot fi realizate destule proiecte. Nu m-aș mira dacă orașul subteran – de nenumărate ori mai mare decât cel icarian – ar fi gata. Probabil că și mama a slobozit pentru aclimatizare primii ei locuitori – microflora și microfauna ce însoțesc organismul uman. Da, oameni și mașini vor prinde să se înfigă în pântecele Terrianei, se vor înfige ca niște semințe, din care va încolți într-o bună zi o nouă civilizație umană. Iar aceasta va naște apoi noi icarieni, care s-o pornească la rândul lor prin Galaxie. Mamă, o întreb, ce fac leii tăi, mamă? Să nu-i ții mult sub pământ! Și mai tânjești încă, mamă, ca toate mamele, după un fiu mai cuminte? Să nu tânjești, mamă, căci, deocamdată, nici eu nu tânjesc!

Iată, asemenea banalități înțelepte sau înțelepciuni banale îmi trec prin minte în vreme ce zac lângă autopilot, îmbrăcat și acum în superscafandru și ascultând distrat zgomotul cuantic al luminii venind din toate colțurile Galaxiei. Un singur colț e tăcut, acela în care se află norul cu tăcerea lui înnebunitoare, dar eu umplu această tăcere cu oda suferinței, compusă de Mayola.

Ele, banalitățile astea, nu sunt potrivite pentru un răutăcios cu patruzeci și șapte de cromozomi, dar sunt pe deplin în stilul unui om care tocmai s-a smuls din brațele, din îmbrățișarea, din raza coasei sau a mai știu eu cărui alt instrument din vechime de care se slujea moartea. La drept vorbind, de ce „s-a smuls”? Căci în viziunea mea blestemată eu nu mi-am văzut moartea! Eu n-am văzut, de fapt, nici moartea lui Darian, nici ficatul său strivit; ca atare, din moment ce suntem în stare să dăm crezare poveștilor fantastice, de ce să nu credem și faptul că el mai e în viață? De vreme ce omul nu-și poate nicicum vedea propria sa moarte, nici măcar în clipa când se contopește cu spațiul și trece pragul atemporalității, atunci moartea lui Darian… Nu cumva norul acesta nu-i chiar atât de fioros? Pesemne că nu e, din moment ce Darian și-a împins el însuși torpila; așadar, Darian cutreieră prin nor în superscafandrul său și contemplă, și se bucură de lucruri pe care noi, cei din sicriul astronavă, din sicriul cunoașterii, reprezentat de orice mașină a noastră, nu le putem defel contempla?… E caraghios, se înțelege, să cugeți astfel la o seamă de lucruri, dar se vede treaba că mi-a venit iar ceasul poveștilor fantastice, neștiințifice.

De aceea, probabil, nu mă gândesc la nor. Pur și simplu nu vreau să mă gândesc la el – nu mă interesează nici dacă-i gaură neagră, nici dacă-i vreo stea ce se naște, nici dacă-i vreo ecluză spre un antiunivers la fel de vechi ca al nostru. Pur și simplu am să mă întorc să-l mai privesc nițel, până ce Icar îmi va răspunde la semnale. Să văd cel puțin de unde am ieșit. Din moment ce motoarele mele sunt în stare de funcțiune, din moment ce dispun de două motoare-rachetă încă neatinse, n-are niciun rost să mă grăbesc. Icarienii – important e să fie vii și teferi – vor primi rezultatele. Sărăcăcioasele rezultate ale unui joc în care încă n-au descoperit strategia câștigării.

Berenice, draga mea, ai cântat într-adevăr în cele din urmă „Oda suferinței umane”? Ai cântat sau doar ai repetat? De ce ai făcut-o atât de târziu, tu, cea ageră și înțeleaptă, de ce atât de târziu? Te pomenești că ai plâns, prin ea, neputința de a rămâne cu noi? Dar e oare chiar atât, chiar atât de imposibil să fim împreună?

Acordul automat al receptorului zbârnâie cu sunetul său neplăcut – alarmant, chiar atunci când prinde ceva neașteptat și îmbucurător. Trebuie să fie, în sfârșit, relevmentul vreunuia dintre emițătorii noștri. Las dictafonul deschis, pentru a intra și el în povestirea mea. Astfel va fi mai dramatic, nu-i așa?

— Balov, răspunde! Răspunde și strigă „ura”!

Acesta-i glasul lui Hansen, care pe astronavă răspunde printre altele și de mijloacele ei de comunicație.

— Balov, răspunde! De ce taci? Noi te vedem, nu ești departe. De ce taci? Recepționăm tot timpul chemările tale, de ce taci?

— Cum ați făcut de-ați răzbit? am răspuns după o tăcere îndelungată, căci aveam toate motivele să tac.

— Nu știm. După cum n-am simțit „șocul”, tot așa n-am simțit nici când am ieșit din nor. Adică, simțim acest lucru, se înțelege că-l simțim, și încă cum! Ha, ha, ha. Se pare că s-a întâmplat totuși ceea ce am presupus noi referitor la protuberanță. Sau la obturarea ecluzei, cum i-a zis cineva. Ești sănătos? Totu-i în regulă? De ce te afli pe un asemenea traseu? Dă-i bătaie, dă-i bătaie, cât mai departe de acest loc vrăjit!

— Vasăzică ați sfârșit prin a da crezare propriilor voastre povești, așa-i? Lucrurile nu s-au întâmplat deloc astfel, am să vă spun eu cum s-au întâmplat, am văzut cu propriii mei ochi. Berenice nu ne mai ademenea. A fast pur și simplu lăsată fără glas, căci se întorcea în lumea din care fusese trimisă. Și lumea aceasta a evitat cu bună știință să ne ucidă. Deoarece știe deja totul despre noi. Totuși Berenice și-a permis să cânte un cântec de-al nostru.

— Zenko, văd că ești vesel. Cel ce vorbise era tata. Din moment ce totu-i în regulă, pornește spre noi! Și ține-te cât mai departe de nor, mă auzi? Abia am izbutit să scăpăm.

— Darian însă a rămas înăuntru, nu-i așa? Și Berenice a rămas înăuntru!

— Zenon, ce ți-a venit?

— Nu te nelinişti, tată, am să vă ajung din urmă. Copii după cercetările întreprinse aveți și voi, ușa că eu nu vă mai sunt chiar atât de necesar. Nu se va întâmpla nimic. Nu voi face decât să străpungă o mai mare parte din nor. Poate...

— Nu te juca, băiete! Deocamdată nu dispunem nici de forțe, nici de mijloace pentru a-l cerceta.

— Mai am două motoare ra...

— Prostii! Nu-ți imagina că ai ieșit cu ajutorul motoarelor. Norul ne-a aruncat pur și simplu afară concomitent. E puțin probabil că a doua oară va fi la fel de mărinimos.

— Așadar, nu ne-a vrut totuși moartea?

— Zenon, te rog ca un tată, nu-ți ordon în calitate de conducător al expediției: întoarcere imediat la bord! Noi nu vom pleca imediat. Vom zbura în jurul norului, dar nu încă de la o asemenea distanță, bineînțeles. Te așteptăm!

Astronava noastră e într-adevăr foarte aproape, de aceea și convorbirile noastre se desfășoară ca într-o încăpere comună. Da, iată că mi-a vorbit și tata! La fel ca atunci. Dar de ce nu pot vedea ca atunci cum se scurge spațiul sau cum țâșnește din izvorul său? De ce ochii îmi sunt orbi? Tata mi-a spus că sunt vesel, sunt vesel, firește. Omul e întotdeauna vesel când poate să înșire o poveste de-a lui. Altfel jocul ar fi de o invariabilă tristețe. De astă dată zarul s-a rostogolit pur și simplu de partea aceasta, oferindu-ne șansa de a rămâne în viață și de-a ne lăuda față de creduli că am văzut unul dintre izvoarele enigmatice ale materiei noi. Ce trebuia să mai fac? A, da! Voi lansa pentru orice eventualitate spre astronavă containerul cu rezultatele. Și cu aceste însemnări ale mele. Deși n-am pornit spre moarte. În caz că în mod conștient sau inconștient aș fi pornit spre moarte, Heli m-ar fi oprit fără doar și poate. Or, ea n-a mai venit nici măcar o dată. Sau poate că a încetat să mă mai iubească?

În locul ei apăru Terriana. Imensă și somptuoasă. Se așeză exact între mine și nor. Tocmai când îl amenințam: ei, nourașule, de ce nu ne vrei? Consideri că suntem nedemni de tine? Sau că nu prezentăm interes? De aceea ne-ai scuipat cu atâta dispreț, fără să-ți dai osteneala de a pricepe prea bine ce reprezentăm? Sau poate ți-a fost într-adevăr teamă să nu ne ucizi? N-avea teamă, noi suntem mulți și nu putem fi zdrobiți! De ce atunci nu ni l-ai restituit și pe Darian? Iar pe Berenice de ce ne-ai luat-o? Măcar pe ea puteai să ne-o lași! O vreau înapoi, mă auzi! Și, în general, încearcă să-ți dai seama cum stau lucrurile cu oamenii! De vreme ce ești atât de mare și de puternic, ai putea ajunge să-i și pricepi.

Holograma asta mă derută total când a fost vorba să aleg direcția de lansare a containerului. Îmi umple toate ecranele. Fusese trimisă aici pentru noi sau pentru nor? Oricum, au avut o idee de milioane. Las' să-i stea și lui în nas, așa cum o să le stea și el deasupra capetelor, enigmatic și provocator. Icarienii își vor ridica ochii de pe Terriana lor, pentru a arunca privirea încoace și, într-o bună zi, vor porni în zbor spre această lume tainică, în care nu se poate pesemne intra decât dacă te transformi într-un proiectil superputernic, așa cum sunt eu acum în torpila mea de salvare cu motor fotonic și cu cele două rachete laterale.

Se știe, desigur, că nu m-am bucurat de Terriana, deși e atât de frumoasă. Au perfecționat simțitor transmisiunea, e clară! Iese atât de bine în relief, încât, la început, obosit de atâtea minuni și viziuni, am luat-o drept adevărată. Am trimis chiar o rază de laser într-acolo, dar ea nu s-a întors. A trecut prin continentul ei ecuatorial de culoare portocalie, a pătruns în norul dindărătul ei, ajungând, pesemne, până la misteriosul lui centru. Așa că de aceea nu m-am bucurat de noua și geniala drăcie a icarienilor. Altminteri, pentru omul normal, ar fi trebuit să fie plăcut s-o contemple. Acolo muncesc acum oameni și mașini, pentru a crea o lume nouă pentru oameni și mașini. Poate că acolo se și încheagă acum o nouă poveste despre viață sau se dezvoltă acel mit pe care Varii Lotz ne chema să-l apărăm.

Dar poți oare crede într-un singur mit, într-o singură poveste? Am considerat întotdeauna că ne deplasăm spre ceea ce e unic în Univers, dar se pare că mi-am format o imagine eronată despre acest lucru. Acum, rămas iarăși singur, mi se pare că suntem din nou subordonați acelei forțe căreia i se spune interacțiune slabă și că ne descompunem ca nucleele elementelor instabile, căutând mereu instabilitatea noastră inaccesibil de îndepărtată. În câte miliarde de ani s-a transformat uraniul în plumbul inert și moale? Mi se mai pare că pășim pe calea inversă în infinit, pe calea măreților și indestructibilelor particule elementare, care prin jocul și metamorfozele lor construiesc pestrița diversitate a lumii. Și mi se mai pare, gândindu-mă la scrisoarea lui Darian, că nici eu nu sunt nimic mai mult decât o particulă normală sau o antiparticulă. De pildă, ca aceea cu nume lung și impozant de

hidalgo antic – hiperion antiomega minus. Așa se ivește când nici nu te aștepți un asemenea hiperion antiomega minus căruia, dacă reușești să-i măsori mișcarea în reactorul vieții, nu-i poți în schimb stabili locul sau invers, iar el își petrece într-un mod oarecare acea a miliarda parte din secundă ce i-a fost destinată în infinitul timpului, pentru a se transforma imediat în altceva. Și așa mai departe.

Deocamdată – sfârșit!

Epilog

Însemnările lui Zenon Balov comunică multe lucruri care ar putea ajuta la înțelegerea faptei sale, dar vor rămâne și destule lucruri nelămurite. Cei de pe navă nu au văzut decât momentul când el a lansat containerul cu documentația. Era vesel, făcea glume în timp ce explica de ce-l lansează. Apoi legătura s-a întrerupt brusc. Torpila de salvare s-a îndreptat vijelios spre holograma Terrianei, a săgetat-o și a dispărut în norul despre care încă nu suntem în stare să vă spunem nimic concret.

Expediez însemnările prin grupul lui Terryn. El va face încercarea de a aduce pe Pământ rezultatele cercetărilor efectuate de noi până acum. Spre amărăciunea noastră – suntem deocamdată puțini la număr – foarte mulți icarieni au insistat s-o pornească înapoi. Mergând tot înainte și înainte, omul e, pare-se, mereu sortit să ducă dorul trecutului său, lucru pentru care nu ne-am permis să-i reținem pe Pământul cel nou. Ei se vor congela pe astronavă și vor porni în zbor de întoarcere pe drumul trasat de Icar prin Galaxie. Iar când se vor trezi… După toate probabilitățile, noi, actualii locuitori ai Terrianei, nu vom afla niciodată ce vor vedea ei, deoarece timpul ne va fi separat din nou. De aceea le dorim fierbinte ca acest lucru să semene măcar puțintel cu ceea ce i-a chemat așa de poruncitor să se întoarcă.

Motoul la prima parte a însemnărilor este luat dintr-o parafrază de text și muzică făcută de Mayola Beni după un cântec al poetului sovietic Bulat Okudjava. Motoul la cea de-a doua parte – din cântul al douăzecilea al poetului spaniol Blas de Oterro. Al patrulea moto, adaptat și el pentru muzică, este preluat de la americanul Alfred Kreinbarg, al cincilea aparține

poetesei japoneze Sumako Fukao. Ultimul moto, la partea a cincea, e într-adevăr dintr-o sonată pentru orgă a lui Helmut Bornefeld, dar n-am reușit să descopăr cine anume l-a scris. Textul pare a fi foarte vechi, poate chiar din legendele biblice. Eforturile mele de a depista autorul motoului la partea a treia au rămas tot fără rezultat. Mayola Beni neagă faptul că ar fi cântat un asemenea cântec, el îi este necunoscut. E vorba, probabil, de o inexactitate chiar a memoriei lui Zenon Balov.

După cum am arătat în nota mea introductivă, însemnările conțin multe erori și cugetări naive, mai ales în partea lor științifică, dar eu nu mă consider împuternicit să le corectez. În ceea ce mă privește, mă voi referi doar la gluma bătrânului Balov cum că în dezvoltarea cunoașterii erorile și confuziile pe care le comitem ar trebui să fie la fel de prețioase pentru dumneavoastră ca și adevărurile pe care le scoatem la lumină. La urma urmelor, fiecare are dreptul să-și spună o poveste, or, dacă am priva-o de naivitatea ei, ar înceta să mai fie o poveste.

L. REDSTAR

Însemnări despre un roman-epopee și despre autorul său

În momentul de față, anticipația bulgară cunoaște o intensă dezvoltare, peste 40 de titluri (lucrări originale și traduse) apărând anual în diferite edituri. De asemenea, Festivalul de science-fiction organizat în noiembrie 1982 la Plovdiv mi-a dezvăluit, în ciuda faptului că nu cunosc limba, o efervescență fecundă, manifestată pentru mine, ca străin, printr-un bogat stand de cărți s.f., printr-o splendidă expoziție de pictură și grafică, prin calitatea intelectuală a scriitorilor și a fanilor cu care am stat de vorbă. Ca un amănunt, o tânără participantă din Varna, Liudmila Stoianova, tocmai își susținea doctoratul cu o teză despre fantastic.

Pe acest firmament al anticipației bulgare, numele lui Liuben Dilov este acela al unui astru de primă mărime.

Născut la 25 decembrie 1927 în Cerven Briag, Dilov a studiat filologia și a debutat cu povestiri în 1952. Este un autor prolific, dând până acum tiparului peste 25 de cărți (povestiri, nuvele, romane); se ocupă asiduu de publicistică și eseistică. În plus, a întocmit o duzină de antologii beletristice. Multe dintre lucrările lui au fost traduse, în germană, rusă, americană, japoneză și în alte limbi.

În tot ce a scris, Dilov a fost preocupat de problemele grave, morale și filosofice, ale omului contemporan, ceea ce însă nu-l împiedică să privească existența adesea cu umor, uneori cu o dispoziție satirică. Imaginația fertilă, stăpânirea fluxului epic (ca desfășurare a unei acțiuni antrenante, ca forță de compoziție și ca plăsmuire de personaje memorabile), cunoștințele lui bogate în multe domenii l-au împins pe acest scriitor spre continentul anticipației, căreia, în ultimii zece ani, i s-a consacrat în mod exclusiv.

Dintre cele mai interesante nuvele ale lui Dilov menționez: *Odihna lui Boian Darev, Schiță despre sine însuși, Trestia*, dintre romane: *Paradoxul oglinzii*, *Omul atomic*, dar mai cu seamă romanul-epopee, pe care editura Albatros îl oferă cititorilor români: *Drumul lui* Icar.

Operă de amploare, cartea de față își propune nu numai să istorisească aventurile lui Zenon Balov, eroul său atât de complex și de zbuciumat, ci să înfățișeze într-o formă simbolică însuși drumul cunoașterii umane, drum ascendent, dar nu o dată

paradoxal și tragic.

Icar este simbolul întruchipat de Zenon Balov și, în același timp, este numele marii cosmonave amenajate pe asteroidul Hidalgo și pornite spre îndepărtatele zări ale Galaxiei. Din chiar aceste elemente se vădește jocul subteran al simbolurilor. „Hidalgo” ne duce cu gândul la cavalerul tristei figuri, iar prenumele eroului – la marele filosof eleat, care, de altfel, și este invocat undeva în mod direct.

Așadar Icar poartă cu sine în afara sistemului nostru solar un echipaj format dintr-o mie de bărbați și de femei de geniu. După o călătorie de câteva decenii, acei oameni născuți prin donare își dau seama că, rupți de orice legătură cu Tera, nemaiputându-se practic întoarce (deși tainic ei ar fi dorit aceasta), sunt hărăziți pieirii, deoarece cunoștințele lor „geomorfice” nu mai erau capabile să dezlege misterele unei existențe siderale. Singura lor șansă de supraviețuire consta în crearea unei civilizații proprii, adecvată tulburătoarelor condiții cosmice pe care le înfruntau. Dar această misiune n-o putea îndeplini oricine.

Romanul lui Dilov e cu atât mai atașant, cu cât naratorul este însuși Zenon Balov, reprezentantul noii generații de icarieni: cei câțiva născuți în cosmos, fără rădăcini sentimentale cu Pământul și având năzuința să-și făurească propriul lor mod de existență și să întâlnească o civilizație necunoscută.

Iată marea tramă a romanului în care se întrețes nenumărate evenimente, conflicte și idei. Fantezia lui Dilov este fascinantă, pe măsura vastelor lui informații și intuiții științifice: contactul cu o altă lume gânditoare este relatat magistral, înfiriparea în rândul celor de pe Icar a unor însușiri uimitoare, precum deplasarea în spațiu fără scafandre și mașini are, în ciuda aspectului fantastic, o coloratură credibilă.

Făcând puțin comparativism s.f., aș pune *Drumul lui Icar* în rândul romanelor-epopee având drept temă grandioase expediții galactice, cum ar fi tetralogia lui James Blish numită a *Orașelor nomade (Cities in Flight)* și volumul lui Stanislaw Lem *Norul lui Magellan (Oblok Magellana),* ca să mă opresc numai la două dintre operele cele mai celebre.

Nu este exclus că unora dintre cititori romanul lui Dilov li se va părea încâlcit, teribil și imens precum o junglă plină de miriade de viețuitoare în veșnică agitație și larmă. Poate că

tocmai în aceasta și rezidă meritul acestui autor, talentul său de a suscita acțiuni și sentimente puternice, drame ciudate pentru oamenii de astăzi și totuși încărcate de fiorul vieții autentice. De aceea, oricât de bizară va părea afirmația mea, Liuben Dilov îmi face impresia unui Efremov cutreierat de neliniștile unui Dostoievski. Nu vreau prin aceasta să emit vreo judecată de valoare, ci doar să sugerez un temperament și un stil.

Oricum, *Drumul lui Icar,* excelent transpus în românește de Tiberiu Iovan, ce a trebuit să învingă nesfârșitele dificultăți și primejdii ale unui explorator printr-o junglă, constituie o impunătoare operă de anticipație, un succes nu doar al literaturii s.f. Bulgare, ci și al celei europene, fapt pentru care, la EUROCON-III (1976), i s-a acordat premiul special. Prin publicarea acestui roman vibrant și silhui, cititorii noștri au la dispoziție cea mai de seamă realizare a literaturii bulgare de anticipație.

Adrian Rogoz

Fantastic Club

EDITURA ALBATROS

Lei 21,50

În aceeaşi colecţie
au mai apărut :

Gheorghe Săsărman
HIMERA

Günther Krupkat
NABOU

Tudor Negoiţă
VERIFICAŢI IPOTEZA NESSUS

Mircea Opriţă
SEMNUL LICORNULUI

Mihail Grămescu
APORISTICON